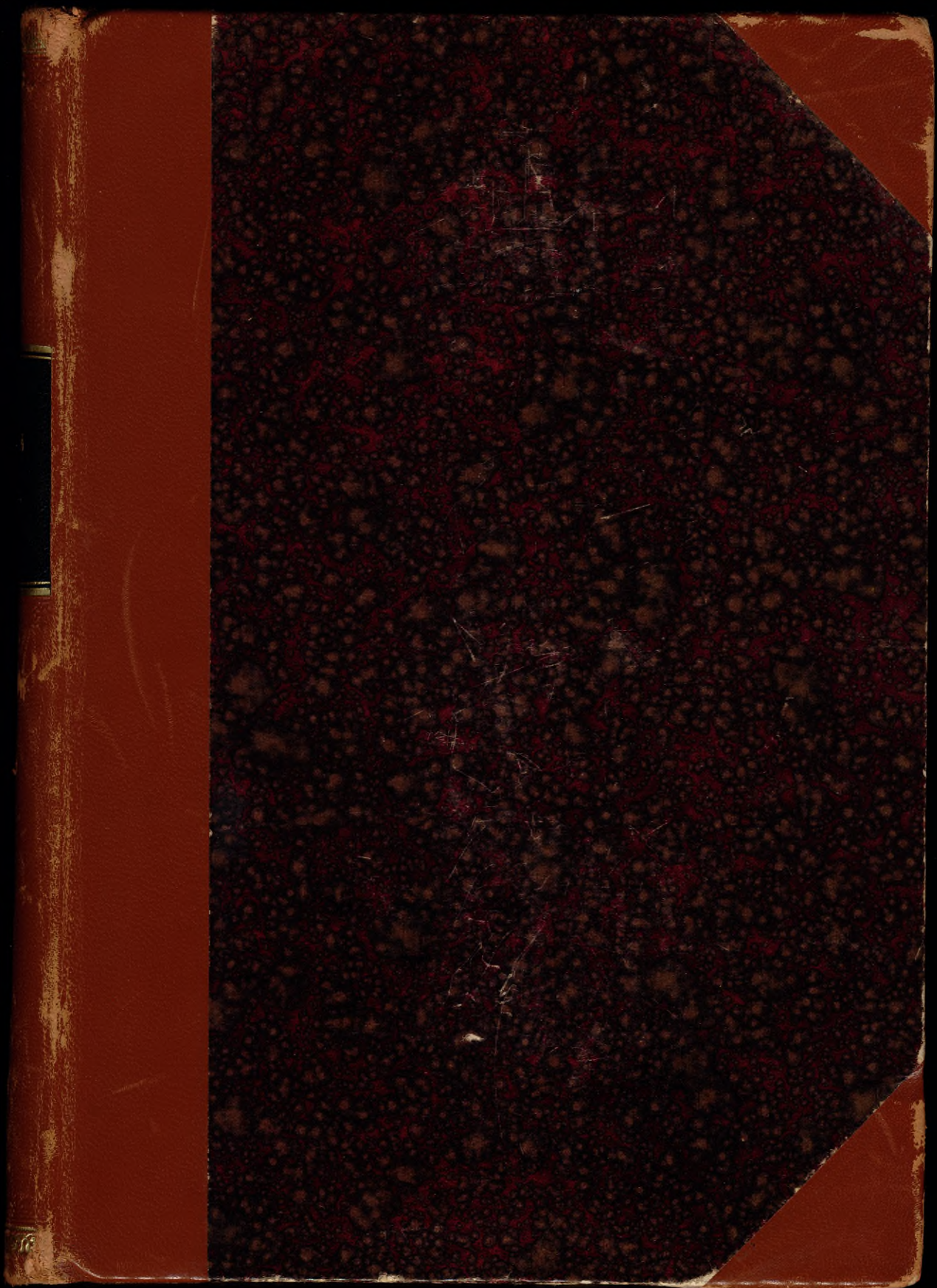

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

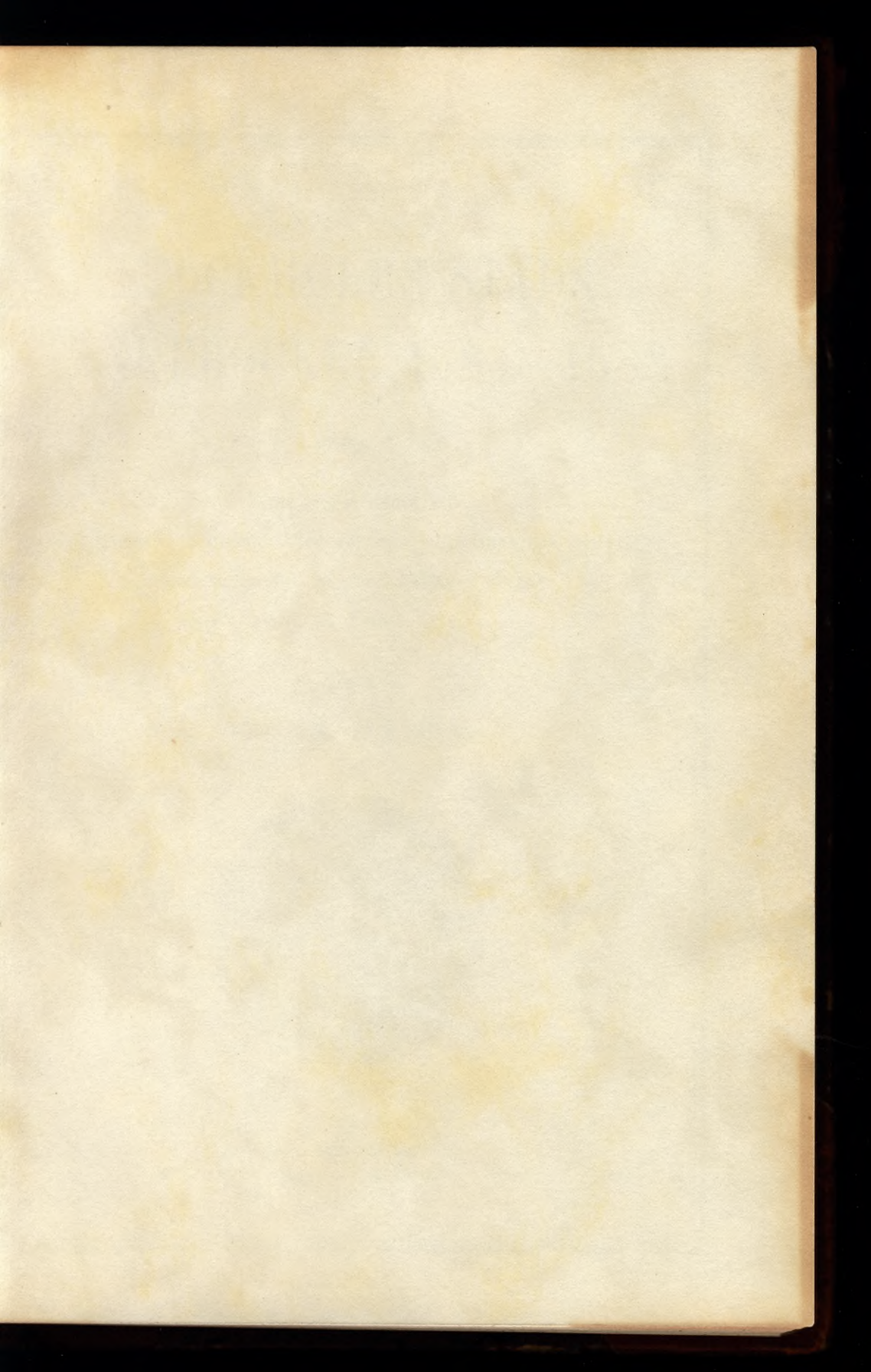

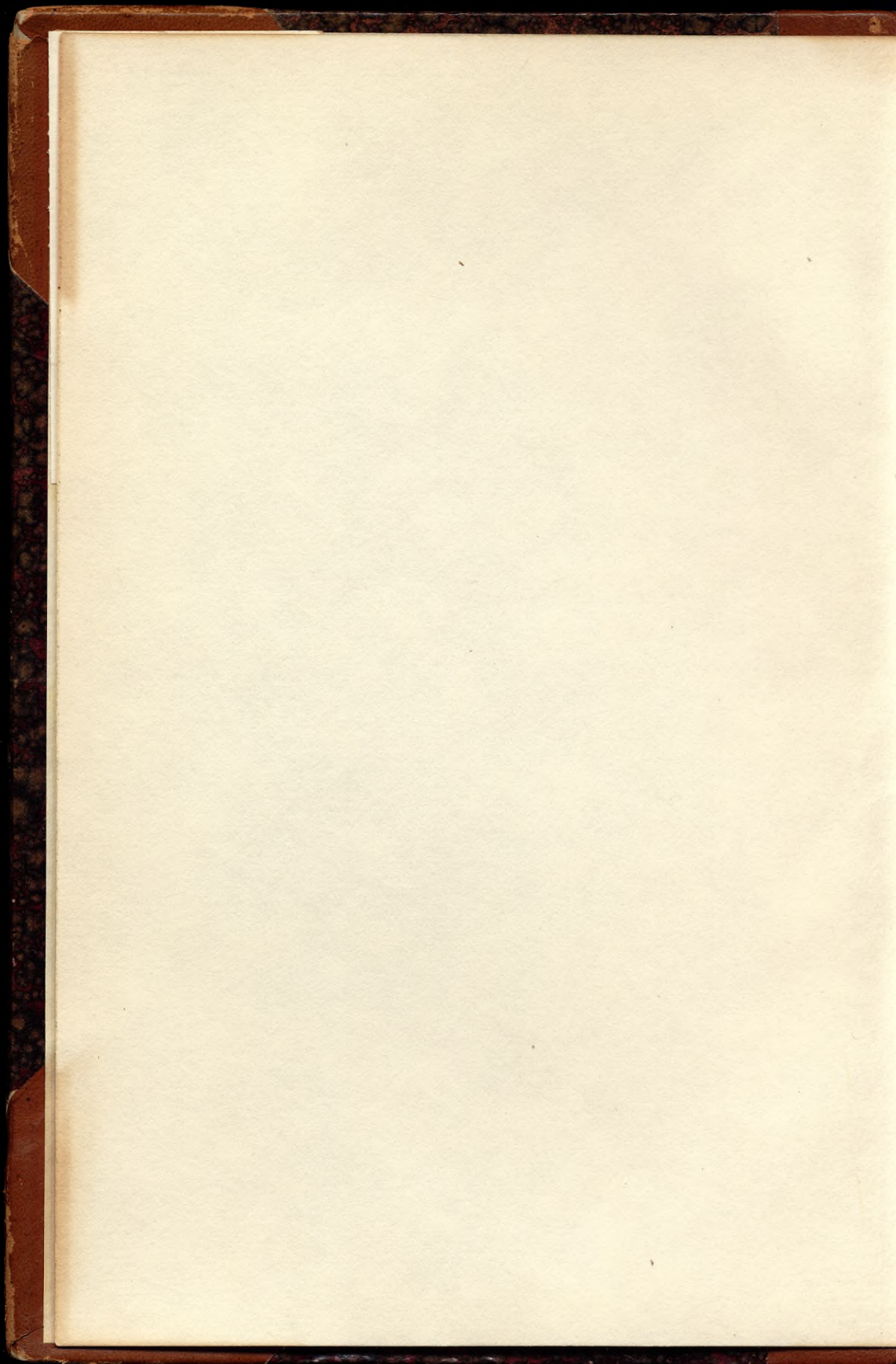

Allmänna Sektionen

Kommunalväs.
Sv.
Stockholm

Kommunalbås
Sy.
(Stockholm)

STOCKHOLMS STADS
TÄNKEBÖCKER 1584—1588

Utgifna af

Kungl. Samfundet för
utgivande af handskrifter rörande Skandinaviens historia
med understöd af Stockholms stad och
samfundet Sankt Erik

genom

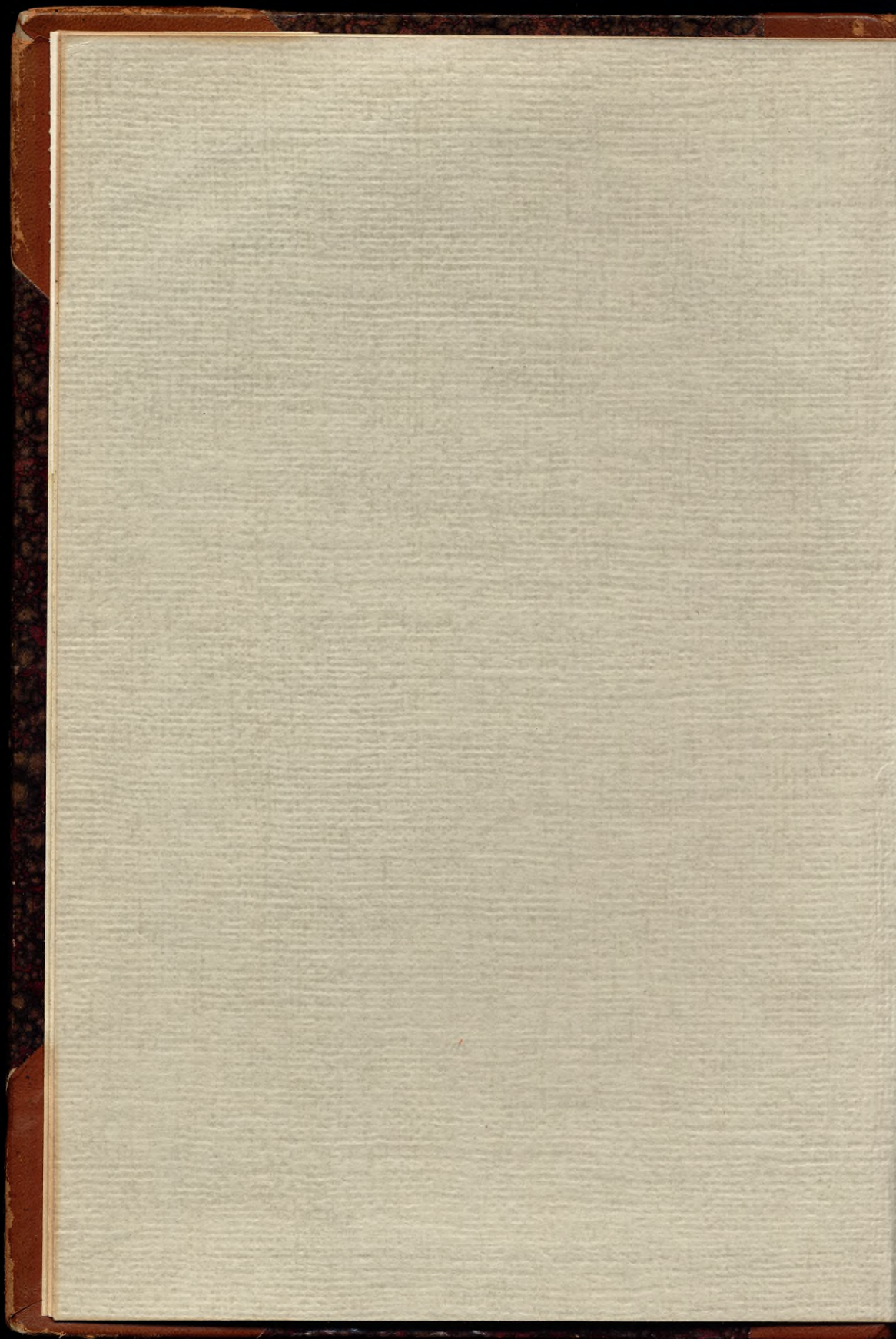
JOH. AX. ALMQUIST

STOCKHOLM 1947

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

462726

STOCKHOLMS STADS
STADS BÖCKER 1584-1588

STOCKHOLMS STADS

STOCKHOLMS STADS
BÖCKER

FRÅN ÄLDRE TID

ANDRA SERIEN

TÄNKEBÖCKER

NY FÖLJD

7.

1584—1588

STOCKHOLMS STÄLSBÖCKER

FRAZ ALBA TID

ANVÄNDNING

TÄNK BÖCKER

XX FÖLD

1881-1888

STOCKHOLMS STADS TÄNKEBÖCKER 1584—1588

Utgifna af

Kungl. Samfundet för
utgifvande af handskrifter rörande Skandinaviens historia
med understöd af Stockholms stad och
samfundet Sankt Erik

genom

JOH. AX. ALMQUIST

STOCKHOLM 1947

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

462726

STOCKHOLM 1888

JÄRNBOKEN 1888

1888

1888

1888

1888

1888

INNEHÅLL.

Förord	VII
Tänkeboken 1584 ²⁹ / ₁ — ²⁹ / ₁₂	1
» 1585 ¹⁴ / ₁ — ²⁷ / ₃	144
» 1586 ⁵ / ₁ — ¹⁰ / ₁₂	166
» 1587 ⁴ / ₁ — ²⁷ / ₁₁	308
» 1588 ⁸ / ₁ — ⁹ / ₁₂	402
 Register	
Personregister	467
Yrkesregister	512
Ortsregister	
1. Stockholm	519
2. Övriga orter	520
Sakregister	530

THE HISTORY

1840

1841

1842

1843

1844

1845

1846

1847

1848

1849

1850

1851

1852

1853

1854

1855

1856

1857

1858

1859

1860

1861

1862

1863

1864

1865

1866

1867

1868

1869

1870

1871

1872

1873

1874

FÖRORD.

Nästföregående volym av tänkeböckerna omfattade bland annat protokollen för 1583, av vilka större delen hämtats från konceptserien och blott en ringa del blivit renskriven. På samma sätt saknas i nu föreliggande del, som innehåller årgångarne 1584—1588, drygt tre fjärdedelar av 1585, men då några koncept för detta år (eller överhuvud efter 1583) ej bevarats, har den uppkomna luckan ej kunnat fyllas. Eljest kan av innehållet slutas, att koncepten antagligen fullständigare än förut tillgodogjorts i renskriften, eftersom kriminalmålen, som tidigare i stor utsträckning uteslutits ur renovationsserien och bevarats blott i koncepten, i nu föreliggande årgångar upptaga en rätt stor plats i jämförelse med hela antalet ärenden. I övrigt bör uppmärksammas, att åtminstone två större mål hava ett mera allmänt intresse. Det ena gäller den mot Anders Lorichs anhängiggjorda högförräderiprocesen, vilken i litteraturen är skildrad utan kändedom om nu ifrågavarande protokoll, som dock ej giva anledning till ändrad uppfattning av händelseförloppet. Det andra rör trätan mellan den bekante industrimannen Willam DeWijk och köpmannen Anders Larsson, varur ett och annat nytt torde kunna utvinnas beträffande den förres levnadslopp och verksamhet.

De avtryckta volymerna bära i stadsarkivet signa N. 25 och N. 26. Båda hava kvar sina ursprungliga band, som antagits vara tillverkade av bokbindaren Mikel Han. De äro utförda i brunt pressat skinn av sinsemellan i det närmaste lika beskaffenhet. På det äldre bandets framsida äro intryckta bokstäverna PE, vilka få anses utmärka dåvarande stadsskrivaren Per Eriksson. Vid en ej länge sedan företagen renovation hava volymerna försetts med rygglåtar, upptagande titeltryck i guld. Ur det yngre bandets pärmar uttogos samtidigt »ark ur en postilla eller evangeliebok». I båda förekomma inhäftade kortfattade, på 1600-talet uppgjorda register över målsparter (sex, resp. fjorton opagineerade blad), i vilka 1585 års fragment likväl ej medtagits. Pappret i dessa tillsatser är ensartat och bär som vattenstämplar dels bilden av en narrkäpa, dels bokstävena I S. De egentliga protokollen omfatta:

N. 25: titelblad + fem ofolierade blanka blad + fol. 1—109 + två blanka blad (=1584) samt titelblad + fol. 1—15 (=1585); vattenstämpeln föreställer en med torn flankerad port.

N. 26: titelblad + fol. 1—68 + två blanka blad (=1586); titelblad + fol. 1—78, av vilka 46 blank (=1587 och 1588); vattenstämpleln består av en sköldliknande figur.

Stockholm i oktober 1947.

Joh. Ax. Almquist.

STOCKHOLMS STADS TÄNKEBÖCKER

1584—1588

STOCKHOLM STADTS BÄCKER

1841-1842

Stockholmz stadz
tänckebook pro anno Christi M.DLXXXIII.

Stadhollere på Stockholms slott
Nils Hanson
Jacob Bagge
Brun Benchtzson befalningzman ther same städz

Borgmestare
Olof Gregerson   Lars Erichson

Stadzscrifware
Peder Erichson

Kemmenäre in till Walborgmeße 84
Berendt Jönson   Anders Jönson
Seden blefwe förordnede
Mårten Olefzson och Erich Nilson.

Then 20 januarij.

[1]

Vpbudne hus och tompter.

Hindrich Simonson vpböd en tompt här y staden vti S. Johannis
grendh — 3:o.

Bärent Jönson vpböd gamble Hindrich Olefsons hus vpå
Swartmunkegatun — 3:o.

Michel Olefson vpböd ett korswercks hus vti Laße skomakares
grendh — 3:o.

Then 22 januarij

på samma åhr såto för rätte

Her Göstaf Baneer

Jören Posse

Claes Joenson

Jacob Bagge

Claes Slatte

Erich Björson

sampt med borgmestere och rådh.

Tå steltes för rätte Bertill Brunswick, een hingzterydere,¹ för thett mandrâp han giorde på Häringe gårdh juledag om aftonen anno 83.

j. Witnede Olef Olefson och bekende, att han som slagen blef, benempd Jöns Olefson, hade slagit fornempde Bertill två gonger på munnen vti hans sengestugu ∞.

ij. Jtem bekende Jfwer Joenson, att salige Jöns Olefson, som döden ledh, slogh Bärtil Brunswick 3 eller 4 rheser på munnen.

[1 v.] iij. Thet samme wittnade och Nilß Hanson ryttere.

iiij. Knuth Anderson wittnade, att förnempde Jöns Olefson slog 3 eller 4 rheser till Bertill Brunswich, seden stack Bertill förnempde Jöns Olefson med een dagert y lifwet, ther han seden fick sin dödh vthaf.

Blef förnempde Bertill förthenschull afsagd ifrån sitt lif, men nåden står hoos Gudh och Kong:e M:tt.

Olef Anderson ifrå Knifstad sochen i

Närke vm ett drâp.

Samma dag steltes² för rätte Olef Anderson, född y Nykelsboda y Knifstadh sochen y Närke, hade och giort mandrâp och seden rympt sitt fengelse y Örebro ∞.

Sententien på hans sach³ blef afsagd then 27 januarij y så motto, att efter han hade stådt y försât och bedrifwit samme drâp, så schal thet blifwe widh then doom, som honum tilförende öfwer gongen är, för än han rymde sitt fengelse, efter then dödes moder⁴ will inge böter taga för sin szon, som slagen blef.

¹ I orig.ms. står: hingzterj-ydere.

² Ursprungligen har i ms. stått: 'kom', som ändrats med annat bläck.

³ Orden 'på hans sach' äro i ms. skrivna över raden med annat bläck.

⁴ Ursprungligen har i ms. stått: 'morder', som ändrats till 'moder'.

Frans Larson i Hökestad i Gran sochn
vm ett dråp.

Jtem stelles Frans Larson y Hökestad vti Gran sochen för rätten för *thet* manslag han gjorde her vti näst förgongen sommer på Norre malm; wart och afsagd ifrån lifwet.

Baltzar sadelmaker.

Sammalunde kom Baltzer sadelmaker för rätte för *thet* slagsmål han hade gjort, och blef *samme* sach vpsat till wydere ransacking; y medel tydh schall han stelles vti starck borgen ∞ .

Then 27 januarij.

[2]

Samma dag såto för rätta Nils Hanson, borgmes[tare] och rådh.

Vpbudne hus.

Olef Stake cammeriunckere vpböd på wälbördig fruwes, frw Brites på Vtboö, wegne ett steenhus,¹ liggendes på Sielegårdzgatun här i Stockholm — 1:o.

Mårten Olefson vpböd ett hus vti Swen Peersons grend östen till beliggendes, som Marcus Jörenson borgare här y staden vti boedt hade — 1:o.

Samma tyd kom Siffrid Nilson, fordom rådman, fram, begerendes att the 10¹/₂ daler, som Knut timberman y Arboga wore här i staden faldne till erfz, motto sätties till rätte inpå rådhuset, till deß förnempde Siffrid kunde fhå sin betalning vtaf förnempde Knut, för *thet* han honum efter sin handschriftz lydelse plichtig och skyllig är. Dette wart honum efterlatidt.

Jtem på samma dag tilböd förnempde Siffrid Nilson sig till rätta med Mårten bagare vm ett arf efter salige Swen Skute, som förnempde Mårten altyd klanckade på, hwilket arf Mårten bagare meente att honum tilfalla schulle efter Swen Skutes oechte dotther för s yn huströes schull, efter d y hoon war echte. Och då han vtaf borgmesteren Olef Gregerson blef tilspoordh här vm, då nekade han och sade sig aldrig nogen tyd mhere wele tala på samma arf, efter han hade ther ingen rätt till ∞ .

¹ I ms. står: 'stemhus'.

Lars Erichson och Erich Hinderson
i Njégrendyn.

[2 v.] Wýdare och på samma dag stod vp i rätten Larß Erichson, stadzens borgmestere, bekendes och gaf tilkenne, att han vti gode mäns wederwaro hade nu wenligen och wäl föreent sig *med* sýn stiufswär Erich Hinderson vti Njégrenden (som och i rätten då tilstädés war) vm ett arf, som *förnempde* Lars Erichson på sin käre hustroes, h[ustru] Margretes wegne tilkom vti ett steenhus och liggjende grund, ther förserefne Erich Hindrichson vti boodt hafwer och *förnempde* h[ustru] Margrete hafwer sitt faste fäderne och möderne vti. Och efter *förnempde* Lars Erichson war nu i så motto wäl tilfridz stält, giorde han Erich Hinderson quitt och frý för alt ýtermere tiltaal vm *förnempde* sines hustroes fädernes och mödernes arf vti hvad partzeler thet helst ware kan.

Wýdare blefwe the på samma týd sig emellen så förlichte och föreente, att efter *oftenempde* Erich vppenbarligen in för rätten bekende sig aldrig någet arf taget heller vpboret hafwe efter sine framlidne föräld[r]ar, anten vti löst heller fast, vtan hans broder framlidne Hendrich mölnere, fordom borgare ý Åbo, hade begges theris arfwedeel hender emellen, meden han lefde, såsom och hans barn thet ännu inne *med* sig hafwe; så och efter han är nu fast älderstigin och icke lenger förmå wara vnder stadzens tunge, therföre så gaf och vplot han godwileligen *förnempde* Lars Erichson sin anpart och deel, så myket honum tilkom vti *förnempde* steenhus i Nýe grenden *med* alt thet han eliest eger, medh sådane beskeed att Lars Erichson schal swara til all Erich Hindrichsons geld, theslikest brödföde och fordre honum till thet beste in till hans dödedag och seden lathe honum fhå een ärlig begrafning, thet *oftenempde* Lars Erichson vtlofwede sig wele göre. Och ändoch thet samma steenhus i Njégrenden icke högre skattedt blef vtaf the män ther öfwer förordnade wore än för tuhundet och femtýe [3] daler, så hafwer doch Lars Erichson annammet thet för fyre hundret daler, och när gellen äre afräcknet efter *förnempde* werde, då kommer på Erich Hindrichsons anpart¹ och deel vti samme hus icke mere än tiugu och halffnyonde daler 19 ore, såsom the män, hwilke öfwer denne förhandling warit hafwe, gofwe theris wittnes-

¹ I ms. står: 'ampart'.

býrd ther vm. Och efter denne wenlige förlickning och afhandling blef ý så motte, som före scrifwit står, lagligen på Stockholms rådhus in för sittende rätten förkunnet, och förnempde begge parter gjorde hwar annen handstreckning ther på, att thet skall blifwe een afhandlet sack dem och deris efterkommandom och erfwingom emellen. Therföre så stadfestes samma förlickning fast och orýggeligen att blifwe emellen samme begge parter och alle theris arfwinger så wäl för födde som ofödde, och gafz ther på bref vnder stadzsens insigel.

Samma dag wore för rätte Laße Anderson och Matz Erichson, framledne Joen Joensons mågar, tiltalede theres stiuftswära, hustro Margreta, vm theres huströes mödernes arff, sýnnerligen vm ett steenhus här i Stockholm, som war theris faste möderne och framlidne Joen Joenson bort soldt hade. Detta ärende wart vpskutid, til des förnempde h[ustru] Margretes måg kommer tilstädes, och då skole gode men förordenes, som them emellen skickie och lage kunne, hwad som lag medgifwe ∞.

Melchier Volger och Hans Röper.

Samma dag afsades för rätten, att then rättegonghz handel emellen Melchier Volger och hans wedder part, Melchier v. Hilsten i Dantzic, schall ransakes och lagfares vti förnempde Dantzic, ther förnempde Melchier v. Hilsten är boendes. Dit skall förnempde Melchier Volger anthen begifwe sig sielf heller skicke sine fulmechtige innen nästkommende S. Johannis Baptiste tyd och ther vtföre sachen vti rätten, och i medel tidh schal den skuld och geld, som förnempde Melchier v. Hi[l]sten hafwer till att fordra både af Hans Clauer och flere här ý staden, blifwe vti arrest och stå den parten tilhonde, som saken winner. [3 v.]

Mathias skreddare skal stelles vti borgen för någre ährerörige ordh, som han vtaf lätfärdigheet hafwer latidt falle vm Hans profoß¹ dotter ∞.

¹ I ms. står: 'Perfoß'.

Then 8 februarij

såto för rätte:

Nils Hanson till Helie	Mauritz Jörenson till Diula
Jören Poße	Johan Bagge till Sigstad
Jacob Bagge till Boo	Knut Kureke til Laucko
Claus Slatte	Matz Larßon
Swen Lilie	Olef Stake
Peer Joenson	Erÿch Björson

sampt med borgmestere och råd.

Vpbudne hus.

På samma tyd och för än någre andre sacher förhördes, då kom fram i rätten Hans Lehusen, hemblade och vploot Melchior Volger thet gamble förfaldne Gorius Holstes hus wid Jerntorget [4] för . . .¹ hundert daler och tutusend tegel, och efter han hade nu till gode och fulle nöye vpborit betalningen för samme hus, så begärade han, att förnempde Melchier motte nu gifwes stadzens faste brief ther på. Och gjorde the hwarannen handstreckning in för rätten, att the wore vm den sach aldelis wäl förlychte på både syder, ther på förscrefne Melchier vplade sin frÿdskilning [*sic*] efter lagen ∞.

Erich Bertilson och Claes Philpuson.

Vthi like motte kom och Erich Bertilson wid Stoore torget fram i rätten, bekende, att han med een godh wilie hade vplatÿd Kong:e M:ttz, wår aller nådigiste herres troo tienare och cancellÿ person Claes Philpußon ett steenhus vti gamble Scholestugugrenden, beleget emellen Hans Kranckz secreteres och Hindrich Erichsons huß, för 230 daler godt swenscht och nu gongbart mÿnt. Och efter förnempde Erich Bertilson bekende sig aldelis wara wälförnögd för samma steenhus, tÿ afhende han sig och sinom erfwingom förscrefne hus och grundh och tilegnade thet förnempde Claes Philpuson, hans hustru samt begges theris efter kommande erfvinger till ewerdelige lagfongne ägor. Och war samma hus lagbudet och lagstondet. Ther på giordes handstreckning them emellen, och Claes Philpuson vplade sÿn frÿdskilning ∞.

¹ Lakun i ms.

Anders Olefson på Köpmangatun¹
och hans hustru, h. Gertrud.

På samma dag och tyd komme fram in för rätta Anders Olefson på Köpmannegatun och hans hustru, h. Gertrud, *gofwe* hwar annen vtaf *thet* man efter Swergis beskrifne lag giffwe mhå hwar 3² penning vti löst och fast. Theslikest begåffwade the hwardt [4 v.] annet till een wälgåfwe sextyo lodh szölf vtaf *thet* the haffwe med begges theris afling förwärft. Ther på rechte the hwar annen handen och förnempde Anders Olefson vplade sin fridhskilning *o*.

Samma dag kom Hindrich Balck fram y rätten och på wälbyrdig fruwes, frw Brÿte till Vtboö, framlidne Erich Nilsons efterlefde enkies wegne vpböd ett steenhus på Sielegårdzgatun — 2:o.

Sammaledes vpböd Hendrich Simonson rådman på Mårthen Olefsons wegne ett trähus y Swen Peersons grendh östentill — 2:o.

Päder Håkonßons köpebreff.

På samma dag och tyd kom för sittierende rätten Kong:e Martz troo man och cammererer, Peder Håkenson, och fram lade ett öpett försiglat köpebreff, som framlidne Blasius Olefson, fordom borgmestere här i Stockholm, och hans hustru, h. Barbaro, samt theris käre måg, Arnoldus Grothusen, och begges theris käre szon Nilß Blasiußon vt gifwit hade, therudinnen the bekenne och fulkommeligen tilstå sig med een godh wilia och berådt moodh att hafwe soldt och vplatid förnempde Peder Håkåson [*sic*] een tomt och liggendes grundh vti S. Johannis grendh här i staden, öfwerste tomtten y samma grend wid Östre långattun på nore siden, som hafwer vti lengden ifrån öfre gatunn och in till h[ustru] Anna schipper Olefsons efterlefde enkies kårswerckz hus tretyo een alnen, men bredden emellen Oleff Gregersons borgmestere steenhus och S. Johannis grend är tiugu fyre alner, för hwilchen tomt [the] annamet och vporit hade theris redelige betalning, nemligen tuhundet och ottetyo daler, malt ett pundh, oxar ett par, och efter att förscrefne Blasius med förnempde sin måg och szon bekende sig wara aldelis wälförnögde och hade till füllest vpboret den sidzte penningen med then förste för samme tomt och liggende grund, så begärade förnempde Peder Håkenson, att han på detta sitt köp [5]

¹ I ms. står: 'Köpangatun'. — ² I ms. står: 30.

motte bekomme stadzsens bref. Och althenstund wÿ befunne, att förnempde tomt war tilförende vti konig Erichz regementes tidh bortskenckt och bebefwit¹ framlidne M. Morten secreterer, hwilcket gåfwe bref Kong:e M:tt, wår aller nådigiste herre och nu regerende konung, med sit kongelige confirmations bref seden stadfast hafwer, therfore wiste wÿ förnempde Peder Håkenson sådane sin begären icke att neke, vthan härmed la[g]ligen bekreftige samme köp, så att thet aldellis fast och orÿggeligen schall blifwe achtet och hollet til ewig tÿd. Therpå och oftenempde Peder vplade sin fridschilning efter lagen. Och til ÿthermere wißo och bätre förwaring så hafwe wÿ efter Peder Håkensons begären efterlatÿd, att förscrefne twenne konge bref motte inskrifs ÿ wår stadz tenckeboock.

Copia aff kong Erichz gåfwe bref
på then tomt han skenkte M. Mårten secret[erere]
vti S. Joannis grend.

Wÿ Erich then fiorttonde med Gudz nåde Swerigs, Göttis och Wendis konung göre weterligit, att wÿ aff sÿnnerlig gunst och nådhe, så och för then wälwillige hulde troo tjänst schuld thenne oß elskelig wår tro man och secretere[r]s M. Mårthen Olaj Helsing oß och wåre riker her tildagz troligen giort och bewist hafwer och ähnnu ÿthermere här effter giöre och bewÿse må och schal haffwe vndt, skengtt och giffwit, som wÿ och nu här med honom och hans efter kommande och rette arffwinger till ewärdelig äge vti thette wårt kongliche öpne briefwes inne hold vnne, skencke och till ewärdelig äge giffwe een baar och obÿgd tomt liggandes vti wår stadh Stockholm östentill, ther fordom S. Johannis kyrckie vpå stod, och ähr lengden på samma tomt neder ått S. Joannis grend 73¹/₂ alner, jtem bredden på förnempde tomt vp wed Östre långgatan 25 alner, sammaledes bredden ther vpå öster vth 25 alner. Biudhe förthenschuld them alle, som för wåre skuld wele och schole giöre och late både nu och j tilkommendes tÿder, sÿnnerligen wåre befallningzmen, fougter, borgmestere och rådih i förnempde Stockholm, att I icke giöre förbemälte M. Mårthen heller hans rette effterkomande erffwinger emot thenne wår gunstige effterlåtelse noget hinder eller förfong. Datum vti wår stad Linköping then 5 decemb[ris] anno 61.

¹ I ms. står 'bekrefwit'.

Copia vtaf Kong:e M:tz $\circ$
 alles vår nådigiste herres konung Jahans
 certifications bref på förnempde tomt.

Wÿ Jahan then tridie, med Gudz nåde Swergis, Götis och Wendis $\circ$ konung, göre weterligit, att thenne briefwÿsersche, h[ustru] Anna Blasijdotter, salige M. Märthens efter lefwersche hafwer i vnderdånigheet latid præsentere för oss ett brief, som vår broder konung Erich förnempde hennes framlidne man på een tomt til ewärdelige ege gifwit hade, hwilcken tomt är liggiendes vti vår stad Stockholm östen till, thär fordom S. Jaans kyrkie vpå stodh, och holler vti lengden siutÿe tree alner, bredden ti[u]gu fem alner. Och haffwer nu förnempde h[ustru] Anna ödmuickligen begäret, att wÿ samme vår broders gåfwe med vårt kongelige brief stadhfeste wille. Så haffwe wÿ sådanne hennes ödmuicke begären gunstlichen anseedt och vti thette vårt öpne briefz kraft högbemälte vår broders brief stadhfest, så att hoon och hennes efter kommende erfvinger same tomt till ewärdelige äghe niuthe och beholle må $\circ$, förbiudendes för then schul här med vår befalningzman vti förnempde Stockholm, teslikest borgmestare och råd ther samme stedes och alle andre, som för våre schuldh wele och schole göre och låthe, at göre förnempde h[ustru] Anna heremet något hinder eller förfongh. Gifwit på vår gårdh Swartsÿo then 23 julij anno $\circ$ 1570 $\circ$.

[6]

Then 26 februarij.

Marcus Matzson skipzbÿggere och
 Hendrich Märthenson.

Dråp med
 wilie.

Kom i rätten Marcus Matzson schipzbÿggere och anklagede Hindrich Märthenson timberman, födder i Pÿrkalla soken vti Tawastland, att han hade huggitt honom, och sedan stack han een annen ÿ hiel, benempd Oleff Nilson smidh på Skipzholmen med een telge knif. Blef förnempde Hindrich för samme dråp schull sagdh ifrån lifwet.

Samme dag clagede Nilß Hanson stadthollere öfwer theße efterschrifne Hindrich Gregerson stadztimbärman, Påuel murmestere, Märten Hindrichson båtzman på barcken, Simon Madzson och Jöns Tommeson, både lansknechter vnder gårdzfeniken, för

thet the hade slagit hans tienare, benempd Benckt . . . och honum illa trackteret. Först skamfärade the hans hand, sedan högge the [6 v.] honum ansigtedh förderfwet och neder vnder foten widh han lågh vm kull.

Gertrud v. der Gow.

TheBlikest kom och på samme dag Gertrud v. der Gow och begärade betalning af framlidne Peter schomakers hustru 24 daler. The blefwe afwiste *med öfvermän* til att förlicke them.

Jahan Bagge och Matz timberman.

Sammaledes klagede och Jahan Bagge stadhollere på een stadztimmerman, benempd Matz, huruledis han hade swickligen giort sitt arbete widh hans gårdh Sigstad både *med* timbring och *med* teckning.

Wart afsagdt, att *förnempde* Matz skal leÿe någre andre *med* sig på sin egen vnkostnet [*sic*] och bothe hwad som feler på *förnempde* Jahan Bagges gårdh Sigstadh ∞.

Jtem kom fram i rätten een hingsteridare, benempd Swen Anderson, och talade een annen hingsteridare till, benempd Matz Larson, vm ett sölfbelte, som han rappat hade och stodh hoos gode män i rätte. Men *förnempde* Matz Larson lade samme Swen Anderson till fulth och wist, att han hade gådt ifrån sin rätte säng [7] till een annen quinne. Therföre moste Swen Anderson fäste lagh, och in thil theß han *samma sÿn* laga eed fulkommet *haffwer*, schal *det* sölfbelthe qwarsetties till rätta.

Joen Jönßon och Erich Krabbe ifrå
Wardberg.

Hær efter fölier then rättgongzhandell emellen then edle och wälborne herres grefwe Peers fougde, Joen Jönson benempd, och Erich Krabbe vti Wardberg boendes, hwileken handel, ändoch han begÿntes in januario *anno* 84, likwel efter han icke slÿten war för än på den 20 dag februarij vti Vpsala, therföre äre *samma acta* här ÿterst in februario wordne förtecknade såsom her effter fölier:

Then 29 januarij *anno* etc. 84.

Vti Jahan Bagges till Sigstad, Jacob Bagge till Boo, wäpnares, och tillförordnade vti slotzlofwen Erich Matzsons secretereres,

borgmestare och rådmens närwaro på Stockholms rådhus blef then sach emellen then edle och wälborne herres grefwe Peers tienere Jon Jönson och Erich Krabbe, borgare vti Wardbergh, förhörd.

Förste.

j. Bekende Erich Krabbe sig hafwe annammet vtaf then edle och wälborne grefwinne frw Beata, salige i hugkommelse, 7 *tynnor* smör, och att hoon hade handlet *med* honum vm någet hallandz läreft, som han bestelle skulle till hennes nådes behoof, men efter han hade tilförenne lefreredt henne een hoop sydentyg och annat godz, för hwilcket han icke war betalet, therföre räknede han samme 7 *tynnor* smör in på sin förre lefrering, och lade han fram i rätten een rekenskap, ther *med* han wille bewyse, att han war wäl**bemälte** grefwe Per heller salige frw Beata intedt skyllig; icke des minder wille wäl**bemälte** grefwinne hafwe betalningh för samme 7 *tynnor* smör.

[7 v.]

ij. Clagade Erich Krabbe, att han ofte hafwer tilbudet sig wele göre sin räkenskap hoos wäl**bemälte** grefwinne heller hennes nådes fougder, män thet hafwer honom altyd blifwit förwäget ω .

iiij. Clagade han, att vtöfwer thet han icke hafwer kunnet komme til räkenskapz, då hafwer wäl**bemälte** grefwe Pers tienare öfwerfallet honum i Schara, welet woldfört honom, hwar icke skolmesteren i Schara hade gongit y löfte för honom. Jcke des mindre wart han seden förskicket till Sundholm, där är han worden slagen öfwer halsen, så att han stupade till marken, sedan insatt y kysten. Ther hafwer een af grefwens tienare hugget och stunget thill honum i kysten *med* en dragen wärie, kalladt honum en dansk tiuf och förrädare *med* mong annor försmädeligh ordh. Ther efter, när han ifrån Sundholm wart förd till Wÿsingsöö, dhå blef han ther smidd och inspent vti een bult och gick där *med* een half sommer, in till dheß hans hustru kom ifrån Danmarck och besöchte honum. Blef och hoon på någon tyd ther på Wÿsingsöö anholden, så att hoon icke motte komme till sitt hus och boohag igen ω .

iiij. Beskylte han förnempde Joen Jönson för wäldh förelse och alt thet onde honom i sommer i sitt fengelse är wederfaret, tillmätendes wäl**bemälte** grefwe all schade han vti ett heelt år och sex weker taget hafwer vti sin näring och bärning ω .

[8] Joen Jönßons swar emoth förschrefne
Erich Krabbes clagemål.

j. Wardt honum tilfråget, vm han war til sinnes sware för sig allene heller och både för sig och the andre sine medttenare, som denne sach angeller $\circ$.

Sade han der till att han allenest wille sware för sin egen sach, men hwad andre hans medttenare hafwe giort, thet måge the sielfwe stå till swars vm $\circ$.

Jtem wart honum och tilfrågedt, vm hans herre grefwen blef ther vm någedt weterligit giordt, att förnempde Erich Krabbe war så insmid vti bulden $\circ$.

Swarede han, att thet war H[ans] N[åde] icke weterligit.

Hwadh then artikell war anrörendes, att förnempde Erich Krabbe beskylte honum för alt thett onde han hade lidit y sitt fengelse, förmente han kunne försware sig ther med, först

j. att löftesmenen, som hade tilförende gonget i borgen för förnempde Erich hade öfwer andtwardet honum vti Joen Jönsons händer, seyendes sig icke lenger wele ware godh för honum $\circ$.

ij. att han hade sin herres schriftlige befallning för sig, så att, hwar han icke förschaffede wälbemälte grefwe betalningen, dhå skulle han ware förttenckt att sware till samme 7 tynnor smör, som Erich Krabbe hade vndfångidt $\circ$.

ijj. Sade han sig och kunne bewyse med sitt brief, som han skreff fougden på Wisingzburg till, så lydendes, att Erich Krabbe wäl motte komme i borgen hender, ther han eliest kunde förskaffe sig löftesmän, män hwar han dedh icke kunde åstad komme, dhå schulle han sätties vti ett christeligit fengelse $\circ$.

[8 v.] iiij. Spordes förschrefne Joen Jönson till, vm honum war något weterligit vm then förre räkenskap emellen grefwinnen och Erich Krabbe, och vm han hade bekommit betalning för det godz han lefreret hade, för än han annammade the 7 tynnor smör. Swarede han, att han wüste ther inthet systerligit vtaf; doch war han wüdh then mening, att grefwinnen skule hafwe betalt honum med rede peninger för alt annet, män vm de 7 tynnor smör hade han früdt tiltaal thill honom. Och efter samme Joen Jönson gaf före, att hans herre grefwen hade ther fulkommelig bewisning till, dher före vpsattes denne sach, thill deß wälbemälte grefwe kommer her sielf til städes $\circ$.

Anno 84 then 8 februarij

såto för rätten på Stockholms rådhuß theße efterscrefne ärlige, wälbördige och wälachtige män, Kong:re M:tz till Sverige 8, wår aller nådigiste herres trogne vndersåter och tienere 8

Mauritz Jörenson till Diula Nilß Hanson til Helie

Jören Påße Matz Larson

Johan Bagge til Sigstad Swen Lilie

Jacob Bagge thill Boo Olef Stacke

Knuth Kurcke Peer Joenson

Claes Slate Erich Byörson

sampt med borgmestere och råd vti Stockholm.

Förhördes annen rhese then sach emellen
förnempde Joen Jönson och Erich Krabbe.

[9]

På samme dag blefwe den edle och wälborne herres grefwe Peers tienare Joen Jönson och hans wederpart Erich Krabbe yfrån Wardberg framkallende [*sic*] för rätten, och tilspordes förnempde Joen Jönson, hwar med han wille försware sigh emot Erich Krabbes clagemål för woldförelse honom war skeepd 8.

Der til swarade han, att den tÿd skolmästaren y Schara, som hade gongit y löfte för förnempde Erich Krabbe, hade fördt honom med sig till Joen Jönsons gårdh, sende han honom efter någre dager ledig och löb ifrån sigh till Sundholm, men hwad honom ther wedersfors, y thet han blef ther insatt vti kisten och eliest öfwer fallen, thet skedde honom aldelis owetterligit och vthen hans befallning, menendes, att Peer Jönson, som honom insatte, motte sware der till sampt een wälbemälte grefwens tienare, benempd Laße kneckt, hwilcken öfwerföll honom y kisten 8.

Deremoth swarade Erich Krabbe, att efter förnempde Joen Jönson fongade honom på sin gårdh och läth före honom för een fonge till Sundholm, hade och teslikest vti sitt breef, som han skreff Håken Benctson och här Rasmus kyrkehere på Wÿsingzöo till, befalet att slå honom y jeren, vm han icke finge borgen för sigh, derfore kunne han med godh foge och rätt beskÿlle honom och ingen annen för woldhförelse och för sitt fengilse 8.

Wittnade förnempde Håken Benctson in för rätten, att förnempde Joen Jönsons breef så lydde, att hwar Erich Krabbe icke [fick] löftesmän för sig, schulle han då slåes y jeren 8.

Nu wittnade samme Håken Benktson, att när som förnempde [9 v.] her Rasmus hade bekommet och läset thet breef, som Joen Jönson honum tilscrifwit hade, då sade han till Erich Krabbe: 'Gudh bättre migh den dag iag skule fhå een sådane hårdh befallning vm eder', lät och honum see och läsa samme breef, hwadh befallningh som Joen Jönson vm honum gifwit hade.

Wydare wart Erich Krabbe tilfråget, huru lenge han war fengzlat och vthi bulten insmidd. Swarade han: 'Så när try fierdingz åhr' ∞.

Ån spordes honum till, på hwad wylkor [skolmestaren]¹ hade sagdt godh för honum. Swarade han: 'Allenest på de wilkor, att han skulle på een för sagd tydh komme tilstädes med sin räknenskap, män icke till att sware för någon geldh', hwilkett han ock med ett witesbreff in för rätten bewiste ∞.

Åter frågades honum, om han hade budit sig fram med sÿn räknenskap; swarade han: 'Wål ofte'.

j. Först in för grefwen sielf den tydh H[ans] N[åde] war stadd hos K. M:tt y Wastene senest, då blef han förwÿst med samme sin räknenskap till grefwinnen, som den tyd war stadd på Wÿsingzborgh, och när han achtete sig dÿt in på öön och war kommen till Helle qwarn, wore alle båter bortförde, så att han icke kunde komme vthöfwer, efter det att thet dödde på then tyd af pestÿlentÿe ∞.

[ij.] Han gaf och tilkenne, att när skolmästaren y Schare förde honum med sig till Joen Jönsons gårdh och vpsade sÿtt löfte, då hade Erich Krabbe sin räknenskap med sig, män Joen Jönson wille den icke anamme vthan trengde allenest på betalningen för 7 tynnor smör ∞.

[10] Wÿttnade Håken Bencktsen, om hwilken här tilförende berört är, att den tyd Joen Jönson achtade sig vp till wålbemålte grefwe med någon peninge lefrering, huilket schedde strax efter Erich Krabbe wart fengzlat, då hade samme Håken Bencktsen sitt budh till Joen Jönson twenne rheser, badh² honum ther om, att han wille tage oftenempde Erich Krabbe vp med sÿg till grefwen heller och, när han komme tylbake igen, hafwe någon besched med sig ifrån wålbemålte grefwe, huru med honum handles skulle, hwilcket doch inthet skedde ∞.

¹ Lakun i ms.

² I ms. står: 'hadh'.

Härvdinnen endskylte Joen Jönson sig y så motte, att när han war vpkommen till grefwinnen, hwilcken den tydh war stadd vti Westrås, gaf han H[ennes] N[åde] om Erich Krabbe och hans legenheet tilkenne och begärade wette, huru *med* honom handles skulle; bekom sådane swar, att H[ennes] N[åde] wille sigh ther vdinnen betenckie, och blef seden inthet wýdare der af, vthan han moste så drage vtaf *med* det besched allenest, att grefwinnen wille hafwe sin betalning för de 7 *tynnor* smör och interesse för det Erich Krabbe haft H[ennes] N[åd] *det* ifrån vti so long tyd *o*.

Jtem gaf Erich Krabbe tilkenne, att salige grefwinnen hade sielf giort köp *med* honom på *det* godhz han H[ennes] N[åde] lefreret hade *o*.

Till *thet* sýdzste blef så beslutet, att efter *det* fans någet fhel ware på färde vti den räkenskap, som Erich Krabbe ifrån sig antwerdet hade, så att *thet* bewistes in för rätten både *med* hans egen handskrift och eliest, att han mindre hade fört sig till vpbörd, än som honum hafwer waredt lefreret, therföre stältes den handel till een godh och nöge ransakning, hwad heller den edle och wälborne grefwe teckes att brucke någon af Kong:e M:tz *o* *cammererere*, som kunne ware derudöfwer heller någre gode män af borgerskapet, och för än som räkenskapen på både syder är claar giord, kunne man inthet döme på sachen.

[10 v.]

Grefwe Peers scrifwelse till sýn fougdt
Joen Jönson.

Peder, Swerg[e]s rýkes drotzet, grefwe till Wýsingborg och frýherre till Ribeholm, tilbiuder tig, Joen Jönson, min gunstelige helsen *med* Gudh tilförende *o*. Måh dw wette, Joen Jönson, att jag *med* Laße Swenson hafwer bekommit een schrift om, hwad som dw hafwer bestält och ibland annet, huru dw hafwer bestält om den stádzlen, och hafwer dw befalt Lasse mundtligen berättet mig, huru myket dw trodde på, att *thet* skole blifwe. Therföre wil jag, att dw fast holler på och later fougderne tage henne tilhope och skýnde tig hýt vp *med* samme peninger *med* *thet* aldre förste *o*. Dw gifwer och tilkenne om then Erich Krabbe, att scholmästaren y Skara skiuter på, att jag hafwer gifwit honum dagh, och troor jag icke annet än dagen mhå nu fuller ware vti, tý *thet* är snart 3 åhr seden *thet* schedde. Förundrer förthenschul, hwý du så later wise digh af,

som dw wore ett barn, thet inthet bätre wüste. Therföre skalt tw wette, om jag icke får thet af honom snart, då skal tw ware förtenckt till att betale mig thet. Ther tw west tig fulkommeligen efter rätte. Jag holler dig för een gammel karl med tyden och mente, att tu [11] skule sielf wette rätte dig vdi sådane saker $\circ$. Om heredz skieppen y Wartofte häred, som dw gifwer til kenne, [huru] myken hon är, så wil jag, att dw med det förste beställer, så att han kommer til Wýsingzöö. Jag hafwer på denne tyd inthet synnerligit mer, vthan y hwad motte dw west mit gangh, försumma thet inthet. Af Ribbeholm then 18 aprilis anno 82 $\circ$.

Thenne räkenskap inlade Erich Krabbe
vti rätten then 29 januarij anno $\circ$ 84
och war hans egen handscript:

Thette efterscriffne hafwer grefwinnen bekommidt:

Ett dublet stücke hollandz lärft för	14 daler
Ett stücke lärft för	9 daler
Twå böker papir	1 mark
Sucker för	5 $\frac{1}{2}$ mark
Swesker för	2 mark
Tw stücker saÿen för	12 daler
Ein fierding wÿn för	4 $\frac{1}{2}$ daler
24 alner dublet dammasch, alnen för	9 mark
24 alner gult cardentaft, alnen	4 mark
24 alner rött cardentaft, alnen	4 mark
24 alner grönt cardentaft	4 mark
Een korg fykon för	2 daler
Een tynne salt för	2 daler
En long böße, som grefwe Erich fick	8 daler
Ett täcken för	8 daler
Een compas för	2 vngersche gyllen
[11 v.] Een åhme wÿn för	18 daler

Her på hafwer jag anammet:

6 tynnor smör, hwar tynne för	9 daler
7 tynnor smör, hwar tynne för	10 daler
5 små oxer för	25 daler
10 oxer huder för	10 daler
1 $\frac{1}{2}$ tynne smör för	15 daler

Sententian, som vtgafz i Vpsala
och afsades emellen Joen Jönson
och Erich Krabbe o.

Then 20 februarij anno o 84

wardt then sack emellen then edle och wälborne herres grefwe Peers fougde Joen Jönson och Erich Krabbe ifrån Wardbergh tridie rhesse förhörd och ransaket vti Vpsale och såte för rätte theße efterscrefne edle, wälborne och wälachtede herrer o:

Her Nils Gyllenstierne, Swergis rykes canceller, freyhere till Lund-boholm och Fuglewäck o

Her Erich Göstafson, freyherre til Torpa o och stadholler vti Westergötlandh o

Her Claes Fleming, freyhere till Wäck, rickzens öfwerste ammiral

Her Claes Åkeson till Bjestad, ryddere och stadhällere y Fyndland

Her Erich Gyllenstierne till Nyenäs, ryddere

[12]

Her Claes Bielke till Wich

Her Steen Banner till Hendelö, ryddere o

alle Kong:e Mattz vår aller nådigiste herres och Swergis rykes råd, samt med thesse ärlige, wälbördige och wälchtige män:

Mauritz Jörenson till Dyula wäpnare

Nils Hanson till Helgö }
Erich Matzon till Nora } secreterer

Oleff Gregerson, borgmästare y Stockholm.

j. Förhördes begge parternes taal och genswar, och effter det kom adelis öfwer eens med den förre berättelse, som y Stockholm skedde den 29 ianuarij och den 8 februaij näst förleden, blef sententzen dem emellen så afsagd:

Efter thet icke bewises kunde, att wälbemele grefwe Peer hade befalet att late fengzle förnempde Erich Krabbe utan allenest genom een sin scrifwelse, som vti rätten blef vpläsin, hwilcken scrifwelse här näst tilförende y boken står excopieret, då hadde han allenest befalet förnempde sin fougde Joen Jönson fordra betalning af förnempde Erich Krabbe för de 7 tynnor smör, som han aff salige grefwinnen vporet och anammet hade, therföre

kunde man icke tilmäte wälbemälte grefwe, hwad som samme hans tienare och fougde vthan sin herris befalning giordt hade.

[12 v.] ij. Att förscrefnen Joen Jönson loot fengzle Erich Krabbe oförwunnen, seden hans löftesmän hade sagdt theris borgen vp, ther förberörde fougte doch hade boort tillförende stelle Erich Krabbe för rätte heller och till *det* minste latid honum drage til wälbemälte grefwe den tidh han tilböd sig att welle göre sin räkenschap, såsom han och ofte tilförende sigh ther vm tilbudet hade; therudi hafwer samme Joen Jönson förseedt sig emoot lagen, och förthenschul kunde the gode herrer och gode män för rätte såto icke frÿe honum för woldförelse och edzöris brut efter den artickel vthi Swerigis lag, som så lyder ÿ edzörebalken ÿ thet 20 cap.: 'Nu wÿtes man tiufwe sach till heller hwarie handa brut thet helst är, tagz man och bastes heller bindz och pines oförwunnen och eÿ vppenbarliga ÿ handen taget och vthan konungz doom heller theris, som konungz doom hafwer, then så <som> gör, hafwer konungz edzöre brutidt, och tagz eÿ 40 ƒ som fordom war, tÿ hwar man äger frÿdh å sino godze, hafwer och serdelis å sielff sins lifwe och lekamme ∞ .

iiij. Hwadh den räkenschap är anrörendes emellen wälbemälte grefwes fougder och samme Erich Krabbe, wart afsagdt, att efter der war någon twifwelsmål vti och inge sådane bewÿs med quitteringer heller andre register förhonden hoos någon parten, ther man nu kunde något fulkommeliget afseÿe och döma vpå, hwilcken dere skulle blifwe den andre skÿllig, therföre skall der vm än yttermere ransaket blifwe vti Elfsborg till den näst komande pingesdag [13] tÿdh. Då skole begge parterne hafwe theris räkenschaper tilstädes med quittantzer och alle annen bewÿß både på vpbyrd och lefrering och ther hoos anteckned åhretalet och dage talet, så skole någre owalde och opartÿesche män förordnes, som skole besee samme räkenskaper, och hwad skäl och bewisning, som hwar kan hafwe något af den andre till att fordre. Hwilcken då blifwit den andre skÿldig, schal förnöge och betale den part, som rätten wÿnner, och eliest vprätte honum skade och vnkost, efter som gode opartÿesche sworne män kunna mäte och laget dem emellen ∞ .

Vtaf thenne förschrefne sententz och doom bekom förscrefnen Erich Krabbe een afschrift efter the gode herrers vti rÿkzens rådaz befalning ∞ .

Then 2 martij

såto för rätte borgmestere och råd.

Kom fram i rätten Henrich Balck fulmündig och mechtig på frw Brÿtes, framlidne Erich Nilsons til Öön efter lefde enkies wegne, vpböd ett steenhus på Sielegårdzgatun — 3:o.

På samme dagh vpböd Märten Olefson rådman ett trähus vti Swen Peersons grend, ther Marcus Jörenson hafwer boot vtÿ — 3:o.

Frw Brÿta på Vtboö och

trägårdzmestaren Laeße Märthenßon.

[13 v.]

Hemlade och vplot Hendrich Balck rådman på förschri^fne frw Brÿtes wegne Laße Märtenson trägårdzmästare ett steenhus på Sielegårdzgatun sampt *med* een liten tomt, liggiendes emellen sielfwe huset och then tomt, som förnempde Laße Märtenson tilförende köft hade af frw Alffrÿd s[alig] Sÿward Crußes. Och är samme stenhus och tomt belagne på Sielegårdzgathen på södre sydenn öst n för framledne Oluff Larßons secretererens stenhus. Sielffue husens lengdh håller fiorthon alnar, sameledes och bredden fiorton alner, men förschri^fne tomt håller i lengden sex alner, bredden halfftyende alin. Hwilkett stenhus och tomt förnempde frw Britha *med* sin salige mans Erich Nilßons sÿstrars wettskap och samptycke nu lagligen såldt haffwer förnempde Laße Morthenßon för fyrehundrede fyretÿe marck ortiger nu gångbartt mÿnth, ther aff 4 q göre en daler, och bekende förnempde Henrich Balck her in för retten, att förschri^fne frw Britha hade nu til godhe nöÿe vpburitt sin fulle betalningh vthaff förschri^fne Laße Morthenßon, then sidzste peningh medh thenn förste, effther som frw Brithes egitt vplatilse breff förmälthe, som her för retten vpläsitt bleff. Hwarföre affhände nu förschri^fne Henrich Balck offtheberörde frw Britha och hennes barnn och erffwinger förnempde stenhus, grundh och tomt och tilägnede thet förnempde Laße Morthenßon och hans hustru sampt begges theres barn och efftherkommande erffwinger qwitt, fritt och oclandrett till ewärdelige lagfångne äger. Ther på lade samme Laße Morthenßon vp sin fridzskillingh effther lagenn. Och war samme hus lagbuditt och lagståndit sampt tomtten alldelis som lagh förmäller ∞ .

För Wolter Larentz et certificatiebref,
 hwilcket han efter borgmesterens befallning
 then 3 martij bekom vnder stadzsens insigel,
 såsom her efter föllier:

Allom them vti hwad stond, condition och werdi[g]heet the
 wara kunne, som dette öpne breef hender förekomme, tilbiude wÿ
 [14] borgmestare och rådmenn vti then kong:e hufwedstadhen Stockholm
 wår ödmiuke wälwillige dienst och wenlige helsen efter som hwars och
 eens stond thet kräfwet, görendes här med kunnigdt och weterligit,
 att wår medborgare, wälförstondig Wolter Larentz, hafwet gifwit
 oß tilkenne, thet han achter med thet förste ÿ whår, så snart siörent
 blifwet, late införe hÿt ÿ rÿket någet köpmanz godhz med een
 schiper, benempd Cornelius Claeson ifrån Oösthusen ÿ Holland.
 Och på det han med samme sÿt godz motte niute whanlig frÿheet
 på priuilegierde orter, therföre war han begärendes, att wÿ honum
 schriftligit bewÿß vnder wår stadz insigele meddele willi, att han
 är wår medhborgare, hwilcket wÿ honum (then wÿ plichtige äre
 vti alle tilbörliche sacher att förfordre) icke hafwe welet eller kunnet
 neke. Är förthenschul til alle, thår förnempde Wolter Larentz godz
 kan ankomme och dette breef beteedt warder efter hwars och eens
 stonndh och wÿrdigheet, wår ödmiuke och wenlige begären, att the
 samme Wolter Larentz godz, så mÿket som bewißligit ware kan
 honum sielf tilkommer, frÿdt och obehindret påßere, så och honum
 whanlige priuilegia ther på niute late. Sådent wele wÿ tilbörlichen
 igen att förtiena och förskÿlle altÿd redebogne och wälwilige, när
 legenheeten thet så fordrer. Gifwit och scrifwit vti Stockholm then
 2 dag martij anno Christi 1584.

Then 16 martij anno 1584
 såto för rätte Jahan Bagge til Sigstad, Nils Hanson sampt borg-
 mestare och rådth medh Erich Biorson.

[14 v.]

Vpbudne hus och tompter.

H[ustru] Karin Peer Helsingz och Erich Jörenson.
 Kom för rätten h[ustru] Karin Peer Helsinghz och på för-
 nempde sin mans wegne vplot Erich Jörenson guldsmedh then
 deel, som förnempde Peer tilkommer vti dett steenhus nämmest

wydh kyrke gården beläget på westre syden; therpå och förnempde Erich vplade sijn frydskilning och tilsades honum stadzens förscrift til Matz Nilson, som är förnempde Peders måg, vm den part, som han äger i samma hus.

War och då menige mans rådstuge dag och blef menige borgerschapett der till förmante, att the skole lathe sig wälwillige befinne hwar y sin stad vti tyd att vtgöra stadzens skatt, på det att stadzens bygning kunde med alfwar och deste för företages o. Theslikes schal hwar man, som y staden boor, hielpe till stadskyrkienes bygning, när tilsagdt blifwer. Sammaledes the, som trähus äger, skole oc y sommer holla på att byggia steen och korswerkes hus.

Jtem blefwe theße förordnade til skottmän att vpbara stadzens skott:

Mårten Olefson
Erich Biorson

Henrich Tomeson
Laße Pärson.

På samma tyd stältes för rätten een finsk dräng, benempd Matz, som sielfannen hade stulit Päder y Smedebÿ vthi Hammerbÿ sochen, jtem Jöns y Schobÿ efter registret. Förnempde Matz sköt schullen in på sin stalbroor. Blef insatt, til deß man kan fhå den andre til städes med o. [15]

Framledne Henrich skomakares barn.

På samme dag kom för rätte Laße Nilson på Skomakaregatun¹ och Bärent Jönson, gåfwe tilkenne, att the äre kallede til salige Hindrich skomakares barns förmyndare och att samme barn erfde efter sine föräldrer ett halft steenhus o, och andra halfwe huset hörer Sigfrÿd Olefson kläde skrifwere till, och efter att förnempde Sigfrÿd Olefson hafwer ofte tilbudit att wilie köpa barnsens deel y huset, ther vm föreporde the sig y rätten, vm thet så nu skee [kan]. Och finge the thett swar, att the ingelunde schole selie huset för peninger, vthen vm Sigfrÿd skall ändeligen beholle huset, tå skal han gifwe fast för fast, heller och att the måga beholla huset tilhopa och leÿet hwem the wilie, til deß barnen komma til laga åldar o.

¹ I ms. står: 'gatun'.

Then 20 martij.

H[ustru] Margreta Wolmar Wÿckmans.¹

[15 v.] Vthi borgmästerens Laße Erichsons, Hans Krancks secretereres, Bärent Jönsons, Anders Jönsons kemmenäreres, Olef Larson Åleninges samt Peder Erichsons stadzens skriweres wederwaro schede een wenlich förlickning emellen framlidne Wolmar Wÿckmans efterlefwerske, h[ustro] Margreta, och någre förnempde Wolmars arfwinger, boendes y Östhammer, benempde heese Hans Erichson och Hans Anderson, hwilcke bekende sig samt med någre här y Stockholm hafwe nämmeste arfzrätten, efter de och theris hustror wore oftberörde Wolmars sÿskonebarn på mödernet. Och skedde samme förlickning som här efter följer:

Wÿ efterschrefne Hans Erichson och Hans Anderson, boendes vti Östhammer, göre wetterligit och med thette wårt brief fulkommeligen bekenne och tilstå, att wÿ vti ärlige mäns wederwaro hafwe in latid oß vthi een wenlig förlickning med hederlig och ehrsam qwinne, h[ustro] Margrete, framlidne Wolmar Wÿckmans efterlefde enkie, vti Stockholm boendes, vm ett arf, som oß tilfallet är efter förnempde Wolmar, som war² begges wår käre hustrors sÿskonebarn på mödernet. Och bekennes her med oß samptligen hafwe vti gode nöye vpborit på begges wåre anpart thette efterschrefne, som är först vti rede penningar half trettonde daler, jtem schedar två woge fem lodh, jtem giordt theen ett æpund, kopper ett æpund, jtem een half gårdh vti Tingwalla på Wermeland, sammaledes någre stÿcker af förberörde Wolmars gongeläder, nemligen een half sliten engelsk kappe, en läder tröÿe fodret vnder med brunt görlesk, jtem ett par sÿde byxer af görlisk, ett par säÿens strumper. Och blef förthenskuld emellen förnempde h[ustro] Margrete och oß een wäl förlickt och öfwertalet sach, så att hwarken wÿ heller wåre efterkommande erfvinger skole efter denne dagh hafwe att tiltale henne heller hennes erfvinger vm något ytermere arf anthen y löst heller fast. Mån thet wåre medarfvinger, som här y Stockholm boo och med oß like arftagende äro, icke hafwe welet anamma någon förlÿckning vtan förmene sig med [16] rätten kunne något mhere winne, än som wÿ nu bekommit hafwe,

¹ Här äro med annan hand införda några ord, vilka alla återkomma nedan texten.

² I ms. står: 'wår'.

då måga the therudinnen försökie deris lÿcke, och wele wÿ der med intet hafwe till att beställe vthan lathe oß aldelis åtnöÿe med det, som förnempde h[ustro] Margrete af sÿn egen godh wÿlie och efter som förschrifwit står nu gifwidt hafwer. Thär och så hende kan, att någon anten nu heller ÿ framtÿden warde kommandes, som förmenes sig hafwe nämmere arfzrätt här till än wÿ och wåre medherfvinger, då förplichte wÿ oß att wele sware dem till al den deel, som wÿ, förnempde Hans Erichson och Hans Anderson, hafwe vp-boret. Theß till ÿtermere wÿBe hafwe wÿ med förnempde gode män, som vthöfwer denne förlickning warit hafwe, dette brief försiglet och bekreftiget. Actum Stockholm then 20 dagh martij anno 84.

Copia af ett wittnesbrief, som Henrich

Frantzson bekom, vtgiffwit jn aprili anno 84.

Allom them thette wårt öpne brief hender att förekomme tilbiude wÿ borgmestare och rådmän vti Stockholm wår ödmiuke tienst, wenlige och wälwillige helsen efter hwars och eens stond och wÿrdigheet med Gudh then alzmechtigeste och göre här med kunnigdt, att är kommen för oß een wår medborgare, benempd Hinrich Frantzson, beklagandes sig, huru såsom han och hans echte laggifte hustro, h[ustro] Brÿte Tomesdotter vti nest förlidne samtinz marcknet ÿ Strengnes äre wordne med monge otilbörliche och ärerörige oordh öfwerfaldne vtaf een prestman, benempd her Peer, ÿ Husebÿ på Rekerne boendes, och thet vppenbarligen vti monge erlige mäns och dannequinneres wederwaro och åhöro, efter som the schriftelige bewÿß ther vm wÿdare och uttrÿkeligen för-måle, som ther på vtgifne äre. Och såsom förnempde Hinrich Frantzson befinner sig ther vdinnen högligen emoot lag och rättwÿse ware beswäret, så är han nu förtenckt dertil, att han will både sin egen, så och sin hustroes äre och lempe inför lag och rätt förträde och försware, såsom hwar erlig man ägner och wäl anstår och besÿnnerligen till att befrye sig emoot förnempde her Peer för the otilbörliche stÿcker, som han förberörde Henrich och hans hustro hafwer förwÿdt och förekastet. Och efter han ödmiukligen hafwer warit begärendes ett skriftligt bewiß och wittnesbyrd her af staden, hwad som oß kan ware weterligit vm hans och förnempde hans hustroes lefwerne och vmgenge, så hafwe wÿ för rättwÿsones

[16 v.]

skul icke welet heller kunnet honom thet förwegre vthan bekenne och witne, att förnempde Hendrich är af ärlige föräldrer här född y stad; han är och nu på denne tidh een besworen stadzens borgere; så hafwer han och både vti sin handel och wandel, såsom och eliest vti al annen motte (icke annerlunde wy wete) än som ärligen och wäl sigh her ibland oß stelt och förhollit o. Wy hafwe och icke heller annet förstådt heller förnummit vm förnempde hans laggifte hustru än thet, som ärligit är. Män hwad tital, som ofteberörde her Peer kan hafwe til förschrijne Henrich Frantzson och hans hustru, heemstelle wy gode men, som för lag och rätt sittie, att döme och ransaka, vm ther som samme sack kan komme til förhör. Och wele wy oß thet till the ärlige och gode män försehe, att förnempde vår medborgare motte det wederfares, som Swergis lag och rättwysen kan medgifwe. Sådent äre wy öfwerbödige att förskülle vti alle tilbörliche sacher, ther som så kan behöffwes och wy ther vm besöckte blifwe. Schrifwit vti then kong:re stad Stockholm then . . . aprilis anno o 84.

Vnder stadzens jnsigel.

[17]

Förlickningz bref emellen framlidne
Tommas Björsons, fordom borgare y Stockholm,
efterlatne enkia, hustru Anna Hendrichsdotter
och Tomas Björsons arfwinger o.

Dette bref gafz först ut then 27 aprilis anno 84 för den 10den schul, som då tyllfyllest vtgafz.

Wy borgmästare och rådmnen vti Stockholms stad bekennes och med dette vårt öpne bref fulkomligen tilsthå, att åhren efter Christi vår frelsares födelse tyd 1583 then 23 septembris, då wy för rätta såto på Stockholms rådhus å rätten rådstugu dag vti erlig och wälbyrdig mans Brun Bencktsons slotzfougdtens widerwaro, kommo för sittende rätten vår medborgares, framlidne Tomas Björsons erfvinger, nemligen hans broder, Hans¹ Björson y Wargöö vti Närpis sochen y Österbottnen, Erich Jönson y Pörtom på sins moders Brÿte Björnsdotters wegne sampt hustru Brÿte Björnsdotter, framlidne Eschill Peersons efterlefde enkie, gifwendes tilkenne, att the vti gode mäns närwaro hade nu skifpt och bytt med förnempde

¹ I ms. står: 'hans Hans'.

Tommas Björsons efterlefde enkie, hustru Anna Henrichzdotter, hwad deel som them erfwa borde efter theris framlidne broder, både y lösöre, theßlikes och faste grund, så att the wore nu ther vm aldelis wenligen och wäl förlickte wordene, och gick samma arfweskifte heller byte aldelis så till, som the gode män bekende, hwilke öfwer thenne wenlige förlickning wore förordnade. Först deltes y tw emellen förschri^fne h[ustro] Anna och förnempde hennes mans Tommas Björsons arfwingar allehonde lösöre både y köpzhandelen, theslikest y sölfwer, theen, kopper, mäßing, senge och gongeläder och all indöme, jnge vndentagendes. Seden byttes [17 v.] och skiftes hus och faste grund them emellen, såsom her efter följer. Först kom på förschri^fne h[ustro] Annas part store steenhuset på Kindhestegatunn, hwilket bleef skatted för ett tusendt daler; jtem ett trähus osten till nederst y Laße skomakares grendh, hwilket blef skattet för etthundret tiugu daler, een steenbodh ostentill, skattet för etthundret tjo daler. Theremoot så hafwa förskrefne Tommas Björsons arfwinger bekommit på theris anpart och deel tu korßwerkeshuß westen till beliggendes vti Moysi grend. Thet öfre huset är skattet för tuhundret och tiugu daler, men thet nedre korßwerkes huset för ett hundret ottetjo daler; jtem een sielebod på Södre malm. Och hwad som ther vd y fheler och fattes efter skattingen på förskrefne hus, skal hustru Anna gifwa them thär til trj hundredet tiugu en daler. Ther till med så skole the hafwa sin deel vti alle vtestående geld. Jtem är och ett steenhus afsatt vt af obyttan deel, ther all Tommas Björßons geldh skal betalas med innan natt och åhr efter lagen, hwilket hus är beläget på Östre longe gatun emellen Jacob Långe och Willam¹ skottes huß. Och worte begge parterne y så motte, som her förskrifwit står, wenligen och wäl förlikte på både sydor, doch med sådane beskeed, att förskrefne h[ustro] Anna skal på förnempde arfwingers wegne vt gifwe then tiende pening, som staden tilkommer och lagligen hafwa bör af förskrefne arf. Hwad som hoon seden blifwer them skyldig, skall thet stå them till een good räkenschap emellen. Och rechte the hwar annen honden ther på inför rätten, så att hwareken nu heller y tilkommende tjder schal på förskrefne arf<wingar> w ydare clandret blifwe vti någon motte. Och efter förnempde h[ustro]

¹ I ms. står: 'Willan'.

[18] Anna hafwer nu förnögd't staden för samme vtfäste tiende peningen, så göre wÿ henne och förskrefne Tommas Byörsons arfwinger therföre aldellis frÿ för alt ytermere tiltaal och eftermanning. Och wore öfwer denne wenlige förlickning theße efterskrijfne af rådet: Peder Jönson, Jacob Jfwerson, Philpus Peerson, Peer Mattzson, Witting Månson, Eskil Larson. Theß til ytermere wißo late wÿ weterligen tryckie stadzens jnsigel neden för dette wårt breek. Gifwit och schrifwit åhr och dagh, som här tillförende förmäldt sthår ∞.

Then 27 aprilis

såto för rätta på Stockholms rådhus Nilß Hanson, Brun Bentzson samt borgmestare och rådh.

Vpbudne hus och tompter.

På samma dagh vpböd Barendt Jönson ett korßwercks huß westen till vti . . .¹ grend, som Sickla Peder Erichson til kommer ∞.

Samma dagh tilsades stadzens menigheet och wart förbudet, att ingen skall fördriste sig att roo vt heller in vnder bomen efter wacht är sätt, hälst när slotted. Then theremoot gör och flår skada ther öfwer, hafwe thet för ingen att claga ∞.

Jtem förbödz, att ingestädz skall siudas tieru vtan för stadzmuren heller på Gråmunke holm widh peninge straff.

[18 v.] Jtem att the, som än nu hafwe någedt inne med sigh af stadzens ränta, skole innen nästkommende Walborgmäße göre theris rättigheet vth, på det att stadzens embetzmän, som någon vpbörd hafwa, kunne schilie sin räkenskap wid sig, för än som nye embether sätties.

Jthem att hwar motte göra sitt skott vt tilfyllest innen nästkommende Walborgmäße wid hwars och eens 40 ♀.

The, som icke hafwa giordt theris borgare edh, schole än nu wara ther till förtenckte widh straff efter lagen och tagas af then, hwad the köpslaga och handla af ∞.

Ingen skall falla een annen vti sitt embete ∞.

Samma dagh gjorde Frederich Vngerman och Herman skomakere theris borgare eed och vplade theris burepenninger ∞.

¹ Namnet på gränden är i ms. ej utsatt.

Tiufwerÿ.

Jtem stältes för rätta två poÿkar, som hade tilhopa stulit. Eendere af them war her tilförende stupet *med* ryß och förwist staden och seden kåke stupet vti Söderköping. Vm honom wart afsagdt, att han skal sättias ÿ fengelset igen til widare beskeed. Men efter han hade locket then andere att stiele *med* sigh, bleef samme poÿke lööb gifwin ÿ *thet* förhåp, att han kan bätra sigh ∞.

Peder Nilson, schipere på Gumsen, een
jacht så kallat,

Måns Person stockeknecht.

Samma dagh wittnade gamble M. Jacob bårdscherere, som [19]
läckte Peder Nilson, schippere på Gumsen,¹ att honom hade *intet*
blifwit skadendes till *lifwet* för *thet* stÿng skul, som han bekom ÿ
armen vtaf Måns Peerson stockeknecht, hwar icke skelfwe och
brennesoot hade slaget sig der till *med* ∞.

Hans Röper.

Jtem wardt och befalet på samma dag, att Hans Röeper skall
bekomma eet schriftligt och försiglet sententz, som afsades then
27 ianuarij anno 84 emellen honem och Melchier Volger.

Hustro Karin Jachim Bergz.

Sammaledes befalte Nils Hanson, att kembenären schole vtaga
framlidne Jachim Bergz lösörer, hwad som nu igen för honden är,
hwilcke skole sätties vti stadzens förwaring än nu på någon tidh.

Mårten bagare, Marcus Benchtzon.

Mårten bagare och Marcus Benchtzon vpsade theris borger-
skap. Wart them swaret, att ingen skall *blifwe* sitt borgerskap frÿ
med mindre Kong:e M:tt *blifwer* ther vm först tilkenne *gifwit*.

Doct[or] Theophilus Homodeus.

Doctor Theophilus Homodeus skal bekomma *litas* plenæ
potentiæ på her Alexandri Guagnini wegne ∞.

Samma befallning blef seden *casser[e]t*, så att *förnempde*
doctor sådene fulmachtz bref icke bekomme schulle.

¹ I ms. står på detta ställe: 'Sumbsen' (jfr fyra rader ovanför).

[19 v.]

Then 29 aprilis anno 1584
såto för rätte borgmästare och råd.

Hans guldsmed, M. Lars Jönsson.

Samma dag begärade Hans Anderson guldsmed öfvermän emellen sig och M. Lorentz Jönson vm någre hus och tomptebytte dem är emellen. Och worto ther till förordnade Jacob Jfwerson, Philipus Peerson, Henrich Balck¹, Michel Olefson, Henrich Simonson, Gÿnte Olefson, Nils Erson, Berent Jönson 1584.

Then 2 dag maj

såte för rätta Jacob Bagge, Nilß Hanson sampt borgmästare och rådmän 1584.

Marcus Matzsons efterlefverske.

Clagade framlidne Marcus Matzsons efterlatne enkie efter 5 *tynnor* spannemål, som Clemet seÿere war hennes man skÿldig 1584.

Blefwe så föreente, att forskrefne enkie schall få sin betalning hoos Joen Månson whareschrifwere 1584.

Erich Bertilson,

H[ustro] Margreta Wolmar Wÿkmans.

[20] Emellen hustru Margreta, framlidne Wolmar Wickmans, och Erich Bertillson bårgare wardt så afsagdt vm den tomt de stå vthi träte vm vti S. Larse grendh, att efter förskrefne Erich hafwer tompften hender emellen, och der är alrede vrminnes hefð på kommen, så att ingen annedt wett, än att förnempde Erichz fader och hans förfader, slecht efter slecht, hafwa waridt rätte arftagende der till, therföre så schall han behollen och h[ustro] Margrete schall gifwe brefwet till bake igen, som på samma tomt lyder, heller och legget ÿ rätten, til deß hoon kan med sin sleckregister bewiset, att tompften är kommen vtur hennes byrd, och huruledes thet är scheedt 1584.

Vallentin semskmakare.

Valentin semschemakere begärade bekomme någon rettelse vtaf Gilius Saßes räkenschap vm någon vteståendes geld, som han är fulmechtigh giordh vpå till att inkrefia, hwilket honum tilsades 1584.

¹ I ms. står: 'Black'.

Tideman Cornelius.

På samma tyd bekom Tideman Cornelius ett stadzsens witness-brief, lydendes som här effter fölier:

Allom vti hwad stånd, digniteet heller condition the ware kunne, som dette öpne brief hender förekomme till att see heller höra läsas, tilbiude wÿ borgmästare och rådmän vti then kong:re huffwdt stadh Stockholm vår wälwillige dienst och wenlige helsen, efter som hwars och eens stånd thet kräffwer, görendes her med kunnigdt och weterligit, att efter det denne brefwisare, vår stadz medborgare, Tideman Cornelius, hafwer för oss berättedt och clagligen tilkenne giffwit, huru såsom någre hans mÿsgÿnnere haffwe [20 v.] honum vtan all förorsakan til hans ähre och gode namn förolempett och kommedt honum sådent roop och rÿchte vpå, sÿnnerligen vti Nederlanden, att han icke förer een redelig handel och wandel vthan schall vti sin köpenschap hafwa bedraget många och mÿkett länt och vpborgat både här ÿ Stockholm, Andorpen och annorstäds, som han icke är man till att betala, och schall ÿ så motto haffwa försnället många theris godz och penningar yfrån; så efter han nu för sin lägenheet schul är tilsinnes att begiffwe sig till Amsterdam och eliest till andre städer ÿ Nederlanden, haffwer han af oss begäredt, att wÿ honum et sanferdigtt bewÿß och wÿttnäsbÿrdh vnder vår stadz jnsigel meddele wille, hwad som oss om hans handell är kunnigdt och weterligit, och huru han, meden han här ÿ vår stad haffwer boodt, sig stält och förholledt haffwer, hwilket wÿ honum för rättwisones schuld icke haffwe weledt heller kunnidt förwägre, vtan bekenne och fulkomeligen till sthå, att han nu på thet siwende åhr haffwer waredt här een besworen borgare ÿ Stockholms stad, handelt och köpslaget redelichen, så att wÿ icke annet wete med honum, vtan att han iw altidh haffwer holledt oordh och sanning med dem han haffwer hafft någon handel och köpenschap med och icke vti bedrägliger wÿs någon för snälledt anthen med borgande heller eliest. Han haffwer och aldrig intill denne dagh blifwen stält heller citeret här för rätta ÿ staden vm någon schuld heller geld. Och theß till ÿthermhere wiße att här vm så i sanning är, late wÿ weterligen trÿckie vår stadz signet här nedan för dette brief. Gifwit och schrifwit vti Stockholm then iij dag iunij anno 1633 LXXXiiij.

[21] Schole alle stadzens quartiere mestere till seÿes, att the schole sÿne och skoda skorstenar *med* thet förste samt alle gamble träbygnader här i staden. Och så monge onyttige skorstenar, som finnes, schole strax nederslås.

Jtem schole the och ransaka i hwart hus i staden, hwad som hwar kan hafwa till eeld redzschap, hwar vmtrenger för eldzwåda.

Så schal och tilseÿes, att hwar man haffwer till det minste 2 läderember färdig *med* tog vti, thesslikes een heller 2 watnsprutor.

The, som sådent icke haffwa, schole än nu förschaffe sig sådent wid straff och böter, såsom öfwerheten them förestellendes warder.

Wart och tilsagt, att ingen schal siuda tieru wid broen och stadzmuren vtan i laga rum och i stadzgården, wid höxste straff.

Then 19 maj

såte för rätta borgmestere och rådmene. Wart då inthet sÿnnerligit förhandlat, efter Nilß Hanson icke kom tilstädes, vtan allenest att Berendt Jönson kemmenäre kom fram i rätten och witnede, att Joen Jönßons mågar, som och då tilstädes wore, hade *med* nogre otillbörlige ord latidt sig höra vm borgmestere och rådet i Stockholm, seiendes: 'Sådene män äre i Stockholm, att the inthet achta hwarcken herrers heller fursters scrifwelse' ∞.

Then 23 maj

såto för rätta Jacob Bagge, Nilß Hanson samt bor[g]mestare och rådmene.

21 v.]

Dirich v. Bocklen¹.

Hustro Anna framledne Peder Olefsons.

Hustro Anna Peder Olefsons vpsade sitt borgerschap. Blef henne efterlatidt, att hon må sittie frÿ för all stadzens tunge, allenest schal hoon holla wård af sitt hus.

Jacob Larson schrifware på Köpmangatun.

Wart Jacob Larßon schrifwere, boendes på Köpmannegatunn tillsagdt, att then 10 pening, som staden tilkommer och hans half broder Laße Gregerson i Norköping är plichtig vtgifwe vtaf thet

¹ Endast rubrik. Plats är i ms. lämnad för den ej inskrivna texten.

arff han här anammet haffwer efter sÿn moder, schal ändeligen vtan geenseielse vtgiffwes. Men haffwer han noget till att fordra aff staden på sÿn framledne swärs, Baggens Bÿriels wegne (efter som han för rätten gaf tilkenne), då må han thet sökia och winna med lagen. [22]

Hans perfoß [sic] och Matthias snidere.

Repeterede Hans hofzsens profoß på nytt den sach emoot Matthias schreddare [sic], hwilcken hade sådene förachtelige ord sagdt vm för:ne Hanses dotther, att så widt som han haffwer wandret i Tÿdzlandh, haffwer han aldrig förnummedt nogen stocke knechte dotther genum gifftermhål komme vti noget handwercks embete, såsom här med henne war scheedt.

Sententia.

Förscrefne Matthias schall hafwa dag till nästkommande odens dag till att afbidie sachen och förlyke sig med Hans profåß. Hwar det icke scheer, vtan att han såsom tilförenne troßar, honum den doom lagligen afseÿes, som honum illa bekommendes warder.

Drååp.

Een malambo hustru, benempd h[ustro] Agnes, framledne Erich Tommeßons, clagede efter sÿn man, som slagen bleef till dödZ i nästförledne winter, och beskÿlte hoon een, benempd Tomas Erichson, att han schulle wara hans dödZ wällande.

Först förhördes witnen.

i. Witnede Getrud Matz segelsömers pÿga, att när thenne Erich Tommaßon, som döden leed, mötte förskrefne Tomas Erichson, helsade honum Erich och bød honum GudZ frid till. J det samma hugg samma Tomas till Erich med een handbÿle och hugg honum genum kiortelen och fodret, men kroppen blef inthet skadendes. [22 v.]

ij. Hendrich Olefßon bößeskÿttnare [sic] wittnede, att när förskrefne Erich och Tomas wore kompne til hopa i fampn och rÿchtes, så lenge the både ginge vm kull på gatun, då kom een, benempd Clemet Erichson muremestere, rÿchte wärien af framledne Erich och hugg så till honum tree rheser med bare wärien.

iiij. Thette samma witnede hustru Malÿn Clemet Staffeßons.¹

¹ Läsningen oviss. I ms. står: Staffed:s.

iiij. Tommas byßeskýteres pýge, Kaisa benempd, bekende och wittnade således, att förberörde Tomas Erichßon frågade pýgan till, om hoon hade seedt hans hustru. I *thet* samma kom Erich, som döden leed, och sade till Tomas: 'Will tu göra pýgen till een hora?' I *det* han så taled, hugg han strax Tomað Erichson een skråma fram i huffwedt. Ther efter kom Clemet muremestere och rýchte wärien af Erich och hugg seden till honum three rheser *med* bare wärien.

v. M. Jacob balberers m[äster]swen, Philip benempd, som hade förbundet framledne Erich, witnede, att *samma* Erich bekende för honum, att han hade först hugget till Tomas Erichson, och seden slog Tommes honum *med* een ýxehammer, tog så medh *thet* *samma* wärian aff Erich och hugg honum i handen.

vj. Till *thet* ýterste witnade her Hans, som gaf salige Erich sýn rede *med* *thet* helige sacramente, att dette war hans bekenelse på *samma* týd, nemligen den *samma* affton, han schadan fick, schulle han ghå vt aff husedt till att köpa sich lius, då mötte oft-*nempde* Tommas Erichßon honum, och i *det* *samma* Erich helßade honum, slog Tomas till Erich *med* een ýxehammar. Och war detta beslutet på för*nempde* Erichz taal: 'Vm iag nu dör aff denne schada, då ähr denne Tommas mýn dödzwollende, som mig slog'. Dette [23] hörde flere, som och då tillstädes wore.

Witnede och så M. Jacob balberere, som hade sýnt honum, att han hade icke mhere än ett såår på lýfwet, men han war all blå slagen.

Detta ärendet sattes vp till wýdere ransakning, efther flere witne finnes, som wete, huru *samme* slagzmål är tilgonget, och schole förhöres på näste rådszstugu dagh, vm förberörde witne då kunne komma tillstädes.

Tillsade Nilß Hanson sampt borgmestere och råd Florentz krýddegårdzmestere, att han schulle blifwe förskrefne Tommas Erichsons borgen så nu som för in till sachens vtdrecht.

På *samma* dag begärede Nils Erichson rådmän vplåtelse och fast brief på the hus honum äre tildeelte och afwitredt på sýn förre huströes, h[ustro] . . .¹ wegne, hwilcken war salige Laße Gregersons rådmans, foordom boendes på Köpmannegatun, dotter.

¹ Namnet [Anna] är i ms. ej utsatt.

Ther på wart honum swaret aff rätten, att same saak schal blifwe beståendes, till deß att Oleff Larßon, tollenär i Narfwen, som är den swarande part, kommer här till städes igen.

Helie Nilson.

Helie Nilßon borgare klagede, att hans broder haffwer nu y tree åhr besitidt ett huß, som dem både åhr fallet thil arffz, och Helie hafwer icke bekomet ther nogen lege vtaf, ändoch förberörde hans broder äger icke mhere än een fierde part vti samma huß.

Skötz till een förlykning, så att hwar the innan nästkommande pingzdagh icke kunne sig emellen ther vm föorente warda, schole de då blifwa åtskilde med een rätt.

[23 v.]

Gamble M. Jacob bårdskärare
och liusestackamaka[ren]
på Norremalm.

Wart afsagdt emellen M. Jacob bårdskärare och . . .,¹ liusestackamakare på Norremalm, att efter sñnemännerne så berättede, att förscrejne . . .¹ hade planckat . . .¹ alner in på M. Jacobs tomt, ther han haffwer Kong:e M:tz s wår nådigiste herres bref vpå, therföre schal samma bygning vpryfwas och M. Jacob inrymes så myket, som honum efter målningen och högbemälte Kong:e M:tz brefz lydelse bör att haffwa. Allenest må liusestackamakaren beholle så myket droprum fridt, som lag medgifwer, helst efter then tomt han bygger vpå är icke hans egen vtan hörer K. M:tz til.

Arff.

Matz trånebrennarens hustru på Södremalm kom fram i rätten, bewyste med bref och sigel, theslikes med lefwandes witne, att samma hennes framledne man hade i sitt ytherste, när han låg på sin sotte säng, vndt och gifwit henne efter sig alt arf både i fast och lösörer, så att hans arfwingar inthet schole hafwa till att fordra efter hans död, vtan att förnempde hans hustru schal beholla alt sammans för den orsach, efter han gaf före, det han inthet arf nogen tyd hade vpboret, vtan thet han åtte var aflinge godz. Der til med lade och förnempde h[ustru] Walborg ett geld register i rätten, som lyde på 45¹/₂ daler hon seger sig wara skyllig.

¹ Lakuner i ms.

Men h[ustro] Malÿn Laße Birgesons, timberman på Södermalm, hvilken war samme Matz trånebrennarens broders dotther, steg fram i rätten och förment sig wele bewÿse, att samme Matz hade erfft två begges theris fader broder her i Swerige, eendere boodde her i Stockholm, den andre vti Sele sochn wid Strengnes. Och efter Matz trånebrennere hade hennes deel inne med sig, försåge hoon sig till rätten, att förnempde h[ustro] Walborgh war plichtig och skÿllig att stelle henne till fridz för samme arff.

Sententia.

Wart så afsagdt, att efter förscrefne Matz trånebrennarens hustro gaf före, att monge geld wore giordhe i hennes mans lÿfttid, therföre schulle samme geld beschedligen vpscrifwes och malmfougden samt malm-scrifwaren schole hafwe nogre gode män med sig och vpscrifwe alle lösöererne, thesliges lata skatta gården. Sedan det wore scheidt, då schole de gifwe ther vm besched ifrå sig på rådstugen innen två månadz tÿd. Vti lÿke motto schal och bewÿses, huru myket ärffwet war, som Matz trånebrennare till sig togh och förnempde h[ustro] Malÿn clager efter.

[24]

Then 25 maj

blef stadzens menigheet vpkallede på rådstugun, och såto för rätta Jacob Bagge, Nilß Hanson samt borgmestere och rådhen.

På samma dag blefwe stadzens embeter förordnade efter gammel sedwane, såsom thet vti embetes boken finnes.

Theße efterscrefne wunne burschap och giorde theris borgere ed: Staffan Anderßon, Peter Wernek, Olef Pederßon, kötmångere, Erich Halfwardzßon ifrå Helsingelandh.

Tilsade Nilß Hanson, att the, som trähus äga i staden, schole nu i tÿd förschaffe sig alle honde förråd både med wircke och andre bygningz partzeler, ther the kunne bygge ständerwerckz huß heller steenhus med, efter som the ther vm tillförenne äre tillsagde.

Jtem the, som sthå tilbake med stadzens skott, schole wara förtenckte giffwe thet ifrå sig med thet första *o*.

Then 27 maj

[24 v.]

såto för rätta Jahan Bagge, Jacob Bagge, Nilß Hanson sampt borgmestare och rådmän.

Samma dag kom för rätta Agda Pedersdotther, loot förstå, att hon war tilsinnes att giffwa sig in till frÿbröd hoos Marcus Nilson hÿBeskÿttere på Södermalm med alt thet hoon ägar, efter det hon är nu så ålderstygen, att hoon inthet orckar wara vm sÿn bärning. Jcke haffwer hoon heller nogen af sÿne slecht här noget när för honden, den hoon i sÿn ålderdooms swagheet kan till lyta. Och hwad hoon nu haffwer till ågodeler, är icke arft, vtan det är aflinge godz.

Wart för rätten så afsagt, att malmfougden och malmscrifweren schole vpscriuwe hwad helst thet wara kan, som hon will gifwa för sÿne föde. Sedan schal ther på giffwes bref vnder stadzsens insigle, vpå hwad wilkor förnempde Marcus henne til sig taget haffwer, och huru myket han aff hennes ågodeler haffwer med henne bekommit.

Manslag.¹

Märeta Anders Persons dotter
i Nyköping.²

[25]

Än på samma dag tiltalede Nils Hanson med alfware Märeta Anderßdotter, för det hoon war beskÿlt, att hoon schulle hafwa vnsagdt Kong:e M:tz s tienare Hans Groot med förge[r]ning etc., och wart högbemälte K. M:tz bref, stadholderne tilscrifwit, vti rätten vpläsedt, huruledes man sig i den sag emoot henne förholle schulle.

Sedan hon till sådent nekat och sig högligen ther på besworedt hade, att hon icke war wollendes till den beswärlige siukdoom, som förnempde Hans Grot nu lyder, kom för rätten h[ustro] Barbro Laße trummeslageres på Norremalm och witnede, att vti maj månedt anno 83 hade hoon mötth samma Märeta Andersdotter wÿd S. Jacobz kyrkegårdh. Då spoorde hoon henne till, vm thet war sant, som rÿchtet gick, att hoon hade vnsagdt förscrejne Hans Grot till att förgöra honom, för det hon war förwÿst staden. Då schulle

¹ Endast rubrik. Plats är i ms. lämnad för den ej inskrivna texten.

² I ms. står: 'Nyköpnig'.

förnempde Märeta haffwa lagdt sÿne tu finger i kors och så sagdt: 'Här är kött och blodh, och så sant schall det schee, att innan dach och åhr schal Hans Grot ligge som ett tort trä på sin trä seng, och hans ögen schole förwÿsna i hans hufwdt; så lenge schal han och ligge, att han schal äta sitt eget skarn'.

Jtem på samma dag witnede h[ustro] Ragnel Swen Gåßes, att när hoon och förscrefne Märeta Andersdotter fölgdes åt på malmen [25 v.] een tÿd, hende sig, att Hans Grot gick der fram om dem. Då schulle Märeta haffwa sagdt: 'Nu seer du lithet medh ett öga, men then dagen schal du lefwa, att du schal liggia på dÿn träsäng etc.'

Wÿdere witnede hustru Ingrid Jöns Nilßons på Norremalm, att den tÿd samma Märeta war förwÿst staden, kom hoon om en morgen tÿdelig klappandes på poorten och begärede komme in i gården, ther hoon och på nogen tÿd blef hÿst, och då hörde hoon ofta Märetes hoot och vnseielse emot Hans Grot, att honum schulle illa ghå.

Än witnede på samma dag Ingerd Jacob skinneres, vti Gråmuncke gere boendes, sig haffwa hört af Märete Anders dotter, den tÿd hoon war förwÿst och gick vt här af staden, sådene ond önschen emoot Hans Grot: 'Torckes han bort som ett nederhugget trä bort torckes, som ligger på jorden.'

Jtem clag[ede] h[ustro] Mariet... westen till, att förnempde Märeta schulle hafwa vnsagdt henne med förgerning, och efter hoon haffwer seden legat 16 wekor på seng illa siuk, kan hoon icke annet tenckie, än att thet är scheidt genum Märetes ondhe konst och tillskÿndan.

Then 1 juni

såto för rätta Jacob Bagge, Nilß Hanson sampt borgmestare och råd.

[26] Kom fram i rätten Erich Anderßon byßeskÿttere, boendes på Södremalm, med sÿn laggifte hustru Karÿn Pedersdotther och goffwe hwart annet then 3 pening, som the åtte til hopa och the med lagen gifwa kunde både i lösörer och fast, som them tilhörer.

Jtem hustru Karÿn, framledne Herman Leppers gaf til kenne, att Wÿkman Lastorp hade gifwit Herman Lepper een handtschrift på 500 f , som han bekende sig ware Herman skÿllig, och begärede hoon komme till sÿn betalning.

Giordes vpschof med dette ärendet.

Vittnesbörd vm Johan Kockz
 ynckelige död.

Samma dag förhördes nogre wýtnesbyrdh, the ther haffwa seedt, huru Johan Kock ifrå Köpenhampn i Danmarck är kommen vti Södreström.

Först wittnade Nils Hanson then yngre, att han stod på Watubroen och Peder Clemetzson . . . med honum. Då kom Johan Kock gåendes aff södra hemmelhuset och stadnade på Strömbroen. Strax gaf han sig vnder jernkädene, som på broen är och sätte sig ned på broen, hengde föterne vtföre, strax med samma gaf han sig vtföre fram stup. Och sade förnempde Nils Hanson sig icke haffwa seedt nogen köra på broen den tyden. Dette bestood han med sÿn eedh.

Vtÿ lyke motto wittnade och förnempde Peder Clemetzson thette samma före scrifwit sthår och sade än ythermhære, att när förnempde Johan satte sig ned på broen, talade Nils Hanson och Peder Clemetzson sig emellen, seiandes: 'Hwart må denne mannen haffwa achedt sig?' Och förre än som de denne orden vttalat hade, då war Johan Kock alrede i strömen. Dette stadfeste han ÿ lyke motte [26 v.] med sÿn eed.

Erich Matzsons secretererens dreng, Clemet Nilson benempd, wittnade här vm således, att han kom körandes [ut ur] staden, och som han kom i Söderpoort, såg han Johan Kock stÿga in på broändan, som är moot malmen, och strax satte han sig ned på broen. Där war ett bråde sönder samme städz på sÿden vm broen, och strax med thet samma gaf han sig vtföre.

Än sade han, att han såg een qwinna, som tog käden lös aff stocken, strax efter karen war ned komen.

Hans Fougdtes pyga, benempd Margreta Töriesdotther, wittnade, att hoon kom gåendes aff Södermalm, och Johan Kock kom och med thet samma gåendes ifrå hemlighuset. Då han kom på Strömbroen, tog han på käden, som wid broen är. Med thet samma losnade käden löß, och karen strax neder i strömen hufwedt stupa.

Påwel Sasses pyga, Agnis Tommasdotther benempd, wittnade här vm så, att hon schulle ghå ut på malmen. I det samma kom Johan Kock inpå Strömbroen vtan efter gåendes, och strax han kom in på broen, tog han med een hand i stålpan, som käden är fäst vti, och med andre honden tog han i käden, och strax med thet samma full han framstupo vtföre.

Påwel Saße berättade för . . .,¹ att i ghår, som var then 31 maÿ, kom een och bar Johan Kock ett bref, och sedan han hade läsit *samma* bref, gick han vt på hemlighuset. Sedan kom han inthet mhere i sitt herberg igen. Detta *haffwer* Hendrich Fuerwer [27] berätteth för Pawel Saß, och ene vng karl ifrå Köpenhampn, benempd Nils, schal hafwa fonget honum *samma* schriffter.

Berent Sasses hustru och hennes moder hafwa berättedt för Matthias v. Lar, att theres pyge stood och talade *med* Johan Kock på Södrebros. och såsom the talades wid, kom Erich Matzsens secret[erens] dreng körendes vtur staden *med* een kärra, och som Johan Kock schulle wÿke vndan kerran, kom han i hastigheet af broen vtföre i strömen.

Hustru Margreta Hans Wellingz pyge, benempd Sara, witnar således, att Johan Kock hade sendt sÿn dreng Hendrich till een herreman, och en stund ther efter sade han: 'Jag wille, att iag finge god swar *med* mÿn dreng tillbaka igen, då will jagh draga heem till mÿn hustru och barn och lata mÿn dreng här qwarre'. Med *thet* *samma* gick han vt till hemlig huset, och pygan gik efter honum, efter han war altÿd så söriende, och som han kom till hemlighuset vtan muren, staddes han och såg på the tÿdzske schipen. Sedan gick han in på broen igen och staddes vt *med* kâden litet från stolpen, och som bäst han stood och såg på skipen, slapp kâden af haken och mannen i strömen. Pygan stood innan poorten och såg der vpå. Hon witnade och, att hoon icke såg der nogen kärra på den tÿd ∞.

Samma dagh kom fram i rätten Erich Anderßon byßeskÿttere, boendes på Södermalm, samt hans hustru, Karin Pede[r]sdotter, och goffwe hwart annat hwar tridie pening vti löst och fast vtaf alt *thet* the åge och här efter förwerfwe kunne *med* rätta, doch [27 v.] vndentagendes stadzsens tomt, ther theris gård är bygd vpå.

Ån på *samma* dag och tÿd kom fram i rätten h[ustru] Margreta, framledne Wolmar Wichmans efterlefwersche, clagendes, att Peder Jönson rådman hade afhendt henne nogre bref ifrå, som lÿdde på een gård i Vpsala, then han hade soldt Wolmar Wÿk[man] och vpboret ther etthundret och tiugu daler werde vpå och seden bordt-

¹ Lakun i ms.

soldt samme gård then edle wälbördige Crister Claeßou. Hwarföre förspoorde hoon sig för rätten, hwilcken parten som plichtigh war att wedderlegge henne syne vtlagde *penningar*, som på samma gård vtgifne woro, efter *thet* war hennes barna peninger.

Ther til swarade Peder Jönson, att han på näste rådz stugu dag ther efter wille sig schriftligen vm denne sach in för rätten förclara, *thet* honum och effter latidt blef.

Copia auff die handtschrift, som
Påwel Sasse, Herman Skilling, Arfwid Larson,
Jacob van Löuen, Hans Nowradt gegeben
hebben den vorsichtigen Tacke Regners
helt auf 12 *stycke* weins.

Wÿr hernach geschrebne Pawel Saße, Herman Skilling, Aruedh Larson, burger vnd einwohner zum Stockholm, Jacob von Louen, Kong:e M:tt zu Schweden weinschenck, vnd Hans Nouradh *o* [bekennen hiermit] daß wir gekaufft vnd endtfangen haben von dem ersamen vnd vorsichtigen manne Tacke Regners zwolff stücke wein, welcher nach laudt seinem vns gegeben zettell halten sollen sechtzig 4 am, *jtem* noch dreÿ vnd einen halben ahem *o*. Was [28] aber solche faße weiniger halten wurden, soll dem obgeschreiben verkauffer ihn *der* bezalnung gekurtzet worden *o*. Vnd belauft sich die *summa* solcher weine sechtig sieben vnd ein halb ahm, jeden ahm zu neun taleren, zweÿ vnd dritzig rundstücke auf einen jederen daler gerechnet. Welche obgedachte wiene, von welchen die *summa* ÿst sechs hundert vnd achtehalber taler, wir jhme auff kumfftigen frueling anno achtzig vnd funff och sehen [*sic*] schaden vder [*sic*] furhinderung eins vor alles ihm krafft dieses geloben alheir zum Stockholme zu erlegen vnd zubezalen jhme selbest oder zeÿgern dieser schrift. Des habe[n] wir jhm auch bald auff obgeschriebene *summa* bezalett vnd auff die handt gegeben funfzÿch daler, dieselbigen affgezogen von 607½ daler, blibbt 557½ daler, zu welcher *summa* wir vns bekhennen, vnd deßen zu mehrer furwißerung haben wir diese schrift mitt vnseren pittschafften bekrefftiget vnd mit eigener handt vnter schreiben, welches geschen ist zum Stockholm anno salutis M.D.Lxxxiiij sexto junij.

Copia aff ett bref, som h[ustro] Karin,
Peer Helsingz hustru, vtgaf vnder s[yn] mans insigle
Erich Jören[son] guldsmed på thr[ö] parther vti ett steenhus
westanf[ör] stadz kyrkian i Stockholm.

Allom them, som dette bref kan hände förekomma till att see heller höra läsas, då bekennes jag Karin N:dotter, Petter Hälsingz, fordom borgares i Stockholm, echta hustru och gör här med kunnigdt och weterligit, att efter thet förnempde m[yn] man Peder Helsing haffwer för trongmål och nöd schul most lagligen vpbiude til köpes thet steenhus, liggendes westan för stadzkyrkian i Stockholm näst kyrckeherrens, her Larses sätehus, ther förscre[if]ne m[yn] man äger tree parther vti, så haffwer han nu inlatidt sig i handel med erlig och beschedlig Erich Jören[son], guldsmed här i Stockholm, och med een god wilie soldt och vplattidt honum till köpz samme tree hu[us]parter för fyrehundret och t[ye] daler godt swensch m[yn]nt, sådent som nu går och geller här i r[yk]et, ther aff 4 s[ ] göre een daler. Ther utöffwer så haffwer m[yn] man och iag vpboret tiugufem daler för thett cläde, som Erich Jören[son] mig och m[yn] szon tillskenckz öfwer alt köp vtlofwat haffwer, hwilcke pen[ing]er m[yn] man och jag bekenne oss¹ till füllest och gode nöye haffwe bekommedt och vpboret, then sidzte pening med then första, med sådene bescheed och welkor, att m[yn] man och iag schole förnöye wår måg Matz Nil[son] på Åkeröö för den deel, som honum til k[am]me kan vti samme steenhus. Och effter m[yn] man Peder Helsing är på denne t[yd] af siukdom så förhindret, att han icke kan komma här sielff till städes och försäkre förberörde Erich Jören[son] på samme tree hu[us]parther, så haffwer han nu gifwit mig therpå fullemacht och befalning, att iag må vti erlige godemäns wederwaro göre oftnempde Erich Jören[son] een nogsam försäkring på samma husköp, in til theß att han kan bekomma stadzsens försiglede breef här vpå. Lofwer förthenschull och fulkomligen tillsägär oftnempde Erich Jören[son] på förberörde m[yn] mans, så och m[yn] egen, thesliges [29] förscrijne Matz Nilsons wegne, att samma köp schall stadigt och fast hollet blifwe, så att ingen af oss må och schal thet effter thenne dag ryggie heller ther på vti nogen motte clandra, vtehn m[yn] man och jag wele holla Erich Jören[son] och hans rätte arfwingar härudinnen vti alle motto schadelöse så wäl för födde som ofödde

¹ I ms. står: 'och'.

åtalere. Och theß till ythermehre wißo och bätre förwaring är dette bref med myn mans Peder Helsingz bruklige signet stadfest och bekreftiget. Och till ett fult och fast witen haffwe både han och iag bedet deße erlige gode män Siffridh Nilson i Gråmuncke grend sampt Jacob Larßon scrifwere, boendes på Köpmangatun, vm theris signeter här vnder för detta bref. Gifwit och scrifwit i Stockholm then 13 dag junij anno 1584.

Then xx junij

såte för rätta Jacob Bagge, Nils Hanßon sampt borgmestere och rådemem.

Vpbudne hus och tompther.

Jacob Jfwerßon rådman vpböd een halff tomt på Södre malm, liggendes emellen Nils Larsons tölleneres malmgårdh och Peder Jönsons, hwilcken halffve tomt Axel Pederson är fallen till arffz efter sÿn framledne fader Peder Anderßon, men then andre delen aff tompthen kommer Axels moder, h[ustro] Karÿn till.

Samma tomt wart strax af Nilß Hanson på Kong:e M:tz, wår nådigiste herres wegna bespråket, effter han hade förstådt, att [29 v.] tompthen war komen ifrå Wulf scrifware, som rÿmde hädan af rÿket.

Samma dag vpböd Michel Oleßon rådman ett hus på . . .¹ wegne, och är samme hus halffparten vpbÿgdt vt af steen, then ander halffpart vt af trää, beläget i salige M. Michels grend westan till nederst i grenden på södre syden.

Berendt Jönson vpböd andre rhese ett lithet korswerkshus, liggendes i Frantz Beyers grend och hörer Sÿkla Peder till.

Johan Carlier, Ewert Bockholdt.

Samma tÿd kom Johan Carlier i rätten och tiltalede Ewert Bockholdt, een schipere ifrå Lÿbeck, om een sÿn dreng, som heemligen war wÿken ifrå sÿn husbonde Carlier och samma Bockholdt hade vtfördt hädan af rÿket, ändoch förnempde dreng hade taget dienst vt af een, benempd Niclas Kÿfwer, som då war marchgrafines tienare, och fölgde honum hädan af rÿket.

Sententia.

Förberörde schipere blef frÿsagd, effter han med Niclas Kÿfwers egen handtschrift kunde in för rätten bewÿse, att han hade latidt

¹ Lakun i ms.

inscriuwe drenge vti thet paßbord han hade här bekommet anno 83 vti augusti månedt, och schal Carlier sökie sÿn tienare hoos förscrefne Kÿfwer.

Förscrefne handtschriftt är så lydendes:

[30] Jch Niclas Keyffer sÿn den 24 dag julius mit Evert Bockholt van Stockholm af gelauffen vnd hab vff mÿn paß mit mÿr aufgenamen Herman wÿnschenck im dienst meiner gnedige frauwen. Deß zu warheit dißen sedel dem schiper gegeben. Actum Lubeck den 12 augusti anno 83.

Hustro Margreta Matz Andersons drawantz på Södre malm clagade på samma tÿd, att Hans Spikernagel och hans hustro hade skelt henne för een fåretiuf och eliest öffwerfallet henne med hugg och slag.

Sententia.

Effter det sådent icke kunde bewÿses förnempde h[ustro] Margreta på med nogen skäl heller witne, blef samme Spikernagel sakfelt till 12 ♀. Wart och så för rätten afsagt, att hwilcken parten, som effter denne dag öffwerfaller den andre anten medh ord heller gerningar, schal haffwa förbrutidt 40 daler.

Samma dag clagade Hendrich Tönieson borgere, att Hans Suckat hade vti näst förledne höst hÿret af honom een wedebåt effter wed, och när han kom in moot Löfstad, seglade han båten vm kull ther på fierden, och blef all båtzedzschapen borto. Dette <blef> skötz till en wenlig förlykning.

På samma dag kom fram i rätten Tommas skreddare på Norrmalm och clandrade på een tomt östantill vti Laße skomakares grend. Dette ärende skötz vp till een annen rådzstugudag, då schole begge parternes bewÿß ransakes vm förscrefne tomt.

[30 v.]

Then 20 junij

såto för rätta Jahan och Jacob Bagge sampt borgmestere och råd.

Hustro Margreta Hans guldsmedz
 efterlefwersche wid Store torget och samme
 hennes mans arfwinger.

Då komme fram i rätten salige Hans guldsmedz wid Store torget arfwinger, nemligen Peder Groot båtzman, Tönies byße-

skyttare, Peer Månßon knecht vti högborne furstes hertig Carls
 dienst och på syne egne, så och flere syne medarfvingars wegna
 bekendes, att the wore nu aldeles wenligen och wälförlükte med
 hustru Margrete, Hans guldsmedz efterleefde hustru, vm alt arff
 både för allehonde lösörer, thesliges och fast grund, inge vndenta-
 gendes. Och hade the alle tilhopa bekomet på theris anpart ett
 steenhus och liggende grund i Gråmunckegrend näst ofwan för
 Erich Nilsons hus beläget med tompten bak för samme steenhus,
 som ther till lyder och af ålder legat haffwer med then åbygnat ther
 på är, hwilcket är skattat för 700 daler. Theremoot är hustru
 Margreta wordet tilldeelt på hennes twedeler salige Hans guldsmedz
 eget sätehus wid Store torget, skattat för 700 daler, jtem än ett
 lithet steenhus ther näst hoos, hennes rätte morgengåfwe, skattat
 för 150 daler. Men thet hörnhusedt ther näst nedanföre wart skattat
 för half tridie hundred daler och schall stå begge parterne tilhonda [31]
 att betala all gelden med. Seden thet wore scheedt, måge begge
 parterne förlykes ther vm; hwilcken then andre vtlöser. Vtöffwer
 denne förlykningh wore både stadzsens[s] borgmestere, Lars Erichson
 och Olef Gregerson.

Förlükning emellan her Erich i Vhmo
 och h[ustro] Margar[eta] Matz
 Pederßons.

Samma dag framlade stadzsens borgmestare, Laße Erichßon
 och Olef Gregerßon, vti rätten ett öpet försiglat breef, som hederligh
 man, her Erich Laurentij, kyrkeherde vti Vmo sochen i Wester-
 botnen vtgyfwit hade, lydendes på eene förlikning emellan honum
 och hans stiuf swära, hustru Margreta, salige Matz Pederßons, foor-
 dom Stockholms stadz borgmestare efterlefwersche, och war samma
 breefz innehöld ordh frå ord såsom här efter föllier:

Jagh Ericus Laurentij, kyrckeherde vti Vmo sochen i Wester-
 botnen, här med bekennes och allom them, som thette mitt breef
 hörendes eller läsandes warder, witterligit giör, att efter thet iagh
 nu vtaf min hustrus stiufmoder, hustru Margreta, salige Matz
 Perßons efterlefwerske vti Stockholm, aldelis wäll förnögd och till
 fridz stelt både om alle lösörer, som ähr om köpenskap, gull, silfwer,
 kopper, then, kläder, hußrådh, ehwad partzell thet helst kan ware,
 sampt booskapen wid gården, tesligeste huß, grundh, tompter,

gärder, bodrum och alt annet mere, ehwad namn thet helst hafwe kan, både i Stockholmz stad och på malmerne, deslyckeeste gårdder och boder y vpstederna, hwilket oß i arschifte tillfallet ähr efter [31 v.] min hustrus salige fader, förbemälte Matz Person, så att jagh förnempde min hustrus stiufermoder och hennes arfwinger ther om aldrig någon tidh mere kan hafwe om till att tale, vndantagendes een korswerksbod nedan för Arendt Knipers huß; hwarföre giör iagh här med oftnempde min hustrus stiufermoder och henes arfwingar, både födde och ofödde, qwit och frÿ för alt ytermera tiltall både af migh och min hustru och wåre arfwinger, så wäl födde som ofödde. Doch dher som vti förbemälte arfskifte något kan clandras helst och y sunerheet om s[alig] Henrich Olefsons hus, dogh will iagh ware förpflichtet att swara ther till så myket migh på min anpart til komme kan. Och altenstund thenne saak sållunda fulkomligh y mellom hustru Margreta och migh och min hustrues syster, Kirstin Matzdotter, är öffuerthallath och fulkomligh förlicht, hafwer iagh betrodth och fulkomligh fulmechtigh giorth erlighe män, Laße Erichson, Olof Gregerson, borgmestare vti Stockholm, och Mårthen Olefson rådman, att the måghe hembla och vplatha oftberörde hustru Margreta och hennes arfwinger alle the hus och tompter vtan stadz och innan stadz, som på hennes andeel henne är thilfalleth, och therpå latha henne bekomma stadzens breff till fulkomligh eghendom och laghe fongh, hwilket af mygh och de myna orÿgeligitt vtan all arghelist hollet blifwa [skall]. Thill ytermera stadfestelße hafwer jagh thenne min bekennelse medh mit signete förseglat. Thill mera witnessbyrd begärar iagh her vnder Olof Gregerson, Laße Erichson, borgmestare, Anders Larson, Påwel Saßes alle theres jnsigel. Datum Stockholm then 16 februarij anno 84.

Vti lycke måtto och på samma dagh, som förscrifwit sthår, framlades i rätten ett annedt försiglet fullmachtz breff, som förnempde her Erich Laurentij hade vtgiffwit i Vpsala then 20 februarij anno 84, lydendes ord frå ord, som här effter följer:

Bekennes jag mig Ericus Laurentij, kyrkeherde i Vmo på Westerbotn, med detta mitt öpne bref, att iagh haffwer giffwit the hederlige män, Melcher Volger och Anders Larson rådman i Stockholm, fulmacht att vplathe the hederlige män Oleff Gregerson

och Laße Erichson, borgmestare ther samestedes, när ther på fordres, stadzsens bref på thet arffweskitte, som är emellan myn hustru och hennes syster Kirstin Matzdotter om hus och grund, som the haffwa skiftt sig emellan. Att så i sanning är, trycker iag mit signet vnder thenne myn bekennelse. Datum Vpsala then 20 februarij anno 84.

Seden förscrefne fulmactz bref war vti rätten vpläsne, giordes handtstreckning emellen både borgmesterne och h[ustro] Margreta, salige Matz Persons efterlefwerske, sammeledes emellen henne och Melchier Volger samt Anders Larson, så att thet schal nu aldeles bliffwe een förlyket och aftalet sach vm alt arff i lösörer och fasta emellen salige Matz Persons barn och förnempde hustru Margreta. Ther på hon och vp lade s yn fridskilling o.

Samma dag framlades i rätten ett register på een afwitring emellen hustru Anna framledne Hendrich Ernstes och hennes szon Michel Hendrichson, effter som barnsens förmyndare, Jacob Jfwarson rådman, Påwel Saße och Hendrich Husman aff borgerschapet äre med förscrefne hustru Anna ther vm öfwer eens wordne. [32 v.]

Thesse efftherscrijne partzeler bleffwe afwittret Michill Hinderson efter sin salige fader Hindrich Ärnest vdi fäderne medh godhe mäns närwarelse, som sade sigh willia wara barnes målsejere och förmyndere, nempligen Påwell Sasse, Jacob Jfweron och Hindrich Husman; och ähr, som her efter förmäles:

Vti gull skattedh för	5 daler
Silffwer förgylt	28 lodh
Silff[wer] oförgylt	138 lodh
Teen	6[L] 5 ƒ
Messing	12 ¹ / ₂ ƒ

Jtem bekom drengen aff sin moder för then deel honum borde och till kom vdi allehonda slagz kläder, och cläderne ähre werderett vti peninger 94 daler. [33]

Härföre ähr rechnet vdi silffwer och giffwit drengen eller barnet för förnempde kläder efter then werdering, som the män målsejere ther om syntest best och godt wara:

Silffwer förgylt	28 lodh
Silffwer oförgylt	111 lodh

Ähn skenckte moderen barnet aff moderlich kärleke för vtan byte:

Gultenke ringh — 1 medh 3 ringer tilsamen bundne, skattedh för	6 daler
Gul widh nampn dubbelua	1 stycke
Ett lithet sölfstop och en stoor skeepd	} woge tilhopa 14½ lodh
Godh sengh medh all tilbehörelse	
Kista godh	1 stycke
Tysk biblia	1 stycke

och nogre andre små böker.

[33 v.] Peder Jönson rådman inlade denne scriftlige berättelse vti rätten emoot hustru Margrete, Wolmar Wýkmans efterlefversche:

Sandhferdigh berättelse medh hwad welkor, som Wolmar Wichman köpte af mig een gård med een tomt y Vpsala, belägen y Swarte bechen.

Anno 78 j nouemb[ris] månedt bleff migh tilschattedh een gårdh med een tomt i Vpsala aff borgmestere och råd för 300 daler aff een, som heett Erich schriffwere, som then tydh war Kong:e M:ttz befalningzman på Örby gård, hwilcken gård iag motte taga y betalning för een summa peninger, som iag war god före y Kong:e M:tz kammare.

Anno 79 j dýstingz marchnet kom Wolmar Wichman och iag til kiöpz om samma gård och tomt i Michel Erichsons närware, som nu ähr borgmestere, så att Wolmar Wichman schulle giffwe migh för gården 230 daler och för tompten 20 daler och 6 alner godt engelst dubbelt stål.

Jtem efter thet att iag förleeste på gården till 50 daler, så schulle Wolmar Wichman eller hans hustru inthet befatta sig med gården, för än alle summon wore betalet.

Jtem strax y samma marchnat wardt mig betalet i alle hande parseler til 100 daler; hwad seden stod tillbaka, schulle iag bekommat allt i een summa til första öpen wattnn.

[34] Jtem strax om wåren samma ähr figh iagh i betalning 2 lester saldt, så att hele summon, som iag vpburit hade, ähr till 120 daller.

Jtem strax ther efter foor hustru Margreta Wolmar Wichmans till Vpsala och dreff then fattige man vth, som iag hade fått gården

aff, emot then contract, som war giort oß emillan, att han schulle inthet befatta sig med gården, för än all summon wore betalet, och hade han loffuet mig y legha aff samma gård 5 daler om året.

Strax ther effter satte h[ustru] Margreta Wolmar Wychmans y samma gård een hoop onyttigt selskap, som förderffuade gården platt i rötter. Ther war ett skiönth steenhuß med sina fulla fyre murer. Ther högz balkerne sönder, så att husett bleff om kul fallet, thet icke kan vpbygges igen [för] 150 daller.

Jtem fram mott midtsommeren i samma år kom Wolmar Wichman y then olýekan för Jören Benikes stiuffzon, men then tidh han for till Gottland, sende han sýn hustru bodh, att hon¹ schulle sökie, hwadh råd som hoon kunde, att iag endeligen motte blifwe betalet, hwilcket hoon slett inthet schötto om.

Jtem anno 79 fram mott hösten schreff Wolmar Wichmann mig till frånn Wýsbý och gaff mig tilkenna i sýn scrifwelse, att han hade scrifwit sin hustru till, att hon schulle sökia all råd och medel, så att iag motte blifwe betalet.

Jtem gick så iag strax med samma breff til hans hustru och lätt henne läsa samma breff, hwilcket hon heller slet inthet achtede.

Jtem när iag förnam, att hon slett inthet wille leggja sig om, att iag motte blifwa betalet, så sade iag henne frýtt vt, att efter thet atth hon hade driffuit then fattiga man vt, som iag hade legdt gården emot then contracht och bewilling, som giordes oß emillan y Vpsala, att Wolmar heller hans hustru schulle inthet befatta sikh med gården, för än all summon wore betalet, så sade iag [34 v.] henne, thet iag wille taga så monga peninger på renta, som migh tilkom på gården, hwilcket iag och så giorde och togh aff mester Peter de Krock 100 daller på renta, 10 daler om året.

Jtem tu år ther efter anno 82 kom Wolmar Wichman heem och hade bekomitt Kong:e M:tz leide breff. Strax förtälde iag honum, huru hans hustru hade slett inthet beflitedt sikh om min betalning. Doch gaff han mig sådan swar och sade, hade han warit hemma, så schulle iag länge seden wara betalet. Dog war iag lýke ner så seden som för, än dogh han bödh mongen samma gårdh til kiöpz, kom och ingen, som bödh mehr än 180 daler, efter thet att gården war all förde[r]fuet af thet lösa party, som h[ustru] Margreta hade sadt ther in.

¹ I ms. står: 'han'.

Jtem på *thet* sidsta, när iag förnam, att iag till ingen betalning kunne bekomma, sporde iag Wolmar Wichman till, vm han war tilfridz, om iag kunne fhå någon vpspöria, som *samma* gård wille köpa, och om han wille bestå, om gården blefwe noget ringere soltt än tillförenne, thill hwilcket han mig swarede, att han wille gerna lida ther skada uppå, hwadt mögeligit kunne wara och hwad gården kunne sämbre wara än then tÿdh han fick honum i hender.

Anno 82 fram mott hösten kom iag till handeles *med* Christer Clason och tilsporde honum, om han icke war till sinnes att köpa *samma* gårdh, och förtalde, hwad köp iag *med* Wolmar giordt hade, för än han kom ÿ then olyckan, til hwilcket han mig swarede, att [35] han kunde ther ingen swar giffwa vppå, för än han hade beseedt *samma* gårdh.

Noget ther effter for han til Vpsala och besåg *samma* gårdh. När han kom hit tillbaka igen, frågede iag honum, huru han war til sinnes, om han will beholla gården för *thet* köp, som iag *med* Wolmar giordt hade, till hwilcket han mig swarade, att gården ähr mechte illa faren. Vm han schulle behollan, så wille han hafwa ther en annan schattning vppå, hwilcket iag gaff Wolmar strax tilkenna, hwilcket Wolmar war aldelis wäl til fridz *med*.

Anno 82 then 4 nouemb[ris] blef gården *med* tompten schattet för 200 daler. Strax iag fick *thet* weta, förtalde iag *thet* för Wolmar, hwilcket han war aldeles wäl tilfridz *med*.

Jtem noget ther effter gick hustru Margreta Wolmar Wichmans till Crister Clason och förbödh honum, att han schulle in*thet* betala mig på *samma* gård mer än *thet* mig tilkom.

Jtem haffwer och Wolmar scrifwit Crister Claeson till, att han in*thet* schulle mera betala mig än *thet* mig tilkom.

Käre gode herrer och gode män, så är sachen för lopin, som nu förtald ähr.

Sententian herpå föllier här efter then 13 julij nästkomandes.¹

[35 v.]

Then 6 julij

såto för rätte Jacob Bagge, Nilß Hanson sampt borgmestere och råd*h*.

Vpbudne hus och tompter.

Peer Jönson vpböd sitt korswerckshus vti Erich Månßons grend westan till — j:o.

¹ Se nedan s. 60.

Michel Olefson vpböd i Mester Mikels grend westan till — 2:o.
Jacob Jwerson vpböd een tomt på Södre malm — 2:o.

Peer Matzson rådman, fullmündig och mechtigh giord af Peder Knutzson i Möklöö, Staffan Marcuβon i Calmarbÿn, Jöns Månson i Öffwernäs vti Jumala sochn, vplådth Marcus Jörenson ett korβwerkshus neder vti Hindrich Simonβon grend westan till, och ther på lade han sin fri[d]skillingh 4 q .

Hans Hille then vnge vpböd¹ ett Söfring Jutes steenhus ostan till, ther hans mormor vti both hafwer — j:o.

Staffan Sasse vplotth K. M[:tz] murmestar[e], nemlig mester Hans, een gård på Norre malm, belegen näst M. Hans' egen gård, som holler i lengden wid öfre gatun westen på moot berget 38 alner, men på then nore syden 34 alner, på södre 28 alner, på ostre syden 30 alner, hwilcken gård som kommer saligh h[ustru] Agnites szon Laβe Erichsons [*sic*] och hans mederfwinger till. Och ther på vp-lade förnempde M. Hans sÿn fridskillingh.

På samma dag kom fram i rätten vnge Staffan Saβ och på sÿn sÿsters szons Laβe Erichβons wegna, så som och wår med borgare Laβe Buβ på sÿn egen, hemlade och vplotth K. M:tz, wår aller nådigiste herres troo tienere M. Hans murmestere en tomt med then träbyggnat, ther vpå står, belägen på Norremalm vnder berget emellen Knut Nilsons och förnempde Laβe Buβes egen tomt. Och holler same tomt i lengden wid öfre gatun wester på moot berget 38 alnar men på then norre syden 34 alner, på then öster syden 30 alner, på södre sÿdan otte och tiugu alnar. Samme tomt förscrefne Staffan Saβ och Laβe Buβ nu lagligen soldt hade förnempde M. Hans murmestere för etthundrede daler i sådent mÿnt, som nu gångbart är här i rÿket, ther två och tretÿe rundstycke göre een daler, hwilcke 100 daler förnempde Staffan Saβ och Laβe Buβ bekende och tilstode sig haffwe till gode nöÿe bekommedt, vpburet och annamedt then sidzte penning med then förste. Afhende för then schul Staffan Saβe ifrå sÿn sÿsterβons Laβe Erichson, såsom och förnempde Laβe Buβ ifrå sÿgh och sÿne arfwinger för-

¹ I ms. står: 'vpbödz'.

screfne tomt och liggende grund och tillägnade thett *med* all sÿn tilbehörelse *oftnempde* M. Hans, hans hustru och theres rätte effterkommande erfvingar att niute, bruke och beholla qwit, fridt och oclandret för alle både födde och ofödde åtalare till ewerdelige lagfongne ägor. Och war samma tomt lagbuden, lagstonden och aldeles lagfaren, efter som stadzlagen förmäller. Therpå och samme M. Hans vplade sÿn fridskilling efter lagen. Theß till ythermehre wiße och förwaringh är dette bref *med* wår stadz insigle förseglat och bekreftiget *o*.

[36 v.]

Samma dag stod vp i rätten Peder Matzßon rådman fullmÿndigh och mechtigh giord af Peder Knutzson i Möklöö, Staffan Marcußon i Calmare byn och Jöns Månson i Öfwernäs vti Jumala sochen på Åland, hemlade och vploot wår medborgere Marcus Jörenson ett korßwerckzhus och liggende grund här i staden, som förscrefne ålenningar ärftt hade efter framledne h[ustru] Mariedt Håkon : ötmångares, och är samme huß beläget westan till vti Helige lekamengrend på södre syden nederst i grenden emellen Siffrid Nilßons korßwerckshuß och Märten Hendrichsons huß, hollendes i lengden een och tiugu alner och bredden ellefwe alner och ett qwarteer, hwilcket korßwercks hus och grund förnempde ålenningar lagligen soldt hade förscrefne Marcus Jörenßon för etthundret ottetye daler, reknandes 4 $\frac{1}{2}$ ortig på hwar daler. Och effter förnempde Peder Matzson på förscrefne ålenningers wegne bekende, att the wore nu aldelis wälförnögde och tilfridzstelte för samma hus och hade nu vpboret then sidzte pening *med* then förste, therföre afhende han samma hus och liggende grund ifrå dem och alle theres arfwingar och tillägnade thet förscrefne Marcus Jörenson och hans rätte arfwinger til ewerdelige lagfongne ägor *med* sÿne fyre frÿe vpmurade wegger, så som thet aff grunden vpmuret är och nu för ögen står. Och war samma korswerckzhus lagbudet och lagståndät och fridzskillingen på giffwen, aldelis såsom stadzlagen förmäller och wår stadz tenckebock ther vm inneholler. Teß till ythermehre wÿße late wÿ weterligen hengie wår stadz insigle neden för dette brief *o*.

[37]

Jöns Månson.

Samma dagh blef Måns Jönßons szon i Örgrund, benempd Jöns Månson, stelt för rätta om then sak, som honum war widh,

ÿ thet han war vp tagen medh een echta mans h[ustru] på Södre malm.

Sententia.

Blef så sagd, att han skulle stella borgan med två män och ther hoos förscrifwa sig, att han icke skulle förbrÿta sig anten med ord heller ger[n]ingar på stadzsens kemmenära heller och andra, som honum vti then ogerning haffwa vptaget.

Then ij julij

såto för rätte på Stockholms rådhus then edle wälbördige her Knut Knutson til Öknö riddere, Nils Hanson secreterer, Erich Biorson sampt borgmestere och rådmanne, thesliges Olef Gammel, Anders Larson K. M:tz köpman, Erich Larson, Jönß Benchtzson, knechtehöfwidzmen, med the förnemeste befallingzmen vnder the två feniker knechter här i staden är.

Hustru Britta Wilam schniders och
Nils guldsmed.

Samma dag kom för rätte hustru Britta, framledne Wilam sniders efterlefwersche, clagade til Nils guldsmed, hakeskÿtte vnder gårdzfeniken, att han hade vti näst förledne winter hugget hennes framledne man nogre bloodsåår i hufwet och eliest, så att han vtaf hans handwerck haffwer most sättia lifwet til. Och efter han war hennes mans död z wällande, som hon då före gaf, wille hoon icke annorlunde gifwe sig til fridz vten begärede lÿf för lÿf ∞.

[37 v.]

Ther thill swarade Nilß guldsmed, vrsechtendes sig, att han icke gaf orsach till dett slagzmål, som scheidde emellen honum och samma hennes man, vtan att vtaf rätt nödwärn thet giorde, hwilcket han och med bref och sworn wittne in för rätten strax bewÿste. Samma wittneßbreef då vpläset wart och lÿdde, som här efter följer:

För alle the godhe män, som thette öpne bref före kommandes warder, så bekenne wÿ oß efterscrefne Joen Larson, Jöns Jonson, Erich Märthenson och Peer Erichson och här med weterligit göre, att anno ∞ 84 then 18 februarij wore wÿ tilstädes vti Peer Jönsons keller wid Jerentorgedt, ther ibland och salige Willam snidere stader war, och vti middel tÿd kom Nilß guldsmed ther sammestädes, och i thett samma som han ther i kelleren in kom, an hoof för-

screjne Willam och skälte Nils guldsmidh och sade, thett han af Kong:e Mitt ahnnamede¹ och vpbar peninger och kläde som een skelm, tiuf och förrädere, vti thett att han vpå een tÿd hwarken wacht eller tienst vnder fänniken giordt hade. Då swaredede förnempde Nilß och sade: 'Efter thett jagh vpå någon tidh tienst vnder fänniken icke giordt hafwer, så hafwer jagh efter stadt-hollerens Nilß Hansons (som på kongens wegne rådher bådhe öfwer tigh och migh) befalning warit på Kong:e Ma:tz arbete s'. Thertill swaredede Willam snider och sade: 'Thett achter jag inthedt, tÿ jagh kaller tigh lÿke een schelm och tiuf, och tw schalt slå medh migh i thenne dagh vm lÿff och wälferd'. 'Neÿ,' sade [38] Nils, 'thet bör sig icke så wharra, thet een skielt och tiuftadh karll schall slå med någon, för än han sigh sådant ifrå lagdt hafwer, och för seer iagh migh, thett iagh näst Gudz hielp för sådanne odÿgder skal migh wäl försware, och begärer, thett tw wil giöre som een erligh man och klage migh till rätte in för wår öfwerheet. Ther wil iagh sware tigh.' Tå swaredede Willam: 'Jagh skal klage thett för min dägen, som för sagdt är'. Och i thett same spranck Willam² vth, ropte, skreide och manede Nilß vth til sigh. Endogh Nils thet ingelunde giöre wille, så kom thå oft bemälde Wil[lam] in igen och sade: 'Wiltw, schelm, icke försware tigh som een krÿgsman på marken för then frÿer handh, så schal jag slå tigh, ther tw sitter'. Och då nödgades förnempde Nilß att ghå medh förscrijne Willam vth. Och förste streck the samman hade, slogh Nils Willams wärie ifrån sigh och hade sedhan öpedt streck på Willam. Tå sade Nils: 'Hwar jagh nu wille, då schulle tw nu strax få thet tw lenge efter letadt hafwer'. Då swaredede Willam: 'Nu kenner jagh tÿgh godh för een krÿgsman' och nödgade honum åther in i kelleren till att vt dricke ett stop öl medh sigh, och för ähn thett öl vth drucket war, manedhe åther oftnempde Willam honum vth medh sigh, thÿ han sade sigh för ingen deel wele skiliat ifrå honum, för än han schulle hafwa hans hierte blod på sÿn dägens vdd. Och i thett samma gick Nils vth och wille honum gerne vndflÿ. Mån Willam fulfolgde honum, så att wÿ icke för motte honum thett förwägre, och togh så medh deth samma Nilß guldsmedh i halsen och ledde honum vth på torgedt. Då sade förnempde Nils: 'Gör för Gudz

¹ I ms. står: ahnnamende. — ² I ms. står: 'Willan'.

schuld och lath mig till fridz blifwe'. Så wroock Willam till honum [38 v.] ett stýng och drabbede honum någedt vti hans högre ahrm. J thett samma wredgades förscrejne Nils och gaf honum tw streck, hwilcke honum drabbede i hans hufwedt. Och efter Willam ther medh icke willie höre vp, så stack Nils honum ett stingh i hans wenstre ahrm, och så blefwe the åttskilde. Att thette förscrejne så vti sanningh.¹ till gångedt är, efter som försrifwit står, wele wý thet widh våre siellers saligheet till giörendes bewýse, ehwar och när wý fordrade blifwe, att så vti sanningh är. Vnder wår[e] signeter och bomerker actum ut supra.

På samma týd blefwe och förnempde witne fram kallade, hwilke giorde theres eed ther på, att the i denne sach inthet annadt hade witnadt vtan thett, som the sielfwe seedt och hördt hade, och så som förscrejne theres witnesbreef ther vm inneholler och förmeller, så war thet aldeles tillgonget o.

Sententia.

Effter thet vtaf sielfwe handeln, så och vtaf the sworne wittne, som haffwe ther när waridt och seet, hure thet är skeedt och tilgonget, befinnes, att offtnempde Niels guldsmedh icke vtaf någon kätý eller öfwermodh hafwer begongit thet slagzmåll vtan vti ett rätt nödh trongh till att frelse sitt lyff, äre och redeligheet, vthi thett att, hwar han icke hade slagit ifrån och waart sich, hade honum intet annet wissere föreståat än thet then andre wederfoors eller han hade ibland annat krigzfolck blifwit een förachtett kar och oduxe ibland them, såsom then ther icke torde eller dogde till [39] att försware sin ähre och redligheet, ther vpå han blef fordrett och vtmanhet, medan i bland sådane stand föghe större nese eller blýgd wara kan een redhoge till att försware sigh för öfwerwåld, therfore hafwer man icke kunnet att felle honum till fuldt dråp vtan till 80 ¢ sachöre efter then förste artickell i dråpmåhle balchen vdi stadzlagen, sãm så lyder: 'Nu dräper man annen treng[h][d][e][r] å lifsnödh, då miste ey lyf vten böthe 80 ¢ efter fougten och rådmanna ransachningh; the samme 80 ¢ gånge till treskiptes', helst medhen och för rätten beuistes, att oftnempde Nilß guldsmed stedz hafwer varit fridzsam och ingen parlementerer, then sigh och aldrich hafwer medh någon slaget för än thenne gong, ther thenne olýke hende.

¹ I ms. står: 'samningh'.

[39 v.] Stoormechtigeste konung, högborne furste, aller nådigiste herre och konung. Efter som wÿ senest med wår vnderdånige scrifwelse lothe E. Kong:e M:tt ödmiukligen förstå vm then rättgongz sach, som här på rådstugun¹ then 11 julij näst förleden förhörd och ransakat blef emellen Hans trummeter och een, benempd^d Ludwich, hwilcken hans szon dräpet hade, så kunne wÿ än nu E. K. M:t vnderdånigest icke hafwa förholledt, att på samme tÿd kom och een annen sach för rätta vm ett dråp, som i näst förledne winter schedde här i staden vti så motto att een vtaf befhelet vnder E. K. M:tz gårdzfenike, benempd Willam schnider, samt een hakeskÿtte vnder samma fenike, Nils guldsmed wid namn, hade slagetz tilhopa, therudöfwer förnempde Willam bekom nogre blodz såår, så att han seden nogre dager efter är bleefwen död ther aff; hwilcken sach wÿ och flitigen hafwe haft vti ransaken och ther på seden dömp^t, efter som E. K. M:tt af theße medföliende schrifter nådigest hafwer til att förnimma. Och efter det framledne Willams hustru later sig så höra, att hoon icke nöyes att den doom, som i så måtto fäldt och afsagd är, vtan will hafwa lÿf för lÿf, ther vm hoon och till efwentÿrs warder besökiendes E. K. M:tt, therföre så hafwe wÿ här med weledt E. K. M:tt vm sachens lägenheet vnderdånigest tilkenne gifwe och förhopes, att wÿ hafwe henne meddeleth thet Sweriges lagh förmeller $\circ$ efter wår ytterste samuith, thet Gudh känne. Den wÿ E. K. M:t vti Gudz then alzmechtiges nådige beskydd och beskerm till longwarig lÿfz sundheet samt longwarit rooligit regimente gansche ödmiukligen vnderdånigest befaledt $\circ$.

Hans trumetere
och Lodwick Blancke.

[40] Samma tÿd kom för rätta Hans trumetere och tilthalde Lodwick Blancke vm thett dråp, som han i näst förgångne winter vpå hans szon Jffwer begångit hade vdi hans egen gård, förewendendes att icke schäligitt eller rätt ware kunde, att någon skulle så förwänia någon erligh mans barn ifrå sine förelldrer (helst i then stadh the bodde) heem til sin och ther säthen så skentlichen mörde then, såsom förscrifne Lådwik nu medh hans szon handlet haffde, begärendes förthenskuuld aff rätten lÿff för lÿff och blefwe strafwet som een mördher.

¹ I ms. står: 'rådstugum'.

Till sådane tilthal och clagemåhl swarede förscreffne Lodwick, att han war ingen mördere, hade och icke begååt thet dråp aff någet berådt mood vtan oförtentekt vtan een bitter bråd harm, ther till han wäl hade godh skäl och orsach, vti thett att han vm aftonen seent, när han vti mörkret kom heem till sitt, fan han hans szon medh sin hustru vdi sin sängh, ther han medh henne hade bedriffwit skam och blygd till hans echteskapz förkrenchning, hwilcket icke allenest på then tidh skedt war vtan ofte tilförende alt ifrå Michelmeße näst förgången allt in till thenne tyd, såsom han fattigh sündere sielf hade bekent vti sitt syste och hustron icke heller in för rätten ther till neke kunde vtan före gaff, att hennes sinne war förwillet af honum, ty hon aldrig war förre fallin vti then last. Men att han skulle hafwe förwaant hans szon ifrå honum heem till sin, sade han ney, vtan att hans son hade förgifwit, att han war förskutten ifrån sin föräldrer, så att the icke kunde lyde honum, och war för then skuld på thett flitigest vtan honum begärendes, att han wilde lähne honum huß vpå någre dager, hwilcket han wälwilligen giorde, jnthe förmodendes vtan honum thenne mißgerningh igen för sin gode wilie. [40 v.] Wille för then skuld förtröste sich till Gud och all rätt, att honum thenne handell icke må blifwe rechnet til noget lyffz straf, vtan att then, som så oferskempdt hafwer wågat och ther utöfwer förtappat sitt lyf, skal ligge ogiller ∞.

Sententia.

Endå att thett war vtan oftebemälte Lodwik ille giorde och sýntes wäll ware liffstraff wärdt, att han samme dreng dräpet hade vti sin ägen hemwist, ther han honum hade een tidh långh vppeholdit ifrå hans faders och moders huß, bewyestes doch, att han war sine föräldrar ett föghe lydachtigt barn och förtenskuld ringe vtan them achtett, så att thed dråp på honum wart skeet kunde icke förthenskuld någet blifwe j rätten skerpd, vtan befanns, att samma Lodwik hade thett bedreffwit vtan een hastigh bråd wrede [och] skäligh harm, efter såsom man thet vtan hans swar, så och then dödes i sitt yterste och hustrones här för rätten bekenneelse, nogsampt kunde förnimme. Therföre kunde man icke medh laghen fälle honum till mord¹ eller fulkombligitt wilie dråp, vtan then, som

¹ I ms. står: 'mood'.

således kom vm halsen, dömdes ogill efter thett 24 cap[itlet] i giftermålebalken vti landzlagen, som så lyder: 'Nu kan man annen taga i säng med kono sÿna, och slår han honum ther i hiel heller [41] bådom them, thå schal han late them båden samman fietra, död och qwick heller och båden död och så till tingz föra; thet schole tollf män wetna, huru ther vm är; felles the, som dräpne äre, ligge ogilde' ∞.

Och ändoch att hoorkonen, som echta giffit war, war wäl så myket eller mhere skÿlligh i saken som han, blef hon licheuel, både för thett hon äger 3 små barn, så och att nu någen tidh är förleden, seden thette ofall skedde, och tesligst för effterdöme och mehre rädzle schuld för sådane laster, icke afsagd ifrå lifwet vtan efter then 10 artichel vti samma balck att stå vpå kåken och drage skamflascherne kringh staden och säden förswerie staden vpå 5 mill när vpå alle sÿder.

Een missiue till K. M:tt, wår aller nådigiste herre, vm förberörde sach.

Stoormechtigiste konung, högborne furste, aller nådigiste herre, näst wår tilplichtige trooheet, then wÿ vti all vnderdånigheet E. K. M:tt alltÿd bewÿse wile och scholle, så lenge wÿ lefwe, gifwe wÿ E. K. M:tt gansche ödmiukligen tilkenne, att vti näst förledne dager hafwe wÿ hafft nogre rättgongz sacher för händer her vpå rådstugun, och ibland andre ärender ransaket vm ett dråp, soom een tÿdzsk, benempd Ludwÿch Blanke, begånget hafwer på E. K. M:z hoff tienare, gamble Hans trummeters szon, benempd Jffwar, hwilcken kom i den olycke, att han bedreff hoor med förscrefne Lodwiches hustro och med henne af förscrefne Lodwich [41 v.] befunnen i sengh, blef så therudöffwer i hiel stungen. Och ändoch thet ähr nogen tÿd förleden, seden samme dråp scheidde, haffwer man doch förre icke kunnedt hafft denne sach för rätta, förthenschuld att qwinnen, som hooret hade bedrifwit, war den tÿd hafwendes med barn, när schaden schedde. Men nu seden haffwe wÿ hafft både henne och hennes man till förhör, och efter een noge ransaking latidt scriftligen författa, huru såsom wÿ hafwa förstådt samma dråp schal wara tilgonget, thesliges och gifwit ther een sententz doom vpå, efter såsom theße acta och samme afsagde dom vtwise, hwilcke wÿ E. K. M:tt vti vnderdånigheet härmed nu tilskicke. Och än då then dödes målseiende fast hafwer stådt ther

efter, att qwinnen måtte så wäll mista lyfwet, såsom then hoos henne blef slagen, hafwer man doch achtet, att thett straff många till warnegell vpå thenne tyd skee kan, vti thett att thenne skam och blýgd, som henne vti then måtte nu tildömdh är, skall mehre sådane partý (thet Gudh betere her nu för mykit fins) redde och afskricke ifrå theris ondsche, än att man hade halshugget eller senckt henne, och helst meden sådane sedwaner hafwer vm sådane mißger[n]inger här i staden för warit brukeligh, en då thet nu nogen åhr icke är skeedt, vnderdånigst förwentendes E. K. M:tz nådigiste swar, huruledes E. K. M:tt nådigist kan vm samme afsagde dom [42] synnes, ther wý oß wele hörsambligen efter rätta. Och wele her med haffwe E. K. M:tt vti Gudz then alzmechtiges nådige beskýdd o.

Stoormechtigeste konung, högborne furste, allernådigiste herre, E. K. M:tt schal wår tilplichtige trooheet och rättrådigheet med all vnderdånig hörsamheet och lydno altýd redebogen wara med Gudh then alzmechtigiste, emeden wý lefwe.

Aller nådigiste konung och herre, E. K. M:ttz trooplichtige vndersåther, menige borgerschapet här vti E. K. M:tz stad Stockholm betacke E. K. M:tt alle samptligen och sýnnerligen på thet vnderdånigiste gansche ödmiukligen för all kongligh ýnnest och nåder, som E. K. M:tt altýd haffwer latýdt oß nådeligen wederfharas. Och kunne wý nu såsom och tilförenne i all vnderdånigheet icke haffwe E. K. M:tt förhollet, huru een stoor part af denne stadz inbyggere äre (ty werr) vti noganäst förledne åhr till theres näring och bärning myket för swagade wordne både för then beswärlige krigzlägenheet schull, så och för then vt och intoll, som hafwer waredt pålagd. Och än doch, Gud kenne, att wý så wäl thärudinnen såsom i alt annadt gerne wele, så widt som wår förmågo tilsäger, att efterkomme E. K. M:tz nådige wilie och befalning, wäl wetendes [42 v.] och betenkiendes, att samma pålagde toll icke vtan merkelig orsagh scheedd är, så drifwer oß doch höxte nöden till att late E. K. M:tt förnimma, hwad schada, som wý uti lengden hafwa till att befhara före, hwar köpzhandeln här hoos oß icke blifwer genum E. K. M:tz nådige tillatelse frý gifwen igen, så som han tillförenne waret hafwer, för dý, aller nådigiste herre och konung, wý wele gerne, så myket mäst mögligit är, efter

E. K. M[tz] befaling förbättra staden *med* tienlig husebyggnat, men för den bekostnat schull will *thet* felle mongom aff oß så swårt, att man seden *inhet* hafwer till att handla och köpslaga *med*, efter her finnes stoor oförmögenheet hoos störste parten, så att the icke hafwa råd tillyka att bygge hus och holla deres handell wid macht, helst efter köpenschapen för den lägenheet, som nu på fierde åhr gansche ringe profyt *med* sig hafwer. Och förthenschul äre wij nu alle sämptligen på *thet* ödmiukligiste bönfallandes till E. K. M:tt, bidia och begäre gansche vnderdåneligen E. K. M., såsom wår rätte och af Gud tillschickede öffwerheet, wille af konglig mildheet nådeligen haffwa oß syne fatige vndersåther här i Stockholm förschonede *med* förnempde vt och in toll både på jern och annadt godz, som här efter förhandlat blifwe kan, och att wÿ motte flå niuta och beholla the priuilegia vti köpzhandlen, som E. K. M:tt oß nådeligiste tilförenne vndt och efter latidt hafwer, så framt wÿ scholle kunne blifwe widt macht, hafwe wår timelighe näring och bärning till nödtroft¹ och eliest kunne efter komme hwad som oß [43] aff E. K. M:tt bliffwer befeledt till stadzsens bygning och förbättringh. Wÿ wele och scholle såsom trogne och rättrådige vndersåther egnar och bör altÿd lathe oß wälwillige och *med* hörsamheet och lÿdne befÿnne till E. K. M:tz och S[weriges] rÿkes gagn och bäste, vti hwad motto och när som helst påfordret blifwer. Och wele nu här *med* haffwa E. K. M. sampt alle E. K. M:tz höge wårdnader vti Gudz then alzmechtiges nådigiste beskydd och beskerm till lÿfz sundheet sampt ett lÿkesampt, longwarigt och rooligit regimente gansche ödmiukligen och vnderdåneligen altÿdh befeldt. Datum Stockholm ∞.

E. K. M:tz vnderdånigiste trooplichtige
vndersåther, så lenge wÿ lefwe,
Borgmestere, rådmen sampt
menige borgerschapet vti E. K. M:tz
stad Stockholm.

Med denne förscrefnre supplication wore deße effterscrefnre aff rådet afferdiget, nemligen Nils Vlfsön och Gÿnthe Olefsön och hade the dette swar och besched *med* sig tilbake igen, såsom här efter följer:

¹ I ms. står: 'nödtroft'.

Jahan then tridie medh Gudz nåde Swerigis, Göthes och Wendes $\circ$ konung, storfurste till Finland, Carelen, Wätzkÿ petin och Ingermanland vdi Rÿdzland och öffuer the ester i Lÿffland $\circ$ hertig.

Wår ÿnnest och nåde tilförenne $\circ$. Edert budh, trogne vnder-såther, haffwer warit här för oß och ödmiukeligen begäret blifwe förskonet med dhen järn toll, som nu är fordret af eder, såsom och eliest blifwe af med then införingh tull, som i fiord bleff vpålagt. Så haffue wÿ aff ÿnnest och nåde giffuit förscrefne jern toll löß öffuer heele rÿket. Huarföre och I så wäll som andre måge¹ niuthe lyke wilkor och blefue här efter ther med förskonede, dog med then beskeed, att I skole beflÿthe eder om att förbÿgge staden thet meste, som eder är mögeligitt att göre, och eliest winleggie eder om att vptage dhen westerfartz seglatz; dher till wÿ wele efterlathe them, som samme seglatz bruke wele och icke hafwe skep sielffue, någre aff wåre öhrlig skep till köpz. Men hwad införingz tullen tilkommer, hafue wÿ gerne welet förskonet eder medh, om wåre och rÿkzens lägenheter thett hade kunnet medgiffue. Dog hafue wÿ så wiidt medlet samme tull, att ther som I tilförenne skulle göre fierde parthen aff the tÿe daler, som förre wore på lagde aff hwart hundratt, skole I nu göre fierde parthen aff siw daler och sedhen hwart reknet efter annet, såsom then förre tullordning innehöldtt. Och försee oß, att ÿ, achtendes på thenne tÿdh wåre rÿkers lägenheter, lathe eder här vthinnen finne wällwillige. Hwilekett wÿ eder till swar hafue gifue lathit och I wethe eder effter rätte. Scrifwit vdi wår köpstad Eneköping then 16 julij $\circ$. [43 v.]

Then 13 iulij

[44]

såte för rätta på Stockholms rådhus Kong:e M:tz, wår aller nådigiste herres trogne vndersåther och till förordnade stadhollere på Stockholm, Jahan Bagge till Sigstad, Nilß Hanson til Helgö secreterere sampt borgmestere och rådth ther sammestädes.

På samme tÿd kom för sittande rätten hustru Margreta, framledne Wolmar Wÿkmans efterlefwersche, clagligen til kenne gifwan-

¹ I ms. står: 'månge'.

des, att anno 79 hade förnempde hennes man vti gode mäns wederwaro giordt ett lagligit och fast köp med Peder Jönßon, rådmän här i staden, på een gårdh i Vpsala belägen med een tomt ther samme stedes och tillsagdt honum för gården 230 daler och för tompten, som vnder samma gård lyder, 20 daler, vpå hwilket köp förnempde Wolmar då strax gaf förscrefne Peer Jönson till 120 dalers värde. Men seden, nogre åhr ther efter, hafwer förnempde Peer Jönson soldt samme gård och tomt then edle och wälbördige her Crister Claeßon till Åminne och will förholle henne syne vtlagde penningar. Forsåge hoon sig för then schuld det till rätten, att efter det köp icke gick för sigh, som hennes man med samma Peder Jönßon giordt hade, att han war plichtigh att stelle henne til fridz för thet, som han aff hennes framledne man hade vpboredt.

Till denne före stälte clagemål swarede oftnempde Peder Jönson och gaf före, att efter han så lenge blefwe vppehollen och icke bekom sÿn fulle betalning, den honum war lofwet och tillsagd, nödgades han till att rygge samme köp. Och thet han inloot sig i handel med förscrefne herr Crister vm samma gårdh, schedde med [44 v.] Wolmers samtÿcke. Men att gifwa the penningar tillbaka igen, som han aff framledne Wolmar vpboredt hade, förmente han sig icke ware plichtig, för än h[ustro] Margrete och han wore med een rätt åtskilde, för thet att gården i Vpsala är myket förwärret worden, medan hennes man honum innehade 79.

Sententia.

Här vpå wart vtaf rätten så afsagdt, att efter det Peder Jönson loot thet förre köp falle, som han med framledne Wolmar giordt hade och inloot sig vti handel med wälbemälte her Crister Claeßon vm förnempde gårdh och tomt, therfore achtete man thet rättwist wara, att han schal lathe hustru Margreta fhå det igen, som han tilförene af henne och hennes man vpboridt hade. Men hwad tiltall han theremoot kan hafwe till henne, för thet att oftnempde gård är genum hennes och hennes framledne mans Wolmar förseende illa fharen och förwerradt, det må lag sökies vti Vpsala efter theres witesbyrd, som hafwa waredt vtöfwer till att skatte förscrefne gårdh både then tÿdh han förste gongh skattedes förscrefne Wolmar tilhonde och sedan han samme gårdh vmbar 79.

Staffan MarcuBon och Coort Pegel.

Samma tÿd kom för rätten een Kong:e M:tz vndersather och skattskÿllige bonde, benempd Staffan Marcuson i Lille Seckÿle vti Krulo [*sic*] sochen, anclage[ndes] Cort Pegel, gardz fougde på Ekholmssund, att han hade slaget armen sonder på hans szon, som ther tiente på garden. Strax med thet samma slog han honum annen rhese i bröstedt med een handbÿles hammar, så att han effter twå heller tree dager blef död aff samma hugg. [45]

Ther till swarade förnempde Coort Pegel, att han hade alrede tilförenne vtgiffwit full mansboot för samma sach, och the, som henne haffwa vpboret, äre boolfaste män och lefwe än nu vti högborne furstinnes frw Sophies, hertiginne till Saxen, förläning besetne.

Wart förthenschull förscrefne bonde een förscrifft vtaf rätten medgiffwen til högbemälte furstinna, lÿdandes som her efter fölier:

Högborne furstinne, nådige frw. E[ders] N[åde] kunne wÿ ödmiukligen icke förholla, huru såsom thenne brefwÿsare, Kong:e M:tz, wår aller nådigiste herres vndersåthe ifrå Findland, benempd Staffan MarcuBon i Lille Sechkÿle i Keulo sochn, haffwer för nogre weker seden waredt här för rätte och talat på een mansboot, som E[ders] N[ådes] tienare och gårdzfougde på Ekholmssund, Cort Pegel, för twå år seden hade vtgifwit för den dreng, han war komen i schada före, effter som E[ders] N[åde] ther vm tilförene wål haffwer förnummedt. Och haffwer förnempde finsche bonde gifwit sachen så fore, att han schal wara drengzsens fader, som slagen blef ∞. Så efter man befinner vtaf the schäl och bewÿs, som förnempde Cort Pegel här i rätten senest framlade, att samme mansboot är alrede til förenne vtgifwen och att the, som henne haffwa vpboret, äre än i lÿfwe, thesliges boolfaste män och vti E[ders] N[ådes] förläning besättnä, therföre så begäre wÿ gansche ödmiukligen E[ders] N[åde] wille werdiges för Gudz och rättwÿsenes schuld ther till förhielpe, att förnempde brefwÿsare motte wederfhares rätt, så att hwar han finnes ware then döde nemmere skÿldh än the, som mansbooten haffwa upboret, at the då motte gifwan ifrå sig heller och sig med honum tilböriligen och fulkomligen förlycke. Och wele här med haffwa E[ders] N[ådes] högmechtigheet vti Gudz then alzmechtiges nådige beskydd och beskerm till lÿfzsundheet och all godh wälmågo altÿd gansche ödmiukligen befalet. Schrifwit i Stockholm, datum ut supra [*sic*]. [45 v.]

Hans Röper och Melcher Volger.

Än på samma dag och tyd kom för sittande rätten Melchier v. Hilstz, borgere i Dantzich, fulmechtige Hans Reper, beswärendes sig högligen öfwer Melchier Volger then eldre, att han icke hade fulgiordt then afsagde sententia vm then bestempde termyn honum vtaf retten then 27 ianuarij nästförleden war före lagdh till att vtföra den rättgongz handel dem emellan är vti Dantzich, försåge sig förthenschul till rätten, att han nu på sÿn principals, förnempde Melchier v. Hilstz wegne hade wunnet sachen, och att thet arrest motte löst gifwes, som af förscrejne Volger war här qvarsatt.

[46] Wartt honum ther på vtaf rätten swaret, att efter samme Melchier Volger endtskÿllede och vrsehtede sig, att han genom¹ laga förfall hafwer här till waret förhindrat, war och nu til sinnes att afferdige sÿn szon, then vnge Melchier Volger, till Dantzigh med fulmacht och befallningh till att vtföre sachen ther vti rätten med thet förste, som möjligt wara kunde, therefore kunde man icke förwägra honum att med förberörde sach motte göre lengre vpschuff.

Ther till fornempde Hans Röper beiakede, doch protesterendes nu som för vm all bekostnadt och schadestond.

Vti lyke motto wart af förnempde Melchier Volger protesteret.

Then 18 iulij

såto för rätte på Stockholms rådhus Brun Benchtzson sampt borgmestere och råd.

Clemet sähmskmaakeres hustru

contra

Marcus kötmångares efterlefwersche.

Sama dagh kom fram i rätten Clement sämskmaakeres hustru clagendes, att samma hennes framledne man hade för 3 åhr seden pantsat Marcus kötmångere her i staden een söldagert,² som wog wid paß 45 lodh, för 7 deker fhårskinn, hwart stycke för 3 ore reckna[n]des. Men Marcus haffwer förkomet samme dagert³ och latidt slå honum sönder. Doch så offta han blef kraffd, lofwade han sig wele betalan. Denne sach sattes vp till jthermhære ransaking och bewÿß.

¹ I ms. står: 'geme'. — ² I ms. står: 'söldagret'.

³ I ms. står: 'dragert'.

Nilß Larson tollenär.

På samma dagh begärede Nilß Larson, tollenär här i staden, att the borgare, som haffwa nogre jernschedler hoos sig på noget jern, som än nu icke är wordet vtschipet, schole komma der med [46 v.] på tolboden och lathe thet vtstryke.

Berent Jonson.¹

Then 20 iulij

såto för rätte borgmestere och rådth.

Vpbudne hus och tompter.

Michel Olefzson rådman vpböd på . . .² wegne ett huß, halft aff steen, den andre halfdelen korßwircke, liggendes westantil i M. Michels grendh på södre syden — 3:o.

Peder Jönson vpböd ett sitt korßwerckz hus westan till i Erich Månsons grendh — 3:o.

Hustro Karÿn Nilß Gregerßons vpböd ett korßwerckz huß, ther hoon sielf boor vti — j:o.

Samma dag blef Kong:e M:tz o bref menige man förelesadt, [47] therudinnen H. K. M:t nådigest gifwer denne staden jertollen lös.

Jtem blef menige man förmante och till sagde, att efter de wele nu sökie till Olefzmeße marcknaden, så schole the hwar i sÿn stadh wara fortencckt så lage och bestellet, att stadzwachten och gästning motte i theris frånwaro hollas wid macht.

Then . . .² iulij

såto för rätta Nils Hanson sampt borgmestere och rådet.

Då framkom för rätten Jacob Jffuarson och vpbodh Axel Persons tomt på Södermalm — 3:o.

Och withnede Nils Larson tollneren samme tomt hafwe warit oclandret o.

Thernesth vpbodh Peer Jönßon tu korßuerkes huus i Erich Månßons grendh — 2:o.

¹ Endast rubrik. Plats är i ms. lämnad för den ej inskrivna texten.

² Lakun i ms.

Jtem vpbodh Berendt Jönson ett korßuerkes huus i Frans Beyers grendh; hafwer hördt Sichle Pelle¹ till — 3:o.

Jtem bekende Peer Jönson sikh hafwe vplatidt Anders Jönson ett hus westen till, som Peer Jönsons hustrues broder hafwer bodt vti, och Anders Jönson bekende sig thett åter hafwe vplatidt Berendt Jönson igen.

Vnge Hans Hille vpbödh sitt fäderneß hus — 2:o.

[47 v.]

Hustrw Kirstin saligh Pär Lydersåns.

S[amma] d[ag] kom fram för rätten hustru Kirstin framledne Peer Lydersons och hennes fadersbroders efterlatne enckie, hustru Elin, clagendes vtöffuer thett taal, som her Nils Påuelson i Replinge och her Eskill Håkenson i Hökzrum på Ölandh hafwit hafwe vpå förnempde hustru Kirstin, i så måtto att thett barn, som förnempde Peer Lyderson och hon tilhope åtte, skulle hafwe varit före dödt än faderen, och hustrv Kirstin skulle hafwe hemligen fördolt thet i 14 dager efter faderens dödh ∞, hwilket hustrv Kirstin tycker ware sin heder och äre mykit förnär.

Ther till suarede presterne, att the henne aldrig sådant tilmät hafwe, icke heller wiste eller hafwe hördt någet om henne vtan alth thet, som gott, ähre och dýgd belangede ∞. Vtan efter Erich Galles scrifwere, som hafwer varit her i Stockholm och giort sin reken-skap, hafwer schrifwit them till, seden han nedhkom igen, att han sådant her hördt hafwer skulle i saning skedt ware och therföre rådde them ther till, att the skulle fare hit, hade och refer[er]et sikh på Erich Simonson (hwilcket hans breef the i rätten framlade), dher vpå the och wore hitkompne, jcke dherföre att the wiste eller trodde så i saning ware, vtan ther om förspörie och sig förwethe, meden barnet war theris hustrues broders barn ∞.

Då vpstodh Peer Jönson rådman af bencken och sade, att hans hustru war hoos, när barnet afledh, hwilcket skeedde sexton weker efter faderens dödh ∞, såsom och flere thet wäl wiste betýge, att barnet lefde een týd efter sin fader.

Jtem sade och Matz Nilsons camerschrifweres hustru, att förnempde her Nils hade komit till henne och sagdt, att barnet war dödt för än faderen, och moderen hafwer latidt een gamell qwinne [48] wagge dhet inne i chamberen i 14 dager ther efter.

Ther till swarede her Nils, att dhet war så berettet för honom af

¹ I ms. står: 'Silche Pelle'.

någre här i staden, och meden han icke wiste, hwadt han ther om troo skulle, gick han till Matz Nilsons hustru och frågede henne, hwadt hon menthe, om dhet skulle så kunne ware i saning ω . Och sade mere både för sikh och her Eskill: 'Gudh bättre oß fatige män, att wÿ nu skulle drage hit op den longe wägh, försumendes vårt embete och gagn på thene tydh ther medh henne ω . Och Gudh förlåte den meniskie, som dhet kom tillwäghe ω .

Then 27 iulij.

Swen Steenßon och Håkon Benchtßon.

För alle gode män, vti huadt stonndh och kall the helst ware kunne, som thette breef hörendes eller läsandes warde, göre wÿ efterscrefne Jacob Jffuerson, Michill Olßon och Henrich Simonson, rådmän vti Stockholm, här medh kunnigt och weterligit, att efter såsom wåre förmän, borgmesterne her i staden hafwe oß tillnäpdt och på rådhuset optekne latidt, att wÿ opå een affhandling ware skulle emellen Kong:e M:tz ω , wår aller nådigiste herres troo tienere och cantzelÿförwanth, åhrligh wälachtig Sven Stenßon och hans stiuiffdotter Vrsilie Nilsedotter sampt hennes målsmän, som äre Hakon Bengtson och hans hustru Jngret Erichzdotter, Vrsilies moder[s] samsyster, om fornempde Vrsilies arffuedel, som hon hade hoos forscrefne sin stiuiffader Swen Steenson att fordre efter sin framledne modher Karin Erichzdotter ω , så haffwe wÿ och nu opå thenne dagh, som är then 27 iulij anno ω 84, vti fornempde Vrsilies egen sampt förnempde hennes modersysters mans och hans hustrues närwaro vti fornempde Swen Steensons hus så iemketh och handlet them emellen, att Swen Steenßon då strax opladhe sin stiuiffdotter på sitt modherne redhe penninger ett hundret tiugu $\ddagger$ ortigher, reknendes 4 $\ddagger$ på een daler, ett förgÿlth belte medh leÿen spenger wog half adertende lodh, een forgÿlth skedd wogh trÿ lodh trÿ qwintin, en förgÿldh kädh wog sex lodh, ett perleladh [sic] nÿs vpsatt, en gammell guldring om fyre gÿllen, twa recke bulster, twå hoffuud bulster, alle fyre med nÿ engelst war, ett lÿcketapet, ett täken af gulth och rött garn, en hwit ösgote rÿge, ett par lärfzlaken, ett somet bencke dÿne medh rÿsche huder vnder, nÿe alner longh ω . Jtem som hon allredhe någet tillförende hade vndfångit twå sine moders kiortler, en engelst kape, twå troÿer, och ändåch att förnempde Vrsilies kötzlige fader Nils Dalbo war i

[48 v.]

liffue, när hennes moder dödh blef (och the doch någre år tilförenne laghligen åthskilde wore, som skieliebrefwet vtwiser, dhet wÿ sedt, hördt och läst hafwe) loth förnempde Swen Stenson lickwäl aff sin gode wilie henne på samme sins faders wegne thette efter-screfne bekome, som är: förgylte malier fem par, ett lithet hengie och tre förgylte haker woghe tillhope fyre lodh, en hwit skedh med sprie knapp wogh fyre lodh. Jtem offuerantwardede Swen Stenson, förnempde Vrsilies modersysters man, i vår närware ett borgmester och radz bref i Nylodese opå två tompter, som honum och hans stiuftotter tilldömde blefwe i förnempde Nylodese anno 173, efter som samme bref vtwysar, hwilcke tompter äre skattede för tretÿe daler. Teslikesth loth han henne och beholle på thenne part ett qwistebelth wogh otte lodh och en kädh om halffierde lodh, hwilcket han hos sig haft hafwer 173. Och när thette förnempde alth således war affhandlet, war förnempde Haken Bengtson sampt hans hustru Jngret Erichzdotter, så wäl som sielfwe arftagenden, forscrefne Vrsilia, ther medh wäl till fridz stelte och förnögde om samma arff, ther the och dhå sade Swen Stenson, hans hustru, barn och efterkomende arfuinger aldelis qwit och frÿ att blifwe för alle, ehoo the helst ware kunne, som anthen nu eller i framtiden her opå wele formene sigh hafwe någet att tale. Och räkthe hwar annen så wäl som oß ther opå henderne. Blef och aff begge parterne begäret, att thette i stadzens tenckebock motte inscrifwet blifwe, såsom oftnempde Hakon då vtlofuede att wele gifwe Swen Stenson sitt eget bewiß ther opå 173. Theß till ÿtermere wiße, att så vdi sanning är skedt, stadfeste och bekreftte wÿ dhetto vårt witnesbref medh våre signeter 173.

[49]

Then 12 augusti

såto för rätta Brun Benktzson, borgmestere och råd. h.

Jacob spilers¹ erfwingar.

Samma dag ransakades i rätten slechtlÿnean efter framledne Jacob spilers² erfwingar, . . .³

Sattes for:ne hennes [sic] arfwingar dag till nästkommande Märthensmeß. Då schole the, s m i Chimito boo, komma här till

¹ I ms. har ursprungligen stått 'spilemans', vilket ord ändrats till 'spilers'.

² Här har tidigare stått: 'spilemans huströes'.

³ Fortsättningen av detta stycke saknas i ms.

städes med bref och bewys vnder theris häredz insegel, ther af man förmerckia kan, att the äre rätte arftagande till forscrefne arf. Men hwar the theß forinnan¹ icke komme till ståde, då schole the seden inthet tiltaal ther till haffwa.

Hendrich Tönieson.

Samma dag steltes för rätta Wolbrog [*sic*] Marcusdotther, barnfödde[r] i Kursala vti Sawe sochn i Finland, som hade stoledt [49 v.] [från] syn hußbonde Henrich Tönieson efter registrert, som och i rätten framlades:

Thesse efterscrefnen parseller hafwer Wolbrogh Marcusdotther, barn födh i Sauo sochn i Fyndlandh, stulid ifrå sin husbonde Hendrich Tynißen, först

Rede penningar 17 daler, 2½ ore minder

Ehn hwitt sielffkedt, som haffuer waridt vti en knifslide

Een grøn engelst kiortell medh ärmor

Een swart engelst kiortell ärmelös.

Een gammall brun sajäns kiortell ärmelos mädh malior vthi

Een swardt siden kamlotts kraga medh sielfhakar vti

Een swardt engelst tröya halfslitin

Ett fårlatt aff grönt arrisk mäd hwitte lister emillan och een hwitt sprongelist

Lakan ett stycke, särck j stycke, een ny öffwer deel ryncktan

Halßkläde j stycke, huffuidkläden 4 stycker och 2 hattar

Ett förkläde och ett halßkläde

Ett bastukläde och ett handkläde, två små bordukar.

Ähn finttes när een bonde i Ramsöö i Wärmdön, som han hade och stulid från Hendrich rede päningar 4½ daler 2½ ore i fynith, skor 2 par, ett hændeswar mädh gullskin, een särck, ett hufwidkläde och een linhatt.

Thätta effterskrefne hafwer Walborg Mattsdotter i Aka sochn [50] i Parasnembyn i Tauastelandh stullidh ifrå sin hußbonde Oloff Peerson i Lunby i Wärfru kyrkie sochn i Enekingh, först

Gullringer — 3 stycker, een förgyld silffringh, een sielfkedh mädh ett korß vti, sielfskeder — 2 stycker, ett par små silffhakar, peningar — 7 ore

¹ I ms. står: 'fornimman'.

Een fiolebrun nÿ engelst kiortell

Een swart engelst kloche kåpe mädh förgÿlde spenner vti medh stenar

En halffsliten casiacho fodrad, mädh förgÿltte späner vthi

Ett sänge thächnen, lärfft $6\frac{1}{2}$ alen.

Twe bredett lärfft grant — 2 alner

Medeltwebredt lärfft — $1\frac{1}{2}$ alen

Förkläde — 2 *stycker*

Twa näsdöker stickadhe medh swartt silke

Huffwid kläde — 2 *stycker*.

Bekende thee sÿn onde gerning, och förscrefne Hendrich gaf sÿnn tiuf ifrå sig vnder rätten, begärendes bekomme sitt igen.

Sententia.

Theße två tiufwar äre wordne stupade wid kåkan och seden drefne aff staden $\oslash$ och förwÿste stadzens ägor.

Then 14 augusti

såto för rättä vti fracht cameran borgmestere och råd. h.

Gamble Hans gulsmecz arfwingar.

[50 v.] Samma tÿd kom då tilstädés h[ustru] Karin Anders dotther, framledne Jören clockares i Westanbÿ i Caris sochn vti Nÿland med sÿn dotther Karÿn, som och då tilstedes war, bekendes, att hoon hade med een god wylie vplatidt K. M:tz tienare på Söder malm Peder Grott een fempte deel vti ett steenhus, beläget westan till i Gråmuncke grendh, för sextÿe ƒ ortiger nu gangbart mÿnt, så och vpboret ther på j *tynne* salt, een *tynne* ööl, och hwad arfdeel, som samme Peer Grot på sÿn hustrues wegne tilkommer i Nÿlandh, scholl fornempde hustru Karÿn beholla vtan alt clander och till thaal.

Vti lÿke motto bekende förnempde Karÿn Michelsdotther ifrå Broobÿ vti Carÿs sochn i Nÿlandh, att hoon med sÿn mans samtycke war så föreent med K. M:tz tienere Tönies byßeskÿttere för den fempte deel henne tilkom vti samma stenhuß, att hon hade och vti lÿke motto vpboret ther före 60 ƒ ortiger, een *tynne* salt, een *tynne* ööl.

Ther med schulle thet wara och blifwa een aftalet sach dem emellan, ther på the och giorde hwar annan handtstreckning vti borgmestere och rådmäns närwaro.

Then 21 augusti

såto för rätte borgmestere och rådmen.

Peter v. Stetÿn gjorde sÿn burger eedh och vplade sÿn[e] burpeninger.

Then 26 augusti

[51]

såto för rätte Jacob Bagge, Nilß Hanson, borgmestere och råd.

Samma dagh clagede en¹ Eneköpingz borger in för rätten, att noger bönder vti Theda sochn haffwa emoot S[werigis] laga och theres stadz priuilegia hemligen vpköpt både osmundz och stongiern och fördt thet hÿtt till Stockholm och weledt thet heemligen här säliä.

Sama järn schal här blifwa vti arrest, så lenge samma bönder komma her tillstädes.

Sama dagh steldes een finsk kona för rätte, benempd Walborg, som [war] född i Findlandh i Lempele sochn i Tawasthußlän [och] som hade stoledt [ifrå] her Gabriels fougde een käd, förgÿlt, ther på wore thre gulringer, jtem een brun engelsk kiortel, een fodret jacka, een kapa, ett åkläde, noget läreffft och små cläder.

Nilß Larson och Hans Olefzson.

Nilß Larson contra Hans Olefzßon, rådmän i Westras, vm nogre stycker läreffft och een tÿnne twål han hafwer weledt dölie vnden tollen, effter som thet med hans eget bref, som han Bern Jönßon til scrifwit, in för rätten bewÿstes.

Gafz then tomt på Södermalm, som på K. M:tz wegna bespråket war af Nilß Hanson, efter thet h[ustru] Karÿn framledne Peer Anderßons bewÿste sig haffwe salige och högloflige i hu[g]- [51 v.]
kommelse kong Göstafz bref på samma tomt.

Jo[c]him Hase och Mattias Emser.

Jochim Hase och Mattias Emser bekommo² öffwermän, som schole förlÿke then trätte dem emellan är:

Herman Skilling

Dirich Harder

Wilkan möller

Peder Wer[ni]ck.

¹ I ms. står: 'clagenden'.

² I ms. står: 'bekomen'.

Then 30 augusti

såto för rätta Brun Benchtsßon sampt borgmestere och rådmän.

Sama dag tillsades vtaff rätten Berent Jönßon och Anders Jönson rådmen schole hembiude framledne Peer Andersons hustrors och hennes barns näste sle[c]thninger een halff tomt på Södremalm, som Axel Person tilkomer och han vtur slechten sälie will.

På samma tyd stältes fram i rätten een tÿdzsk dreng, benempd . . .,¹ född i Hamborg, som hade stolet een hoop läreffft både ifrå Peer skinnare, så och ifrå Jöns Larßon, borgare här i staden. Samma dreng sade sig icke haffwe här nogen bekand² vtan allenest een, benempd Hendrich Lyders, hwilcken schall waro förnempde drengz fader broder, effter som han seilff [*sic*] berächtär.

[52] Sama dag befalte stadsens borgmestere att teckne till minnes een handtschrifft, som Peder Jönson råddman haffwer vtgifwit, ther han seger godh före nogre schippund koper, som her Erich Göstafßon tog til läns här vtaf staden för nogre åhr sedan.

Hustru Malÿn Laße Gregersons.

Sama dag clagede hustru Malÿn Lase Gregersons, stadzsens timberman på Södremalm, efter ett arff, som framledne Matz trånbrenneres hustru, h[ustro] Walborg haffwer inne med sig, och efter samma hustru Malÿn war Matz trånbrenneres broders dother och han hade tillförenne i sÿn lÿftÿd ärfvt begges theres faderbröder här i Sverige, den eene boodde här i Stockholm, den andre i Sela sochn wid Strägnitz, och inthet giordt henne deelachtig af forscrefne arf, therföre förmenner hoon sig haffwa rätt att kräffie på sÿn anpart, ändoch förscrefne h[ustro] Walbrog [*sic*] mente kunne att förswara sig med thet bref, som hennes framledne man henne på sitt yterste giffwit hade.

Efter dette ärendet hafwer tilförenne vti näst förledne maj månedt waret lagfört, skötz sachen till den förre afsagde doom.³

Then 31 augusti

såto för rätte Jacob Bagge och Nilß Hanson secret[erere] sampt borgmestare och rådh.

¹ Lakun i ms. — ² I ms. står: 'bekomd'. — ³ Jfr ovan s 34.

Vpbudne hus och tompther.

Jacob Jfwarßon stod vp och vpbödh hustru Karin Nilß [52 v.]
Gregersons huuß, ther han vti boor — 2:o.

Sedan vpbödh förscrefne Jacob Ifwarson Herman Skillingz
huß westan till på Smid[i]egatun, ther Dirich Harder vti boor — j:o.

Vti lÿke motto vpbodh fornempde Jacob Jfwarson Herman
Skillingz korßwerckz huß vti Mester Michels grendh — j:o.

Thernäst kom Michill Olefson och vpbödh Gregers Larßons
steenhuß vti Matz bagers grend wid Smidiegatun — j:o.

Vti lÿka motto vpbödh förscrefne Michill Olefson Gregers
Larsons trähus vti Gråmunckegrend — j:o.

Sammalunda kom Oluff Holm i rätten och bespråkede salige
Peder Anderßons bastuge tomt på Södermalm.

Vti lijke motte kom i rätten Lasse Busse och bespråkede samme
förscrefne bastugu tomtt.

Samma dag kom vng[e] Hans Hille i rätten och vpbödh Söffring
Jutes steenhuß på Oster longatun — 3:o.

Jacob Bagge och Nilß Hanßon handlade medh hela borger-
skapett vm fracht peninger till Kong:e M:tz gerdh, som skall till
Rÿßlandh och Lÿfland till 70 lester.

Jochim Hase och Matthias Emerßen.

[53]

Wÿdare kom fram Jochim Hase, borgere vti Lÿbick, och hade
een tretta medh Mattias Emersen vm 170 daler 2 $\frac{1}{2}$, och wart så
affsagdt, att förnempde Mattias Emersen skall här i rätten sättie
samme penningar på nest komandes onßdagh $\circ$.

Then 2 septembris

[53 v.]

såto för rätta Nilß Hanson sampt borgmestere och rådh.

Samma dag kom in för rätten Märthen Benchtson, borgmestere
i Åbo, och hafwer begerett på mennighe stadzsens wegne i Åbo, att
the motte frÿ vti alla tÿder vpdrage egenom Söderström medh sÿne
warer, som ähr walmar, lärft, homble, tieru, torfisk och salth fisk
och annat mehre $\circ$. Ther vpå begerade han swar. Ther emoot
haffwer han lofwet, att Stockholms borgere skola efter gamla sedh-
wana nÿttie och bruka the hampnar, som fiskerÿ brukas och hollas
vti i Åbo lhän.

Samma tyd haffwa the lybiske borgere och lybiske geseller vt-loffuet att betala the 200 daler, som schiper Hendrich Make än rester på 400 daler.

Then 19 september

[54] såto för rätte Nilß Hanson sampt borgmestere och rådth.

Vpbudne hus och tompter.

Jacob Jwarson vpböd Nilß Gregerßon[s] hustrus korsuerkes huß westan till — 3:o.

Teslikes vpböd Jacob Jwerson Herman Skillings hus — 2:o.

J[t]hem än vpböd han Herman Skillings korswerkshuß westan till i Mester Mickels grend — 2:o.

Mikel Olefson vpböd Gregers Larßon[s] hus sampt ett trähus i Gråmuncke grend, som Gregers Larßon tilkomer — 2:o.

Jonas Bodeker och Hans Schulte.

S[amma] dag titalade Jonas Bodeker Hans Schulte till om nogon skuld, som Hans Schulte skulle wara skyllig för*nempde* Jonas. Då spordes the gode men ått Pawel Sasse och Hendrich Simonson, huru the hade reknath them emillan. Thertill swarade the, att for*screjne* Jonas och Hans Skulte wore wäl förlichte om the för*screjne* twistige punctar them war emillan. Men then rekenskap the nu talede på, ther wiste the in*thet* vm.

[54 v.] S[amma] d[ag] tiltalede Marcus Hess tienare i Danmarck på sin herres wegna Tideman Cornelius om nogot stongjern, som Tideman schulla wara skyllig Marcus Heß, nemlig 100 schippund.

Cnuth Nilson.

S[amma] d[ag] titalade Knuth Nilson sidentygzscrifwere på sÿn hustrus wegna een guldsmed Halward, som Söffringh guldsmedz dåther till hustru hafwa schal, om thet mindre steenhuß, som er beläget näst wid Söffringz store huß, som skatthad war för — 280 daler.

Och kommer Knuth Nilsons hustru till i samma lille huß — 248 daler 10½ ore 4 pengar. Så ehr huset bether 30 daler. Them haffwer Knuth Nilson gifwit for*screjne* Halward.

Then 28 septemb[ris].

Claes Slattes fougde Måns¹ Person
och Erich Person, scrifwere på Jama.

S[amma] d[ag] såto i nedre rätten Jacob Jwarson, Michel [55]
Olefsson, Henrich Simonsson och både kemmenärerne Må[r]then
Olefsson och Erich Nilsson, och då förhördes den sach emellen
Claes Slattes fougde Måns Person och Erich Person, scrifware [på]
Jama, haffwer tillforene tient Willam Wallas, och war han beskylt
för det att han hade förferet 3 tynnor smör för Claes Slatte, som
fornempde Måns Person honom i Söderköping ofwerantwardet hade
till att föret hüt till Stockholm och lefrere in i Claes Slattes herberge,
thet han inthet gjorde vtan antwardede samme smör een löskom,
benempd Märete Andersdotther, som det seden förfoor.

Sententia.

Wart så afsagdt, att hwar schall sökie sÿn fongeman, Claes
sÿn fougde,² och fougden hafwer frÿtt tilltaal til Erich Person,
[som] åter söker sÿn schada hoos Märeta Andersdotther.

Copia von einer fullmacht, so Matthias
von Lahr wart mitgedelet auß dem rechte
an den e[hr]w[yr]digen] råde zu Sidtart.

Wir burgermeister vnd radh der kunnichlichen stadt Stockholm
thuen hiemit diesen offnen brief kundt vnd zu weissen, daß fur
vnserem gerichte vnser mittburger vnd furwalter vnser stadz wein-
keller der ersame Matheias von Lhare erscheinen vnd vnß dienst-
lichen zuuersthen gegeben, daß ihme fur etzlichen jharen in lande
Gulich in der stadt Sidtart vatherlich³ och mutterliche erbe zuge-
fallen sein, vnd dieweil seine gelegenheet fur dißmal nicht sein [55 v.]
kan selbest nach Sidtart vmb furberurte erbschafft zu uerreisen,
hatt ehr derhalben beÿ einem erbaren rade zu Sidtart angehalten
vnd sie mitt vleis darum gebeten sie wolten sein woll angeerbett
vetter- vnd mutterleich gutth mitt seinen gefreunden partieren vnd
zu einem sleunigen endtschafft hilffen volbringen vnd darnach sein

¹ I ms. står: 'fougder Mans'.

² I ms. står: 'fougdre'.

³ I ms. är detta ord delvis skrivet på rasur, som dock omfattar blott en del
av ett ursprungligen annat ord, varav kvarstår den senare delen, varigenom uppstått
ett obegripligt 'vathetzlich'.

anpart vnd teill entfangen , zu gelde wenden vnd zu ihren besten gebruchen, ihme ein christliches interesse von hundert jarlichen geben vnd zukomen laßen, darvmb ehr auch fur vnß vnd vnserem gerichte offentlich bekennet vnd zu erkennen gegeben, das ehr dem e[hr]w[yrdigen] r[ade] zu Sidart gantz fullenkomlich macht vnd gewalt gegeben hatt, wie er och nu in deßem breffz bekrefft <iget> wie sich des zu recht am bestendigesten eignet vnd geburet, vollenkomlich macht gibt dar in zu handeln, thuen vnd laßen, was der sachen nottrufft erfordert, als wan ehr selbest des ortes kegenwertig vnd zur stette were. Ihm gleichen, so ferne och oftgedachte Matthias sulch erbgut nottrufft hette wider zu furderen, soll die loßkundung wegen deß entfangen summen ein halb jhar zuuor geschein vnd ihme also das jenige darzu ehr fur jemande anders bericht ohne ferner furenthaltung auff sein ansuchen guttwilligh zukommen laßen. Von dem entfangen wolte ein e[hr]w[ur]digen r[adt] vollenkomlich quiteren, wen es der sachen nottrufft erfurdert nicht weiniger alß wen ehr selbest des ortes kegenwertich vnd

[56] zur stette were. Waß den nach durch mehr gedachte gewaltrager hirinne furgenhomen, gehandelt, gethan vnt gelaßen wirt, solches soll beÿ ihnen statt haben vnd angemem sein, wie ehr dan auch den gewalthaberen in allen der gebuer vnd billicheitt nach schadeloß halten will. Daß zu vrkundt haben wir vnser statt inseigell auff spatium drucken laßen ∞.

[56 v.]

Then 3 octobris

wore theße *efterscrefne* rådmen i Stockholms stad, Jacob Jfwarson, Michell Olefson och Hendrich Simonson sampt stadzsens kemenäre Mårthen Olefson, Erich Nilson *med* stadzsens scrifware Peer Erichson tilstädés vti nädre rätten til att förhöra nogre clagemals sacher. Och då på samme tÿd kom fram Alexander Cursula, een jtaliensch schipere, lade i rätten een försiglat handtschrift, som hustru Barbro Hendrich Hansons på Köpmannegatun och hennes szon Hans Hendrichson vnder begges theris namn vtgifwit hade anno ∞ 83, lÿdendes på sex schippund och nogre [L]g humbla, som the hade vpborgat af *förscrefne* Alexander och therföre satt honum ett theris steenhus i pant på Köpmannegatun beläget, efter som *samma* handtschrift vti lengden ther vm inne hollar och förmäller. Och efter *förnempde* Alexander gaf tilkenne,

att honum icke lägligit war här lenger förtöfwa efter sÿn betalning vtan wille nu begifwe sig hädan af rÿket, therföre så hade han handlet med Kong:e M:tz wår aller nådigiste herres troo tienere, capitan Larentz, som och då med i rätten tilstädes war, så att han hade nu förstrecht honum 100 daler på samma handtschrift. Och for then schull öfwerandtwerdade fornempde schiere in för rätten samme handtschrift ifrå sig och capitan Larentz tilhånde, gifwendes honum full macht och befallning att inkräfwe¹ all then deel, som forscrefne handtschrift lyder vpå. Och efter det att fornempde steenus på Köpmannegatun war tilförenne för annen geld schuld vt-satt framledne Swen Månßons barn tilhonde och thett befinnes, [57] att samme hus är bättre och mhere wärdt än som den summa sigh belöpa kan, som the hafwa till att fordra vpå, så war ofttempde schiperes mening, att capitan Lars schall sokie sÿn pant vti den huspart, som efter skattningen kan öfwer blifwa, när Swen Mansons barn vm theris betalning nogsamlingen äre försäkrade.

Copia af een handscrift, som hustru Barbro Hendrich Hansons på Köpmannegatun och hennes son Hans Hendrichßon vtgifwit hafwer een jtaliansch schipere.

Bekennes jag mig Barbro Hendrich Hansons medh thenne mÿn handscrift att hafwa köpt aff erlig och wälförståndigh man Alexander jtalianer 6 schippundh 17 æpund humbla, schippundet för 20 daler, löper 137, honum att betale innan 3 wicker, och haffwer honum i pant satt ett hus på Köpmangattun för samma penningar, och vm så ähr han icke så snart thett bekommer, må han försettia huset för samma pen[in]ger, och så frampt han thett icke bekommer innan för sagdan dag, schal jagh gifwa honum 5 daler för hwarie wicke y interess[e]. Att så i sanningh är, sätter jag mitt merke her vnder sampt Hans min såns. Datum Stockholm then 6 septemb[ris] Christi 83.

Then 5 octobris

[57 v.]

såto för rätta borgmestere och råd.

S[amma] d[ag] kom för sittande rätten Konglige M:tz, wår aller nådigiste herres tienare och krÿddegårdzmestare Florens

¹ I ms. står: 'inkräfwer'.

sampt medh hustru Anna, Jachim Krogz hustru, och på Jachims wegna hemblade, vploot och lefrerede wår medborgere Jacob schnidere een half gård med frÿ grund och träbyggnat vpå, som för:ne Jachim Krog tilförenne vti boodt hade, och är samma halfwe gård belägen på Norremalm vpå westre syden twärt öfwer byßegiutere garden iempte wid then andre halfwe gård och tomt, som högmectigiste Kong:ie Matz husgerådz scrifware Erich Gregerßon äger och hafwer sÿn husebygning vpå. Och är lengden på förscrefne gård och tomt, som förnempde Jachim Krog haffwer tilhört, ifrån stoore gatun neder åt grenden fem och femtÿe alnar, men bredden vt med öfwer gatun aderton alnar. Samma gård och liggende grund med then träbyggnat, som ther nu sthår vpå, hafwer förscrefne Jachim Krog lagligen soldt Jacob schnider för ett hundret och femtÿe daler godt och nu gongbart Stockholms mynt, ther af 4 3/4 göra een daler, och bekende Jachim Krogz hustru, förnempde h[ustro] Anna, in för rätten, att hon och hennes man Jachim Krog hade nu till fulle nöye bekomedt och opboret betalningen för samma tomt och byggnat, then sidzte pening med then förste, afhende förthenschull samma gård i frå sig, sÿn man och begges there barn och arfwingar och tilegnade både gård och tomt Jacob snidere, hans hustru, barn och rätte arfwingar till ewerdelige lagfongne ägor, orappat och oclandrat så wäl för födde som ofödde åtalare. Och war ofttempde gård lagbuden och lagstonden och fridskillingen på gifwen, såsom wår stadz tencke boock thet vtwÿsar.

[58] Theß till yter mhere förwaring late wÿ hengie wart stadz insigel neden för detta bref ∞.

Then 7 octob[ris]

såto för rätte Brun Benchtßon sampt borgmestere och rådet.

Vpbudne hus och tompter.

Jacob Jfwarßon vpböd Herman Skillingz huß — 3:o.

Jtem ett korswerckshus i M. Michels grend på sodre syden nederst i grenden — 3:o.

Michel Olefzson vpböd Gregers Larsons steenhus i Matz bagares grend — 3:o.

Jtem ett fornempde Gregers Larsons trähus i Gråmunke grend — 3:o.

Samma tyd vpböd Michel Olefzson een tomt i Peder AnderBons grend östan till, som och Matz MärthenBön i hwalfwet tilkommer.

Schipere Hans Jericho giorde sÿn eed på lagboken, att han icke wiste, hwar then båtzman war, som hade slaget een annan båtzman östan till på broen, och sade han alrede haffwa förlofwet honum vtur sÿn dienst, för än han thet slagzmål bedref.

H[ustro] Kirstin Märten HendrichBons.

Hustro Kirstin Märten Hendrichsons anlagade två quinnor, som wore inhÿses hoos Siffrid dagzwerckz karl och hade vm natte-tyd stoledt henne 4 *apund* humbla ifrå vtaf gatun och gömdt vnden i een kellare.

Blef så afsagt, att efter thett the samma sÿn misgerning icke [58 v.] vnfalla kunna vtan bestode och bekende så wara scheedt, schole the förthenschull stupas med rÿs och förwisas staden.

Claes Dreier.

Claes Dreier clagade, att Hans Dudzet hoffman hade med nogre stalpoiker öffwer fallet honum med hugg och slag på Norremalm, ther han gick på gatun och achtete sig heem till sitt.

Den sach sattes vp, till deß stallmesteren Polÿcarpus kome här tillstädes, och lÿste slotz fougden Brun BenchtBön frÿd dem emellen, så att ingen schulle förarge på den andre, i midler tyd sachen kan blifwe bättre ransaket.

Gerdt Elbers och Casper Jlefeldt bekomme öffverman, som theem för lÿke schole vm then rekning dem emellen är.

Jacob Germers.

Jacob Germers ifrå Refle lofwade och tillsade in för rätten, att han will stelle rentmesteren Laße HolgerBön vti löffte och borgan för sig för the 22 daler, som han är Gerdt Elbers skÿllig, så att förnempde Laße HolgerBön schal dem på een wiß före sagd dag betala förscrefne Gerd.

Hans NilBön,

Olef Gammals tienare.

Hans Nilson, Olaf Gammals tienare, clagade effter een kista med cläder, som han nedersatt hade hoos Hans skräddere på

[59] Södremalm och een båsman, benempd Vrbanus, seden bortstaal och bortsolde, hwad som i *samma* kista war, rymde så sÿn koos. Och efter hans hustru wäl wiste af hans otilbörlige handel, hade och nött och terdt af *samma* stöld, thet hon icke vnfalla kunde, therfore wart så afsagdt, att ther hoon icke schaffe[r] sig borgan och löftesmän, då schall hoon sätties in, till theß hennes man kommer tilstädes igen och gör henne frÿ, vm han kan.

Then 9 octobris

i wårdscrifware cammaren förhandlades thette efterscrefne, och då författades och screfz een copia af then fullmacht, som Hendrich Schuldt hade *med* sig i frå Köpenhamn i frå framledne Jahan Kockz hustru och presenterede borgmestere och råd i Stockholm, ther på han till sig *anammede*, hwad godz som her i staden neder satt war och *förnempde* hans husbonde tillhördt hade:

[59 v.] Wÿ borgmestere, rådmendt och bÿe fogidt i Kiöbenhaffn göre alle witterligt mit thette vort obne bref, att i dag för oß war skicket erlig och gudfrÿ[c]htig quinde Giertrudt Johans daater, salig Johan Kocks efterlefuersche, borgersche här samme stedz, oc berette, att efter thi Gud aldmchtigste kort thid förleden vdi Suerrig haffuer bordtkaldet *forscrefne* hendes salig hoßbundt och handt seg ther vdi riget en heel hob adschieligt goidtz, waare oc tillstaaandes geld *hafuer* efter ladt, och hendes thiener Hendrich Schuldt, som met honum war, hende tillscrifuit *hafuer*, att handt samme hans efter ladne goidtz och gielt vden hendes befalning och fuldmacht af Suerrig icke maa lade vdfore, *tha* *hafuer* hun nu *forscrefne* Hendrich Schuldt befalning oc fuldmacht tilstilledt oc ofuer gifuit paa hendes vegne att in kreffue, vppebare och till seg *anamma*, alt hweß vdstaaandes gielt goidtz och waare, ehvad thet heldst er eller were kandt ingtet vndentagit, som *forscrefne* Johan Kock seg i *Suerrig* *hafuer* efterladt, oc *forscrefne* Hendrich Schuldt här vdi met minde eller rätte at göre och lade, lige wÿß som hun sielff personlig tilstede war. Till widnißbÿrdt *hafue* wÿ ladet trykt vores stadz secret hengindes her neden fore. Gifuit i Kiöbenhaffn thendt 29 dag iunij anno 84.

Then 10 octobris

såto för rätte Brun Benchtßon samt stadzens borgmestare och rådmän.

På sama tÿd blef ett bref vpläsedt i rätten, som Joren Olefßon, häredzhöfdinge vti . . .¹ härede i Findland sampt nogre flere med honum vtgifwit haffwe, therudinnen the witne och betÿge, huru såsom the hafwa ransakat efter Jacob spilers framledne hustrues, h[ustro] . . .¹ näste erfvinger i Findland, och lyder samma bref vti lengden, som här efter fölier: — — — — —²

S[amma] d[ag] gjorde Jören Redding, bördig i Lybeck, sÿn [60 v.] borgareed och satthe Wolther Larentz vti löffte och borgan för sig, att han innen nästkommande S. Johannis baptiste tÿd will hempte sig burebref ifrå Tÿdzland.

H[ustro] Brÿta Hendrich Jacopßons
och hennes broder.

Samma tÿd kome fram hustru Brÿtta Hendrich Jacopßons båtzman och hennes broder . . .¹ och förmeente sig hafwa arfzrätt till ett huß, som framledne hustru Brÿta . . .¹ tÿnnebinders wid Norrepoort hade tillhöret.

Blefwe både afwÿste, så att the schole med thet förste forschaffe sig på både syder breek och bewÿß ifrå thet häredz ting, ther the äre barnfödde i Findlandh, huru när the äre skÿlde till att taga samma arff. Then som bäste bewÿs haffwe kan, schal och wara nemmest till arffs.

Hans Röper.

S[amma] d[ag] lade Hans Roper i frå Dantzich fram i rätten ett bref, som borgmestere och råd vti Dantzick hafwer scriffwit Stockholms stadz borgmestere och råd till vm then rättgongz handel emellen Melchier v. Hilsten, borgere i Dantzich, och Melchier Volger här i Stockholm boendes.

Jonas Bödeker contra Hans Schult
vm then reckning them är emellen.

Wart för rätten så afsagdt, att förnempde Hans Schult schal lefrere förnempde Jonas så mycket vtaf sitt köpmans godz, som på [61]

¹ Lakun i ms.

² Brevet, för vilket plats lämnats på den blanka ms.-sidan 60, saknas i texten.

the 1 200 daler sig belope kan han bekenner sig honum skyllig wara. Och i midel tÿd Jonas noget wÿdare *med* rätten *förnempde* skuldt afwinna kan, schal den scriftlige contract och hele handel, som dem är emellen, satties på swenskt mål och blifwe liggendes vti god förwaring på rådstugun.

Hans badstugukarl och Hans reemschnider på Norremalm clagede för retten, att en knecht vnder . . .¹ fenike, benempd Peder Olefzßon, hade giordt heemgong til them, ofverfallet them och theris folck och myken mootwilligheet bedrifwit.

Denne sach blef vpskoten till näste rådstugu dag, efter begge parterne beropede sig på witne och kundschap.

H[ustro] Wolborg,

Erich timbermans efterlefwersche,

kom fram i rätten och wille försaka then deel, som hon sielf i gode mäns närwaro hade waalt sig till vti then gård hoon nu besitther på.

Sententia.

Wart så afsagdt, att hon schal lathe sig åtnöye *med* sÿn anpart, och hennes medarfvinger, Laße Erichßon, boendes i Sollentuna sochn i Ytterbÿ, schal blifwe wid *thet* honum är tildeelt. Men hwar *thet* icke kan blifwe wid then förlykning them emellen tilförenne giord, då schall garden skattas och den, som mhere tillkomer i garden, schal löse den andre *der* vt.

Sikla Peder Erichßon.

[61 v.]

Samma dag stodo vp för rätten wåre stolebröder Michel Olefßon, Berent Jönßon och Anderß Jönßon, bekendes, att Sikla Peer Erichson hade bedet och begäret aff them, thesliges och giordt them fullmÿndige på sÿne wegne att hembla och vplathe wår medborgere Olef Jönßon ett korswerckzhus sampt *med* tompften, ther samma korswerckzhus sthår vpå och är beläget westan till vti Frantz Beÿers grend på norre sÿden emellen Knut kamerswens huß och Olef Jönßons eget sätehuß, hollandes i lengden . . .¹ alnar och på bredden . . .¹ hwilcket korswerckshus och tompft *förnempde* Peder Erichßon lagligen soldt hade förberörde Olef Jönßon för ett hundret och tÿe daler, som *förnempde* wåre stolbröder bekende och till-

¹ Lakun i ms.

stodo, att Peder Erichson hade till gode och fulle nöje bekomet och vpboret, then sydzte pening medh then förste, efter som och förscrefne köpebref förmälhte. Hwarfore afhende oftnempde Michel Olefson, Berent Jönson och Anders Jönson förscrefne hus och tomt ifrå Peder Erichson och hans erfvinger och tillegnade thet med källare, wanningar och all annen tilbehörelße, rätt och rättigheet, inthet vndentagendes, aldelis såsom thet vpmuret är och för ögen sthår, förnempde Olef Jönson och hanns rätte arfwinger att niuthe och beholla quit, fritt och oclandrat för alle födde och ofödde åtalere till ewerdelige lagfongne ägor. Och war samma korswerkes huß lagbudet och lagstondet, på hwilket oftnempde Olef Jönson vplade sÿn fridskilling effter lagen. < Och theß till ythermhære wißo [hen]gie wår stadz insigel neden för dette bref > .

Then 12 octobris

[62]

såto för rätta Brun Benchtson, Erich Larson knechte höfwidzman sampt borgmestere och rådet.

Michell Olfzson vpböd Matz Märthenbons tomt östan till
— 2.

Then 13 octobris.

Slagzmål, som een brefdragere,

Oloff Hanßon benempd, hafwer begånget.¹

Blefwe någre wittne för hörde i wårdskriffuare stugun emillan Erich Jönson i Bagarä i Solttuna sochn och Oloff Hanson, ehn brefdragere, om thett Erich Jönson tillmätte Olof Hanson om sin hustrus siuchdom och stoore wärch hon hafft hafuer och ähn nu lyder vtaf förscrefne Olfz handtwerck.

Och wittnade Hanß Nilson i Bagare, Nemninge Manßes broder, hwad han och hans broders hustru Matts Nilsons, så och Matts Nilsons swära, hustru Karin, hördtt och i den sach seedt hafwa, såsom här efter fölier.

Först den tÿd Oloff brefdragare kom ifrå Vpsala och wille till Stockholm, hwilcket skedde anno 83 fastelagztÿdh, kom han till Matts Nilson i Bagare i Soltunna sochn. Nemninge Mans war begärendes af honum een skiutzhäst till Stockholm. Då nämde Matts

¹ Denna rubrik är tillskriven med annan hand.

sin granne, Erich Jönson, i skiutfärd mädh honom. Där tog Oloff hästen och loffwade, att han wille strax samma dagen siälff rida hästen tillbaka igen. Thetta skedde om morgonen bittida. Så lett Erich Jönson sin dreng fölia Oloff Hanson till wägs att wisa honom in på alleman vägen. Om annan natthen då kom Oloff Hanson tillbaka til sama Matts Nilson i Bagare igen, och då war Matts icke sielff hema vtan hans brodher, förskrefne Hans Nilson, och han lågh i sin nattsängh på een bänck i högsätted in i stugun. Ditt kom Oloff Hanson in, bannades och slogh mäd sitt rappere i bordedt¹ och sade till Hans: 'Vp, bonde, och flö migh rätt hastiget een skiuts häst hädan och till Bislinge i Eedh sochn, och hwar du icke rätt strax flör mig een häst, då skall du siälff fölia mig eller iag skall slå digh igenum med mitt rappere'. Då sade Hans Nilson: 'Käre, låt wäll, du skall wäll fhå een häst gerna', och sände sin drängh effter sin granhustru, förscrefne Erich Jönsons hustru, som den häst ätte, som Oleff hade hafft till Stockholm, och lett bidia hænne, att hon wille komma och tala mäd honom. Då nu Hans Nilson hade draget på sig kläderne, gick han vt på gården. Där kom hans granhustru gående, stegh hon strax till hästen och begynte wända hästen om och wille köra heem. Då kom Oloff Hanson gåendes till släden och skott hænne om kul wedh gården och togh af henne hästen. Då sade Hans Nilson till sin granhustru: 'Jag wett wäl, käre grannehustru, att iag gör dig härvti orätt, att iag beder dig, att du latther thenne Oloff Hanson beholla hästen ähn nu hädan och till Bislinge i Eedh sochn. Effter han haffuer så hastigh ärende, kan iag icke så snart förskaffa honom een annan hästh, som han will hafuan. Gör då wäll och hielp honom icke längre ähn till Sol-tuna byn mäd dÿn häst. Iag will ähn då lätta min dreng fölia och taga hästen tillbaka igen. Iag will och thet lofua dig, att thedh skall stå digh för 2 skiusfärder, efter hästen hafuer så länge warid bortta för digh'. Då swarade hustrun: 'Skall thett så ändeliga wara, så will iag köra thenne hästen hem, som så länge haffuer warid borta och swultid, och fhå honom een hwilan häst', och så stegh hoon åter til tömon och wille wända hästen om. Så stegh Oloff Hanson åter till hænne och togh aff hænne hästen och skött hænne annen ghongh om kull wedh gården, och då lett hon illa och gick strax hem. Och strax hon war hemkommen, blef hon mykit

¹ I ms. står: 'bordedz'.

swagh och sände strax budh effter een sin granhustru, h[ustru] Malin Oleff Olefsons benempd, och een gamull hußquinne i samma gårdh och klagede sig för dhem, att Oloff brefdrager hade skuttid henne 2 reser wedh gården, så att hon orkade då littedh. Då togh samma 2 hustrur strax ättichio och lynchblår och basade henne ther medh om hennes bröst och axlar, ther som benedh war vttaff. Och då sade förskrefne hustru Mariett Erich Jönsons til förskrefne sine grannhustruer: 'Om Gud thäkhes kalla mig af världen i dhenne min siuchdom, som iag nu hafuer, då skäller iag ingen för min dödh vtan förnemde Oloff Hanson'. Thetta wittnade Olof Olson i Bagare efter sin hustrus och husquines ordh, som de för Oloff bekänt hafua.

Then 14 octobris.

[63 v.]

Een sach emellan Berndt v. Groningen
och schiper Matz Pederßon ifrå
Dantzick.

Blefue theße efterskrefne bönder, Laße Hanßon i Diurö och Jacob Erichßon i Stafznäs åtskileligen förhörde vti både kemmenärens Mårthen Olefzsons och Erich Nilßons samt stadzsens scrifweres P[eder] E[richsons] och Hans prophoß närwaro, och the witnede, som här effter fölier, ther på och hwar för sigh gjorde theris eedh.

Anno 82 vm hösten kom een stockeknecht, benempd Peer Tordzson, ifrå Stockholm till förnempe Laße Hanson i Diurö och frågade, vm han hade förnummedt nogen ryttere wara nyligen kommen dyt i hampnen. Der till swarade samma Laße Hanßon clagendes, att een hade waret vti hans gård på samma dag med två syne drengar och vti hans samt hans hustrues fråwaro slaget vp een herbergz dör, taget ther vth ett halfpundt smör, och när the achtede sig ther med sin koos til schipz, då mötte bondans hustru samma ryttere i gerdet strax vtan för gården, och wille hoon haffue taget sitt smör igen. Men the öfuerföle henne med hugg och slag och droge ther med syn wäg. 'Då', sade stockeknechten, 'thet kan wäll wara den sama karl, som iag söker effther och haffuer befallningh på till att antasta för andre sacher schull. Will du fölie mig och flye flere bönder i selschap med oß, då will jag taga honum fongen och fören till Stockholm'. Med thet samme droge the både strax till

- [64] Jacob Erichson i Stafznäs och blefue ther öffuer natten. Dyt kom och een schiper, benempd Peder Benchtson, och när han hörde stockeknechtens wärf, tilböd han sig wele göra honum bystond till att antasta förskrefne rýtere. Men vm morgonen tydeligen fölgde förnempde the två bönder stockeknechten, och något för än the komme til schipet, ther samme rýtter war på, sade stockeknechten till bönderne: 'Wäl fhå wý honum fatt, vm schiperen icke honum förswarar'. Der till swarade Jacob Erichson i Stafznäs: 'Efter iag är wäl känd med samma schipere, fhår iag det snart förnimme af honum, vm han will förswaran'. När the nu woro fram kompne till schipet, gick rýterens dreng på öffuer löpet. Honum frågade the, vm ther war nogen hoffman innan schipz bord. Swarade han, ther hade een waret, men han war dragen sýn koos. Med thet samma kom schiperen gåendes. Honum frågade Jacob Erichson i Stafznäs, vm ther war nogen hoffman på schipet, och sade wýdere, att een knecht war komen ifrå Stockholm, som hade fullmacht att taga honum fencklig, och begärede weta, vm han wille förswaran. Der till swarade schiperen i hastigheet: 'Jag hafuer med honum inthet att bestelle. Will han tagan, må han thet wäl göra'. När schiperen hade thet sagt, gick han till sitt schipzfolck och war hoos dem, så att han inthet handlede med stockeknechten, eý heller hörde han vpå hwad samtaal, som han hade med rýtteren. Vtan när som samma stockeknecht kom vp i schipet, gick han fram in i kaiuten, ther rýteren låg, och seden the hade haft samtaal tilhopa, steeg stockeknechten till Laße Hanson i Diurö seiendes: 'See till, hwad tu gör.
- [64 v.] Then mannen du clagar på haffuer een frý paß. Kan du fogligen handla med honum, så mhå du noget fhå för det han hafuer dig ifrå taget. Men handlar tu annerledes, då fhår du inthet. Hwar du och wil föran till Stockholm, då haffuer du stoort omak der aff'. Bewekte förthenschul bonden så widt att han anammede 7 ore penger af rýteren vti förlýkning. Hwad förnempde stockeknecht eliest handlede med samma hoffman, thet war bonderne aldelis oweterligen. Men thet sågo the, att han anammede een schedel aff rýttaren och nogre penger; huru myket thet war, wiste the icke. Seden fölgde stockeknechten oftneempde Jacob Erichson heem till Stafznäs och drog så wýdere til Stockholm igen ∞.

Wid thenne förscrefne mening witnede och Matz Erichson på sýn faders wegne, boendes i Diuröö.

Then 21 octobris

S[amma] d[ag] kom för sittande rätten vår medborgere, ehrlig man Herman Skilling, och med een god wilie, så och med syn hustrwes samptyëkie hemlade och vploot erlig och beschedligen manne Dirich Harder, och vår medborgare, ett steenhuß och liggende grund med tree frÿe murer, som beläget är här i staden vti S. Nicolaj poort, hörnhuset på norre syden näst nedan för salige framledne Peder i portens steenhus. Vti lÿke motto hemlade och vploot samma Herman Skilling fornempde Dirich Harder in för rätten ett sitt korswercks hus och liggande grund, som beläget är westan till vti M. Philip Kärns grend, hörnhusädtt på . . .¹ syden vm grenden med syne fyre frÿe murer, hwilcke twenne hus och grund förnempde Herman Skilling lagligen soldt hade förskrefne Dirich Harder för ett tusend daler vti nu gangbart swenscht mynt, aff hwilcket fyrrer ¶ görä een daler, jtem till een wälgáfue siu alnar engelske dubbel ståal och ett styëcke groff grein. Samme cläde och groffgrein sampt med förnempde summe peninger Herman Skilling här in för rätten bekende och tilstod sig hafua bekommet och vpbooret vtaf förnempde Dirich Harder till god och fulle noÿe, then sidzte pening med then förste. Afhende förthenschull samme Herman Skilling för sig, sÿn hustru och begges there arfwinger forskrefne steenhus och korßwerckshus med keller, bodar, stufw[e]r, winder och alle annan tilbehörelse, såsom the af grunden vpmurede, bygde äre och nu för ögen stå, ingo vndentagendes, och tillägnade thet alt sammans förnempde Dirich Harder, hans hustru och begges theris barn och arfwinger qwitt, frÿtt, obehindret och oclandret till att niuthe, brucke och beholla så wäl för ofttempde Herman Skillingh, hans hustru, erfvingar, slecht och förwanter såsom alle andre åtalare, både födde och ofödde, till ewerdelige lagfongne ägor. Och wore förskrefne steenhuß och korswerckshus vpå vårt rådhus lagbodne och lagstondne och näste byrdemannom heembodne, hwilcke them inthet begärede att köpe. Och här på lade Dirich Harder sÿn fridskilling vp efter lagen. Theß till ythermhere wiße och bäträ förwaring hafue wÿ weterligen latidt hengie vår stadz [65 v.] insigle nedan för thette bref ∞.

¹ Lakun i ms.

Copia af ett köpebref på ett huß
i Narfwen, som Lucas Lami köpte
af Märthen Larßon, knechte-
höfwidzman.

Kong:e M:tz till Swerige $\oslash$, myn aller nadigiste herres troplich-
tige tienare och knechtehöfwidzman öfuer een fenike knechter vti
Helsinghlandh, jag Märthen Larson bekennes och med detta mitt
breef weterligit gör iemwäl för allom effter kommandom som för
them nu äre, att iag aff frÿ wilie och berädt mood wälförtenckt
hafuer soldt och vplatidt, som iag och med dette mitt öpne breef
sälier och vplater ehrlig man Lucas Lammi, borgere i Stockholm,
een tomt vti Narfwen, belägen östen för stadz kyrckian ther
samme stedz, hwilken tomt een, benempd Hendrich Kern, til-
forenne åtte. Men sedan forskrefne Narfwen med högmectigiste K:e
M:tz krigsmacht² blef eröfret och intaget, haffuer högbemälte
Kong:e M:tz troo man och tilförordnade generalfeldtöffuerste och
stadthollere i Lyffland, then edle och wälborne herre, her Pontus
de la Ga[r]die, riddere och frÿherre till Kolcka och Sundby $\oslash$, mig
på högmectigiste Kong:e M:tz wegna samma tomt inrÿmpt och
till ewerdelig ägedom gifuit, efter såsom hans herrdömes gafwe
bref ther vm förmäller. Och holler forskrefne tomt vt med gätun i
bredden tiugu otto och een half fampn, men i lengden på then eene
syden siutton fampnar. Och bekenner iag mig till gode nöye wara
[66] för nögd och betalat för samma tomt och therföre vpborett sextÿe
daler, som förnempde Lucas mig tilfÿllest lefreret hafuer, then
sidzte pening med then förste. Hwarför afhender iag i frå mig och
mÿne efterkommande arfwinger forskrefne tomt i Narfwen och
tillegnar then Lucas Lami och hans rätte arfwinger med all deß
lägenhet, som der till lyder och af ålder tilleget hafuer, qwitt och
fridt till ewerdelige ägor. Och theß till ythermhere wißo och bätre
förwaring sätter iag mitt signet neden för dette bref och beder the
gode män, som öfuer dette köp waret hafua, nemligen . . .,¹ att
the theris signeter brede wid mitt sätie wille. Gifuit och scrifuit
vti Stockholm $\oslash$.

¹ Lakun i ms. — ² I ms. står: 'kirgsmacht'.

Then 22 octobris¹

såto för rätta på Stockholms rådhus theße efterscrefnē the edle och wälbördige herrer

her Gustaf Banner

her Pontus dela Gardie

her Carl Gostafson

her Gustaf Brae

Jacob Bagge

Jacob Claeßon

Hendrich Matzson

Bertill Erichson

capitan Blanck

Laße Hendrichßon

Bencht Jorenßon

alle borgmestare och stadzens rådmän, thesliges

[66 v.]

Erich Matzson

Rasmus Ludwickßon

Olef Swerkilßon

Erich Biörson

Jöns Månson

Peder Håkenson

Claes Philpuson

Märthen Larson

Jöns Benchtson

} knechtehöfwidzmen

Melcher Jönson

Matz Anderson

Stafan Saß

Johan Saß

Anders Larson

Hans Lehusen

Melchier Volger.

Steltes för rätten Anders Lorich och blef anclaget aff Peder Rasmußon secreterer vti så motto, som her efter folier:

Edle, wälborne, wälbördige, gunstige herrer samt manachtige, erlige, högachtede, wälwise, gode män, vti then stormechtige, högborne furstes och herres, her Jahan den tridie, Swerigs, Göthes och Wendes konung, s[t]oorförste till Findland, wår allernädigiste herres namn och på hans Kong:ē M:tt[z] wegne blifuer her med tilkenne gifwit, att hans K. M:tt finner sig till det högste beswäredt öfuer denne hans K. M:tz otrogne tienere Anders Lorich närwårandes, hwilcken nu (dog emoot sin wilie) är kommen vdi högbemälte K. M:tz wäld och hender igen, ther han eliest emot sin eedh och Hans K. M:t oweterligen hafwer gifuit sig vdi andre herreres [sic] tjenst och weled yynst och skydt han[sic] K. M:tt och Sweriges rýke, them han dog både mundtlig och scriftlig sin eedt och troheet lofuad och swored

[67]

¹ I ms.-marginalen står rubriken: Andreas Lorich. — Nedanstående protokoll hava ej uppmärksamrats av F. ÖDBERG i hans avhandling »Om Anders Lorichs» (1893), i vilken rättegången skildrats efter andra handlingar (i RA).

haffuer. Och till att före komme thet att hwarken han sielf med skääl schulle hafue sig ther öfuer att beklage, att honum skulle skee noget vtaf H. K. M:tt förnär, therföre att han är een fremmande, icke heller andre, som saken icke hade hört eller wist, skulle nu eller i framtiden tencke eller seye, att honum wore orätt wederfaret, i thett man anthen hade gått heemligen åth saken eller och wägrat honum thet honum hade borth niuthe efter Sweriges lagh till att försware sin saak medh, så skal hans handell och bedref nu här för een sittende rätt allom blifue vppenbar och komme i liused, på thett I, käre gode herrer och ehrlige männe, deste bättre ther om kunde ransake och döme, hwad rätt är. Till thet förste är Anders Lorich för nytton åhr seden kommen hütt in i ryket vdi kong Erichz tydh och hade då strax i begynnelsen icke annerlades steltt sig med sine practiker och stemplingar, än att han då hoos konig Erich war vti störste mißtanker och onådher, så at ko[nung] Erich och looth setie honum fongen. Men när H. K. M:tt genum Gudz försyn, menige rykzens åstunden och begären och wårt käre fäderslandh till förloßning war komen till regemented, söchte forskrefne Anders Lorich till Hans K. M:tt, efter han ingen rådhd eller [67 v.] hielp hoos någon annen wiste, efter han vtaf monge fremmende herrer blef skelt och förfolgd. Och skedde honum då vtaf H. K. M:tt icke allenest den nådh och wälgerning, att Hans K. M:tt togh honum i sin konglige hegn och försvar, vten han kom och ther med i Hans K. M:tt[z] dienst och blef betrodd att ware Hans K. M:tz cammerjunker. Sedan haffuer Hans K. M. altyd bewyßt honum iw mehre och mehre gott, bruket honum icke allenest i sitt konglige hoff såsom een gemen slett fremmend person, vti Hans K. M:tz höge och wichtige ährender vthan landz, såsom och eliest steltt thet förtroende till honum, att icke allenest mongen ehrlig och myndig swensk man, så wäll Hans K. M:tz egne tienere, som tiente i gård med honum och altyd wore hans lyker såsom andre, vthan och monge fremmende, både höge och låge, hafue seedt ther på och förundred, sinnerligen the ther hafue wist, hwad han till förende alle städz war hollen före. Han hafuer och waredt så högt hoos Hans K. M:tt betrodd, att han hoos fremmende herrer, både konger och furster, såsom een fullmyndig legat hafuer stått vti Hans K. M:tt[z] stadh, lyke som Hans K. M. vti egen konglige person hade wared tilstädes, såsom skeed den tyd kongh Sigismundus i

Pålen bleef begrafuen, teslikes vti kongh Henrichz k[r]oning, så och vti denne nu regerendes konig Staffens hyll[n]ing och kröning och eliest, ther honum stor äre för högmectigiste K. M:tz skuldh i monge motte är widerfharen. Men hwadh förnempde Anders Lorich emoot alt thette hafuer giort och bewist högbemälte wår aller nådigiste konung och Swerigs rýke och änu iterligere med sine förädhliche stemplinger hade haft i sinned att göre, thedt är vdi [68] artickelwys klareligen här författedt, hwilcke I nu, käre gode herrer och ehrlige män, såsom rättwýse domere noge och granneligen wille öfuer wäge och begrunde, hwarföre efter högbemälte K. M:tt för deße orsaker skuldh hafuer befaled icke allenest att stelle oftnempde Anders Lorich här för rätte vtahn och ååklage honum för een menneedig och ährlöös skelm och förräder. Så begerer jag nu vtaf denne sitttende rett een sådene doom på högbemälte K. M:tz wegne såsom een slýk ähre förgäten¹ afskummedh bößwicht och förräder efter Sweriges laag och all christen rätt bör afseies, på thed han efter sin förtienst så motte blifue straffed, att andre må see ther widh.

Artichler dher Anders Lorich
haffwer förseet sich vti emoot K. M:tt
och Swerigis crone.

Till thet förste ähr han bleffwen meen[e]digh för Gudh dhen alzmechtigiste, hwilchens helge nampn han hafuer mißbruket i sin eedh, then han forste gongen med tw vprächte finger hafuer och seden scriftlig stadfast både anno 70 och anno 78. Sedhen hafuer han och brutit then eedh och troheet han K. M., wå[r] a[ller] n[ådigiste] herre sworit och låfuet hafuer szåsom ehn ährlos, menedig skelm och förrädere j monge motto, först i thet han vtaf ett förrädligt haat till högbemälte wår a[ller] n[ådigiste] konung hafuer vten all orsach och förskýllen och emot höge och konglige wälgerninger honum äre bewýste, förolempedt, baaktaledt och belugit H. K. M:tt hoos fremmende potentater och herrer, hwilkidt kan [68 v.] betýges med höge personers wittnesbörd² och nu för H. K. M:tz kongelige höghet schuld här icke kan eller bör förmåles, j

¹ I ms. står: 'ahre för gatum'.

² I ms. står: 'wittnesborg'.

then stad honum (ther han hade waridt een erlig och trogen tienare) hade bordt ällske sin herren och för Hans K. M:tz konglige namn och äre schuld hafue osparth lyf och blod, the[r] någon annen sådanth emoot H. K. M:tz [*sic*] vtspridde och han thet för[n]umme.

Till thet andre hafuer han emot eedh och loffte, bref och segel vti then legation i Pålen, som han öfuer tye samfellte åhr hafuer warit ombetrodd, förhindredt H. K. M:tz högwärdende saker, ther han på siin eedh och trohetz wegne hade bort fordre them till thet besta, huilcken hans otrogne och förrädtlige handel monge vtaf ryzkens rådih i Pålen haffue bekändt, att han ther hoos dhem driffuit hafuer, thet som och är bewyßligidt med hans egne bref både till kongen och dem. Och hafuer så for peninger latidt köpe sig ther till såsom een ehrlöos förrädere.

Till thet tridie hafuer han och med sine hemlige och förrädtlige stempling tractet efter att stiftte och åstadkomme¹ mißförstånd och owillie emellen högmectigiste Kong:e M:tt och kongerne j Pålen, ther till mere fört myken lögen potentaterne emellen på både syder, såsom ett pålnischtt sändebud här i S[w]erige hafuer bekändt och monge andre wäl är wetterligit. Och ändogh H. K. M:tt (Gud täß låf) hafuer hafft lücke och seger emoot ryzden, så hade lichwäl mykit mhere kunnet nu ware emot honum vträttet, ther Lorichen icke hade förhindret sacherne i Pålen, ther begge maiest[et]erner i Sverige och Pålen hade för någre åhr sedhen giort sig förbund emellen, att the tillyke skulle feigde och krüge på ryzden. Ther och kongen i Pålen war den, som med sitt sendebudh och wenlige scrifwelse badh och förmhan[t]e högmectigiste K. M:tt till, ther fick kongen i Pålen annedt i sinnedt och drog så medh sin krigzmacht emot sine egne vndersåter och belägrede Dantzke stadh, ther till then förrädere Lor[i]chen för sin egen nytte schuld, som han sochte, hafuer warit een stor orsak.

Till thet fiärde hafuer Anders Lorich emot sin eed och förscrifning innmangt sigh vdi monge fremmende handlinger och tagit sig hemlige stemplinger före högmectigiste K. M:tt oweterligit vtan all befallning. Ty ther H. K. M:tt icke annedt wiste ähn han war i Pålen och ther actede K. M:tt[z] saker, då drog han till påwen i Room

¹ I ms. står: 'åstadkomen'.

och hafuer med sådane ostadigheet och hemlige practiker komit H. K. M:tt i mistancker hoos monge fremmende potentater och herrer, som dette sporde, thesligist hoos Hans K. M:tz egne vnder-såther med, lyke såm H. K. M:tt genum honum skulle lathe dröfue någre hemlige pra[c]tiker och stemplinger i Welskland, ther dog H. K. M:tt någre år tillförenne med her Pontus icke annedt loth handle ähnn om salige drottningens höglåflig i åminnelles arffz rätt ther i landet. Desligest hafuer han och waridt hoos keyserlige M:tt om ett forbund emellen rýdzen och thet romische rýkit, hwilcket förbund vtan twifuel hade lendtt högbemälte Kong:e M:tt till schade. Seden hafuer han och begiffuit sig till kongen i Spanien och kongen i Franckryke och sameledes ther hafft hemlige stemplinger förhonden, hwilcke Hans K. M:tt ähnnu thenne dagh äre oweterligt. [69 v.] Och ändog H. K. M. wäl med týden får wethe, hwad han ther hafuer handlet, kan Hans K. M. lichwäl icke förthenschuld lengre fördröye med saken. Män om Lorichen kan frýe sig therfore, att han på sådane rheeser icke hafuer misbruket högmectigiste K. M:tt[z] brief anthen med falsk forsegling, vnderscrifning eller eliest i någhon annen motto, efter han war allestadz blefuen achtedt och hållen för H. K. M:tz vtskickede tienere, hafuer och fåat skäncker och förarring för H. K. M. schuld, såsom han sielf hafuer bekánt, thet ställes hwar och een ehrlich och förstandigh man att döme om.

Till thet fempte hafuer han och ther med latit see sin troheet emot K. M. och rýket, att han för någre åhr seden med störste flit handlede ther på hoos högbemälte wår aller n[ådígiste] konung, att hwad som K. M. hade th[e]n týd i Lyfland, sýnnerligen den wäldige befestning Räfle, som H. K. M. och Sweriges crone så mongen erlig man och myket gott kostet hafuer, motte blifue kongen i Pålen vpdragen och öfuerantwortet, thett han och hade tillsagdt och förtröset kongen i Pålen med, och therföre wåre honum till sagde 3 000 daler åhrlig rantte vtaf then polniske crone, såsom thet betyges med hans scrifwelse till rýkzens råd i Pålen.

Till thet siätte så är och bewiðligitt med hans egne bref, dem han icke heller fhår förneke, att han berömer sigh hafue tientt cronen i Pålen emoot fienderne på sin egen vnkosten, ther han och kräfwer sin betalning före vtaf kongen i Pålen, ther dog hans eed förmäller, att han icke skulle gifue sig i någon herres tjänst, så lenge

[70] H. K. M:tt täckes bruke honum. Han hafuer och sielf bekänt, att han hafuer söcht tjänst hoos kongen i Spanniën och Franckrycke, hwilcket och är vttryckligen emoot hans eedh och förscrifning, såsom förbemält är.

Till *thet* siunde, när som H. K. M. ibland andre höge saker honum wore betrodde hade efter hans egit förslag och begären befalet honum att besolde een hoop tyske knechter, efter han foregaf sig ther *med* wele förraske Narfwen, före ähn her Pontus skulle koma ther fore, på *thet* att bekostungen skulle blifue däb mindre, hade then förräderen i sinnedt, ther *thet* hadt lykkes honum att förraske eller intaga *samme* befästning kongen i Pälén till gode och icke K. M:tt eller¹ Sweriges crone, hwilcket kan bewyses *med* hans eget bref, att han hade låfuedt kongen i Pälén sig wele förskaffe honum Narfuen i händer. Jcke hafuer han heller någon tyd welet lathe knechterne förstå, att *the* skulle ware i Kong:e M:tz tjenst, såsom *the* vppenbarlige i Räfle hafue bestädt, män sedhen knechterne wore tagne vti K. M:tz tjenst vtaf fäldttöfwersten, wäl**be**mälte her Pontus och Lorichen för mer[c]hte, att *thet* icke wille lykkes, gaf han före hoos öfuersten, att han will[e] komme efter till Narfwen. Män när [han] då kom dÿtt ifrå Räfle, sade han sig wele drage till Sverige till K. M:tt och rymde så ifrå Narfwen att Tÿdzland, ther vtaf klart är till att förmärke, hwad han hafuer haft i sinnid *med* same krÿgzfolck, nämligen att före afwig sköld emot sin herren.

[70 v.] Till *thet* ottende, när *thet* anslaget feelte honum *med* oft**nempde** Narfwen, som förbemält är, kunne han ända seden icke ställe sitt förrädtlige hierte tilfridz vtan scref så strax den tÿrannen, gamble stoorfu[r]sten i Rÿdzland till, som then tyd lefde och Lorichen wäl wiste ware H. K. M:tz argeste och hedzsketeste fiende, och tilböd sig icke allänäst wele tiene honum emot Hans Kong:e M:tt, vtan och på ett förrädtligt ahnslagh wele före honum kongh Erichz szon tilhonde, att han och² ther *med* kunde vpwäckie något ytterligere emot Ko. M:tt och Swerigs rÿke anthen hoos rÿdzen eller genum någedt inlandzscht förräderj här i rÿket, thett han hade täncht komme här till wäge. Han fick och beskeed ther på vtaf

¹ Ordet 'eller' är i ms. upprepat.

² Ordet 'och' är i ms. upprepat.

storförsten genum sitt egit bud, benempd Cristoffer, hwilcken kom till honum i Rostog, then han och nu seden annen gongh hade sändt till Rýdzlandh om samme ärende, män [när] stoorförsten war då dödh, gick hans forredtliche stempling icke för sigh och hans sendebudh blef inthet hörred. Thette hafuer Lor[i]chen nu sielff godwilligen bekänth, ehuru hemligen han thet och till förenne hollet¹ hafuer.

Szå efter thet, käre gode herrer och erlige män, här vtaf nog-sampt är till att förnimme, hwad denne Lorich hafuer warit och är för een, nemligh een meeneedich skälm för Gudh och sin herre och öfwerheet, Hans Kong:e M:tz och Swerigis rýkes otro man och förrädere, then dher ey allenest icke hafuer fordred och främiedt H. K. M:tz gagn och beste vtan både med ord och gärningar så-dant forhindert och tilbakasatt, så mykit honum hafuer stått till-görendes och med sin hemlige och listige stemplinger trachtet och² torst efter H. K. M:tt[z] och wårtt käre fadernesland[s] ewige skade och förderf, i thett han icke allenest hafuer hoos christne herrer, keyser och konunger komidt H. K. M. i mistancker, lyke som H. K. M:tt skulle ware weterligit om hans förehaffwende, och vtaf wenner giort H. K. M. och rýket owänner, vthan han hafuer och inlatidt sig i handel och stempling med H. K. M. och Sweriges rýkis arffiende rýdzsen; in summa, ther han för penninger och sin egen fördeel skull hade kunned förråde heele christen heeten, då hade på hans wilie inthet fheel waridt, ther dog hans lyfflige och scriftlige eedh förmäller, att han inthet skulle beslute eller handle med nogen herre och potentat ähn seden med muskowitern, helst Hans K. M:tt oweterligen, såsom och vti täße vpläsne artickler förmålet ähr; therfore, käre gode herrer och erlige män, kräfwer sielfue rättwysen och thet embethe I nu äre stadde vdi, såsom hogmectigiste wår a[ller] n[ädigiste] herre och konungh thett och nu som tilf[o]renne lather begäre, att I tage thenne saak vti ett rättwýst betänckende och seden lathe Hans K. M. fhå then rätt på dhenne H. K. M[:tz] förrädere, som Gudh och Swerigis bescrefne lagh medgifuer. [71]

¹ I ms. står: 'hollier'.

² Ordet 'och' är i ms. upprepat.

Anders Lorichs swar

på the artichler han hafuer förseedt sig vti
och senest i rätten emoot honum blefue vpläsen.

Till *det* förste wart han anlaget för een weterlig skälm och
förrädare.

Hans swar ther på:

Ther som den wore hans jemnlÿke, som honum så anclagede
och *thet* icke schedde vti K. M:tz wår aller nådigiste herres namn,
då wiste han wål ther till att swara.

[71 v.]

Till *thett* andre, vm then eed och förscrifning han högmectigiste
K. M:tt giordt hafuer och i rätten blef vpläsen.

Lor[i]chens swar:

Att *thet* war icke annedt än ett reuers emoot hans bestelning,
men han hade nu i 13 åhr in*thet* bekomedt på samme sÿn bestelling
hwarken i clåde heller *peninger*, än dog han offta och myket ther
på solliciteret hafuer egenum många.

Ther på wart honum igen swaret af her Göstaf Baner, att
honum in*thet* hafuer fhelet till sitt vnderhold och vppehelle, medan
han hafuer waret vti högmectigiste K. M:tz bestelning, för tÿ *thet*
är bewÿsligt med räkenschaperna (effter som och Hendrich Matzson
secret[erere] witnede) att honum till den polnische rese är monge
åtskjlelige *peninge* summor, stundom till tusend tal, vnder tÿden
till hundret taal, lefreredhe wordne, både *thet* som han här sielff
hafuer anammet, så och *det* som honum är wordet tilskicket, förutan
hwad som han eliest på H. K. M:tz förscrifning schulle anamme j Pålen.

Witnede theßliges Anders Larson inför rätten, att han på
een tÿd, nemligen ano 80 hade lefereredt förscrifne Anders Lorich
för 400 dalers werde vti god brend kopper.

Wardt honum och swaret på the godz och gårdar, som honum
lofwade och tilsagde wore i hans bestelling, att ändog han icke
hade bekomedt H. K. M:tz fulkomlige stadfestelse brief på sama
godz, wore H. K. M:ttz konglige löfte honum dogh wiß nog, så
att ther han eliest hade troligen handlat vti H. K. M:tz sacher,
som honum hade bort och han hade med een god wilie begifwit
[72] sig hytt till H. K. M:tt, då hade han icke allenest haft *det* till att
förmoda vtan och iemwål myket annedt godt mehre. Och war förthen-
schull *thet* icke orsach nog *der* till, att han schulle noget handla
emoot then eed, som han H. K. M:tt sworet hade.

I. Anders Lorichz swar till den artichell,
att han vtan all foge och orsach hafuer
förolemped, baktaledt och beluget

H. K. M:tt hooß fremmande herrer och potentater ∞.

Jngen schal thett kunne bewyße honum öfuer, att han noget i så motto sagdt heller taledt haffuer, som H. K. M:tz kongelige högheet, ähre och reputation är scheedt för när vti.

Der till swarede Nils Rasch, att Lunski schall wäl kunna bewyßedt, hwad drötningen i Pålen ther om taledt hafuer.

II. Till then andre artichel, att han hafuer förhindert H. K. M:tz wårdnede sacher i Pålen, ther nekade han och till, och sade sig haffue bewyßt sÿn yterste och störste flÿt och trooheet vti samme sÿn legation. Thesliges refererede han sig på the brief, som her Göstaff Banner och her Hogenschildt Bielke honum för tolff åhr seden goffue, then tyd the wore i Pålen.

Blef honum så swaret igen aff wälbemälte her Göstaff, att den tyd kunde man icke annedt merkie och försthå än trooheet med honum emoot högmectigiste K. M. M:tt. Men seden hafuer sig mykety begifwit, ther man då inthet wiste vtaf, effter som Lorichens otroheet och falskheet blef honum nogsampt öfuer betÿgat och bewyßt både med thet brief, som han rådet i Pålen tilscrifwit hade, så och eliest ∞.

III. Till then tridie artichell, att Lorichen hafuer för sÿn egen nytte schull förhindret thet förbund emellen högbemälte K. M:tt och kongen i Pålen emot rydzsen och kom k[ongen] i Pålen till att wende sÿn krÿgzmacht emot sÿn egne vndersåther, the af Dantziger stadh, ther nekede han aldellis till wid sÿn lÿf och siels förmaledielse och förplichtede sig att wele lata taga led frå led ifrå sig, hwar thet kan befinnes, att han hafuer waredt orsach till den owilie emellen k[ongen] i Pålen och Dantzker stad. Begärede att icke motte dömas på mistanker vtan på bewÿß. [72 v.]

Ther emoot witnede secret[ereren] Nilß Rask, hwad han ther vm hördt och förnummedt hade vti förscrifne Dantzich.

IIII. Till then fierde artichell, att Lor[i]chen haffuer inmengt sig vti monge fremmande handlinger emoot sÿn eed och taget sigh

heemlige stemplinger före både hoos keiseren, påwen, k[ongen] i Spannen och k[ongen] i Franck[rÿke], högmectigiste K. M:tt oweterligen och vtan H. K. M:tz befålning, bekende han, att han samme rheser giorde på sÿn egen hand och hade ther ingen befålning på af K. M:tt. Hade han hafft ett *stycke* bröd i Swerige, då hade han icke begiffwit sig till keiseren, men efter han förnam, att K. M:tt i Swerige war honum onådig, kongen i Pålen theßliges, alt thet han hade med sig till Dantzigh wart ther confisceret, therföre nödgades¹ han sökie dÿt, som han förmodde sig noget kunne bekomme i henderne igen.

[73] Dher till wart honum swaret aff Nilß Hanson: 'Anders Lorich, I kunne icke bewÿse, att K. M:ttz köke eller keller hafuer någon tidh warit för eder tillslutin, vtan snaresth sagt alt thet I hafue på fordret, hafuer eder vtaf al gunst och nåde warit vplatidt. Och therföre borde eder ingelunde tillmätte wår a[l]ler n[åd]igeste herre och konung någon sådane olempe vtan heller wethe H. K. M:tt therföre en tilbörligh tackseÿelse'. Wedh thet sättet genhäftade Nils Hanson honum, så ofte han föll på den wrånge meningen.

Wart honum tilfråget vtaf her Göstaff Baner, att efter han så hefftigt clagede ther öffuer, att han nu i 13 åhr ingen lön hade bekomedt vtaf K. M:tt, hwarföre han så lenge fördrogde i Pålen, och efter han wäl förnam sig ther inthet kunne vträtte i H. K. M:tz sacher, hade honum då boordt gifue sig hÿt in i rÿket igen och fordret på den deel honum tilkom, helst efter han nogre rheser genum bud och scrifwelser hÿtt fordret blef.

Lor[i]chens swar: Effter Kong:e M:tt och wår salige drotningh hade förscrifwit honum till k[ongen] i Pålen och drotningen ther samestedz, wille han icke förlathe sachen vtan än wÿdere försökie, hwad han ther vträtte kunde.

Seden wart Lunski fram kallet och af rätten til spordh, hwad för samtaal han för 2 åhr seden hade haft med Lorichen vti Warsow. Då fortalde Lunski sachen så, att han loot honum förstå, att K. M:tt stoorligen förvndrede, hwarföre han icke wille komme till Swerige igen, sade än wÿdere, att hwar han icke wore deß till sinnes att begifue sig till K. M:tt, då wille H. K. M:tt icke achte honum för een redlig man vtan för een eedbrekare. Men vm han

¹ I ms. står: 'nödgandes'.

kome, då schulle han få *thet*, som H. K. M:tt honom lofwat och tilsagdt hafuer. Då frågede Lorichen honom, vm han hade K. M:ttz brief *med sig*. Therpå sade han ney, vtan allenest mundtlich befallning och tilseielse. Då swarede Lorichen: 'Efter Kong:e M:tt icke hafuer hollet sÿn ordh, så kan iag icke heller komma till Swerige igen'.

Wÿdare witnede och Erich Matzson secreterere, att han vti [73 v.] sitt namn och efter H. K. M:tz befallning hade anno . . .¹ *schrifuit Anders Lorich till och honom med største flÿt ther till förmant, att han ändeligen schulle begifue sig hÿt in i rÿket till H. K. M:tt med thet aller förste, förtröstandes honom, att när han komme tilstädes, schulle han wäl blifua befordret vti sÿne sacher och bekomma hwad som honom af H. K. M:tt hafuer waret nådelige tilsagdt. Samma scrifwelse bekende Lorichen sig hafua bekommet. Doch emellen thet han bekom ther vm förnempde secretereres brief, wore nogre hans heftige scrifwelse[r] vtgongne hÿt till Swerige, ther af han tog försreckelse och begÿnte så sedan skÿ³ för H. K. M:tt. Men han bekende lykewel, att han hade therudinnen ille förseedt sig, det han icke drog her in. Så war ther till een orsach, att han icke hade noget fulkomligt beslut bekomet på the handlingar emellen både kongerne, ther hans legations rehesse gick vpa.*

V. Till then fempte artickell, att han hafuer beflithet sig ther vm, att Refle befesting motte blifue kongen i Pålen vpdragen, therföre honom till åhrlig rente 3 000 daler wore till sagde vtaf then polnische crone o, förmeente [han] sig kunne bewÿse *med sÿn medgifne instruction*, att han hade i befallning vtaf H. K. M:tt ther på förhandla, att vm kongen i Pålen wille fhare foort *med krÿget emot rÿdzen*, då wille K. M:tt afträde ifrå Refle och hwad mhere som *högbemälte K. M:tt inne hafuer i Lÿflandh, Narfwen vdentagendes, thet wille H. K. M:tt och hafua sig förbehallet och hwadh som H. K. M:tt och S[weriges] crone öster på alrede inne hade heller inne bekomma kunde.*

Wart honom ther på igen swaret aff secret[ererne] Johan och Hendrich Matzson, att *högmectigiste K. M:tt medgifne instruction*, ther han refererde sig på, *in thet sådent förmäller vtan them* [74] war wäl wetterligt, att Lorichen trengde sielf ther fast opå.

¹ Lakun i ms.

VI. Till then siette artichell, thett han vti sÿn bref berömer sig haffua tient cronen i Pålen emoot fienden på sÿn egen vnkostnedt, dher han och krefuer sÿn betalning före vtaf k[ongen] i Pålen, jtem sökt dienst hoos kong[erne] i Spanien och Franckrÿcke.

Anders Lor[i]chz swar.

Effter thet Kong:e M:tt wille slå honum sÿn dienst aff, nögdades han sökie sig een annen herre.

Ther vpå swaredes honum, att honum icke hade bordt sökie sigh någon annen herres dienst, för än <först> han hade skildt sigh först medh minne vthur H. K. M:tz dienst ∞.

Till thet brief, som vpläset blef i rätten och han k[ongen] i Pålen til scrifuit hade, swarade han thet hade föge betydde. Ythermhære sade han K. M:tt hade latidt scrifue honum till, att han then 8 iunij anno 81 schulle med een hoop krigzfolck ware till städes vti Lÿflandh, såsom han och giorde. Men när han dÿtt kom, fick han ingen bescheed hwarken af stadthollerne på Refle heller eliest, hwärt han schulle med folcket, tÿ the sade sigh ther slätt inthet wethe aff. Therföre tilböd han dem vti k[ongen] i Polens dienst. Likwel sade han sig haffua taget them an på H. K. M:tz handh ∞.

Hans Strang och Mårthen Larson knechtehöfwidzman witnede på her Pontus berättelse, att same knechter inthet wiste, på hwars handh Lor[i]chen them hade antagit, och icke hade the heller hört nempnes een gång kongen i Swerige aff Lorichen.

[74 v.]

Casper Lehusen witnede och berättede, att Lorichen hade handlet med honum att före knechterne fram till Narfwen, såsom han och giorde. Men hwad han sedan handlede med them i ringen, när the hade landstigit, thet hörde han inthet.

Bertill Erichson witnede, att han förböd Lor[i]chen i Helsingfors, att han icke schulle begifue sig till Narfwen med thet fremmende krigzfolck ∞.

Förplichtede Lor[i]chen sig tre rheser, att han ingen stempling haffuer haft med kong[ern]e i Pålen emoot K. M:tt, ändog hans bref och scrifwelse till k[ongen] i Pålen thet fast annerlunde bewÿse, efter som förberöredt ähr.

VII. Till then 7 artichell, att han hade besoldett een hoop tÿdzske knechter och wille ther med förraske Narfwen, förre än her Pontus schulle komme ther före, jtem thet han rÿmde ifrå Refle

till Tjdzlandh, sedan feltöfuersten hade antaget samme tjdzske knechter, wiste Lor[i]chen inthet synnerligen till sware vtan gaf före, att han genum Claes Eckstedz och Jochim Scheelz tillschyndan hade samme tjdzsche folck bestellet till then narfwische expedition. Elliesth hade han inthet kommit till then handell. Men thett han rymde ifrå Refle till Tjdzlandh, war een orsach, att the 30 hestar, som feldtöfuersten hade latidt honum bekomme, blefue honum oweterligen ifråtagne vtur hans stall på slottet, meden han war till måltidz på slottet medh her Pontus, therutöffuer han ofta schal hafua claget för her Pontus och ingen god förtröstning bekommedt. [75]

Men wälbemälte her Pontus nekede, att han ther vm aldrig hördt haffuer eller ther aff nogen tydh wiste.

VIII. Till then 8 artichell, att han 2 rheser hafuer scrifuit gamble stoorfuersten i Rydzland till, tilbiudendes sig icke allenest wele tiene honum emoot högmectigiste K. M:tt vtan och lofwadt sig wele före honum konig Erichz szon till hånda ∞ , nekede Lor[i]chen in för rätten, än dog han tilförenne, när han war till förhör på slotthet aff her Ponto, Jacob Bagge, Nilß Hanson och Henrich Matzson, thett bestått och bekendt hafuer, efter som Nilß Hanson för rätten oprepeterede hans egne ordh ther om ∞ .

Jtem nekade han i förstone sig aldrig hafua seedt kong Erichz szon, men seden bekende han åther haffua seedt honum een rheser i Warsow.

Wart honum tilfråget vtaf rätten, hwad honum förorsakade till een sadane förrädtlig handel med stoorfuersten.

Swarade han, att han icke annerlunde kunne göret för keiserens¹ schull, och thet han i så motto giorde, scheidde icke aff honum sielf vtan genum keyserens egen stempling och begären ∞ .

Bleff honum och tilfråget, om han inthet hafuer mißbruket Kong:e M:tz bref anthen medh vnderscrifninger, förseglinger eller elliest. Dher nekede han till med gruffuelige edher och sin siels förtappelse.

Jtem om han fick inge förähringer hoos the potentater han handlede medh, swarade han, att kongen i Frankryck skenckte honum een guldkedie. [75 v.]

Hwad för besweringer, som samme Anders Lorich den tydh förebaar sig till endtskylning, blef strax aff her Gostaff Baner och

¹ I ms. står: 'keiserendes'.

Nils Hanßon med flýt förlagdt in för rätten, så att thet på sidztone wart Anders Lorich[s] beslut och endtlige resolution, hwarföre han sÿn eedh och tienst förrymde:

I. Först att han icke haffuer bekommet the godz K. M. honum lofuet hade.

II. Att han såg sig ingen gunst hafua hoos feldtöfwersten her Pontus.

III. Att hans schip och godz toges honum ifrå.

Begärede förthenschull vtaf Kong:e M:tt nåde och icke rätten.

Att han wille förgöre sig sielf, sedan han fongen blef och hade budet schipzfolket 300 daler, thet bestod han, föregifwendes, att efter han hade tilförenne waret vti så stort anseende hoos högmectigiste K. M:tt, wille han icke gerne komme hÿt med sadene oäre, vm honum aldrig så myket godt hade her förestonet.

S[amme] d[ag] bleff Anders Lorich thenne efterscreffne sententz och doom affsagdh på Stockholms rådhus ∞:

[76] Opå thett tilltaal, som Kong:e M:tz ∞, wår a[ller] n[ådigiste] herres secreterere Johannes Hendrichson och Peer Rasmußon på högbemälte K. M:tz wagne hafue nu hafft till Anders Lorich och the bewÿs, som fram lagde och opläsne äre, så och the genswar, egen bekenelse och scrifter, som förscrijne Lorich här i rätten förburidit och bekendt hafuer, kan rätten icke anneth seÿe eller döme vtan att samme Anders Lorich sigh till thett högzte emot sin eedh, ähre, trooheet och förpflichtelse försedt hafuer och för then skuld androm till warnagell bör straffas som en meenedere och som H. K. M:tz och rykesens förrädere efter Sweriges lagh ∞.

Then 29 octobris

såto för rätte Nils Hanson sampt borgmestere och råd.

S[amma] d[ag] bleff thenne *sententia* afsagd emellen Hendrich Make och hans reder, Berendt Skranck v. Gröningen och Hans Struck vti Narfwen:

Efftter thett att schipper Henrich Make hafuer sigh her in för Kong:e M:tt, a[ller] wår nådigiste herre, hårdeligen forelaget, att honum och hans reder, nemligen Berendt Skrantz v. Gröningen, boendes i Refle, och Hans Struck vti Narffuen, ähr på Martinj tÿdh anno 82 vti Lybeck orättferdeligen ett hans och theris schip om

36 lester aff furu och medh klinckuerk giort, aff dömdt och iffråtagit, hwilcket schip the för någre år seden hafue köpt vtaf *högmectigiste* K. M:tz feldtmarschalch Hans Wachtmester och war samme Wachtmester vtaff H. K. M:tz krögz commiszarier gifuit vdi betalning för fyre hundert daler, ther opå the föregifue sig till nye hundert daler skada lididt hafua, therfore H. K. M:tt förscrefne lybske hafuer nådigist latidt om restitution tilschrifue, och the förebäre, [76 v.] att samme schip skal ware förscrefne Make och hans redher rätt-wißligen ifrå dömpdt och doch icke mere wärdt än ett hundert fyretye marck lubske, therfore the thet och efter teris rätt haffue skatte latidt och förnempde Make till lösen heembudit, men han hafuer thet icke igen begäret vtan theden vtaf rätten affuikit vtan något wadh eller appellation; och meden her nu thenne tidh opå ingen siden så faste och wisse withnesbordh wore förhonden, att man ther om något fulkomligen hafuer döme kunnet, ähr ther om så beslutet (seden samme ärende war efter H. K. M:tz befallning ransaket) att nu strax medh thett förste skulle vptages så mykit vtaf lybske godz, som her nu kunde tilstedes finnes och till 400 daler kunde göre füllest och thet gifues förskrefne Make och hans reder till wederleggning igen, medan schippet war ifrå *högmectigiste* H. K. M:tt så dyrt vti betalning vtgiffuit, hwilcke 400 daler the och här hafue bekommit opå een rekenskap, til theß att ther om widere medh oftenempde lybske kan blifue handlet och förskrefne Make och hans redhere yterligere och medh fastere skäl kunne bewyse sigh ware i större skade förde, j thett att them samme skipp blef them ifrå dömt och aftagitt. Teß till wiße vnder Stockholms stadz jnsegle o.

Then 30 octobris

såte för rätte alle tree borgmesterne och stadzsens rådmän sampt

Mauritz Ribbing   Erich Björson   Nilß Rasch

Oleff Swerkilson }
Peder Rasmußon } secreterere

[77]

Jöns Månßon   Matz Törne¹   Nilß Larson

Matz Anderson   Pawel Saße   Johan Saße

¹ Vid Mats Törnes namn äro med senare hand tillskrivna: Nb. dhe andre Törne sit namn der effter, fadern borgmest. Hans Oloffson, sönerne samsyskon borgmest. Oloff Hanson Törne, borgmest. Michell Törne, rådmän Nils Törne, cameran Hans Törne; samsyskon camern Lorens Törne, camern Anders Törne, inspectorn Mats Törne, handelsman Petter Törne, bröder och halfbröder.

Anders Benchtson, fadren dräper
sin kötzlige szon.

På samma dag steltes fram i rätten Anders Benchtson och wart anlaget vtaf Hans profoß, thet han icke allenest hade offta med hugg och slag emoot lag och rättwysa öffuer falledt Kongre M:tz, alles wår nådigiste herres vndersåther och andere vti the häreder, ther han på högbemülte K. M:ttz wegne haffuer hafft befalningen vtan och för någon tid sedan jämmerligen sÿn egen kötzlige szon tagit afdaga, den han emoot all naturligh benägenheet, icke såsom een fader heller stiuffader nepst och agat hafuer vtan såsom een ochristen man och tÿran honum mördeligen i hiel slagit, begerendes vtaf rätten på honum een laga doom.

Der till swarade förnempde Anders Benchtson, att han wäll motte nepsa och straffa sitt barn, efter det att både han och hans broder wore schalkhaftighe, så att han nöddes vm afftenen seendt vti harm stige vtur sin sengh och vppå taket till them ther the wåre och bedrefue theres mottwillie vpå folcket, som på gatun gick, till att straffe them therföre, therutaf sigh thenne olycke förorsakede.

[77 v.]

Ther till swaredes af rätten, ther han hade näfst sitt barn skällige, då hade thet wäll waredt rätt giordt, män såsom man förnummedt hade, wahr thett fast oskäligen och ochristligen tilgongit. Therföre och då Hans v. Wittenberg bleff först i rätten framkalledt, som seet hade, huru thett tillgick, och blef förmanet, att han wille witne och bekenne hwad såsom honum weterligit war vm denne sach, thett han sielf seedt hade, och när han hade sworet på lagboken, förtalde han, att han vm een afton seendt, när klocken 9 slaget, hade seet vt genum sitt hußfenster, ther vtur han görligen see kunde in vpå Anders Benchtsons tack vpå then norre siden. Då wart han warse the två Anders Benchtsons böner på deres hußstack, hwilcke rÿktes och brotades tilhopa, så att den eene slog den andre vnder sig. Seden begofue the sig på andre syden vpå hustaket moot Westerlonge gatun. Hwad the ther hade för händer, kunde Hans v. Wittenberg icke see, men i thet sama kom Anders Benchtson vpstÿgendes på samma hußtaak i blotte skiorten och stadnade lithet vt med skorßsteens pipan, hade ett longt trä i honden, sådant som man pläger kloffua näfwer sammen med. Strax steege han hastigt dÿtt, som drengerne wore, men een af dem

gaf sig vndan och språng i redhoga vtaf Erich Matzsons secretereres hustak ned in på her Erich Sparres huß. Så slog då Anders Benchtson till den andre sonen, så att han strax *med* förste hugg stupede ned moot taket och drengen ropade och gaff sich swårligen. Men när han då hade slaget honum nogere slagh, wende drengen igen att ropa, så att Hans v. Wittenbergh kunde inthet mehr höre till honum. Jcke deß mindere gaf Anders Benchtson samme dreng hugg och slag seden som för och hölt ther på wäll så lenge, som man kunde ghå ifrå Hans v. Wittenbergz huß in till slotthet och åter tilbake igen. J mydeltyd han honum så ochristligen tractherede och slog, ropade Hans v. Wittenberg 5 heller 6 rheser till Anders Benchtson, att han schulle holla vp. Men han achtede thett inthet. På sidztene komo då två drenger och een pyge vtur Erich Matzsons winden vpå taket *med*, och seden Anders Bencht[son] hade öfuer gifuit att slå drengen, toge de honum vp och bore honum ned i husedt. Då war han så weeck och sonderslagen, att både hufwedt och kroppen hengde slak öfuer armerne på them, som honum bore ∞.

Jtem wittnade M. Peter bardskärereres mester swen Michell *med* s yn eed, att då han wardt kalladt dÿtt, som then slagne dreng låg till att hielpa honum, vm så hade mögligit waret, då sÿntes han all brun och blå öfuer hele lÿfuet, armpÿpen afslagen, låren och benen swart, så att honum inthet stood till att hielpa. Allenest gaf han honum in een drÿck lilÿ conuallÿ wattr. Seden ther efter lefde han icke länger än två tÿmar.

Wÿdare wart och på samma tÿdh een quinne fram kalledt i rätten, benempd hustru Karin, hwilcken hade swept drengen, sedan han död blef, och witnede hoon wed s yn sieles salicheitt, att samma dreng war öfuer brustet och buken blåå och blodrosedt, armpipen och låren blå och förkrosedt, men aller werst war han slagen och såår giord wid hufwedt tinningen.

Sporde Nilß Hanson förskrefne Anders Benchtson till, huru thet hade sig *med* then dreng i Tiurebÿ vti Sorunda sochn, then Anders Larßon [*sic*] hade slaget *med* ett knäfwelspiut, så att han 2 dager ther effter blef död; jtem vm een s yn egen legedreng, som han i lÿke motte slagit hade, vm the sacher wore förlichte medh målseienden eller kongen.

Ther till han swarade och sade sigh haffue allenest steldt målz-

ägenden¹ til frýdz och wilde gerne handle med honum vm Kong:e M:tz sacher.

Sententia.

[79] En då att vti Swerigis lagh någer stedz fins, att ther föräldrene hende hårdeligen afråde theris barn, skolle icke the therföre straffes till lifluet vten till wåde boot, såsom och mångom wäll synes kunde, att hwarschen thenne eller någon fader skulle medh wilie eller försåth gerne dräpe sitt barn; doch likewäl komber offte wådhe vdi wilie werck medh godh skäll, såsom eÿ måghe flere hugg een ett reknas för wådhe, och eÿ heller kan otilbörligh hempngyrrigheet ther före recknes. För then skuld hafuer man effter then ransachningh, som vm thette fall nu ähr här skeedt, så och the sworne wettne, som vti rätten äre förhördhe, sachen så öffuer wägit, att man för then store tyrannische handell och omänsklighe öffuermodt, som han emot sitt egitt barn haffuer bedrifwit, vdi thet att han thet icke såsom een fader christligen och tilbörligen hafuer nefst till bätringh vtan såsom een bödell ochristligen emot all naturligh kärlech, tällemoðh och medhhlidende ynkneligen och iämmerligen thet tagit aff daghe och icke sigh nöge latidt, att han nu een gongh eller två hafuer sigh ther vpå trött slagit och alle theß limer så sarget och krosset vten offte sich hwilet och åter vpå nytt sådane marther ther vpå bedriffue, szå och för sitt förre förloپne leffuerne, tesligest slagßmåll och dråp, som enu stode obötte och oförlichte,² feltt honum till hiul och stegell effter thet 2 cap[itlet] vdi höghmålebalken i S[weriges] lagh.

Tiufwerÿ.

[79 v.] Samma dag afsagde Laße ErichBon borgmester vti både kemeners Märthen Olfzsons och Erich Nilsons närwaro, att then Nilß Hanson, barnföd i Närtuna soehn i Longhundet häredt, som hade otroligen handlet med kalcken wid kyrcke bygningen på Norremalm och förnellat kyrckione 5 lester kalck ifrå, therutöffuer och bedrifuit roof på almän wäg, skal förwisas staden och stadzsens ägor, så frampt att hwar han här kan finnes anten i staden heller på malmerne, eller och man kan förmimmen nogen otilbörligheet af honum efter thenne dag, då schal han blifue vtan doom antastadt och straffedt såsom ther till hörer.

¹ I ms. står: 'målgägenden'.

² I ms. står: 'ofärlichte'.

Acta

emellen Anders Larßon och Willam v. Wich, efter som the på Stockholms rådhus äre förhörde och förteknade blefne.

Anders Lar-
ßon och
Willam
v. Wÿch.

Then 31 octobris

såte för rätta alle tree borgmesterne och stadzsens rådmän sampt

Mauritz Ribbing	Jöns Månßon
Erich Biörson	Matz Törne
Nilß Rask	Nilß Larson
Olef Swerkilson	Matz Anderson
Peer Rasmußon	Pawel Saße
	Johan Saße.

På samma tÿd kom fram i rätten Anders Larson och Willam v. Wÿch, hwilcke effter Kong:e M:tz, wår aller nådigiste herres befalning schulle gifue tilkenne, vti hwad motto som högmectigiste K. M:tt wore scheedt för när och otroligen emoot H. K. M:tt handlet, i mydel tÿd the hafue waret brukede vti H. K. M:tz tienst, efter som the i någre åhr hwar annen för otroheet beskylt och beropet hade, hwarföre H. K. M:tt nu ändeligen will hafue den trätte dem emellen med rätten vtfördh och åtskild.

Då hade förscrefne Willam nogre artichler schrifteligen författedt, dem han då strax i rätten framlade och begärede, att Anders Larßon wille vti lÿke motto scriftligen inlegge hwad som han hade emoot honum på H. K. M:tz wegne. [80]

Och efter Nilß Hanson secreterer achtete thet wara onödigt, att menige man schulle få höra och wete af K. M:tz och rÿkzens heemlige sacher (vm noget till efwentÿres då före falle kunde), therföre worte the afwÿste och dörerne igen lÿchte, men förscrefne Anders Larson beswärede sigh ther öffuer och begärede högligen och för Gudz och rättens schull, att begge parternes sach motte icke junen lÿchte dörer vtan vppenbarligen vti alle mans å höre förhöres och ransakedt blifue. Och när menige man wore in kompne på rådhuset igen, då blefue Willam v. Wÿchs innelagde artichler vpläsne, såsom här efter fölier:

Edle, wälborne herrer och ehrliche män, efter thet Kong:e M:tt ∞, wår aller nådigiste herre hafuer befaledt, att dhen trette jag hafuer kommed vti medh Anders Larson schulle komme för

rätte och blifue ransakedt, så wille först ware för nöden, att man någerledes weth utaf, hwad orsaker den trätte är vpkommen. Jcke therutaf att jag någon tydh hafuer stått efter forskrefne Anders Larsons wärste, män jag hafuer giort honum alt gott efter min lägenheet, hwileket migh och nu blifuer af honum förekastet och i den werste meningh vttydt, vtan ther utaf att efter han hafuer haft [80 v.] mykit utaf högmectigiste Kong:e M:tz och ryckzens vpbördh hender emellen så wäll som jag till att göre Kong. M:ttz beste medh, synes migh icke ware orätt eller honum för när, att han gör beskeedh, hwart thet är kommed, och swarer till de spörsmål jag honum dherom warder före stelledes, på thet H. K. M:tt och andre finge wethe anthen han hafuer troligere handled medh thett honum hafuer wared betrott eller och jag med jernhandelen. Jag tilbiuder mig deremodt gerne wele sware honum och alle andre till¹ thett han och dhe kunne hafue mig att tillfråge, huru jag hafuer stått jerenhandelln före, och ther förscrefne Anders Larßon kan förlegge samme spörsmål och medh skääl friie sigh hoos H. K. M. och flere för alle mißtancker, såge thet ingen heller änn jag, ändog Anders hafuer först vti her Pontij och Henrich Matzsos nhärwäre antastet mig i min ähre. Och är nu först mitt spörsmål dette:

I. Om han weet någedt tiufwerj medh migh anten medh oretheet hoos förscrefne jerenhandell eller eliest, ther om jag migh beroper till dhem, som migh hafue waredt till förordnede, nemligen Jahan Saß, Anders Larson cantzelyscrifuere, Peer Anderson camererere, Oleff Erson och flere, thett och förscrefne Anders Larson köpman på sin side må göre medh dhem, som honum hafue följt på högbemälte K. M:tz wegne.

II. Till thett andre begärer jag see anthen sielffue hufudtbrefuet på anno 80 åhrs kåperköp, huru thet lyder eller och een wiß copie ther aff, theslikes den rekenskap han hafuer giort för samme koperköp j K. M:tz rekninge camer.

[81] III. Till thett tridie hwart den profyt är blefuen på then spanmål och brudskattz peninger Anders Larson hafuer vp-buredh till samme koperköp, och om winsten är blefuen theres, som peningerne ther till skulle förlegge, så som fulmachten lyder.

¹ Ordet till är i ms. upprepat.

Sameledes om Anders Larson icke hafuer soltt K. M. egen afradzopper och seden ther före köpt annen köpekoper och hwem¹ then förwinst hafuer beholled.

Widere om Anders Larson hafuer laterdt samme sin fulmacht på koperköpedt ware alle fremmende här i Stockholm vppenbar eller och laterdt een eller två allene niute thett wilkor medh förstreckningen på peni^{ng}erne.

III. Till thett fierde begärer jag wethe, hwem hafuer haft förtiensten af alt thet kläde och anned godz han hafuer latidt handle medh bergzmännerne.

Vti lÿke motto om och Anders Larson någon tÿd hafuer lefrered någet godz till H. K. M:tz behoff vnder een anders nampn, hwilcket är alle siö rätter för när.

Jtem om Anders Larson hafuer icke köpt sig någre kledninger til vtaf Hans K. M:tz tienere och ther med söcht sitt egen gagn.

V. Till thett fempte är een fråge, om och Anders Larson hafuer i den motte icke achtet sitt eget beste anno 71, den tÿd wexelÿd war, wexlede han sine peni^{ng}er medh migh, som den tÿdh tiente högborne förste, hertzig Carel, hwilket han dhå giorde öfuer förbudh, såsom Henrich Matzson weet bescheedh om.

Här till räckie Willam v. Wÿchs spörs-
måls artichler förste rhesse inlagde i
rätten emoot Anders Larßon.

Seden begÿnte Anders Larson wÿdtlöftigt beswäre sig öffuer [81 v.] förskrefne Willam och sade, att han såsom een ähre förgäten meniskie och ährekrenkiare hade nu i 4 åhr trachtet honom efter, förkrencht hans nampn och gode rÿchte både hoos H. K. M:tt, så och eliest hoos höge personer, ändoch hwarcken han heller nogen annen schole nogen tÿd kunne bewÿse heller med sanning seÿe honum annedt vtöfuer än att han hafuer i sÿn tienst hoos H. K. M:tt, så och eliest steldt sig såsom een ehrlich man egnar och wäll anstår och såsom han med ären wäl kan stå till swars med, förmante förthenschull Willam de Wÿch, att så framt han holler sig bätre än een skeelm, att han wille gifue tilkenne, vm han hade noget mehre än som han nu hade in i rätten framlagdt emoot honum, wille och weta af honum, vm han lade honum thet fulkom-

¹ I ms. står: 'hwen'.

ligen till såsom vti artichel wÿs war författedt och emoot honum inlagdt.

Swarade Willam, att han icke beskÿlte honum för nogen otroheet, eÿ lade han honum noget sådent till vtan i spörmålls wÿs hade han samme artichler inlagdt, att Anders Larson schulle sig ther på föreläre.

Då sade Nilß Hanson secret[erere], att man schulle lathe all skällordh och onyttigh mundbrukning tilbake och grÿpe till sielffue sachen; eliest wille rätten remittere hele handelñ ifrå sig till H. K. M:tt och rÿkzsens högwÿse rådñ.

Anders Larson[s] clagepuncter,
som han mundtligen framstelte i rätten
emoot Willam v. Wÿch.

[82] I. Att Willam de Wich hade honum så angifuit, thet han schulle hafue afhendt Kong:en M:tt och S[weriges] crone åhrligen, medan han hafuer haftt koperhandell i hender, till 6 000 daler och ther med bruket sÿn egen nytte och fordel.

Ther till nekede Willam, men Anders Larson sade sig wele och kunne bewÿsedt.

II. Att Willam hafuer bekendt för her Pontus, thet Anders Larson hafuer haftt maatschapÿ med tÿdzske köpswenner och försnellet K. M:tt i monge motto.

III. Att Willam ofte hafuer angifuit honum hoos H. K. M:tt och till mätt honum otroheet, såsom och Jacob Larson hafuer vppenbarligen skält Anders Larson för een tiuf vti koperköpet. Och till ett bewÿß, att förnempde Jacob Larson sådene ord vm Anders Larson haftt hafuer, lades een schedell i rätten, lÿdendes ordh frå ordh såsom her efter fölier:

[82 v.] Theße efter screfne ordh ähre falne vti theße efterscrefne gode-mens närware aff Jacob Larsons mund vm Anders Larßon köpman, som ähre Joen Larson, som hafuer waret slotzscrifuer på Refuel, Laße Olefson prouiantscrifuer på Narfwen, Bertill Madson slotzfougte på Juanagorodh, Anders Larßon cantzeleÿscrifuer, Hans Månson i Öregrundh. Så haffuer sachen sigh tilldraget, när wÿ vti vår sam-qwem komme till tals om Anders Larsons och Willam de Wichz handell, som schedde them emillann vti åhrlige och wälbördige herres närwaro her Pontus, blandh andre ordh föll Anders Larsons

ordh vti cantzliidh sig så, thet han aldrig hafuer förstätt eller hört nogen otroheet emoot sin nådigiste herre och konung, sedhen han kom till thet jern bruk, som han war till förordnet. Hwar han sådant hade förnumett och dett icke vpenbaret, då hade han tient sin herre och konung som een schelm och ingen ährlig man, och hade thet aldeles warett hans ähre och redeligheet förner. Dertill swarade Jacob Larson: 'Jagh seger thet same, icke heller hafuer jag förstätt nogett tiuffweri medh Willam, vtan tiufwerÿ hafuer iagh förstätt af Anders Larson mott min nådige herre och konung' o.

Hans Månßon mp. 84.

Jacob Larßons ord inför rätten.

'Gud vår herre schal döma ther vm, huru I, Anders Larson, hafuer handlet med koper handeln emoot H. K. M:tt. Jag legger eder inthet tiufwerÿ till, vtan then samme mistanke I hade till mig om öfuer wichten, när I hade mig der vm för rätte på Stockholm[s] slott, den hafuer iag och till eder, efter I hafuer haft K. M:tz koper sampt eder egen koper liggendes vti eder kellare'.

Anders Larßons swar, att han aldrig hafuer haft sielff nykeln till de rum, ther koperen inne låg vtan drawanterne och scrifweren Nilß Gudmundzson. Thet och förnempde Nilß in för rätten bestood.

Förclarede Jacob Larson sÿn ord widere, vti hwad mening [83] han hafuer latidt sådent taal falle vm Anders Larson, nemligh i så motto: 'Jag weet inthet tiufwerÿ med Willam, men ther så schulle gella, då will iag snarere binda Anders Larson till tiufwerÿ för öffuerwichten schull än förnempde Willam vti sitt embete och bestelling'.

Till besluthet wart för rätten så af sagdt, att begge parterne scholle på nest komende rådzstugu dag komme tillstädes och då schall inlegges scriftlig swar på the för stelte artichler, som alrede af Willam inlagde äre och hwad Anders Larson kan hafue emoot oftneempde Willam igen.

Här efther fölie nogre flere artichler,
som Willam v. Wÿch emoot Anders Larßon
i rätten inlade then 23 nouembris
anno 84.

Edle, ährlige, wälbördige, wälwiße och förståndige g[od]he [83 v.]
män, effter thett Anders Larson vtan någon rettmettig fhoge och

orsack hafuer tracktat efter, huru han skulle bringhe migh vppå fall och i olyke hoß wår aller nådigiste konung, och huru såsom och eliesth och der öffuer föregifuit någre artichler, som migh skulle vnder ögen wara (dogh thet skal annerlunde befinnes), derrpå jag nu her skriftligen gifuer sandfärdige swar och vnderrettelse:

I. Till thet förste att Anders Larson beretter migh hafue honum til budet, om han kunde hielpe mig till lodh handelen, ett förgylt kredens och ett tusend daler vti werdh på förtiensten af förnemde lodh handelen, där säger jagh nägh till, vtan medh sådane beskeedh hafuer iagh honum till budit, om han stragx kunde migh förhielpe till min betalningh för min lägenhett skull, hwilckett jagh och wille förhielpe honum där på K. M:tz bref och tillsäielse, dätt och Anders Larson sedan bekent hade vti dän ädhle här Puntij de la Gardij, Jacob Bagge, Nilß Hansons, Hendrich Matzsons, Oleff Swerkilson och Hans Hanßons sampt fleres nerwaro. Men efter Anders Larson sådane min godhweligett vdi een ondh meningh förkastet hafuer, så begärer jagh, att Anders Larson motte skriftheligen författe, huru monge hundrade daler i peninger eller peningz wärth han hafuer till skenckz anammett vti så monge åhr han hafuer hafft koperhandelen, på thet H. K. M. motte fhå wetha, huadh åhrliche förtienst han hafuer hafft för vtan sin rätte lön och vnderholl af Hans K. M., att Anders Larson sådant vppå hundrat daler när motte bekenne. Jag vppå mine wägne will ware förplichtett göre thet samme vppå 10 daler när och mindre. Jagh hafuer och icke eller haft sådanna partzeler låte vtgifue, som någon igenum skencker wille efter stå, vthan heller bekoste ther öfuer, förre en någon wille ther aff anamme. Dogh åhr K. M. prophitt där igenum vt rättett.

Anders Larson berättter migh hafue begäret ejgh märe ähn tiuge tusend daler, när jagh först skulle taga wedh bärgzhandelen, män jag war begärendes 40 tusen och ett hundrat schipæ koper, thet K. M. och hade i hugh kommit och sielf sagt ått Anders Larson vti cammereranes närwarelse således att wara bewiliatt, det Anders Larson icke kunde segie nee förre. Doch fick iagh icke mera därtill ähn fem tusend daler och thet hundrat skeppundh koper, doch thet icke hölt till fyllest så mykett. Så war thet sagtt iagh den summa skulle taga på een rekenskap och thet andre sedan bekomma, hwilcket jag vppå try årb tydh skulle haffua till brucksens beford-

ringer och ingen skulle förra ther på fördra. Dogh fick iag stragz ther efter K. M. bref att bestella till knechternes och rÿtharnes löningh vti klåde att aname af samma summa, dogh min vbligation eller then fullmackt migh medh gifuen war, jcke jnne holler, att jag skulle hafua skaffa medh krigzfolcksens löningh. Ähr och af samma summa vtaf taget och annwänt på bruket att aff nye vprätte hampner, smedier, dampnar, bygge såge och miölquarner för vtan monge wärckhuß, som bruket betorfuedes, grufue vptagitt, theßlikest bekostatt att senda vtrikest efter embeteß folck infordre, så skal thet befinnes mig hafue vti alle honde mere giortt til saken ähn jag mig förscrifuit hade och mere lefrerett ähr, som räkenkaparner bewisa skall ∞.

[84 v.]

Skatte jeren, som Anders Larson förebär migh hafue bekommit, thet skal wel befinnes vti fougdernes eigne rekenskaper både till inköp och löne folket medh, jthem till taringh och annatt, och när fougdarnes anno ∞ 84 åhrs rekenskaper blifue giorde, så skall sådant wäll befinnes såsom och om maten, kool och annatt, som i min tydh bestält ähr, blifue till inuentariom äth till kommandes bruck, sÿnnerligen ähr i förrådth wedh Östgöthe bruket all den malm, som vpbrutin ähr i dette förledne åritt.

Anders Larson hafuer myket om talet, att jären bruken icke skulle hafue lönte sigh. Så säger jag migh därtill hafue giort till fyllest, hwad jagh migh föroblikerat hafuer, men om jagh hade fått stadigt blifue wedh bruket, dätt achtet och bedrefuit, efter som iagh besth kunde och söckt min herres och konungz gangh och bäste i gönom, så skulle thet wäll mera hafua renthet, som the medh migh hafua wart beskedde skule bäre wetneßburd vm, hure bruken nu äre kommen i wärket och fåå dubeltt mera jären efter lika mycken omkostnat som til forende. Och så många bruck i min tyd vptagit ähr, hafuer iagh migh most förscrifue, att K. M. ähn då skulle komma¹ till sin huffuesuma. Dogh skall thet icke befinnes wara så skedtt til förende, hwarken vti salige höglofflige² konungh Gustaffz tidh, eÿ heller vti k[onung] Erichz. Ähr och vti min tyd mycken bekostnat anwent på bruken både aff nie vptagne bruk, grufue vptaga, hammarsmedier och måßongne bygge, dammer att byge, för vtan myket annat, som hwar och een kan betäncka

[85]

¹ I ms. står: 'kamma'. — ² I ms. står: 'högloffligie'.

mÿkett vppå koster, och ähr icke lÿke medh the bruck, som till förende vprättat ähr att til gåå. För then skull ähr öffuerwägendes bruket icke på så kort tÿdh någon anseentligt summa kunde prophitera. Dogh när malm och kool blifua vplåst, som vti min tÿdh bestältt ähr, så skall leckewäl befinnes K. M. icke hafuer hafft skada aff bruken. Fören jagh kom till bruken, så skall befinnes, att ett skippund lodh hafuer kostnet K. M. 8 daler och någet mere, som Hans Hanßon camererare bekentt hafuer vti Anders Larson[s] närwaro, män nu koster icke skippundet mere een 2½ daler.

Att jag på försagd tärmin icke haf[u]a kunde göra min rekenschap, ther till hafuer warit monge för hindringer, såsom när i fiordh migh blef til sagt jnthe hafue beställe medh järenbruken vtan thå göra rächenskap, så forhindrades aff jnuenteringer på malm, wedh, kool och alt anett, som skulle jnuenteres aff them, som medh migh hade beställa wedh bruken, hwilckett allt skilließ och anduardes then] ifrån. Therföre kunde the jcke så hastigt komma ther ifrån, på thet icke skule blifua obestält om hwadh bruket kraffdh och K. M. sedan worde ther af skade lidandes. Anders Larson förfrödrade och K. M. brief emot them att blifue wedh brukett.

[85 v.]

Anders Larßons scriftlige swar
vpå Willam v. Wÿchz spörsmåls artichler
inlagde i rätten then 23 nouembris
anno 84.

Effter såsom blef afsagdt på rådhuset för een sittende rätt, att iag skulle till neste rätte dagh scriftligen inlegge swar opå Willem de Wÿckes spörsmål, dhem han då frambrachte, och ändoch iagh icke förhoppes, att migh skulle thett hafue blifuit på lagdt att sware till sådana hans löse spörsmål, såsom iagh och än nu bekennen¹ migh icke ware skÿlligh att göra o, hafuer iag doch rätten till willie, så och till att vndflÿ både högre och nidrigere¹ personers mißtanker, korteligen sanferdigh swar stelt vpå hwar fhråge i sunderheet, doch medh sadane skäll, dher Willem förmenner sigh vti någon punct wele migh otroheet tilleggie eller vpå bewise, wil iag migh förbehollit hafue medh ytterligere skäll att förlegge och försware, så frampt han fulkomligen legger migh någon

¹ I ms. står: 'bekomer'; 'nidrigere'.

tingh till, ehvad namn thett då kan hafue, menn elliesth ingelunde sware till någon spörsmål mere een thenne gonghen. Men nu will jagh göredet för the vrsaker skuld, som förscriffuit är, och förseer migh till rätten och rättwäsen, att migh icke mere på legges kan, såsom iagh och nu bedher, att jagh må sielff ware vttödere till min ord och ingen annen.

I. Til then förste hans spörsmål, som ähr, att jag vdi the [86] ädle, wälborne och wälbördige her Pontij och Henrich Matzsons närware skall hafue antastet honum till sin ähre, swarer jagh så till, att iagh hafuer icke annerledes skelt eller antastet honum, vtan efter han hafuer haft de ord om migh, som angelle heder och ähre, lif och wälferdh, och när iag sporde honum till, vti huat dhet skulle ware och han då wiste migh inthet ofuer betyge, dhå skelthe jag honum vti een skelms stadh, in till theß han migh sådanth ofuer bewyse skulle. Men huath skellordh och förthall han hafuer haftt på myn back både för wälbemülte her Pontus, så och den wälborne herre, her Carl Göstafson, warder theris h:ttis egne withnes bref, her nu närwarandes, wäl vthwiße, dhem iagh och begärer nu måge vpläsas. Men migh förhoppas, att thet han menner medh migh, skall finnas i hans eghen barm ∞.

II. Till then andre hans frage, om iag weth något thiufwerÿ medh honum eller annen otroheet i jernhandelen eller eliest ∞, är mitt swar, att Willam d[e] Wÿck skall aldrigh kunde bewiße, at iagh hafuer till mät honum något tiuffwerÿ eller skelth honum för tjuf anthen i ene måtte eller andre. Men huar ährligh man, som tilstedes war, senest wÿ her på rådhuset till handels wore, hörde wäll, att Willem oppenbarligen bekende, att Jacob Larson hafuer skelth migh för kongens tiuff, dher Jacob då strax in för rätten nekede till ∞.

III. Till then tridie, ther han begärer see anthen sielfue hofuud brefuet på anno 80 åhrs kopper köp eller een wiß copie ther aff, theßlikesth min rekenskap, som iagh hafuer giort in i K. M:tz reken camer för koper handlingen för samma åhr ∞, swarer iag [86 v.] än nu till, såsom dhå wÿ senest för rätte wore, att iagh kenner migh icke skÿlligh ware att opteke honum thett migh heemligen om betrodt är vti förnempde fulmacht, jcke heller att görre honum nagen rekenskap vtan them allenest, som K. M:tt ther till betrodt hafuer, ändoch Willam beropede sigh althidh ther vpå, att H. K. M:tt

hafuer honum befalt at sådant aff migh fordre, ther om migh doch inthet är weterligit. Men ther som han wedh legge migh någhen otroheet till på min rekenskaps wegne, att han thett nu her för rätten optäcke will, vti hwadt artichler thet ware kan, då tilbiuder iagh migh thet och nu för legge medh Jacob Larsons och Nilß Gudmundsons egne rekenskaper, så widt som migh om saken är weterligit, och än med ytterligere bewiß, om behoff görs. Desliketh så mykit 80 åhrs kopperköps rekenskap är anlangendes, kan rechninge chammaren icke besluten blifue, för en Jacob Larsons rekenskap clar giord år, för dÿ han till någre hundrede daler ther opå skyldigh blifuer, hwilcketh iag steller till högmectigiste K. M:tz camrerere her om till att ransaka ∞.

[87] IIII. Till then fierde, att han will wethe, hwarth then profith är blifuen på den spannemåll och brudskattz peninger, som iagh hafuer opborit till kopperköppet ∞, swarer jagh så thill, att vp-börden, vtgiften och fortiensten pa samme spannemål finnes vti reckningechameren aff fornempde Jacob Larsons och Nilß Gudmundsons rekenskaper ∞. Men peningerne hafuer Willem sielf bekommit (een dock i Östergöttland och een deel her vppå) till 5 000 daller, som hans egne quitantzer, them iag hafuer, thet bewise skole. Theremoot bekom Wolther Larentz 200 och någre skippundh råkoppar, och skulle Wolther lefrere der emot igen in i brudskatten 5 000 daler i gott vngers gull på wiß termin, men efter thet att Wolther icke kunde så hastigt bekomme gulleth in i landeth, som lofuet war, loth jag på hans wegne handele medh den högborne förstinne aff Mechelborgh ∞ genum framledne Anders Sigfridßon och Nilß Hanßon om nagen lenger termin, och för same termins förlengning skuld tilsade iag H. F. N. på Wolthers wegne femtÿe eller hundrede vngerske gÿllen, hwilcket guld förnempde Anders Sigfridzson H. F. N. och lefrerede. Och de silua 5 000 daller äre Eskill Jönson lefrerede vti godt vngersk guld, som forbemält är, thet man både medh rekenskap och quitantzier nogsam bewÿsa kan ∞. Åhr någhen winst fallen aff samme brudskattz penges, bör Willam d[e] Wÿck sware till och ingen annen ∞.

V. Then fempte spörmållen, om jag icke hafuer sålth Ko. M:tz egen affradz kopper och seden therföre köpt annen köppe koper och hwem winsten behollet hafuer, swarer iag så till, althensundh all then affradz och hÿtte kopper, som efter dhet åhrs bruck

falla kunde, war alsammen förordnet till köpshandlingen, så och till krigz sakernes forfordring, bleff han förthenskul der till anuendt, efter som K. M:tz vnderscrefne fulmacht och ytterligere besked vtwyse, den jag begärar priuatim läses må, therutaf man kan förnime, att man aff den handel inthet kunde tage till att drifua kopperköpshandelen medh, vtan hwar the penger tagne äre, som kopperköpet är drifuit medh, vtwyser sielfue rekenska-perne ∞. [87v.]

VI. Til then siette frågen, om iagh hafuer latidt min fulmacht på kopperköpet ware alle fremende her y Stockholm oppenbar eller och låtidt een eller två allene niuthe thet wilkor medh forstreckningen på peningerne, swar[er] iag dhette, att efter K. M:tt wille hafue den handellen aldeles förborget hollen för alle man, såsom H. K. M:tz secret[erere], ährlig welbördigh Henrich MatzBon ther om wäll är wetterligit, therföre hafuer jagh på min edh och troheetz wegnar icke kunnet hwarken Willem eller någon annen forbemälte contract optäcke på then tidh ∞.

VII. Till thett siuende, att han begärer wethe, hwem hafuer hafft förtiensten aff alth thet kläde och annet godz, som iagh hafuer latidt för handle medh bergzmennerne ∞, ther till segher iag än nu, såsom och i sistens här för rätten, att iag icke hafuer sendt något cläde eller annet godz op till bergzlagen till kopperinköpet vtan spannemal och rede penger, deth Jacob Larson då för rätten sielff emot Willem witnede, hwilketh iag och medh renskapen wäll bewyse kan ∞.

VIII. Till then ottende fråghen, om jagh icke hafuer lefreret något godz till K. M:tz behoff vnder ens annars nampn, hwilket skall ware alle siö rätter förnnär ∞, kan iag inthett annat til sware, vtan efter thet iagh thenne spörsmål icke rätt förstå kan eller weth hwadt meningh han ther medh hafuer, men om Willem kan migh någon otroheet i denne punct tilleggie, så må han den widere förclare. Sedan will iag ware offuerbedigh migh ther vdinnan tilborigen försware ∞. [88]

VIII. Then 9:de frågen, om jagh icke hafuer köpt migh någre clädningar till vtaff K. M:tz tienere och ther medh söckth mit eget gagn ∞, dher till är dette mitt swar, att han sådanth icke skal kunne bewyse medh någon[rätt]ellersaning, vtan om deth erskedt, som migh nu kan ware owetterligitt, twifler migh dogh inthet, att hwar och

een hafuer iu bekomin sin fulle beskedt efter werderingen. Dher och någon finnes, som ofuer migh ther vdinnen kan hafue att klage (dher till iagh än nu inthet förnumedt hafuer), då tilbiuder iagh migh then hwar i synderheet at sware $\circ$.

X. Till then tjönede och sydzte spörmällen, om jagh icke hafuer i denne måtto achtatt mitt egit beste anno 71, den tidh wexlerÿdh war, att iag wexlede mine p[e]nger med honum, som då war högborne furstes hertig Carls tienere, hwilcketh iag då skall hafue giorth emot förbudh, efter som Hinrich Matzon wett ther om beskeedh $\circ$, swarer jag således, att efter thet Willem d[e] Wÿck icke kan sin eghen skam hos sigh beholle vtan nu vtgiuter thet som [88 v.] i tretton år vti honum hafuer legett fördoldh, therwdåff huar ehrlich, redeligh och oprechtig man, så wäl högre som nedrige stender kan hafue aff betracte och befinne, huru lunde han i så mongh år alt sedan efter min ähre och wälfärdh tractatt hafuer och nu mener migh ther vdinnen kunne kome på olycke och förderf. Men alle stender mesth ofuer hele Sweriges rÿke är noggsamt weterligitt, hwadt nytto och gagn han skafede H. K. M:tt, wår a[ll]er n[å]digste herre och Sweriges crona medh samma wexelÿ $\circ$. Och skall han nu aldrich medh skäll kunne bewÿße, att iag för min person hafuer någon tidh wexlet medh honum emot förbudh, vtan att dhet iag hafuer lefreret honum någre tusend ƒ i klippingz mÿnth, dhet skedde på min broder Arfue Larsons wegne, ty Arfuidt hade högbemälte furstens breff och tillståndh att opwechzle i hele furstendömet och hwadh han dher i så måtte bekom, hafuer han most förplÿchta sigh moth Willem d[e] Wÿck, att han dett honum och ingen annen lefwrere skulle. Och efter thet min broder och iag wore vti ett maskapÿ i same wexle[r]ÿÿ medh sådana condition, att hwat jagh bekom vtan om furstendömeth deth lefrerede jagh till lille Olef Larson och Matz Tommeßon och hwadh min broder migh till skickede aff thet han ÿ furstendömeth vpwechzlede, thet lefrerede iagh i min broders fråwera Willam till hända $\circ$. Willam må och wette sigh i hug komme, hwad ordh och löffte han giorde [89] salige herre, her Bengt Gÿlthe, theslÿkeste Henrich Matzon och Olef Knutson på H. K. M:tz wegner, nemligen att han icke skulle gifue mer till vpgellidh i oftenempde wexseleÿ än som Hans Kong:e M:tz tiener giorde, som och wexlerÿdt på H. K. M:tz side på then tidh befallet war $\circ$. Men dett hölt han såleths, att ther the efter

ordninghen gafue een ore på ƒ stycke, dher gaff Willem två ore och i den måtton giorde H. K. M:tt och cronen den skade, som inthet ringa reknendes war ∞, hwilcketh någer stedes kan wäll funneth ware ∞.

Vpå samme tÿd som förscrefwen
lade Anders Larßon theße efterscrefwne
artichler in i rätten emoot Willam
v. Wÿch.

Edle, ärlige, wälbördige, wälwÿse och wälförståndige gode män, efter såsom een rättrådigh och trogen tienere egner och bör althid wethe sins rätte herres gagn och besthe, skade och förderf afuerÿe och til kenne gifue, så hafuer jagh af ett trogedt hierte ther efter altÿdh gernne trachtett och söckth ∞ och therfore nu för ett åhr sedan vdi all vnderdaningheet påminthe K. M:tt ∞ a[ll]er w[år] n[å]digste herre och konungh om någen handell, therudinnan migh syntes, att Willam d[e] Wÿck sich icke rätt rådeligen emot H. K. M:tt ∞ och Sweriges crone skulle hafue handlet, therfore Willem strax såsom een den argeste owen begÿntte trachte och stemple efter min wälfärdh, än dåch wÿ någett ther efter (så myçkit saken til wåre personer anlangde) blefue wenner igen. Doch efter thet att förnempde Willem hafuer nu åtter på nytt begÿnt migh förtale och welet migh för olempe både för then edle, wälborne herre, her Pontus, och någre andre gode herrer och män ∞, hafuer han mig försorsaket än nu att repetere die artichler, som her efter folger, dhem han i wälbemälte her Ponti huß innen lyckthe dörer vti monge H. K. M:tz trogne tieneres närwaro icke hafuer seÿe neÿ fore.

[89 v.]

Till thet förste hafuer iag (såsom förbemält är) nu för ett år seden in för K. M:tz ∞, wår a[ll]er n[å]digste herres egen konglich person vti H. K. M:tz trogne mäns och tieneres, som äre Nilß Hanson, Oloff Swerkilsons secretereres sampt Peer Hakeßon, Knuth Peerson och Hans Hanßons camereres närware, der och Willem d[e] Wick stodh iempthe hoß migh, vnderdånigesth påminthe H. K. Ma:tt om thet tilbudh, löfthe och tillseÿelse, som fornempde Willem d[e] Wick giorde H. K. M:tt i Linköpingh, den tidh han toch sigh jerenhandelen an, nemligen att ther han måtte bekomme

hand emellen 2 000 daler thermedh att stella jernbruken i werket, dhå wille han ther emot åhrligen vthen K. M:tz vndersåters befureringh vtaf winsten af förnempde jernbruck stelle alt krigzfolcketh til fridz i clåde eller peninger eller och til thedh ringeste aff 2 000 dalers opbördh åhrligen förskafa H. K. M:tt och cronen till profith och fördeel 2 000 daler. Ther vpå han då strax samme tidh på H. K. M:ttz wegne bekom aff migh 5 000 daler i redhe peninger och 3 000 daler i kopper för vtan alt seden både aff gierder, bördzrättz peninger, kyrketienden och annen spannemåll, afkortningar aff vnderholl och forleningh, jtem skattiern och andre partzeler, dhet [90] sigh och till ingen ringe summe belöpe moste. Dher emot är nepligen hofudstollen igen tilbacka lagdh i alle partzeler af hans lefrefring, än sides mere then swåre förtiensth, som han okrafd godwilleligen vth loffuet hafuer. Opå sadana framsettning wiste Willem ingen vtflÿcht¹ vtan brukade her een hop lös ordh, som der medh inthet ofuer eens kom ∞. Då H. K. M:tt dhette nådigist hördt hafuer, befalte H. K. M:tt, att Willem skulle göre sin rekenskap innen 6 wicker dagh for fornempde jerenhandell. Och tillsade H. K. M:tt Oleff Swerkelson, att han thet grant till mines scrifue skulle. Men någet ther efter begärede Willem aff H. K. M:tt någet lenger respit genum fornempde Oloff Swerkillson, thett honum och blef efterlatidh på otte wekers tidh till the sex. Men huru han dem in thill thenne stund seden giordt hafuer, måge camerererne withne om ∞. Ther fore enu icke allenest åhr att twifle, om winsten vtan och om sielfue hufwedsummen medh ∞.

Till thet andre, att vti förledne höst anno ∞ 84, då H. K. M:tt opålade migh all handlingen igen, vtlofuade Willam medh hand och mundh hos K. M:tt, seden och när the welborne herer, her Hogenskild B[i]jelcke och her Göstaff Banner, teslickest Nilß Hanson, Oloff Swerkillson, Peer Hakenson, Knuth Peerson och Hans Hanson, som på H. K. M:tz wegne alle handlingh emellen honum och migh beslutede, så wäl som migh sielf, thet han slätt wille afstå² medh all [90 v.] H. K. M:tz handling, så och icke heller någet mere bekÿmbre sigh medh jerenbruket, vtan wille (der³ behoff hade giordtz) hulpitt migh medh rådth och dådh til thet beste (ändåch jagh hans

¹ I ms. står: vtflÿthes.

² I ms. står: 'afslå'.

³ I ms. står parentestrecknet efter ordet 'der'.

råd h i saken föghe begierade) ω . Men strax som han för merkthe, att han war således ifrå alt aff skildt, kom¹ han någre reser till migh i mitt hus, så och på gater och gatemoth och på thet sidzte i Wolthers huus, begierendes af oß (meden iagh efter H. K. M:tz befallningh och tillåtilße hafuer fornempde Wolter medh i handlinghen intagit), att wÿ wile inryme honum jernhandlinghen allenesth. Ther emot wille han wara oß till biston dh i köpshandlinghen, och då tilbodh han både Wollther och migh den halfue förtiensten han hafde aff iernhandelen ω . Ther opå iagh honum för min person då så swarede: 'Willem, iagh weth ingen förtienst, som Kong:e M:tt och cronen kan hafua af jernhandlinghen, vtan allenast det må wara af lodgiut[n]ningen. På hwad sätt kunne då wÿ förmodhe någon förtienst?' Ther till swarede Willem: 'Jagh hafuer alredhe på min anpaart förtien dh på jernhandelen 6 000 daler' ω . Ytterligere sade han, att efter K. M:tt ω hafuer synnerligh lust til bygningh, hafuer H. K. M:tt begäret, att thedt måtte giutes till någre tusen pilere, jtem trapstener, kakelvgner och mere sådant, ähr thet oß då icke lÿke, hwadt werck H. K. M:tt will giort hafue. Men wÿ welle på wår andell taga ther emott gott stonge och oßmundz yern ω . Ther till swarede iag, att iagh wille tage den saken y betenckiende. Men Wolter sade sigh strax plat ther ifrå. Sådant till att bewisa [91] hafuer den wälborne herre, her Pontus, widere wittneßbordh om. Sammeledes sedan (saligh och hoglofligh y åminnelse) drottningens begraffning war ofuerständen, tillsade iagh Willem och, att iagh slett in thet wille hafue medh hans handell att bestelle ω . Som han thet hiorde, begÿnte han någre dagher ther efter drifue saken så widt genum sine skalkachtige stemplinger, att han kom migh i mistanke hos min a[ller] n[ådigste] herre konu[n]gh, så och omstörte all den richtige handlingh och gode ordningh, som då först medh H. K. M:tz, war a[ller] n[ådigste] herres, thernäst the wälborne herre[r]s rycksens råd z och andre H. K. M:ttz trogne mäns och tieners store mödhe, arbethe och bekÿmber ryketh till beste op-rättat war ω .

Till thet tridie hafuer iagh och berattedh någre af de wälborne herrer rykseens råd h och andre H. K. M:tz trogne män och tienere, huru idkeligen Willem d[e] Wÿck migh i mong rum besöckthe,

¹ I ms. står: 'kam'.

för än han kom i K. M:tz tiensth, begärendes, att iagh wille hielpe honum hos H. K. M:tt, att han måtte kome till lodhandellen, och bödh migh till skenckz ett stort förgylt credens och ändhå thertill 1 000 daler werdh af same handel. Ther opå jag honum swarede, so ofte han medh migh ther om handelede, dher han wille lathe migh fhå wethe hwadt vtwäger han wiste åhrligen til att förÿtre en ansendligh summe lodh, dhå wille iagh gerna ther till förhielpe. Men efter han thet icke wille göre (eller och kan ske som mesth, seden römth är, eÿ wisthe), affsade iag migh endtligen, att iagh [91 v.] medh honum i den handel inthet wille hafue att bestelle ρ . Sedan han sagh sigh i den saken hos migh inthet kunne skaffe, slogh han sig i handell medh saligh Anders Sigfridson och bödh honum een skön gulkiedie, att Anders wile då hielpe honum ther till, hwilcketh förnempde saligh Anders sielf för migh ofte bekende.

Nogre artichler, som Anders Larßon
vti spörsmåls wÿs emoot Willam v. Wÿch
inlade i rätten then 23 nouembris
anno 84.

Efter thet att Willem d[e] Wÿck åhr fritt efter latidt inleggie i rätten någre fáfenge sporsmål emot migh, them jag migh nu vpå förclaret hafuer, forser iagh migh till rätten och dhe gode män rätten befallen är aff K. M:tt ρ , wår a[ller] n[ådigiste] herre, att migh må och i lÿke måtto fritt tillatidt wara nu någre sporsmål emot honum inleggie igen. Kan han sigh therföre wål försware, må han doch göre, och förseer migh wisserligen, att han må sigh nu för rätten strax på alle theße fornempde sporsmål mundtligen förclare och ingen lenger opskuff gifues, efter deth nagre gode men hit lagligh stemde och her nu tilstedes ärrö till wÿder[e] withnÿsburd ÿ sacken ρ .

I. Och är till thet förste mitt sporsmål, om Willem d[e] Wÿck icke är rÿmdh ifrå Nederlanden för sin logen och bedragerÿ skuldh och såsom een bankeretherer och ordlos man.

[92] II. Till thet andre, huru åhrligen och troligen han hafuer menth a[ller] wår n[ådigiste] herre och konungh medh thesse efterföliende spotzke och förachtelige ordh, nemligen: 'Deth tiente Konig:e M:t fast bättre att ware slät vtan all credÿt och lofwen än hafue någon lofwen ρ '.

III. Huru oprichteligen han hafuer sikh förhollÿt hos högborne furste, hertigh Carl $\circ$ och H. F. N. landzsåther, meden han ther brukede sin prachtyker, och medh hwadt lofordh han dhäden skildes $\circ$.

III. Om Willem d[e] Wÿck icke hafuer bekommit mer än een gang betalningh för the harnesk, som han i kongh Erichz tidh loth inskicke till Wårdhbärg medh sin frende Cornelius $\circ$.

V. Om han icke hafuer latidt om nätter tÿdh tage aff K. M:t orgligz skip nagre kopperskÿtt och sendt them till Dansken på thet skipp Armeberg, som Willem bekom j betalningh.

VI. Om han icke hafuer för halft wärde och än mindre köpt till sikh een hop restzedler af krÿgz folcketh, när the affdanckede blefue efter then danske fegden, och sedan för samme zedler vt-kreffft ful betalningh aff K. M:tt $\circ$.

VII. Om Willem icke hafuer, meden han war h[ertig] Carls köpman opkiopt alle vtlenke warer aff the fremmende ÿ sitt nampn och sedan insatte them h[ögborne] furste igen efter then werderÿng, såsom the her ÿ Stockholm djresth gelle kunde $\circ$, och om Willem i fiordh icke tilbödh migh, att iagh handlingen på samme sätt hos K. M:tt antage wille $\circ$.

VIII. Om han icke hafuer latidt vtföre ifrå bergzlagen till siö-städerne både till landh och watten medh K. M:tz $\circ$ vndersåters och adelns landbönders store arrebethe, möde och bekostnedh nagre hundret schippundh lodh, dhem han seden hafuer kendt ware sinne eghne $\circ$. [92 v.]

IX. Om Willem icke hafuer, seden Herman Hanson dödh blef, begärratt aff Matz Nillßon, som nu handlingzscrifuer är, att han skulle vtstrÿke aff handlingz register den accorderÿng, som iagh hafuer giordt medh honum om kiöpet på thet clåde, som han anno 80 lefrerede till K. M:tz behoff, och scrifue een annen werderingh in, efter som han den sielf hafue wille.

X. Om all then kopper ehr kommen till formar, som han ther till begärede, och om han icke må göre een fulkomligh besked för all den koper, som han hafuer vndfangeth såwäl till förn[er] $\circ$ som och att lathe vtslå tackopper efter tedh löffte han ther opå giort hafuer. Segher han sikh ther till icke ware befördrett med råkopper, och är doch funneth,¹ att han så wäll i fiord som i år hafuer haftt

¹ I ms. står: 'funneths'.

i sine egne gömer någre schippundh tackopper, för vtan någre som han hafuer vtgifuit i betalningh.

XI. Man måtte och fråge (thet inthet vnder är), om Willem d[e] Wÿck hafuer af synne egne afflinge peninger, sedan han kom hitt in i rÿket, eller för deth han hafuer bekomit aff sin egitt ifrå Nederlanden på korte år tillgörendes, sedan han kom blott af fengelse ifrå Elßborg, kunnet köpe så mongh hus och grund her i Stockholm och tem så bygd, som the nu för ögen stå, eller om K. M:t icke kan hafue ther vti betaletth een eller den meste dellan vt af dhet, som Willem hafuer varit ombetrodt aff H. K. M:t ∞.

XII. Om Willem icke är ÿ Östergödtlandh vpå satt ting, ther monge både adell och oadell tillkallede wore, skeldt för een skelm, landzförlöperere och rÿckzförderfwere, hwilke[t] och tilleuentÿrs annerstedz kan och få skedt ware ∞.

XIII. Om Willem d[e] Wÿck icke hafuer steltt een handtskrift på Melchier Volger och then vnderskrefuit, hwilcken vnderscrifning han sade ware Melchiers egen hand, thet doch inthet war.

XIII. Hwi Willem hafuer sagdt, att efter alle the, som k[onung] Gostaf, k[onung] Erich och Kon[g]lige M:tt bruket hafue för theres köpman äre alle blefne förderfwede men in till Anders Larßon, derföre förvndrer migh storligen, om han skal bättre slipe.

XV. Om Willem d[e] Wÿck icke hafuer migh ofte på mongehande sätt förolempet och förtt ÿ mistanke hoß min a[ll]er n[ådi-giste] herre och konungh.

XVI. Om Willem hafuer i dhett stÿcket sikh såsom än ährligh man oprichteligen handleth, att strax han war kommen vp ifrå Wardbärg till Stockholm, belägrede han een ährlig mans ächte hustru och ther till medh bedrägligen hendt henne och hennes fattige barn theris ifrå ∞.

XVII. Om Willem icke hafuer vpbrutet anners mans bref och en the personners, som förnemlige äre, och för hwad man en sådan skall achtatt wara, när han der medh beslagen warder ∞.

[93 v.] XVIII. Och efter thet Willem d[e] Wÿck beröpper sikh på mänge welgerninger han skall hafue migh bewÿsth, begierer jagh gerne wethe, hwarsth och vti hwadt motto sadanth skedh är ∞. Han wille och therhoß sandferdeligen bekenne, hwad wälgerningh iagh honum bewiste både hos K. M:tt och mongen ährligh man, både adell och oadell, den tidh Willem war her i Stockholm fången

och eliest y sin hogxte nodh. Men han hafuer ther emot altidh medh bakdanterey och förtall wellet komme migh på olyke och förderff, som *forscrifne* är *o*.

XIX. Om the manghe hundrede schyppundh lo[d], som nu owegna vtscyppas y den Dansker man nu segel rede är, hwem them till höra.

XX. Och förthenskuuld än nu her medh will hafue Willem tilspordt, om han icke hafuer anthen för K. M:t sielff eller någre H. K. M:tz trogne män till mätt migh, att iagh skulle hafue haft mattschapy anthen medh Wolter Larentz eller andre, medan jag warit betrodtt vtaf H. K. M:t i H. K. M:ttz köpmans embethe *o*; att Willam hafuer begäret weta aff H. K. M:tz drenger, hwad som Hans K. M:tt innen lychte dörer hafuer talet med Anders Larßon. Och endoch thette och anneth sådanth mhere, som framdelis kan komme y dagz liuset, icke kommer migh så sännerligt wid, icke heller achter någet herom berore, men efter han så oförskembt och osanferdeligen hafuer genom sin jlsindigge och oerlige påfund och sporsmål icke allenest welet före migh y K. M:t, min a[ller] n[ädigiste] herres ogunst vtan och komme migh om mitt gode namn och rychte jag her till innen och vtan rykes haft hafuer, derföre hafuer iag icke kunneth gå förby först migh, som nu hordt och vplebet är, försware och sedan sporya efter thet, som doch y thet nemsthe allom wetterligen och landrychtigtt ähr. Hwath nu rätten ther om ytterligere sennes göre eller honum ther vpå fråghä lathe, steller jagh y sitt werde them y hender *o*.

[94]

Willam de Wichs mundtliche swar
på Anders Larßons spörbmåls artichler,
som scriftligen inladés i rätten.

I. Till then förste artichel förswarade han sig så, att han icke wiste någon tyd wara här stempd för rätta att swara för nogen s yn geld schull.

II. Till then andre art[ichel] kunde han inthet s ynnerligen swara till, men Anders Larson berättede inför rätten, att Willam schulle så haffua latidt falle s yn ordh här vti Stockholm på slothet anno 83, noget för än vår salige drotningz begrafning scheedde: 'Kongen schal icke leng[r]e sticke fothen vtan ryan recker'.

[94 v.] 4.¹ Till then 4 ar[tichel] nekade han, men Dirich Hanson steg fram i rätten och witnede, att han och hans moder, h[ustru] Jngryd, sampt her Mårten capellan här i staden haffuer ofte hört thet aff theres gäst Cornelius, hwilcken for nogre åhr seden blef död i theres hus.

5. Till then 5 art[ichel] nekade han, att han icke heemligen hade taget nogre skytt vt; doch så monge skytt han annammet hafuer, är thet skeedt med Anders Sifridzsons tilstond, efter som Dirich v. Boklen ther vm kunnigt är.

6. Then 6 ar[tichel] kunde han icke vnfalle och sade sig icke aldeles for ett halfft wårde hafua köpt sig the rest schedler till.

7. Till then 7 art[ichel] swara[de] han, att hertig Carl hade ther till sielff beiakat.

8. Till then 8 art[ichel] swarade han och sade sig ther på haffua K. M:tz fulkomlige tilsta[n]d.

9. Then 9 art[ichel] witnede Matz Nilson handlingzscrifware, att Willam hade begäredt thet samme werdering motte blifua förändret.

[94 v.] 10. På then 10 artichell wart honum fråget vtaf rätten, vm han bekom så monge schippund koper till vpbord, som han til formoo begärede. Swarede han ia. Vm han och brukede all den koper till formar, sade han ney. Hwarföre scholde han då samma koper bort? Swarade han, efter han hade inthet hender emellen, ther han kunde betala the östgöte knechter med. Vm takkoperen sade han sig inthet haffua taget aff K. M:tz koper, vtan H. K. M:tt hade gifuit honum dhen. Nils Larson tollscrifwere witnede, att Willam bort solde then koper, som H. K. M:tt honum skenckte till att tecke sitt hus med.

[11.] Till then 11 artichel swarade han, att han med syne egne aflinge peninger, icke med K. M:tz, hafuer bygd och köpt syn huß. Men Nilß Larson witnede, att han hade hört, att Peder Swenßon beropede sig ther på, thet han war betalet med K. M:tz ieren för sitt hus wid Jerntorgett.

[12.] Till then artich[el] kunde han icke vnfalla, att så schedt war, men han war den tyd icke tillstädes på heredz ting, ther han skeldt blef, och refererede sig på Peer Anderson camerscrifuer, som ther vm wiste bescheed.

¹ Något svar på den tredje artikeln är i ms. ej infört.

[13.] Then 13 artichel bewyſte Melchier Volger honum vpå, att han hade afconterfeyet hans handſtyl vnder een handſcriff.

[14—15.] Till then 14 och 15 art[ichel] ſwarade han och sade ſigh hafua holpet och forfordret Anders Larson till thet bäſte hoos K. M:tt o.

[16.] Till den 16 ar[tichel] ſwarade han, att han för den ſach hade gifuit böter vt.

[17.] Till then 17 art[ichel] ändtſkyllade han ſig så, att han hade thet giordt vti haſtigheet och ick[e] aff betenckt mood.

[18.] Till then 18 arti[chel] beſtod han.

[19.] Till then 19 art[ichel] vm loden sade han ſigh kunne bewyſe med K. M:tz bref, att the höre honum till och att [han] hade tillſtönd på att anamm[e] then i Arboga. Wart honum ſwaret, att ſamme lod hade förſt boort lefreres archelÿſcſcrifwerne tillhonde. [95 v.]

[20.] Till then 20 ar[tichel] ſporde Willam Anders Larson till, vm han icke hade een pincke tilhopa med Wolther Larentz.

Sententia.

The edle och wälborne herrer och gode män, ſom nu här för rätten ſittie, hafue nogſampt intaget, ransaket och ofuer wäget thette ärendet, ſom här i dag är framſtelt och forhordt wordet, och kunne icke annedt förnimme vtaf alle vmſtender och legenheter, vtan hwad ſåſom Willam d[e] Wÿch haffuer tillagdt och wÿtt ſÿn medtienere Anders Larson, ther på hafuer förnempde Anders Larson ſig nogſampt forſwardt, så att wälbemälte gode herrer och gode män kunne aldeles med gode foge och rätt ſeÿe honum frÿ, lädigh och löös för ſådene ärerorige ſacher, ſom honum af fornempde Willam äre tillmätte, helſt efter det att Willam fulkomligen icke wille honum tilläggie the ſpörsmål, ſom han i förre rättogongen emot Anders Larson inlagdt hade, allenest then ſidzte artichell om mynte wexlerÿt anno 71, ther han ſig nepligen ſielff ſchal kunne befrÿe. Och efter ſamme Willem aff lätfärdigheet, vtan all ſchäll och bewÿß haffuer taget ſigh ſådent före, så att förolempde förnempde ſÿn medtienere, therefore man wäll ſchulle late honum höra, hwad ſom S[weriges] lagh förmåller vm den, ſom liuger äre mans aff manne, så lather man thet dogh på denne tÿd blifua. Allenest achte the gode herrer och gode män i rätten ſittie thet wara rättwist, att förberörde Willem ſchal sättie trÿ nÿe borgan och löfteßmän för ſigh [96]

till the han tillförenne vti Vpsala för sigh satte coh seden blifua i sitt hus och ingestedz vtgå vtoffuer sine renne stener, till theß hans räkenschap är giord och man fhår wýdere bescheed vm honum ifrå Kong:e M:tt, wår aller nådigiste herre. Denne förscrefne sententz och doom blef på Stockholms rådhus vtaf rätten så afsagdh then 23 nouembris anno Christi 1584 vti the edle och welborne herrers¹ j rýkzens rádh, her Göstaff Baners, <frýherre> till Diursholm riddere och hoffmarsk[alk], samtpt här Ponti de la Gardie, rýdere och frýherre till Kolcko, Eckholm och Sundbý, närwaro. Och theß till wißo vnder wálbemálte gode herrers och Stockholms stadz insigell bekreftiget.

Then 19 octobris

sáto för rätta borgmestere och rádh.

Vpbudne hus och tomp[ter].

Michel Olefzson vpböd Matz Mårthensons tomp[ter] östantill i Peer Anderßons grend — 3:o.

Malýn Jönsdotthers clagemál emoot Jacob spýlar efter hennes suplicatz steltes dette ärendett till nedre rätten att förhöres aff kemmeneren.

[96 v.]

Helie Nilson.

Helie Nilson anammede thett breff igen aff borgmesteren Oleff Gregerßon, som borgmesterne i Arboga vtgifuit hafue på thet vt-kastede godzet.

Then 16 octobris

sáte för rätta stadzsens borgmestere och rádmen.

Erich Nilson.

Wore theß[e] efterscrefne gode män aff rådet, nemligen Jacob Jwarson, Hendrich Balck, Michel Olefson, Hans Anderson, Morten Olefson, förordnade vtöffuer ett arfweskifte effter hustro Elsas, Erich Nilßons hustruwes, dotter, benempd . . .,² then hon átte med sýn förre man Erich Jönßon. Och hade förscrefne Erich Jönßon een broder, benempd Pawel Jönßon, boendes i Jngo sochn vti Nýland i Flybý, som war rätte arfftagenden till samma arff. Och blef honum på samma týd lefreret till godo nöýe vtaf förberorde Erich

¹ I ms. står: 'herrerers'. — ² Lakun i ms.

Nilson, på denne tydh stadzsens kemmenare, och hans kere hustru, h[ustro] Elsa, theße efterscrefne partzeler:

Först bekom förnempde Pāwel Jönson i sölf — 12 lodh.

Jtem kopar — 1 [L]æ 15 ꝥ; jtem then — 1½ [L]æ.

Jtem bekom han alle sÿn broders salige Erich Jönßons gonge cläder.

Jtem räknades och gelden, som Erich Nilßon betalet hafuer på förnempde Erich Jönßons wegne, löper vti alle partzeler — 92 daler.

Theße efterscrefne bönder ifrå Nÿland wore theruthöffuer med, när samma arf vttoz, och äre her witne till: Anders Michelson i Solberga i Jngo sochn, Jacob Jönßon i Runsareby i Karis sochn, jtem Peder Matzßon i Jngeskÿlbÿ vti Jngo sochn. Och till ÿthermhere wißo hafue the alle ther på vtgiffuit theris boomercke, så att thet skall nu blifue een aftalet sach emellen Erich Nilson, hans hustru Elsa och förnempde Pawel Jönßon och alle andre åtalare vm förscrefne arff. [97]

√^A | | Λ   ∇
         | | Δ

Hans Schult.

På samma dag kom fram i rätten Hans Schuldt, här i Stockholm boendes, och gaf tilkenne, att han anno 81 hade soldt een jtalianisch riddere, her Alexander Guagninus ifrå Veron[a], een half schipzpart, och hade förnempde her Alexander tilsagdt honum fulle betalning på två termÿner, förste termÿn vti Venedig att lefrere, then andre vti Lybeck. Men efter förnempde her Alexander samma sitt löfte icke hollet hafuer, protesterede förscrefne Hans Schult på 3 åhrs schad[e], som han på then venedische lefrering bekommet hafuer, och then förtienst,¹ som han af samma venedisch godz kunde hafue haft, wil han hoos förbemälte her Alexander heller hans consorter weta till att fordra.

Then 21 octobris

sato för rätta borgmestere och radet.

S[amma] d[ag] wart vpläset i rätten een scrift, huru såsom stadzsens kemmenare, Märthen Olefson och Erich Nilson, hade

¹ I ms. står: 'förteinst'.

ransaket *nogre* bönders clagemål, hwilcke äre hemme vti Bagare i Sollentuna sochn, anrörendes ett slagzmål, som een Kong:re M:tz so tiener och brefdragare Olef Hanßon vti förnempde Bagare by begonget hade, och lÿdde, som her efter följer: . . .¹

[98 v.]

M. Hanß murmestere
och hans broder Staffan Frölich.

Sama dag bekende in för rätten M. Hans murmestere, på Norremalm boendes, sig hafua soldt sÿn broder Steffan Frölich (hwilchen och då sielff personligen vti rätten tilstüdes war) alt sitt faderlige och moderlige arff, som han hafuer i Italien, ther han barnfödd är, både i löst och fast, inge vndentagendes, innen åhr och dagh till att betala, för tuhundet croner, hwilcke som göre i nu gongbart swenscht mynt trÿhundet daler; begärde förthenschull förnempde M. Hans, att förnempde hans broder Staffan motte bekome ett stadzsens öpne witnesbref vm samme contract och handel, som them emellen giord war, hwilcket och efterlatidt blef, och lÿdde, som her efter följer:

In nomine Domini amen.

Nos Stockholmensis regiæ ac metropolitanæ totius regni Suetiæ ciuitatis consules et senatores notum testatumque omnibus cuiuscumque ordinis ac dignitatis hominibus fuerint facimus, quod in serenissimæ ac potentissimæ sacræ regiæ Maiestatis viri clarissimi *dominij* Nicolaj Iohannis eiusdem ciuitatis regiæ arcis summi castellanj præsentia coram nobis omnibus iusticiam in publico prætorio administrantibus anno a natiuitate Christi 84 indictione duodecima die vicesima prima mensis octobris duo hi opifices artis murariæ et germani fratres, Iohannes & Stephanus, filij magistri Antonij de Venosta de Grosio oppido Vallestellini comparuere, qui Iohannes aperte significauit se vendidisse ac adhuc nemini alteri nisi fratri Stephano vendere omnia sua hereditaria bona à parentibus relicta, tam mobilia quam immobilia, utpote domum, campos, prata, vineas et talia quæcunque & qualiacunque illa fuerint, quæ prædictus Iohannes aut alius quilibet illius nomine possidet indictione et communitate Grosiensi. Quam quidem venditionem prædictus Stephanus acceptauit

¹ Sidorna 97 v—98, där plats lämnats för den ej införda skriften, äro i ms. blanka.

et acceptat sub conditione persoluendi ducentos coronatos, qui constituunt huius monetæ sueticæ thaleros trecentos, intra vnus anni tempus ac terminum, partim in prædicta Vallestellina iuxta ipsius venditoris voluntatem ac particularem instructionem, partim in hac ciuitate. Propter quam inter fratres legitimam de iure hereditario venditionem hic Iohannes abalienat bonorum possessionem à se atque a suis hæredibus in perpetuum atque prædicto fratri Stephano ementi renuntiat, ipsique assignat omnia ista bona cum suis iuribus & pertinentiis atque cessione iurium vniuersorum. Imo vero ut absque omni dolo hæc inter fratres facta actaque esse videantur Stephano concedit frater Iohannes potestatem ac copiam intrandi possessionem, tenendi eamque possidendi, quodcumque voluerit atque etiam ut venditio in perpetuum rata et firma inter fratres esset atque hæc bonorum manumissio nil doli habere videretur, prædictus Iohannes obligat se fratri Stephano hæc ita constanterque seruare sub poena duplii pretij, videlicet coronatorum quadringentorum atque insuper omnium expensarum. De quo huius actionis legitimæ inter fratres venitate, ne quis dubitet aut dubitare posset, curauimus in rei maioris fidem præsentis conscribi literas atque sigillo nostro usitato communiri iussimus.

Matz Märthenson i hwalfwet vploot LaBe Buß een tomt östantill näst näden för thet hus, som Siffrid Jacobsons befallningzman på Swartsiö köpt hafuer aff h[ustru] Karÿn, framledne Peer Andersons. Men Olef Holm bespråkede strax samma tomt på förnempde Siffridz wegne och loot förstå, att både Siffrid och han hade nemmere arfzrätt att köpe samma tomt än LaBe Buß. Lade fördenschul vp een daler i rätten. [99 v.]

S[amma] d[ag] stelles fram i rätten een arbeteskarl, benempd . . .¹ [som] taget sig på att vpscriue kalcken, som köptes till nye kyrkiebygningen på Norremalm, och wart han anlaget, att han otroligen hade handlat och vpscriuit 5 lester och . . .¹ tynnor kalck mhere än som han vpbar, och therföre hade han taget aff ålenningerne, som kalken solde, och när sådene otroheet wart befunnen, rymde han och hölt sig af wägen på nogen tÿd. Sedan thereafter hade han och noget löst selschap med honum öfuerfallet een bonde

¹ Lakun i ms.

dreng på almennewäg, bakbundit honum och tagit af honum 7 ore peninger, skoor och skiortor, wanter och sockor. Thette bestood förnempde arbeteskarl och beropede sig på een aff Claes Philpusons cancellypersons tienere, att han war såwål wollendes ther till som han. Dette sattes vp till wýdare ransakning, och arbeteskarlen blef fenckligen insatt.

Anders Larson köpman
och Herman Skillingh.

[100] Samma dag hemlade och vploot Kong:e M:tz wår aller nådigiste herres köpman, Anders Larson på Siffrid Jacobsons borgmestere i Westras och Hans Hilles köpswens här i Stockholm wegna Herman Skilling ett steenhus, westan till beläget i Simon skredderes grend, ofwen wid gatun med tre steen boder, hwilke boder holle vti lengden wid gatun fyre och tiugu alner, tre qwartere, men i bredden nitton allnar. Och är förnempde steenhus sampt med boderne belagne östan till (som förscrifuit är) [*sic*]. Sama hus och¹ grund med förscrifne tree boder förnempde Siffrid Jacobson med sýn kære hustroes godwylie och samtýekie, theßliges och förbemalte Hans Hille lagligen soldt hafua förscrifne Herman Skilling för nye hundrat och ottetye daler nu gongbart swenscht mynt, ther af fyre ꝛ ortig göre een daler. Och efter förnempde Siffrid Jacobson [och] Hans Hille hafua nu förscrifne summa peninger till fulle nöyo och gode betalning vpboret och bekommet, then sidzte pening medh then första, therfore så afhende förnempde Anders Larson in för rätten ifrå oftenempde Siffrid Jacobson, Hans Hille och begges there erfvingar och efterkommande, tilegnandes Herman Skilling, hans hustru och begges there arfwingom förscrifne hus med sýne fyre frýe murar, två hwalfde kellare och sedan all annat husens rättigheet och tilbehörelse, vppe och nedre, inge vndentagandes, sampt förnempde tree steenbodas, såsom thet alt aff grunden vpmuredt och nu för ögen sthår, aldeles qwit, fridt och obehindrat i alle motto för alle födde och ofödde åtalare till ewerdel ge lagfo[n]gne äger att nytta, bruka och ther med handla efter theres wylie och lägenheet. Och war samme hus lagbudet, lagstondet och lagfaredt, som stadzlagen förmäller. Ther med vplade Herman Skilling sýn frýdzskilling.

¹ I ms. står: 'i'.

Jtem är till wetandes, att stadzsens borgmestare haffua befaledt förnempde Herman Skilling, att han schal beholla inne med sig tu hundret fyretyefem daler aff samma huspeninger, intill deß förscripne Siffrid Jacobson, v[unge] Hans Hille sampt theris wederpart Peder Rasmußon secret[erere] och Peder Jönßon rådman här i staden kunne med een rätt blifua åtskilde, hwilcken parten samma peninger vpbara schall.

Peder Olefßon på Köpmanne gatun clagade för rätten, att han är aldeles stengd ifrå sitt boo och bohag och köpzhandel, och att hans hustru, h[ustro] Karÿn, förholler honum alt thet i husedt är, så att han icke kan fhå ett stycke maat vt att lefue wid, mycket mindre noget mhere. Blefue theße gode män aff rådet, Hendrich [100 v.] Simonson, Nils Erichßon, Nilß Vlefßon, Gÿnte Olefßon af borgmesterne tilsagde att ransaka, vm hoon hafuer alt hender emellen både i husrådih och köpzhandel, efter såsom förnempde Peder föregifuer.

S[amma] d[ag] bespråkede Matz Mårtenson een malmgårdh på Södermalm, som hans hustru broder Axel Person soldt vtur slächten, honum oatspordt. Lofwede att sende een daler i rätten på näste rådstugudag.

Christoffer Larson till Boo begärede vtaf rätten på sÿn herres her Göstaff Banners wegne, att Michel Olefßon rådman motte legge fram bref och bewÿß, huru han är komen till den kellare, som ligger vnder wälbemälte her Göstaffz hus wid stadzkÿrckegården.

S[amma] d[ag] wart Matz Person, schiper ifrå Dantzich, efterlatidt att anamme sÿne peninger igen vtaf rätten, doch med thet beschedh, att han schal stelle een boofast man i löfte för sig in till nästkomende pingz dag 85 att swara Berendt v. Groningen, vm han kan i midel tÿd winne samma peninger med bäträ rätt än förnempde Matz Person förmener sigh ther til hafua.

S[amma] d[ag] komo mÿnte swennerne fram vti rätten, clagandes efter een handtschrift, som M. Hans Höyer them giffuit hade på nogre restantzie peninger han them skÿllog war på theris lön. Och hade een af deris selschap, benempd Ambrosius, latidt förkomma samma handtschrift. Men förnempde Ambrosius endt-

skyllede sig för rätten, att salige Jacob Bagge hade taget samma handschrift till sig och lofzett att förfördrä *theris* sach till *thet* bäste. [101] Seden bekom han them [*sic*] in*thet* igen, meente förthenschul', att the hade rättmätigt till tall till Hans Anderson rådman och hans hustru, h[ustro] Elyn, vm för*scrij*ne restantzie lön.

Ther på gaff samma Hans Ander*Bon* them til swar igen, att the schole först besökie Kong:e M:tt, vår aller nå*dig*iste herre, och winne sün *peninger*; ther will han och hans hustru swara them.

Then 31 octobris

såto för rätta . . .¹

Sama dag kom fram i rätten hustru Anna Hans Hansons, som nu er archelýmestare på Calmare slott, clagendes, att hennes måg Hendrich Erichson, som och är Kong:e M:tz tienare och rosbår-mestere, boendes här i Stockholm, förholler henne *thet* arff henne tilkommer efter hennes framledne dotther, som war för*nemp*de Hendrichs hustru, thesliges een guldked, som samme hennes dotter hade gifwit henne vti testamente, efter som hoon *med* borgmesteres bref i Calmare vtgifuet *thet* in för rätten bewyste.

Ther till swarade för*nemp*de Hendrich och sade sig aldrig hafua hört heller förnumedt vtaf för*nemp*de sün framledne hustru, att hoon nogen gåfwe i så motto hade ärat heller gifuit sün moder efter sün död, hwarken då hoon låg på sün sotte seng heller eliest tilförenne, och wille förthenschull samma gåfue icke bestå. Ther till *med* så lade han fram i rätten twenne breef, ther *med* han bewyste, att för*nemp*de hans hustru hade nogre fhå dagar, för än hoon leed vtaf, gifuit honum then tridie *peningen* vtan alt byte, theßliges för*nemp*de gulkäd, så och sün beste kiortell, ett sölfbelthe, en kåpe och een grÿta, efter the wore barnlöse och hade christeligen och wäl sammanlefwet.

[101 v.] Thetta ärendet wart vti rätten vptagit och fliteligen öfuer väget. Och efter begge parterne hade sådene breef, som lydde hwartemoot annat, therföre wille man icke göre dem pa nogen syde aldeles ogille, vtan så widt förmidlet sachen dem emellen, att for*scrij*ne Henrich Erichson beholler then tridie *peningen* för vt för alt byte, sedan all bewyslig geld äre först aflagde, och hwad som eliest

¹ Meningen är i ms. ej fullföljd.

med schäll befinnes kan, att modern hafuer fådt samma sÿn dotther tilgöre. Ther emot så beholler förnempde hustru Anna gulkäden, som hennes dotter henne gifuit hade. Alle annedt både lösörer och eliest schall seden bytes itu them emellen, och schole gode män ware ther udöffuer och hielpe förlyke sachen till thet bäste.

Then 9 nouembris

[102]

sato borgmesterne sampt stadzsens rådmän för rätte.

Vpbodne hus [och] tompter.

Henrich Balck vpböd på M. Erich Jacobi wegne ett steenhus, liggendes vti Johannis secretereres grend — j:o.

Marthen Olefßon vpböd ett trähus i Hopars grenden på h[ustro] . . .¹ Per Killingz² efterlefwersches wegna — j:o.

Peer Olefsons clagemål, att han är stengd i frå alt thet han äger vti alle boohagz partzeler, så och i alle honde lösörer, och begärede förthenschul, såsom ofte tilförene, att han motte bekomme noget af sitt hus sig till nödtorfft.

Dette skötz vp till een annen rådstugu dag och till att bespörie hoos stadhollerene.

S[amma] d[ag] kom fram i rätten Kong:e M:tz 2 tienare och foordom fougdt öffuer både ladegårderna her vnder Stockholms slot ligge, ehrlig man Håken Jönßon, hemblade och med hand och mun vploot Hendrich Olefßon, borgare her i staden, ett sitt steenhus her i Stockholm, östan till beläget på östre syden emellen salige Olef Larßons, fordom secretereres, så och Olef Engilbrechtßons hus. Samma hus och grund förnempde Haken Jönson nu soldt hade förscrifne Hendrich Olefson för sex hundertsextie daler nu gangbart swenscht mynt, ther aff 32 ore gör een daler, och til förbättring hade samme Hndrich gifuit honum sex alna engelsk cläde. Så bekende nu fornempde Håken Jonson, att han till gode och fulle nöyo hade vpboret then ytherste peningen med then förste aff förnempde Hendrich Olefßon sampt med clädet; afhende förthenschull ifrå sig och alle sÿn erfvinger förscrifne steenhus och liggende grundh och tilegnade thet med sÿne egne 4 frÿe murar och all annen tilbe-

[102 v.]

¹ Lakun i ms. för det ej utsatta namnet [Karin]; jfr s. 150.

² I ms. står: 'Hillingß'.

hörelse, rätt och rättigheet, aldeles såsom thet af grunden vpmuret är och nu för ögen sthår, förscrijne Hendrich Oleßon, hans hustro och begges theris rätte arfwingar till lagfongne ewerdelige ägor att niutta, bruka och beholla quitt, fridt, oclandret och obehindret för alle åtalare, och war samma hus lagbudet, lagstond[e]t, och fridskillingen på gifuen efter stadzlagen o.

Interrogatoria

des Matthies van Lo, borgers tho Rostogk

contra

Dirich vp dem Orde, schipperen.

1. Disse 2 personen vnd testes, also Matthies Marthenson vnd Peter . . .¹ vpt flitigsten by erem corporlicken eede zu fragen:

2. ob sie beide anno 82 in dem herweste nicht mit Dirich vp dem Orde, ein schipper van Lubeck, mit afgesegeldt syndt.

3. ob nicht gemelte schiper kegen den tugen Matthias van der Lo sich erkleret, dat he mit dem schepe nach Riga tho segelen willens were, darup gedachte Mathias durch Jasper Wulff, burger zu Lubeck, 10 grote last wid spannisk saldt in schepen lathen vnd dem schiperen vor die last 4 daler zugesecht.

4. ob nicht de schiper darnach anders sinnes geworden nach der Narfwe tho segelende.

5. ob nicht de schipper dat bauen berorte saldt anderen kopluden hemlich ferköfft oder furpandet hebbe, tho Lubeck geldt darup geboret.

[103] 6. ob nicht det saldt albereit zu meren deel sy tho schaden gekamen vnd wechgewest twisken Dauer ordt vnd Gotlandt, wo dat mach zugegen sein och die orsake des vorderueß am salte.

7. ob nicht de schipper vp dem Rigißchen boden moste tho rugge nach Gottlandt lopen, dat schip uff neye zu manieren vnd dat gut im schepe anders tho stouwen, dewil dat saldt wech was.

8. ob nicht de schiper vp der Narweschen reide sin beste tow, welche doch gantz ney vnd seer starck was, gehowen hefft vnd weder alle seegebruck vnd gewanheet sin holdt tho howen geschonet, dormit he durch godtliche hulfe das schiff vnd kopmansguder woll hette redder konen.

¹ Lakun i ms.

9. ob nicht die schipper deshaluen tho der Narue fencklick sÿ ingesettet vnd ane orloff sikh heemlich daruan gemaket nach Stockholm.

10. ob nicht der schiper geliker gestaldt sikh hemlich van Stockholm gestalten, also he furmerket, dat he des schaden haluen aldar angesprochen werden scholde vnd dem rechten rugk gegeuen.

Hans prophoß zu examineren:

1. ob är [*sic*] anno 82 vth beuel der hogen vbericheit gedachten schipperen Dirick vp dem Orde van Lubeck nicht allent haluen zu Stockholm suluest gesocht vnd zu rechte arresteren willen, auerst de schiper, wie de sodanes furmercket, na Nikopen och Surkopen sich hemlich furfuget.

2. ob tugen furer Matthias van der Lo nicht dem prophoß habe die gebör gegeuen den schiper mit flite zu soken vnd tho arresteren vnd he den flit daranne gesparet hebbe.

Then 21 nouembris.

[103 v.]

Efter stadthollerens Nilß Hanßons befallning wart dette breek vtaf rätten efter latidt Nilß gulsmeth hakeskÿtte:

Wÿ borgmestere och rådmän vti Stockholms stad göre här med kunnigdt och weterligit, att efter det att thenne brefwÿsare, Kong:e M:tz vår aller nådigiste herres tienare och hakeskÿtte vnder H. K. M:tz gårdzfenike, Nilß gulsmeth, är för nogen tÿdh seden worden stelt för rätta her på Stockholms rådhus för ett dråp, som han i nästforledne winter (tÿ wer) obetencht vdi komen war för een sÿn medtienare, benempd Willam schnidere, hwilcket manslag här i rätten granneligen ransaket blef och befans med schäl och nogsam bewÿsning, att han thet icke vtaf kätÿ[e] heller öffuer mood begått hade vtan vdi ett rätt nödrong till att frÿe sitt lÿf, ähre och redligheet, hwarföre rätten icke kunde felle honum till fuldt dråp vtan till ottetÿe & saköre efter Swerigis bescrefnæ stadzlag; så hafuer nu fornempde Nilß gulsmeth efter samma afsagde sententz så widt afhandlat och förlykt sachen, att högmectigiste Kong:e M:tt och staden äre nu för the twå deler af fornempde sachöre till fridz stelte. Och hward målsägendens triding är anrörendes, hafuer han vti lÿke motto then ifrå sikh öfuerantwardet och här i rätten neder satt. Stadfeste wÿ förthenschull thenne förlikning orÿggeligen till

att hollas wid sådane straff, som S[werigis] lag vm doombrot för-
meller. Theß till wiße late wÿ weterligen tryckie wår stadz signet
neden för dette breef.

[104] S[amma] d[ag], nembligh then 21 nouembris, afsades thenne
sententia emellen Melchier Volger then eldre, borgere i Stockholm,
och hans wederspart Hans Röper ifrå Dantzick vpå Stockholms råd-
hus vti stadthollernes, borgmestere och rådz widerwaro:

Effter *det* blef tilförene vti näst förledne ianuarij månedt anno
∞ 84 här vtaf rätten så dömpet och afsagdt, att fornempde Melchier
Volger schulle i denne förgongne sommar anthen sielf hafua sökt
sÿn wederspart Melchier v. Hilst i Dantzick, ther han boendes är,
heller och förschicket nogen sÿn fulmechtig dÿt, på *thet* att then
twistige och twifelachtige sach, som dem emellen är, hade ther
mott fulkomligen blifwet afhandlet, hwilket doch icke än nu
scheedt är, i *thet* att then vnge Melchier Volger, som dÿt war ful-
mechtig send af sÿn fader, wilde ther in*thet* thage sig sachen vpå,
ändå at han therföre ware dÿt sÿnnerligen afferdiget, såsom *thet*
och then gamble Melchier Volger här för rätten tilstod, hwarföre
kan man icke än wyke ifrå samme förre afsa[g]de doom vtan achter
för rättwist, att then qvarsättning, som för*scrij*ne Melchier Volger
hafuer här giordt på the geld, som Melcher von Hilst här i Stockholm
kräfwet, schal giffwes löst, doch then rätt, som offtenempde Mel-
cher Volger kan hafua til att sökie i sÿn sach hoos sÿn wederspart,
aldeles oforkrencht. Och blifue alle schade gäld beständende, till
theß hele sachen är komen till ände. Sedan må then parten, som
bäste rättigheten ther till hafuer, sådent fordra ∞.

Emot förnempde sentenzie hafuer Melchier Volger 8 dager ther
näst efter appelleret till the edle och wälborne herrer rÿkzsens råd.

Then 23 nouembris

såto i rätten alle borgmesterna samp[t] rådmän.

[104 v.] S[amma] d[ag] kom fram i rätten Laße malmfougde, clagede,
att han wart beskylt för tiufwerÿ af een breefdragera hustru, ther
på malme[n] boendes. Men brefdrageren steg och fram, clagandes,
att förnempde Laße hade giordt heemgong, slaget hans hustron med
een yxhamer i bröstet, hårrÿfwet henne i hennes egen stugun och
eliet illa trachteret.

Wart förthenschul förnempde Laße förd in på slottet och vti kongeshechtet¹ insatt, efter han hade brutidt rätten, som han på Kong:e M:tz wegne i händer hade.

Marcus Heßes tienere ifrå Köpenhamn clagede til Tileman Cornelius på twenne handtschriffter han hade vtgifuit Marcus Heße. Thertill swaredede förnempde Tileman, att hwad den förste handtschriffte anrörendes är, war dem emellen så afsagdt, att den schulle sönder rýfwes och till inthet göras. Men hwad then andre handtschriffte anrörende är, derföre hafuer högborne furste hertig Carl anhollet fornempde Tileman 900 daler för den contract schull, som är emellen H. F. N. och Marcus Heße.

Wart så afsagdt, att Tileman schal besökie hertigen till att förhöras, hwem hwilcken parten han betala schal. Winner han the 900 daler hos hög**emälte** furste, då schal han seden betala Marcus Heß efter sýn handtschriffte lydelse.

Then 25 nouembris

såte för rätta Nils Hanson sampt borgmestere och råd[h].

Vpbudne hus.

Hendrich Balck vpböd M. Erich Jacobsons steenhus vti Johannis secretereres grend — 2:0.

Dirich v. Bokeln och Peter Wernick bekende in för rätten, att the wore nu aldeles förlýkte och föreent[e] vm alle lösörer, som the hade till att skiffte sigh emellen efter salige Dirich v. Bocklens hustru, h[ustro] Anna. Therpå rechte the hwar annan hender, att thet schall efter denne dag wara och blifua een aftalet sach dem emellen, men vm husedt tilsades them på näste rådstugu dag bekomma beschedh, hwilcken den andre vtlösa schal af förnempde hus. [105]

Olef Holm

contra

Nils Larson tollschrifware.

S[amma] d[ag] berättede Olef Holm inför rätten, att Jacop Ganß köpswen hade köpt honum till goda 7 stycker lemplaken

¹ I ms. står: 'hechtest'.

och satt *thet* afsydes vti een annen köpsvänne bod till gömen. Men Nilß Larson tolscrifuere kom och tog samme clåde in på tolboden och lefrerede *thet* till hingzterydernes löning och gjorde ther med clädescrifwerens Siffrid Olefsons *quittering* till *inhet*, som förnempde Olef Holm af honum bekomet hade på förnempde clåde-lefrering.

Ther till swarade förnempde Nilß Larson och bewyste med lefwendes witne, att Olef loot dölia samma clåde vndan, vpå *thet* att *thet* icke schulle vptagas till K. M:tz gagn och beste, och efter Olef wille och der med försnelle H. K. M:tt tollen vtaf, war samma clåde förbrudet.

Blef dem emellen så afsagdt, att efter det Knut Olefßon och clädescrifweren Siffridh Olefßon bekende sig för rätten, att the hafua taget the 7 *stycker* lemperlaken i tolboden af Nilß Larson och ther *quitteredt* samma clåde, therfore schal samma *qwittentzie* gella. Men haffuer förnempde Olef Holm Nilß Larson noget tiltala, då sökie han *thet* hoos honum med rätten, vm han kan winne sitt igen.

Then 28 nouembris

såto i rätten Nils Hanson sampt borgmestare och rådih.

[105 v.]

Vpbudne hus.

Hendrich Balck vpböd M. Erich Jacobsons hus westan till vti Johannis secretereres grend — 3:o.

Melchier Volger och Hans Röper.

S[amma] d[ag] wart vtaf rätten afsagdt emellen Melchier Folger och Hans Röper, att then arresterede geld mhå herefter wara fridt och löst gifuit, doch all then rätt och tiltaal oförkrenckt, som förnempde Melchier Volger hafuer emoot Melchier v. Hilst i Dantzich, och må han ther fulfolie och vtföre sachen med rätta emoot förnempde Melchier v. Hilst, vm honum så synes.

Och schal Melchier Volger hafua otte dager dag till att betenkie sig, vm han will herifrå appellere till högre rätt och vplegge 5 daler.

S[amma] d[ag] stege fram i rätten Dirich v. Bokeln och Peter Werneck och bekende, att the wore på både syder wäl tilfridz med then skattning, som senest schedde på *thet* hus, ther the både haffue huspart vti och them både besittie.

Samma tÿd inlades vti rätten på Stockholms rådhus thenne efterscrefne deling emellen Dirich v. Bocklen och Peter Wernick. Och wart vtaf retten så afsagdt, att Dirich v. Bocklen schal late löse sigh ther vt, efter Peter Werneke på sÿn hustrues wegne hafuer ther 100 daler mhere inne än som förnempde Dirich. Så är och Peter Wernikes hustru ther till skÿld och boren och icke förnempde Dirich.

Fölier nu delningen:

Hans Daleman åtte med sin förste hustru huset på Jerentorgit qwitt och frÿtt, ther Dirich v. Bocklen nu boor vti. Är skatttet för — 1 200.

Ther efter bleff Hans Dalmans förste hustru dödh. Så ä[r]ffwes i huset efter henne Hans Dalman — 600 daler. [106]

Peer Dalman och hans broder i theres möderne — 600 daler.

Ther effter gick Hans Dalman på annat giftermåll med hustru Anna och afflede medh henne een dotter, och bleff han sedan dödh. Honum ärfwe 3 barn, som är Peer Dalman, hans broder och Peter Wernikz hustru, vti the 600 daler, som han åtte qwar i huset efter sin första hustrues dödh, som förscrifuit står:

The 3 barn — 300 daler.

Hustru Anna, Hans sidzte hustru, och — 300 daler.

Löper på hwart barn fädernet — 100 daler.

Så äge nu i huset Peer Dålman och hans broder i fäderne och moderne — 800 daler.

Peer Wernikz hustru alenest i fädernet — 100 daler.

Hustru Anna Hans Dålman sidste hustru — 300 daler.

Ther efter gick hustru Anna på annet giftermål med Dirich v. Bockelen, och i bägges theres tidh med bägges theres afflingh efter lagen löste och köpte the af Peer Dålman och hans broder the 800 daler the ther inne hade, ändogh the wore ther inthet skÿlle till vtan nutitt Peder Wernikz hustru att som [sic] war Peer Dalmans half söster o, och åtte så Dirich v. Bockelen och hustru Anna i huset — 1 100 daler, Peter Wernikz hustru — 100 daler i hennes fäderne, som för scrifuit sthår.

Ther efter blef hustru Anna dödh och henne arfwer i huset:

Peter Wernikz hustru, som är hennes dotter — 550 daler.

Dirich v. Bocklen (mannen) — 550 daler.

Så äge nu i thenne dagh vti huset Peter Wernikz hustru både i fäderne och möderne — 650 daler, Dirich v. Bocklen — 550 daler. [106 v.]

Och är nu thett then förste skälen, som Peter Wernick förmenar sigh att hafue till att löse Dirich v. Bocklen, sin hustrus stiuiff fader ther vt, att hans hustru äger ther 100 daler mere inne än förscrifne Dirich v. Bocklen.

Then andre skälen är, att hans hustruß moder och Dirich v. Bocklen (såsom aldeles ther till fremmende och oskylle) hafue löst och köpt af hennes half broder Peer Dalman och hans broder 2 deler i huset, som war 800 daler, ther till hon är sköld och burin och icke Dirich v. Bocklen ∞.

[107]

Then 2 decembris

såto för rätta Nilß Hanson, Erich Biörßon sampt stadzsens borgmestere och rådmän.

S[amma] d[ag] kom i rätten een blind pyga och kende sig wara framledne Olef Klubb när sköld, förmente sig och kunne komma till arfz efter honum, och efter hon hade skotzmål till nogre bönder i Sponga sochn, som och wore af samme slechte, wart hoon dýt förwüst till att schaffa sig bewys ifrå dem, vm hoon hade nämere sköldschap och bättre rätt till förscrifne arff än the hade, efter the wore tilförene <vti rätten> afwiste ifrå samma arff här på Stockholms rådhus.

På samma dag wore och för rätta K. M:tz tienere Hendrich Erßon roßebårmestare och hans swära, h[ustru] Anna ifrå Calmare, trättandes vm ett arff, som the hade att skifta sig emellen, ther vm the seden äre wäl förlykte wordne. Men då bekende förnempde Hendrich Erichson sig hafua bekommet och vpburet för ett schip, som soldes i Lubeck efter hans framledne hustrues förre man M. v. Qwickaw, först i rede peninger 50 daler, salt een läst, sild een halff läst.

Stensel sämesmakare på Norre malm, hans hustru och hennes dotter Rebecca producerede i rätten Daud skomakere, som hade förnempde Stentzels stiuifdotther till echta, clagandes vtöfuer hans otillbörlige och ocristelige hoordoms lefwerne, efter som aff theris innelagde clagescrist wýdare är till att förnimma ∞. Wart vtaf rätten så afsagdt, att efter förnempde Daudz egen hustru wýter honum hoor och legger honum then ogerning fulkomligen till, therföre är han

plichtig och skyllig att frÿe sig efter lagen, och schal han på näst komende rådstugu dag sielff tollffte ghå lag och eedh med ehrlige boofaste män för samma sach, hwilcken eedh han och då strax vtfäste. [107 v.]

Baltzar sadelmakare.

På samma dag förhördes och een sach emellen Baltzar sadelmakare på Norremalm och hans echta hustru . . .¹ den han mootwileligen för monge åhr seden förlupet och öfuer gifuit hade i Strålesund, efter som hon med good schäl och bewÿß, dem hoon ther på hade med sig ifrå borgmestere och radh i Strålsund, theßliges ifrå oldermännen för sadelmakere embetet ther sammestädz, honum thet öfuer betÿgade och bewÿste. Och ibland annadt obeschedligt tal, som förnempde Baltzar hade för rätten emoot samme sÿn hustru, sade han, att the oldermän för sadelmakere embethet ther i Stralsund äre hans störste och argeste fiender och hafue honum vti theres scrifwelse och witnesbref falskeligen angifuit och beclagat.

Wart och förnempde Baltzar samma dag anclagat aff een, benempd Tomas Bÿboo trågårdzmestere för noger otilbörlige stycker. Men efter han beropede sig på nogre witne, dherföre giordes vpschuf med både sacherne till een annen radstugudagh.

Then 9 decembris

såto för rätta borgmestere och råd.

Då wart Hans Röper ifrå Dantzick, som är Melchier Folgers wederpart, tilkenne gifuit, att samme Melchier hade appelleret här i frå rätten vti then sach dem är emellen vnder rÿkzens högwÿse råd. Men förnempde Hans Röper protesterede nu som offta tilförenne vm sÿn lidne schades vprättelse hoos förnempde Melchier Volger.

S[amma] d[ag] gofue M. Lars Jönson och Hans Anderson tilkenne, att the hade een handtschrift efter framledne Hans Welling, lÿdandes på 200 daler, som han war salige Jöns Anderßon skÿllog. Effter åhret war nu när framledet, sedan samma Hans Welling dödde, wille the icke förtÿe theris rätt. [108]

¹ Lakun i ms.

På samma tyd tilsades Matz Person i Bredewyeh på Wermdö, att han innen otte dagar ther näst efter schal lefrere in i rätten een sölfdagert, som honum pant satt är för 120 q klippingz mynt vtaf framledne Olef Larson, som fordom war högborne furstinnes f[ru] Elizabetz af Mekelborgz c kökemestere, hwilcke peninger som stode tillbaka på thet huseköp the hade sig emellen. Seden, när han samme sölfdolk ifrå sig gifuit hade, schal han fhå bescheed och swar vtaf rätten igen, hwem som schal inlösa hans stop och scheid, som h[ustru] Brÿta Simon Rafwalßons hustru inne med sigh hafuer på det huseköp dem emellen war. Förnempde Matz Person vtlofwade sig wele komme tilstädis på den tyd honum föresatt war, och bekende han thesliges, att han hade vpboret af förscrifne Olef Larson 4 022 q rede peninger klip[pingz] mynt, men 120 q stod honum än nu tillbaka.

Jtem på samma dag wart Anders Larson Budde anlaget, för det att han hade vpköpt een fiske sump innen bomen her i staden och seden monglett vt fisken wid broen.

Jtem hade hans own waredt vt i skären, vpköpt ett fatt trån. Han hade och olofwandes taget 2 fat jern westan till ifrå Bern Jönßon och seden soldt samme jern een tydsk köpswän.

[108 v.]

Then 29 decembris

såto för rätten Nils Hanson sampt borgmestere och rådh.

S[amma] d[ag] afsades denne efterscrefne *sententia* emellen Baltzar sadelmakere på Norre malm och hans hustru, h[ustro] . . .¹ ifrå Strålesundh:

Ändoch förnempde Baltzar sadelmakare hafuer nu her inför rätten både mundtligen och schriftligen nogetledes weledt sig försware vti then sach och för thet rättmätige tiltaal, som hans echta hustru hafuer emoot honum, så förnimmer man doch vtaf the witnes brief och bewÿß, som hoon här in i rÿket med sig fördt hafuer ifrå Strålesund, att samme hans berättelse finnes icke wara sådene, att han hafuer haft skäligh orsach att draga ifrå henne. Och ther än fast så wore (såsom förnempde Baltzar före gifuer), att samma hans hustru hade gifwit honum nogen orsach ther till,

¹ Lakun i ms.

att han henne öfvergifwe moste, så hade honum doch boort att skilie sig ifrå henne lagligen och icke tagedt saken så otilborligen före, som nu scheidt är. Men efter förscrijne witnessbref, som här i rätten vpläsne äre, nogsampt och clarligen betyge, att han vtan all foge otwinget och onödd allenest vtaf illwile och lösachtigheet (thet ingen ehrlig man göre bör) hafuer wýket ifrå samme sýn laggifte hustro och nu i mong åhr inthet latidt sig vm henne wårda, vtan alt sedan han hýt kom, lefwet vti vppenbar hoordoms last och aldeles fört ett oschikeligit och skamlöst lefwerne, som hwar man ther vm weterliget är, så och för monge slagzmål schul han her begongit hafuer och ther före ingen bättring heller förlykning giordt, therföre så hafuer rätten icke kunedt frýe hans lýf vtan stelle sachen vnderdanigest till Kong:e M:tt, wår aller nådigeste herre.

Stockholmz stadz tenckebook
pro anno 1585.

Stadhollere vpå Stockholms slott
Jacob Bagge
Nilß Hanson

Befalningzman heller slotzfougdt
Erich Larßonn

Borgmestare
Olef Gregerson och Laße Erichson

Stadzschrifware
Peder Erichson

Kemmenere
Mårten Oleffson   Erich Nilson.

[1]

Witnessbref för M. Larentz Exner.

Wy borgmestare och rådmen vti then kong:e stad Stockholm göre weterl'git medh dette wårt öpne breef, att oß är genum tro-wärdige män, som vti denne stadh bygge och boo, tilkenne gifwit, huru såsom then wälförarne och konstliche läkiare, bruch steenschnider och ögenartz, M. Larentz Exner ifrå Griffweberg, hafuer genum Gudz then alzmechtiges nåde och bystond med sÿn konst,

försichtigheet och flýt holpet och botadt nogre siuke personer här i staden, som noget fheel hafua hafft på theres sÿn och eliest med inwertes siukdomer hafua waredt beladde, så att han ther utaf hafuer tack och berömelse, och medan han nu hafuer ödmiukligen waredt begärendes ett witnes breef af oß vnder vår stadz insigle, huruledes som oß vm sådane hans läkiere konst kan ware weterligit och huad godt han här hafuer ther med vträttet, hafuer oß sÿnt sådane hans begären icke orättwist och förthenschuld till det förste bekenne, att een aff vårt borgerschap här i staden, benemd M. Hendrich bundtmakere hafuer latidt oß försthå, att hans hustru, h[ustro] Karÿn benembd, hafuer i tu åhr waret steenblind, then förnemde M. Larentz hafuer genom Gudz milde tilhielp nu then 5 octobris anno 84 näst förleden med sÿn flýt och konst holpet så widt, att hon nu seer wäglede sig sielf och ghå hwart henne teckes, såsom wÿ och hafue förstådt och förnummet, att förnempe M. Larentz Exner hafuer then 11 octobris på förscrefne åhr 84 antaget till att boota een Kong:e M:tz, vår aller nådigiste herres tienare och camerscrifware, benempd Joen Nilson, som vti 5 åhr hafuer lidit stor plåge och wedermöde af siukdom i blåsen, så att han stundom icke hafuer kunnedt late sitt wattn för stoor wedermöde schuld, then hafuer han vti erlige mäns, nemligen Haluard Jönson, Benedictus Mild och Knut Nilson, närwaro med försigtigheet och flýt vp schuret och helet, tette han sielf bekenner, Gudh och läkiaren therföre tilböriligen tackandes. Att så i sanning är, hafue wÿ weterligen latidt hengie vår stadz insigel neden för dette breef, som gifuit och scrifuit är i Stockholm then 14 dag vti ianuarij månedt 84.

[1 v.]

Nos consules et senatores regiæ vrbis Stocholmensis in Suecia omnibus et singulis literas has lecturis uel auditoris testatum facimus præsentium exhibitorem Laurentium Exnerum Griffenbergensem, chirurgicæ artis egregiæ expertum, aliquandiu in hac nostra ciuitati substitisse atque cum Dei opt. max. beneficio et auxilio tum industria sua singulari multos varijs morborum generibus grauter laborantes ita curasse, ut pristinæ per eum sanati restituti sint, inter alios vero ophthalmiæ obnixos (quorum iuuu plurimos) Henrici pellionis cuiusdam conciuis nostri coniungem, plus biennio visus beneficiis misere priuatam die 5 octobris anni 84 ea calamitate liberauit, ita ut sine cuiuspiam ductu et adminiculo

ad quæ voluerit loca se tra[n]sferre queat. Præterea die octobris 11 anno ut supra notato serenissimi regis domini nostri clementissimi a rationibus scribam Ionam Nicolaj vltra quinque annos¹ accerbissimos vesicæ crutiatus circa canalem vrinarium flatibus obstructum [2] patientem, in suam curam receptum, sanum nobis restituit. Quæres cum vulgi fama omnibus satis innotuerint tum etiam virorum fide dignorum C[a]nuti Nicolaj, Haluardi Ioannis et Benedictus [sic] Mildt testimonijs nobis sufficienter comprobata sint, et ea ad gloriam et honorem omnipotentis Dei, qui talia dona et beneficia mortalibus clementer elargitus est, præcipue spectent, nolimus prædicto Exnero præsens industriæ suæ testimonium denegare ∞.

Tideman Cornelius bekom efter Nils Hansons befalning ett försiglat bref efter thenne efterscrifne tenor till borgmestere och rådth vti Amsterdam i Hollandh:

Salutem et amicam benevolentiam &c. Clarissimi viri et [a]mici charissimi. Ipsis calendis februarij anni 84 in publico prætorio nostro præsentè regiæ Maiestatis domini nostri clementissimi castellano viro clarissimo prudentissimoque D. Nicolo Iohannis Brask apparuit huius regiæ urbis ciuis Tilemannus Cornelius, qui affirmavit se literis *vestrarum amplitudinum* admoneri nauem suam onustam mercibus illic in *vestrarum amplitudinum* <literis vocari ut ad certum> aresto detineri, donec creditoribus suis satis fecerit, et nunc *vestrarum amplitudinum* literis vocari, ut ad certum constitutumque tempus rem totam expediat nauemque ex *vestrarum amplitudinum* arresto liberet. Sed cum plurimi in hoc regno existant, quibus hic Tilemannus Cornelius maximam suarum inertium partem bona fide diuenderat, et etiam in dies in urgenda solutione à debitoribus pergere, nec se tam breui temporis spacio totum hoc negotium expedire posse affirmaret, quod tamen iam dudum sperasset, literis etiam sacræ regiæ Maiestatis, quas gratiæ nostri apellant [2 v.] munitus, quibus huic Tilemanno conceditur manendi copia in regno Swetiæ per integrum annum libere ut exigat a suis debitoribus concreditum quo minus nec *vestrarum amplitudinum* expectationi, nec creditorum petitioni modo satis facere posset, etiamsi vellet; igitur pro hoc Tilemanno Cornelio apud *vestras amplitudines* intercedimus, amice et benevole rogantes, ne *vestrarum* autoritas

¹ I ms. står: 'onnos'.

concedat creditoribus potestatem libere et ex arbitrio agandi cum mercibus et nauis, ut volunt & cupiunt, neue grauior sit eorum executio et leuior mercium et nauis venditio, quam uel hic æstimatæ sint aut illic apud vos iusto et legitimo precio uulgo diuendentur, sed potius ut ij, qui Tilemannus totum negotium commendauit ex utilitate et emolumento Tilemanni agant atque nauem et merces diuendant de hinc facillime creditores ex iusto et equo à Tilemanni commissarijs quot ipsis debetur exigere nemine denegante possunt. In hoc ergo negotio de uestrarum *amplitudinum* fide nequaquam dubitamus quin quæ iusta et æqua sunt pro uestrarum *amplitudinum* autoritate administratis. Parem beneuolentiam a nobis semper expectabitis ∞.

Then 20 ianuarij

[3]

såto för rätta Jacob Bagge, Nils Hanson secreterere sampt borgmestare och rådmän.

Samma dag lade Michell Oleffzson rådmän ett fulma[ch]tz brief i rätten, som her Anders i Barckare i Westeråhs län sampt Tommas Jåpßon, rådmän i förnempde Westeråhs, vtgifwit hade, lydandes ord frå ord, som här efter fölier:

För alle fromme christne sampt borgmestare och råd i Stockholm, som dette vårt öpne fullmactz brief kan hände att förekomma, bekenne wy oss, efterscrefne Anders Simonßon, öwärdig kyrckioheerde i Barckare sochn i Westeråhs län, och Tommas Jåpßon, rådmän i Westeråhs stad, att wij på begges våra hustrurs wegne gifwe then ehrlige, försichtige och wälachtede man Michell Oleffzson, rådmän i Stockholm, fulmact och tillstond i vårt namn att vplata och stadfestelse gifwa then ehrlige och försichtige Erich Matzson på ett lithet trähus i Hopars grend, östan till beläget, vpå norre syden näst nedan för Olef Tumlares hus. Och holler samma hus i lengden 15 allnar 1 quarter minder, i bredden 11 alnar. Theß till bewiß och deste högre bekräftelse, att så schal wara sandt och örýggeligen bestådt, trycke wy begges wåre signeter vnder thette öpne fulmactz brief, som gifwit och schrifwit är i Barkarne then 3 julij anno ∞ 84.

Efter dette briefz inneholdt och på denne fulmact, då hemblad[e] och vploot förnempde Michell Oleffßon förscrifne Erich

Matzson samme trähus inför rätten, och rechte the hwar annen handen ther på. Så vplade och förscrifne Erich Matzson sÿn frÿdskÿlling. Gafz för samme hus siutie sex daler, såsom husebreefwit förmeller.

[3 v.]

Hendrich Erichson och hans swära.

På samma dag kom för sittande rätten Kong:e M:tz tieneres Hendrich Erichson rosbårmesteres swära, hustru Anna Hans Hansons archelimestere på Calmare slott, gifwendes tilkenne, att förnempde Hindrich Erichson hade nu wäl förnögdt och stelt henne tilfridz för alt arff, både i fast och allehonda lösorer, inge vnden tagandes, som henne tilfalne wore och med rätte boorde erfwa efter sÿn salige framledne dotther, h[ustro] Karin Hansedotter, som war förnempde Hendrich Erichsons laggifte hustru. Och hade hoon vpboret för sÿn halfpart i thet korbwerkzhus, som samme Hendrich nu besitter och vti boor, hwilket är beläget westan till vti Siffrid tatarknechtz grend, rede peninger sextÿe daler sadene slagz mÿnt, att 4 $\frac{1}{2}$ göre een daler, och alle lösorerne byttes them emellen efter stadzlagen, så att the wore nu aldeles wenligen och wäl till een fulkomlig ände för lÿchte vm förscrefne arf. Wÿdare efter nogen skilachtigheet war them emellen vm nogen gamul geld, som förnempde h[ustro] Anna förmeente sig hafua rätt till att fordra vpå, så äre the ther vm så öfuer eens wordne, att förscrefne Hendrich schulle gifue henne aderton daler rede peninger, hwilke peninger samma h[ustro] Anna bekende sig till fulle nu hafua vpboret och bekamet. Ther med gaf förscrefne hustru Anna för sigh och samme sÿn man Hans Hanson sampt begges theres arfwinger och efter komende oftenempde Hendrich och hans arfwinger qwitt och frÿ för alt ÿthermehre till thall och eftermaning vm förscrefne arf och geld, så att ther på aldrig vidare clandras schall hwarken nu heller i tilkommande tÿder. Ther rechte förnempde h[ustro] Anna Hindrich Erichson hand på in för rätten, och same Hendrich vplade sÿn frÿdskÿlling efter lagen. Och wore öffuer samme arfskÿfte och förlykning wåre stolbröder Jacob Ifwarßon, Hendrich Simonßon, Philipus Peerson och Berent Jönson ∞ .

[4]

Dråp.

S[amma] d[ag] steltes för rätta een bonde hemma vti Findland, benempd Siffrid ifrå Vskÿla sochn, hwilcken för trÿ årh seden

hade slaget een sÿn sochneman i hiel, benempd Bertil, och rÿmde seden hÿtt till Swerige och haffuer alt seden hollet sig vnden, hwart han haffuer kunnedt, till deß att han på det sidzte blef vtaf nogre then dödes frender och slecht igen kend här vti finsche kyrkian i Stockholm, ther samme stedz antastet och seden för rätta stelt $\circ$, ther han sÿn mißgerning bekende.

Sententia.

Effter det then samme, som dräpen blef, hafuer hustru och barn efter sig i Findlandh, som nu till efwentÿrs icke weta, att mandraparen fongen är, ther till med så äre och nogre åhr alrede för lopne, seden samma dråp schedde, therföre hafuer man på H. K. M:tz $\circ$ nådige behag efter latidt, att förscrefne mandrapere må komma i borgen hender, in till theß att rätte målsegenden¹ kunne framdeles i wåhr komma her till städes. Men hwar han icke kan fhå löftesmän och borgen för sig, då schal han blifue slagen i jern och stelles till noget grofft arbete her på slotet, till deß then dödes rätte målsägende kunne hÿt komma.

Tiufwerÿ.

S[amma] d[ag] steltes och för rätta een, benempd Oleff Were, hafuer för nogen tÿd tient iblandh H. K. M:tz hengzterÿdere, men för stöld och tiufwerÿ schuld är han först wÿst vtaf tiensten. Then samme är worden antastedt och belaget, för thet han hade i näst förledne nouembris månedt stoledt een kape och een kaprönike vti ett bröllop på gille stugun här i Stockholm. Theßliges hade han och vm een aftons tÿd gått vti Jsach gulsmedes hus här i staden och ther stolet een grÿta, så att [han] med färsche gerninger är worden ther ofuer fongat. [4 v.]

På samma tÿd steltes och i rätten een, benempd Erich Person, som barn född i Finland, som hade stolet een häst i frå een bonde i Knifstad sochn i Vpsala lhän. Och hade samma tiuf inthet annedt före bäre till att för vrsachte sig med, vtan thet alleinst, att han hade waret vti förscrefne boendes dienst och ngen lön bekommet.

Vti lÿke motto wart een, som tilförenne hade tient Daniel Olefzson slotz fougde på Iwanagorod, benempd Peder Erichson, anlagat, att han hade stolet een kappa ifrå een drawant, ther ett par sölfspenner såto vti. Bestod han samme sÿn misgerning $\circ$.

¹ I ms. står: 'målsengenden'.

Theße *forscrejne* tree tiufwar dömdes till galga och green. Doch blefue the sedan vtaf H. K. M:tt till lifuet benådde och twå af them, nembligen förnempde Olef Werre och Erich Pederßon finne stode theres straff wid kåken.

På samma tÿd tilsade Nilß Hanson secreterer åldermannen för kötmongare och baggare embetet här vti staden, att the schole tilsÿe alle stadzsens kötmongare och bagare, så att the rede sich wid att vpköpe fete oxar och annen nÿt til slachte booschap, theßliges och att bagerne schole baka bröd och ther med göre tillföring till Westråhs, vpå det att fremmande folck, som dÿt till Kong:e M:tz, vår aller nådigiste herres bröllopsz högtÿd nu kommandes warde, måge få köpe thill theres nödtorft, hwad the i så motte till mattwaror behöffue.

[5]

Then 27 ianuarij

såto för rätta Nilß Hanson, Jacob Bagge sampt borgmestare och råd.

Vpbudne hus och tompter.

På samma dag stod vp i rätten Peder Matzson rådman och på Laße Jönßons kardewansmakares wegne vpböd ett steenhus på Smidegatun, beläget emellen Swen smides och Nilß skinnares hus — j:o.

Mårten Olefzson rådman vpböd ett trähus ostan till, som hörer h[ustru] Karin Peder Killingz till — 2:o.

Tillsade borgmestare och råd, att the, som wele bruke tÿnnebindare embetet här i staden, schole på näste rådstugu dag göre theris borgare eed och wara embetz skrän vndergifne, såsom tillforenne af åldre hafuer waret sedh.

Tillsade Nils Hanson menige borgerschapel, att hwar man schall wara förtenckt för then lägenheet schull, som nu på ferde är med Kong:e M:tz, vår aller nådigiste herres bröllopsz högtÿd schul, anamme vtaf slotthet 5 *tynnor* rog till att skråda, seden mala och baka vti godt herle och grisle bröd.

Jtem tilsades och vm tilföring med öl, wyn och fetalie till Westeråhs till the fremmandes nödtorfter.

The, som achte begifue sig här aff staden till distingzmarknadt, schole först försörje theris hus, så att stadzwachten icke motte nederlegges i midel tydh.

The, som hafua stall til att vt leye på malmerne, schole hafua ther acht vpå, hwem som the städie them vt, att schada icke motte schee aff eldh.

Brandmestere schole hafua acht i staden och besee vti hwart [5 v.] qwartere, hwad för eldredschap, som kan finnes vti hwart hus, och huru hwar man sig i denne motto för sorgdt hafuer, efter som the offthe tilförenne äre ther vm förmante wordne.

Oleff Holm och Lasse Buß.

Samma dag tilsades Oleff Holm vtaf rätten, att han innen 14 dager dag här näst effter schall komma fram och med bref och segel bewyse, hwad rätt han och Siffrid Jacobson hafua till then tomt, som belägen är neden för salige Peder Anderßons hus wid Södre poort, hwilcken tomt förnempde Olef Holm vti näst förledne octobris månedt bespråket hade, sampt een deel vti een gård och tomt på Södremalm, ther Laße Buß hade giffuit peninger vpå. Med thet samma schal han och wara förtencckt inne[n] förnempde tyd att leggie in j retten so monge peninger, som samme Laße Buß på förscrefne tomt haffuer vtgiffuit.

Hans Schult.

S[amma] d[ag] wart Hans Schult tilsagdt, att han på näste rådstugu dag schal inlegge scriftilig sware på Jonas Bodekeres inlagde clage schedler. Jtem förbödz them på både syder, att ingen schal vti wredes moot förgrype sig på then¹ andre, till deß the med een rätt kunne blifue åtskilde vm then twistige sach, som them emellan är.

Stentzel sämeskmakare

på Norremalm kom fram i rätten och tilböd sig med dannequinnor wele ghå lag och eed, att hans stiuff dotther Rebecca icke annerlunda än ehrligen sig vti sitt echtenschap med sin man David skomakare altyd förholledt haffuer. Men effter förnempde Daidt war da icke tilstädes, schal förnempde sach hafwas för händer på näste [6]

¹ I ms. står: 'them'.

radstugu dag. Doch schal förnempde Dauidt först ghå then lag och eed, som honum är förelagdh worden.

Then 30 ianuarij

sato för rätta Nilß Hanson sampt borgmestare och råd.

S[amma] d[ag] vpböd Peder Matzson rådman Laße Jönßons kardewanmakares hus på Smidiegatun — 2:o.

Siffrid Nilßon then eldre

vti Gramunckegrend begärede aff rätten the peninger lös, som haffue ett heelt åhr igenum stådt i arrest hoos Tonies byßeskyttere här i staden och äre falne till arfz effter Knut timberman, borgare i Arboga, efter förscrefne Siffrid gaf före, att förnempde Knut war honum een summa peninger skyllig och hade ther på hans egen bekenelse och handtschrift.

Wart honum ther på swarat, att han mhå bekomme samme peninger lös, doch med thet besched, att han schal legge sÿn handtschrift i staden igen, så lydendes, att hwar nogen kommer, som haffuer ther bättre rätt till, då schal han giffua samma peninger tilbaka igen.

Bertil Marcußon och hans

sÿster Malÿn.

S[amma] dag kom för rätten een bonde benempd Bertill Marcußon sampt hans sÿster Malÿn, lade fram ett Kong:e M:tz, wår aller nadigiste herres breek och förschrift till the gode män, stadthollerne här på Stockholm, att the wille förhielpe them till rätte vm ett huspart, som Peder smed, boendes på Smidiegatun, schal med orätte hafua them ifrå.

[6 v.]

Men när slechtlinean war ransakat befans thet, att förnempde Bertill och samma hans sÿster hade ingen rätt till samma huspart, vtan förscrefne Peder smed hade them [sic] lagligen til sig löst vtat rätte bördemän, effter som thenne slechtlinia vtwÿser, och dherföre blefue the andre nu som för afwÿste.

S[amma] dag giordes vpschuff med Dauid schomakares sache, så att han på näste rådzstugudag schall komma fram med tolf ehrlige, boefaste män och frÿ sig för thet hoor, som hans hustro

Rebecca honum tillmäter. Och stelte han M. Peter barberere vti löfte och borgen för sig i mydel tyd *∞*.

Glaasmakare embethzmän

begärede på samme tyd een embetz skråå, huilket them tillsades och herefter bekomme. Och lyder¹ samma schråå ord ifrå ordh, såsom her efter föllier:

Kong:e M:tz till Sverige *∞*, vår aller nådigiste herres trooplichtige vnder sater och på denne tyd till förordnade vti slotzlofwen på Stockholm, wÿ efterschrefne Jacob Bagge till Boo och Nilß Hanson till Helgöo secreterere göre weterligit, att then 30 ianuarij, då wÿ sampt *med* borgmestere och rådmen vti Stockholm såtho för rätta på rådhuset ther same stedes, ibland andre sacher och ärender, som på förnempde tyd forhandledes, kome för oß glasmesterne, som här äre boendes och bruke theres emb[e]te i staden, clagligen tilkenne gifwendes, att them till theres näring och bärning scher mycket för när vtaf een hoop löst selschap, som sig hitt som oftest både af landet och eliest begifua och vtan loff och tillstond falle the andre glasmestere vti theres embete, görendes hwarken H. K. M:tt nogen tilbörlich tjenst, eÿ heller stadenom lÿke och rätt. Sådene oskicke- [7] ligheet till att förekomma så hafwe förnempde glaßmesterne ödmuikligen begäredt, att the *med* tilbörlich embetes skråå motte försedde blÿfwa såsom andre embeteßmen här i staden boendes äre, hwilket wÿ them för rättwisenes schull icke hafue weled förwägre vtan på högmectigiste K. M:tz, vår aller nådigiste herres nådige behagh efter latet, såsom wÿ och *med* dette öpne breef till lathe them theße efterschrefne priuilegia och wilkor till att niuta, bruka och beholla:

Till thet förste vpå det att förschrefne glaßmestare kunne blifua wid macht och göra staden lÿke och rätt, så schole the wara otte mestare på samme theres embete, och ibland the otte schole fyre glaßmestere wara och fyre målare; jtem så skall århlich en aff deße wara ålderman för samma embete.

Till thet andre schall och ingen blifwa liden heller antagen vti förschrefne embete, vtan han hafuer först fulkomligen lärt samme embete och kan thet bewÿse *med* sitt läre breef. Therutoffuer så schal han och blifua hoos een mestare till tjenst ett helt årh inenum

¹ I ms. står: 'lydet'.

och lathe see hwad arbete han göra kan, gifue sedan 6 daler i börsen och göre sitt mestarestycke och mestare kost vth, efter som wÿs och sedwan[e] är. Hwilken som fördrister sigh her emot handla och göra och blifuer ther med beslagen, schall hafua brutet och förwärket 5 daler till staden och 5 daler i embetet och ändå miste all sin handtwerkz redzschap, som han arbetar medh ∞.

Till thet tridie så schole och inge herre tienere blifua tillatidt att gör[e] något glasmestere arbete anthen här i staden heller på malmerne vtan till deres egne herrer allene ∞.

[7 v.] Till thet fierde schal och een läre dräng, som sig vti förnempde emb[e]tz dienst gifua will, wara förpflichtadt att tiena 5 åhr till lära och thett 6 åhret tiena för een mesterswen, och må han först bekomma och vpbära åhrslön gifua vth sÿn läre tÿnno, som gamble bruck är i andre embeter ∞.

Till thet fempte schall och ingen läredreng eller mester swen fördriste sig taga sÿn mestares glaß, ferge heller blÿ och bruke thet sig till nytto och fördeel vthan sin husboendes wetschap och samtÿckio. Then annerlunde gör, schal straffes såsom för annadt tiufwerÿ ∞.

Till thet siette så schal och ingen wara efterlatidt mangle glaß med skoftaal vtan hele kister och halfwe kister. Then annorlunda gör och thet befinnes, schall hafua förwärcket 10 daler till embetet och glasen vptages in på slotet. Men glasmestarenar må wara frÿdt att sälie med schoftall, som the thet best kunne tÿga.

Theße förscrefne artichler och andre nyttige wilkor flere, som andre embetes skråå inneholla, hafwe wÿ på denne tÿd vpå H. K. M:tz nådige behagh förscrefne glaßmestere embetet till rättelse och styrckio samtÿcht och så beslutet, att the obrotzligen widh macht hollas schole, doch oß altÿd förbehollet them efter lägenheten förbättra, hwar så behof görs ∞.

Hans Hanson camerere

[8] begärede på schipere Peder Nilßons hustruoes wegna rätt vpå Måns Peerson stockeknecht, hwilcken han meente wara förnempde Peder Nilsons dödz wollende, för thet han hade anno 84 stunget honum i hans arm.

Dette ärendet vpsattes till een annen rådZ stugu dag, och då schal ransachet blifua, huru widt samma sach är tilförenne förhörd

och examineret, och hwad som witnen ther vm tilförenne then 27 aprilis anno 84 in för rätten betyget hafuer.¹

Tideman Cornelius

contra

Wil'an[ ] de Wich.

På samma tÿd kom fram i rätten Tideman Cornelius, borgare i Stockholm, clageligen tilkenne gifwendes, att på det åhr 79 hade Willam v. Wÿch, som den tÿd war högborne furstes och herres hertig Carls ω , Swerigis rÿkes arffurste, hertig³ till Södermanlandz ω köpman, annamedt aff honum och hans hustru till *högbemälte* furstes behoof till nÿehundrat daler wÿn, och ifrå den tÿd ingen betalning kunnedt therföre bekomme, och ändoch han hade sielf giordt sin störste flÿt ther vm, theßlikes och ofte latidt besökie *högbemälte* furste vm sin betalning, hafuer han doch ingen annen swar och bescheedt kunnedt bekomme, vtan att han schall sökie sin betalning hoos förscrefne Willam, efter *högbemälte* furste hade honum för nögd och betalt för alle handell och köpenschap vti hög[bemälte] F. Nådes sacher, såsom thet med nogre witnesbref, hwilcke Tideman vti rätten framlade, wÿdere bewistes. Och förthenschuld will han nu war[a] plichtig och skÿlligh att stelle honum tilfridz för samme wÿn effter then affhandling, som them emellen [8 v.] til förene scheed war vti Lÿnköping anno 80 näst förleden.

Till denne framstelte clagemål swarade *oftenempde* Willam v. Wÿck, att han icke kunde neke och vnfalla, thet han same wÿn till *högbemälte* furstes behoof och efter H. F. N:s befallning hade latidt vptaga af förscrefne T deman, theßlikes loffuet och tillsagdt att wele förschaffe honum ther betalning före, men thet han schulle nu blifue nödd och twinget till att betale, ther befinner han sikh fast wara beswäredt vti, helst efter han förmeente sikh inthet wara H. F. N. skÿlligh, eÿ hade han heller nogen tÿdh vpboret noget vpå förscrefne winköp. Begäre förthenschuld vtaf rätten, att honum motte än nu gifues tÿd, så att han kunde afhandle denne sach till een god ände hoos H. F. N., så att thet motte honum vtan hans merckelige schade af ghå.

¹ Se ovan s. 27.

² I ms. står: 'hertilz'.

Sententia.

Effter det förnempde ärende är tilförenne anno 80 vtaf nogre gode men, som vdöffuer samme sach hafue waredt förordnade i Lönköping, nogsampt wordet ransakat, betenckt och öffuer väget, huilke ther på så dömpth hafua, att förnempde Willan] v. Wich schal wara förpflichtet att stelle Tideman till fridz med thet aldra första för samme vptagne wÿn, såframpt man icke kan beweke högbemälte furste til att betala, efter som then scriftlige sententz ther på vtgifwen ther vm wÿdere förmäller, hwilken begge parterne hafue ingådt, ther till bewilget och giordt hwar annen handstreckning vpå; therföre så kunde man icke wÿke ifrå samme afsagde doom, eÿ heller nogen lengre tÿd giffue honum, vtan achte för rätt wist, att thet må blifua widh then förlÿkning, som tillförne them emellen scheed är. Doch ther som oftenempde Willam icke wille sigh ther med åt nöÿe lathe vtan wore till sinnes att appellere här ifrå vnder högre rätt, kunde man honum thet icke för wägra ∞.

Then j februarij

såte för rätta Nilß Hanson och nogre vtaf rådet.

S[amma] d[ag] vpböd Peer Matzson rådman Laße Jönßons kardewanmakares hus på Smidegatun — 3:o.

Då tilsades stadzsens fiskiere, att the schole vtan geenseielse schicke två fiskiare åstad till Westeråhs med två drenger och två noter, som ther blifue schole och fiskie, så lenge bröllopsz högtÿden wore öfuerstånden.

Berent Saß

på samma dag clagede in för rätten, att kolarne wid Nacka hade vptaget een häst för honum i denne höst och kördt honum förderfwat, försporde sig för then schul, vm the icke wore plichtige att betala hesten igen.

Dette skötz vp till een wÿdare ransakning, till deß Nils Hanson fhår talla wid Jsach i Nacka; då schal saken blifua för lÿkt.

Dauidt schomakare.

S[amma] d[ag] kom Dauidt skomakare fram i rätten och sade [9 v.] sigh icke kunne fhå sÿn lagmän tilhopa, försporde sig, vm han motte fhå appellere in vnder rÿkzens högwÿse råd.

Wart honum swarat, att honum äre alrede tree stempnedager före satte, på huilcke han schulle framkomme och frÿe sich *med* lag och eed. Men effter han icke hafuer kunnedt kome sÿn lagmän tilhopa, wille man wäll wete sigh efter lagen ther vdinnen att förholle. Jek[e] deß mindre schal han *med* sÿn hustru draga till erchebisen till nästkomende dis[t]ingzmarcknet och ther lathe förhöra sachen. Sedan stelles *thet* till wälbemälte erchebiscop, vm the måge blifua att skilde, efter som hans *hustrv* *thet* begärede.

Then 13 februarij

såte för rätta borgmestere och rådmen.

Arff.

S[amma] dag kom h[ustru] Malÿn Laße Gregersons timberman på Södremalm och nu såsom tilförenne clagede efter ett arff, som framledne Matz trånbrennares hustru haffuer inne *med* sig. Och till att bewise *samma* sÿn elagemål wara sanferdig, framstelte hoon vti rätten een malmbo, benempd Erich Susi, teslikes een aff borgerschapet här i staden, benempd Eskill Påwelson, westantill boendes, hwilcke witnede och swore på lagboken, att the wäl wiste, att förnempde Matz trånbrennare hade taget arff vpå Sela effter een benempd . . .,¹ hwilcken war same Matz tranbrenners, theßliges och förnempde *hustrv* Malines Laße Gregersons fadersbroder och hade Matz trånebrennare bekomet och vpboret *thette* efterscrefne, nemligen . . .²

[10]

Oleff Holm.

Än på *samma* tÿd satte Oleff Holm neder i rätten 60 daler rede *peninger* och en gulkäd vm 40 daler, som stadzsens kemmenäre toge vti förwaring till widere bescheed.

Tiufwerÿ.

S[amma] d[ag] steltes een poike fram i rätten, som hade brutidt sig in i Staffan köttmångeres hus westan till, vttagit 30 daler rede *peninger* vtur hans kiste. Seden hade han fådt Olef dragers hustru 19 daler ther af till gömo, een deel hade han förslösat och förskingret.

¹ Lakun i ms.

² Texten är i ms. ej fullföljd.

Så hade han och vtlänt ther noget vtaf, nemligen Erich Erichson i Niufstad [*sic*] i Eed sochn 5 daler. Denne sach sattes vp till näste radzstugu dagh.

Marcus Jörenson af borgerskapet vploot Peder Swenson in för rätten ett trähus, beläget östan till vti Peer Swensons grend för . . .¹ daler, och förnempde Peer vplade sý[n] fridskilling efter lagen.

[10 v.]

H[ustro] Karÿn Mårten schafferes

contra

Simon kock.

Hustro Karÿn, framledne Mårten schafferes hustro, anclagede Simon kock i rätten, att han hade för nogen tÿd seden, nemligen 14 dager före julehelgen anno 84, vti skaffare kammeren på slotet stunget förnempde hennes man *med* een knÿf vti armen och *med* thet samme afskoret alle senor och ådror, ther then andre seden 3 wecker ther näst effter leed sÿn död vtaf. Begärede för then schul rätt vpå sama dråpare.

Wore tilstådes på samme tÿd vti skaffare kameren, ther schaden schedde, Ambrosius brÿggere och een slotzsens muremestare.

Wart förnempde Ambrosius brÿggare framkalledt, hwilcken *med* sÿn sworn eed witnede vti denne sach, såsom her effter fölier, att förnempde Mårthen schaffare satt på same tÿd och laas vti een crönike. Då fra[ge]de Ambrosius, vm Mårthen wille vnne honum samme boock. Swarade han neÿ, hoon hörer Mårthen Påwellson till. Då föll den Simon kock vti begges there taal och sade: 'Det är een härlig man, som boken äger'. Swarade schaffaren: 'Tag är så god, som du din padda'. Seden begÿnte the wÿdare till att ordkastet, till theß att förnempde Mårthen schaffare grep till een stong och stötte kocken ther *med* på armen. Men kocken tog till een knÿf, som han tog vtur een bÿtta, then han hade i honden, och ther stack han schaffaren med i arme[n] och riste af alle senor och ådror.

[11] M. Jacob bardskärere, som samma skaffare hade förbundet, witnede och bekende, att medianen war klufwen i tu; så wore och

¹ Lakun i ms.

både senor och ådror på armen wäl ett fingers mon langt afskorne, och vtaf thet att blodet war honum förlophen, moste han sätie lyfwet effter, så att honum inthet stod till att hielpa.

Sententia.

Effter förnempde Simon kock then schade aff mootwilligheet och icke aff rätt nödwern gjorde, efter som ther vm witnat är, så befinne[r] man och, att schaffaren, som döden ledh, är vtaf then andres handwerck och icke genum nogen annen siukdom heller ofall komen vm sit lyf, theßliges efter förnempde Simon kock een sådene ond gerning på kongligit slott begonget hafuer och är therutöfuer fongat med färske gerning, therfore kunde ingen af them i rätten säto frje hans lyf vtan nåden står hoos H. K. M:tt *o*.

Hendrich koperslagere, furst[liga] nådes
hertig Cristoffers tienere ifra Mechelenborg
contra

Hendrich Spikernagell.

På samma tyd clagede Hendrich koperslagere, att Spikernagel hade för nogre dager seden östen till på brjggion skeldt honum för een skelm och med för achtelig ord angripit högbemälte furste, seiendes: 'Du lose karl, jch frage nach dich deinem herren ghar nichtens'. Witnen, som sådene ord schulle haffua hört, wore lille Fredrich schnidere och een, benempd Hans Magnus.

Detta ärende skötz vp till näste rådstugu dag, effter förnempde Hans Magnus då icke war med tilstädz.

Then 15 februarij

[11 v.]

säto för rätta borgmestare och radet sampt Erich Larson, höfwidzman för gårdz feniken.

Oleff Holm och Laße Buß.

S[amma] d[ag] gjorde borgmesterne förbud vpå, att inthet schall byggias på then tomt östantill, som Oleff Holm och Laße Buß stå i clander vm, för än Peder Andersons arfwinger, som samme tomt sälie wele, kunne med breef och sigel bewyse, att hoon theres rätte börd är.

Then tiuf, som hade stolet Staffan köttmångere och war tilförenne för rätte, bekende nu, att den tyd han först kom till tienst

hoos förnempde Staffan, staa han ifrå honum 6 ƒ peninger. Jtem bekende han och på Oleff dragares hustru, att hoon hade så sagt till honum: 'Hafuer tu noget, så bär till migh, iag will gömet åt tig'. Och den tyd [han] hade stoledt the 30 daler ifrå förnempde Staffan, bar samme kärling fram een bÿtte, ther samme tiuf slog the peninger vti, som han stoledt hade.

Wÿdare clagade förnempde Staffan, att hans drenger hade i näst förledne höst stulet honom noget talg ifrå och burit til förnempde kerling, hwilket hoon hafuer weder taget och stöpt ther lius vtaf; jtem hade hoon och budet honom 4 daler i förlykning för the 5 daler hoon böd honom nogre dager tilförenne.

Sententia.

Förnempde Staffans tiuff blef för sÿn vngdooms schul beädd till lyfwet. Doch schole bade han och kerlingen, som the stolne peninger gömdt och döldt hafuer, stupas med rÿs wid kåken och förwÿsas seden stadzsens ägor.

- [12] Giordes på samma dag wÿdere vpskuff med then sach emellen Hendrich koperslagere och Hendrich Spikernagel, så att på näste radzstugu dag schal förnempde Spikernagel stemnas för rätta och witner fordras fram, som hans otilbörlige tal hördt haffue.

Then 16 f[e]bruarij

såto för rätta borgmestare och råd.

Oleff Larson ålenningh.

Samma dag tilböd Olef Larson ålenningh sig wele swara Nils Larson tollenär till rätte vm the peninger han hade tagit till läns aff hans swäre, h[ustru] Mariedt Olef Swensons. Sade sig och inthet mhere wara henne skÿlligh än the sexhundet ƒ , ther hans handtschrift förmäler vm, hwilcke peninger framledne Peder i portens szon Mårten Peerson hade taget til läns vtaf förnempde hustru Mariedt och satt henne ther fullen pant före, som war ett sölfbelte, förgÿlt, wog 40 lod; item ett sölf stoop vm 20 lod, så och een söflslÿde vm 34 lod. Och sedan Gud hade kallat förscrefne Mårten Peerson, hwilket skedde 76 vm Pedermeße tyd, tog Olef the samme peninger till sig och satte h[ustru] Mariedt sitt hus till vnderpant i Gråmunkegrend, såsom handtschriften förmäller. Allenest wexlade han handscrifter med henne, så att han tog igen

Märthen Peersons handtschrift och gaf sÿn vt i staden igen vnder samme datum, som förberörde Märtens¹ handtschrift war dateret.

Vti thenne sach witnede och bewÿste Peder Erichson stadzschrifweren med sÿn räkenschapz boock, att the peninger, som framledne Mårten Peerson hade taget till läns af hustru Mariedt Olef Swensons, war ett hundret þ s[alig] konungh Göstafz mÿnt, och när pante sölfret blef igen löst med klippingzmÿnt, som anno 76 gongbart war, då betaltes och ett åhrs intereße, som war 70 þ af samma klippingzmÿnt. Och när thet ene räknades moot thet andre, belöper sig Märthen Peersons peninger 720 þ. Men Olef Larsons handtschrift lyder på sex hundret þ ortig. [12 v.]

På samme dag nekade förnempde Olef Larson sig hafua taget nogre peninger af obÿttan deel vti thet wederlag, som salige Peder i porten hade med Matz Larson köpswen, ther förnempde hustru Mariedt Olef Swensons schulle betales medh.

Förberörde sach och ärende wart vti rätten så vptaget, att ther som det kunde komme till nogen wenligen för lykning emellen förscrijne hustru Mariedt och Olef Larson, så att hon wille noget late afbidie sig och icke kräfwie på 600 þ konungh Göstafz mÿnt, efter som hoon förmener sig hafua ther rätt till, än doch Olef Larsons handtschrift inthet förmäller, hwad slagz mÿnt thet waredt hafuer, då wille borgmesterne gerne förordne ther nogre gode män till, som med flÿt schole mäkle sachen dem emellen. Men ther förnempde h[ustro] Mariedt icke wille till nogen sådane förlykning, då wiste the gode män, som för rätta sitte, icke wÿke ifrå theres förre afsagde sententz och doom, som så lyder, att förnempde Olef Larson schal efter then 8 artichels innehöld vti köpemala balken ghå lag och eed selff siette, att han icke är ofttempde hustrv Mariedt mhere skÿllig och plichtig än till sex hundret þ klippingz mÿnt, som han bekenner sig, och seden wara och blifua frÿ för alt ÿthermere tilltaal vm förscrejne geld. [13]

S[amma] d[ag] gjorde theße efterscrejne tÿnnebÿndare, Marcus Japson, Hendrich Peerson, Frantz Berendz, Bernt Renholtzson, theres borgare eed her i staden att blifua och bruke sitt embete vnder rätt embetz skrå. Vplade hwardere theres burepeninger efter lagen.

¹ I ms. står: Mänens.

Affsades och på samme dag af rätten, att then blinde qwinna heller pÿga, Barbroo benempd, som clager, att framledne Olof Klubbz moder schall hafua taget hennes fädernes och mödernens arf till sig, medan hoon liten och öfuermaga war, schal blifua förnögd aff obÿttan deel vtaf thet arff, som Olef Klubb[s] hustru och hennes medarfvingar ifrå Wermdö sig emellan nu byta schole.

Then 21 februa[r]ij

såte för rätta borgmestare och radh.

[13 v.] S[amma] dag kom fram ehrlich och beschedlig man Joen Pederson, borgare på Södremalm, och presenterede för oß ett försiglet brief, som då i rätten vpläset blef, lydendes och innehollendes, att Kong:e M:tz trooman och secreterere Rasmus Ludwichson hade på thet åhr siwtÿe fyre then 10 martij giort een wenlig förlykning med ehrlich och beschedlig man Peder Olefson i Näs vti Broo sochn i Bro schiplag vm ett arf, som förnempde Peders broders dotther, salige hustru Barbaro Erichz dotter, som war förbemelte Rasmus Ludwichson[s] laggifte hustru (hwars siel Gud benade), så att begge parterne wore nu wenligen och wäl åtskilde vm samme arff. Och till een förbättring och wälgafue hade förnempde Rasmus Ludwichson aff een frÿ wilie vndt, schenckt och gifuit förbemelte Peder Olefson och hans rätte efterkomende erfvinger een sÿn tomtpt här i Stockholm, liggendes westan till i Lasse Prÿsses grend på norre sÿden, när man går ned i grenden, som holler i lengden twa och tiugu alner och i bredden tÿe alner, doch med sadanne förordh, att hwar förscrefne Peder Olefzson heller hans efterkomande erfvinger wele förscrefne tomtpt bort sälie, då schal samme tomtpt först hembiudes Rasmus Ludwichson heller och hans efterkomende arfvingar till löse för så monge peninger och för thet werde, som Rasmus Ludwichsons eget gafue brief på förscrefne tomtpt vtgifuit ther vm vttryckeligen inneholler och förmäller. Så efter thet att ofttempde Rasmus Ludwichson aff rätten begärede stadzsens witnesbrief på samme sÿne gafua och att förschrefne handel motte vti wår stadz tenckeboock blifua antecknet, hafue wÿ sådent icke weledt honum förwägra vtan thet efterlatidt o.

Then 8 martij

[14]

såto för rätta borgmestare och rådmen.

Blef befaledt, att Matz Nilson, redeswen på Åkeröö, schal tilscrifwes, att han innen nästkomande pingesdag tyd schal koma här tilstädes och förclara sig vm then huspart honum tilhörer vti Peder Helsingz hus.

Samma dag kommo in för rätten vår medborgare Anders Erich[son], vti Brunsgrendh boendes, med sÿn k[ära] hustrv, hustrv Brÿta, gifwendes tilkenne, att the hade giordt een sådene contract och handel sig emellen vm begges theres ägendeler och godz, löst och fast. Först efter thet the inge lifs arfwinger heller barn hafue, icke heller nogen dell på någon side erfwedt, vthan hwadh fattigdom Gudh them¹ förlent hafuer, är begges theres rätte aflinge godz, therföre hade the nu vtaf rätt kärlighet bewiliet, sampttÿckct och beslutet sig emellen, att hwilken there som Gudh teckes vnne lengre att lefue, skall behålle alle theres ägodeler, både löst och fast, så lenge han heller hoon lefwer, them att niute, brucke och behålle sig till gagn och gode, och med sådene bescheedh och wilkor, att vm then, som lefwer then andre vt, blifuer oförseedh och icke ghår på annat giftermåll igen, och ther så hende och nöden kunde fordre, att then samme, som lengre lefuer, kunne behöfue at förthäre alle förnempde ägodeler, thå schole theres erfvinger, som Gudh först kallede, intet hafwe ther emoot att seÿe vti någon måtte ∞. Men när Gudh then alzmechtigeste syntes kalle then, som efter lefwer, thå schole begges theres, [14 v.] nemligen Anders Erichsons och hans hustrues, hustrv Brÿtas näste erfvinger tråde till och skiffte och deele efter lagen, hwad då kan finnes qwart att ware. Och för then schull begärede förscrefnen Anders Erichson sampt förnempde hans k[ära] hustrv stadfestelse bref vtaf rätten på thenne theris christlige förehningh vm förnempde theris ägodeler. Så efter thet Sweriges bescrefnen lag clarligen efterlater, att man vtaf aflinge godz mhå göra hwad man will, therföre wiste man them sådene theris rättmätige begären icke vti nogen motte att wägre vtan samme gafue aldeles gille och med dette bref bekreftiga på sådene wilkor, som förbemält sthår, nemligen att vm then, som lefuer then andre vt, blifuer oförseedh och ick[e] seden ghar på annet gifter mål igen ∞.

¹ I ms. står: 'then'.

Samma dag förordnedes the som stadzsens skott vpbäre schole för dette närwarendes år 85. Och blefue der till vpnemde, först af rådet¹ Anders Jönson

af menigh[eten]: { Anders Olefzson westan till
Peter Wernick
Hendrich Frantzson.

Wart och alfwarligen tillsagdt, att the fiskie månglare her äre schole ther *med* afsthå och allenest late bönderne sälie theris fisk widh brüggién såsom tilförenne. Allenest måge the¹ thenne weke förlytre thet the her till inköpt hafua.

Thesse *efterscrefne* wore förordnade öffuer een förlickningh emellen Matz trånebränners² efterlefwersche och Laße timbermans hustru på Södremalm: Michel Olefzson, Hendrich Balke, Nils Lundh.

[15]

Knutt Nilson och Halfward gulsméd kommo för rätta, och begärede förnempde Knut att honum motte inrymes *det* hus, som honum på sÿn huströes wegna är tildeelt och hon *med* giftermål är kommen till. Swa[rade] Halfwardh, att han will anten gifue honum så monge peninger, som husedt är skattadt före, heller och gifue honum ett annat hus i så gode lege, som *det* är och *det* kan wara werdt. Så kräfuér och förnempde Knut på ett åhrs huselege.

Her vpa war borgmesternes betenckiende, att efter Halfward hafuér ett hus wid Södre poort, som han sälie wil M. Peder barskärere, wore bäst, att han vplothe thet huset förnempde Knut och han beholla the tu husen tilhope, som är hans huströes rätte fäderne och möderne.

Lofde Halfwardh, att thette schal blifua slÿtedt³ dem emellen i denne weken, så snart han haffuér betencht och besluthet sig *med* sÿn hustrv her vm.

Then 27 martij.

Wårt menige borgerschapet vpkalledt i rådZ stugun och vtí Jacob Bagges, Erich Larsons sampt borgmesterne och rådZ närwaro, och blefue the vtaf förnempde Jacob Bagge förmante, att

¹ I ms. står: 'ther'. — ² I ms. står: 'tråne bidders'. — ³ I ms. står: 'flÿtedt'.

the innen Kong:e M:tz ankumpst schole late teckie theris hus tack *med* holtegel, så att till *thet* minste motte till än 10 hus i hwar fierding theßförinnan teckte blifua. The schole och eliest ther winlegge sig vm, att *thet* motte eliest sthå schickeligen till *med* reenligheet på gatunerne och eliest til H. K. M:tz tilkumpst, så att *thet* kunde wara Hans K. M:tt till behag.

Jtem blifue the och tillsagde vm trähusen här i staden, ehwart the kunne wara belagne, som kunne än nu på nogen tyd blifue beståndande, schole öfwer strykes *med* koperrokz färga innen Kong:e M:tz tilkumpst. Hwar så icke scheer, då schole the nederrÿfues. The gamble och nederrotne hus schole nu strax vmkullrÿfues.

Blifue the och warnade vm theris swÿn, *ther* staden är öfuer fÿlt *med*, att the hafue them af wägen, såframpt hwar *thet* icke scheer, då schole the icke tenckie, att the schole fhå lösa them igen *med* peninger vtan schole gifue till prÿs the fattige.

Att hwar man holler deris hus rheen för Kong:e M:tz tienare, som till dem blifue lagde till herberge.

Jtem att the lathe teckie theris taack *med* mul och lata sota theres skorstenar.

Jtem blifue the förmante vm stadzsens skott, så att the äre förtenckt[e] innen helgedagerne dem till fÿllest vtgöre.¹

¹ I ms. står: 'vtghår'.

Stockholms stadz tänckebook
pro anno 1586, 1587, 1588.

Stadthollere på Stockholms slot
Her Peer, greffwe till Wisingzborgh och fryherre till Ridboholm,
Swerigis rýkes drotzett och rådñ
Her Erich Sparre till Sundby, Swerigis rýkes vice cantzeler och
rådñ, lagman vdi Wesmannelandh och Dalerne

Slotz loffwen
Johan Bagge till Sixstadh
Jacob Bagge till Boo
Nils Hanßon till Helgö
Erich Matzßon till Nora

Befalningzman ther sammestedz
Erich Larßonn

Borgmestere
Oluff Grelßon och Lars Erichßonn

Stadzens schriffwere
Lars Henrichßonn.

---

[1]

5 ianuarij

sothe för rette Kong:e M:ttz 1586 vår aller nådigiste herres tro mann
och tilförordnett vñ slotzloffwenn på Stockholm, Nils Hanßon till
Helgö och Erich Biörßon tÿgmester sampt borgmestere och rådmän.

War menigheten förehollitt, att efter marcknadz tyderne till stundede och hwar för syne lägenheter dem besökie wille, derföre skulle de så lage, att deres hus bleffwe well försedde medh godt folck, som wårdh och wacht vppeholle kunne, helst meden wachten måste nu i midler tydh bliffwe förstärcht, thesligestt haffwe vpseende, att icke någon skade sker aff eldh och annett ofall.

Samme dagh stälthes en qwinna för rette, benämpndh Margit Henrichsdotter, född i Wemo sochnn (hennes man benämpndh Påwel Nilßon, hwilkenn ingen tienist hade), som hade nyårs dagh vnder högmeßenn skuritt en pungh iffrå hustru Anna Nils mersekremeres och blef tagitt widh ferske gerningh, så att hon icke kunde komme ney för sigh vthenn bestodh sin misgerningh, och war i samme pungh 4¹/₂ öre peninger, hwilkett lågh i retten.

Sententia.

Att ändogh thet kunde wara ett ringe tiuffwerÿ, dogh effther hon dÿrffdes till att görett vdi kyrken och sÿnnerligen på den tydh, der hon så wel som alle skulle medh all ödmiuk ährewördningh haffwe syne tancker och hugh till Gudh alzmechtigh (thet och för thenskuldh kunde recknes för kyrketiuffnett), skulle hon vthenn twiffwell mindre försÿn haffwe att göre sådanth thett well större wore på en annen stadh, derföre bleff henne affsagdt för dom, att hon skulle miste huden widh stupan och förwÿses staden och stadzens äger.

8 ianuarij

[1 v.]

sothe Nils Hanßon och Erich Larßon slotzfougthen sampt borgmestere och rådh för rette.

Walborg Jönsdotters tiuffwerÿ.

Samme dag klagede Oluff Simonßon skipperen en pyga, benämnd Walborgh Jönsdotter, i rette, för thet att hon skulle haffwe stulitt 2 sölf skeder iffrå honom, hwilkett hon sielff onödd och otwungett skulle haffwe twenne reeser, dogh åthskilleligen, bekendt för honom, först att hon hade satt samme skeder hoos Knut Nilßons camerschriffwerens pyga på Norre malm för 2 öre, men när Oluff loth fölie henne tyt för porthen, sade hon, att hon wille kalle pigann vth, och när hon kom in vm porthen, slogh hon porten åter effther sigh och drogh in klinkebåndett och lop igenom gården sin wäg vth

på andre gathen. När han fick henne åter igen, bekende hon annen gången vdi hustru Karin Eskill Jönßons och Hans Erichßons närware, att hon hade fått en hustru, benämpndh Vrsilia på Norremalm, samme skeder till göme. När Hans proföß hade dem både till mundz, nekede och swor förnämpnde Vrsilia, att hon aldrig hade någre skeder anamett aff henne *o*. Menn förnämpnde Walborgh nekede nu aldeles, att hon aldrig hade tagit samme skeder, och sade, att *thet* skulle icke medh någon skäl henne öffwertyges, och ändogh hon icke nekede der till, att hon iu sådanth tilförenne hade på sig bekendt, så skal *thet* haffwe skedt aff förfärenheet och att Oluff hade bunditt henne, slagitt och twinggett henne, så lenge han då på *thet* siste haffwer måst bekenne *thet* hon aldrig gjorde. Menn Oluff swor, att han aldrig slogh henne meere ähn ett slag widh ögett *o*.

Samme piga bleff insatt till wödere randsaakningh, effther hon hade *thet* först bekendt och nu åter nekede *thet*. Och skulle Oluff tage beskedh hoos Matz Christofferßon på ladegårdenn, huru hon sig der ställt hade.

Jacob Bengtzson och Christoffer [*sic*] Jörenßon.

S[amme] dagh kom Jacob Bengtßon hingzsterödere för rätte och gaff tilkenne, att han hade funnit sin kappa igen på en dreng, benämpndh Caspar Jörenßon, hwilken der till städes war sampt medh kappan, som i retten lågh, och bleff hon nu i förlidne höst vdi hans herberge honom iffrå stulin, begärendes, att han motte thaga sitt igen. Då bleff Caspar tilfrågett, huru han hade samme kappa bekomitt. Han swarede, att han satt i Calmar hoos en borgere, [2] be[nämpnd] Jacob, och drack en kanna öl, då kom der en in, som hade förnämpnde kappa (hwilkenn han in*thet* kände) och bödh henne faal för 5 daler, medh hwilken han strax bleff öffwereens och gaff honom 4½ daler. Och wittne till samme köp sade han sigh haffwe förnämpnde Jacob och en annen borgere widh namn Nils. Beropede sigh och der vpå, att strax han hade köpt samme kappa, drogh han henne vppenbarliga, hade och henne icke vdi någon måtto förwandlett, tesligist sedenn som hon bleff kendz iffrå honom, rymde han ingen städz, ändogh han der till hade både tydth och tilfelle. Her medh wille han bewyse sigh vrtiuffwatt.

Bleff så affsagdt, att Jacob Bengtßon måtte aname sin kappa igen, effther han hade lagförtt den, som hon war funnin hoos. Menn

Caspar skulle bliffwe i sitt fengilße, till theß han finge borgan för sikh och kunde lede sikh till sin fängeßman eller han kunde få bewÿs ifrå de borgere i Calmar, som han till wittne hade beropett sikh vpå.

Tiuffwerÿ.

Än samme dagh stälthes en dreng, benämpndh Nils Erichßon för rette, hwilken för någre wicker seden war skÿldt för thet att han skulle haffwe stulitt en *tynna* sill på broen östen till, den och i hans händer fans, men effther han då stoodh der vpå, att han hade köpt samme sill och icke kunde gå till sin fångesman, bleff han fördh på slotthet att gå der i jernen till wÿdere randsakningh. I midler tÿdh är han rÿmdh aff slotthet *med* jernen och vthe på Södre malm hoos en enkia, Britha Måns skomakeres benämpndh, slagitt dem aff sikh. Bekende nu för retten onödd och otwingett, att han hade stulitt samme sill, *jtem* att han hade stulitt en båth på Enhörningen, den hade han såldt Tomes belthere på Norre malm för 2 daler, der och bonden fick sin båth igen. För sådanne misgerningh och sin egin bekenilße skuldh, bleff han dömdh till galgen, om han icke andre nåder niuthe kunde.

Tiufwerÿ.

På samme dag hades en dreng fram, be[nämpnd] Jacob Månßon född i Täby [*sic*] i Närpis sochn, som hade lupitt ifrå sin husbonde Henrich Nilßon och vdi någre wicker hållitt sikh hemligen i Korstadh sochn, der han nästen hwars och ens wisthus hade vpdirekett, dogh icke annett tagitt ähn så myëckin maath, han haffwer födtt sig medh, och en walmars jacka, hwilkett han bekende, men den söloff skedh han hade sade han sig haffwe bekomitt aff sin husbonde *o*. Bleff insatt till wÿdere beskedh.

Tiufwerÿ.

[2 v.]

Den samme dagen stälthes Herman bakeres pyga Margreta . . .¹ för rette, för thet hon skulle haffwe någre reeser stulitt miöl ifrå Herman och buritt thet till hustru Agnis Simon skipperes, och ändogh två förnämpnde hustru Agnis piger, som nu tilstädes wore, betÿgede förnämpnde Margreta vp i ögenen, huru offthe och huru myëckitt som hon hwar gången hade buritt och the thet af hennes

¹ Lakun i ms.

hender effther förscrejne sin mattmoders befallning hade anamett, så nekede hon dogh der lenge till, menn på sidzstene bekende hon, att en gångh bar hon til h[ustru] Agnis en halffspan klÿ och den andre gången två göpner klÿ vdi en meßingz kettill och bekom derföre jest igen. Då spordes Herman till, om hann hade giffwitt sitt folck loff till att göre sådane förbÿtningh. Der nekede han till och sade, att han plägede få dem peninger till att köpe jest före ∞.

Och effther att dett sköttz på en Hermans dreng, som vm samme handell skulle ware wetterligitt, och pigan hade sigh sielff någerledes rögd, bleff hon insatt till wÿdere randsakningh, och de piger, som wittnade på henne, stälthes i borgan.

19 januarij

sothe för rette Nils Hanßon till Helgö och Erich Larßon slotzfougten samt borgmestere och råd. h.

Eskill murmester,

Joen Person.

Kom Eskill murmestere och klagede på sin granne Joen Perßon Ångerman, att han hade slagitt hans fenster sönder. Der swared Joen så till, att Eskill hade vthenn hans och hans hustrus ia och samtÿcke icke allenest haftt ett stoort fenster in vdi deres gårdh vthenn och huggitt sitt vnderslagh in vdi hans mur och medh sitt taak fördärfwett hans brandmur ∞. Medh dem bleffwe någre godhe men aff rådet förordnade, som begges deres klagemål och beswäringher randsake och skodhe skulle, och der som thet befunnes, att Joen hade giortt nidingzwerck på Eskils fenster, då skulle kemenerene vtthage saaken effther lagenn och Eskill förlÿke sigh medh Joen vm fensteret och muren eller mure åther sitt fenster och en mur vp bredewidh hans wegg.

[3]

Tiuffwerÿ.

Same dagh klagede mester Oluff, fordom kyrkeherde her i Stockholm, sin dreng i rette, benämpndh Per Erichßon, född i Börstele sochnn, för thet hann hade stulitt iffrå honom ett armbåndh, der vpå war 7 stycker guldh, item en guldskindz bonett, ett par hållandz lerefftz lakan och någre alner klädhe. Och ändogh hann hade sådanth tillförenne bekent för M. Oluffz hustru vdi hustru

Madelin Måns Swenßons närware, så nekede han dogh sådanth alldeles nu för retten.

Thette bleff vdi betenkende vptagitt, och effther thet befans, att hann tilförenne hade waritt steltt för rette her på Stockholms rådhus för tiuffwerÿ och bleff då benådd, wartt aff retten befalett, att han skulle bliffwe aff mestermanen examineret för thett honom nu bleff tillagdt. Och när han förnam, att dett skulle der till komme, bekende han strax dagen der näst effther, som war thenn 20 ianuarij, onödd och otwingett, att han hade tagitt samme tingest, och att en skippar på en lythen b[o]iortt iffrå Lÿbeck, benämpdh Swen Olßon, bekom samme gull aff honom. Sade samme tiuff ähn ytterligere, att hans sÿskenebarn, benämpndh Eriçh Olßon, född i Adelunda sochnn, och en heter Lille Hans komme honom till köpz medh förnämpnde skippar, menn mester Oluff twifflede der vm, att förnämpnde Peer skulle ähnnu haffwe bekent saningen, hwarföre han och icke wille lathe straffe honom effther lagen, vthenn begärede, att han måtte lathe sände honom till Salebergitt, på thet att när förnämpnde skipper komme i landett igen, att [sic] M.Oluff då kunde haffwe honom sampt skipperen till mundz och i så motto komme till sitt igen. Hwilkett honom och bleff efftherlatidt.

Thette bewÿs wartt twenne fran-

Böske köpmän udur retten efftherlatidt:

Wÿ borgmestere och rådmän vdi Stockholms stadh göre wetterligitt, att för wår sitttende rett på Stockholms rådhus äre kompne beskedelige männ Carolus de Leschluse och Nicolaes Jacheminn, factorer på Jochims Parentz och compani wegne, köpman vdi Paris i Franckerÿke, och klagede vthöffwer en deres skippar wid nampn Dawidh de Meÿer, som de hade tilbetrodtt och förordnet på deres skip, Gÿllenstiernen benämpnd, till att före thet iffrå Marstråndh genom Öresundh hÿt till Stockholm, för thet att han hade vdi samme reese sigh otillbörligen och vdi sitt embethe otroligen förhollitt, hwarföre de då wille bliffwe slett aff medh honom. Och effther de wore oens om någon reckningh, som de hade sigh emellen, skipperenn på sÿn sÿde för sÿn hÿre och hwadh han för skippet vthlagdt hade, de andre att de begärede en rekenskap aff honom icke allenest på vthgifften vthenn och på thet godz, som han aff skippet i Öresundh loßett och vdi pant satt hade,

[3 v.]

derföre bleff aff retten förordnade och tilnämnde owelde och beskedelige gode män, som wore Henrich Simonßon, Berendt Jönßon och Gynthe Olßon, rådmän, samt Lucas Qwickelberger, Jost v. Vnsen, Tileman Cornelius, Andreas de Bitter och Jahan Carleir, borgere, och en fremende skipper iffrå Amsterdam Simon Jannßon, som Daidh sielf begäredt hade, att de deres handell öfwerse och dem emellen reckne och förlyke skulle, hwilkett och thenn 10 dagen vdi septembris månedt nästförläden bleff aff dem företagitt. Och seden som förnämnde redere samt medh förnämnde schippere hade lenge andragit saken och skipperen hade då begärett 200 daler i sin hyre, wäldgoffwe begge parterne saken förnämnde godhe männ i händer, then the och medh thenn protestation och förordh vptoge, att hwilken parten, som sigh medh deres dom icke wille lathe nöye, skulle giffwe de fattige 6 daler, och sedenn måtte thet ware dem fritt wedie och appelere in för en högre rett, hwilkett aff dem samptligen så bleff bewilligitt. Och när de hade öfwerwägitt begge parternes taal, swar och genswar, bleff så affsagdt, att förscreffne redere skulle gifwe förnämnde skippere Daidh de Meyr 150 daler, och han skulle der emoth ware förpligtett att göre dem en klar och fulkomligh rekenskap på allt thet, som han haffwer hafft händer emellen, inthet vndentagendes, både för vpördh och vthgift. Och ändogh förnämnde Dawidh de Meyr, så well som förnämnde Carolus de Laschluse och Niclaes Jachemin, icke allenest loth sigh medh samme sententie benöye vthen och medh håndh och mun loffwede och tillsade sigh icke wele någerstädz wyke aff staden, förr ähn som han hade iffrå sigh öfweranthwardett förnämnde tillförordnade domere och syne redere förnämnde rekenskap, så haffwer han dogh thet allt oansedt vthen paß och någers tillståndh wickitt aff retten och oloffligen dragitt her aff rükett *o*. Att thet sigh så vdi saningh haffwer och att wåre medborgere, som her förnämnde äre och öfwer samme handell waritt haffwe, thet så för oß widh theres eedh certificeret haffwe, lathe wy witterligen trycke wårt stadz insigle her vnder. Datum Stockholm thenn 19 januarij anno *o* 86.

[4]

9 februarij

höllttz rettgångh på Stockholms slott vdi närware de ädle welborne herrers, her Peer, greffwe till Wisingzborgh och frýherre till Ridbo-

holm, Swerigis rýkes drotzett, her Erich Sparre till Sundbý, vice cantzeler och lagman i Weßmannelandh och Dalerne, både Swerigis rýkes rådth och stadthollere på Stockholm ρ , sampt erlige, welbördige, högbetrodde, wellachtede och wellförståndige gode menn Jahan Bagge till Sixstadh, vnder admiral, Nils Hanßon till Helgö, tillförordnedt vdi slotzloffwenn, Erich Larßon slotzfougte, Morteñn Larßon knechtehöffwidzman, Siffridh Jacobßon, Gudzskalck Olßonn, Anders Larßon köpman, Matz Anderßon mjñtheschriffwere, sampt rådmännen i Stockholms stadh.

Kom för rette Kong:e M:ttz ρ , vår aller nådigiste herres tro mann och secreterer Erich Matzßonn och gaff tilkenne, huru han nu som till förenne en gångh in för de godhe herrer och någre flere aff de godhe menn, som förscreffne stå, skedt war, nödgedes beklage sikh vm den stoore bekýmber, hån och förtreet, som honom och hans käre hustru och iu alldramest begges deres son Swenn Chrýstofferßon, som nu nýligen war hemkomin, igenom Erich Jönßons wällende och förorsakende war widerfarin, i thet han medh sitt otibörliche vmgenge hade giffwitt der till orsaak och tillfelle, att förnämnde Swen Christofferßons hustru, Anna Larsdotter närwarendes, som nu lagligen war komin vnder deres wårdnett, war vdi stoore mistancker för Erich Jönßons obetenchte och dristige vmgenge, så att effther sådanne mistancker begýnthe nu öffwer henne vthaff mångom föres ett ondt taal och rýchte. Hwarvthaff Erich Matzson och hans hustru¹ hade fattadt sörgth och wedermöde, och när de thet först förnumme, hade Erich Matzson kallatt förscreffne Anna Larsdotters fader Lars Erichson borgmesteren vp i sin kammer på slotthet och medh wenlige ordh giffwitt honom tilkenne, hwadh rýchte han hade hörtt, och begärede, att han sådanth wille förholle sin dotter och elliest på sin syde betenke der emoth rådth och midell. Men Lars Erichßon giorde föge till saken, ey heller medh thet minste ordh taledede någett till syn dotter vthen bleff mere förbittrett emoth Erich Matzson och hans hustru, lýkesom de till samme taal och rýchte hade waritt wällendes ρ . Hwarföre nödgedes Erich Matzßonn att lathe framkalle i sitt hus i Lars Erichßons närware någre personer, som sådanth taal och rýchte hördt och fördt hade. Och effther borgmesteren icke heller ähndå wille näffzse sin dotter för sådanth tillfelle, som hon giffwitt hade, och ey effter-

[4 v.]

¹ Ordet hustru är tillskrivet i marginalen med annan stil.

fölie saaken, som honom hade bordt, vthenn meer harmedes öfwer Erich Matzsonn och hans hustru, eÿ war hon heller sielff så til sinnes, att hon sikh derföre tilbörligen orsächte, heller och giffwe sin swär och swäre ett godt ordh, oansedt att ingen erligh man skall kunne neke, att hoon iw haffwer giffwitt för mykin orsaak till samme taal och rÿchte, som hon war komin vdi, derföre förorsakades Erich Matzson och hans hustru att vpseÿe den faderlige och moderlige wårdnen och godhe wilie, som de till förenne hade hafft emoth henne, in till theß hon sikh för sådanne tillmäle lagligen wardt hade, hwilkett de elliest icke hade giortt, vm der hade funnitz den beskedeligheet, som saken kraffde ∞. Och effther thett nu således meere effther Lars Erichßons ähn Erich Matzsons wilie war så widt komitt, att samme ärende igenom lagh och rettgång medh mångens bekÿmber ändeligen måste slÿtes och åthskilias, effthertj Lars Erichßon strax medh sin schriffwelse stämpnde och kallede Erich Jönßon hÿt vp att försware sikh, den och Erich Matzsonn menthe well hade kunnitt förr ware her tilstädes, förordede Erich Matzsonn och togh Gudh till wittnes, att thet war honom alldeles emoth, att thette ärende någon tÿdh skulle bäres så langt fram, hade och icke heller thet förmodett den tÿdh han först icke aff kettj vthenn aff stoor och merkeligh orsaak sådanth vdi wenligitt samtaal och rådwÿs vpachte för Lars Erichßonn. Menn efther nu annerlunde skedt är ähn han hade förhoppedz, kunde han i sin sons fråware inthet göre mindre der till, ähn som her till skedt war. Och effther rette målzmanen war nu komin tillstädes, måtte han sielff ytterligere före sin saak i rette, begärede allenest, att honum der till måtte giffwes liudh och seden wederafares, hwadh rett är och Sweriges lagh medgiffwer. Han wille inthet wÿdere tage sikh aff saaken vthen så myçkitt, som kunde tiene till deß rettilse, om thet behöffdes ∞. Elliest klagede han på Lars Erichßon, att han nu, seden denne handell begÿnthes, hade i monge motto förtalett och olämpett honom.

Her till swarede Lars Erichßonn så nu som vdi thet förhör till förenne, att den tÿdh Erich Matzson först begÿnthe på slotthet lathe sig någerledes förmarke vm thette ärende, nämpnde han icke ene rese seder mere, att han någre sådanne kundskaper och wittne wille haffwe till förhör, såsom då skedde, när han kom i Erich Matzßons hus, der han fann för sikh hustru Karin Erich Grelßons.

Seden hade Erich Matzsonn bud effther Gärdh Elbers, seden hans hustru och så hustru Margreta Wåldemars. Och effther de wore så många tillhope kallede, kunde han well tenckia, att *thet* war omögeliggitt, att sakenn kunde bliffwe hemligh hållin, vthenn, såsom *thet* och skedde, att strax samme afften war hoon allestedz vthropett. Thesligestt sade Lars Erichßonn, att Erich Matzson då på samme tÿdh icke togh saaken så fogligen före, som han haffwer föregiffwitt, vthenn strax Gärdh hade berättett saken, effther som han aff Erich Matzson war förmanth, vpsade hann medh stoor bitterheet förvthenn någett beskedh och förordh all faderligh wårdnett vm henne och slogh knipper för näsen på honom och badh honom tage sin dotter igen. Der aff menthe Lars Erichßon sigh nogsampt ware förorsakett att fordre Erich Jönßon hÿt vp och försware sin saak. Och sade Lars Erichßon ähn ytterligere, att der som Erich Matzsonn hade welett ware öffwereens medh honom om saaken, såsom han nu lather sigh höre, och hade haft de ordh till Gerdh, att han skulle ware förtäncht att bewÿse, hwadh han der hade sagdt på begges deres dotter, eller *thet* skulle koste hans lÿff och ähre, då hade han kunnitt förmärkia, att Erich Matzson hade troligen, som en fader hade bordt, menth hans dotter och icke gerne hade sedt, att hon skulle haffwe bliffwitt vthfördh, och då hade *thet* well medh mindre bliffwitt stillet. För theße förnämnde orsaker skuldh menthe Lars Erichßonn, att Erich Matzson war den samme, som så widt hade vthkomitt saaken, ändogh både han så well som Swen Christofferßon sielff hade bordt waritt eens medh Lars Erichßon till att försware henne, in till theß hon hade waritt lagwunnin, och icke de waritt de samme, som både skulle åklage henne och ändå der till medh förfölie faderen, hwilken, seden ingen annen wille (dett dogh lÿkewell mannen medh rette bortt att göre effther alle ährlighe mäns plägsedh), nödgedes vthaff denn naturlige kärleek att hålle handen öffwer sin dotter, in till theß hon kunde lagwinnes. Hade och nu förthenskuldh stäldt henne in för retten till att lÿde och vmgelle allt *thet*, som hon effther lagen kunde finnes skÿlligh till; hwarifrån han henne hwarken medh löön eller bön tänckte eller begärede att frelße och förloße. Dett han och skulle haffwe olämpet och förtaldt Erich Matzsonn, der sade han alldeles neÿ till, fördÿ han hade vm Erich Matzsons person in*thet* talett annett ähn hwadh som *thette* ärende kraffde, när *thet* skulle förtälies, hwilkett icke

[5]

ske kunde medh mindre ähn Erich Matzßon skulle iu der till bliffwe nämpnder och iu medenn han så hefftigt hade saken företagitt. Wödere hade han inthet talett medh honom, eÿ heller hafft medh honom att göre.

[5 v.] Der effther stegh Swenn Christofferßonn fram och inlade sin klagemåll schriffthgen, som war:

Först haffwer Gärdh Elwers och hans hustru beretthet, huru ohöfligen Erich Jönßons och minn laggifte hustrus Anna Larsdotters vmgenge haffwer begyntz vdi theres hus i min fråware.

Sedenn haffwer och samme Gerdt Elwers beretthet, huru Erich Jönßonn haffwer hafft budh effther min hustru, så offthe honom haffwer syntz, brukendes till wartecken en ringh, then han hade tagitt aff hennes händh, när han wille haffwe henne till sigh.

Same Gärdt Elbers haffwer och beretthet och tilkenne giffwit om thet otillbörlige natteläger Erich Jönßon vdi min fråware haffwer hafft vdi mitt hus, hwilkett honom icke haffwer waritt loffligitt att göre och min hustru ingelunde hade bordtt att tillathe, ther iagh och medh all skääl och rett må tale vpå, besynnerlige för den skändelige bekennilße skuldh, som Erich Jönßon haffwer hafft om morgenen näst ther effther.

Så haffwer och Erich Jönßon effther then tydh icke kunnitt hafft fördragh på Swartzö att lalla och smekia min hustru om natte tydh, der hon haffwer legett widh min syde och iagh haffwer suffwidt i paulun, och när iagh haffwer wacknett, är migh swarett, att der war inthet, thet hon dogh icke seden neke kunde, att thet war Erich Jönßon.

Jagh haffwer och sedenn sportt och förnumitt, att någre breff och zedler äre gångne emellen Erich Jönßon och Anna Larsdotter både på Swartzö och her i Stockholm, effther som ährligitt folck thet well haffwe sedt; ther som samme breff och zedler motte komme fram i dagzliuset, kunde ther aff om thenne saak lätteligen stå till att förnimme.

Thett skamlige och bliuglige taal, som Anna Larsdotter haffwer komitt på mig, seden hon är komin vdi Erich Jönßons skadelige vmgenge, ther medh hon och ähnnu vthenn all blýgdh och försyn lather sigh för allom höre, ther med haffwer hoon aldrigh tillförenne latidt sig förmerke anthen för migh eller någenn annen, för ähn hon kom vdi vmgenge medh honom.

Till all thenn olämpe, som Anna Larsdotter således påkomin är, haffwe hennes tienistepiger, som hennes föräldrer haffwe satt till henne, myckitt stýrecht och hulpitt, och besýnnerliga Margreta, hwilken hon bådhe emoth mine kære föräldrers och min wilie ändeligen haffwer welet beholle, hwilkens rådth och ingiffwende hon och fast mere haffwer lýdt och fölgdt, än thet som iagh och mine föräldrer henne rådt och sagdt haffwe. The samme två tieniste piger, som haffwe waritt hennes rådgiffwere och vdi dagligitt vmgenge medh henne, wethe vthen twiffwell well, huru thet haffwer sigh [6] medh hennes saak, när the medh alffwar ther vm bliffwe förhörde och till wýdere randsaken tilbörligen bliffwe förwaredede.

Thette förvtmenn bleff och vdi denn förre rettgångh, som höltz vdi fougte stuffwenn, wýdt Anna Larsdotter, att hon skulle haffwe giffwitt Erich Jönßon wanther, skiorther och annett sådant. Thesligestt bleff och nu för retten talett, att hon skulle haffwe sändt honom frukost, *item* latidt medh victualie vthrede honom till wegz, den týdh han bleff afferdigett till Calmar, menn effther der till fans ingen skääl heller wißordh, bleff om dette inthet ýtterligere rördt heller talett. Elliest bleff och förmältt, att hon esomofftest hade scriffwitt Erich Jönßon breff och zedler till, fans och vdi hennes hus en zedell, lýdendes: 'Fader vår ∞ . Her haffwer Erich Jönßon waritt och haffwer icke myckitt faritt well ∞ '; till hwilkett hon icke heller neke kunde.

Till thett förre swaredede Erich Jönßon först, att han aldrigh kende till hustru Anna Swen Christofferßons eller wiste, hwars hustru thet war, för ähn som i Gerdz hus, dýt Erich Jönßon war gestbudin vthaff Gärdh, huilken och sade honom thet och hwiskede till honom, seýendes: 'Är thet icke skade, att hon ähnnu skall haffwe sinn mödom qwar?' Swaredede Erich: 'Hwad kommer thet migh widh?' Och när Gärdh wille in för retten neke her till, då sade Erich: 'Seger dw der neý till? När din hustru hörde sådanne din ordh, sade honn strax: 'Minn man, huadh hade I behoff att seýe sådanth eller taale der vm?' Och sade Erich Jönßon wýdere, att Gerdh höltt allt fram medh sitt taal och badh Erich, att han skulle komme sigh vdi vmgenge medh henne, och sade: 'Thet må så gerne dw som en annen, týt hoon kan inthet så lenge ware'. Då sade Erich: 'Beware migh Gudh, att iagh skulle i så motto handle medh en echtemans hustru!' Men thet han så den gånghen kom medh henne i vmgenge, skedde

der aff, att hon drack honom till och kallede honom sin broder. Medh thett samme sade han, att han wille hålle henne för sÿn sÿster. Och annen dagen gick Erich till hustru Anna Larsdotter och sade henne, hwadh Gerdh hade berethet för honom, att hon skulle haffwe sagt om sin man och rådde och förmanthe henne till att hon icke skulle så vthrope sin man. Då sade hon: 'Haffwer iag nu thette till löön aff Gerdh för allt thet godhe, som iagh haffwer giortt och bewÿst honom?' Dett Erich och skulle haffwe bruket någon ringh till wartecken att komme hustru Anna till sigh, när honom sÿnthes, nekede han alldeles, at thett aldrigh skedt war. Om thet natte läger han skulle haffwe haft i Swen Chrtistofferßons hus, der till swarede Erich Jönßon, att han låg der på ähre och dÿgdh, och dett han den gången kom der in, kunne han sielff icke rettzligen wethe, tÿ han kom druckin iffrå Oluff Holm och hade gångitt den nidre gathen, och som honom kunde minnes, stodh hustru Annas piga vthenn för porthenn. Dÿt gick han, och medh thett samme kom han vp vdi husett, der han då sompnede på bencken. Och sade han, att han icke gick ditt på någon oähre, icke heller sigh der annerledes stälthe ähn ährligen, beropendes sigh på sÿne tienere och Swens pÿger, som der wore inne medh öffwer natten. Sade och, att han icke en gång vdi thenn reese sågh hustru Anna.

Frågedes honom då om den bekenilse och taal, som han hade haft för Gärdh om morgenen der näst effther, som han lågh i Swens hus, nemligen att han hade sagdt sigh haffwe legett samme natten hoos en skotzsk piga östenn till och fåth ett sådanth fampn-taggh, att han till förenne icke hade fåth makenn i Stockholm och derföre vthloffwett två vngerske gÿllenn. Der nekede Erich aldeles till och swor, att sådanth taal aldrigh war komitt aff hans mun. Då frågede Erich Matzsonn Gerdh till, om Erich Jönßon sådanth för honom icke bekendt hade. Swarede han, att Erich hade well sådant sagdt, menn vm dett skedde så enkanneligen den morgenen han kom iffrå Swens hus, kunne han icke seÿe, icke heller wiste, hwar eller hos hwem han den natten waritt hade, när han sade sådan ordh, men Erich Jönßon swor, att han aldrigh taledede samme ordh, och Erich Matzson betÿgede, att Gerdh hade sagt, att thet war skedt morgenen effther han hade legett i Swen Christofferßons hus.

Att Erich Jönßon icke heller hade på Swartzö hafft fördrag

att lalla och smekia hans hustru om nattetÿdh, der hon haffwer leget wid Swens syda och han haffwer swffwidt, der nekede Erich Jönßon och till och sade, att *thet* skulle aldrih medh någon sanning öfwer honom tÿges. Men vm zedlerne, som hustru Anna Larzdotter hade schriffwit honom till, bekende han, att någre wore iffrå henne kompne till honom, förmälendes vm *thet* breff, som han skulle förskaffe hennes broder, att han honom icke förgäthe skulle, och [7] sade, att han fick en zedell iffrå henne på Swartzö (om hwilkenn myckitt talet war och Erich Jönßon icke skulle haffwa welett lathe see, och begäredes, att han måtte framkomme) och wiste icke, hwartt hann war komin. Och den tÿdh han bekom samme zedell, bödh han honom Siffridh Jacobßonn, att han skulle läsen, thett samme Siffridh och bekende och sade, att effther han icke wille läse honom, bödh han zedelen Siffridz hustru, menn hon laas honom icke heller.

Der näst bleffwe de, på hwilke Swenn Christofferßon sikh till wittne hade beropett, först Gärdh och hans hustru, framkallede. Och när han widh sin eedh war förmanth och åthwarnett, swarede han strax till den förste puncht, att Swen icke hade der vdj schriff-witt sanningen, i *thet* att han skulle haffwe berethet vm någon ohöfflig handell, som Erich Jönßon och hustru Anna skulle haffwe begÿnth vdi hans hus, tÿ Gerdh sade sikh icke ware kallett till Erich Matzson och hustru Britha den förste gången vthenn hans hustru, och förlade thett så, att strax hon kom i Erich Matzsons hus, skall Erich Matzson och hans hustru haffwe talett henne hårtt till och frågett, hwadh för gestedudh hon hade hållitt Erich Jönßon och theres sonne hustru Anna Larsdotter medh deres sons maath, vm-kostnett och förtäringh, och skall *hustrv* Britha haffwe slagitt händerne ihoop och sagdt ytterligere: 'Haffwe de icke så och så giortt, sikh steltt och förhollitt i titt hus?', så att hwadh som helst de hade för henne vprecknett, wille de, att hon skulle allt seÿa ia till. Aff sådanne hårdh ordh och förmaninger hade då Gärdz hustru swarett, att Erich Jönßon och hustru Anna skole haffwe kÿstz och klappatz meer ähn sikh bordt hade aff en echte danneqwinna. Medh *thette* wille Gärdh ändtskÿlle och försware sikh och sin hustru, att de icke hade begÿnth vthsprÿde någett rÿchte vm Erich Jönßon och *hustrv* Anna vthen aff förnämnde höge förmaningh sagdt *thet*, som de bleffwe frågede vm. Och hwadh thett tilkomer, att Erich

Matzson och hustru Britha haffwe frågett Gärdh om *thet* att Erich Jönßon och hustru Anna wore vdi hans lille stuffwe, der vm hade Gärdh sportt sin hustru till, effther han då icke war der vppe stadd, och haffwer hon så bekennt, att hon gick der inn medh Swens hustru, och strax kom Erich Jönßonn effther dem gångendes; seden ginge de strax alle tre der vth igen, och ingen odjgdh hade de ther eller någer annerstedz begynth, som Gerdh eller hans hustru war witterligitt.

[7 v.]

Then andre punct, att Gärdh skulle haffwe berethet, *thet* Erich Jönßon haffwer haftt sitt budh effther Swens hustru, så offthe som honom haffwer syntz, brukendes till wartecken den ringh, som han hade tagitt aff hennes håndh, thett bestodh Gerdh och sade, att han hade förgätit vdi sin inlagde schriff att förmäle vm ringen, som Erich brukede, när han sände budh effther hustru Anna.

Sedenn hades hustru Margreta Wåldemars till förhöör annen gången, effther *thet* beropedes på henne, att hon skall haffwe i Vpsala både för erchiebispenn och någre andre flere myckitt annerledes latidt falla sin ordh och myckitt öcht till ähn thett, som hon tilförenne in för *welbemälte* godhe herrer her på slotthet hade bekennt, och bleff henne nu der vm påminth, så att der som hon hade då någett förgätidtt, skulle hon ähnnu sådanth fritt seye och bekenne. Då sade hon, att henne fast förtröth, när hon hade sportt, att Erich hade legett vdi hustru Annas hus om natte tydth, och sedenn när hustru Anna begynthe gå hwar och hwar annen dagh till Erich Jönsonn, sade hustru Margreta till Erich Jönßon, att han skulle haffwe thett vmgänge fördragh medh hustru Anna. Der hade Erich swarett henne så till: 'Haff ingen vmsörgh vm migh, betale tw migh mine peninger för husett, dett dw får dett och *thet*'. Då gick hustru Margreta till sin moder och badh henne, att hon skulle förmane Erich, att han skulle affstå medh *thet* vmgenge, som han medh Swen Christofferßons hustru hade begynth, men han achtede sådanth inthet, vthenn så offthe som hon kom, hade han henne vp i sin kammer och loth hämpte bastartt, såsom en gångh skedde, att hustru Margreta war i sin dotters stuffwe, der fick hon see igenom fenstrett, att Erichz dreng hämptede 3 flasker bastartt. Då sade hon till sün dotter: 'Käre, läth oß gå nidh och smake, hwadh han haffwer i flaskerne', och när de komme, gaff drengen dem dricke, och *thet* war bastartt.

Till *thet* sidzste bleff Nils Holst framkallet, som tilförenne hade tienth Erich Jönßon för en dreng och altÿdh hade waritt hoos Erich, hwilken han och myckitt skall haffwe brukett emellen sigh och *hustrv* Anna Swen Christofferßons, och bleff alffwarligen till frågett och förmanth, att han skulle seÿe och bekenne, huru Erich Jönßon och *hustrv* Annas vmgenge i thenne förlidne sommer waritt hadhe. Thesligestt spordes honom till vm den skiorth, som *hustrv* Anna honom giffwitt hade. Då sade han, att han hade tient honom [8] för en dreng, in till theß hann nu i höst war komin till her Magnus Brae, och haffwer altÿdh, så lenge han tienthe Erich, stedz waritt hoos honom, ehwar han gick eller wistedes, och ändogh han hade vmgenge med *hustru* Anna Swens, så wiste han dogh *thet*, att han aldrig war eller wille ware ene medh henne vdi någett rum, och swor, att han åldrigh sågh medh dem någon oähre. Han swor och för skiorthen och sade, att *hustru* Anna aldrig hade giffwit honom så stortt, som han kunde swepa vm sitt finger, ähn seden meer.

Sententia.

Thette haffwe de edle, welborne herrer sampt welbördige, ehrlige och wellachtede godhe männ, som sothe för rette, sÿnnerligen och samptligen vptagitt och medh flÿt både tiltaal, swar, wittne, skääl och bewÿs, effther som saaken krafft haffwer, randsakett och granneligen öffwerwägitt. Och ändogh *thet* klarligen finnes vthaff thette förscreÿne, *thet* *hustru* Anna Swen Christofferßons haffwer giffwit stoor orsaak till mistancka (hwilkett hon medh rette skulle haffwe haft fördrag), så kunde hon dogh ligwell icke fulkomligen wederbinnen, först för thett att icke så många eller laglige wittne funnes, som lagenn i sådanne fall tillmäle, esker och kräffwer; 2. dernäst att *thet* war mäst quinfolck, som kallades till wittne, de der alle och hwar för sig för retten således wittnade, att de icke wiste någett oährligitt bedreff medh henne, vthenn hwadh den ene aff den andre hördt hade och hon medh sitt dristige vmgenge hade giffwit orsaak till mistancker; 3. att icke war meere ähn ens mans wittne, och den samme fans ostadigh och twätaligh och ähn tretaligh och ändå der till medh så lättfärdigh och ostadigh, att allt *thet*, som han sielff hade sagdt för Erich Matzonn och elliest vthropett, dett sade han sig först haffwe hördt aff Erich Matzonn och hans *hustru*, hwilket oppenbarlige fans wara osaningh; 4. att dett ene wittne, som till thette buller störste roothen waritt

hade, war Erich Jönßons stiuuffsyster, hustru Margreta Wäldemars, som och war tve eller tretaligh, först sade sig inthet wethe der vthaff, annen gångenn gaff hon dem stoor skuldh och lykwell vm syder sade, att hon inthet oährligitt hade sedt eller wist medh them, och ehuru både hon och Gerdh Elbers widh deres eedh bleffwe kallede till wittne, så fans dogh lykwell hoos dem ingen större stadigheet

[8 v.] eller wißordh, ähn som her förbemält är. Dertill medh, effther hoon och är Erich Jönßons stiuuffsyster, hwars wittnisbördh, när de äre eens inbördes och samse, för weeldh skul vthaff lagen för skiutes, så kann och icke heller twertt emoth igen hennes wittnisbördh för affuundh skull gilles, när de hata hwar annen och äre oens, såsom de vm deres arff skiffte nu äre. De zedler, som hustru Anna hade schriffwitt Erich Jönßon till, bestod hon sikh någre schriffwitt haffwe vm någon spannemäll, som Erich Jönßon hade loffwett wele flö hennes broder löös till att vthskippe aff landett. Wittnede och Siffridh Jacobßon, att han på Swartsjö hade waritt der hoos, när han hade fåth ett breff iffrå henne, hwilkett han bödh honom till att läse. Den andre zedell, som begynthes medh Fader vår ω , der vthaff kunne man icke heller någre skääl eller wißordh haffwe, althenstund thet synthes ware flåkerö. Om thett natteläger wittnede och swore pigerne och de i husett wore, att Erich Jönßon icke sååg henne den afftenenn eller natt, vthenn så snart han kom i husett, sompnede han och hoon stengde sig inne i sin cammer och togh in nycklerne och kom der icke vth, förr ähn han war sin koos gångin. Dett samme wittnede och karlen medh sin eedh, som på den tydh hade tienth Erich Jönßon. Betyggede och Siffridh Jacobßon, att Erich Jönßon hade waritt så druckin den tydh han gick frå Oluff Holm, att han inthet hadhe wist aff sitt sinne, kunde ey heller stå eller gå. Och för theße orsaaker skuldh, att ändogh thet hade waritt fast rådeligere, såsom man gerne hade både önskett och sedt, att saaken hade vdi tydh sachtmodigere och medh bettere betenckende mått bliffwitt företaginn och affstältt, men effther de icke haffwe weltt fölige gode wengers råd vthen driffwitt saaken så widt, att hon medh retten haffwer måst åthskilies och slýtes, derforre haffwe offtebemälte godhe herrer sampt förnämpte godhe män aff sådanne flýtig randsaakningh söcht till thett retteste och nämste medell, som finnes i Swerigis lagh, der effther hwar och en bör och skall sig rette, och förmälles klarlige och liuslige, der ey äre lage wittne

till eller sielffwe gerningen stadies till lagh, såsom vthskils i kyrcke balcken i thett 15 och 16., giffte b[alcken] 3, ehrffwe balcken 17, bygningebalken 24. Och förthenskuldh kan Erich Jönsson och hustru Anna icke wägres wäriemål, vthen Erich Jönsson skall ware förtäncht vm lögerdag 14 dager till, som är thenn 26 februarij, gå lagh sielff tolfte, om han dett kann göre *o*.

12 februarij

[9]

sothe Nils Hansson slotzloffwen, Erich Larsson slotzfougten sampt borgmesterne och råd h för rette.

Dirick Bökman, borgere her i Stockholm, begärede på samme dagh, att honom måtte bliffwe efftherlatidt, att theße efftherschiffne breff, fyre vpå pappir och thet fempte på pergament schriffne, motte vdi tänkeboken bliffwe antecknade, och effther de funnes¹ både på schriff och försiglinger ware oförfalskede, bleff honom thet icke nekett, och wore samme breff lydendes ordh från ordh, som her effther följer:

Wÿ borgmestere och rådmän vdi Köldingh göre alle wetterligitt medh thette wårt öpne breff, att thenne breffwÿser Dirich Bögkmandt haffwer nu her tagitt borgerhab och skall herre ephther skatte hoos oß vtÿ konglige bynns tÿnge sôm en anden borger her vti bynn, och ere handt nu skicket here fraa på sin rettferdige regse och till Swerigis eller anden städz, hwor som helst handt sin näringh medh rettfärdigheet kand besöke. Och äre wÿ here vdi förschiffne Kolding tolfry för den gamble tollen öffwer allt Danmarck (vden på Skåånör och andre K. M. fiskeleÿre) effther wåre priuilegiens lydelse, som framfarne konunger vdi Danmarck oß nådeligen vndtt och giffwitt haffwe och högborne furste konungh Fridryk, wor aller naadigiste herre, oß naadeligen stadfeste haffwer. Bediendes ther fore alle hwar serdeles, som förschiffne Dÿrich Bogkmand hender före att komme, attj wille fordre och fremme hanom till thet beste. Thett forskÿlle wÿ gerne, om någon aff etters oß vdi slig eller andre maade forekomendes warder. Till hwes wittnisbyrdh wÿ trycke wor byes secrete neden paa thette wort öpne breff. Schriffwit vdi Koldingh fredagen epter Sancte Lucia virginis, som är thenn 18 decembris aar Mdlxxix.

¹ I ms. står: 'fumes'.

Wÿ borgmestere och rådmendt vti Coldingh göre alle witterligitt medh thette wort opne breff, att thenne breffwÿser Dirich Böchmandt er wor borger here vti bÿn, skatter och skÿlder medh oß vti alle Kon. Ma:ts och bÿens tÿnge, och er nu skickett herre fraa paa sin rettferdig regse, neringh och bieringh att drage indt vtj Swerig eller och saa vti Danmarck och anden stedz, hwar handt sin neringh medh rettfärdigheet besöge kandt, och finnes vti wore [9 v.] gamble priuilegier thesse efftherschriffne article och frÿheter, som framfarne konnunger vtj Danmarck oß nådeligen vndt och giffwitt haffwe, först vtj hogborin furstes konungh Christoffers priuilegier vnder datum 1442, lÿdendes, att Hans M:tt haffwer sÿnderlig vndt borgerne vtj Collingh tullfrÿ att ware, hware the komme vtj Danmarckz rÿke, vden vm hösten på Skaanör och andre fiske leÿgre, vtj alle mådhe som konungh Waldemars breff vthwÿser, som giffwit är vdi Coldingh vnder datum 1327 ∞; ther effther högborne furstes konungh Christians thenn förstes aff Oldenborg vnder datum 1452, lÿdendes, att Hans M:tt hagde wett [sic] borgerne vtj Koldingh och theres hion tollfrÿ att were, så wiitt som Danmarckz rÿke er vdenn vm höstenn på Skaanör och andre fiskeleigre; hwilke förnämpnde priuilegier och frÿheter¹ högboren furste konungh Fridrich thenn anden ∞, wor aller naadigiste herre, mett alle andre wore priuilegier oß naadeligen confirmeret och stadhfeste haffwer; bidiendes therfore alle och wher besÿnnerligh, borgmestere, rådhmentt och bÿfogder vdi kiöbstäderne, huosom helst förschriffne Dirich Bockman på sin rettferdige reese hender före att komme, atj wille fordre och fremie hanom till thett beste, att handh förschriffne wore priuilegier och frÿheter nÿde maa. Thett förskylde wÿ altÿdh gierne vti slig och andre maade, om nåågen aff etters oß förekomendes warder. Till hues wittnisbÿrdh wÿ trycke wort bÿes secret neder fore thette wort opne breff. Schriffwitt vdj Koldingh fredagen effther S. Nicolaj episcopi dagh, som er then 8 dagh decembris anno ∞ 1581.

Wÿ borgmestere och raadmentt vtj Koldingh kendis och göre alle witterligitt medh thette wortt opne breff, att thenne breffwÿser, ehrligh och welförståndigh Dÿrÿk Bökman, er her vdi Koldingh en sworin borger och haffwer sigh her samestedz, seden

¹ Orden 'och frÿheter' äro i ms. upprepade.

han fick borgerskap, så vtj Kon. M:ts, vor aller naadigiste herres och byens tynge och vtj alle andre maade saa till thenne dagh holditt och handlett, att wÿ honom icke wÿde andet att beskÿlde endt godt och som en godt borger well höre och sware maa. Therefore er till alle och hwer serdeles wor ganske wenligh bön, som handh på sin rettferdige regse, neringh och bieringh hender att förekomme, atj wille fordre och fremme hanom till *thet* beste, att hann wortt wittnisbyrdh och frÿheter maa nÿde godt adh, som en anden borger her samestedz och icke ther emodt att vthförrettis eller vdj naagen maade förfongh att ske. Thett förskÿlle wÿ gerne vtj sligh eller andre maade, om naagen aff etters oß förekomendes warder. Till hwes wittnisbyrdh wÿ trycke wort byes secrete niden fore thette wort opne breff. Schriffwitt vtj Koldingh pingzst afften anno a natiuitate Christj secundum carnem 1583.

[10]

Wÿ efftherschrieffne Anders Simenßon, borgmestere vdj Koldingh, Hans Perßonn, Iuer Hanßon, Per Anderßon, Jöns Pawelßon och Ancker Magneßonn, radtmendt ther same stedz, kendis och giöre för alle witterligitt medt thette wortt opne breff, att åhr effther Gudz byrdt Mdlxxxiiiij [*sic*] thenn 27 juliij wor skickitt för oß her i Koldingh ehrligh och wellforstondigh Dirich Böchman, borger ibidem, och gjorde sitt skotzmaal indh för oß, hwarledes handt haffwer handlet och holditt sigh paa sind borger eedt, skattidt och skÿldett her samestedz, seden handh naager åhr förleden her vtj byen borgeskap bekomitt haffwer och saa till thenne dagh, begärendes wÿ hanom ther paa wortt schrifftligh bewÿß och wittnisbyrdh giffwe wilde ∞. Tho bekende wÿ medt thette wortt opne breff, att förschrieffne Dirich Böckman er enn sworin borger her vtj Koldingh, som handt och en tÿdh longh weritt haffwer, och fraa *thet* förste handt gjorde her sin borger edt, tha haffwer han skattidt och skÿldett medt oß vdj alle Kon. Ma:tz och byens tynge som en anden borgere. Och när handt icke selluff haffwer weritt her till stede, tha haffwer wor medtborger Jens Pouelßon fore honom vdtlagdt och fulgiortt, saa handh nu icke tilbake staa medt nogett aff allt hwes honom till thenne dag vdj så maade haffwer weritt tillagt att vdtgiffwe, ad wÿ icke wide hanom andett att beskÿlde end all ere och godt och som en guodt [*sic*] borger vdi alle maade, bidiendes therefore alle och hwer besÿnderligh, som förschrieffne Dirich

Böckman på sÿn rettfærdige regse, nering och förberingh hender före att komme, atj wille fordre och fremme hanom till thet beste. Wÿ wele thet ganske godhwilligen och gierne förskÿlde vtj sliig eller andre maade, ihwar och naar någen aff etters oß förekomendes
 [10 v.] worder. Till hues ider mere wittnisburdt wÿ lade trycke wore besiglinge nedenn fore thette wortt öpne breff. Skriffwitt vdi Koldingh anno et die vt supra.

Wÿ borgmestere och raadtt vtj Koldingh giore alle witterligitt medtt thette wortt öpne breff, att effther som ehrlich och welforstandigh Dirich Böchman, som nagen tÿdh laangh haffwer hagt [*sic*] borgeskab her i Koldingh, haffwer oß wedt thenne sin fuldmechtige Gierdt Balche tillschreffwitt vtj thenn meninge, att indogh handt hagde achtett att boe och nedersette sigh her vtj Koldingh, tha er handt nu ther vm bleffwen anderledes till sindis att wille bliffwe paa ett andett stedt, begerendes, att wÿ hanom then borger edt wilde vpgiffwe, som handh oß sworitt haffwer, och ther paa wilde giffwe hanom wortt schrifftlig bewÿs och wittnisburdt, huarledes handt seg her handlett och holdett haffwer. Hwilkett wÿ hanom vtj ingen maade wilde benegte. Tha bekende wÿ vtj thette wortt breff, att förschreffne Dirich Böckman haffwer skicket seg och forhandlett sÿn saak her hoos oß christelig, erlich och well, och inddogh handt icke her vtj bÿen wor altÿdh till stede, tha haffwer handt ligewell ladett giore fuldt och fÿldest för segh vtj alle konglige och bÿens tÿnge, som hanom haffwer warit tillagdt, thenn stundh handh haffwer weritt wor medttborger som en from och hörsam borger mett all sin vmgengelße her hoos oß och then menige mandt vtj alle maade. Och effthertj hans leglighedd seg icke begiffwer her att bliffwe framdeles, tha haffwe wÿ hanom sin borgerskab och edt vpgiffwitt eptther hans egin wilge och begieringh. Dog haffwer hans fulmechtigh, förschreffne Gerdt Balche, paa hans wegne loffwett och till sagdt, att oß skall tillskickes och igien antwardes alle hues breffwe och bewißingh handt her aff Koldingh om sin borge[r]lig rett och frÿhet tillforenne bekomitt haffwer. Och ther öffwer betacke wÿ förschreffne Dirich Böchman all eré, digdt och godt vdi alle maade. Till wittnisburdt lade wÿ henge wortt bÿes secret her nidenn före. Actum Colding thenn 26 nouembris anno 1584.

Her Erick Sparre.

[11]

Samme dagh loth her Erich Sparre till Sundbÿ, vice cantzeler, lagman i Weßmannelandh och Dalerne och stadthollere på Stockholm, genom en sin tienere begäre, att *thet* motte bliffwe vdi stadzens tenckebook inschriffwitt, thett hans h[ärlighe]tt hade wenligen loffwett och efftherlatidt her Claes Bieleke till Wÿk till en tÿdh att niuthe och bruke de halff siette alin i bredden, som welbemälte her Claes haffwer latidt bygge in på her Erichz tomt på Norre malm iffrå gathen och nidh till strömen, hwilkett håller i lengdenn 24 alna; hwilkett her förthenskuldh är her antecknett, att her Claes icke skall framdeles medh någon häffdh kunne sig samme 5 $\frac{1}{2}$ alin rum tilägne.

Erick Biörnßon borgere.

Än same dagh klagede Erich Biörnßon, borgere her i stadenn, en qwinne vdi rette, Barbro Jönsdotter benämpndh, för *thet* att hon hade skeldt och vthropett honom, *thet* han skulle haffwe mördt en sÿn lege pigha ω . När henne bleff tillfragett, hwadh skääl hon der till hade, swarede hon, att andre hade *thet* sagt för henne och elliest sig der om emellen talett, som wore 1. Hans Klöffwens dotter; 2. hustrv Margitt bonde Eskils; 3. hustrv Margretha Göstaff gerdeschriffweres; 4. hustrv Karin Iwar Juthes på Gråmunkeholm. Och effther de icke wore tillstädes, bleff saken vpskuttin.

Nils kock, Jacob båtzman.

Denn trätthe emellen Nils kock och Jacob båtzman på Norre malm bleff befalett Jacob Iffwarßon och Michell Olßon rådmän, att de medh malmfougten skulle förhöre och randsake, effther ingen dere hade sin wettne tillstädes, som de beropede sikh vpå. Och effther som de hade giortt hwar annen oskäl och skade till, der effther skulle de och lathe them böthe.

Hoor.

På samme dagh klagede Jörenn Michelßon, boendes på Norre malm, vdi rette Jacob Thomeßon skipzbÿggere, för *thet* han hade belägreth hans hustru, . . .¹ benämpndh, hwilkett ärende till förenne hade på slotthet waritt till förhöör och för wÿdere randsakningh

¹ Lakun i ms.

skuldh bleff skuttitt på rådstuffwenn. Och bleff en, benämpnd Erich Månßon framkallett, som hade legett i stuffwe medh dem, när samme lägermåll skedde, hwilken medh sin eedh wittnade, att när förnämpnde Jacob Thomeßon kom om en affthen hem medh [11 v.] förnämpnde Jörens hustru, redde hon vnder hönom fram i högsäthett och der klädde han aff sigh. Menn när liuset war slächt, gick han till hennes sängh, som hoon hade widh dörenn och lade sig der hoos henne, begynthe och strax med thet samme sin otucht medh henne, inthet achtendes, att folckett, som der medh inne låge, wore wackne och på thet sidzste taledede honom der wm till. Och när han förnam, att de begynthe wele tände vp l[i]uset, stegh hann vp och gick fram i stuffwenn och lade sig der, kastendes kappan öffwer huffuudett. Då fragede de honom till, hwadh han hade bestelle hoos en ächte mans hustru, menn han swarede slett inthet, vthenn när han sågh sitt ram, lopp han vth aff stuffwenn i bare skiorthenn och sprangh öffwer planckett sin wegh. Och ändogh att de wille neke der till, att de inthet hade i så motto bestelle medh hwar annen, och att han inthet war i hennes seng, så hade hon dogh på slotthet sagdt till honom: 'Du hade well mått ligge olücke wäldh der iag beddede vnder digh och icke gå til mig i min sengh'. Hann bekende och nu för retten, att hon hade komitt till honom, der han lågh på bencken och 3 gånger tagitt $\oslash$ i hans byxer, men hon sade strax, att thet icke skedde mere ähn en gånge.

Sententia.

Vthaff sådan wittne, samengångh och egin bekennilße kunde de icke seÿes frÿ, och han för sin brott skulle ware i nöÿe medh admiralen, och Erich Larßon slotzfougten skulle tage vth saakören aff henne.

Oluff Swinick, Ingemund i Sätra.

Oluff Olßon Swinick hade Ingemundh i Sättra vdi Bothekyrke sochhn för rette vm ett stodh, som han skulle haffwe fördräffwet för honom. Och effther thet ärende hade tillförenne waritt på häredz tingh för rette och Ingemundh hade fäst lagh för samme wÿtesmåll, derföre skulle Oluff der fulfölie sin rett. Och deßförinnen skall så myckitt (som stodett war wärdt) aff thet arff, som han haffwer fordre vpå effther Peer Matzson, stå her vdi qwarstadh.

¹ I ms. står: 'haffwar'.

Tiufwerÿ.

Samme dagh war Oluff Simonßon annen gången i retta med Walborgh Jönsdotter om de två skeder, som han hade skÿlitt henne före, att hon skulle haffwe stulitt iffrå honom. Och effther hon nu såsom vdi den förre rettgång nekede der till, och Oluff hade inge wittne vpå henne vthenn thet allenest, att hon hade sådant tilfö- [12]
renne för honom och hans hustru bekendt, derföre kunde ingen, som i retten satt, döme henne saakan, menn thet hon på någon tÿdh hade lyditt fängelße, måtte hon haffwe thet för sin egin mundz bekenneelse skuldh, och effther hon tillförenne war beslagen medh tiuffwerÿ, bleff hon förwÿst stadenn och stadzens äger.

Hustrv Anna Store Swens.

Än samme dagh kom hustru Anna Store Swens fram för retten och gaff nu såsom tillförenne klageligen tilkenne vm de många gäld, som förnämpnde hennes man hade giortt och lefft henne vdi, och ändogh hon medh stoor mödhe, släp och arbethe nu någre åhr haffwer söcht sÿn föde, så och i midler tÿdh förnämpnde hennes man haffwer waritt borthe, haffwer hon betaldt en hoop aff samme gäldh vdi den förhopningh, att han skulle ene reese haffwe komitt hem igen och hielpe till, att hwar och en hade mått bliffwitt till fridz steldt och betaldh. Menn effther breff och wiße tÿdender wore nu kompne, att han är död bliffwin i Norige och hon haffwer slett ingen rådth eller förmögenheet till att betala förschriffne gäld, derföre wille hon nu öffwergiffwe och i hender anthwarde gellenärerne allt thet hon åtte och gå der blott iffrå. Begärede förthenskuld, att retten någre godhe män, som hennes ägedeler inwentere och vpschriffwe måtte. För sådanne hennes begärenn bleffwe theße 4 godhe män förordnade, att de der öffwer ware skulle, som är Erich Monßon, Anders Olßon, Oluff Olßon Swinick och Helge Nilßonn.

28 februarij

sothe för rette Jacob Bagge, Nils Hanßon sampt borgmestere och rådth.

Philpus Perßon vpbödh Grels Anderßons stenus widh trap-
perne vnder slotzbacken östenn till — 1:o.

Siffridh Nilßon vpbödh sitt hus i Helgelekamens grendh — 1:o.

Philpus Perßon vpbödh her Beng[t]z i Östrehaninges hus widh Kinnhestegathen innen för Knuth Perßons hus — 1:o.

[12 v.]

Marcus Erichßon om ett arff
han talede vpå.

Samme dagh kom för retten Marcus Erichßon och talede på ett arff, som hans halff broder vm fädernet Eskill Michelßon hade giffwit effther sin dödh sÿn sÿsterdotter Karin Henrichßes dotter, och menthe, att honom der vdi war skedt förnär, och förthenskuldh icke wille bestå samme gåffwe. Då stegh förnämpnde hustru Karines man Henrich Larßon fram och lade i retten ett stadzens breff, daterett then 4 nouembris anno 1583, förmällendes, att effther Gudh hade krancht förnämpnde Eskill, så att han i 4 åhr hade legett på sengen och ingen hielp hafft aff sÿn slächt, eÿ heller hade någon aff them her till besöcht honom och bekent sig ware honom skÿld, therfore hade han för then tro och wellwillige tienist, som förnämpnde hans sÿsterdotter honom vdi hans longlige siuckdom bewÿst hade och ändå ytterligere, så länge hans lyffz tydh warede, till att bewÿsa förplichtett ware skulle, welbetencht medh ett berädt modh giortt henne till sin arffwinge, så att hon effther hans dödelige affgångh skulle bekomme, niuthe och beholle för sigh och sÿne rette efftherkomende erffwinger till ewärdelig ägendom alle hans äger både i löst och fast qwitt, fritt och oklandrett för alle åthalere, både födde och ofödde, althen stundh han inge lyffzarffwinger åtthe medh sin hustru, och thet war hans afflinge godz 15. Dertill swarede förnämpnde Marcus, att thet icke war allt afflinge godz, som förnämpnde Eskill hade leefft effther sigh, tÿ han hade ärfft någon jordh i Findlandh, hwilken han sålde för 600 marck, och menthe, att han hade sig der aff förkoffrett.

Sententia.

Bleff så affsagdt, att man icke lettligen kan rygge samme gåffwe för thenne hans anfordringh, först derfore att thet war lagligenn giortt på rådstuffwen och stadzens breff der vpå giffwitt; 2. att samme breff förmälthe, att förschriffne gåffwe war afflinge godz; till thet tridie så war och förnämpnde Marcus icke meer ähn en halffbroder, och Eskill hade vdi Findlandh effther sigh två sam-sÿstrer, aff hwilke han ingen fulmacht hade till att tale på samme arff och göre deres broder ordlöß, der han låg i jordenn. Derfore

skulle han först drage till dem och tage fulmacht och fulkomlig beskedh, huru myëkitt offthenämpnde Eskill i Findlandh ärfftt hade, vnder häredzhöffdingens insigell.

1 martij

[13]

höltz rettgångh på Stockholms slott vdi närware de ädle welborne herrers, her Hoginskildt Bielckes, frýherre till Leckö, lagman i Vplandh och stadtholler i Östergötthlandh, her Claes Fleming till Wýk, Swerigis rýkes admiral, her Erich Sparre till Sundbý, rýkzens vice cantzeler, stadtholler på Stockholm och lagman i Weßmanne-landh och Dalerne, alle Swerigis rýkes rådth, sampt erlige, welbör-dige, högbetrodde, wellachtede och förståndige gode mäns, som är Johann Bagge till Sixstadh vnderadmiral, Jacob Bagge till Boo, Nils Hanßon till Helgö, tillförordnade vdi slotzloffwenn på Stock-holm, Erich Larßon slotzfougte, Bengt Häkenßon, Matz Anderßon myñtheschrieffwer, Märthen Larßon knechtehöffwidzman, Oluff Grelßon, stadzens borgmestere sampt rådmennen.

Om Erich Jonßons lagärdh.

Och kom Erich Jönßon fram för retten och gaff tilkenne, att hann nu hade syne laggerdzmän till städes, effther som honom förelagdt war vdi denn förre rettgångh, som stodh thenn 9 febru-arij her på slotthet, och begärede ödmiukeligen och tienstligen, att honom weriemål måtte tilstedies, och att den, som honom hade komit vdi thette onde rýchte och i så måtto icke allenest förolämpett honom till hans godhe namn, ähre och redeligheet vthenn haffwer och achtett att skilie honom widh lýff och leffwerne, måtte komme fram och stå honom till swars, och der som han nu kunde medh lagen frýe sigh, dett han förhoppedes nu medh ähren göre, att den samme måtte stå dett straff, som lagh förmäller. Der vpå bleff honom swarett, att han skulle först gå lagh, som han vthfäst hade, sedenn skulle han få beskedh på thet andre. Och bleff honom medh thet samme befalett, att han skulle namngiffwe syne lag-gärdzmän. Då lade han en zedell fram, der vpå de wore antheck-nede, hwil[ke] bleffwe vpnämpnde. Och än dogh att någre bleffue aff målzägenden icke kende godhe att gå weriemall medh Erich Jönßon, så hade han dogh syne laggärdzmän deß förvthen till fýllest o. Och effther Erich Matzsonn och Swen Christofferßon

stötte sigh der vpå, att de icke kände dem, och wille, att Erich Jönßon skulle haffwe boofaste män medh sigh her aff stadenn, derföre bleffwe begge parterne sampt medh menige hoopen vthwüste, och tilspordes de samptligen, som för rätte sothe, hwadh dem [13 v.] sýnthes vm de insager, som Erich Matzßon och Swenn Christofferßonn hade om offtenämpnde laggärdzmänn, hwadh heller de skulle bliffwe för godhe och fullt vptagne eller icke. Då röstades vm, och bleff så till swar giffwitt, att effther lagenn icke vthwyser eller synnerligen namn giffwer, att de skole ware boofaste, som wäriemål gå skole, thesligistt effther Erich Jönßon war en hofftienere, derföre måtte han och well bruke sýne medhtienere eller andre oberýchtede och ährlige godhe männ och karler sigh till wäriemäll, och kunde icke thett tillathes, att målzägendenn skulle haffwe wáldh att settie sin wederpartt före, hwilke han till lagärdmän tage och wálie skulle. Dogh wore der och någre boofaste man medh ibland ∞ . Dernäst bleff Erich Jönßons fråge och begäre belangendes wýteßmålet vptagin, hwadh der till swares skulle, och bleffwe alle vmständigheter, som i hele denn handelen sigh tilldragitt hade, granneligen ransakede och öffwerwägne, och wartt så aff alle besluthet, att effther Erich Jönßon och hustru Anna Larsdotter, Swen Christoffersons hustru, haffwe sielffwe medh deres dristige vmgenge giffwitt myckin orsaak och tillfálie och sýnnerligen Erich Jönßon medh thett natteläger, som han hade vdi Swen Christofferßons hus i hans fráware, thet han sielff bekendt hade, ändogh han kunde bewýse, att han der ingen oähre bedreff, der igenom de äre kompne vdi mistancke och vppenbartt rýchte icke allenest hoos hennes man sampt och hennes föräldrer vthenn och wýdere, derföre war han plichtigh till¹ att wärie både sig och henne och hade ingen foge eller rätt till att tale Erich Matzßon eller hans käre hustru der vm till, som hade föräldrers rätt att fråge effther sådanth vm deres dotter, icke heller Swenn Christofferßonn, som hade målzägende retten och medh lagen kan och bör tale der vpå, såsom och icke heller till hennes föräldrer, Lars Erichßon och hans käre hustru, som förthenskuldh hade stämpndt Erich Jönßon, hwilke gerne såge och wille, att deres dotter måtte bliffwe frýett iffrå thet onde rýchte hon war vdi komin. Menn Gärdh Elbers och hustru

¹ Ordet 'till' är i ms. upprepat.

Margreta Wåldemars¹, som allt för myckitt haffwe luppitt och skwallrett der vm först för denn ene och så för denn andre, kunde haffwe någett meere sagdt än de kunde försware. Der vm måtte [14] Erich Jönßon haffwe dem fritt till taal. Seden thette så wartt besluthet, bleffwe de för retten igen infordrede, och wartt Erich Jönßon och hans laggårdsmän eden föreläsin och der hoos högligen och alffwarsambligen förmanthe, att de skulle ändå granneligen betencke sigh och öffwerwäge, hwadh fhare som de stode vdi icke allenest till ähre och redeligheet vthenn och på sÿn siels wegne, vm deres eedh framdeles kunne bliffwe driffwin och falsk befunnin. Der till de alle swarede, att de förhoppedes till Gudh, att deres eedh skulle bliffwe stadigh och reett och wille förthenskuldh swärie medh ett godtt samwett. Medh thet samme bleff Erich Jönßon eeden tillathin och gjorde honom medh vthsträcht handh på lagboken, swäriendes widh Gudh alzmechtigh, hans helige ordh och ewangelium och widh allt thett godhe, som honom aff Gudj någen tydth wederfares skulle både her i thenne wärlden och seden vdi thett tilkomende ewige lyffwett, att han aldrigh haffwer hafft någett oährligitt eller otilbörligitt till att bestelle medh Anna Larsdotter, som är Swenn Christofferßons laggifte hustru, vdi thet vmgenge han hade hafft medh henne, och att han war alldeles fry och oskÿlligh ther vdi, att han icke haffwer häffdet eller belägrett henne, och der som han swore sigh meen vdi thenne eedh, då önskede han vthöffwer sigh Gudz rettwÿse straff och pläge, emeden han leffde her i werldenn och sedenn till ewigh tydth. Seden ginge hans laggerdzmän fram och lade händerne på boken, bediendes sig så santh Gudh till hielp både till siel och lyff, att Erich Jönßons eedh war reen och icke meen, och wore theße widh namn: Gamble Niclaes perlesticker, Caspar swärdzfeÿer, vnge Niclaes perlesticker, Berendt Tönneßon, Bengt Perßon, Henrich Tomeßon, Iffwar Iwarßon, Oluff skredder, Jacob Bengtßon, Joenn Larßon och Nils Holst. Der medh sades Erich Jönßon och hustru Anna Larsdotter älldeles frÿ för thet roop och rÿchte, som de wore vdi kompne, så att ingen måtte effther den dagen der vpå tale wid straff, som lagh förmåller, vthenn der till kunne finnes någen annen skääl eller bewÿs.

Eedhenn.

¹ I ms. står: 'Waldemars'.

[14 v.] När Erich Jönsson nu således war frÿ giordh, begärede han nu som tillförenne rett på den, som hade honom sådant ähreröricht taal vpå komit. Då wartt Gerdh Elbers framkallett att sware till thet, som Erich Jönsson hade honom tilltale. Och begÿnthe Gerdh att wele endtskÿlle sikh, thet han icke war den, som sådanth hade först vthkomitt, men thett bleff honom strax i ögenen öffwertÿgett aff Erich Matzson och hans hustru, att de hade ingen annen för sikh vthen honom, och hann war den samme, som hade beretthet för dem först vm then otilbörlige handell, som Erich och hustru Anna skulle haffwe begÿnt sig emellen vdi hans hus, och huru offte Erich hade hafft budh effther hustru Anna, som honom haffwer sÿntz, brukendes hennes guldringh till wartecken; jtem vm natteläggrett och den bekenne, som Erich skulle haffwe hafft morgenen der näst effter. Dett samme wittnade och hustru Anna Arnoldj Grotthusens, såsom och hustru Karin Erich Grelßons taal lÿchtedes allt der vpå: 'Dett weeth Gärdh och hans hustru, och må man fråge dem till'. Och effther thet klarlige befantz, att han, desligÿstt och hustru Margreta Wäldemars, mere hade lagt sig i denn handelenn, ähn som dem hade bortt och mäst saaken till förbittringh, så som Gerdh och nu på thet sidzste icke heller kunne haffwe fördragh vthenn sade, att han hade inthet mere wittnett, ähn thet Erich Jönsson och hustru Anna hade hafft ett otilbörligÿtt vmgenge vdi hans hus, och när han bleff tillfrågett, hwadh thet war för otilbörligÿtt vmgenge, sade han medh kÿßende och klappende, dogh icke på någon öähre. Och iu mere han wille vndlede och endtskÿlle sig, jw mere weffwede han sikh der in. Derföre bleff hann till wÿdere beskedh vdi en kamer på slotthet infördh ∞.

[15]

5 martij

sothe för rette Nils Hanßon sampt borgmestere och råd.

Sven Staffansson wÿntappere.

Samme dagh stodh Jacob Iffwarßon rådman vp i retten, fulmÿndigh och mechtigh giordh vthaff hustru Karin, salige Per Anderßons efftherlathne enkia, vplot och leffrerede Kong:e M:ttz tro tienere och wintappere Swenn Staffanßons hustru, Margreta Clemetzdotter, som nu på sin mans wegne her för retten tillstädes war, en tomt, liggendes westenn till vdi Swen smidz grendh på

norre sydenn emellen hustru Ragniles Jöns Andersons och Måns Siffridzsons tompter, hållendes i lengden vth medh gathenn halff-tolffthe alin, bredden twärtht öfwer tompten tolff alner, som förnämnde hustru Karin lagligen såldtt hade förnämnde Swenn Staffenßon för trettÿe daler nu gångbartt mÿnthe, them förnämnde Jacob Iffwarßon bekende henne haffwe bekomitt och vpburitt vthaff offthenämnde Swenn Staffenßon till fulle nöÿe, then sidzste peningh medh thenn förste. Hwarföre affhände förnämnde Jacob Iwarßon hustru Karin, hennes barnn och erffwinger förnämnde tompth och tillägnede henne medh theß rätt och rettigheet förnämnde Swen Staffanßon, hans hustru sampt begges theres erffwinger att niuthe och beholle qwitt, frÿ och oklandrett så well för offthenämnde hustru Karin och hennes efftherkommande erffwinger såsom elliest alle andre åtalere, både födde och ofödde, till lagfångne ewärdelige äger. Och war samme tompth lagbudin, lagståndin och aff förnämnde Jacob Iwarßon sampt Michell Olßonn rådmän hembudin, på hwilken Swen Staffenßons hustru vplade sin fridzskillingh effther lagenn.

Samme dagh bleffwe Peer Jönßon och Philpus Perßon rådmän aff retten befalett, att de skulle seÿe hustru Anna Thomes Biörnßons till, att hon skulle lathe sigh åthnöÿe medh dett, som godhe män haffwe recknett och sagdt emellen henne och Petter Wärnick, och aldeles rette sigh der effther.

Än samme dagh wartt Bengt Olßon i Bogelöse kyrkebÿ i Trögden efftherlatidt och löst giffwit thett arff, som hans fader Oluff Erichßon i Rÿkeby vdi förschrieffne sochnn war tilfallit effther sin fadermoders sÿsterdotter, hustru Margitt Jacob spÿlers her i Stockholm, och för jäff skuldh vdi 4 åhr haffwer her qwar satt [15 v.] waritt, hwilkett sigh belop både för löst och fast 22¹/₂ daler, som han anammede förvthenn hwadh som förnämnde Jacob spÿler aff en godh wylie honom skencht hade. Dogh satte förnämnde Bengt Olßon både på sÿnn och sin faders wegne theße gode män Erich Biörnßon borgere, Oluff Perßon och Pelle Perßon vdi borgen och lÿffthe, att vm någon komme, som bättre skäl hade till samme arff ähn förnämnde Oluff Erichßon eller medh honom iämpnskj[1]dd wore, skulle thet komme her i rettenn.

Samme dagh loth denn ädle och welbördige herre, her Erich Sparre till Sundbÿ, rÿkzens rådh och vice cantzelarius, presentere medh Swenn Stenßon en försiglett dom, som rÿkzens högwÿse rådh hade fältt och giffwit emellenn welbe[mäl]the her Erich och fru Ibba, greffwinne till Rasborgh och fru till Gräffznäs *o*. Och hade her Erich Sparre begärett, att samme dom måtte vdi stadzens thenckebok bliffwe inschrieffwinn. Och effther offthenämpnde dom war på schriefft och signeter vthenn feel, bleff thet welbemälte godhe herre effterlatidt. Och war samme dom lydendes ordh från ordh, som her effther følger:

Her Erick
och Johan
Sparre.

Wÿ efftherschrieffne Peer, greffue till Wÿsingzborgh och frÿherre till Ridboholm, Swerigis rÿkes drottzett, Nils Gÿllenstierna, frÿherre till Lundbÿholm och Fuglewÿk, rÿkzens cantzeler, lagman vdi Tÿheredz lagh och stadtholler öffwer allt Smålandh, Jörenn Gera, frÿherre till Birkewÿk, lagman vdi Östergöttland, Erich Göstaffzsonn, frÿherre till Cronebeck och Öresten, stadtholler på Elffzborgh och Gulborgz befestninger, Hogenskildtt Bieleke, frÿherre till Leckö, lagman vdi Vplandh och stadtholler i Östergöttlandh, Claes Flemingh, frÿherre till Wÿk, Swerigis rÿkes admirall, Erich Gÿllenstierna till Nÿnäs, ridder och lagman i Smålandh, Göstaff Banner till Diursholm, ridder och hoffmarskalck, alle Swerigis rÿkes rådh, göre wetterligitt, att anno *o* 1580 thenn 27 januarij, då wÿ aff Kong:e M:ttz, vår aller nådigiste herre, wore förordnade att sittia för retta på Wadzstena slott till att förhöre och åthskilia någre twistige saker, kom för oß denn ädle, welborne her Axill Stenßon, [16] frÿherre till Gräffznäs och Kegelholm, och lade i retten en schriefftlig berettillße emoth vår medbroder, denn ädle och welbördige Erich Sparre till Sundbÿ, Swerigis rÿkes vice canceler och lagman i Weßmannelandh och Dalerne, therudinnen han gaff tilkenne, att hann anno *o* 74 vdi Lÿbeck hade sagt godh och giortt en hög förschrieffningh för ettusendh trÿhundrett femptÿe siu daler, trettÿe lub[ske] ß[killinge]r och nÿe peninger, som welbemälte Erich Sparre både för sigh och sin broder Johan Sparre på thenn tÿdh ther måste vthgiffwe, hwilken summa de förplichtede sigh emoth hans fru moder, denn edle och welborne fru Ebbe, greffwinne till Rasborgh och fru till Gräffznäs och Kegelholm, att wele betale medh smör, så snart som de komme i rÿkett igen, effther som den contract vthwÿser, hwilken her i retta vplades och ther vm på then tÿdh

them emellen giordh bleff. Menn när Sparrerne så well som han komme hÿt till Swerige, hade de icke så myckitt smör renthe på thenn tÿdh i förråd, som samme summa kunne til fÿllest bliffwe betald medh. Hwarföre måtte då welbemälte hans fru moder betale mäste parthenn, som än då ther vpå restede, på thet att her Axill måtte få sin förschriffningh igen, som han hade vdi Lybeck, effther som förbemäldtt är, vthgiffwitt. Och när welbemälte hans frw moder nu seden haffwer latidt kreffie welbemälte Erich Sparre sin betalningh, då haffwer han thet icke welett betale vthenn wille bewÿse, att han haffwer förlicht sig med köpmannen, benämpndh Henrich Inntzs ∞ .

Vppå thenne förnämpnde berettelse haffwer Erich och Jahann Sparre nu inlagdt schrifftligh swar och latidt förstå, att ändogh welbemälte greffwinne och hennes son her Axill hade effther theres begärenn sagdt godh för samme peninger och tagitt theres handschriffth ther vpå, så skall dogh lykewell befinnes, att hon seden haffwer vpsagdt sitt löffte och schriffwitt dem till, att hon icke wiste råd till mere smör ähn till så myckitt, som på hennes sons anpartt kunde belöpe, och förthenskuldh affsagdt sikh iffrå köpmannen, och att de sielffwe skulle sökia midell att betale honom. Ther effther de sikh retthet haffwe och seden förnögd köpmannen, effther som the wele och kunne bewÿse medh the handschriffter och quit-tentier, som the ther lade i retta, att de hade sedenn åhret ther effther måsth giffwet nitton daler för hwar tÿnna smör, som de hade förschriffwitt sikh och borde leffrere på förschriffne tÿdh, hwilke handschriffter äre her öffwer sedde wordne och befunnitt ware vthlagdt och betaldt, såsom her effther förmälles. Till thet förste lades i retten en welbemälte greffwinnes qwitteringh, som lyder vpå ett hundret daler, thernäst Henrich Intzs bekennelse, hwilken lyder [16 v.] på ettusendh trÿhundrede och fyretÿe nÿe daler, som han bekenner sikh haffwe vpburitt aff Sparrerne för en och siuttio tÿnnor smör, tÿnnan recknett för nitton daler, noch en handschriffth aff förschriffne Henrich Intze på otte tÿnnor smör, tÿnnan till nitton daler, belöper sikh ett hundret femptÿe två daler, noch en hans qwitteringh på sexhundret daler, som han bekenner sikh haffwe vpburitt och bekomitt vdi Lybeck anno ∞ 75 på welbemälte Sparres wegne, hwilkett alz belöper sikh tillhope recknett till tutusendh twhundret och en daler, och wille ther medh bewÿse, att när som

man först reckner förbemälte ettusendh tryhundrede siu och femptye daler, som the förschriffwit sikh vm i Lybeck att betala medh smör och tynnen recknes till elffwe daler, så belöper thet sikh till ett hundrett tiugu och tre tynner smör och ähndå ther öffwer fyre daler. När man nu på nytt förslår tynnan för nitton daler, som annen gången bleff affhandlett, så belöper sikh förschriffne 123 tynnor smör och 4 daler till twtusendh tryhundrede fyretye och enn daler, hwilkett Erich Sparre tilbödh sikh att wele förnöya och betala och förmenthe sikh inthe! ware plichtigh att sware till någett mere, ähnn som nu förbemältt är, på then handschrift, som i Lybeck vthgiffwin war, vndentagendes een sännerligh handschrift, som lyder på twhundrede trettye otte daler, ther emoth han sade sikh någre peninger haffwe vthlagdt för welbemälte her Axell Stenßon, effther som han medh breff och rekenskaper bewysa wille. Och när thet ena affkortedes emoth thet andre, skulle sedenn på den betalningh inge insager bliffwe. Her emoth swarede her Axell och menthe, att förschriffne räst, som welbemälte Erich Sparre och hans broder skulle ware hans fru moder medh rette skylligh, skulle löpe sikh fast högre, än som nu förmältt är, och lade i retten en Henrich Intzses handschrift, som war vthgiffwinn anno 77, ther vdi han bekänner sikh inthet mere haffwe vpburitt aff welbemälte Sparrer ähn förnämpnde siuttye och nye tynner smör och inthet ther vdi berörer någett om förnämpnde sex hundrett daler, som i Lybeck skulle ware vpburne anno 75, och menthe förthen-
 [17] skuld, att then senere handschrift, som Henrich Intzse hade giffwitt Erich Sparre anno 78, ther vdi han då först bekänner sikh haffwe vpburitt samme 600 daler anno 85 [sic], som förbemältt är, skulle inthet bliffwe gillett, effther han åhrett till förenne hade giffwitt welbemälte greffwinna en sådanna bekennelse, ther som förschriffuit står, och i midler tydh offthe hade bekymbrett hans fru moder vm betalningh för samme 600 daler så well som then andre rest, som felthe i betalningen på huffuudh summan, menthe och, att hans fru moder hade inthet bekomitt then förschriffningh i syne händer, som hele saaken henger vpå, medh mindre hon hade förnögd och betaldt, hwadh som der vpå restede. Så effther begge parterne sikh ther vm icke förene kunne, vthenn hwar bleff widh sin meningh beständendes och iw begärede en sentens och dom vm thenne saak, dogh effther wÿ förnumme, att

förschriffne köpman Henrich Intzse war stadd her inrykes i Nylösa, therfore kunne wy ther vm icke någett fulkomligt affseye, för ähn samme köpman måtte sielff bäre ett rätt wittnisbördh, huru vm förschriffne betalningh i saningh tildragitt haffwer, och förthenskuldh vpsatt thenne saak, till theß han medh högmectigiste Kong:e M:ttz o stempningh skulle medh thett förste hýt citeret bliffwe, ändogh welbemälte her Axill sade sigh her i midler tydh icke så lenge kunne förbyde för någre synnerlige syne egne lägenheter skuldh o. Så haffwer nu förschriffne Henrich Intzse waritt her tilstädes then 14 martij och bliffwitt her vm på nytt flytigt förhördh och randsakett. Och haffwer han widh sin eedh bekenth, att förschriffne handschiffter, som Erich Sparre hade inlagdt på de 79 tynnor smör och de förschriffne 600 daler, som i Lybeck äre bleffne vthlagdhe, att han thett tillfyllest vndfångitt haffwer, och bestodh för oß samptligh, att ändogh han hade giffwit welbemälte greffwinne sin bekennelße anno o 1577 och ther vdi allenest berörde om offthenämpnde 79 tynnor smör och inthet vm de 600 daler i Lybeck, som förberördt är, så war thet skett aff försumelße och icke ther aff, att han iu bekende sigh på thenn tydh haffwe hafft förschriffne peninger hender emellen, och hade strax någre wicker ther effther förskickett till Gräffznäs all thenn rekenskap, som belanger vm förschriffne contract och förschriffningh, som i Lybeck skedde, både på vpbördh och vtgiffit till welbemälte her Axels fru moder, ther vdi strax berördes åther de förschriffne 600 daler, som han bekende sigh haffwe förgätidt vti sin handschiffit och till förenne war vpburitt aff Erich Sparre, och ther hoos förplichtede sigh widh allt thett han äger, om thett någen tydh skall kunne medh sanningh bewyses, att han haffwer vpburitt till fyre peninger aff welbemälte greffwinne på de förschriffne 600 daler, som han vthfick i Lybeck, vthenn haffwer förtt thet iämpte widh förschriffne 79 tynner smör i welbemälte Erich och Jahan Sparres rekenskaper, effther som han medh syn egin förschriffningh thett och nu i lye måtte sigh her beplichtett haffwer, att altydh wele sware welbemälte greffwinne heller her Axill her vm till retta, om honom någett anners öffwer bewyses kan. Allenest hwadh som han haffwer mere aff henne vndfångitt, ähn som på förschriffne summa i handschiffiten förmälles, thett är vpburitt på en annen rekenskap, som de haffwe sigh emellen o. Thesligistt bewyste och Erich Sparre

[17 v.]

medh en reckningh, som welbemälte greffwinne hade sielff latidt schriffwe och seden honom förskicketh, ther vdi och förschriffne 600 daler stode på hans rekenskap antecknett $\circ$. Och till thett sidzste bekende offthenämpnde Henrich Intzs, såsom han och ther vpå sÿn förseglede handschrift vthgiffwitt haffwer, att han nu her i Wadzstena haffwer vpburitt aff Erich Sparre och Jahann Sparre till ett hundrede och fyretÿe daler, som ähnnu restede i deres betalningh på förschriffne contract, hwilke peninger hann förplichtede sikh till fyllest wele innen sex wicker betale och förnöÿe welbemälte fru Ebbe, så att förschriffne handell och reckningh skall ther medh ware alldeles affrecknett, förnögd och tillfyllest betaldt. Och förplichtede förschriffne Henrik Intzs sig wÿdere, att vm offthenämpnde och welbemälte greffwinna eller her Axill kunne bewÿsa, att han någen tingh mere vpburitt haffwer, ähn som nu förberördt är på förschriffne lÿbske contract, då wille han alldeles förretta sökia och sware der till, ehnär som der vpå fordrades, och lÿda och vmgella allt thett honom effther Swerigis lagh och sÿn förplichtelÿe kunne affsagdt warda, och ther medh alldeles giorde welbemälte Erich Sparre och Jahan Sparre qwitt och frÿ för allt yttermere kraff och tilltaal för födde och ofödde om förberörde theres förschriffningh, som de hade vthgiffwit i Lÿbeck $\circ$.

Therfore haffwe wÿ effther längh och nöge randsakningh inthet annet kunnitt befinne både aff tilltaal och genswar, så och aff förschriffne inlagde contract och qwittentier och köpmannens egin mundlige bekenilse, än att welbemälte Erich och Jahann Sparre skall iu haffwe affbetaldt och förnögd offthenämpnde Henrich Intzs till thenn suma, som han medh någen rett haffwer kunnitt aff them till thet högzste fordre och kreffie effther theres förschriffningh, som [18] nu förberördt är, seden som them war schrifftlig vpsacht aff welbemälte greffwinna, att the sikh sielffwe medh köpmannen fördraga och honom affbetale skulle, och haffwe nu förthenskuldh affsagdt effther then beskedh, som wÿ nu her till sedt och förnumitt haffwe, att offthenämpnde Sparrer måge her effther ware frÿ och okraffde aff welbemälte greffwinna för thenn förschriffne peningesumma. Dogh ther som bewÿsligitt är, att hon haffwer giffwitt köpmannen någett på den deel, som Sparrerne hade bortt betale honom, ändogh köpmannen der till högligen neker, thå bör thet kreffies igen aff honom medh lagh och rätt, och bör då förschriffne köpman ware förplichtett

henne *thet* vthen all gensejēlße tillfyllēst att betale och alldeles skadelös hålle. Och skall handschriffthen, som Sparrerne welbemälte grefwinne till Radzborgh giffwit haffwe, lydendes på *förschriffne* ettusendh trÿ hundrede femptÿe siu daler, her medt ware dödh och casset, om hon elliēst icke will leffrere henne iffrå sigh, på *thet* all twist i *förschriffne* saak och trätthe må her medh affsagdh warda ∞. Menn hwadh the twhundrede trettÿe otte daler belanger, som de nidre vdi thenn andre theres handschriffth bekenne sig ware skÿllige, althenstundh the icke äre recknede vdi thenn summa, som skulle betales medh smör, der vm skole de ware förplichtede sigh medh her Axill att förlyke, förnöÿe och betale, dogh att *thet* måtte affrecknes, hwadh förbemälte Sparrer ther emoth haffwe för her Axell vtthagdt, *thet* som kan ware bewÿsligitt. Theß till yttermere wiße vnder wåre signeter. Datum Wadzstena then fierde martij anno ∞ 1580.

Anders Larsons breff på denn tomt han bekom aff stadenn i wederlaggh effther Kong:ē Mittz befalning och breffz inneholdh finnes ware inschriffwit thenn 1 junij.¹

7 martij

[18 v.]

sothe för rette Jahan Bagge sampt borgmestere och råd.

Henrich Balck vpbödh sitt lille stenus — 1:o.

Philpus Perßon vpbödh Grels Anderßons hus widh Slotzbacken — 2:o.

Ähn vpbödh Philpus Perßon her Beng[t]z hus, liggendes innen för Knut Perßons hus widh Kinhestegathenn — 2:o.

Siffridh Nilßon vpbödh sitt hus i Helge lekamens grendh — 2:o.

Hans Anderßon vpbödh gamble Finwidh gulsmidz hus på Swartmunckegathann — 1:o.

Marcus Bengtßon vpbödh sin tomt i S. Johannis grendh — 1:o.

Henrich Simonßon vpbödh Halffwardh Raßmußons hus widh Södre portt — 1:o.

Samme dagh bleffwe theße efftherschriffne godhe männ förordnede till att vpbäre stadzens skott:

¹ Jfr nedan s. 225 f.

Michell Olsson aff rådet	} aff menigheten.
Erich Jörensson guldsmidh	
Helge Nilsson	
Hans Wärner	

Än samme dagh bleff denne efftherschriffne punct aff Kong:e M:ttz $\circ$ wår aller nådigiste herres schriffwelße till stadthollerne på slottett denn menige man föreläsin:

Kong:e M:ttz $\circ$ schriffwelße om branden.

Wydere hwadh thenn brandh tilkommer, som I haffwe giffwitt oß tilkenne om, then haffwe wý alldeles ogerne förnumitt. Och effther thett wý altýdh till förenne haffwe warnett wåre vnder-såther widh theres skade i thenn the nu haffwe i rön, och förmanth them, att the skulle ryffwe theres trähus, hwilkenn wår nådige förmaningh och alffwarlige befalningh the inthet haffwe welett efftherkomme vthenn latidt oß sådanth affbidie så well genom högre såsom nidrige personer, derföre kunne wý nu inthet annett ther till sware, vthenn de måge nu haffwett, såsom the thett giortt haffwe och bliffwe aff theres egin skade wýse, effther thett the icke haffwe welett lýdtt förmaninger. Menn effther thett icke ligger lýthenn macht vpå att widh stadzmuren motte bliffwe en [19] bredh gatu, derföre skole I icke tillstedie någon att bygge närmere ähnn fiorthenn eller fempton alner iffrå stadzmuren och dogh allt her effther medh steen och icke trä eller standellwerck. Hwadh och wydere wår wílie är, warde I medh thett förste anthen genom wåre schriffwelßer eller elliest någon wår förtrogin förnimendes, hwilkett wý haffwe welett giffwe eder till swar, Gudh eder befalendes. Schriffwitt på wårt slott Calmar thenn 22 decembris anno $\circ$ 85.

Samme dagh bleffue alle de, som haffwe tompter, boder eller stall på Södre malm, alffwarligen förmanthe, att hwar och en skulle icke allenest hålle sin gathe reen vthenn och lathe legge dem medh steen widh straff tilgörendes.

Förbödz och, att ingen skulle före någon orenligheet i grenderne westenn till.

Item att hwar och en skulle haffwe wathnn på sin taak för thenn törke skuldh, som nu allrede är och her effther förmodes.

Petter de Krook.

Petter de Krook guldsmedh presenterede samme dagh en försigleth handschrift i retten och begärede, att hon till större krafft och stadfestilße måtte vdi tencke boken bliffwe inschriffwinn. Och effther hon war på schriff och signeter oförfalskett och Per Jönßon, som henne vthgiffwitt hade, war i retten sielff tillstädes, derföre bleff honom thet efftherlatidt, och war samme handschrift lydendes ordh fränn ordh, som her effther følger:

Bekennes iagh Peer Jönßon, rådman i Stockholm, medh thette mitt breff, att iagh medh min käre hustrus, barns och arffwingers godhe willie, iaa och samptücke haffwer nu på nytt till mine nödtorffter anammett och länth aff ehrligh och förståndigh man, M. Petter de Krook, guldsmidh och borgere her i Stockholm, fyrehundrede daler peninger nu gångbartt münthe, recknendes 32 rundstykke på hwar daler, till de fyrehundrede daler, som iagh tillförenne aff honom till låns anamett haffwer, så att hele summan bliffwer nu otte hundrede daler, för hwilken summa peninger iagh haffwer förnämnde M. Petter de Krook till laga vnderpanth öffweranthwardett och i händer fhået ett mitt hus, som hann nu vdi boor, sampt medh husbreffwett ther vpå lydendes, så att han thet skall bruke och besittie vthen någon ytterligere legho, in till theß hann fåår förnämnde syne peninger igen. Och effther thet att summan är så stoor, att huselegenn icke kan göre fyllest för thenn renthe, som aff samme summa peninger gå borde, derföre haffwer iagh loffwet och tillsagdt, som iagh och nu loffwer och vdi thette breffz krafft till seger åhrligen att giffwe förnämnde M. Petter de Krok förvthen den frÿ huselege renthe peninger trettÿe daler, så lenge iagh de peninger vnder mine händer och vdi haffwende werie haffwer, såsom iagh thesligestt her medh loffwer och mig förplicher, att hwar iagh eller mine barnn icke igen löser samme hws aff offthenämnde M. Petter innenn trÿ år effther thenne dagh och thette breffz datum för sådanne mÿnth, som iagh aff honom vpburitt haffwer, så will iagh till seÿe honom samme hus, effther som godhe män kunne thet skatta för theß värde medh allt thet, som ther till lyder och såsom M. Petter thet nu besitter, medh then kellere, som han ähnnu ther till bekomitt haffwer. Och ther då offthenämnde M. Petter de Krok samme hus för sådanne värderingh och skattingh will behålle,

[19 v.]

skall hann ware der närmest till och plichtigh till att betala migh, hwadh som husett kann mere ware wärdt ähn the 800 daler, som iag vthaff honom vpburitt haffwer. Hwar honom thett och icke täckes, skall iag då ware förplichtig strax till att betale honom syne peninger igen vthenn någon försumelse och vthflächt, effther som förschriffuitt står. Till yttermere wiße beder iag ehrlich och wellachtigh Nils Hanßon, Kong:e M:ttz o minn aller nådigiste herres tro man och secreterer, tilförordnett i slotzloffwenn på Stockholm, sampt Lars Erichßon och Oluff Grelßon, Stockholms stadz borgmestere, vm theres insigell her vnder sampt medh mitt egitt och medh eginn handh vnderschriffuitt. Datum Stockholm thenn 12 nouembris anno o 85.

11 aprilis

sothe borgmestere och rådmän för rette sampt medh slotzfougten.

Jacob Jffwarßon vpbödh Eskill Jönßons tomt i Bredgrenden näst nedenn för Märthenn Olßons tomt — 1:o.

Philpus Perßon vpbödh her Bengtz hus, liggendes widh Kinhestegathenn innen för Knuth Perßons hus — 3:o.

Än vpbödh Philpus Perßon Grels Anderßons hus — 3:o.

Hans Anderßon vpbödh hustrv Ingridh Oluff Larßons tomt i Bredgrendenn östen till — 1:o.

[20] Hans Anderßon vpbödh gamble Finwidh guldsmedz hus — 2:o.

Jacob Jffwarßon vpbödh Marcus Bengtßons tomt östen till [i] S. Johannis grändh på södre sydenn — 2:o.

Michell Olßonn vpbödh Märthenn wärdschriffweres hus på Skomakeregathenn — 1:o.

Siffridh Nilßon vpbödh sitt hus i Helgelekamens grendh — 3:o.

Matz Erichßon vpbödh denn deel i Joenn Joenßons hus, som hans hustru och hennes syster tilkommer, liggendes på Kinhestegathenn wid greffwe Mauritz hus — 2:o.

Henrich Simonßon vpbödh Halffwardh gulsmetz hus widh Södre portt — 2:o.

Samme dagh klagede Anders wärdschriffwer till Henrich Balck, att han icke wille hälle thet köp, som han hade giortt medh honom vm thett lille stenus, oachtendes att han haffwer bekomitt sin fulle betalningh och allrede vpbuditt husett en reese. Då bleff

Henrich alffwarligen förehollit, att han skulle hålle köpet, men Henrich föregaff, att hans son hade nekett honom sälie *thet*.

Samme dag wartt aff retten befalett, att Berendt Jönßon och Erich Nilßon skulle hembuide hustru Ingridh, Hans Larßons efftherleffwerske, thett hus, som Peer Vlffzsonn aff henne köpt hade, så att hon *med thet* förste löser thett igen eller lagligen hembler och gör honom der vpå vplatilse, men hwar hon *thet* icke gör, då bliffwer Peer Vlffzson efftherlatidt att selie samme hus, hwem honom sýnes.

Samme dagh klagede wår medborger Peer Swenßon högeligen vthöffwer den Hans knopmaker, som för någre åhr sedenn bleff medh hans hustru vptaginn och för deres horerý bleffwe förwýste stadenn, wore nu her igen kompne och icke allenest ginge honom till håån, spott och harm för ögenen vthen och brukede på honom sin onde och onyttige mun, och begärede förthenskuldh, att dem, som i så motto för sin last haffwe waritt förwýste, icke måtte tilstedies att bliffwe her i stadenn, eliest nödgedes han wýke hedenn, dett honom sýnthes för swårt ware.

Hustru Anna salige Knuth Ander-
ßons.

[20 v.]

Samme dagh kom för retten hustru Anna, salige Knut Anderßons efftherlathne enkia, och presenterede ett testamentz breff, som hennes framlidne man hade giffwitt henne på sin sothe seng, hwilkett dateret war thenn 11 februarij anno 85 vnder wåre medborgeres, Erich Biörnßons, Eskill Larßons och Bength Larßons försiglinger, förmällendes, att förnämnde Knut Anderson hade vdi 13 åhr waritt betagin medh en beswärlig siuckdom och sielff icke haffwer förmåth komme aff sýn seng, vthen hans hustru haffwer måst honom lyffte och lätte och vdi midler tydh hafft medh honom stoort kors och wedermödhe, så att hans granner och wenner (som för samme hans widerstyggelige siuckdom skuldh icke haffwe welett besökian) hade offte rådt och förmanth henne, att hon skulle lathe kommen i siukestuffwen. Så haffwer hon dogh mere sedt och achtett den echteskapzkärleek, som hon hade till honom, och swarett dem, att hon aldrig skulle, så lenge hon leffde, skilie honom iffrå sig. Derföre hade han för sådanne hennes omak, kärleek och godh wylie skencht och giffwit henne i testamenthe allt *thet*, som han åtte

och effter honom falle kunde, inthet vndentagendes, thet dogh ganske ringe war, hwilkett och war hans afflinge godz, och hade slett inthet ärfftt anthen effther sin fader, moder eller någon annen sÿn slecht $\circ$. Så ändogh ingen hade ähnnu talett på samme gåffwe, begärede hon dogh på wÿdere försäkring wethe, vm samme testementz breff skulle giffwes macht och för fullt vptagitt bliffwe, hwilkett ärende bleff randsakett och öffwerwägitt, och effther thett befinnes, att åhr och dag är förlÿditt, sedenn samme goffwe giffwin war och thet her vpå rådhusett bleff förkunnett, der vpå ingen vdi midler tÿdh talett haffwer; så haffwer thet och waritt hans afflinge godz, såsom förschriffne testementz breff förmåller, och der som han hade bliffwitt giffwin in vdi spettalen medh sÿne ägedeler, hade hans slecht icke kunnitt thett rÿgge; derföre så haffwe wÿ offthenämpnde testementz goffwe icke kunnitt ogilla vthenn affsagdt, att förschriffne hustru Anna henne obehindret niuthe och beholle må $\circ$.

[21]

16 aprilis

sothe för rätte Erich Larßon befalningzman sampt borgmestere och råd.

Jacob Iffwarßon vpbödh ett sölfbelthe, som Staffann Larßon på Södre malm hade honom panthsatt för 15 daler i hwsjön, och 4 daler, som han inlöste samme belthe före, så och 7 daler, som han honom i rede peninger länth hade — 1:o.

Erick Nilßon och hans stiuffsonn.

Samme dagh kom för sittende retten Erich Nilßon rådman sampt hans stiuffzsonn Willam Willamßon, giffwendes tilkenne, att de wore alldeles wenligen och wellförlichtt vm thett arff, som Willam Willamßon war tilfallitt i fast innen och vthenn stadenn effther sin framlidne salige fader Willam Ebbeßon vdi så motto, att samme Willam Willamßon hade för 137 q ortiger, som på hans fierde partt vdi en tomt och två små kellere vdi Laße Skulthens grendh och ett gameltt förfallitt stall på Södre malm effther skattningen war tilfallne; sammeledes för 86 q ortiger, som honom borde haffwe på en fierde partt vdi 16 åhrs huselege aff förschriffne tomt och kellere, hwilkett alz sig tilhope belöper 223 marck, vpburitt och annamett aff förnämpnde sin stiuffader Erich Nilßon en halff

lest jernn, recknett för 75 q . Ithem haffwer och Erich betaltt någre gäldh effther Willam Ebbeßon, till hwilke Willam Willamßon bör sware en fierde partt, nemligen 148 q , så att både thett, som Willam sielff anamett haffwer och på hans deel i gäldenn är betaldt, löper lyke emoth thet honom i fast ärfwe borde, nämligen 223 q . Men vm löböererne, som honom på sitt fäderne tilkom, wore de tilförenne wenligen förlöchte. Och vthöffwer allt thet, som honom arffligen tilfallitt war, haffwer Erich Nilßon och hans hustru vthaff faderligh och moderligh kärlech giffwitt och skencht honom hans faders gångekläder och en vpredd sängh, så att samme Willam tackede syne föräldrer der före och bekende sig i alle motte ware well förnögdh och tilfridz stäldt för allt arff, som honom både i löst och fast effther sin fader ärfwe borde o . Hwarföre och offthenämpnde Willam Willamßon giorde både för sig och alle syne efftherkomende erffwinger förnämpnde sin stiuffader Erich N[ilsson] qwitt, frö, ledig och löös för allt yttermere tital och effthermaning om offthenämpnde sitt fädernes arff til ewig tydh. Ther rechte de hwar annen handen vpå. Och wore öffwer samme arffskifte och förlökningh Jacob Iffwarßon, Henrik Balck, Siffridh Nilßon och Mårthenn Olßon.

Ambrosius Matthej, hoor.

[21 v.]

Samme dagh stältes en prest, benämpndh Ambrosius Matthej, til förhöör, hwilken war komin vdi rÿchte för en qwinna, benämpndh Anna Torbiörns dotter, Matz Nilßons hingzsterÿderes laggiffte hustru o . Och berettede Laße Bengtßon, malmfougten på Norre malm, att en natt, då hann förnam, att de wore tilhope vdi Oluff byßeskÿtters gårdh, gick han sampt en gårdzknecht, benämpndh Oluff Jönßonn, tyt och slogh vp dören om dem och medh hast söchte in i stuffwenn, och effter dett war mörckt, stegh knechten till skorstenen, achtendes tände vp eldenn. Med thet samme wore qwinnen och presten på gulffwett och goffwe sig både åth dören. Der trängde presten qwinnen in på malmfougten, så att han kom i thet samme fram om dem både vth genom dören vdi blotte skior-tenn. Och effther han så vndkom, toge de hans kiortill och andre hans kläder till wittne och widermål, och hon sattes på någon tydh i jernen.

Förschriffne malmfougte berettede och, att en reese, sedenn thette war skedt, söchte han och effther honom, och när han kom

in i gården, stodh Ambrosius i försåat för honom medh en sååstång, der medh han slogh malmfougtenn öffwer halßenn, så att han stuede, och så slap Ambrosius i den gången.

Kom och en gamell hustru fram, benämpndh hustru Gertrud Mortenn Olßons skipper, der förschriffne Ambrosius på sistene bleff tagin fencklig, [och sade] att han sampt medh förschriffne Anna hade leget i sängh tilhope vdi hennes hus.

Wydere klagede ehrligh och wellärdh mann, M. Erich skolmesteren, öffwer förnämpnde prest, att han i någre åhr haffwer gået her på malmen, druckitt och slämett och stulitt Gudz almuse vnden för diecknerne, item att han haffwer på Wermdön och flarestedz brukett myëkitt wýskippelße och signelße öffwer böndernes bohagh och booskap.

Sameledes berettede och M. Erich, att den tÿdh her Hans, som nu boer i Torstuna, war skolmestere her i staden, söchte han medh någre dieckner effther förschriffne Ambrosius på malmen för hans skalckheet skuldh, och när han fann honom, hade han en håndbyle i handen, der medh han högg så glupsk til her Hans, att yxenn gick honom vthaff handenn och enn dieckne i armenn.

[22]

Bespråkning.

På same dagh komme theße effther schriffne köpswäner för retthenn och goffwe tilkenne, att Lambrecht Prouesten, een westphaler, som her för någenn tÿdh sedenn är dödh bliffwin, haffwer waritt hwar skýlligh en summa peninger, som her effther fölier, hwilkett de haffwe welett förkunne, för ähn åhr och dagh förlÿditt är, och begärett, att thet måtte vdi stadzens tänckebook blifwe inschriffwitt:

Henrich Lambrecht sade sig haffwe til att kreffie — 260 daler;
Andreas Santhman — 273 daler;

Peter Hanßon på sin hoßbondes Dirich Bökmans wegne — 149 daler.

18 aprilis

sothe för rette borgmestere och rådhmän.

Jacob Iwarßonn vpbödh denn panth, som hann hade aff Staffann Larßon — 2:o.

Jtem vpbödh hann Marcus Bengtßonns tomt på södre sydenn i Bredgrendenn — 3:o.

Jtem en tomt östen till i Bredgrenden på södre syden och hörer Eskill Jönßon till — 2:o.

Michell Olßon vpbödh Mårten Tÿdekeßonns huus på Skomakereregathenn — 2:o.

Henrich Simonßonn vpbödh Halffwardh guldsmidz hus widh Södre portt — 3:o.

Berendt Jönßon vpbödh en tomt östenn till i Bredgrenden, [som] hörer hustru Ingridh Oluff Larßons till — 2:o.

Morthenn Olßonn bespråkede samme tomt, som hustru Ingridh hade latidt vpbiude.

Samme dagh bleff Kong:e M:ttz breff, stådthollerne tilschriffwit, för menigheten vpläsitt $\surd$, lydendes, som her effther fölier:

Jahan thenn tridie medh Gudz nåde Swerigis, [22 v.]

Göthes och Wendes konungh, storfurste till Findlandh, Carelen, Wätzski petin och Ingermannelandh vdi Rydzlandh och öffwer de ester vdi Lyffflandh $\surd$ hertigh $\surd$.

Wår nådige helßenn, besÿnnerlige ÿnnest och benägenheet medh Gudh alzmechtigh tillförenne $\surd$. Welborne greffwe, käre frände, wÿ wele eder samt eder, her Erich Sparre, icke förholle, att wÿ haffwe för någenn tÿdh sedenn bekomitt eder schriffwelße samt ett register, som I till oß sändt haffwe på them, som wele ware frÿ för stadzens tunge vdi Stockholm, så och the, ther hälle brygge stool, öselningh och wintapningh, ther igenom de odellkellere der i Stockholm, som aff ålder waritt haffwe och ähn äre i bruk, icke allenest bliffwe ödhelagdhe och vm inthet vthenn och wår rettigheet med accis förminskett och bortt döldh $\surd$. Så giffwe wÿ eder der vm till swar, att ingen aff dem, som handell och wandell bruke, vndentagendes den blinde Folcker Frantzsonn, icke heller någon aff them, som winkellere eller öselning hälle, skole ware frÿ för stadzens tunge, vndentagendes Hans Klawer, så lenge hann är accisschriffwere, medenn han ingen annen löön haffwer vtaff oß, vthenn göre stadenn then rettigheet och wederkennelße, som them bör, oachtendes hwad frÿheetz breff the therföre aff oß haffwe kunne, hwilke breff wÿ her effther wele haffwe giortt krafftlöse och ogille, såsom icke heller någre andres breff eller zedler skole bliffwe her effther achtede $\surd$. Hwadh och de många winkellere och öölkroger tilkommer, skole her effter icke tillstedies hwarken på

Alle, som bruke handell och wandel, skole hälle stadzens tunge.

Om wÿnkellere och öölkroger.

malmerne eller i staden, vthen alle afflegges, och allenest the odelkellere, som aff ålder haffwe waritt i bruk, som äre stadzens winkellere, hwilken skall ware frÿ för accisen, Baggernes kellere, then ther skall ware accÿs frÿ hwadh sielffwe Baggerne tilkommer, menn de andre, som hålle party inne medh them, skole vthgöre accisen iw till *thet* minste aff halffparten aff alle drÿcker, som ther i kelleren vttappes, sampt Jören Benickz och Petter Wernickz, the ther skole vthgöre all accÿs, skole hålles och bliffwe widh macht, såsom [23] I och wÿdere beskedh medh förnämnde Hans Klawer bekomme skole, om them som vthenn accÿs någett wÿn eller öll vpköpe skole, och haffwe eder thette till swar icke welett förholle, Gudh alzmechtigh eder befalendes. Schriffwitt på wårt slott Calmar thenn 8 martij anno 1586. vñj wår regementztÿdh på thett adertonde åhr.

23 aprilis

sothe borgmestere och rådmän för rette.

Jacob Iwarßonn vpbödh denn pant, som han hade aff Staffan Larßon på Södre mallm — 3:o.

Caspar Jörenßon anklaget
för tiuffwerÿ.

Samme dag stälthes en, benämpndh Casper Jörenßon, för rette, som tilförenne hade waritt anklaget aff en hingzsterÿdere om en kappa och nu udi nästförlidne söndagh vnder afften sången haffwer waritt vdi Vrban Michelßons hws vppe i winden i een nattstuffwe. Der hade aman i husett komit til måtte medh honom, att han hade tagitt nidh aff weggen någre knipper mårder, och när han bleff warse aman, släpte han vndenn armmen 4 *stycker* mårder, som han hade affrÿffwitt 1. Hann nekede till må[r]derne men icke *thet*, att han war der vppe i nattstuffwen. Item war han och skÿlitt före, att han hade waritt vdi hustru Margreta Matz Perßons gathebodh, der han skådade någett läreffth och frågede en lÿten pige Arffwidh Larßons dotter til, huru dÿr alnen war, och hon swarede tre öre. Medh thett samme togh han lärefftz stÿckett, hwilkett hölitt widh paß 60 alner, och sade, att han wille gå der medh vp i huset till Kirstin Matzdotter, effther hon war lÿthen, som wachtede gathebodenn, och kunde icke måle *thet* vp, och steg så in i huset, menn hwart han seden togh wegen *med* lerffttett, weth man icke.

När samme lille pige fick see honom i wårdschriffwerekammeren, der han först war till förhöör, sade hon till hustru Margreta: 'Thet är then samme', men han nekede der till.

Jörn Trost semskemakare berettede, att widh fastelagz tydh [23 v.] miste han vthur sin bodh 9 stycker semsk, hwilke hann fick igen hoos förschriffne Casper Jörenßon, och när han bleff tilfrågett, hwar han fick samme sämsk, sade han, att en lÿthen dreng kom löpendes medh dem, och då han taledes til honom och sade: 'Dw haffwer stulitt skinnen', slepthe hann dem och lop sin wägh. Samme Caspar sattes åter in i fengelse igen.

Hustrv Brita Wickman Lastörpz.

Same dagh bleff hustru Britha Wickman Lastörpz effterlatidt den sölfdaert löös, som vdi 12 åhr på rådstuffwenn hade stådt i arest, och stälthe Per Jönßon sampt Oluff Larson borgenn före, att vm någer anner än Andres Theuson (som nu bekende sigh ware förnögd för de 25 daler, som han hade att kreffie i samme daert) komer, som taler på samme arest, då skole de settie så myckitt sölf i retten igen, som förschriffne daert mere är värth ähn för 25 daler.

30 aprilis

sothe för rette Jacob Bagge sampt borgmestere och råd.

Om skip.

Samme dagh wartt menigheten vpkallett och bleff förkunnnett, att effther Kong:e M:tt ω , wår aller nådigiste herre, icke behöffde alle sÿne skip och borgerskapett måtte theß better komme sigh före genom seglatzen sÿnnerligen westwartt, wille H. Kong:e M:tt först och för alle andre haffwe dem nådeligen vpbuditt de skip, som H. K. M:tt afflathe wille, att de måge haffwe korett att anamme de skip, som dem sÿnthes, vdi sin betalningh, på thet de aff H. Kong:e M:tt och cronen hade til att kreffie.

Trähusen.

Så wartt och alffwarligen tilsagt, att alle de, som hade trähus her i stadenn, skulle strax effther söndagenn sielffwe tage dem nidh, på thet de kunne haffwe någenn nytte aff wirkett, menn hwar de der medh drögde, och andre bleffwe tilskickede til att ryffwe dem nidh, då skulle de icke förundre, att de miste same wirke.

[24]

Om köp.

Samme dagh bleff och denn menigman förehollitt, att ingen skulle fördriste sigh att köpslage medh de fremende, förr ähn köp är satt, widh godzens förlust och der till 40 ş saak.

Ingenn skall heller köpe opackett sill widh sine 40 ş och der till haffwe förbruttitt godzett.

Sameledes tilsades, att hwar och en skulle hålle renth för sitt hws, och haffwe wathnn tynner för porterne och på taaken widh syne peninger tilgörendes.

2 maj

sothe för rette Jacob Bagge, Nils Hanßon sampt borgmestere och rådh.

Henrich Balck vpbödh hustru Anna Tomus Biörnßons tomt på södre sydenn i Wargzgrendenn — 1:o.

Jacob Iffwarßon vpbödh Eskill Jönßons tomt — 3:o.

Hans Anderßon vpbödh h[ustru] Ingridh Oluff Larßons tomt — 3:o.

Item Finwidh guldsmidz hws på Swartmunke gaten — 3:o.

Same dagh sattes och förordnedes effther Swerigis lagh och gamell sedwane alle embeter i stadenn, effther som thett vdi embetz bokenn finnes inschiffwit.

Bleff ähnnu Kong:e M:ttz nådige tilbudh förkunnett borgerskapet, som någenn gäldh hade vtheständendes hoos Kong:e M:tt och cronen, att de skole ware närmest til att beholle de skip, som H. Kong:e M:tt achtete att sälie, och <skulle> affqwittes i deres betalningh.

Vdi lyke motte bleff och alffwarligen tilsagdt, att alle wyn-, miödh- och ölkroger skulle afflegges, vndentagendes de som aff ålder waritt haffwe, och om de sielffwe icke wille afflegge dem, skulle de wachte syne peninger.

[24 v.]

Wartt ähnnu ytterligere tillsagt, att hwar och en, som hade trähus her i stadenn, skulle sielff rýffwe dem nidh, så frampt de wele haffwe gagn aff wirkett, och hade ingen behoff till att tencke, thet

Kong:e M:tt wille lenger bönhöre någon om samme trähus, att de skole få stå ρ .

Thesligistt bleff och tilkenne giffwit, att Kong:e M:tt haffwer nådeligen bönhörtt den klagemål, som menigheten haffwer hafft vt-öffwer dem, som haffwe någenn tydh dragitt sig vnden stadzens tunge, och allffwarligen befalett, att alle de, som bruke borgere handell och näringh, skole hålle all stadzens tunge.

Samme dagh giorde theße efftherschriffne sin borgere eedh: Oluff Henningzsonn, Henrich Frantzßon.

Hustrv Margretha s[alig] Matz Perßons.

Same dagh stode vp för retten wåre stoolbröder, ehrlige och wellförståndige Morthenn Olßon och Berendt Jönßon, rådmän, fulmündige och mechtige på Hans Olßons wegne, borgere i Arbogha, effther som de thet medh hans vthgiffne fulmachtz breff i retten bewyste, hembledde och vplothe wår medborgerske, hustru Margreta salige Matz Perßons, fordom borgmestere her i stadenn, effther-lathne enkia, som är förnämpnde [sic] Jöns Olßons halffsyster, en fierde partt vdi ett stenhus, som han effther syne salige framlidne föräldrer ärfft hade och är belägitt på Swarttmunkegathen twertt öffwer enkedröttingenes, hwilken fierde part i förnämpnde hus förschriffne Jöns Olßonn nu såldt hade förnämpnde sin halff syster, hustru Margreta, för twhundrede daler, och tilstodh och bekende förbemälte Morthenn Olßon och Berent Jönßon in för retten offthenämpnde Jöns Olßon haffwe bekomitt och vpburitt aff förnämpnde hustru Margreta förbemelthe 200 daler samt 153 daler vdi huslön effther salige Henrich Olßon, för thett han der vdi bott hade, till gode och fulle nöye, thenn sidzste peningh medh thenn förste. Hwarföre affhende förnämpnde Morthenn Olßonn och Berendt Jönßon samme Jöns Olßon förschriffne fierde partt i förnämpnde stenhus och tilägnede den förnämpnde hustru Margreta och hennes barn och rette efftherkomende arffwinger att niuthe och beholle qwitt, frö, obehindrett och oklandrett så well för förnämpnde Jöns Olßonn och hans barnn, som alle andre åtalere, både födde och ofödde, till lagfångne ewärdelige äger. Ther rechte förnämpnde Morthenn Olßonn och Bere[n]dt Jönßon in för retten

vår medborger Påffwell Saße, som på hustru Margretas wegne vplatelßen anamede, handen vpå.

7 maij.

Erich Biörnßon tÿgmester, Erich Larßon slotzfougte sampt borgmestere och råd[h].

Bakareämbethett.

Samme dagh klagede Gÿnthe Olßonn bakere embethett vdi rette, för thet att de hade nu till nästförlidne påske bakett fast mindre brödh ähn tillförenne och aff lutter moothwilligheet öffwerträdt den ordningh, som dem föreställt war, och befans, att åldermannen Herman baker hade bakett icke högre ähn till 7 lodh för fyrÿken ∞.

Sententia.

Wartt sagt, att åldermannen sampt alle de andre skulle för ohörsamheet och för otroheet och oretrådigheet emoth den menige mann denne gången böthe 40 daler, och der de bliffwe annen gången der medh beslagne, skulle de böthe dubbelt och 3:ie resen 100 daler och setties aff embethet.

Willam Dawidhßonn.

Same dagh vploth Matz Erichßon sin hustrus och hennes sÿsters hustru Anna Laße Anderßons deel vdi thett stenhus Kiffwenäbben på Kinhestegathenn, hwilken war recknett för 55 daler, Willam Dawidßon, som tillförenne vdi samme hus hade två delerne.

Mansboot.

Laße kannegiutere satte i retten 30 daler, som Morthenn krukemakere hade vthfest i mandzboth för Jöns slachtere och hade Jönßes hustru tlförenne vpburitt 30 daler,

Hans Hanßon archelÿmester och
Henrich Erichßon.

S[amma] dagh kom Hans Hanßon archeliemester för rette och klagede, att Henrich Erichßon rodzbärmester hade icke giortt honom skääl vdi thet arff, som honom borde ärfwe effther sin dotter, som war Henrichz hustru, sÿnnerligen vdi ett korßwirckz hus, hwilkett hade waritt skattett för 225 daler, och för sin deel

icke mere bekommitt ähn 60 daler. Då lade Henrich fram i retten ett stadzens breff, förmällendes, huru såsom han war medh sin swäre, Hans Hanßonns hustru, aldeles wenligen och well förlÿcht vm allt arf både i löst och fast. Der till swarede Hans, att han war sin hustrus målzmann och ingelunde wille bestå samme förlÿckningh. [25 v.]

Bleff honom swarett aff retten, att der han icke wille hålle same förlÿckningh, skulle han innen 8 dager wädie emoth dem.

H[ustru] Britha salige Jacob skinneres,

M. Erich Jacobj.

Same dagh kom och för retten hustru Brithe, salige Jacob skinneres efftherlathne änkia, sampt hennes stiuffzsonn M. Erich Jacobj, giffwendes til kenne, att de aldeles wore wenligen och well förlichte om allt arff, både löst och fast, effther förnämnde Jacob skinnere, så att thet skulle aldeles ware en afftalett och förlÿk[t] saak, och medh handstreckningh gjorde hwar annen qwitt, frÿ, ledig och löös för all effthermaningh till ewigh tyd[h]. Dogh hwadh geldenn tilkomme, wore de icke ähnnu fulkomligen förenthe.

Joen Larßons husbreff bleff på
thenne 7 majj dateret:

Anno 85 thenn 10 nouembris vdi her Erich Sparres närware kom för retten vår medborgerske, dÿgdesam hustrv Anna läremoders, medh welbetencht modh och wilia vploth och medh hånd och mund leffrerede och hemblede Kong:e M:ttz 8, vår aller nådigiste herres tro tienere, ehrlig och wellförständig Joen Larßon, ett korßwirckzhus medh tompen, liggendes westen till her i stadenn på norre syden vdi Fodermarske grenden emellenn salige Blasij Olßons wedebodh och Påffwell snickers korßwirckz hus, hållendes effther stadzens alnetaal vdi lengden 14 alner och 1 qwarter och 13 alna i bredden, hwilket¹ korßwirckzhus sampt theß tomt för-schriffne hustrv Anna lagligen såldt och vplatidt haffwer för-nämnde Joen Larßon för 150 daler vdi godt giort söloff och rede peninger, them hon bekende sig till fulle och gode nöye anamet och vpburitt haffwe, then sidzste pening medh then förste 8. Hwarföre förnämnde hustrv Anna affhende sig och syne erffwinger för-

¹ I ms. står: hwilketkett.

nämnpnde korbwirczhus och grundh medh all sÿn tilbehörelße och tilägnede thet offtenämnpnde Joenn Larßon, hans hustru, barn och efftherkommande erffwinger qwitt, fritt och oklandrett för alle åtalere, både födde och ofödde, till ewärdelige lagfångne äger. Och war samme hus och grund lagbuditt och lagstånditt och nämste bördemän hembudit, som war H. K. M. fougte vdi Törn Joen Swenßon, hwilken och på thette breffz datum in för retten så wel på sÿne faderbröders barns wegne som sÿne egne med handstreckningh vploth förnämnpnde Joen Larßon bördzretten på samme hus, effther inge andre bördesmän närmere funnes. Ther på Joen Larßon vplade fridzskillingen. Item så hade och Joen Larßon giffwit hustrv Anna i gudzpeningh en sölffkoose vm 4 lodh och en skeedh vm 2 lodh. Datum 7 majj anno 1586.

[26] På same dagh gjorde Henrich Maake sin borgere eedh och vplade sin fridzskillingh.

28 majj

sothe för rette Nils Hanßon, Erich Larßon slotzfougten sampt borgmestere och rådth.

Hustrv Kirstinn s[alig] Wenceslaj Heroldz.

Samme dagh kom för rettenn Påwell Saß och gaff tilkenne, att han war wenligen och well förlÿcht medh hustru Kirstin Månsdotter, salige Wenceslaj Heroldz efftherlathne änkia, om denn rekenskap, som war emellen honom och förnämnpnde hennes salige man Wenceslao, så att thet skulle nu aldeles ware och bliffwe en afftalett och förlÿcht saak, och der som någre handschriffter eller andre breff, ehwadh namn de haffwe kunne (anrörendes någon handell begge parterne emellen) her effther kunne finnes eller framkomme, skulle de aldeles ware dödhe och krafftlöse gjorde, hwarföre och förnämnpnde Påwell Saß gjorde hustrv Kirstin och hennes barnn och efftherkomende erffwinger qwitt, frÿ, ledigh och löös för all effthermaningh om förnämnpnde handell och rekenskap både för födde och ofödde åthalere till ewigh tÿdh. Och her vpå rechte Påwell Saß förschriffne hustru Kirstines fulmechtige, wår stoolbroder Henrich Simonßon handenn, begärendes att thette motte vdi wår stadz tenckebook bliffwe in schriffwitt.

Hustru Anna Store Swens.

Vpå samme dagh kom för sittierende retten dögdesam hustru Anna salige Store Swens, wår framlidne medborgeres enkia, och nu såsom någre reeser till förenne gaff klagligenn tilkenna, huru såsom förnämnde hennes mann hade för någre åhr sedenn rympt iffrå henne her aff rükett för de många gäldh skuldh, som han hade satt sig vdi, och leefft henne medh blotte och tomme händer her qwarr effther sikh, her hon seden eensörrende haffwer medh stoort bekÿmber, omaak och wedermödhe icke allenest närtt och födt sikh vthenn och vdi midler tÿdh betaltt en hoop aff förschreffne gäldh, vdi den förhopningh att han skulle ene reese haffwe komit hem till henne igen och hielpe till att hwar och een åhrligh man, som aff dem hade någett till att kreffie, hade mått bliffwit betaldt och till fridz steltt. Och vpå thet hon måtte een gångh få wethe vm hans lägenheeter och hwad heller han war leffwendes eller dödth, legde hon någre in vdi Norige till att randsake och fråge effther honom och haffwer nu om syder bekomitt breff och wiße tÿdender, att han är dödth bliffwin, hwarföre hon och nu gerne wille sökia de medell, huruledes att hon måtte bliffwe qwitt widh syne gäldenärer, som hårdt och högt tränge på sin betalningh, och förthenskuldh ödmukeligen begärett, att hon måtte iffrå dem hulpin warda, tilbudendes sikh gerne wele öffwergiffwe och dem i händer få allt sitt godz och ägedeler, som hon haffwer och äger, att de der medh effter deres eginn wile skiffte och bythe måge, och sielff gå der slätt iffrå såsom en arm och fattigh tieniste qwinna, oansedt att hon slett inthet haffwer att hielpe sikh medh eller leffue widh, hwilken hennes klagemåll oß haffwer gået till sinnett, och effther wÿ wthaff nogsamlig frågenn och randsaakning haffwe förnumitt så vdi saningh ware, som hon för oß klaget haffwer, haffwe wÿ effther hennes begärenn förordnett någre godhe män, som sådanne godz och ägedeler inuentere och vpskrÿffwe skulle, och vdi midler tÿdh på åthskelige rådstuffwe dager latidt förkunne, att de som sådanne gäldh hade till att mane, skulle komme vp på wårt rådhus och giffwe tilkenne, hwadh som hwar hade till att kreffia. Och äre her på thenne 28 dagh majj fem eller sex (sÿnnerligen de som störste suman haffwe hafft till att fordre) till städes kompne, hwilke in för retten vthaf christeligh kärlech för hennes fattigdom skuldh skenchte och goffwe henne till allt thett, som hoon och förnämnde hennes man wore

[26 v.]

dem skyllige; dogh medh sådann beskeedh och förordh, om alle de andre gellenärerne wille och göre dett samme, menn der de ändeligen wille strenge i sin rätt, då wille och theße ware medh dem (vdi de ägedeler, som hoon ätthe och förhånden ware kunne) i lyke wilkor och bythe, affslåendes marck aff marck, så långt som thett kunde tillreckia. Och effther någre funnes aff hennes galdenärer, som sitt samptycke hertill icke giffwe wille eller någett lathe falle aff samme skuldh, derföre haffwe wÿ efftherlatidit, att hon må medh en sworin eedh legge iffrå sigh alle sÿne och sin framlidne mans ägedeler, som hon haffwer händer emellen, såsom hon thet in för oß tilbudit hade och för hwar man dierffligen sware kunde, hwilken eedh hon nu haffwer fulgiordh. Och same ägedeler äre satte vdi retten, att geldenärerne måge dem sig emellen innen natt och åhr parthe och bythe effther lagenn, så widt som de kunne förslå. Och haffwe wÿ förthenskuldh her medh och vdi wårt breffz krafft giort förnämnde hustru Anna Store Swens qwitt, frÿ, ledig och löös för alle, som effther thenne dagh kunne förmene sig haffwe någre skäl och tilltaal om offtenämnde gä[l]dh.

[27]

Jacob glasmester och hans salige
hustrus erffwinger.

Same dagh stodh vp för retten wår stoolbroder Henrich Balck rådman, fulmÿndigh och mechtig på hustru Margitt Bertilßdotters wegne, salige her Erichz, fordom kyrckeherde i Eneköpingh, efftherleffde enkia, giffwendes til kenna, att hon war alldeles wenligen och well förlÿcht medh Kong:e M:ttz ρ , wår aller nådigiste herres tro tienere Jacob glaßmester, nu närwarendes, om allt arff, nemligen een tridie partt både vdi löst och fast, som henne war tillfallitt effther hennes framlidne sÿster, hustru Karin Bertilßdotter, som war förnämnde Jacob glaßmesteres ächte hustru (hwilkens siel Gudh nåde). Och hade förnämnde hustru Margitt bekomitt på sin anpartt först vdi lößörer sölffbelthe ett vm 24 lodh, sölff knapper 6 stÿcker om 6 lodh, sölffkedi vm 4 lodh och alle sÿne sÿsters gångkläder medh malier och haker, som hon them åth och dragitt hade; item hwartt tridie stÿcke vdi allt husens indöme. Sedenn hade hon och bekomitt för en tridie partt vdi fast, både i thet hus och liggende grundh, som förnämnde

Jacob nu westen till i Bredgrenden bor vdi, så och för allt annett, både innen och vthenn staden, peninger ottetÿe daler, ett förgÿlitt sölffbelthe vm $36\frac{1}{4}$ lodh, 3 ♀ lodett, tw sölff stoop, thett ene vm 16 lodh och thet andre om 14 lodh, $2\frac{1}{2}$ ♀ lodett, förgÿlitt sölffkedie vm $4\frac{3}{4}$ lodh, 3 ♀ lodett, en sölff slÿde om 16 lodh, $2\frac{1}{2}$ ♀ lodett, och spannemåll till 10 dalers värde; hwilkett allt sig belöper till 150 daler, för vthenn en sölffskeedh, som förnämnde Jacob glaßmester skenchte henne vthöffwer thette förskriffne. Der till medh skall han sware till alle sÿne och förnämnde sinn framlidne hustrus gäldh, och her medh skall ware een afftalett saak dem och alle deres efftherkomende emellen. Hwarföre gjorde förnämnde Henrich Balck på förnämnde hustrv Margitt Bertilsdotters wegne offthenämnde Jacob glaßmester och hans erffwinger qwitt, frÿ, ledig och löös för allt yttermere tiltaal och effthermaning om offthenämnde arff och tilägnede honom och hans efftherkomende erffwinger förnämnde hus sampt medh de tompter, som han medh förnämnde sin hustru både innan och vthan stadenn tilhope åth hade, till ewärdelige äge.

[27 v.]

Och wore öffwer thenne förlykningh och arffskiffte H. Kong:re M:ttz tro tienere och befallningzman på Stockholm, Erich Larßon, och Joenn Larßon, skriffwere vdi Lÿfflandh, sampt Jacob Iffwarßon och Henrich Balck, rådmän ω .

Willam Dawidson och h[ustru]

[28]

Madelin Joen Örbos.

Än samme dag taledede Willam Dawidßon til salige Joen Örbos hustru om någer gäldh, som förnämnde Joenn hade vdi sin welmacht giort och Willam medh sin rekenskapzbook bewÿste. Men Joens hustru nekede der til och lade fram en Willams zedell, der medh hon wille bewÿse, att allt war betaltt, hwilken hon annerledes förstå och vtthÿde wille ähn Willam, som honom hade vthgiffwit, och samme zedell i sig sielff lÿdde. Wart så beslutet, att ändogh thet, som på godh betalningh war vthborgett, borde vthenn rettgång betaltt bliffwe, så förordnedes dem dogh emellen förlykningzmän, menn vm de inthet kunne vthrette, wiste man då inthet annett medell gå till ähn thet, som lagh vdi thett fall förmäller.

H[ustru] Margreta Erich lanefiskeres
och h[ustru] Madelin Erich byße-
skytters.

Samme dagh klagede hustru Margreta, Erich lanefiskeres efftherleffwerske, till hustru Madelin Erich byßeskytteres, att hon hade förgiortt hennes man, förnämpnde Erich lanefiskere, vdi thett ööl, som han köpte aff henne widh Michelßmeße tydh, ty ifrå den dagenn han drack aff samme ööl och till på[s]chen der effter han bleff dödh, såg han aldrig sin helße dagh vthenn hade stoor pyne inwärtet och hade kastet vp ormen. Her till swarede förnämpnde h[ustru] Madelin, att thet skulle aldrig medh någon saningh eller skäl öffwertyges, att hon på någenn menniske hade brukett någon förgörningh, och skööth sigh till sine granner och någranner och alle andre, som henne hade vmgået. Och der som förskriffne hustru Margrete icke kunne bewyse henne sådanth vpå, begärede hon, att henne måtte öffwergå thett samme straff, som hon hade henne ärnett. Thette ärende hade tilförenne waritt till förhör i nidre retten, och haffwer åkerenden då såsom och icke heller nu hafft någer wittne eller bewys, och pigann, som hämptede ölet åht Erich lanefiskere, hade bekenth i wårdschriffwere cameren, att hustrv Madelin tappede ölett aff tynnen vdi en reen kanna och pigan togh thet aff henne och bar hem. Malmfougten sade, att thet, som Erich vpkastede, war icke ormer, som hustru Margreta sade, vthen sýnthes som dett hade waritt blodh leffwer.

Sententia.

De, som för rette sothe, hade hört deres tiltaal och swar, dett de hafwe öffwerwägitt, och kunne well tencke, hwart vth saaken will, der den ändeligen skall skerpes. Derföre, effther året är förlyditt, seden thet skall ware skedt, och är en blindh saak, den man icke gerne will tage på sitt samwett, wille man haffwe dem warnett och förmanth, att de betencke sigh. Och bleff dem til kenne giffwit, [28 v.] hwadh lagenn her vm förmälthe, att denn, som will sådanth enom tilmäthe, då skall thet ske medh 6 manne wittne, och der hon icke tröste dett göre och är dogh så wiß vm saaken, att hon står på sin meningh, då måste hon, som anlagett bliffwer, kläde retten och gå lagh, och kann åklagerenn icke förundre, om han seden bliff[wer] tilltalett.

1 juni

höltz rettgång på Stockholms slott vdi närware den ädle welborne herres, her Erich Sparre till Sundbÿ, rÿkzens vice cantzeler, stadthollere på Stockholm och lagman i Weßmannelandh och Dalerne, sampt erlige, welbördighe, wellachtede och förståndige gode mäns Jacob Bagge till Sixstadh och Nils Hanßon till Helgö, tillförordnade vdi slotzloffwenn, Erich Biörßon tÿgmester och Erich Larßon slotzfougten, Peer Håkenßon camererer, Oluff Grelßon borgmestere, Siffridh Jacobßon, Matz Olßon, och rådmänen i Stockholm.

Kom för rette Kong:e M:ttz *o* trotienere och cantzelie schriffwer, erligh och wellförståndigh Swen Christoferßon, schrifftligen giffwendes til kenne sitt klagemål, huru såsom Anna Larsdotter, denn han haffwer varit laggiffit medh, haffwer vdöffwer all denn sörgh och bekÿmber, som han för hennes skuldh lyditt haffwer, wåldsamligen emoth de ädle och welborne herrers, greffwe Peer och her Erich Sparres förbudh affhendt och vthaff thett hws de hade bodtt vdi honom owitterligen tagitt allt thet guld och sölf sampt allt thet beste, som der war både vdi messingh, thenn, kläder och annett bohag och allenest leefft thett ringeste qwart effther sigh, och begärede ödmiukeligen för Gudz och den helige rettwÿse skuldh, att hwadh som de hade på både syder hafft till boos sampt thet som ärligitt folck hade förärett dem vdi deres bröllop, motte allt komme tilstädes igen, på thett att hwardere motte der aff niuthe och beholle hwadh lagh och rettwÿse kann medgiffwe, så att thenne saak (ägedelerne belangendes) måtte effther en rettwÿs sententie och dom lagligen bliffwe ändett, såsom sakerne dem emellen elliest både medh werldzligh lagh och kyrkenes rett i thett nämpste äre åthskilde *o*. Her vpå gaff Lars Erichson borgmesteren till swar, att hwadh förschriffne ägedeler tilkomme, som Swen Christofferßonn klagede vm och hans dotter hade tagitt vthaff husett medh sigh, wore icke medh wåldh eller emoth förbudh vthtagne, såsom Swenn föregaff, vthen thett war skedt medh welbemelte her Erich Sparres, som nu til städes war, tilständh, loff och minne. Så wore och samme ägedeler aldeles oförskingrede och welbeholdne. Och dett Swen Christofferßon begärede, att de måtte föres tilhope igenn och en rettwÿs dom affseyes, hwadh som hwardere der aff niuthe och beholle skulle, der medh loth Lars Erichson

Swen Christoferßon och hans hustrv Anna Larsdotter om deres ägedeler.

[29]

sig på sÿn dotters wegne benöÿe, bediendes tienstligen och wendligen, att welborne herre sampt ehrliche, welbördige och wellachtede godhe män, som nu för rette sothe, wille effther lag och rettwÿse giffwe her vm sin dom, hwadh som hwar bör haffwe och beholle.

Ytterligere hade Swenn Christofferßon schrifftligen framsatt theße efftherschreffne punchter, först att hon aldrig hafft rät kärlech till honom såsom en ährligh danneqwinna borde haffwe till sin ächte man, om hwilkett hon skall haffwe latidt sikh höre, strax de wore kompne tilhope, och thet seden latidt på skÿna, thett samme hon och vdi Vpsala för hele capittelett vdi hans närware vppenbarligen sagdt hade; dernäst haffwer hon icke welett bliffwe vdi echtenskap med honom och förbyde denn tÿdh, att man hade kunnitt fhå see anthen morgengoffwenn genom Gudz welsignelße kunde bliffwe förloßett eller icke, vthenn waritt (icke allenest orsaak för sitt mistenchte och lößachtige vmgenge till theres echtenskapz åthskildnatt) den förste, som haffwer begärett åttskildnatt och der wm twenne reeser besöcht erchiebispenn och cappittelett; till thet tridie dichtett myckin osanningh på honom och i alle motto, så myckitt henne haffwer stådt tilgörendes, skämt, wanähret, hädt och försmått honom ∞. För theße orsaaker skuldh menthe [29 v.] Swenn Christoffer[sson] sikh icke ware plichtigh att giffwe henne anthen heders eller morgengoffwe ∞. Emoth thenne Swens framsätningh war Lars Erichßons swar och mening, så nu som tillförenne, att hans dotter kunne icke haffwe någon sÿnnerligh lust och wile att ware vdi echtenskap medh honom, effther hann war denn, som haffwer henne till thet högzste anlagett och sedenn till thet ytterste, så myckitt honom mest haffwer stådt tillgörendes, förfölgt och icke allenest haffwer hafft i sinnet så slett effther kyrkenes rett att skilie henne iffrå sikh, såsom hon thet nu begärer, vthenn och stådt effther hennes lÿff, leffwerne och all wällfärdh, så som han offthe der wm haffwer latidt sikh höre. Och althenstundh hon war nu lagligenn wardh och frÿgiordh för samme rÿchte och last, som Swenn hade henne vthenn saningh till mätidt, försåge han sikh, att henne icke skulle bliffwe heders och morgengoffwe förwägrett.

Sententia.

Effther begge parternes begären warrt thette ärende vptagitt och vthaff longh, flÿtigh och nögachtigh randsakningh (sedenn hwar aff dem, som i retten sothe, hade giffwitt sÿnn röst) bleff

besluthet och samptycht, att hwadh hedersgåffwerne tilkomme skall Swenn Christofferßon beholle, och hustru Anna niuther och beholler der emoth alle de gångekläder, som hann henne giffwit haffwer, vndentagendes sölffrett i samme kläder. Menn morgengoffwerne skole bleffwe ständendes, till theß erchiebispem haffwer giortt dem emellen en ändtlich åthschildnatt och Swenn Christofferßon haffwer gångitt den lagh och eedh, som honom aff capittelett i Vpsala förelagdh är. Och der som han samme laggårdh icke göre kann eller vdi framtäden kunne bewyses, att han icke wore en qwinna nyttigh och kunde bewysa henne echtenskapz plicht, må och skall hustru Anna morgengåwerne, som vthfäste äre, beholle och elliest icke. Om de gåffwer, som dem både vdi bröllopet giffne äre, thet ware sikh vthaff hwem thet helst hware [*sic*] kann, ähr så sagdt, att de skole gå tilbÿthes, så att hwar beholler der aff sin halffpartt, förvthenn thet som fader, moder, sÿskene, brudfremen, föreren, förgångzhustrur och alle andre giffwit är, hwilket skall bliffwe hollitt. Sedenn tager hwar sitt igen, som han till boos in till hwar annen förtt haffwer, ehwadh nampn thet helst haffwe kann.

Anders Larßon köpman och Nils
Larßon tulschriffwere.

[30]

Samme dagh kom fram för retten Kong:e M:ttz 1608, alles wår nådigiste herres tro tienere, erligh och wellförständigh Anders Larßon, klagligen giffwendes tilkenne, att hans medtienere Nils Larßonn tullenär hade icke allenest för sitt affresende hedenn och till H. Kong:e M:tt inlagt någre punchter emoth honom, der vdi han hade någrelunde schriffwitt och talett hans ähre och redelighet förnär, i thett att Anders skulle haffwe försnällett och vndendöltt cronenes ingeldh och tull, som hade bortt göres aff ett salt skip, som Wolther Laurentz och förnämnde Anders Larßon vdi Öresundh anno 1608 hade latidt vpköpe och hÿt till Stockholm thenn 17 aprilis på samme åhr komitt war, vthenn Nils Larßon skall och emoth förbudh (hwilkett så lydde, att han icke skulle vdi H. Kong:e M:ttz hoff andrage samme handell, för ähn som saaken her lagligen wore förhördh och slittin) vthförtt honom på thett werste vm samme ärende 1608. Her vpå gaff Nils Larßon till swar, att thet skulle aldrigh medh någon saningh bewyses, att han hade vthförtt Anders Larßon, såsom honom nu tilmätitt bleff, vthen han hade

mångom swarett, som ther vm sporde, att saakenn hengde ähnnu i rettenn. Och medh thett samme lade Nils fram schriffiligen de insager, som han hade emoth Ander[s] Larsson, och förmenthe sigh ther medh kunne bewyse, att dett saltt, som medh Jann Morthenßons skip iffrå Amsterdam hýt till Stockholm komitt war på förnämnpnde tydth, icke hörde Anders Larßon och Wolther till, såsom de thet hade bekendt och på tulbodenn latidt inschriffwe, vthenn skulle ware fremende godz, aff hwilkett hade bortt göres heel och full tull ∞. Emoth thenne förnämnpnde Nils Larßons framsättningh inlade Anders Larßon schrifflich swar, föregiffwendes, huru medh samme saltt köp hade sig till dragitt, nemligen att han och Wolther Laurentz hade schriffwitt en sin skipper till, benämnpndh Gärdh Ewertz, hwilken war i Hollandh, begärendes aff honom, att der han kunde bekomme någett godt kööp på saltt i Sundett, skulle hann handle medh någen, som han best kunne komme öffwer eens medh, om ett skip tillatt medh saltt på skipperens ewentyr att leffrere her i Stockholm. Effther samme deres breff haffwer förnämnpnde Gärdh handlet medh en hollender widh nampn Jann Morthenßon och aff honom köpt på förnämnpnde wilkor hele hans skipzlast. Dogh hwad tullen tilkomme i Öresundh, skulle förnämnpnde Jann Morthenßon betale, menn denn tull, her i Stockholm falle kunde, skulle Anders och Wolther sware till. Och effther sådanne wilkorlig kööp på bodmerÿ och ewentyr äre vdi alle landh och städer iblandh köpmän och siömän vdi bruk, såsom Anders thet med widlöfftig och många exempel betygede och bewyste, icke allenest hoos fremende vthenn och her inrykes skedde ware och haffwe waritt achtete för redelige kööp och altÿdh waritt vdi bruk och widh wärde och macht holdne, derföre wille han sig till retten thet försee och hoppes, att H. Kong:e M:ttz tull icke skall ware genom samme kööp i någen motto försnällett, såsom Nils Larßon honom thett tillmätidt och förekastett hade, begärendes förthen-skuldh, att Nils Larßon måtte samme rett öffwergå, som han hade honom achtett, och sticke then ähren i sin egin barm, som han vdi thenn motten honom tillade ∞.

Sententia.

Vthaff förnämnpnde begge parternes widlöfftige framsättning, tiltaal och swar haffwer man effther longsam randsaakningh befunnit, att de på både syder mere skärpte saaken emoth hwar

annan, ähn som behöffdes, tÿ thet Nils Larßon haffwer taalett på samme tull, der vdi haffwer hann giortt thet, som hans kall och embethe krafft haffwer, och kann förthenskuldh icke seÿes, att han der vdi haffwer sig någerlunde förgrippitt, helst meden vdi hans inlagde schriffth icke finnes någre otilbörlige ordh, der medh Anders Larßonn tillegges och wÿthes någon otroheet, vthenn allenest framsäther en aff H. Kong:e M:ttz tullartickler och förspör sig, vm han der medh kan haffwe rett att tale på samme tull. Såsom man och icke heller haffwer kunnitt ogille och för orettwÿst achte the kööp, som sålunde på bodmerÿ och ewentyr her till haffwe waritt i bruk och redeligen giorde, dog H. Kong:e M:ttz tullartickler, som nu senest äre vthgiffne, oförkrenchte *o.*, och förthenskuldh för rettwÿst achtett och affsagdt, thett Anders Larßon medh sielff sins eedh och sanningh skall swärie och bekenne, att köpett emellen offthenämnde schippere och them war vdi så motte tilgångitt, såsom hann föregaff, och att salthet hörde honom och Wolther [31] till på sådanne wilkor, som hann förebar, och seden ware frÿ för allt tilltaal så well som tullen *o.* Hwilken eedh Anders Larßon thenn 9 julij der näst effther på Stockholms rådhus fulgiortt haffwer *o.*]

Anders Larßonn.

Thenn 5 martij kom för sittende retten Kong:e M:ttz *o* tro tienerer och köpman, ehrlich och wellförständig Anders Larßon och nu såsom någre reeser tillförenne framlade en högtbemelte Kong:e M:ttz förschriffth, dateret på Swartzö thenn 16 januarij anno *o* 85 aff högborne furste och herre, her Sigismundo, Swerigis rÿkes när-meste arffurste och tilkomende konungh, wår aller nådigiste furste och herre, vnderschriffwin, förmällendes, att förnämnde Anders Larßon hade vdi vnderdånigheet ödmiukeligen begärett att lathe vpmure ett hws på denn tomt, som hans trähus står [vpå], liggendes östen till på södre syden niderst i Bredhgrendenn, och effther H. Kong:e M:tt hade förnumitt, att samme tomt och trähus skulle ware stadzens mur för när belägitt, derföre befalthes *oß*, att wÿ der vm randsake skulle, och vm thett befunnitz, att samme tomt wore den gathe, som bör ware widh stadzmuren, till hinder, då skulle honom bliffwe aff stadzens tompter til mätin så stoor och beläglig tomt på en annen stadh till fulkomligh wederlag. Så all-

thenstundh wÿ befinne, att förnämnde Anders Larßons tomt i Bredgrendenn icke kan bliffwe bygdh för thett meen skuldh, som förschriffne gatherum der vdi haffwe kann, förthenskuldh haffwe wÿ effther H. Kong:e M:ttz befallningh vplatidit och wederlagt, som wÿ och nu her medh vplathe och wederlegge offthenämnde Anders Larßon för förschriffne sin tomt i Bredgrenden en stadzens tomt, belägin östen till näst nidre widh stadzmuren och på norre syden widh hustru Margreta Matz Perßons korswirckz boodh, hållendes vdi lengdenn 23 alner och vdi bredden 15 alner. Och her medh affhände wÿ oß och stadenn förschriffne tomt och tilägne henne förnämnde Anders Larßon, hans hustrv och theres efftherkomende erffwinger quitt och frÿ för ett fultt och stadigit wederlagh till ewärdelige äge orappett och oklandret aff oß och alle wåre efftherkomende, som framdeles i thette stånd och kall kunne förordnade bliffwe. Her vpå vplade Anders Larßon sin fridzskillingh ∞.

[31 v.]

4 juni

sothe för rette Johan Bagge, Nils Hanßon, Erich Larßon slotzfougte samt borgmestere och rådmän.

Bleff tillsagt, att ingen skulle legge någon grundwal eller bygge östenn till, der bränth är, för ähn gränderne bliffwe vthstakede, som de her effther ware skole, der effther sedenn hwar må bygge, och skall ingen tenckie, att thet annerledes bliffwe skall. Och der lägenheten så är och grunden kann thett lyde, skall bygges med steen och täckes medh tegell. Der som och mur icke settias kan, må bygges medh korßwirke och täckes medh tegell.

Wart ähnnu såsom någre reeser tillförenne menigheten, som hade någre gäldh till att fordre hoos Kong:e M:tt, förmanthe, att de skulle snart betencke sigh om de skip, som Kong:e M:tt dem nådeligen vdi betalningh tilbuditt haffwer, och sedenn medh thet förste giffwe stadthollerne der vpå swar, på thet att de motte wethe H. K. M. beskedh.

Förmanthes, att de skulle ähnnu sielffwe rÿffwe sine trähus.

Brita Andersdotter, född i Tawastelandh,
tiuffwerÿ.

Same dagh klagede Matz Michelßon Hirff, borger på Norre malm, i rette en qwinna, benämndh Britha Andersdotter, född i

Taffwastelandh, hwilkens man tienthe Joen Perßonn brokÿker, att hon hade vpslagitt 5 kister och der vthstulitt någre peninger, kött och annett tingest, ithem ööl aff hans keller *o*.

Sententia.

Att effther hon aldeles nekede till peningerne och hann hade der emoth inge wittne är [*o*: eller] bewÿs, der medh han kunne binde henne til saaken, och kött^{het} och öölett, som hon bekende sig haffwe tagitt, war icke så stoor tiuffnatt, att henne kunde någett synnerligitt straff derfore pålegges, vthen bleff allenest förwÿst stadenn, och manen hennes, som hade medh henne nödt och tårt aff thet, som stulitt war, skulle drage aff medh henne *o*.

Michell Skultz stakemakers och hans
hustrus erffwinger.

Samme dag kom för retten Hans Preter, bokebinder vdi Brundzberg, fulmechtig aff salige Michell Skultz stakemakers sÿstrer, Gertrudh och Prisca Clemet Skultzens v. Gyldenbodenn vdi Moringz län vdi Prÿtzen, berettendes och tilkenne giffwendes, att ändog skulden och geldenn, som förnäm^pnde Michell Skultz her på Norre malm hade giortt, wore well så store, som thet arff sig tildrage kunne, som effther honom och hans barnn fallitt war, och förthenskuldh föge hade kunnit förwenthe aff samme arff, så hade dogh wåre medborgere Hans Prÿss, Simon liusestakemaker, Vallentin Trost och Stentzell semskemaker, som wore offthenäm^pnde Michell Skultz framlidne barns förmyndere, seedt till den bekostnett, som förnäm^pnde Michels sÿstrer hade latidt göre på den longe reese hÿt till Stockholm, och lefferrett förnäm^pnde Petter [*sic*] Preter på försch^riffne Gertrudh och Prisca Clemetz^döttrers wegne för samme arff till 20 dalers wårde och allenest behollitt någre owiße handsch^riffter till att betale förnäm^pnde skuldh medh (hwilkett dogh effther lagen hade först för allt bortt bliffwitt afftagitt). Och gjorde offthenäm^pnde Petter bokebinder försch^riffne förmyndere qwitt, frÿ, ledig och löse för allt yttermere tilltaal, klander och effthermaningh vm samme arff så well för förnäm^pnde Michell Skultz sÿstrer, som alle¹ andre åtalere. Ther rechte han dem handen vpå in för retten. Vdi lÿke motte bekende och förnäm^pnde Michell Skultz hustru, Karin Tomeßdotters broder, Nils Tomeßon i Kutila bÿ

¹ Ordet 'alle' är i ms. dubbelfört.

vdi Loimiioki sochhn, in för retten, att förnämnde Hans Prýß, Simon stakemaker, Vallentin Trost och Stentzell semskemaker hade wenligen och well förnögt honom för allt arff, som honom, hans syster och begges deres broders barn war tilfallitt effther förnämnde hustru Karinn, för hwilkett han hade bekomit vdi penningar till 20 daler. Och der medh gjorde han förnämnde förmündere frÿ för all effthermaning vm samme arff, reckendes dem handen der vpå.

8 junij

sothe för rette Johan Bagge, Nils Hanßon, Erich Larßon sampt borgmestere och rådmän.

Henrich Simonßon vpbödh Tomes Dionisij Burej trähus medh en lÿthenn kellere och tomt, liggendes i Gråmunckegeren — 1:o.

Samme dag kom för retten Peer Henrichßon och Jacob Anderßon, borgere i Arboga, giffwendes til kenne, att för någre åhr seden bleff någett godz till siöß för them vthkastett. Och de, som då behölle sitt godz oskadt, wele nu inthet hielpe till att vprette dem deres skade. Wartt tilsagt, att hwar skulle sielff rette sig i saaken, och der som dett icke skedde medh godhe, skulle skipperen tage gode män medh sig och pantet vth.

[32 v.]

Knut Perßon camererer och hustrv

Brita her Beng[t]z.

Samme dagh loth hustru Kirstin Knuth Perßons camerererens presentere dett breff i retten, som salige framlidne her Bengt i Östrehaninge hade giffwit Knut Person på thett hus, som han honom såldt hade, liggendes innen för Knuth Perßons säthehus widh Kinhestegaten 1. Och effther thet war nu lagligen upbuditt och her Bengt hade therföre vpburitt och anamett betalningen till fyllest, n[emligen] 250 daler, effther som de der vm medh hwar annen wore öffwer eens kompne, derföre war hon begärendes, att samme köp måtte bliffwe henne och hennes man stadfest 1. Der till swarede hustrv Briitha, framlidne her Beng[t]z efftherleffde enkia, att husett hörde henne till, och förnämnde hennes man hade emoth thet löffte, som han gjorde, när han togh henne till hustru, såldt husett bortt henne owitterligen. Då beropede hustrv Kirstin sig på Hans Vlffzson, som war tillstädes, när Knut Perßon begÿnthe

först han[d]le medh her Bengt vm husett, och wittnade Hans, att her Bengt hade bekent, att samme köp war medh hans hustrus wittskap giortt. Och sade Hans ytterligere, att när köpelt war giortt och her Bengt kom annen gången hÿt in i Stockholm igen, sade han, att hans hustru war illa tilfridz, att han hade latidt bortt bielckekellerenn, hwilken hon ändeligen wille beholle. *Förschriffne* tilltaal och swar bleffwe öffwerwägne. Och effther *förnämnde* hustru Britha icke wille bestå samme köp och Knuth Person hade allrede myckitt kostett på husett och vdi midler tydh mist sine peninger, wart i den rese så affsagt, att *hustrv* Britha skulle på näste rådstuffwe dagh settie så många peninger vdi retten, som Knuth Perßon hade vthlagt, och renthen aff hans penges stå vdi qwarstadh.

Slagzmål.

Samme dag stältes för retten en, benämndh Nils Hermanßon, för thet han hade, sedenn wacht war satt, huggitt Erich Biörnßons tÿgmesterens dreng öffwer huffuudett medh en wärie vthenn all orsaak. Bleff saakfeltt till 40 marck för thet förbudh, att ingen må bruke någett perlementhe, sedenn thet är ringt i wårdh, och 12 q för sårålet och ware förplichtett att betale bårdskerre lönen.

Hustrv Anna Tomes Biörnßons och
Dawid Brokhusen.

[33]

Än samme dagh kom för retten Dawidh Brockhusens tienere Jörenn Garmes och klagede, att hustru Anna, Tomus Biörnßons efftherleffwerske, icke wille hålle den förlykning och reckningh, som dem emellen giord war aff Henrich Simonßon, Berendt Jönßon och Jacob Lang, vthenn när han kom medh hennes handschriff till att ford[r]e betalningen, reeff hon handschriffthen sönder, och effther *hustrv* Anna skött sig der vpå, att hon hade icke alle sÿne bewÿs til städes eller kunne dem finne, när reckningen skedde, vthenn haffwer sedenn funnit better skääl och loffwedhe vth att wele leffrere *förnämnde* Jören på Dawidh Brockhusens wegne en lest oßmundz jern til wÿdere beskedh på en nÿ reckningh, derföre wartt affsagt, att *förnämnde* Jörenn skulle haffwe budh effther sin husbondes reckenskap, så att thet motte komme till en nÿ reckning.

Hustrv Anna Tommeß Biörßons,
Petter Wernick.

Samme dagh wartt och förnämnde hustru Anna, Tomus Biörßons efftherlathne enkia, förehollitt, att hon skulle vthenn all lenger förhalningh och vpskuff göre den dom füllest, som war sagdh emellen Petter Wernick och henne, effther hon icke kastede wadh den tydh samme dom affsades. Menn hwar hon thet icke göre will medh godhe, skulle hon icke förundre, att thet bleffwe för henne panthett.

Slagzmäll wid Estebacken.

Samme dagh kom för retten Oluff Fax och gaff tilkenne, att theße efftherschiffne bönder, Tonius Erichßon i Olunda, Per Erichßon ibidem, Per Anderßon i Mörbÿ och Morthen Anderßon ibidem vdi Lagga sochnn, hade vdi sin druckenskap på en frÿ landzwäg wid Estebacken nu i förlidne faste i siste åkeföret öffwerfallitt hans frende . . .¹ medh hugg och slag, der aff han ledh döden, och begärede rett på dem, menn bönderne nekede sig ware wollendes till hans dödh, och berettede de, att när han mötte deres öker, der de dreffwe för sig sielffwe, körde han först then ene och så den andre aff wegen. Då han kom til thenn tridie, der en lÿten goße satt vpå, giorde han sameledes, och när en aff dem wille honom thet förindre, grep han till ett spiut och slog til honom der med, så att thet gick aff. Medh thet samme gaff en, benämpndh Per Anderßon, honom ett slag öffwer ryggen medh en runnepååk.

Och effther inge wittne på någon syden wore tilstädes och samme slagzmäll war händt på landzbygden, skötz thet till heredz ting o. Och Per Anderßon, som gaff vth huggen, skulle sittie fencklig och de andre stelles i borgenn.

[33 v.]

11 junij

sothe för rette Johan Bagge, Nils Hanßon, Erich Larßon sampt borgmestere och rådh.

Willam Dawidzßonn vpbödh en förgÿlitt krantz, der aff ett stycke borthe war, och ett gamelitt förgÿlitt sölffbelthe, som Gilbertt Sölber haffwer vthsatt — 1:o.

¹ Lakun i ms.

Jonas Bödekar lade fram i retten en klageschriff, förmällendes, att Adam Klutz haffwer vdi någre åhr waritt honom skylligh en suma peninger. Och effther Adam sade sig inthet ware Jonas någett skyllig, vndentagendes 4 lester saltt, som ähnnu stå vdi arrest i Dantzick, och skött sig till de godhe män, som hade waritt öffwer deres reckningh, leggendes fram en rekenskap, der widh han sade sig wele bliffwe, och wiste icke annerledes att förlegge sin saak, wartt begge parterne tilsagt, att de om måndagh nästkomendes skulle komme tilstådes medh de män, som öffwer samme deres reckning waritt hade.

13 junij.

Borgmestere och råd.

Henrich Balck vpbödh sitt lille stenhuss på Prestegatenn — 2:o.

Item vpbödh han skipper Oluff Simonßons tomt i Nýgrenden på norre sydenn — 1:o.

Item hustrv Anna Tomus Biörßons tomt i Wargzgrendenn — 2:o.

Ähn M. Lars Lelius tomt på norre syden i Skipper Carls g[rend] — 1:o.

Peer Jönßon vpbödh hustru Karin Per Anderßons tomt, belägin näst niden för thet hus hon sålde Siffrid Jacobßon — 1:o.

Morthen Olßon vpbödh en kårßwirckz bodh i Swen smidz grendh aller niderst på norre syden och hörer Per Henrichßon til vdj Arbogha — 1:o.

Item Wastes hus på norre sydenn öffwerst i Fru Gunnille g[rend] — 1:o.

Siffridh Nilßon vpbödh Tomes her Dionisij sons trähus — 2:o.

Willam Dawidßon vpbödh en förgyltt krantz och ett gameltt förgyltt sölfbelthe, som Gilbert Sölber hade vthsatt — 2:o.

Berendt Hagenn vpbödh 2 korbwirckz boder medh alle syne tilbehöringer, liggendes på norre syden aller niderst i Brundz grenden på stadzens tomt; jtem ett korbwirckzhus westen till vdi Söthe gumenes grändh på norre syden näst niden för Brýniell Larßons säthehus, hwilke äre honom pantsatte aff Henrich Nilßons hustru Britha Olßdotter för 123 $\frac{1}{2}$ skippund stånge jernn, effther som Berendz reuersal förmäller — 1:o.

[34]

18 juni

sothe för rette Erich Larßon befalningzman sampt borgmestere och rådth.

Anders Joenßonn.

Samme dagh kom för sittende retten Kong:e M:ttz 2, wår aller nådigiste herres tro tienere och köpman, ehrlich och beskedelig Anders Larßon, och gaff til kenne, att han welbetencht hade giort ett wenligitt jorde skiffte her aff staden vth på landett medh wår medborger Anders Joenßon, som nu personlig til städes war, vdi så motto, att Anders Joenßon hade medh sin hustrus och hennes broders godhe wylie, ia och samptycke vndt och vplattid Anders Larßon, hans hustru och theres efftherkomende erffwinger till ewärdelige ägo ett skatteheman, liggendes för en marcklandh jordh i Nockebÿ vdi Brumma sochnn vdi Sollentuna heredt, hwilkett heman förnämnde Anders Joenßons hustru sampt hennes broder till arffz fallitt war effther deres faderbroder Joen i Nockebÿ, såsom thett breff, offthenämnde Anders Joenßon haffwer vthloffwett vnder heredz insigle att wele giffwe Anders Larßon på samme jordh, widere skall förmälle. Ther emoth haffwer Anders Larßon hemlett och vplattid förnämnde Anders Joenßon, hans hustru och begges theres erffwinger till ett fast och fulkomligitt wederlag för förschriffne skatteheman ett sitt korßwirckz hus, liggendes östen till her i staden på södre syden vdi Brundzgrenden näst offwen för Anders Erichßons hus och strax neden före ett annett Anders Larßons korßwirkes hus, så att weggen dem emellen hörer både husen till, och holler samme korßwirckz hus i lengden ellewe alner 2 $\frac{1}{2}$ qwarter och i bredden 15 alner. Hwarföre affhände offthenämnde Anders Larßon sig och sin hustru och begges theres erffwinger förschriffne korßwirckzhus och liggende grundh och tiläggede thet medh all sin tilbehörlise, såsom thet nu vpmurett är och för ögen står, samma Anders Joenßon och hans efftherkomende erffwinger till att niuthe, bruke och beholle quit, fritt och oklandrett och obehindrett för alle åthalere, både födde och ofödde, till ewärdelige lagfångne äger. Dogh hade Anders Larßon sig thet förbehollit och betinget, att der som samme hus framdeles kunne bliffwe faalt, då skall han eller hans erffwinger ware närmest att lösett igen för de 150 daler, som dett nu är skatthet före, men der som samme hus kan bliffwe förbättre, då skall Anders Larßon betalet

effther den skattningh, som då aff gode män bliffwer giordh. Och war samme hus lagfarit effther stadzlagenn och fridzskillingh å giffwin.

Samme dagh satte hustru Britha, salige her Bengtz i Östre [34 v.] haninge efftherleffde enkia, vdi rettenn (emoth de 250 daler, som förnämnde her Bengt hade vpburitt aff Knut Perßon på husett) ett försiglett skrin, der vdi hon sade ware en gulkedh och 3 gulringer om 39 croner, förgyltt sölff 154 $\frac{1}{2}$ lodh och hwitt sölff 205 $\frac{1}{2}$ lodh.

20 junij

sothe för rette Nils Hanßon sampt borgmestere och rådth.

Henrich Balck vpbödh sitt lille hus på Prestegaten — 3:o.

Item hustrv Anna Tomes Biörßons tomt i Wargzgrenden — 3:o.

Sameledes M. Larses tomt i Skippar Carls grend — 2:o.

Item skipper Oluff Simonßons tomt i Nýgrenden — 2:o.

Siffridh Nilßon vpbödh Tomes her Dionisij sons trähus — 3:o.

Morthen Olßon vpbödh ett korßwirke[hus] i Swen smedz grendh — 2:o.

Item Wastes hus i Fru Gunnille grendh — 2:o.

Willam Dawidzson vpbödh denn panth hann hade — 3:o.

Hans Jörenßon cantzelieschriffwer.

Samme dagh stodh vp för sittende retten vår stoolbroder, beskedelig man Per Jönßon rådman, hembledde och vploth Konge M:ttz $\oslash$, vår aller nådigste herres tro tienere och cantzelie schriffwer ehrlig och wellförständigh Hans Jörenßon ett sitt korßwirckz hus och liggende grundh, belägitt her i stadenn westen till niden för Wathnnbrincken i Erich Monsons grendh på södre sydenn näst niden för Peer snidkeres korswirckzhus, och håller samme hus och grundh i lengden 17 alner 1 $\frac{1}{2}$ qwarter vth medh grenden, men bredden 9 alner 1 $\frac{1}{2}$ qwarter, hwilkett hus och grundh förnämnde Per Jönson lagligen såldt hade förschriffne Hans Jörenßon för 125 daler sådanth mynt, som nu her i rýkett gångbartt är, så att 4 q göre en daler. Och bekende och tillstodh förnämnde Per Jönßon sig haffwe förschriffne summa till godhe och fulle nöye bekomitt,

anammett och vpburitt, thenn sidzste peningh medh then förste, hwarföre han och affhände sig, sin hustru, barn och efftherkomende erffwinger förnämpnde korbwirekz hus och liggende grundh och tillägnede thet medh all sin tilbehörelse offthenämpnde Hans Jörenßon, hans hustru och begges theres rette efftherkomende erffwinger att [35] niuthe, bruke och beholle qwitt, fritt och oclandrett för alle både födde och ofödde åthalere till ewärdelige lagfångne äger. Och war samme hus och grundh lagbuditt, lagstånditt och alldeles lagfaritt effther stadzlagen. Ther vpå vplade Hans Jörenßon sin fridzskillingh.

Hustrv Kirstin Store Eskills
och hennes mederffwinger.¹

[35 v.]

22 junij

sothe för rette Jacob Bagge, Nils Hanßon, Erich Larßon sampt borgmestere och rådh.

Samme dagh wart tilsagdt, att alle Hans Wellingz gäldenärer, som hade någett att kreffie, skulle lathe finne sigh tillstädes på rådhusett thenn 23 julij nästkomedes, och den då icke komer skall haffwe förseet sin rett.

27 junij.

Jacob Bagge, Nils Hanßon, Erich Larßon sampt borgmestere och rådh.

Jacob Iffwarßon vpbödh Oluff Simonßons hus i Nýgrenden — 3:o.

Philpus Perßon vpbödh M. Lars Lelius korbwirekz bodh vdi Bredgrendenn widh Jernbroen på norre syden niderst — 1:o.

Henrich måler.

Samme dagh kom för sitttende rettenn ehrligh och welbördigh Thomas Bureus, hembledde och vplotth vår medborger Henrich måler ett sitt tråhus medh tompthen och en hwälffd kellere, liggendes på södre syden i Gråmuncke geran näst neden för Erlendh Johan-

¹ Endast rubrik. Plats är lämnad på den eljes blanka sidan för den ej inskrivna texten.

Bons och hans käre hustrus trähus, hollendes vdi lengden vth medh gathen 20 alner och i bredden 16 alner, hwilkett trähus, tomt och kellere förnämnde Thomas Bureus hade såldt förschriffne Henrich målere för 80 daler nu gångbart mynth, så att 4 q göre en daler, och bekende och tilstodh offthenämnde Thomes sikh haffwe till ful[ ]e och godhe nöye bekomitt, anamett och vpburitt then sidzste peningh medh then förste, hwarföre han affhände sikh och alle syne slecht och efftherkomende erffwinger förnämnde trähus, tomt och kellere och tilagnede thet offthenämnde Henrich målere, hans hustru, barn och theres efftherkomende erffwinger att niuthe, bruke och beholle qwitt, fritt och oklandrett för alle både födde och ofödde åtalere till ewärdelige lagfångne äger. Och war samme trähus och grundh lagbuditt, lagstonditt och alldeles lagfaritt, effther som stadzlagen förmäller. Ther vpå Henrich måler vplade sin fridzskillingh.

Hans Haß och Henrich Inses fulmechtige.

[36]

Ähn samme dagh effther som Hans Haß och Henrich Inßen hade her i Stockholm på thet förlidne åhr 85 stältt borgen för sig att ware her till städes på thette närwarendes åhr 86 medh skääl och godh bewys vm den skadegäldh, som de trätthe vm och hwar förmenthe sikh aff den andre haffwe till att fordre vdi thet kornköp, som de sikh emellen giortt hade, så är förnämnde Hans Haß och Henrich Inses fullmechtige widh namn Michell Christerßon kompe her för retten på Stockholms rådhus thenn 27 juniij, och haffwer förnämnde Michell Christerßon berettett, huru Henrich Inße hade giortt köp medh Hans Haß om 800 *tynner* kornn, hwilke, effter som de sikh emellen samsatt hade, skulle jule tÿdh på thet åhr 85 eller så tÿdeligen, som Henrichz budh komme, ligge wederedede och till städes i Söderköpingh, men när Henrich Inses tienere kom tÿt, hwilkett skedde thenn 19 februarij på förschriffne åhr, då war der icke meer för honden ähn 475 *tynner* korn, och måste förthenskuldh Insens tienere både för påsett skuldh, thet Hans Haß hade loffwett att förskaffe Henrich sampt medh kornet på förschriffne förelagde tÿd, så och för de 325 *tynner* korn, som i summan felthes, bliffwe vppehollen på 5 wickers tÿdh och bekom ähndå icke kornett vth tillfÿllest, vthenn der vpå stoodh tilbake 95 *tynner*, effther som Jochim Grönebergz eginn handschriff, som

i retten vpläsin bleff, thet förmälthe och wýdere förklarar *o*. Ithem betedde han i retten ett wittnisbreff, som Hans Samßon och Peer Erichßon, borgere vdi Nýlöse, hade vthgiffwit then 12 julij anno *o* 85, innehollandes, att de wele bestå medh sin eedh, att de haffwe vdi Jochim Grönebergz åbodh i Söderköpingh then 26 aprilis hörtt, att Henrich Inßes tienere Simon Kafmester hade fråget Grönebergz gäst widh namn Arenn till, hwart han wille gå. Då haffwer Arenth swaret, att han skulle gå vth och läne Jochem Grönebergh 20 tynner korn eller meer, som Simons skipper anamme skulle. Wýdere lade Michell fram Hans Dettleffz, Ewertt Engelkinck[z] och Melcher Wales wittniß skriff, dateret den 24 julij anno *o* 85, att på samme åhr thenn 28 februarij hade de handlett medh Simonn Kafmester, thet de måtte medh honom skippe någon spannemåll på Jochim Grönebergz skip *o*. Än presenterede han Cort schredderes handskriff, daterett then 27 julij anno *o* 85, der vdi han widlöfftigt gaff tilkenne, först att 8 dager för pásche kom han till Söderköpingh. Då klagede Simon Kafmester, att Grönebergz skip war vdi Nýköpingh och hans herre Henrich Inße wore lýdendes stoor skade, att kornett komme så senth i marcknedenn. Der näst vdi pásche helgden kom Hans Haß sielff till Söderköpingh, och då han sågh, att icke till en tynna korn war inskippett, war han der öffwer illa tillfridz medh Grönebergh, och när Hans war gången aff stuffwen, sade Grönebergh: 'Mig förundrer, att Hans haffwer såldt 800 tynner kornn, och iag war honom icke skýllig mer ähn 500 tynner'. På same týdh skall och Hans Haß haffwe bekendt för förschriffne Cortt, att han hade leffreret Grönebergh 200 daler, som han skulle köpe honom korn före, hwilkett Henrich Inse bekomme skulle. Item skall och Hans haffwe beklaget sig och sagt, att effther han så lenge bleff vppehollin medh kornett och vdi retten týdh icke kunde leffreret, skulle han få någett till att bestelle medh Henrich Inße, och sade sigh wele her vm beklage Jochim Grönebergh för her Hogenskiöldt. Till thet sidzste hade Kortt schriffwit, att honom war witterligitt, thet Jochim Grönebergh hade i pásche helgden vthsändt sin tienere till att köpe korn. Ytterligere hade Inßens fulmechtige breff fram vnder borgmesterenes i Nýköping, Bengt Nilbons och Oluff smedz, försiglingh, daterett 2 augustij anno *o* 85, wittnendes, att Jochim Grönebergz skipper, benämpndh Casper v. Busk, hade på Nýköpingz rådstuffwe bekendt, att then 25 febru-

arij hade Henrich Inßes tienere frachtett Jochim Grönebergz skip, menn effther kornn lasten och paßett icke war tillstädes, drog Insens tienere till Stockholm att der vthrette sÿn ärende, och när han kom tilbake igen thenn 24 martij, war skippet tilladt med tegell, som då skippedes till Nyköpingh. Och war förnämpnde Michell Christerßons klagen på Insens wegne, att han hade lyditt stoor skade både i thet han på föresagdh dagh och retten tydh icke bekom kornett, så och att Insens tienere är vpå hans vmkostningh förgäffligen vppehollin, och begärede derföre skadegäldh ∞.

Emoth denne förschriffne Michell Christerßons framsettning lade Hans Haß fram i retten en Jochim Grönebergz handschriftt, dateret den 3 augustj anno ∞ 84, dervdi Grönebergh bekenner sig haffwe vdi förwaring aff Hans Haß otte eller 900 *tyunner* korn och 80 *tyunner* rogh; ithem en annen förnämpnde Jochim Grönebergz handschriftt, datered 28 maij anno ∞ 85, förmällendes, att han hade leffreret Henrich Inßes tienere Simon Kaffmester på Hans Haßes wegne 705 *tyunner* korn, ähn hade Jochim liggendes 95 *tyunner*, hwilkett skipperen icke före kunde ∞. Der näst lade han fram ett wittnisbreff, som ehrlich och welbördigh Peer Olßon till Helletorp, befalningzman på Stäkeborgh, hade vthgiffwit then 27 maij anno ∞ 85, innehollendes, att strax Jochim Grönebergh kom medh den ädle welborne her Hogenskildt Bielkes breff, anrörendes att Kong:e M:tt ∞ hade efftherlatidt Hans Haß vthskippe någre hundrede *tyunner* spannemål, hwilke wore leffrerede Henrich Inses tienere, gaffz samme spannemål löös, och haffwer offthenämpnde Gröneberg [37] hafft der widh slotthet någre hundrede *tyunner* korn liggendes, hwilkett han aff H. Kong:e M:tt hade bekomitt vdi betalningh, och der aff haffwer han leffwereret Insens tienere så myëkitt skippet haffwer kunnitt bäre, och bleff ändå qwartt 100 *tyunner*, som skipperen icke kunde före. Vdi lÿke motto haffwe theße efftherschriffne köpswäner, Daniell Kröger, Adam Kluge, Dittmar Möller och Jacob Branth medh deres siggell och breff wittnett, att Jochim Gröneberg haffwer på Hans Haßes wegne leffreret Henrich Inses tienere vdi Söderköpingh 705 *tyunner* kornn, och medh thet samme skippet vthlopp, haffwer Jochim dragitt medh Insens tienere till Stäkeborgh ther att leffrere honom de 95 *tyunner*, som tilbake stode. Menn skipperen haffwer icke mere kunnitt före, så som samme wittnisbreff thet wÿdere förmälthe. Sameledes bekenner och Gerdh Kröger,

thet han haffwer hört aff Henrich InBes tienere Simon, att dett korn, som restede och han skulle haffwe hafft i Söderköping aff Hans Haß, haffwer legett tillstädes, menn han haffwer icke hafft der till skipzrum och kunde icke heller sikh der vm medh skipperen förlýke $\circ$. Her medh wille Hans Haß bewýse sig haffwe giortt sitt lyffte till fyllest och beswárede sikh öffwer Henrich InBe, att han icke hade bekomit sin betalningh på den tydth, som vthloffwett war, therigenom han hade lyditt en märkeligh skade och bleff förhindrett, så att han icke kunde fulborde thenn reese och tillsage, som han hade sig emoth H. Kong:e M:tt, wár aller nådigiste herre förplichtett, begärendes flýteligen, att honom sådanne hinders och skades wedelegningh måtte igen vthaff Henrich InBen bliffwe tildömpdh.

[37 v.] Thette ärende bleff i retten vptagitt och öffwerwägitt, och effther thett att både twiffwell och twetal fans i theres wittnisbörder och sýnnerligen i the Grönebergh, ther saaken mäst vpå henger, hade parterne meddeltt, hwilke wore twertt emoth hwár annen, och både the i saken mäst wittnade wore i Söderköping boendes, så och refererede sikh hele handelen tyt till ýttermere randsakning, derföre bleffwe och Hans Haße och Henrik Inses fulmechtige, förnämndne Michell Christersson, till samme Söderköpingh vthaff retten förwýste, att de theden skole vnder stadzsens insigle förskaffe sig hýt igen fulkomlige besworne wittnisbyrdh i saken, och seden skall dem her skee, hwadh lagh kunne medgiffwe, vm de elliest ther icke kunne bliffwe áttskilde eller theßförinnen sikh emellen förlýke $\circ$. Och effther begge parterne, när denne handell först begýnthes her i Stockholm, hade stáltt borgan för sikh, att de skulle widh 1 000 dalers förlust på nästförlidne fastelagen haffwe komitt hýt och her i retten vthföre sakenn till ände, thet då ingen partenn på förelagdh tydth haffwer hollitt, och saaken kan icke nu på thenne tydth för förschriffne orsaker skuldh her slýtes, derföre är så affsagd, att der de icke kunne niuthe den förre borgann, skole de förskaffe sikh andre lyfftesmän, till theß saaken kommer till ett fulkomligitt och endtligitt besluth $\circ$.

Hws skatning.

Samme dagh wore theße efftherschriffne godhe männ aff rådet, Peer Jönson, Jacob Iffwarson, Philpus Perþon, Anders Jönson, Gýnthe Olþon, Siffridh Nilþon och Anders Olþon, förordnade til

att skatta ett her Knut Knutzsons och hans medarffwingers stenus samt en tomt effther Jöns Vlffzßons till Fullingerum och hans käre broders Jören Vlffzßons begären.

Förschreffne stenus, liggendes westen till in moth Jern törgitt emellen Oluff Holms och Hans Lehusens hus, bleff skatthett för — 1 600 daler.

Item tompthen niderst i grenden emoth Kornnhampn, hollendes vdi lengden 28 alna 3 qwarter och vdi breddenn 12 alna 1 quarter, der vpå en träbodh och ett stall står, skattett för — 40 daler.

4 julij

[38]

sothe för rette Nils Hanßon, Erich Larßon samt borgmestere och rådh.

Jacob Iffwarßon vpbödh Erlendh Johanßons tomt vdi Gråmuncke geran emellen Henrich målere och Eskill Jönsßon — 1:o.

Michell Olßonn vpbödh Morthen wårdschreffweres hus på Skomakeregathenn — 3:o.

Philpus Perßon vpbödh M. Lars Lelius korßwirckz bodh vdi Bredgrenden westenn till widh Jernbron — 2:o.

Berenth Hagen vpbödh 2 korßwirckzboder medh alle sýne tilbehöringer, liggendes på norre sýden aller niderst i Brundzgrenden på stadzens tomt; jtem ett korßwirckzhus westen till vdi Söthe gummene gränd, hwilkitt allt han hade i panth aff Henrich Nilßons hustru — 2:o.

Tiuffwerÿ.

Samme dagh klagede Anders Hanßons en skriffweres hustru, boendes wid Tumbo qwarner, een pyga, benämpndh Kirstin Siffridz dotter, född på Södre malm, vdi retten, att hon hade stulitt iffrå henne een engelsk kåpe och en grön säyens kiortill samt någett annett mere, hwilkett lågh i retten. Och effther hon kändes sin gerningh och wartt medh ferske gerning tagin, wartt hon dömpdh att stupes widh kåken odensdagen der näst effther och seden förwyses staden och stadzens äger.

Hoor.

Same dagh stelthes en, benämpndh Nils Anderßon, boendes på Södermalm, fram för retten, för thet han hade bedriffwit hoor medh

en löös quina, benämpndh Karin Anders dotter, komminn iffrå Rydzlandh. Bekende både syne missgerninger, och att thet war skedt vdi druckenskap. Menn hon sade sigh icke wethe, att han war gifft.

Ambrosius Palmbom och hustrv Margreta
Jacob schredders.

Samme dagh kom för sittende retten Kong:e Mittz ω , wår allernädigiste herres tro tienere och secreterer, Ambrosius Palmbom, giffwendes tilkenne, att Jacob schredder och hans hustru Margreta, hwilken nu till städes war, hade waritt öfwer ens medh honom vm ett hus, för hwilkett de skulle giffwe honom 200 daler, der vpå Ambrosius iblandh annett vpburitt een sölffkanna för 40 daler och ett belthe för 20 daler. Samme kanna hade förnämpnde hustrv Margreta tagitt aff hans hws honom och hans folck owitterligitt ω . Der till swarede hon, att förschriffne sölffkanna war icke anthwardett Ambrosio på någon betalningh vthen satt honom för en panth till att lösen igen, när henne sýnthes, och effther Ambrosius hade anamett till sig aff henne och hennes man en handschrift, som welbördig Törsten Christofferßon hade vthgiffwitt på 44 daler, som han dem skýllig war, der vpå Ambrosius hade anamett 10 daler och medh thet samme anthwardett Törstenn handschriften igenn, som han hade giffwit förnämpnde Jacob och hans hustru och vdi den stadh tagitt aff honom en annen, som lýdde, att offthenämpnde Törsten skulle betale Ambrosio, hwilken handschrift han dogh seden trängde in vpå dem och sade sigh inthet wele vpkreffie deres gældh. När hon fick see, att thet icke war den handschrift, som han hade aff dem anamett, icke heller war så krafftig som den förre, då gick hon till Ambrosium en morgen och kastede der handschriften iffrå sigh och sade: 'Tag tager min kanna igen', hwilkett hans folck well såge. Menn Ambrosius nekede både till thet, att hans folck sådanth hwarken såge eller wiste, icke heller sig haffwe tagitt offthenämpnde handschrift på betalning, vthen wille göre dem der medh till wilie att fordre på theres wegne på betalningen, och der som han icke finge peningerne, skulle då Jacob och hans hustru få handschriften igen. Dogh bekende han sigh samme 10 daler haffwe vpburitt sampt 15 daler, som Peer Stolpe dem skýllig war.

Thette bleff aff retten öffwerwägitt, och der man skulle strengia lagenn, kunne man well komett der till, att henne borde böthe för rån, ty ingom är loffligitt anten hemligen eller medh wäldh tage sitt igen, som han androm hondfångitt *haffwer*; dogh motte *thet* så bliffwe vdi thenne rese, och skall hustru Margreta ware förplichtett innen otte dager lathe komme kannen vdi Ambrosij hus igen och Ambrosius der emoth stelle henne tilhonde igen en så godh handschrift, som han aff henne anamede eller så många penningar, som hon förmälthe vm.

Fulmacht.

Same dagh meddelthes en Kongre M:ttz tienere, benämnd Johannes Andreae, en italianer, fulmacht för Lafrancum Homideum att fordre någett arff på förnämnde Johannis wegne vdi Rhoetia *o*.

6 julij

[39]

sothe för rette Jahan Bagge, Nils Hanßon sampt borgmestere och råd.

Anders Larßon, Peer Swenßon.

På samme dag stodh Anders Larßon vp för retten och på sinn broders Oluff Larßons, borgere vdi Elffzborgh, wegna talade till Peer Swenßon om de 200 daler, som tilbake¹ stode på *thet* skip, som han aff Oluff bekomitt hade, och sade sig icke wele att sleppe skippet vth vm bomen, för ähn som han för förschiffne summa wore förnögdh. Dogh på sistone bleff så handlett, att Anders Larßon gaff skippet löst medh sådanne beskeedh och förordh, att Oluff Larßon eller Anders på hans wegne skulle nu nästkomendes jule tydth tilfyllest bekomme förschiffne 200 daler. Der rechte Hans Vlffzßon handen före in för retten.² Och protesterede Anders Larßon, att hwar han till den tyden icke bliffwer betaldh, will han *haffwe* till taal på all skade och omkostningh.

Tiuffwerj.

Samme dag bleff aff fru Beates tienere Oluff Henrichßonn en, benämndh Lucas Matzson, född i Gulletorp vdi Almunge s[ohn] i Roden, anlaggett i retta, att han hade på *welbemelte* frues gård

¹ I ms. står: 'tilbade'.

² Denna mening står med införingstecken i styckets slut.

Årby vpslagitt sex dörer, der iblandh war en jern dör, för ähn han kom in der han någett fan, och vpslagitt 7 kister och 3 skrin, der vth myckitt stulitt war, som icke allt saacknes kunne. Dogh war han beslagin medh 4 sölfstooop, ett sölfibelthe och 4 laaken, thett tiuffwenn bekende och slett inthet mere bestå wille, hwarföre Oluff begärde dom på honom *o*. Och effther tiuffnaden låg i retten och han sin gerningh icke neke kunde vthen frÿwilligen bekende, bleff så affsagdt, att mestermannen skulle före honom vth på näste rådstuffwedagh och hengien vdi den liuse galge, och effther samme dom stoodh han sitt straff then 7 augustj.

Jonas Bödker och Adam Klou.

Same dag bleff Påffwell Saß för retten framkallett, hwilken wittnade, att när rekenskapen emellen Jonas Bödker och Adam Klou war besluttin, bleff Adam honom skÿlligh 5 daler och . . .¹ öre. Dem betalthe Adam Jonas strax, och Jonas leffrerede honom sin handschrifft igen.

[39 v.]

9 julij

sothe för rette Jahan Bagge, Nils Hanßon, Erich Biörnßon sampt b[orgmestere] och r[åd]h.

Staffan Anderßon och hans hustru.

Samme dagh kom för sittende retten wår medborger, beskedeligh mann Staffan Anderßon, sampt hans ächte hustru Karin Matzdotter och goffwe tilkenne, att effther de wore tw gamell vthleffwett folck och hade inge barnn eller lÿffz arffwinger tillhope, och hwad som de nu ätte, thet war theres afflinge godz, och ingen parten hade någett effther sÿne föräldrer och slächt ärrfft, derföre goffwe de aff en godh wilie och rett ächteskapz kärleck hwar annen welbetencht och [i] berätt modh halffparten aff allt thet, som de äge eller äge få både i löst och fast, inthet vndentagendes, så att huilkett there Gudh alzmechtigh² aff them täckes längst vnne lÿffwett, skall och må förnämnde gåffwe, nemligen halffparten aff alle thens dödes efftherlathne ägedeler både i löst och fast obehindrett och oklandrett niuthe, bruke och till ewärdelige äghe beholle för vth för allt arff och vtehn alles theres erffwingers moth-

¹ Lakun i ms. — ² Orden 'Gudh alzmechtigh' äro i ms. omgivna av parentes-tecken.

ståndh. Ther rechte de hwar annen handen vpå och vplade fridzskillingen effther lagen, flýtelligen begärendes, att wý samme theres goffwe vdi wår stadz tenckebok [inschriffwe late], så och dem der vpå schriffbligitt bewýs vthur retten meddele wille, hwilken deres laglige och rettmätige begären wý icke haffwe welet dem affslå vthenn samt thet, att förschriffne ärende är inschriffwitt i tänckeboken, them och thette öpne breff vnder wårt stadz insigle latidit förfärdige, tillstelle och meddele *o*.

Petter de Haas och Erich Melcherson.

Vpå samme dagh kom och för sittende retten Kong:e M:ttz *o* tro tienere Petter de Haas, haffwendes befallningenn öffwer saltpetters werckstäderna vdi Findlandh, och högeligen klagede vthöffwer sin schriffwere Erich Melcherßon, som då närwarendes war, att han vthen all rettmätigh skääl, foge och orsaak hade tastett honom vdi hans ähre och redeligheet och der vthöffwer vdi H. Kong:e M:ttz werckstadh i Findlandh, der han förmenthe sigh skole haffwe och niuthe fridh, öffwerfallitt honom medh hugg och slag, och ändog han hade steltt borgen och sig högligen förplichtett att wele sware och stå honom der för samme saak till rette, så haffwer han dogh emoth samme sýn borgen och lyffte vthenn någers tillståndh wickit [40] der iffrå. Hwarföre effther han fan honom nu her för sig, begärede han, att saaken dem emellen motte bliffwe förhördh och randsakett. Så effther förnämnde Erich Melcherßon beropede sigh på någre åhrs rekenskaper, som allrede wore giorde in i H. Kong:e M:ttz reckninge cammer och menthe sig medh godh skääl wele bewýse, att Petter de Haas hade der vdi in förtt en falsk vthgiff, derföre bleffwe begge parterne alffwarligen till sagde, att ingen deere skulle wýke her aff staden, för ähn som Erich Biörnßon, Matz Törne och Knut Olßon archelieschriffweren komme till stades, som vm den saaken best witterligitt war och ähn ytterligere der vm kunde randsake. Menn förnämnde Erich Melcherßon haffwer icke mere achtett samme förbudh ähn sin borgen och förplichtelße vdi Findlandh vthen är oloffwendes dragin her iffrå *o*.

Anders Larßon köpmannen.

Samme dagh giorde Anders Larßon sin eedh, att dett saltt, som medh Jann Morthenßons skip then 17 aprilis anno *o* 84 hýt

til Stockholm kommit war, thett hade Anderßes och Wolther Laurentz skipper, benämpndh Gerdh Ewertz, på theres wegne aff förnämnde Jann på ewentyr och bodmerÿ, som han tillförenne berethhet hade, vdi Öresundh vpköpt och hörde honom och förnämnde Wolther och ingen annen till ∞ .

Än på samme dagh klagede Kong:e M:ttz köpman Anders Larßon, att någre plåthekopper, widh paß 10 stycker, wore vdi förlidne winther bortt kompne, der vthaff ett stycke är funnitt hoos Oluff wägeres dreng, Morthen Swenßonn, hwilkenn hade vthklappett crone märkett, som der vpå stodh, och sedenn såldt thet bortt för 6 p , och menthe Anders, att samme dreng hade och tagitt de andre plåther, som sacknedes, hwarföre han bleff satt i fengelßet, och effther han stodh hart der vpå, att han hade funnitt samme kopper i Kornnhampn, och han lenge sittitt hade, befalthes kemmenärerne den saaken wÿdere att randsake. Och bötte seden för dölsmåll.

[40 v.]

11 julij.

Erik Larßon och borgmestere och rådh.

Jacob Iwarßon vpbödh Erlendh Johanßons tomt i Gråmu[n]-ke geran — 2:o.

Michell Olßon vpbödh Raßmus stÿremans trähus på södre syden i Gråmuncke geran back för Erich Nilßons hus och näst niden för Eskill wintapperes stenhus — 1:o.

Per Jönßon vpbödh en tomt, liggendes näst östen för Siffridh Jacobßons hus widh Södre portt — 2:o.

Philpus Perßon vpbödh M. Larßes korßwirckz bodh westen till wid Jern bron belägen — 3:o.

Item Peer tornwechteres trähus widh Kinhestegaten näst her Mortens hus — 1:o.

Berendt Hagen vpbödh dett hus westen till och 2 korswirckz boder i Brundzgrenden, som honom pantsatte wore — 3:o.

Morthenn Olßonn vpbödh ett omurett korßwirckzhus westen till niderst i Per smidz grendh — 3:o.

Item Waste Erichßons hus i Fru Gunnille grendh — 3:o.

Henrich Balck vpbödh M. Larßes tomt i Skepper Karls grendh — 3:o.

Anders wårdschriffwer.

Same dagh stodh wår stolbroder Henrich Balck rådmann vp för retten welbetencht och medh hånd och mund vploth och leffwererede stadzens wårdschriffwere, försichtig Anders Larßon, ett sitt stenhus och liggende grundh, belägitt strax synnen för hans säthehus på östre syden vm Prästegathen emellen mure, hwilkett stenhus och grund han förnämnde Anders Larßon såldt hade för 101½ daler rede peninger (sådanth mynt, som nu gångbart och gengse är), en förgyltt skedh om 7 lodh och en sölfdaert om 40 lod, item 7 alna engelst dubbeltt stål, hwilkett allt förschriffne Henrich Balck bekende sig till fulle nöye anamett och vpburitt haffwe, thenn syste pening medh then förste. Hwarföre affhände han sigh, syne barn och efftherkomende erffwinger förschriffne stenhus och grundh och tilägnede thet förnämnde Anders Larßon, hans hustru, barn och theres erffwinger qwitt, fritt medh all husens tilbehörelße, såsom thet för ögen står medh tre frye murer till ewärdelige äge, dogh medh sådanne förordh, att der som Anders är till sinnes framdeles att sälie samme hus, då skall han thet först förschriffne Henrich Balck hembiude. Och war offthenämnde hus lagbuditt och lagstånditt och lagfaritt effther stadzlagen. Der vpå förnämnde Anders vplade sin fridz skillingh $\mathcal{L}$.

[41]

Borgere eedh.

Kort Wolff, Renholt Jochimßon, Antonius Langh och Halffwardh Raßmußon gjorde samme dagh sin borgere eedh och vplade syne burgpeninger.

Jörgen Hesler *contra* [Jonas Bodekar].

Wart Jonas Bodekar aff retten tillsagdt, att han skulle innen 14 dager betale förschriffne Jörenn tilfyllest de 113 daler, som han är honom bliffwen skylligh för then miödh, som han för 1½ åhr seden her in i råkett förschriffwit hade.

Jtem wart och samme dagh befalett, att de gode män, som hade waritt på den reckningh emellen förschriffne Jonas och Adam Klow, skulle giffwe schrifftligen tilkenne, huru om deres handell rand-sakett är.

13 julij.

Johan Bagge till Sixstadh och Nils Hanßon sampt borgmestere och rådmän.

Hustrv Anna salige Per Olßons
och

Knut Smålenninge, Johan Larßon.

Samme dagh betedde hustru Anna Olßdotter, salige Per Olßons effthelathne enkia, in för sittien de retten dett testamentz breff, som emellen henne och förnämnde hennes man giordt war på thet åhr 76 och aff her Peer Arwidj, Jöns Henrichßon och Peer Michelßonn försiglett war, innehollendes, att hwilkendere, som Gudh alzmechtigiste täcktes länger lathe leffwe, skulle effther den andres dödellige affgång i sin lyffztödth oklandrett niuthe, bruke och beholle then andres partt både vdi säthehuset, så och wedegården och siöboden, och när de både afflidne äre, skulle begges deres arffwinger christeligen bythett sig emellen, som lag vth wyser ∞. Berettede och der hoos, att arffwingerne sådant inthet achtete vthenn hade tagitt husbreffwen iffrå hene och wille haffwe henne aff husett, hwarföre hon begärede wethe, vm samme breff
 anno 81
 11 martij. wore fast och gilt, så att hon måtte niuthe thett till gode eller icke.
 [41 v.] Wýdere klagede hon, att hennes morgengoffwer wore henne förholne, så och att arffwingerne hade tagitt iffrå henne sin mans rekenskapzbook, och hade den mistanken, att de hade vpkrafft en hoop gäldh. Der till swarede Knut Småleningh, Johan Larßon och deres medarffwinger, att effthē vdi samme breff förmälles, thet salige Knut¹ Håkenßon och Oluff Stake, deres hustrurs förre män, skulle haffwe waritt till städes, när samme testamenthe giordes, och deres signeter finnes dogh icke vnder samme breff, så skall och förnämnde Oluff Stake på samme tydth icke haffwe waritt her i staden vthenn till Dantzick dragin, derföre menthe de, att samme testamentz breff war icke sanfärdigt. Och thett hon klagede vm morgengoffwen, husbreffwen och rekenskapz boken, swarede de der så till, att hon hade well så myckitt iffrå dem, i thet att hon hade tagitt her vthur retten 40 daler och såldt bortt en tomt, der vdi de hade så well sin deel som hoon ∞.

Tette bleff vdi randsaken vptagitt, och effther thett att så många beskedelige godhe män wore (effther som lag förmäller) witne till samme testamentz goffwe, förschriffne Knut Hakenßon och Oluff Stake förvthen, om hwilke testamentz breffwet icke heller

¹ Ordet 'Knut' är i ms. upprepat.

någet rörer, att aff dem någon försiglingh haffwer waritt begärett, derför kunne retten samme breff icke ogille vthen så nu som tillförenne thet achtett och vptagitt för fullt, fast, krafftigt och giltt $\circ$. Och hwad de andre begge parternes beswäringar emoth hwar annen tilkomme, sattes vp till en annen tjd $\circ$.

Vidimus.

Same dagh mäddeles Gisle Nilsson till Barkesäter ett vidimus på ett byteß breff, som Christer Larsson till Hiorteede hade giortt medh sin frende Jöns Erichsson till Sonstorp, så att Christer hade giffwitt förschreffne Jöns ett stenhus her i staden och der till 400 q kong Göstaffz mynth för en gård vdi Tiust, Hiortede benämpndh.

Same dagh satte Anders Larsson i retten så många penningar, som M. Lars Johannis hade giffwitt Erich Bertilsson på thet stenhus wid Jerntorget, som hans hustru tilkomer.

18 julij

[42]

sothe för rette Jacob Bagge och Nils Hansson, tilförordnade vdi slotzloffwen, Erich Larsson, befalningzman på Stockholm, sampt borgmestere och rådmän.

Michell Olsson vpbödh Raßmus stýremans hus vdi Gråmuncke geran — 2:o.

Peer Jönsson vpbödh en tomt näst niden före Siffridh Jacobssons hus widh Södre portt — 3:o.

Philpus Persson vpbödh Peer tornwechteres hus — 2:o.

Jacob Iffwarsson vpbödh Erlend Biörnssons [*sic*] trähus i Gråmuncke geran — 3:o.

Laße Jönsson.

Vpå samme dagh stodh vp för sittende retten vår stoolbroder Henrich Balek rådmän fulmündigh och mechtig aff dýgdesam hustru Anna, Tomes Biörnssons efftherleffde enkia, hemlede och vploth vår medborger, försichtigh Laße Jönsson, en tomt, liggendes i Wargzgrenden på norre syden emellen två andre hennes tompter, hållendes vdi lengden 15 alner och i bredden 11 alner 1 *quarter*, hwilken tomt förnämpnde hustrv Anna hade såldt förschreffne Laße Jönsson för 30 daler nu gångbartt mynth, så att 4 q göre

en daler, och bekende och tillstodh förschriffne Henrich Balck her in för retten, att förschriffne hustrv Anna Tomes Biörßons hade vpburitt och bekomitt förnämpnde summa penningar till godh och fulle nöye, then sidzste pening medh thenn förste; hwarföre förnämpnde Henrich Balck affhende förschriffne hustru Anna och hennes erffwinger förnämpnde tomt och liggende grund och tilläggede henne offthenämpnde Laße Jönßon, hans hustru och begges theres barn och erffwinger att niuthe, bruke och beholle qwitt, frÿ och oklandrett för alle både födde och ofödde åtalere till ewärdelige lagfångne äger. Och war samme tomt lagbudin, lagstånden och aldeles lagfarin, effther som stadzlagen förmäller. Ther vpå vplade Laße Jönßon sin fridzskillingh.

Anders Larßon, Erich Bertilßon.

[42 v.] Same dagh kom Anders Larßon köpmanen för retten och gaff tilkenne, att han allrede för 10 åhr seden hade handlett medh Erich Bertilßon vm thet stenhus widh Jerntörgitt, som han medh sin hustru (salige Mons Jönßons stiuffdotter) ärrfft hade, och haffwer Erich altÿdh loffwett och tilsagt Anders Larson, att han skulle ware närmest att lösett för någon annen och hade begärett aff Anders i förste theres handels begynnelße ett stenhus i wärdett medh, men sedenn är Erich Bertilßon komin till Anders och buditt honom samme hws för peninger. Då haffwer Anders vdi den siste handell buditt honom der före 1 400 daler och sagt sigh icke mere kunne biude, menn vm en annen wille giffwe honom meer, måtte han thet försökia. Dogh skulle han wethe, att han war närmest till att köpet. Vdi midler tÿd haffwer han inlatidt sigh vdi handell medh M. Lars Johannis och vpburitt aff honom der vpå peninger. Och effther Anders Larßon är retter wedeboende, i thett att anckeren stå i hwars anners mur och emellen båden husen är till ähn 20 sweboger, så haffwer och Anders satt vnder samme Erichz hus någre fampner mur, förmenthe han sigh förthenskuldh att ware närmest till att löse offthenämpnde hws, hwarföre han vdi nästförlidne odensdagh satte så många peninger i retten, som M. Lars på thenne tÿdh vthgiffwitt hade, begärendes, att honom måtte her vdj wederfares, hwadh som lagh kunne medgiffwe. Her till swarede Erich Bertilßon, att han bestodh thet wäll, att han hade loffwett Anders husett till köpz. Menn effther thet han ingen benägen-

heet förnam aff honom vdi hans stoore trångmål, när Erichz broder Hans Bertilßon trängde på peninger för sin deel i husett widh Stoore törgett och dagligen hotede, att han wille selie thet vnden honom, om han icke finge derföre betalning aff Erich, hwilkett han menthe, att Anders Larßon icke war owitterligitt, hwarföre han vthen twiffwell drögde med saaken den ene tyden effther den andre, menendes, att Erich skulle för nöd skuldh well vplathe honom husett för möglige peninger, icke war heller Anders honom så godh, att han vdi thenne hans nödh honom någre peninger anthen till förstreckning eller elliest bödh, och her med sade han sigh haffwe orsaak nogh till att vplathe samme hws, hwem honom sýnthes.

Sententia.

Effther thett man medh godh skääl befinner, att Anders Larßon är närmeste och rette wedersoende till förschriffne Erich Bertilßons hustrus hus widh Jerntörgitt, der vpå Anders lenge tingett och vdi handell medh Erich stådt haffwer, såsom Erich thett her in för retten sielff haffwer bekennt, och Erich kan icke bewýse, att Anders haffwer affslagitt samme handell och kööp eller thett slätt wedersakett, derföre är så affsagdt, att der som salige Måns Jönßons barn icke wele löse samme hws (såsom framlidne hoos Gudh M. Oluff Luth her in för retten, när han vploth Erich Bertilßon thet, dem sådant förbehöltt och betingett hade, såsom stadzens tencke book thet vthwýser), då är Anders Larßon såsom retter wedersoende närmest för alle andre att kööpett och behollett, effter som stadzens lag thet medgiffwe och klarligen förmälle. Men Erich Bertilßon sade medh thet samme, att han och hans hustru haffwe sig nu så betencht, att de icke wele säliet. [43]

Herman baker.

Än samme dagh kom för sittende retten vår medborger Waste Erichßon och medh håndh och mundh hembledede och vploth Herman baker, borgere her same städz, ett sitt stenhús och liggende grundh, belägitt i Frw Gunnelle grendh och hörnhúsett på norre syden öffwerst widh Longgaten, hwilkett hus och grundh förschriffne Waste lagligen såldt hade förschriffne Herman för 350 daler vdi sådanth mýnth, som her i rýkett nu brukligitt och gångbartt är, der aff att 32 rundstýcke göre en daler. Och effther han nu bestodh och bekende

in för retten sig haffwe till godhe nöye bekomitt, vpburitt och anamet sÿn fulle betalning, thenn sidzste pening medh then förste, derföre så affhände förschriffne Waste Erichßon sikh, sin hustru och begges theres arffwinger förnämpnde hws och grundh och tiläggede thett medh all sin tilbehörelße förnämpnde Herman baker, hans hustru och begges deres barn och erffwinger att niuthe, bruke och behollett qwitt, fritt och oklandrett för alle både födde och ofödde åthalere till ewärdelige lagfångne äger. Dogh haffwer offthenämpnde Waste Erichßon sig thett förbehollitt och betingett, att om förschriffne hws bliffwer framdeles faltt, då skall thet först hembiudes Waste eller hans barn. Och war samme hus lagbuditt, lagstanditt och alldeles lagfaritt, effther som stadzlagen förmäller. Der vpå vplade Herman fridzskillingenn o.

[43 v.]

20 julij

sothe för rette Jacob Bagge och Nils Hanßon sampt borgmestere och rådmän.

Samme dag war almenneligh rådstuffwe, och förmantes menigheten, effther de achtede nu besökie marcknederne, att hwar och en skulle försörje sitt hus medh godt och trogitt folck, att man hade någon tilltale, thet Gud förbiude, att någon farligheet vpå komme;

att brandmestere haffwe vpseende, för än de förrese, hwar vdi sitt qwarteer, att brandredskapen är färdig;

thesligistt att hwar och en her i staden haffwer wathn tÿnner både på taken och för porterne, widh straff tilgörendes.

Om trähusen war ähnnu såsom tillförenne tillsagt, att de skulle ryffwe dem sielffwe nidh, tÿ hwar thet icke skedde innen Oluffz mäße, skull de wethe, att de miste wirkett.

De, som före höö eller halm her inn i staden, skole icke allenest haffwe thet förwärbett vthenn och böthe derföre.

Item de, som vpsättie weedh in till stadzmuren, item haffwe tiere her i stadenn, skole sådanth bor[t]tage och vthföre, elliest haffwe the thet förbruttit.

Wart och warnett ähnnu såsom tilförenne, att den, som komer medh omärckt jern iffrå vpstäderna, thet ware sikh anthen iffrå furstendömet eller elliest, thet skall ware förwärbett.

De, som haffwe någre gäldh att kreffie hoos Kong:e M:tt, bleffwe förnante, att de skulle giffwe de gode herrer på slotthet beskedh.

Bleff och ähnnu alffwarligen tillsagt, att alle winkellere och öölkroger, som aff ålder icke waritt haffwe, skulle afflegges.

Erich Bertilßonn.

Samme dagh stoodh vp för retten vår stoolbroder Hans Anderßon rådman fulmäyndig och mechtigh aff Hans Bertilßonn, effther som thet fulmacht breff innehölt, som förschriffne Hans Bertilßon hade vthgiffwitt och i retten vpläsitt bleff, hemblede och vploth vår medborger, försichtigh Erich Bertilßon, förnämnde Hans Bertilßons broder, dett stenhus och liggende grundh widh Store törgitt emellenn greffwe Peers och Henrich Frantzsons hus, der Erich nu bor vdi, och en halffpartt vdi en tomt på Norre malm, hwilkett hws och grundh samt förschriffne halffwe tomt på Hans Bertilßons deel effther hans salige föräldrer arffallitt war och han nu hade såldt förnämnde sin broder Erich Bertilßon för 600¹ daler sådanth mynth, som nu gångbartt är, att 4 marck göre en daler. Och bekende och tillstodh förschriffne Hans Anderßon, såsom och förnämnde Hans Bertelßons breff förmälthe, att han hade förnämnde summa till gode och fulle nöye opburit och anamett, then sidzste peningh medh then förste, hwarföre förnämnde Hans Anderßon affhände offthenämnde Hans Bertilßon förnämnde stenhus och grundh medh all sin tilbehörelße offwen och niden samt medh förnämnde halffwe tomt på Norre malm och tillägnede thett förnämnde Erich Bertilßon, hans hustru samptt theres barn och efftherkomende erffwinger, såsom thet aff grundenn vpmurett är och nu för ögen står, att niuthe, bruke och beholle qwitt, fritt och oklandrett för alle både födde och ofödde åthalere till lagfångne ewärdelige äghe. Och war samme stenhus och tomt lagbuditt, lagstånditt. Der vpå vplade Erich Bertilßon sin fridzskillingh effther lagen *o*.

Hustrv Madelin Store Simons
och hennes medharffwinger.

Än samme dagh kom för sittiende retten Kong:e M:ttz *o* tienere och drabanth Peer Anderßon, giffwendes tilkenne, att än-

¹ Andra siffran i talet otydlig.

dogh han hade i *thet* närmeste bekomitt störste deelen aff *thet* arff, som han war fulmechtig till att vthkreffie på sin swärs wegne, Peer Mörbo, boendes i Calmar, och honom effther Simon Morthen-
 ßon her på Norre malm tillfallitt war, så war han dogh i then mis-
 tancke, att förnämpnde Simons efftherlathne hustru, Madelin
 Erichzdotter, skulle myckitt aff ägedelarne haffwe vndendöltt och
 icke latidt komme på bythet. Hwarföre och henne nu allfwarligen
 wart förehollitt och tilsagt, att hon skulle legge fram alle sÿne och
 sin framlidne mans ägedeler, såsom hon *thet* medh en sworin eedh
 för hwar man dierffligen försware kunne. Vthaff sådanne för-
 maning hon då bekende, att någett sölff, item hußrådh i kopper,
 messing, tenn och kläder icke war komitt på bythett, hwilkett hon
 seden frambar vdi de godhe mäns närware, som öffwer samme arff-
 skiffte wore förordnade, som war Jacob Iwarßon, Michell Olßon,
 Hans Anderßon och Erich Nilßon, rådmän, Knut Olßonn archelie-
 schriffwer, Hans Hanßon archeliemester, Simon wachtmester och
 Anders Nilßon lackej. Och ändogh hon sigh högligen förplichtede
 in för förschriffne gode män, att hon då allt hade framlagt, så wille
 ändå offthenämpnde Peer Anderßon sigh ther medh icke lathe
 nöye vthen kom nu annen gången på rådstuffwen och begärede
 lag aff henne, thett wÿ honom icke neke kunde, och wart henne
 förtenskuldh tillsagdt, att hon näste rådstuffwe dagh der effther
 medh sielff sins eedh swärie skulle, hwilken hon thenn 8 augustj der
 näst effther fulgiorde medh vthstrecht håndh på lagboken, bidiendes
 sig så Gudh til hielp både i thenne och then tilkomende werldh,
 att hon *med* sitt wett slett in*thet* hade vndendöltt aff de ägedeler,
 som hon och hennes man Simon Morthenßon tilhope ätte, vthen
 hwadh som vdi förnämpnde Simons dödztundh war effterlefft,
thet hade hon för the gode män och erffwingerne latidt framkomme,
 som på bythett förordnade och tillstädes wore. Och meden för-
 nämpnde Peer Anderßon ändå vpå sådanne lage eedh icke wille
 henne fulkomligen quittere för allt ytterligere effthertaal vn
 samme arff, haffwer hoon vthaff oß begärett wårt wittnisbördh,
 huruledes att saken her för oß vdi retten them emellen affhandlet,
 thett wÿ för rettwÿsenes skuldh icke haffwe henne kunnt neke,
 vthenn allthenstundh att hon efftherkomit och fulgiortt haffwer
 then eedh och all then deel han vthaff henne in för retten war be-
 gärende, quittere wÿ henne her medh vpå rettens wegne, för allt

[44 v.]

wydere tilltaal, ty att ingen bör öfwer lagh bliffwe qwaldh och förfölgd, med mindre her effther klarligen kunne bliffwe befunnit, att hennes eedh icke haffwer waritt reen ω .

Hustrv Margreta Hans Wellingz.

Samme dag kom Pawell Saß för sittende retten påminnendes, att vdi förlidne juniij månedt wart tillsagdt, att framlidne Hans Wellingz creditorer skulle widh thenne tydh lathe finne sig her till städes och besluthe, huru vm hans efftherlathne ägedeler handles skulle. Så haffwer han förnumitt, att¹ en stoor deel aff samme creditorer icke skole ware obenägne (för christelig kärleck [45] skuldh) att vnne och efftherlathe förnämnde Hans Wellingz efftherlathne enkia, hustrv Margreta, thet som her i stadenn vdi husett förhonden ware kunne, begärendes på hennes wegne wenligen till att wethe, hwadh de flere her till sware wille ω . Seden de medh hwar annen her vm hade talett, bleff så besluthett och samptyct, att effther man hade i thet närmeste giortt thet förslag, att den vthe ständendes skulden, som effther förschriffne Hans Welling wore till att inmane, reste sig widh paß så högt, att creditorerne der aff kunne komme till sin betalning, derfore wore de, som nu till städes wore, till fridz, att förnämnde hustrv Margreta Hans Wellingz måtte niuthe och beholle allt bohagett och husens indöme, menn alle vtheständendes gäld effter offthenämnde Hans skulle ware till creditorernes betalning, dem de skulle lathe vpkreffie och sig emellen skiffte och bythe, så longt de kunne till recke. Och der som någre aff offthenämnde creditorer her medh icke wille lathe sig nöye, de måge så myckitt aff husgerådett bekomme, som på deres partt kan belöpe.

Store Swens hustru.

Ähn samme dagh berettede Hans Stut in för rådet, att Jachim Haas hade giffwitt Store Swens hustru till allt thet, som hon och hennes man äre honom skyllige bleffne medh sådan beskeedh, om samme Simon [sic] är död, som nu föregiffwes, men är han i lyffwett och kan komme till städes, will han då hälle sig till honom.

Samme dagh wartt affsagdt, att Lucas Lambj skulle haffwe de 30 daler, som gode män hade skattett honom till för sin byg-

¹ I ms. står: 'aff'.

ningh vdi thett hws öffwer hwalffwett widh Köpmangaten, som Hans Anderßon och Matz Nilßon lenge haffwe städtt i klander vm. Och skulle Matz Nilßon lathe falle de 15 daler huslege, som Lucas borde giffwe honom, och Hans Anderßon skall legge der till de andre 15 daler.

[46]¹

8 augustj.

Jacob Bagge, Nils Hanßon, Erich Larßon,
borgmestere och rådmän.

Philpus Perßon vpbödh Peer tornwechteres hus på Kinheste-gathen — 3:o.

Michell Olßon vpbödh Raßmus stýremans trähus på södre syden i Gråmunckegeran — 3:o.

Anders Jönßon vpbödh M. Larßes hus — 1:o.

Item vpbödh han Oluff Tumberes tomt i Hoparsgrenden på norre syden näst niden för Nils Larßons hus — 1:o.

Berendt Jönßon vpbödh ett stenhus vdi Skepper Karls grendh på norre syden — 1:o.

Morthenn Olßon vpbödh *hustrv* Karin Erich Rooskarls tomt i Wargzgrendenn på norre sydenn — 1:o.

Hustrv Madelins Store Simons eedh.

Samme dagh fulgiorde hustru Madelin, Simon Mortenßons efftherlathne enkia på Norremalm, sin edh, som henne förelagdh war, och badh sigh så Gudh tilhielp både i thenne och then tilkomende wärldh, att hon medh sitt wett slett inthet hade vnden-döldt aff the ägedeler, som hoon och hennes man Simon Morthenßon tilhope åtte, vthen hwadh som vdi förschriffne Simons dödzt stundh war effther leefft, thett hade hon för the godhe män, som öffwer bythett wore förordnade, och erffwingerne latidt framkomme.

Marcus Beng[t]son och hans hustrus
erffwinger.

Vpå samme dagh kom för sittende retten vår medborgeres Marcus Bengtßons framlidne hustrus, *hustrv* Margit Hansdotters broder, Morthen Hanßon, boendes i Läpp vdi Karis s[ochn] i Rasborgz lään, och på syne egne, så och fulmündigh och mechtig på

¹ Ms-sidan 45 v. är blank.

fem syne systerers och deres barns wegne, som boendes äre i Nýland och i Räftele stadh, giffwendes tilkenne, att han vdi godhe mäns närware war wenligen well förlýcht medh förschriffne Marcus Bengtson vm allt arff, som honom och hans syskene och theres barn war tillfallitt och dem ärfwe bordhe både i löst och fast effther förnämnde deres syster, hustrv Margit, vdi så motto, först hwadh löböererne tilkomme både i sölf, koppar, then, cläder och annett husgeråd, wore dem emellen lagligen bytte, så att förschriffne erffwinger der aff bekomme tridie delen. Dernäst hade de bekomitt och vpburitt för deres tridie deel i fast ett korbwirckzhus, liggendes westen till her i staden på norre syden i Lodwýk bakeres grendh, skattett för 140 daler, och en tomt på södre syden i samme grendh, recknett för 40 daler, hwilken tomt, effther Morthen Hanßon henne sälie wille, han då strax hembledhe och vplot Marcus Bengtson för the 40 daler, som hon war skatthet före, hwilke peninger han bekende sigh anamett och vpburitt haffwe. Än tillföll offthenämnde Morthen och hans medharffwinger 20 daler för fast i Marcus Bengtsons säthehus, dem han på syne och offthenämnde syne medharffwingers wegne skenchte Marcus Bengtson, deremoth skulle Marcus Bengtson affstå allt thett tilltaal och rettigheet, som han på sýn hustru wegne kunne haffwe till thett arff, som henne effther syne föräldrer och slächt vdi Nýlandh hade bortt ärfwa. Emoth thette förschriffne må och skall förnämnde Marcus Bengtson ewärdeligen äge, niuthe och beholle förnämnde sitt säthehus och liggende grundh widh Store törgitt samt medh förschriffne tomt på södre syden vdi Lodwýk bakeres grendh, som han aff erffwingerne löst haffwer medh allt annett, som han i fast och löst igen haffwer, thesligistt alle vtheständendes gäldh qwitt, fritt och oklandrett så well för förschriffne Morthen Hanßon som hans syskene och deres efftherkomende arffwinger. Dogh skall Marcus Bengtson ware förpflichtett att sware till alle de gäldh, som han medh sin hustru giort haffwer, så och leffrere Stockholms stadh den 10:de peningh, som förschriffne erffwinger effther stadzens priuilegiens innehoud hade bordt vthgiffwe, hwilkett sig till 22½ daler belöper, och hermedh skal thett ware och bliffwe en afftalett saak, så att offthenämnde Marcus Bengtson och Morthen Hanßon och hans medharffwinger och theres efftherkomende haffwe effther thenne dagh hwar annen her vm inthet mere tiltale eller kreffie. Ther

[46 v.]

rechte de hwar annen hånden vpå in för retten. Och wore vthöffwer thette arffskiffte och wenlige förlykningh Jacob Iffwarßon, Henrich Balck, Michell Olßon, Morthen Olßon, Berendt Jönßon och Anders Jönßon, rådmän.

Mårten Jacobßon köttmånger.

[47] Än samme dagh kom för oß i sittende retten ehrlig och welbördigh Thomes Bureus fulmündigh och mechtig på sin swågers den ädle och welbördige Erlendh Johanßons till Edbÿ wegne, hembledede och vplotth wår medborger, Morthen Jacobßon köttmånger, ett trähus medh källere och tomt, liggendes på södre sydenn i Gråmuncke geran emellen Henrich måleres och Eskell Jönßons trähus, hållendes vdi lengden vth medh gathen . . .¹ alner och i bredden . . .¹ alner, hwilkett trähus och tomt förnämnde Erlendh medh sÿn kåre husfrues gode wile och samptÿcke lagligen såldt hade förnämnde Morten Jacobßon för 80 daler, then samme summa förnämnde Tomes her in för retten bekende och tillstodh, att förnämnde Erlendh Johanßon hade bekomitt, vpburitt och anamett till godh och fulle nöÿe, thenn sydste peningh medh thenn förste, effther som Erlendz egitt breff, thett han Morthen Jacobßon giffwitt hade, vdi lÿke måtte förmälthe och innehöltt. Hwarföre affhände offthenämnde Tommes Bureus samme Erlendh Johanßon, hans hustru och theres efftherkomende förschriffne trähus, kellere och liggende grundh och tillägnede thett offthenämnde Morthen Jacobßon, hans hustru och begges theres efftherkomende erffwinger att niuthe, bruke och beholle qwitt, fritt, oclandrett så well för offthenämnde Erlendh, hans hustru och alle theres efftherkomende erffwinger, som elliest alle andre åthalere, både födde och ofödde, till ful lagfångne eewärdelige ägher. Och war offthenämnde trähus, källere och grundh lagbuditt och lagstånditt, på hwilkett Morthen Jacobßon vplade sin fridzskilling effther lagenn.

Afsatter präst.²

Samme dagh klagede Matz Nilßonn hingzsterÿder vdi rette en, benämndh Ambrosius Matthej (som till förenne hade waritt her på rådstuffwen till förhör och för sitt otilbörlige leffwerne skuldh

¹ Alntalen äro i ms. ej utsatta.

² Denna marginalrubrik är tillskriven med annan hand.

war förskickett till archebispen i Vpsala, der han miste presten), att hann hade vdi hans fråware bedragitt hans laggiffte hustru, Anna Törbiörns dotter widh namn, bedriffwendes medh henne all skam och last, der till förtärt allt thett han åtte, så att samme Ambrosius hade aff henne¹ bekommit kläde både till hoßer och byxer, begärendes, att han måtte få rett på honom. Der till swaredes samme Ambrosius, att hann icke war den förste, vthen hon war en hore, förr ähn han kom medh henne i vmge, och dett kläde, som han bekom aff henne, der hade han giffwitt henne peninger före ∞ . Och effther hoorkonen icke war nu för retten vpfordrett, bleff samme ärende vpskuttitt till näste rådstuffwe dagh.

13 augustj.

[47 v.]

Nils Hanßon, Erich Larßon sampt borgmestere och rå[d].

Besprächning.

Henrich Simonßon och Erich Nilßon rådmän bespråkede på Klaes Philpußons wegne dett hus, som Anders wårdhschri~~ft~~^{er} hade köpt aff Henrich Balck, och vplade de i retten — 4 $\mathfrak{z}$.

M. Påwell Melbergh.

Samme dagh kom för sittende retten her Tÿdeke Martÿnj, cappelan i Blaxstadh sochn, och Oluff Morthenßon, salige Morten Tÿdekeßons, fordom wårdhschri~~ft~~^{er} her i Stockholm, söner på sÿne egne, theslig~~st~~^{tt} wår medborger Anders Olßon Ålening fulmÿndigh och mechtig på hustru Brithas, förnäm~~nde~~^{nde} Morten wårdschri~~ft~~^{er} weres efftherleffde enkias och hennes barns wågne, hwilkes för- myndere Anders Olßonn war, hemblede och vplothe Kong:e M:ttz ∞ , wår aller nådigiste herres tro tienere och barberer, M. Påwell Melbergz hustru, hustrv Karin Mauritzdotter, som nu på för- näm~~nde~~^{nde} sin mans wegne her för retten till städes war, ett stenhus och liggende grundh, belägit på westre sÿden widh Skomakergathen emellen her Christoffers, kyrkeherde i Nyköpingh, och framlidne Laße Olßons hus, hwilkett hws och grundh her Tÿdicke och Oluff Mortenßons söner [*sic*] sampt deres stiuffmoder, hustru Britha, såldt hade förnäm~~nde~~^{nde} M. Påwel och hans hustru för halffempte hundrede daler sådanth mynt, att 4 $\mathfrak{z}$ göre en daler, och 12 alne engelst, som

¹ Orden 'aff henne' äro i ms. upprepade.

her Tÿdeche och hans broder Oluff enskÿlft förschrieffne peninger förvthen bekomme. Den samme summa förnämnde her Tÿdiche och Oluff Märthenßons <söner> [sic] och Anders Olßon på förnämnde hustru Brithes och hennes barns wegne bekende och tillstode her in för retten sig till godhe och fulle nöye bekomitt och vpburitt haffwe, then sidzste peningh medh thenn förste, affhändendes förthenskuld sikh och alle sÿne effther komende erffwinger förschrieffne stenhus och grundh och tillägnede thett medh all sin tilbehörelße, såsom thett aff grunden vpmurett är och nu för ögen står, förnämnde M. Pawell Melbergh, hans hustru och begges theres barn och efftherkomende till att niuthe, bruke och beholle qwitt, fritt och oclandrett för alle åthalere, födde och ofödde, till ewärdelige lagfångne äger. Och war samme hws lagbuditt, lagstånditt och fridzskillingen der vpå giffwin effther lagen.

[48]

Tomes Klinck om skotzsk saltt.

Samme dagh klagede en skotzsk schipper in för retten, benämndh Joenn Petterßon, att Tomes Klinck hade strax vthen för Elffznabben giortt köp medh honom om hele skipzlasten medh granth skotzsk saltt, vndentagendes 100 *tÿnner*, och til samme köpz widere stadfestilße giffwitt honom en halff daler i gudzpeningh. Der till war Joenn Jönßon skipzhöffwidzman witne, hwilken nu in för retten thet och betÿgede så ware skedt.

Sententia.

Effther thett befinnes skälige köpwittne til samme köp och gudzpeningh ware vthgiffwin, skall köpett gå fram, så att Tommes skall beholle salthet, vndentagendes de 100 *tÿnner*, som Willam Anderßon köpt haffwer. Om de ligge lenger, skall thet ware Thomeßes skade.

Gÿnte Olßon och hans stiuffbarn.

Samme dagh stodh vp för sittende retten wår stoolbroder Gÿnthe Olßonn rådmann, giffwendes tilkenne, att han vdi gode mens närware hade giortt en ändtlich åthskildnat på allt arff vdi fast emellen sikh och sÿne stiuffbarn vdi så motto, att seden skattningen war skedd på alle hus, tompter och boder, både innen och vthen staden, som förschrieffne stiuffbarn och deres moder, hustru Madelin Gÿnthe Olßons tilbÿthes kom, är så affrecknett, att Erich

OlBons son, Hans ErichBön närwarendes, skall haffwe och beholle på sitt fäderne ett stenhus på norre syden vm Köpmannegathen, som är hörnhusett på östre syden vdi Matz Törnes grendh, medh theß grundh och all tilbehörelße, vndentagendes hörnboden, hwilken lyder till thet hus, som ligger näst innen före vdi samme grendh och nu Anders HanBons barn vdi sitt fäderne tilldeeltt är. Der emoth haffwer åther Hans ErichBön en boodh vnder samme sýne halffbröders Anders HanBons barns hus, näst widh porten beläggitt, och är samme hörnhws skattett för 525 daler; item är honom affwittrett en sielebodh på Södre malm medh tompeten samt vgnn och panna vthenn kaar, hwilken skattett är för 112 $\frac{1}{2}$ daler, dogh medh sådan beskedh, att dersom förnämpnde Hans ErichBön framdeles, när han till större ålder kommer, icke will behålle samme sielebodh, då skall Gýnthe OlBön wederlegge honom medh någett annett i fast, som sig till 112 $\frac{1}{2}$ dalers värde kan belöpe. Och i midler tydth haffwer Gýnthe vthloffwet att wele åhrligen giffwe Hans ErichBön vdi leege aff samme boodh 8 daler peninger. Sameledes är offthenämpnde Hans ErichBön tilrecknett 150 þ ortiger vdi en steenbodh widh Dombron i Vpsala stadh, hwilken war satt saligh Oluff ErichBön i panth för 400 þ konungh Göstaffz mynt. Thernäst hwadh den andre kullen, nemligen Anders HanBons barns fäderne tilkommer, der vm är så lagett, att ändogh samme Anders HanBön, som war hustru Madelins andre man, icke hade någett fast her i stadenn, som hans barn medh rette hade kunnitt ärfwe effther honom, så haffwer dogh förnämpnde hustru Madelin aff moderligh kärlich medh thenne sin käre mans, Gýnthe OlBons godhe wilie och samptycke latidt dem stige med sigh vdi fullt arff i de hws och grundh, som henne wore til falne, förr ähn honn kom vdi Anders HanBons wåldh, och är dem affwittrett och efftherlatidt ett stenhus, liggendes på östre syden vp i förschriffne Matz Törnes grendh näst norden widh förschriffne hörnhus, såsom thett nu vpmurett är, vndentagendes boden näst widh porten, hwilken komer hörnhusett till, som på Hans Erichsons deel är fallin till arffz. Der emoth haffwer samme Anders HanBons barn hörnboden vnder hörnhuset. Och haffwer samme indre hws 3 frýe murer och frý stuffwe-fenster öffwer Staffen SaBes träbygningh, såsom de gamble hws breff der vm wýdere vthwýse, och är skatthet för 425 daler. Hwadth huslegen belanger, som der aff bör vthgöres, meden barnen äre

[48 v.]

omyndige, skall Gynthe vpbäre och beholle för barnsens kläde och föde. Så är och samme barn tillagdt 100 z ortiger nu gångbartt mynth vdi förschriffne panthebodh i Vpsala v . Emoth thette förschriffne beholler Gynthe Olßon medh sin käre hustru Madelin Olßdotter thett hws på södre syden widh Köpmannegathen, der de nu boo vdj,¹ medh tompften der innen före, som strecker sigh in till Kinhestegathen, der vpå någre gamble trähus nu äre ständendes, hwilke effther Kong:e M:ttz v befalningh skole affryffwes, och är samme hus medh tompptenn skattett för 750 daler. Item kommer Gynthe och hustru Madelin till 150 marck ortiger vdi offthenämpnde panthebodh widh Dombbron i Vpsala. Och äre de vdi så motto på alle syder vm allt fast så well som om lößörerne (hwilke tilförenne äre barnen vdi gode mäns wederware tilbÿtte och affwittrede) aldeles wenligen och well förlÿchte. Dog är ähnnu en sielebodh vthen panna och kaar, thesligistt ett stall på Södre malm, som stå dem emellen till wÿdere beskeedh obyÿtte. Och skall [49] her medh vm allt förnämpnde barns fädernes arff både i löst och fast ware och till ewigh tydh bliffwe en platt afftalett och well förlÿcht saak. Ther rechte förnämpnde Hans Erichßon på syne wegne och Henrich Balck och Henrich Simonßon, som Anders Hanßons barns förmÿndere wore, Gynthe Olßon hender vpå in för retten. Och wore öffwer thenne förlÿckningh och arffskiffte Philpus Perßon, Henrich Simonßon, Morthen Olßon, Berendt Jönßon och Nils Erichßonn, som ther till wore nämpnde vthaff Stockholms rådstuffwe v .

Hoor.

Ähn samme dagh stälthes åther för retten Ambrosius Matthej och denn Anna Törbiörnsdotter, som han hade bedriffwitt hoor medh, och begärede hennes man Matz Nilßon så nu som tillförenne rätt vpå dem. Då lade hon fram i retten en klageschriff emoth förnämpnde sin man, förmällendes, huru han hade vdi longh tydh waritt iffrå henne och leeft henne her qwar, slett inthet latendes sigh wårde vm henne anthen medh kläde eller föde vthen vdi sitt borgläger hållitt till medh en hoop löse koner, hwilkett hon menthe

¹ I ms.-marginalen är med senare hand antecknat: Dhetta är dhet huuß borgmester Oloff Hanson nu eger 1694 och är dhet ännu inom slechten, inthe att v. Törne är Gyntes afföde uthan deß stiuvmoder, hwilkens son eger borgmest[erens] dotter och heeter han Carl Piper.

ware skedt, för ähn hon trädde iffrå sin ächte säng. Der till skall hann haffwe bortgiffwit hennes egne kläder, som hennes förre man henne giffwit hade, hwilke aff löse konner bleff dragne för hennes ögen, och war hennes mening, att han på sin syde hade iw så stoor skuldh och än större ähn hoon.

Sententia.

Effther thett förnämnde Ambrosius och Anna Törbiörnsdotter icke kunde neeke till sin last och mißhandell vthen den bekende, bleff thett 10 cappittell vdi gifftermåle balken vpläsitt, förmällendes, hwadh deres straff ware skulle. Och wartt förschrijfne Matz Nilßon förelagdt, att han sielff 12 skulle wärie sigh för thett lägerskap medh de konner, som hans hustru skylthe honom före. Menn han gaff seden målzägende retten iffrå sig.

20 augustj.

Nils Hanßon sampt b[orgmestere]
och r[åd].

Tommes Klinck.

Bleff Morthen Klinck tilsagdt, att der som han på sin broders Tomes Klinckz wegne (hwilken icke wille komme til städes vthen sig vndendölde) icke affhandlede och förlychte sigh medh Joen Perßon och Anders Henrichßon om betalningen för thett skotzske saltt, som Tomes hade giortt köp medh them, innen soolsettningh, då skulle salthet bliffwe vpskippett til cronenes beste, och hwilken som dett seden betale skulle, finge han see.

Hustrv Ragnill Hans Stutz.

[49 v.]

Samme dagh bleff aff retten befalett Philpus Perßon och Nils Erichßon rådmän, att de skulle gå till hustru Ragnill Hans Stutz och förmane henne, att hon skulle rette sigh sielff, efftherkomendes den dom, som rýkzens råd had affsagt emellen Lille Jöns och hustru Karines barne barn, och inryme dem dett hws hon sitter vdi vthenn lenger förhalningh.

Hustrw Brita salige Henrich Anderßons

contra

Jonas Bödker.

Wartt så affsagt, att man icke kunde neke Jonas och hans måglagh Jöns Perßon sin rett de hade vdi husett, så att de måge

anthen sielffwe besittie sin deel eller och sälien och vpbiuden på
mondagh nästkomendes.

22 augustj.

Borgmester och rådmän.

Anders Jönßon vpböd M. Larses panthehws vdi Helge lekamen
grendh — 2:o.

Item en tomt i Buddens grendh — 2:o.

Morthen Olßon vpbödh en tomt i Wargzgrenden — 2:o.

Berendt Jönßon vpbödh ett stenhus i Skepper Karls grend, som
hörer Anders Brun myntherswen till — 2:o.

Per Jönßon vpbödh en halffpartt vdi hustru Brithes Henrich
Anderßons Vthenbys hus, som komer Jonas Bödker och Jöns
Perßons hustrur till — 1:o.

Henrich Simonßon vpbödh Dirich Harders korßwirckzhus på
södre syden niderst i M. Philipz grendh — 1:o.

Jören Philpußon brygger.

Samme dagh kom för oß i sittiende retten vår medborgerske,
hustru Sigridh, Jöns Marcußons efftherlathne enkia, welbetencht
och medh berådde modhe vploth och leffrerede Kong:e M:ttz ρ ,
vår aller nådigiste herres tienere, Jören Philpußon bryggere, ett sitt
korßwirckzhus och liggende grundh, beläggitt westen till her i
staden vdi Lille Marcußes grendh, som tillförenne haffwer waritt
kallett Profoßes grendh, aller niderste husett på norre sydenn, och
håller samme korßwirckzhus och grundh vdi lengden vth medh
gathen 25 alner, halfft annett qwarter mindre, och vdi bredden
[50] halfftolffte alinn, hwilkett hws och grundh förnämnde hustru
Sigridh lagligen såldt hade förnämnde Jörenn Philpußon för 150
daler, sådanth mynth att 4 q göre en daler. Och bekende offthe-
nämnde hustru Sigridh sigh förschrieffne suma vpburitt och
anamett haffwe till godh och fulle nöye, thenn sidzste peningh
medh thenn förste ρ , hwarföre hon och affhände sigh och syne
efftherkomende erffwinger förnämnde korßwirckz hws och liggende
grundh och tillägnede thett medh all sin tilbehörelße offthenämnde
Jören Philpußonn, hans hustru och begges theres efftherkomende
erffwinger att niuthe, bruke och beholle qwitt, fritt och oclandrett
för alle åthalere, både födde och ofödde, till ewärdelige äghe. Och

war samme hws lagbuditt, lagstånditt och aldeles lagfaritt effther stadzlagenn. Ther vpå Jören vplade sin fridzskillingh.

27 augustj.

Erich Larßon, b[orgmestere] och r[åd].

Gäffle M. Hanßes piga.

Samme dagh lade Gäffle M. Hans bårdskerer skrifftligen in de beswaringer, som hans hustru, *hustrv* Karin, hade emoth sin pige, Walborg Mortensdotter benämpndh, född i Nýlandh, sýnnerligen vdj thett att hon hade vthropett henne, thet hon skulle haffwe drapitt sin förre man, menn pigen nekede, att hon aldrig hade sagt sådan ordh, vthen att samme hennes mattmoder skall haffwe haftt till sedd att mana honom vth, och thet skall en annen pyga, benämpndh Dordj, haffwe sagt för henne. Och effther hon aldeles nekede till thet hon bleff [s]kyltt före och inge wittne wore till hennes ordh, derföre kunne man icke någett sýnnerligitt straff legge henne vpå, vthen skulle ähnnu gå på slottett 14 dager i sporrett wid kalckbalien, andre til warnagell, för thet hon hade brukett sin onyttige mun på förnämpnde sin mattmoder.

Henrich Ladw och *hustrv* Margreta,
s[alig] Matz Perßons.

Än samme dagh gaff Henrich Ladw tilkenne, att han hade anno 84 giortt köp medh *hustrw* Margreta salige Matz Perßons och Waste Erichßon om 5 secker humble och loffwett honom 24 daler för hwartt skippundh, hwilkett köp de nu inthet wille hålle. Der till swarede Waste, att de hade giortt köp medh honom på sådant förordh, effther humblen lågh i Telie, att der före kunne bliffwe, att de finge humblen deden, wille de behollen. Och effther Påwell Saß wittnede, att *hustrv* Margreta borgede den ene seck humble strax bortt der i Telie och den andre lott hon före till Westerårs, och förnämpnde Henrich giorde sin eedh på lagboken, att inthet sådanth förordh emellom honom, *hustru* Margreta och Waste waritt hade, derföre sades Waste och *hustrv* Margreta till, att de skulle ware förplichtede att betale Henrich humblen effther thet köp, som giortt war. [50 v.]

Petter Meß.

Samme dagh klagede Peer Olßon landzknecht till Petter Meß, her Crister Claeßons tienere, att han hade spurnitt hans *hustru* för

magenn och rÿcht henne i håret, så och samme reese slagitt Hans Knagz hustru medh en pipekanne ful medh öl, så att både hustrurne låge der aff widh sängen, och effther Petter nekede der till och inge wittne wore nu tilstådes, derföre bleff kämenärerne befalett att höre samme saak vdj wårdschriffwere camerem.

29 augusti.

Borgmestere och rådmän.

Michell Olßon vpbödh hustru Karin Hans Jörenßons hus aff ständellwirke vdi Lille Marcußes grendh — 1:o.

Henrich Simonßon vpbödh Dirich Harders korßwirkzhus — 2:o.

Morthen Olßonn vpbödh hustru Karin Erich Rodzkars tomt vdi Wargzgrenden på norre sydenn — 3:o.

Berendt Jönßon vpbödh ett stenhus i Skipper Karls grend — 3:o.

Anders Jönßon vpbödh ett stenhus i Helge lekamen grendh — 3:o.

Item en tomt i Buddens grendh — 3:o.

Jonas Bödker vpbödh sÿn och Jöns Perßons hustrus halffpart i deres swäres hus — 2:o.

24 septembris

sothe för rette Nils Hanßon, Erich Larßon sampt borgmestere och rådmän.

Borgere eedh.

Dirick Harder giorde samme dagh sin borgere eedh.

Joannes Baptista, pellegrim Bergamensis, presenterede same dagh Kong:e M:ttz breff, att honom war burgerskapett her i Stockholm efftherlatidt, och giorde strax sin borgere eed. Honom bleff och ett vidimus aff H. Kong:e M:ttz breff efftherlatidt.

[51]

Vidimus.

Samme dagh wartt och meddeltt capitan Johan de la Blanck et vidimus på thett testemente, som framlidne och salige Johannes Franciscus Sparsa hadhe giortt vdj Räfte anno 85.

Peer Olßon, borgere her i staden, bleff alffwarligen förmant och tillsagd, att han skulle innen mandag affthen stelle sin hustru Karinn

Monßdotter til fridz, effther som godhe män dem tilförenne haffwe förlycht, eller thet skall bliffwe aff honom vthmätidt.

Henrick Simonsson, rådman i Stockholm, loth in för sittende retten vplåse thett testemantz breff och goffwe, som han och hans käre hustru Brita Nilßdotter hwar annen giffwitt hade, begärendes flyteligen och wenligenn, att thett medh stadzens secret motte bliffwe försiglett och bekrefftigett och sedenn till åminnelße in vdi stadzens tenckebook skriffwitt, hwilkett honom efftherlatidt bleff, och lyder ordh från ordh, som her effther fölier:

Nbene.

Allom them, som thette breff kann hände förekomme, bekennes iagh Henrich Simonßon, borger i Stockholm, sampt medh min elskelige käre hustru Birgitta Nilßdotter, att effther thet Gudh then alzmectigiste genom sÿn guddomlige försÿn haffwer genom dödelig affgång täcktz kallett wåre barn och lyffzarffwinger aff thenne jemmerdaal och oß inthet wißere ähr ähn thenne timelige döden och inthet owissere ähn stunden, therföre haffwe wÿ aff welberådde mode och en rett christelig echteskapz kärleck, som emellen hionelagh ägner och bör ware, giffwitt hwartht annett medh lagh effther wår dödh hwar tridie peningh vdi löst och fast, huilkett skedde anno 82, effther som stadzens tenckebok ther vm wÿdere förmåller¹ och wÿ då wore betenchte. Menn effther thett Swerigis lagh och klarlige medgiffwer och efftherlather, att man må förandre sitt testementhe så offthe man will i sin lyffztÿdth och göre aff sitt afflinge godz, hwadh hwariom och enom sÿnes, och wÿ på ingen parten effther wåre salige föräldrer eller fränder någett ärrfft haffwe, icke heller haffwe någre samsÿsken i lyffwett, haffwe och eÿ heller någett bekomitt aff wår slächt, som nu leffwer, thett wÿ them icke betaltt haffwe, vthen hwadh deel Gudh alzmectig oß nådeligen vndt och förlänth haffwer, är wårt rette tilwærffde afflinge godz, therföre haffwe wÿ oß wÿdere betencht och aff tilbörlich christelig kärleck bewilligitt och besluthett oß emellen, att hwilkett dere aff oß Gud thäckes vnne leffwe effther thenn andre, skall beholle alle wåre effterleffde ägedeler både i löst och fast, inthet vndentagendes, och them niuthe, bruke och beholle sig till gagnn och godhe, så lenghe han leffwer. Dogh så att ther så kunde hände, att then igen leffwer wille seden effther Gudz försÿn begiffwe sig till annett

[51 v.]

¹ Se den tryckta editionen, s. 278 och 463, under 1581 $\frac{18}{9}$ [sic].

echteskap, då skall then ware förplichtett, förre ähn sådant företagz, giffwe Gudj till ähre och stadzens kyrke till bygning 25 daler, item till skolstuffwe bygningh 25 daler, thesligistt till Gråmuncke kloster 25 daler, ithem the fattige vdi Danewyckz hospital 12¹/₂ daler, så och the fattige på Södremalm 12¹/₂ daler, och skole theß dödes arffwinger platt ingen macht haffwe sådanth att förhindre eller någett her emoth att seye, vthen hwadh the aff en godh wilie och kärleck kunne bekomme, måge the tage till tacke och alz inthett annett. Menn ther Gudh täckes kalle oß bade aff thenne wärldh barnlöös, då skall förschriffne testementhe, när gäldh betalde äre, dubbeltt aff obyätten deel tages, som är tuhundrede daler eller theß wärde, vm elliest så myckitt finnes kann, anthen i löst eller fast, och seden måge begges wåre erffwinger tråde till, skiffte och dele sigh emellen effther lagh thett då kan finnes qwartt ware, stadzens rett och priuilegier oförkrenchte. Att thette så aff oß wellwillig besluthett och samptyecht är och oryggeligen bliffwe skall, bidie och begäre wy ganske ödmiukeligen aff Kong:e M:ttz, wår aller nådigiste herres trogne män och tillförordnade stadthollere her på Stockholm[s] slott, ehrlige, welbördige och wellachtede Jacob Bagge till Boo och Nils Hanßon till Helgö secreterer, att the thette wårt testemente och fulkomlig begge syders samtychte gåffwer medh theres försiglingh bekreffte och stadfeste wele, såsom wy och till yttermere försäakring wele haffwe tienstligen och wenligen begärett aff wåre käre förmän, erlige och wellwyse borgmestere och rådhd stadzens insigle bredhe wid förbemälte stadthollernes och ehrlige och wellärde mans mester Erich Jacobßons sampt medh mitt egitt signet nedenn för thette breff, som giffwitt och schriffwitt ähr her i Stockholm thenn . . .¹ augustj anno 1586.

Hans Bosow.

Thenn 23 septembris är komin för nidre retten wår medborger, beskedelig Henrich Hußman, fulmechtig på Gilius v. Alstorpz wegne, sålde och vpdrogh försichtig Hans Bosow, köpswen iffrå Räfte, 1 000 marck vdi Mattias Ottes hus, belägit för Smidie porthenn i förnämnde Räfte stadh, sampt medh renthen, som aff förnämnde peninger bör vthgå, effther den fulmachtz inneholdh, som Gilius v. Alstorp förschriffne Husman der vpå giffwitt haffwer. Och

[52]

¹ Dagen är i ms. ej utsatt.

hwadh betalningen tilkommer, bekende offthenämpnde Husman [sig] medh förschriffne Hans Bosow ware wel förenth och fördragin. Hwarföre och förnämpnde Henrich Husman affhende förschriffne Gilius v. Alstorp och hans efftherkomende erffwinger all then rett och rettigheet, som han hade vdi förschriffne huffuudh stool, förnämpnde 1 000 marck, sampt medh interebett, och tilägnede samme suma offthenämpnde Bosow och hans efftherkomende till att niuthe och beholle quit, frÿ för alle åthalere till ewärdelige äge.

5 octobris

sothe för rette Nils Hanßon, Erich Larßon befallningzman, borgmestere och rådmän.

Oluff Grelßon borgmesteren,
Anders Siffridzßon i Arboga.

Samme dagh stod vp för retten Oluff Grelßon borgmesteren och klagede vthöffwer en, benämpndh Anders Siffridzßon, borger i Arboga, att han hade anamett till sigh 40 lester saltt, som han medh sin skuthe skulle framföre till Arbogha, och är vdi reesen aff oachtsamheet och thett han ringe hielp inn vm bordz haffwe wille, komin medh samme skuthe på grundh och fördärffwit för honom 8 *tynner* saltt, som slätt äre bort smälthe, och huru thett andre kan haffwe faritt, effther wathnett haffwer gångitt öffwer allt, kunne man well tenckie. Och ändogh vm skaden måtte ware, huru thett kunne, så förtröt dog Oluff thett, att samme Anders gaff iffrå sig spotzsk ordh, när han her vm bleff tiltalett, hwarföre honom nödgedes stellen för rette. Wart samme saak så för dragin, att Oluff skulle drage halffwen skaden och affslå 4 *tynner* saltt; de andre 4 *tynner* skulle förnämpnde Siffridh [sic] ware plichtig att betale.

8 octobris.

Nils Hanßon, Erich Larßon sampt borgmestere och rådmän.

Hans Haß, Henrich Inses fulmechtige.

Samme dagh kom åther för sittiede retten Hans Haß, borgere vdi Hamborgh, och Henrich Inses, borgere vdi Kongelle, fulmechtige Michell Christerßon, betedde ther för oß the wittnisbörder, som de händt hade iffrå Söderköping, ther effther¹ de wore till

¹ Ordet 'effther' är i ms. upprepat.

[52 v.]

förenne heden vthaff retten förwiste then 27 junij vdi samme när-
 warendes åhr, them wÿ her granneligen haffwe randsakett och öffwer-
 wägitt, effther såsom de them hwar på sin syde för oß inlade. Och
 wore Hans Haßes wittnisbördh theße, som nu i Söderköping wore
 besworne, först Daniell Krögers och Jacob Brantz, förmällendes, att
 Jochim Grönebergh hade på Hans Haßes wegne leffrerett Henrich
 Inses tienere vdi Söderköping 705 *tynner* kornn, och medh thett
 samme skippett vthlop, haffwer Jochim dragit medh Inses tienere
 till Ståkeborgh der till att leffrere honom de 95 *tynner*, som tilbake
 stodhe, menn skipperen haffwer icke mere kunnitt före. Dernäst
 Peer Olßons, befallningzman på Ståkeborgh, daterett 27 majj anno
 85, som så lyder, att strax Jachim Grönebergh kom medh den
 ädle welborne herres, her Hogenskildt Bielckis breff, att han skulle
 vthstodie Hans Haß någre hundrede tÿnner spannemåll, ther vpå
 han hade Kong:e M:ttz 80 breff, hwilken spannemåll Jochim Gröne-
 bergh hade leffrerett Henrich Inßes tienere, gaffz skippett samt
 spannemålen löös, och haffwer Jochim Grönebergh hafft någre
 hundre tÿnner korn liggendes der widh slotthet, hwilkett han aff
 H. Kong:e M:tt hade bekomitt vdi sin betalningh, ther iffrå Henrich
 Inßes tienere så myckitt leffreret, som skippett kunne bäre och
 intage; ähndå bleffwe qwar hundrede *tynner*, dem skipperen icke
 före kunde. Thett tridie war Jochim Grönebergz, daterett then 6
 julij anno 86, att Hans Haß hade anno 84 niderlagt hoos honom
 569 *tynner* korn, der aff Hans vthlänth hade 94 *tynner*, och effther
 thett, som felede vdi de 800 *tynner* Henrich Insen skulle haffwe,
 war hoos her Anders Keitt och Lyder Toman, derföre på thett att
 suman iu skulle bliffwe full och Henrich Insen icke skulle bliffwe
 vppehollin, köpte Hans Haß så myckitt aff Grönebergh, som vdi
 förnämnde 800 *tynner* felede. Wÿdere förmälthes, att Henrich
 Inßes tienere Simon Kaffmester hade frachtett Grönebergz skip till
 förnämnde korns vthskipningh, thett innen 8 dager skulle ware
 färdigt. Men effther samme Simon drog medh Hans Haß vp till
 Stockholm till att bestelle thett gamble paß motte för godt achtett
 bliffwe och war borte vdj 4 wicker och icke skreff Grönebergh
 någett till, der effther han hade sigh till att rette, icke heller hade
 han någon befallningh til att inskippe kornett, såsom och icke heller
 någon cert war giordh dem emellen eller gudzpening ågiffwen,
 derföre togh Jochim Grönebergh tegell in och lopp der medh till

Nyekeping $\circ$. Och förplichter offthenämpnde Gröneberg sig, att der som Henrich Inse eller hans tienere kunne medh saning bewyse, att medh leffreringen är försumett, då will han wederlegge Insen sin skade. Till thett fierde lade Hans Haß fram itt wittnisbreff, som icke war eedhfäst, thett Hans Loffwensten och Andreas Lesly then 5 julij anno $\circ$ 86 hade vthgiffwit. Der vdi föregiffwes, att Henrich Inses tienere, Simon Kaffmester, stoodh i träthe medh sin skipper och wille twinge honom, att han skulle intage alle samens de 800 *tynner*, hwilkett icke¹ skipperen göre kunde, och hothede icke theß mindre Simon honom der medh, att han wille sökie skaden hoos skipperenn på thett kornn, som tilbake bleff, der vpå skipperen icke wille löpe till siös. Twå dager effther att skipperen war tillatt och han bekom Simons wittnisbreff, wille han wethe, om der war mere inschrieffwitt ähn hann hade anamett. Thett wille Simon inthet seye honom, hwarföre han då skickede förnämpnde Lowenstein och Leßly till Simon och loth fråge honom, hwarföre han icke wille lathe honom see sitt breff, men Simon gaff dem der vpå inthet beskedh.

[53]

Der emoth hade Michell Christerßon allenest Cortt skredderes breff, daterett then 27 julij anno $\circ$ 85, som så war besworitt, att allt thett, som der vdi war författett, war sanferdigitt, vndentagen des thett att Grönebergh icke hade nämpnt 500 *tynner*, när Hans Haß war gången vth aff stuffuuen vthenn hade bekent, att thett war 569 *tynner*, som han honom sköldigh war och lågh till städes; item de 200 daler, som vdi samme breff nämpnde bliffwe, hade Hans Haß icke fått Jochim Grönebergh att köpe korn före vthenn haffwer dem på Grönebergz wegne leffrerett vdi Stockholm. Seden lade Michell Christerßon fram Morten Grelßons wittnisbreff, skipzschriftwære på Ture Larßons skip, som kornett vthförde, dateret 8 augustj anno $\circ$ 85, hwilkett hade waritt på Söderköpingz rådstuffwe vpläsitt, dogh icke eedhfest, och formälthe thett, att Henrich Inßes tienere hade frachtett samme skip och loffwett, att thett innen 4 dager skulle få sin ladningh, och finge först vdi Jochim Grönebergz bodh 150 *tynner*; mere war der icke den gången. Annen dagen war der åther någet infördt, thett de då anamede. Seden finge de vdj en bodh på norre sydenn vm åhn 100 *tynner*. Thett andre

¹ Ordet 'icke' är i ms. upprepat efter skipperen.

finge de vdi 5 eller 6 åthskillige boder somestedz 20, vdi en partt 16 och somblige 10 *tyunner*. Der effter lade de då till slottet der att anamme *thet*, som tilbake stodh, och war alz tilhope dett de finge både i staden och widh slotthet 705 *tyunner*, och bleffue medh samme longwarende inskippende vppeholne mere ähn 14 dager, och hade de well kunnitt före ähndå 50 *tyunner*, om dhe hade *thet* bekomitt, tÿ de hade medh samme skip förtt 800 *tyunner* korn iffrå Ystedh til Lÿbeck. Och aff samme longsam fördröielße komme de icke i marckneden för ähn 3 wicker för pingesdagh *o*.

Sententia.

Och kunde wÿ ther vthaff icke annett befinne ähn såsom till förenne, förr ähn the till Söderköping bleffwe förwÿste, ähn att Hans Haß wittnisbördh och schriffter, the han inlagt hade, wore bättre, skäliger och flere, effther såsom Swerigis lag biuder, eedfeste, the och mere tillförenne bleffw ogilledede ähn the, som offthenämnde Michell Christerßon ther brede wid inlade, så att icke [53 v.] kunne någerlunde rettligen bewÿses, att någett hinder eller försumelße haffwer waritt på Hans Haßes sÿde, att kornett icke haffwer bleffwett i retten tÿdh leffrerett, vthen thett haffwer iu waritt tillstädes och wederrede, ther någon på Henrich Inßes wegne hade waritt, som ther vpå kraffdt hade och allt sammens, så well thett qwartt bleff såsom thett bortt fördtt wardt, hade welett inskippe. Och kunne förthenskuld icke seÿe, att offthenämnde Hans Haße vdi någon motto skall ware skÿlligh eller plichtigh till att sware till någett intereße eller skadegäldh, vthen att honom heller sådanth bör vthaff offthenämnde Henrich Inße kreffie, meden han på myckin bekostningh bleff sedenn medh betalningen för samme kornn så lenge vppeholinn. Thette wÿ effther de skääl och bewÿs, som ähnn för oß betedde äre, för rätt och rettwÿst achte *o*.

Michel Christersons spørsmål.

Samme dagh tilsporde Michell Christerßon Hans Haß in för retten, när Jochim Grönebergh, Daniell Kröger och Jacob Branth på Söderköpingz rådstuffwe eedfeste de wittnisbreff, som de vdi hans saak hade vthgiffwitt anrörendes *thet* korn, som Grönebergh på Hans Haßes wegne hade leffrerett Henrich Inßes tienere Simon Kaffmester. Dertill swarede Hans Haß, att ändogh han den tÿdh

icke war tillstädes eller hörde vpå, att borgmestere och råd hände eedh anten aff förnämnde Jochim Grönebergh eller Daniell Kröger, så twifflede hann dogh inthett, att de toge så well eedh aff dem både såsom aff Jacob Branth, hwilken sin eedh gjorde vdi begges deres närware, och som han hade förstädt, då haffwer Daniell (som för sin swagheet skuldh then förste dagen icke förmåtte så lange töffwe på rådstuffwenn, att han bleff framfordrett) wartt då den 3:ie dagen der effther igen vpfordrett för rådet, att han då vthen twiffwell medh sin eedh stadfeste sitt wittnisbreff lyke medh de andre, såsom samme borgmestere och rådmäns breff förmäller. Menn om Michell haffwer då waritt tilstädes, wiste han icke *o*.

12 octobris.

[54]

Erich Larßon, befalningzman på Stockholms slott, borgmestere och rådmän.

Benedictus Milde och hans stiuffzson
Hans Heidenrich.

Samme dagh kom för sittende retten vår medborger, försichtig Benedictz Milde schredder, och hans stiuffzson vnge Hans Heidenryk, giffwendes tilkenne, att de wore aldeles wenligen och well förlichte vm allt arff både i löst och fast, som samme Hans Heidenryk effther sin fader, som och kalles Hans Heidenryk, war fallitt vdi så motto, att ändogh förnämnde Benedi[c]tz hustru Elba Oluffzdotter, mäden hon ähnnu war enckia, hade vdi godhe mäns, nemligen Laße Grelßons, Michell Olßons och Michell Nilßons närware på thett år 1571. then 5 septembris för stoor fattigdom skuldh, som då på färde war, icke mere hafft råd h att affwittre förnämnde sin son Hans Heidenrich, såsom och de andre syne barn, som hon ätte medh Laße årgeleker, vdi theres fäderne både löst och fast hwardere [mere] ähn 200 marck ortiger samme åhrs mynthe, såsom förnämnde godhe mäns breff thett wödere vthwyser, hwilkett mynthe emoth thette närwarendes icke högre recknendes ähn t[r]ettje marck 6 öre, så haffwe dogh offthenämnde Benedictz och hans käre hustru aff kärleck benägenheet (effther Gudh alzmechtigh haffwer dem nu seden nådeligen wellsignett) förbättrett förnämnde Hans Heidenrichz deel medh 50 daler och någre rundstycker vthöffwer thett, som honom tilldeelt war effther sin fader,

så att thett han nu bekomitt haffwer, belöper sig till 58 daler, för hwilkett han dem på thett kärligiste ödmukeligen betackede. Sameledes bekende han sigh till fulle nöye haffwe bekomitt, vpburitt och anammett sin deel aff thett arff, som hans fader vdi Tydzlandh tillfallitt war, så att han på sitt fädernes arff nu slett inthet meere hade till att fordre eller kreffie vthen war derföre aldeles well till fridz stältt och förnögdh, then sidzste pening medh then förste. Hwarföre gjorde förnämnde Hans Heidenryk förbemälte sin st[i]uffader Benedichtz Milde qwitt, frö, ledigh och löös för allt yttermere tiltaal och qwal, så att thett skall ware och till ewig tydth bliffwe them och theres arffwinger och efftherkomende emellen en platt afftalett och förlycht saak vm samme arff, bode löst och fast, slett inthett vndentagendes, och aldrig effther thenne dagh medh någon yt[er]mere anfordring eller klander yppes eller reppes i någenn motto. Ther rechte de hwar annen handen vpå in för retten. Och wore vthöffwer thenne förlykningh Henrich Simonson, Morten Olsson och Berendt Jönsson rådmän *o*.

Knut Persson camererer.

Samme dagh satte Knuth Persson camerereren vdi rette ett skrin, der vdj war sölff till 250 daler, emoth thet hustrv Britha salige her Bengt[s] i Österhaninge hade i retten insatt.

[54 v.]

Michel Henrichson och en skipper.

Samme dagh klagede Michell Henrichsson, borger her i Stockholm, till en skipper aff Strålsundh, Claes Skomaker benämndh, att han hade anamett aff honom någre wittnisbreff, som Siffrid Olsson Vthenby och Tomes Persson hade vthgiffwit och loffwet att wele vthkreffie aff en benämndh Jören Stensson i Dantzick, hwadh de förmälthe vm, men nu står der vpå 9 daler 28 rundstycker tilbake, der vpå han ingen beskedh aff honom kan bekomme.

Sententia.

Wartt så affsagt, att effther förnämnde skipper togh förnämnde schriffter till sigh att vthföre saaken och ingen beskedh fört tilbake medh sig, skall han settie her i retten 9 daler 28 rundstycke, in till theß han i vår kommer med beskedh, der medh han mener sigh kunne samme peninger befrye.

Henrich Ladhw, Gerd Hoffman.

Thenn 21 octobris kom för nidre retten vdi borgmesterens Lars Erichßons, Henrich Simonßons, Morten Olßons, Nils Erichßon[s], rådmän, och kemenärerens närware Henrich Ladhw och bekende, att han war skyllig <Henrich> Gert Hoffman, nu närwarendes, ett hundrede trettie en daler, och effther han hade så många vthe-stäendes gäldh hoos någre köpswäner her i rükett, nemligen Jacob v. Gannerßen 55 daler, Henrich Kohus 46 daler och Berendt Gerlinghoff 30 daler, derföre an[t]hwardede han förschriffne Gerdh Hoffman theres handschiffter, der medh Gerdh loth sig nöye och anamede dem til sig för sin fulle betalning, så att han effther thenne dag slätt inthet skall haffwe att tale till Henrich Ladhw om samme gäldh vten förschriffne gäldenärer.

23 octobris.

Her Göstaff Banner till Diurßholm, Jacob Bagge sampt b[orgmestere] och r[åd].

Michell Olßon vpbödh hustrv Karin Hans Jörenßons stendelwircz hus i Lille Marcuses grenth — 2:o.

Henrich Simonßon vpböd Dirich Harders korßwirczhus — 3:o.

Peer Jönßon vpbödh Jones Bödkers och sin sons Jöns Perßons deel vdi deres swäres hus — 3:o.

Nils Larßon Biugg.

Samme dagh kom för sittende retten hustru Britha Tommes swerdzfejers welbetencht medh förnämpnde sin mans och sin sons Hans Bengtßons godhe wilie, ia och samptycke hemblede och vploth Kong:e M:ttz 2 tro tienere och fougte vdi Longhundretz hereder, ehrlig och wellförståndigh Nils Larßon Biugg ett stenhus och liggende grundh, som hoon och hennes förre man Bengt Matzßon skomaker lagligen köpt hade, liggendes på östre sydenn widh Westre långgathen emellen Matz skredderes och Casper Ilenfeldtz hus, hwilkett stenhus och grundh hon såldt och leffrerett haffwer förnämpnde Nils Larßon för 550 daler nu gångbartt mynth, så godtt att 4 2 göre en daler, och en kiortil kläde om 8 daler, thett förnämpnde hustrv Britha bekende sig till godh och fulle nöye bekomitt och vpburitt haffwe, then sydste peningh medh then förste. Hwarföre affhände offthenämpnde hustrv Britha sig och synom son, för-

nämnpnde Hans Bengtsson och deres *efftherkomende* *erffwinger* *offthenämnpnde* stenhus och grundh medh all sin tilbehörelse och tilägnede *thet förnämnpnde* Nils Larsson, hans hustru och begges *theres efftherkomende* *erffwinger* *qwitt*, *fritt* och *oklandrett* för alle både födde och ofödde åthalere till ewärdelige lagfångne äger. Der rechte *förnämnpnde* hustru Brita *förschriffne* Nils Larsson handen vpå in för retten, såsom och *förnämnpnde* Tommes vdi lyke måtte giorde honom handstreckning på samme köop then 17 decembris. Och war samme hws lagbuditt, lagstånditt och hembuditt. Ther vpå vplade Nils Biugg *fridzskillingen* *effther* lagen.

Claes Philipsson och Henrich Balck.

Samme dagh stegh Claes Philipsson fram för retten, giffwendes tilkenne, att Henrich Balck haffwer såldt sitt lille stenhus, hwilkett haffwer två syne wegger wettendes in i Claeses gårdh, och ändogh Claes haffwer wenligen latidt tale Henrich till, att han wille för hans legenheet skuldh och redelig betalning vnne honom samme hus til köpz, så haffwer han dogh inthet welet. Och effther Claes är wedermoende, försåge han sig till retten, att han motte niuthe hwad lagen vdi den saak förmälthe.

Sententia.

Effther att Henrich Balck giffwer så före, att hans son, her Nils, haffwer vdi samme hus sitt moderne och honom icke är ähn nu witterligitt om dett köp, som Henrich allrede haffwer giortt *med Anders wårdschriffwere*, derföre skall samme her Nils innen jwl anthen komme hýt sielff eller giffwe beskeedh, om han will *thet* beholle eller icke.

Och wartt Claes Philipsson efftherlatidt att settie syne peninger i retten på samme hus.

[55 v.]

31 octobris.

Jacob Bagge, Nils Hansson, borgmestere
och rådmän.

Michell Olsson vpbödh Hans Jörensons efftherleffwerskes korbwirckz hws — 3:o.

Anders Jönsson vpbödh Matz Andersons hws vdi Kåkebrinkenn — 1:o.

Borgere eedh.

Samme dagh giorde Arendt Swartt och Petter Swartt sin borgere eedh.

Knut Perßon camerereren,
her Beng[t]z *hustrv* i Östrehaninge.

Samme dagh kom för retten Kong:e M:ttz tro tienere och camererer, ehrligh och wellachtigh Knuth Perßon, inleggendes schrifftligen först hwadh honom hade bewägitt till att handle medh her Bengt i Östrehaninge vm thett lille hws, som ligger innen för Knutz hus på Kinhestegaten, nemligen såsom mäst allom witterligt är, att samme hws är medh hans hus så wederbunditt, att thet föge annett är till recknende ähn ett, såsom thett både till syne står och aff gamble hws breff förnimes, och de, som bodde vdi thet stoore hwsett der brede widh, hade vdi samme lille hus mäst all sin orenligheet, der aff hann hade stoor stanck och ondh lucht; dernäst huru samme köp hade sig tildragitt, hwilkett skedde vdi thett förlidne åhr 85 sist vdi julij månedt, att her Bengt förste gångenn loffwede Knuth Perßon samme hus till köpz och sade sigh der vm wele wýdere handle medh sin hustru. Sancte Michels týd der effther är her Bengt komin till Knutz hustru och loth henne forstå, att han medh sin hustru hade så waritt öffwerens, thet the wille vp-lathe Knuth och henne husett för peninger, och loffwede, att han wille 14 dager der effther fulfölie handelen. Och effter öffwer thenn týden, som han förelade, <för> drögdes, loth Knutz hustru schriffwe her Bengt till, begärendes fulkomligitt swar om husett. Då drengen kom fram til her Bengt och hans hustru och breffwet war läsit, haffwer hon swarett, att husett skulle hennes fränder hembiudes, och om de icke wille köpett, skulle thett ick[e] bliffwe falt för 200 daler. Nogre dager för jwl ähr her Bengt komin åther hýt i staden och är då medh Knutz hustru så öffwereens bliffwinn, att hon skulle giffwe honom 250 daler för förschriffne litzle hus och en stoor kellere och en lýthen stenbodh och ett hemligitt hus vnder Isaak guldsmidz hus belagne, hwilke peninger her Bengt då samme týdh bekom, der till 12 alne kläde, såsom vdi köpebreffwett, thett her Bengt vthgiffwitt hade, förmälles, och loffwede han att wele lathe lagfare samme husköp både på rådstuffwen och hoos bördemennen, och medh thet samme haffwer då her Bengt hem-

[56] budit Isaak guldsmedh och Henrich Frantzsonn husett, der till Isaak och Henrichz hustru i sin mans fråware haffwe swarett, att de inthet wille, icke heller hade rådth till att lösett, hwarföre her Bengt då genest gaff Knuth Perßons hustru loff och tilståndh att handle medh husett effther sin egin wylie $\circ$. Wýdere till att bewýse, thett samme köp icke haffwer waritt her Bengtz hustru owitterligitt, såsom hon thett föregiffwer, beroper han sigh på theße efftherschriffne wittne, först her Beng[t]z egin broder, som war till stades och hörde, när her Bengt och hans hustru taledes widh vm samme köp $\circ$, dernäst Hans Vlfzson, Peer Vlfzßon och Henrich Hanßon, item salige Peer Matzsonn och Aßer Perßon, som hade waritt hoos her Bengtz hustru moder vdi Henrich Frantzsons hus $\circ$, sammeledes her Påwel i Westrehaninge, Anders Larßon på Heringe och Erich Erichßon, som war fougte i Törn, hwilke och hade talet medh hustru Kirstines moder om husett $\circ$. Och vm theße wittne icke kunde göre fýllest, begärede Knuth, att hans widerparther måtte göre eedh (om thet kunde them tilstedies), att denne köpzhandell war dem fördöldh. Knuth Peerßon tilbödh sigh och, att der som samme hus kunne mere ware wärdt, ähn som nu der vpå vthgiffwitt är, wille han gerne giffwe, hwadh som godhe män kunne skattett före, eller der hon wille haffwe igen ett hws på en annen stedh, ehwar hon thet kunne vpspane, wille hann thett löse och giffwe henne igen.

Sententia.

Effther thett man förnimmer, att hon är ähnnu obetencht, hwadh hon her vdi göre skal, och en sýnnerligh trätthe är dem emellen [om en ingång] till samme indre hws, den hon mener, att skall ware vnder Knutz hws och beroper sig der vpå, att Simon apotheker, som hafwer haftt samme lille hus in till thet store, som han någre åhr besittitt hade, skall best ware witterligitt vm samme ingångh, derföre skötz thet vp, till theß [han kommer] her tilstades. Och på thett att samme hus icke skulle aff taaklöse i midler týdh bliffwe fördärffwett, wartt Knuth Perßon efftherlatidt att legge der vpå ett fölorett taak, effther hon sielff vdi sitt breff til Jacob Bagge hade begärett, att Knut skulle bliffwe förmant, att huset icke måtte fördärffwes. Och hwadh omkostningh, som på samme täckning och elliest på offthenämpnde hus är anwendt, skall bliffwe Knuth widerlagt, om thet går honom iffrå.

Påwel Saß, Erich Nilßon.

Än samme dagh kom Påwell Saß, borger her i staden, för sittende retten och Erich Nilßon, borgere i Arboga. Och effther begge parternäs widlöfftige berettilße, tilltaal och swar om thett win, som de sampt medh Söderköpingz Peer Larßon hade anno 65 aff her Jochim Klinckows, borgmestere i Strålesundh, vpborgett, der aff Erich Nilßon sade, att Påwell hade för sig allene behollitt ett stücke, vdi hwilkett han förmenthe sig äge en tridiepartt, thett Påwell Saße så förlade, att samme stücke wÿn bleff honom tillrecknett för den vmkostningh, som han ah[n]wende på wÿnet, förr ähn thet kom hÿt in i rÿkett, hwilkett allt war dem emellen klartt giortt, men der som Erich wille icke lathe sig der medh nöye vthenn ändeligen trängde på betalningh i offthe *nämpnde* stücke win, då försåge han sig, att Erich wore plichtigh wederlegge honom *förschriffne* sin vmkostning. Blefwe de på sidzstene in för retten så wenligen och well förlÿchte, att Påwell Saß loffwede Erich Nilßon fyre stücker görlesk, icke för någenn plicht eller att han honom någett skÿlligh war, vthenn att godh wenskap måtte altÿdh bliffwe dem emellen. Så loffwede och Påwell Saß att wele qwittere Erich Nilßonn för allt tilltaal vm *förschriffne* wÿn, som de samptligen hade *förschriwwitt* och vpborgett i Strålesundh, så att Erich slett inthet skulle ware plichtig att sware anthen *förschriffne* Klinckaw eller hans erffwinger. Och der emoth skulle offthen*nämpnde* Erich Nilßon effther thenne dagh aldrig klandre på *förschriffne* stücke wÿn eller de lodh, som i Strålesundh stå vdi qwarstadh och de samptligen till *förschriffne* wins betalningh hade latidt vthskippe, vthenn Påwell skulle der medh bruke sitt beste, anthen han der vpå kunde winne eller tappe. Der rechte de hwar annenn handen vpå in för retten.

[56 v.]

Henrich Tönneßon.

Samme dagh kom för sittende retten en båtzman, Erich Jönßon benämpnd, vplot och medh hondh och mundh leffrerede wår medborgere, erligh och försichtigh Henrich Tönneßon en tomt, liggendes östen till her i stadenn vdi Wargzgrendenn på norre sydenn näst offwenn före Johan Preÿers tomt och holler ilengdenn 15 alner och ett halfft qwarter, vdi bredden 13 alner $\frac{1}{2}$ qwarter, hwilken tomt för*nämpnde* Erich Jönßon aff sin modersÿster,

hustru Karin framlidne Erich Roskarls, köpt och nu lagligen såldt haffwer förnämnde Henrich Tönneßon för 42 daler nu gångbartt mynt. Samme summa bekende förnämnde Erich Jönßon her in för retten sigh till fulle nöye och godh betalningh anamett och vpburitt haffwe, thenn sidzste pening medh thenn förste, och förthen-skuldh affhände sigh och syne efftherkomende erffwinger samme tomt och tillägnede¹ henne offthenämnde Henrich Tönneßon, hans hustru och theres erffwinger att niuthe, bruke och beholle qwitt, frÿ, obehindrett och oclandrett för alle både födde och ofödde åtalare till ewärdelig ägendom. Och war samme tomt vpbudinn, lagstondin och hembudin, så och fridzskillingh ågiffwin, som lagh seÿe ∞.

[57]

Hans Johansson och Laurentz Coet.

Thenn . . .² octobris kom för nidre retten her i Stockholm vdi borgmesterens ehrlich och wellwÿs Laße Erichßons och både kemmenärerens närware Laurentz Koet saltpettersiudere och taleder till Hans Johanßon om en suma peninger, som hans framlidne fader Johann Hanßon, fordom stadzschriffwere vdi Vpsala, skal haffwe bliffwitt honom skÿllig på någre hundrede tÿnner spannemål,³ som han på samme Koetz och en benämndh Henrich Howes wegne hade vthsåldt. Der emoth lade förschriffne Hans Johanßon fram en cert, som dem emellen giordh war anno ∞ 80 thenn 8 martij, förmällendes, att Johan stadzschriffwer skulle vdi deres fråware förÿttre på deres wegne den spannemål (maltt och korn, som lågh vdi 2 strånboder och han och en, benämndh Nils Larßon, omåltt till sig anamede), effther som tÿnnen samme whår kunne gå och gelle. Der brede widh lade han fram ett klartt register på alle dem, som samme spannemåll hade vpköpt, der vdi förtecknett war, huru dÿrtt hwar och en hade hwar tÿnna betaldt. Sameledes betedde han och någre wittnisbörder, som ehrlige och wellförståndige godhe männ, som är först Kong:e M:ttz ∞, vår aller nådigiste herres befallningzman, M. Philip Kern, och her Jochim Olau, kyrckeherde i Vpsala, seden Christoffer Tönneßon borgmestere, Brÿnell Elffzson och her Anders Ericj, cappelän i Vpsala, vnder syne signeter hade vth-

¹ Orden 'och tillägnede' äro i ms. upprepade.

² Lakun i ms.

³ I ms. står: 'spannel'.

giffwitt, hwilke alle förmälthe, thett förschriffne Johan Hanßon hade vdi sitt ytterste på sin sottesengh bekenth, att han icke till en peningh war skylligh förschriffne Laurentz Koet på then spannemåll, som han honom til godhe vthsåldt hade, vthenn hade leffwererett honom full betalningh til ytterste peningen. Icke heller haffwer offthenämpnde Koet welett på samme tydh, meden Johan ähn leffde, komme till honom, såsom han der vm offte bleff bidin *o*. Och effther offthenämpnde Hans Johanßon hade sådanne gode skääl, klar bewys och the wittnisbörder, som stadzlagen vdi ytterste capittell i jo[r]debalcken förmälles, att altt thett man eller kona vdi ytterste tima kennes sigh någett gelda androm eller anner honom, thet skall ware fullt och fast, om tre män åth minste äre ther wider, derfore haffwer man icke kunnitt seye, thet förschriffne Laurentz Coet haffwer någon foge eller rett att kreffie aff Hans Joenßon eller hans medarffwinger någett mere, ähn som hans fader Johan Hanßon haffwer bekent och giort rekenskap före, vthen bör ware frö för all yttermere effthermaningh både för offthenämpnde Coet och alle andre.

2 nouembris.

[57 v.]

Her Göstaff Banner til Diurßholm
och Nils Hanßon sampt borgmestere och
rådh.

Oluff Simonßon, Johan Larßon.

Same dagh kom fram för sittende retten Oluff Simonßon skipper och klagede, att framlidne salige Knuth Håkenßon hade för någre åhr seden köpt vndenn hans salige förre hustrus man . . .¹ ett halfft stenhus, liggendes westen widh Skomakere gathenn, och effther thett icke hade varit honom hembuditt eller lagfaritt, begärede Oluff, att förschriffne . . .¹ sonn [*sic*] måtte bliffwe efftherlatidt att börde och löse samme halffwe hus.

Sententia.

Effther thett befans vdi s[t]adzens breff, så well som dett rette arffwingerne hade vthgiffwit och Johan Larßon (som nu åtte förnämpnde Knuth Håkenßons hustru) framlade i retten, att samme hus war offthenämpnde . . .¹ lagligen hembuditt och han²

¹ Lakun i ms.

² Orden 'och han' äro i ms. upprepade.

wille thet då icke köpe, så äre och seden många åhr förlidne, innen hwilke han hade bortt, som lag förmälle, igenbördhe samme hws, om han thett hade mått göre, derföre kan man icke annett seye ähn den är närmest till att behollett, som thett nu i hender haffwer.

Jost Gutzloff gaff tilkenne, att reckningen war besluttin emellen honom och Hans Fiendt, och hwadh som han är bliffwin honom skylligh, thett will Hans allt haffwe vdi kopper, oachtett att kopperen komer honom icke allene till, och tilbödh Jost sig att wele betale Hans medh loodh, kläde och annett köpmans godz anthen i dagh eller i morgon. Bleff så swarett och affsagt, att så myëkin, som bewysligitt är, att Jost tilhörer, skall han giffwe Hans i sin betalningh, så langt han reckia kan, och der som någre förmene sig haffwe någett tiltaal eller rettighet vdi samme kopper, måge honom frye effther S[werigis] lagh. Och hwad Jost icke medh kopper då kan betale, må han innen den tydh, som han sielff förelagt haffwer, förnöye Hans Viendt medh sådanne wharer, som han aff H. Kong:e M:tt på begges deres matskapi i sin betalning bekomitt haffwer.

[58] Samme dagh kom Hans Nogoradh för sittende retten, giffwendes tilkenne, att ändog den rekenskap emellen honom och Thomes Klinck war aldeles besluthett, klar giord och förlýkt aff de godhe män, som de både till vnderhandlere hade keest och wäldgiffwitt saken, som war Anders Larßon, Påwell Saß, Herman Skilling, Hans Fougt och Henrich Hußman, hwilke och nu tilstädes wore och bekende, att förschriffne både parterne goffwe dem saaken i hender och loffwede att wele bliffwe widh thet, som giordes dem emellen, såsom de och då lothe sig nöye och bleffwe wenligen och well förlýchte, effther som contracten, den de vnderschriffwitt hade, inneholler; så lather dogh förnämpnde Tommes sig allestädz höre och förnimme, att Nogoradh skall haffwe honom bedrägeligen en summa peninger iffrå, såsom och hans broder Morthenn Klinck haffwer nu förgångne söndagz afften vthropett honom för en skelm och tiuff och der till welett öffwerfalle honom medh hugg och slagh, framkallendes Hans Karckman och Hans Klawer, som sådanne hans skellordh hörtt hadhe. Och berettede Hans Kerckman, att de komme till orde om förschriffne rekenskap. Då begynthe strax Morthen skelle Nogoradh för en skelm, och när Nogoradh sköt sig till sin

rekenskapzbook, sade Morthen: 'Hwadh paßer iag på din tiuffwe book'. Så wettuede och Klawer, att han togh Morthenn i kappan her vthen för rådstuffwen och badh honom gå sin wägh, effther han war druckin, och med thett samme kom Morten¹ gångendes. Då sade Morthen: 'Der komer den skelmen' ∞.

Och effther Morthenn bekende in för retten, att han inthet wiste medh Hans Nogoradh annett ähn thet, som ährligit war, sades Hans frÿ och Morten Klinck skall för sin onde mund skull ställe kemenärerne till fridz. Och der honom bliffwer och flere reser sådanth öffwer tÿgett, skall thet icke gå honom så slett vthaff.

5 nouembris.

NB.

Nils Hanßon sampt borgmestere och rådmän.

Oluff Matzßon, hustrv Dordj.

Samme dagh kom för sittiede retten hustru Dordi Raßmusdotter och klagede, att ändogh hon för ett åhr sedenn hade förnögd^t och betaltt sin mågh Oluff Matzßon de peninger, som han hade vthlagdt och inlöst hennes hus medh, hwilkett hon Siffridh klädeschriffwere pantsatt hade, så kunne hon dogh thett aff honom icke igen bekomme, vthenn haffwer allt seden hafft henne samme hws iffrå, förebärendes månge orsachter, såsom Oluff Matzson och in för retten dem sielff föregaff, först att han war wanlottett och wille haffwe en nÿ skattningh, seden effthe[r] de 1 000 þ 71 åhrs mÿnth, som honom wore til sagde aff hustru Dordis hus, war ringe emoth thette närwarendes mÿnth, och wille förthenskuldh anthen haffwe derföre en ottende deel i husett eller någet annett fast, til thet tridie, att han hade inlöst aff de fattige i Danewÿkz hospital tw aff de små hus, som hans hustru wore tildelthe, hwilke deres framlidne broder Peer Raßmußon hade vthsatt; och menthe Oluff Mattzßon, att samme hus borde ware honom frÿ leffrerede, om de skulle rec[k]-nes honom för fullt arff.

[58 v.]

Thette bleff vdj retten vptagitt och g[r]anneligen öffwer wägitt. Och effther wÿ funne aff den förlykningh och affreckning, som Oluff Matzson framlade och godhe män aff rådet, både de, som nu leffwe och de som framlidne äre, icke allenest ene reese

¹ Antagligen felskrivning i ms. för Nogoradh.

på thet åhr 69 vthenn och 72 hade giortt, så att husen wore sýskene emellen lagligen och rett skiffte och bytte, der öffwer lott och lottkaffe gången war, thett förnäpnde Oluff och hustru Dordj så well nu in för ob, såsom de och tillförenne för de godhe män, som trid[i]e gången, nemligen anno 83, öffwer samme saak och förlýkningh waritt hade, bekende; derföre haffwe wý icke kunnitt gille, att samme förlýkningh, som så offthe tillförenne giordh, samptýcht och beslutin war, der medh sýskenen den týdh lothe sig nöye, skulle nu rygges och till inthet göres, vthenn haffwe affsagt och dömpdt, att hon widh macht ware och bliffwe skall. Och de 1 000 ƒ klippingz mýnth, som hustru Dordj skulle giffwe till de små husen, som på Oluff Matzsons hustrus deel falne äre, skall hon ware förplichtig att lathe Oluff Matzson bekomme, der vpå hon strax i retten satte trettýe daler, hwilke och Oluff medh thett samme till sig anamede. Och hwadh de 2 hus tilkome, som Oluff haffwer inlöst, der vm kunne de framdeles förene sigh, när de bliffwe förlýchte medh Matz Bengtson¹ om dett stoore husett, som han boor vdj och han aff Per Raßmußons creditorer igen löst haffwer. Och bleff Oluff medh hustru Dordj så förlýkt och förent, att han skall bliffwe sitttiendes i husett till nästkomendes pásche och lathe sig nöye medh de rum i husett, som hon warder honom vdj midler týdh efftherlathendes, och när då färdag kommer, skall han då vthen all genseyelße drage der vth. Ther rechte de hwar annen handen vpå.

Tiuffwerý.

Samme dag stältheß en benäpnndh Måns Jönson för rette, född i Letala bý vdi Saw sochnn, för någett sölff och peninger, som han hade stulitt, och war funnitt på honom 9 skeder, 3 ringer och 32 daler i mýnth, och ändogh han nekede der till förre gången han war för rette, hwilkett skedde 24 septembris, så bekende han thett dogh nu, att han hade tagitt iffrå Matz Knutzson och Matz Marcuþon, her Joen i Sorundes drenger, hwilke tilstädes wore och kende sitt igen, 2 skeder, 1 ring och en daler peninger, item vdi Grödinge sochnn 4 skeder och en skedh i Öþmo sochnn och vdi Bothekýrke klockeregårdh en skeedh, och kunde icke neke till, att han på en natt hade bruttitt vp 7 låås. Bleff för samme sitt tiuffwerý dömd till galgenn och stodh sitt straff andre rådstuffwe dagen effter.

¹ I marginalen står med nyare stil upprepat: 'Mattz Bengtsonn'.

7 nouembris

[59]

sothe för rette her Göstaff Banner, Nils Hanßon sampt borgmestere och rådmän.

Stentzell semskemaker och hans
hustru.

Same dagh kom för sittende retten Stentzell semskemaker, borger på Norre malm, sampt hans echte hustru Karin Jörensdotter welbetenchte giffwendes tilkenne, att effther de åtte inge barn tilhope, therföre gaff Stentzell henne hwar 3:ie peningh aff alle syne ägedeler både i löst och fast, som han åtte her i rykett, och ändogh förschriffne hustrv Karin åtte medh sin förre man Hans Kronow en dotter, benämpnd Rebecka, och förthenskuldh effther lagen icke hade mått giffwe sin man mere ähn then 10:de peningh, så sade hon dogh sig haffwe medh förnämpnde sin dotters godhe wilie så besluthet vdi gode mäns, nemligen Siffrid Nilsons, fordom rådman, Hans Prütz skredder och Hans Kräbes närware, som öffwer samme thestementz gåffwe til wittne haffwe waritt kallede, att giffwe förnämpnde sin man (både aff rett echtenskapz kärleck, så och för allt thet godhe, som han förnämpnde hennes dotter altÿdh betedt hade) hwar 3:ie peningh aff allt thet, som de åtte både i löst och fast, så att hwilken dere, som lengst leffwer, skall samme tridie peningz gåffwe effther den andres dödellige affgång niuthe och beholle till ewärdelige äghendom förr vth för allt annett arff emoth alles theres erffwingers mothståndh och insager. Och effther offthenämpnde Rebecka Hansdotter war nu in för retten personlig till städes, derföre på thet hon framdeles icke skulle seÿe och der öffwer haffwe till att klage, att henne her vdi skedde för när och orett, bleff hon någre reeser förmant, både att hon sig her vdi betenckie skulle, så och der hoos tilfrågett, om hon aff en godh och frÿ wilie till samme sin moders gåffwe wille beiaka och sitt samptÿcke giffwe. Der till hon swarede så nu som tillförenne in för förnämpnde godhe män, att thet alldeles war medh hennes godhe wilie skedt och tänckte icke heller någon sin ther vpå tale eller qwelie. Her vpå rechte de hwar annen handen in för retten och vplade fridskillingen effther lagenn.

Hans Bilfeldt vpbödh frw Estridz hus, liggendes på Westrelon[g]-gatenn emellen Folcher Frantzsons och Henrich Tönneßons hus — 1:o.

Siffrid Nilsonn.

Same dagh stodh vp för sittende retten vår stoolbroder Nils Erichson rådmän, fulmündig och mechtigh på sin brodersons Anders Anderssons wegne, hemblede och medh händh och mundh vploth ehrlig och welförständig Siffridh Nilson, vår medborgere och fordom rådmän her i staden, den halffpartt vdi Siffridh Nilsons säthehus, som är hörnhuset på norre syden öffwerst i Gråmunke grendh och förnämnde Anders Andersson arffligen tilfallinn war effther sin salige moder, hustru Kirstin Häkenßdotter, som war Siffridh Nilsons stiußdotter, såsom förlykningzbreffwet om arffskiftett dem emellen, anno 181 vthgiffwitt, thet wüdere förmäller. Hwilken halffpartt förnämnde Nils Erichson på samme sin brodersons wegne vdi ehrlige och wellförständige godhe mäns, nemligen Henrich Simonsons, Morthen Olsons och Berendt Jönsons rådmän samt Kong:e M:ttz tro tienere och landbofougte Törkill Birgeßons närware nu såldt hade offthenämnde Siffridh Nilson för 400 daler vdi sådanth mynth, som nu gångbartt och gengzse är, att 32 rundstykke göre en daler. Then samme summa Nils Erichson tilstodh och bekende nu in för retten till godh nöye och fulkomlig betalning haffwe vndfångitt, vpburitt och anamett, thenn sidzste penningh medh then förste, hwarföre han affhende offthenämnde Anders Andersson förschrißne halffpart i samme hws och tilägnede thet medh grundh och all sin tilbehöriße, såsom thet vpmuret är och för ögen står, förnämnde Siffridh Nilson, hans hustru, barnn och theres efftherkomende erffwinger att niuthe, bruke och beholle qwitt, fritt och oklandrett för förnämnde Anders Andersson samt alle hans efftherkomende erffwinger och åthelere, både födde och ofödde, till ewärdelige lagfångne äger. Och hwadh huslegen tilkommer för de åhr Siffridh Nilson vdi förschrißne Anders Anderssons hal[ff]part bodt haffwer, är allt klartt dem emellen och tilfyllest vthgiffwin. Ther vpå vplade offthenämnde Siffrid Nilson sin fridzskilling effter lagen.

Hans Haß, Henrich Arentz, Blasius
Dundj.

Samme dagh kom för sittende retten Hans Haß, borgere vdi Hamborgh, påminnendes vm den dom, som emellen honom och Henrich Inßes fulmechtige Michell Christerson thenn 8 octobris

affsagdh war, nemligen att Hans Haß icke war skýllig eller plichtigh att sware Henrich Inße till någett intereße eller skadegåldh vthen honom borde sådanth aff Henrich Inße att kreffie. Och effther Inßens lyffteßmän, Henrich Arentz och Blasius Dundi, haffwe sig förplichtett icke allenest att sware till saaken vthen och betale hwadh som Henrich Inße kunne bliffwe Hans Haß medh rette skýllig, derföre begærede Hans Haß, att de måtte efftherkomme, hwadh som de i så motto vthloffwett hade. Och allthenstundh Henrich Arentz och Blasius Dundi icke kunne neke samme sin förschriffningh, haffwer retten icke sýntz ware obilligt, att de samme sin förplichtelße måtte fýllest göre. Dogh effther offthenämnde Hans Haß recknede samme sin skadegåld fast högh, nemligen till 1 115 daler, bleffwe förthenskuldh någre gode män förordnade, som skulle randsake parterne emellen, hwadh som rettwýst och lýdeligitt ware kunne, och wethe, hwadh rett skadegåldh ware skulle eller icke.

Jost Gutzloff, Hans Fiendt.

[60]

Än samme dagh wartt så affsagdt emellen Hans Fiendt och Jost Gotzloff, att hwadh som godhe män dem emellen hade besluthet, thet skulle ware fast och giltt, så att Jost skulle ware förplichtett innen nästkomendes odensdagh stelle Hans Fiendt till fridz för huffuud summan, som sig till . . .¹ daler belop medh denn kopper, som förhonden war, om någenn icke kunde medh Swerigis lagh honom den affwinne, och der som han icke rechte till samme betalningh, motte Jost då betale honom medh sådanne wharer, som han på deres matzskapi haffwer i betalning aff Kong: e M:tt vpburitt. Och der som Jost hade seden någon reconuention till Hans Fiendt, thet skulle ware honom fritt in för deres förre vnderhandlere att sökien, och hwadh som de hade emoth hwar annen, thet skulle de vdi thenne och thenn tilkomende wicke medh hwar annen vthrette. Och hwadh thet tilkomer, att Henrich Ladw eller någon annen förmenthe sig haffwe någett tiltaal vdi samme kopper, då skulle han nu om odensdagh nästkomendes sielff 3:ie, som lag förmåller, medh eedh befrýe, att thet är hans proppertt egitt godz och haffwer hörtt honom till, förr ähn som der vpå lades arrest.

¹ Plats är i ms. lämnad för det ej utsatta beloppet. I ms.-marginalen står '390 5 öre'.

Hans Ngoradh, Tomes Klinck.

Vpå samme dagh kom Hans Ngoradh och nu såsom twenne reeser tillförenne loth förstå, att han och Thomes Klinck hade thenn 30 janua[rij] anno 85 wåldgiffwit theße efftherschriffne godhe män, Anders Larßon, Påwell Saß, Hans Fougt, Henrich Hußman, Jacob Lårman och Herman Skillingh, den handell, som de hade sig emellen, hwilke hade begge parterne emellen så besluthet och samptÿcht, att Thomes Klincke skulle betale, hwadh högborne furste och herre, hertigh Carll, och de geldenärer i Tydzlandh hade till att fordre. Deremoth skulle Hans Ngoradh betale de 600 daler på matzskapiet thet beste han kunde. Menn hwadh belanger de 400 daler, som de hade vtheständendes, dem skulle de både inkreffie och sig emellen bythe och deele, och begärede Hans, att samme contracht motte bliffwe confirmeret, effther han nu trenne reeser haffwer latidt fordre Tomus i retten och han haffwer icke komitt.

Wartt så swarett, att sådanth skall well bliffwe ihugkommitt, när Tomes komer til städes.

Månglerÿ.

Same dagh wart både på rådstuffwen och sedenn medh trummen förbuditt månglerÿ medh brödh, kött, harer, fugler, egg, fersk fisk, smör, ost eller annett sådanth bruke anthen i staden eller på malmerne widh förlust, hwadh de monglede medh, och der til böthe för olydne.

9 nouembris.

Nils Hanßon sampt borgmestere [och] r[åd].

Tomes Matzson.

[60 v.] Samme dagh kom en för retten, benämpndh Thomes Matzson och taledede på någett arff effther sin broder Morthen Matzson swerdzfeÿer och menthe, att hans broders hustru hade mÿckitt vndendölt och icke latidt framkomme, hwilkett aff retten bleff öffwerwägitt och besluthet, att althenstundh hann haffwer schriffwit hÿtt och begärett aff sin frencke, att hon skulle på hans wegne vptagit arffwett, hwilkett honn och vdj godhe mäns närware haffwer bekomitt och anamett, derföre bör hon icke sware twem, tÿ thet som är wartt för enom, thet är wartt för alle andre, och skall förthenskuldh bliffwe widh thett, som en gång giortt och förlÿcht är.

Hans Fiendt, Jost Gotzloff.

Kom åter fram för retten Hans Fiendt och Jost Götzloff, och gaff Jost tilkenne, att effther som vdi nästförlidne rådstuffwe dagh war affsagdt, thett han skulle innen thenne dagh haffwe betalt Hans Fiendt thet han honom skyllig är medh kopper och annet godt swenst köpmans gods, så haffwer hun nu medh godhe män tilbudit honom kopper till 300 dalers värde och thet andre i god tiere, menn han will thet inthet anamme. Der vpå honom vthaff retten swarett bleff, att man wiste sig well ihugkomme, hwad som tillförenne dömpdt och affsagdt war, der man icke tencke heller nu iffrå tråde. Och effther de som förmenthe sig haffwe någon rett i kopperen, icke äre i dag kompne till att befrye honom, effther som dem föresteltt war, derföre sades Hans Fiendt till att vthtage huffuudsumman aff samme kopper, och hwadh som kopperen icke tilrecker vdi den förste betalningen, skall Gutzloff i thenne dag vp-fülle honom medh sådanne wharer, som han haffwer anamett i sin betalningh aff Kong:e M:tt på samme matzskapi handell eller som han best kan medh honom öffwerens komme ∞.

12 nouembris.

Her Göstaff Banner och Nils Hanßon sampt
borgmestere och r[ådmän].

Hans Haß

contra

Henrich Inßes lyffteßmän.

Att allthenstundh Henrich Inßes fulmechtige Michell Christer-son war nu allrede affdragin och ingen war på Henrichz syde til-städes, som kunne eller wille tage sig vpå att sware till saken, derföre kunde de gode män, som om samme intereße och skade gäldh randsake skulle, inthet vthrette, och wartt förthennskuldh så affsagdt, att förschriffne Inßens lyffteßmän skulle haffwe dagh till nästkomendes fastelagen och innen den tyd see till, huru Hans Haß kan bliffwe medh Henrich Insen förlycht, och om saaken vdi midler tydh icke kan fördragin warda vthen måste medh retten vthföres, då skole de ware förplichtede, strax förnämpnde tydh är vthe, att settie de 1 000 daler i retten, som de äre borgen före. Och wartt samme borgeßmän aff retten tillatidt att beslå innen [61]

förschriffne tydh Henrich Inses godz, ehwar de thett her i rykett finne och vpspane kunne ω .

Källekelleretompten.

Michell Olßon och Morthenn Olßon rådmän wittnade, att salige Per Matzßon hade för 2 åhr sedenn bygdtt ett stall på Källekellere tompthen, liggendes på Södremalm, som Hans Stuuat klandrer vpå her Salemons i Törßen wegne, hwilkenn tomptht war köpt vdi salige och höglofflige konungh Göstaffz tydh för 190 ƒ , och hade förnämnde Peer Matzßon giffwitt på tompthen 10 ƒ kong Göstaffz mynt anno ω 66, thett her Salemon sielf bekende then 2 nouembris her på rådstuffwen ω .

14 nouembris.

Jahann Bagge, Nils Hanßon sampt
borgmestere och rådh.

Hans Hanßon Bilefeldt vpbödh frw Estredz hus — 2:o.

16 nouembris.

Johan Bagge, Nils Hanßon sampt
borgmestere och r[åd]h.

Förmündere.

Henrich Tönneßon och Oluff Hemingßon förordnedes till Jöns Henrichßons barns förmündere öffwer mödernett.

Bespråkning.

Berendt Jönßon bespråkede på Michell isersnideres wegne den tomptht på Södremalm, Källekelleren benämpnd, som Hans Stut hade köpstadt, och vplade fridzskillingen.

Hans Fiendt bleff meddeltt ett vidimus aff den fulmacht, som högborne furste, hertigh Carll honom giffwitt hade till att inmane någon gäldh aff Tomes Klinck.

Grels Anderßon.

Same dagh stode vp för sittende retten wåre stoolbröder Morthen Olßon och Matz Jacobßon, rådmän, giffwendes tilkenne, att hustru Karin, salige Nils Törkilßons efftherlathne enkia, haffwer

en tomt liggendes her i staden vdi Falkenstens grendenn emellen . . .¹ der vpå nu ett förfallitt trähus ståår, hwilkett effther Kong: e M:ttz befalningh bortt ryffwes skall. Och effther hon för sin fattigdom skuldh icke haffwer rådth att vpbÿgge samme tomt, derföre looth hon medh förschriffne Morthen Olßon och Matz Jacobßon hembiude henne sin närskÿlle frencke, hustru Britha Frans tÿnnbinderes, boendes på Södre malm, att hon anthen wille löse samme tomt till sigh för de peninger, som hon kunne bliffwe skattett före, eller bÿgge henne vp och sedenn vnne hustru Karin boo der vdi i sin lÿffz tÿdh, men förnämnde hustru Britha swaredede förnämnde godhe män, såsom hon och nu in för retten bekende sig till inthetdere aff samme tilbudh haffwe någon rådth eller förmögenheet, hwarföre offthenämnde hustrv Karinn då haffwer genom sÿne fulmÿndige Morthen Olßon och Matz Jacobßon hemlett och vplatidit förnämnde sin framlidne mans Nils Törkilßons frende, wår medborgere Grels Anderßon, samme tomt till egendom vdi så motto, att han der vpå skall vpbÿgge ett hws anthen aff steen eller ständellwirke, effther som hans lägenheet och empne kan till seÿe, hwilkett hustru Karin vdi sin lÿffztÿdh skall bruke och besittie fritt vthenn huselege och någon renthe. Menn effther hennes dödelige affgångh må och skall förnämnde Grels Anderßon, hans hustru, barn och theres efftherkomende erffwinger samme hus och tomt niuthe, bruke och beholle qwitt, fritt och oklandret för alle förnämnde hustru Karines slächt och erffwinger, både födde och ofödde åthalere till ewärdelige lagfongne äger. Her vpå rechte offthenämnde Märthen Olßon och Matz Jacobßon på hustru Karines och förnämnde hustrv Britha Frans tÿnnbinderes på sine egne wegne Grels Anderßon handen in för retten, och medh thet samme vplade Grels sin fridzskilling effther lagenn.

[61 v.]

Mattias v. Laar och wäffwelsken.

Samme dagh bekende Mattias v. Lhar och hustru Margrete weffwelskenn sigh in för retten ware alldeles wenligen och well förlÿkte om deres matzskapi och winhandell, effther som gode män dem emellen recknett och affsagdt haffwe. Der rechte de hwar annen handen vpå, och hwilken parten, som samme förlÿkning brÿter, skall haffwe förwärdett 40 daler.

¹ Lakun i ms.

19 nouembris.

Jahann Bagge, Nils Hanßon sampt
borgmestere och r[åd]h].

Her Erich Abramßons tienere Berendt Tönneßon vpbödh sin
herres hws, liggendes på norre syden i Gråmuncke geran — 1:o.

Måns Siffridßon Werre

contra

Mårthen bakere.

Effther thet Mårthen bakere¹ icke nekede till de 25 daler och
...² rundstycker, som han war Måns skyllig för humble, derföre
war så affsagdt, att han skulle förnöye Måns derföre innen soolsetter.

Jacob Kockz hustru ifrå Köpenhamn
och weffwelsken.

Samme dagh taledede salige Jacob Kockz hustru till *hustrv* Mar-
greta weffwelskenn om 100 daler, som hon aff hennes man hade
bekomitt, och menthe, att der weffwelskenn kunde bewyße anthen
medh Jacob Kockz handschrift eller liffwendes wittne, att han
henne samme summa skencht hade, wille hon icke ryge sin framlidne
mans ordh. Då beropede samme Margreta sig på Mattias v. Lhar
och Jacob v. Löuen, att de hade hört der vm Jacob Kockz ordh,
hwilke så berettede saaken, att offthenämpnde Jacob Kock hade
beditt weffwelsken att ware till fridz, hann wille well så handle
[62] medh henne, att hon skulle honom derföre betacke; thet samme och
någre flere hördt hade. Och effther sådane taal hade waritt på
färde och samfeller sigh medh wäffwelskens berettilße, derföre kan
man icke annett tencke, ähnn Jacob skall för hennes tienist skuldh
haffwe skencht henne aff winnestenn samme summa. Dogh till
mere stadfestilße skall weffwelsken på näste rådstuffwe dagh medh
sielffz sin eedh swärie, att förschrieffne 100 daler wore henne till
sagde och skenchte aff Jacob Kock. Och hwadh som Jacob Kockz
hustru förmenthe sig mere haffwe tiltaale wäffwelskenn, måtte
hon seden lagsöke henne. Menn de förlychte sig sielffwe o.

¹ Namnet, som i ms. skrivits med något större stil än i den öfriga texten,
avser även svaranden i ovanstående rubrik, men har i trycket upprepat.

² Lakun i ms.

M. Johann Ericj.

Ähn samme dagh kom M. Johann Ericj, skolmestere i Eneköpingh, fram för retten och då efther långsam handell och betenkende begärede, att godhe män måtte förordnes till att skiffte och bythe emellenn honom och hans stiußbarnn, salige Jöns Henrichßons barnn, både löst och fast sampt medh gäldenn, der till de män bleffwe beskedde, som tillförenne öffwer husskattningen waritt hade.

Nils Erichßon, Jost Lambroch.

Same dagh stodh Nils Erichßon rådman vp för sittende retten, giffwendes tilkenne, att han hade för någenn tÿdh sedenn giffwitt Jost Lambroch sin handschriftt på någett godz, som Knut Jönßon till Lauko aff honom hade vpborgett. Sedenn haffwer Jost tagitt aff Erich Jönßon på Knutz wegne vpå samme godz både panth och peninger, hwarföre Nils begärede nu sin handschriftt igen, hwilkett honom och aff retten wartt tilsagdt, och befalthes Jost att leffrere Nils Erichßon igen handschriftten. Dogh skall Nils hielpe till att inkreffie, hwadh som Jost i sin betalningh fattes, och Jost beholler i midler tÿdh panthen.

Mattias v. Lhar.

Samme dagh kom för sittende retten Johann Larßon, vnder-schriffwere her widh Stockholms slott, fulmÿndig och mechtigh på sin broders Hans Larßons Priualek wegne, hembledde och vplot stadzens winskenck, försichtigh Mattias v. Lar, ett Hans Larßons stenhus, liggendes på . . .¹ sydenn vdi Mester Michels grendh emelen . . .¹ hollendes vdi lengden 14¹/₂ alin och i bredden 12 alner, halfft vpmuret aff sten och halff[t] medh korßwirke, hwilkett hus för-nämpnde Hans Larßon hade såldt samme Mattias v. Lhar anno 1684 then 28 maij vdi Henrich Simonßons, Michell Olßons, rådmän, och Petter Wernickz närware för 220 daler. Thenn samme suma tilstodh och bekende förschriffne Johann Larßon, att hans broder Hans Priualek hade till godh och fulle nöye, thenn sidzste peningh medh thenn förste, vndfångitt och vpburitt, hwarföre Johan affhende sinom broder förschriffne hus och grund och tilägnede thet offthenämpnde Mattias, hans hustru, barn och theres efftherkomende

¹ Lakun i ms.

[62 v.] erffwinger att niuthe, bruke och beholle qwitt, fritt och oklandrett för offthenämpnde Hans Larßon som alle andre åtalere, både födde och ofödde, till ewärdelig ägendom. Ther rechte Johan Larßon Mattias handen vpå in för retten, och Mattias vplade fridzskillingen effter lagen. War och samme hus lagfaritt, som stadzlagen vthwyser.

21 nouembris.

Nils Hanßon, Erich Larßon sampt
borgmestere och rådh.

Anders Jönßon vpbödh Matz Anderßons hus i Kåkebrincken
— 2:o.

Oluff Hemmingzsonn.

Samme dag stodh vp för sitttiende retten wår stoolbroder, försichtigh Jacob Iffwarßon, fulmündigh och mechtigh på Marcus Bengtßons wegne, fordom rådman her i staden, hemblede och medh hand och mun leffrerede wår medborger Oluff Hemmingßonn enn tomt vdi S. Johanis grend på norre syden näst niden för Henrich Frantzsons tomt, hållendes vdi lengden widh gathen 8 alner, 1 qwarter minder, och vdi bredden ett qwarter minder ähn 13 alner, hwilken tomt förnämpnde Marcus Bengtßon hade såldt förnämpnde Oluff Hemingzsonn för 70 daler nu gångbart mynth. Then same summa för[bemälte] Jacob Iffwarßon bekende och tilstodh, att Marcus Bengtßon till godh och fulle nöye hade vpburitt, denn sidzste peningh medh thenn förste, hwarföre han och nu in för sitiende retten affhände förschriffne Marcus Bengtson och alle hans efftherkomende erffwinger förnämpnde tomt oeh tilägnede henne offthenämpnde Oluff Hemingzsonn, hans hustru, barn och theres efftherkomende erffwinger att niuthe, bruke och beholle qwitt, fritt och oklandrett för alle åtalere, både födde och ofödde, till ewärdelige lagfångne äger.

Vrban Michelsonn.

Än samme dagh kom för sitttiende retten Anders Peerßon, hemblede och medh håndh och mund leffrerede wår medborgere, ehrligh och wellförståndigh Vrbann Michelßon, sin tomt, som han hade bydt sigh till aff fordom wår medborgere, Lille Jöns Anderßonn, belägin östen till her i stadenn på norre sydenn vdi Laße

skomakeres grendh baak för Vrbans säthehus emellen Hans Andersons och hustru Anna Tomes Biörnßons tompter, och holler samme tomt i lengden vth medh gathenn halffuertende alin och i bredden sexton alner, hwilken tomt Anders Perßon lagligen såldt haffwer förnämnde Vrban Michelßon för 125 daler nu gångbartt mynt, der 4 $\frac{1}{2}$ göre en daler. Och bekende offthenämnde Anders Perßon sig förschreffne summa vpburit och anamett haffwe till godh och fulle nöye, thenn sidzste pening med then förste, sampt 17 tynner saltt, som Vrban honom på köpet giffwitt hade, hwarföre han och nu affhände sig och syne efftherkomende förschreffne tomt och grundh och tillägnede henne Vrban Michelßon, hans hustru, barn och theres efftherkomende erffwinger att niuthe, bruke och beholle qwitt, frÿ och oclandrett för alle åtalere, födde och ofödde, till ewärdelig ägendom. Och war samme tomt vpbudin, lagstondin och alldeles lagfarin, som stadzlagen äske. Her vpå Vrban vplade fridz skillingenn ω .

[63]

Samme dagh bleff Frantz murmester alffwarligen till sagd, att han skulle affstå medh dett tapperÿ han bruker, eller han skulle miste ölett och der vthöffwer böthe.

23 nouembris.

Borgmesterne och rådmän.

Samme dagh bespråkede Anders Olßonn på Köpmannegathen thett hus, som her Erich Abramßon haffwer latidt vpbiude vdi Gråmuncke grendh.

M. Jören och hans stiuffmoder.

Samme dagh kom in för sittende retten M. Jörenn Jörenßonn sampt hans stiuffmoder *hustrv* . . .,¹ giffwendes tilkenne, att de wore alldeles wenligen och wellförlÿchte om allt arff både löst och fast, så att hwadh fast belanger, beholler hann alle syne fädernes hws, och hwadh som henne der vdi kunne tilfalle, thet hade han giffwitt och löst henne vth medh peninger, och hon beholler der emoth sitt hus på Smidiegathenn, vpleggenes sin fridzskillingh. Och hade vthöffwer samme arffskiffte och föreningh waritt Jacob

¹ Plats är i ms. lämnad för det ej utsatta namnet.

Iffwarßon, Philpus Perßon, Hans Anderßon och Gÿnthe Olßon rådmän.

26 nouembris.

Nils Hanßon sampt borgmestere
och rådmän.

Per Olßon och Wärtenbergh Prÿtz
i Dantzick.

Samme dagh kom Per Olßon, borgere her i Stockholm, och nu såsom någre åhr tillförenne taledede till Wärthenberg Prÿßes, borger i Dantzick tienere, Heningh widh namn, om de 36 daler 9 großer, som han skulle haffwe på de 5 lester oßmundz jern, som samme Wärtenbergh på hans wegne förÿttrett hade, aff hwilke peninger förnämnde Heningh och hans husbonde haffwe föregiffwit, att 18 daler skole ware borttkompne på Ösell medh Lille Jostes skip, thett Per Olßon menthe icke ware lykt, effther allt annett godz bleff då burgitt och skipperen hade bekendt, att han förde förnämnde peningerne försiglede tilbake igen, och der som de ähn hade bliffwit borthe, så war han icke plichtigh att lÿde samme skade, [63 v.] althenstundh Wärtenbergh icke sände dem om somertÿdh, när hann förschreff samme peninger, vthen fördrögde der medh in vpå sÿdhöstenn. Ytterligere berettede samme Per Olßon, att förnämnde Wärtenbergh hade sändt honom samme reese 2 lester sild, som han honom betaldt hade, hwilke och bleffwe på Ösell. Och effther slotzherren der sammestedz loth anamme samme sildh, den han, sampt hwadh mere han på samme tÿdh loth vptage, skall vdi Dantzich haffwe loffwett att wele betale, thett Peer Olßon och tencker skall ware skedt, derföre förseer han sigh, att Wärtenberg är plichtigh wedderlegge honom samme 2 lester sildh.

Her vpå är så till swar och affskedh giffwitt, att Wärtenbergz godz, som han haffwer her i Stockholm, skall så mÿckitt stå [v]di qwarstadh, till theß han förskaffer hÿt aff retten i Dantzick godh bewÿs, huru mÿckitt som han vthaff förschriffne 36 daler mist haffwer; sameledes att han slett inthet på förschriffne 2 lester sildh, anthen aff förschriffne ößelske slotzherre Farensbecker eller någon annen aff förnämnde Ößell, vpburitt haffwer, thett han medh sin eedh holle måste.

Corth Huntenebroch.

Samme dagh wart efftherlatidt en tÿdzsk köpswenn Corth Huntenebroch att inschrieffwe vdi stadzens tenckebook enn handschriefft, som Oluff Holm honom giffwitt hade och war lydendes ordh fränn ordh, som her effther följer:

Ithem so bekenne ich Oluff Holm mitt dusser mÿner handschriefft för mÿ vnde mÿnen eruen, datt ich dem ersamen Cortt Huntenebroch skuldigh blÿue vor ettlÿcke packlai lacken vnde redt geldt drehundret vnde acht vnde twinttÿch daler. Dusse vorbenembd 328. gelaue ich em vor alle andern skulde, so ich tho domde skuldig bin, tho betalen else thokamen vor jar anno 1687. Tho merer vorsechering so wÿse ich em ihnn mÿn hus, dar ich nu innewanen, vor de 328 daler, vnde dat sulwege tho holden anne allen regcht gandt, hindernÿse vnde schaden. Tho merer orkundt ÿs duth mÿn egen hanndt vnde mÿn pettzer hir vnder. Im Stockholm den 20 nouember anno 1686.

Michell Hillebrändh lade fram dett söloff, nemligen en förgÿlt krantz och ett gameltt söloffbelthe, som Gelbertt Söloffber hade honom panthsatt för 38 daler, hwilkenn nu war lagligen vpbudin och Gilbertt hembudin. Och effther han icke wille löse honom igen på förelagd tÿdh vthenn sköth thet vp thenn ene dagen effther then andre, derfore hade han latidt skatte samme panth, såsom honom aff retten efftherlatidt bleff, begärendes settie i retten de 10 ƒ, som han effther skattningen mere wärdh war, än han war vthsatt före, på thet han någerledes kunne komme till sin betalning. Bleff befalett kemenererne, att de skulle tage en zedell aff dem, som samme panth skattett hade.

Blasius Dundj

[64]

contra

Zacheus Lehusen.

Sententia.

Effther thet Zacheus Lehusen aldeles nekede sigh haffwe någon handel gior[t] medh Henrich Gÿllenstierne, stadthollere på Bahus, om skipz frachten tilbake igen iffrå Amsterdam vthenn sade, att Blasius hade thet allene giortt, der vm han sade sigh wele better och skäliger wittnesbördh iffrå förnämnde Gÿllenstierne bekomme

än som Blasius Dundj nu i retten framlade, bleff derföre så affsagt, att samme Sacheus skall till näst komendes midfaste förskaffe sig sådann bewÿs, som han vthloffwett haffwer och man kan rette sikh effther, der medh han på förnämnde tydth skall ware her i retten til städes igenn ∞.

Thisette finnes wÿdere i conceptz knippenn.

28 nouembris.

Nils Hanßon och Erich Larßon sampt
borgmestere och rådhmän.

Anders Jönßon vpbödh Matz Anderßons hws vdj Kåkebrin-
kenn — 3:o.

3 decembris.

Her Göstaff Banner, Johan Bagge, Nils
Hanßon, Peer Raßmußon sampt borgmestere
och r[ådmän].

War allmennelig rådstuffwe hollin, och bleff aff denn ädle welborne herre her Göstaff Banner menigheten förehollitt, att ändogh någett misförståndh war kommitt emellen Kong:e M:t ∞, wår aller nådigiste herre, och högborne furste, hertig Carll ∞, så war dogh (Gudh theß loff) ingen sådann osemie vpkomminn, den jw well stodhe till att förlÿke ∞. Och thett att en hoop onde, wan-artige och lögnachtige menisker hade vthspridt och wrengt, att högmachtigiste Kong:e M:tt skulle haffwe efftherstådt någett thet, som furstenn medh rette tilkommer, och i så motto giffwitt orsaak till oenigheet, så skulle hwar och en wethe, att sådant war högbe-mälte Kong:e M:tt öffwerdichtett och osanfärdeligen vpå sagdt, tÿ H. Kong:e M:tt hade aldrih inthet annett begärett ähn att niuthe och för sig beholle de kongelige rettigheeter, som cronen allene tilkomer och alle Swerigis konunger aff ålder altÿdh nuttitt och hafft haffwe ∞; förmanendes menigheten, att de skulle bliffwe stadige och faste widh thenn eedh och troheet, som de högbe-mälte Kong:e M:tt loffwett och sworitt hade. Och der som de förnumme någenn, som lothe falle någre ordh, som högz[t]bemälte Kong:e M:tt kunne ware vnder ögenn och emoth, att de då ingelunde skulle såd[a]nth partÿ lÿde vthenn antaste och till swars komme lathe eller till thett minste ther vm på slottett tilkenne giffwe ∞.

Her till swarede thenn menige man medh een röst, att de (medh Gudz hielp) wille tryggeligen och obrotzligen,¹ så lenge deres lyffztydh warede, holle denn eedh, som de högz[t]bemälte Kong:e M:tt hade sworitt och aldrig lathe sig wyke iffrå denn troheet, som de H. K. M:tt plichtige och skyllige äre.

5 decembris.

[64 v.]

Her Göstaff Banner, Nils Hanßon,
borgmestere och rådhmän.

Samme dagh gjorde theße efftherschriffne sin borgere eedh och wunne burgskap:

Hans Stut	Wolther Laurentz
Morthen Anderßon	Andreas de Bitter
Caspar Ilenfeldt	Henrich Eller
Peer Jacobßon	Albrecht Clemer
Engelbrecht Nilßon	Henrich Hußman
Morthen Peerßon	Mattias v. Lhar
Tomes Michelßon	Vallentin Hese v. Wittenberg
Bengt Larßon	Jacob Hen skredder
Hans Jörenßon	Dirich Skäkerman
Anders Olßon	Antonius Ruth
Tomus Tomeßon, grÿ- theg[iutere]	Mattias Stren
Nils Eskilßon skinner	Niclaes Henrichßon
Påwell Simonßon	Otte Rÿkertz skomaker
Tomes Henrichßon	Michell Wulffwers
Erich Larßonn	Morten Holtzbrok
Siffridh Monßon	Henrich Småpeper
Anders Larßon	Frantz Linck
Tönies Matzßon	Michell krukemaker
Mons Marcußon	Hans Rode
Mons Nilßon	Petter Borkartt
Peer Olßon	Morthen Rodleff
Matz Erichßon	Hans Krääß
Jöns Nilßon	Morthen Berendz
Laße Hanßon	Hans murmester
	Grels Anderßon

¹ I ms. står: 'obrotzlingen'.

10 decembris	{	Erich Larßon	Joen sadelmakere
		Laße Perßon	Anders Michelßon
		Oluff murmester	Hans Larßon
		Tomes Jacobßon	Eskil Michelßon
		Matz murmester	v[ng]e] Michell OlBonn
		Joen Joenßon	Matz Bengtßon
		Eskill Jacobßon	Jonas Bödker
		Siffridh Vthenby	
12 decembris för nidre retten	{	Nils Olßon	Rottgerd Herttwyk
		Oluff Biorßon	Jacob Robertt
		Caspar Fincke	Hans Kanteniß
		Hans Ålers	Christoffer Keisler
		Fittz Tulle	
19 decemb[ris]	{	Oluff Raßmußon	Hans glaßmester
		Laurentz repslager	tydzsk
		Jost timberman	Christoffer Lowen-
		Hans Skiffman kop-	borg perlesticker
		persla[gere]	Frantz Soltow
		Christoffer Anderßon	Lucas Mitswe skredder
semskemakere	Sigißmundus Nunhart.		

83 .

[65]

Påwell Saß, Jachim Håß.

Samme dagh kom Påwell Saß fram för retten och loth förstå, att anno 72 hade Jochim Haß fåth honom någre peninger i anthwardningh och til göme, och sade sig icke retter wethe ähn han haffuer bekomitt sitt igen, menn der som han hade någett att kreffie honom, att han då wille legge vp hans handschrifft, och begärede, att hon måtte ware hans domere och icke Jochim. Der till swarede Jochim Haas, att summen, som han honom lendt hade, war till 500 ₰, och skedde thet in augu[sti] på förnämpnde åhr, dogh skall handschrifftin icke ware för vthgiffwin ähn åhret der effther. Och der Påwell kunne bewyse, att peningerne äre betalthe, wille han giffwe 1 000 peninger för en. Då berettede Påwell Saß, att Jochims tienere, Berendt Heiden, som nu dödh är, kom en tydh till honom och gaff tilkenne, att han hade bekomitt breff ifrå Jochim, att han skulle anamme samme peninger till sigh aff Påwell, och medh thett samme leffrerede han honom dem tilhonde. Deß

förvthen haffwer Jochims tienere Tomes Klock 10 daler inne medh sigh, som han skulle betale Påwell på en skipperes wegne. Dem sade Jochim sigh wele i förnämpnde summa affqwitte, menn thett förschriffne hans tienere Berent Heide skulle någett haffwe aff Påwell vpå förnämpnde 500 z vpburitt, sade han ney till.

Sententia.

Warth så affsagdt, att Jochim Haas skall på nästkomende rådstuffwe dagh legge fram handschifften, som han haffwer aff Påwell Saß, och Påwell skall der emoth bewyße, att handschifften är betaladh eller legge peningerne i retten. Interlocutoria skole och då slýthes.

Her Erich Abramßons tienere Berendt Tønneßon vpbödh förbemälte sin herres hus i Gråmunckegerann — 2:o.

Nils Anderßon

contra

Herman baker.

Effther wittnen om dett slagzmåll emellen dem äre nu bettere ähn tilförende förhörde, så att Nils Anderßons hustru bleff huggin i bodedörenn, hwarföre Herman hade bortt till högre straff feldt bliffwe, så haffwer man dogh welett lathe bliffwe widh thett, som förr affsagdt är. Menn för thenn stoore wärck och swede, som hon lyditt haffwer, skall Herman giffwe Nils Anderßons hustru 7 alna packelaken, och der medh skulle de ware godhe wener. Der rechte de hwar annen hånden vpå, och sattes wythe dem emellen, att hwilken sig på den andre förgryper, skall böthe 40 daler.

Samme dagh stode vp för rettenn Henrich Simonßon och Berendt Jönßon rådmän, hwilke wore salige Jöns Henrichßons barns förmyndere öffwer fädernet, förspöriendes, om barnen skulle sware till någre gäldh, som giorde wore, förr ähn barnßens fäderne affwittredes, effther h[ustru] Gertrudh togh til sigh både vthe-ståndenes och giordh gäldh sampt all köpenskapen. Dertill swaredes, att effther hon togh sigh dem sielffwiliendes vpå, måtte thett och bliffwe der widh, och haffwe barnen der til (så myçkit fädernet tillkomer) inthet att sware.

Mester Lars Johannis.

[65 v.]

Kom för sitttende rettenn salige hoos Gudj, framlidne bispoc Rasmuses stiußzonn, försichtigh Petrus Ericj, fulmechtigh aff

sin käre moder, hustru Walborgh . . .¹ dotter, hembled och vploth ehrlich och wällärdh man, mester Lars Johannis Lelius, philosophie profesoꝛj her i collegio, dett stenhus i Helge leckamen grändh, som är belägitt på södre sydenn näst nidenn vm hörnnhusett i samme grändh, som förnämnde hustru Walborgs framlidne broder, Hans Gröm, hade pantsatt förbemälte M. Larses fader, salige Jöns Anderßon, för nyehundrede marck ortiger konungh Göstaffz mynth och tre lester och 4 faat obmundzjernn, så att samme M. Lars sampt hans hustru och theres efftherkomende skulle förschreffne hws medh denn stuffwe, som iffrå samme hws på någre åhr in till förschreffne hörnnhws tagin och brukett war, så well som all annen husens tilbehörelße för förschreffne vthlänthe peninger och jernn niuthe och till ewärdeligh ägendom beholle. Hwarföre och förnämnde Petrus Ericj affhände förnämnde sin moder och sigh sampt alle framlidne Hans Gröms erffwinger, så well födde som ofödde åtalere, offthenämnde hws och tillägnede thet medh kellere, boder, stuffwer, windh aldeles så, som thet aff grunden vpmurett är och förögenn ståår, förnämnde M. Lars Lelius, hans hustru och begges theres erffwinger qwitt fritt och oclandrett till ewärdelige lagfongne äger. Der vpå öffweranthwardede offthenämnde M. Lars in för retten Petro Ericj de handschreffter igen, som Hans Gröm vthgiffwitt hade på förschreffne peninger och jernn, begärendes, att Petrus wille leffrere honom husbreffwenn på samme hws, menn effther han sade sigh icke wethe någenn beskeedh vm samme hwsbreff vthenn meenthe, att de wore förkompne, vndentagandes ett, för hwilkett inthet insigle war, derföre, vm någre sådanne breff (samme hus anrörendes) kunne effther thenne dagh framkomme, då göre wÿ dem medh thette wårt och rådzens breff aldeles krafftlöse, så att de inthet meere gälle skole ∞. Och war samme hus lagbuditt, laagstonditt och lagfaritt effther stadzlagen.

Hans och Nils Vlfzsonner

contra

Jöns Anderßons erffwinger.

Samme dagh steegh Hans Vlfzsonn fram för sittende retten, giffwendes klagligen tilkenne, att ändogh thet hus widh Wathu-brincken, som framlidne Lille Jöns Anderßon besittitt haffwer,

¹ Plats är i ms. lämnad för det ej utsatta fadersnamnet: Olof Gröm.

war hans hustru och hennes sýskene effther deres salige moder, hustru Karinn, arffligen tilfallitt, såsom den dom, föreningh och jämkningh de edle, welborne herrer sampt erlige, welbördige och wellwýse gode män, her Ture Bielke till Salstadh ridder, her Claes Fleming frýherre till Wýk, her Erich Gýllenstierne till Nýnäs riddere, rýkzens rádh, her Claes Bielke till Wýk, Anders Siffridzsonn till Broo, Birge Isaakßon till Epleholm sampt medh borgmestere och rádmänn her i Stockholm, parterne emellen thenn 8 maij anno 77 dömppt och giortt hade,¹ vthwýser, så haffwer dogh [66] förnämnde Jöns Anderßon vdi sin lýffztýdh, såsom och hans efftherlathne ánkia hustru Ragnill seden emoth samme dom och förlýkningh vthen all rátt och rettwýse förhollitt dem samme hws, oachtett huru offthe som de der vm förmanthe och aff rättenn tillsagde áre widh straff till att wýke smme hws. Och begárede nu såsom offthe tillfórenne, att thet måtte bliffwe honom och hans medarffwinger vthen lenger förhalningh inrýmpdt, och att han och hans medarffwinger måtte bekomme en tilbórligh huselege för hwartt áhr thett haffwer waritt dem iffrá, sedenn som förnämnde dom och förlýkningh emellen dem och Lille Jöns ther husett dem till sagt wart 7.

Her till swarede mester Lars Lelius, Hans Anderßon och Hans Stut, att salige Jöns Andersonn hade samme hws i vnderpant för 100 vngerske gýllen och 2 000 marck, som Swenn Månßon war skýllig bleffwin salige och höglofflige konungh Göstaff och Jöns hade gået i borgenn fóre, hwilkett guldh och peninger förnämnde Jöns Anderßon haffwer Kong:e M:tt 7, wår aller nådigiste herre, nu regerendes, vpå Swenn Månßons wegne betaldt. Der vpå framlade de högztbemálte Kong:e M:ttz ópne breff, thet vdi retten vplásitt bleff, lýdendes, att Jöns Anderßon samme hws till en pant niute och beholle skall, till theß han för förschriffne summa bliffwer förnögdh eller hans wederparter framdeles medh báttre skáäl, än som de då hade, kunne framkomme och bewýse, att förschriffne gull och peninger war betaldt eller elliest förlýkt.

Då stege Nils Hanßon och Oluff Grelßon, som då Swenn Månßons barns förmýndere waritt hade, vp för retten och lothe förstá, att anno 76 thenn 24 maij då offthenämnde dom och förlýk-

¹ Se den tryckta tänkeboken, s. 265 f.

ningh skedde her på rådstuffwenn vdi de edle, welborne herrers, her Hogenskildt Bielckes och her Göstaff Banners sampt flere gode mäns närware, begärede de för löböererne sampt alle vtheständendes gäldh förste gången 4 000 daler, seden 3 000, der widh de lenge bleffwe ständendes och wile inthet meere affslå, in till theß att vppå thet sidzste bleff så aff handlett och förmedlett, att förmynderne goffwe ähndå 1 000 daler effther medh thet beskeedh, att förschriffne hundrede vngerske gyllen och 200 marck, som de lenge hade waritt oens vm, skulle der vdi qwittede bliffwe, thett och så vpå thenn tydth till en fulkomligh förlykningh bleff bewilligett. Menn Jöns Anderßons erffwinger sade, att vm samme guldh och peninger hade der vdi waritt affrecknett, hade thet wäll waritt breffwet så well som annett författhet. Då frågedes förnämnde Jöns Anderßons erffwinger till, hwarföre att Jöns icke gaff tilkenne eller en gångh nämpnde, att han hade samme hws i pant, när husen skifftes och byttes dem emellen, vthenn loth try ähr der efther, att förlykningen sampt arffskiffzett i löst och fast skiffth och giortt war, swickligen och bedrägligen andrage sin saak in för högz[t]-bemälte Kong:e M:tt, Swen Månßons erffwinger owetterligen, der medh han då förwärffwede sigh förschriffne breff, och än sedenn han samme breff hade bekommitt, dölde thet hemlige inne medh sigh och vdi sin lyffz tydth torde thet aldrigh frambare, befruchtendes, att thet wille koste honom 200 vngerske gyllenn, hwar thet hade komitt i retten. Der till de inthet wiste att sware någett vthen menthe thet nu ware tydth nog *o*.

[66 v.]

Thette bleff i randsakenn vptagitt, och effther högmechtigiste Kong:e M:tt sådan sentientie och dom medh sitt kongelige öpne breff affsagt haffwer, som her förberördt är, derföre haffwer man granneligen medh flýt randsakett och öffwerwägitt, huru samme handell tillförene waritt förhördh, och funnitt vdi Stockholms stadz tänckebook, att anno *o* 76 thenn 17 dagenn martij är her vpå rådhusett en lyka sådann dom, som vdi högztbemälte Kong:e M:ttz breff förmälles, worden affsagd,¹ och då bleff Swenn Månßons erffwinger efftherlatidt otte dager frist till att randsake vm samme gäldh kunne ware betalthe eller ej, hwilke och opå förelagdh tydth, som war then 24 martij, äre kompne tillstädes in för de edle, wel-

¹ Se den tryckta editionen sagda år, s. 28.

borne och welbördige gode herrer, her Peer greffwe till Wýsingborgh¹ och frýherre till Rýdboholm, Swerigis rýkes dróttzet, her Ture Bielcke till Salstadh ridder, her Erich Göstaffzsonn, frýherre til Cronebeck och Öresten, her Hogenskildt Bielcke, frýherre till Läckö, och her Erich Gýllenstierne till Nýnäs, riddere, alle rýkzens rádh, Jacob Bagge till Boo, Birge Isaaksonn till Epleholm, Erich Biörnßon, befallningzman på Stockholm, samt borgmestere och rádmán vdi förnämnde Stockholm, framförendes theße efftherschrieffne wittne, först mester Oluff Petrj, fordom kyrkeherde i Stockholm, M. Abram Andrææ, som wittnede och bekende sigh haffwe hörtt aff Jöns Anderßon, när han lågh på sin sottesengh och de wore förskickede aff offthenämnde Swenn Monßons erffwinger till samme Jöns, att hann tillstodh och bekende, thet 3 000 marck och 100 vngerske gýllenn wore vthfäste, och ther vpå hade förschrieffne Jöns vpburitt till högloffligh och saligh konungh Göstaff 1 000 q och 100 vngerske gýllenn, och hade hwar lyffteßman länt 10 vngerske gýllen till samme guldz betalningh, menn Jöns swarede då der till, att förschrieffne 100 vngerske gýllenn komme inthet widh thenne booth, vthenn thet war en annen saak. Då swarede M. Oluff och M. Abram, att de taledede inthet medh Jöns vm någon annen saak vthenn thenne. Dernäst hade Blasius Olßon wittnett och sagt, att då Swen Monßons hustru war dödh bliffwin, lästes all hws igenn och skreffz vp allt hwadh der inne war, och Swenn kom icke aff fengelßett, förre än han hade betaldt högbe-mälte konungh Göstaff till ytterste peningenn. Och denn tydh bythett stodh emellen erffwingerne, hade salige Hans Gamell och hustru Karin förspordt sigh, hwem som skulle sware till thenn stoore booth, som Swenn hade vthgiffwitt. Då swaredes dem igen: Hade Swenn förseedt sigh, så hade han och therfore bött aff sitt egitt. Seden haffwer salige M. Peer Michaelis bekent sigh någre reeser haffwe hörtt aff Jöns Anderßon widh hans bordh, thet samme Jöns sade sig haffwe buritt både peninger och guldh till kong Göstaff til then vthfeste summas betalning. Vdi lyke måtte haffwer Henrich Balck då, såsom han och nu samt medh Peer Jönßon, hwilke wore Swen Månßons lyfftesmän, bekent, att de hade hwar länt till samme betalning 10 vngerske gýllen, derforre de och

[67]

¹ I ms. står: 'Wýsingz brorgh'.

haffwe bekomitt sin betalningh, så att them wäl war wetterligitt, att then saaken war medh högloffligh saligh konungh Göstaff alldeles försonett, såsom och thenn handschriftt Jöns hade framburitt icke lydde på högbemälte kongh Göstaff vthen vpå Swen Månßons lyffteßmäns betalningh. Thesligistt berettede och Swenn Månßons erffwinger på samme tydh, att högbemälte salig konungh Göstaff hade ett skrin hoos sigh, som Mons Swenßons moderne war vdi, hwilkett högbemälte Kong:e M:tt looth honom igen bekomme, der aff nogh märckendes war, att hwar förschriffne vthfäste peningesuma och guldh icke hade waritt betalthe, då hade Måns ingelunde bekomitt skrÿnett igen. Och effther Jöns Anderson inthet achtede sådanne wittnesbördor vthenn stoodh allt på sin träthe, bleff han allene inkallett för förschriffne gode herrer och till thet högzste förmanth, att han skulle bekenna, såsom han sedenn medh en tolfmanna eedh tröste bekrefftigett, vm förschriffne peningesumma och guldh war betaldt eller eÿ. Då swarede Jöns, att hann inthet wiste, vm thet war betaldt eller eÿ. Och för sådanne bewÿs skuldh bleff saaken vpskuttin, till theß allt rykzens rådth om påsche tydh strax der effther kunne komme till städes. Men förnämpnde Jöns Anderßon haffwe vdi midler tydh samsatt och förenett sigh medh Hans och Nils Vlfzsonner, att de samptligen haffwe begärett aff de gode herrer och män, som vdi förlykningzbreffwett anno 76 thenn 24 majj vthgiffwitt är stå förmälthe, att de wille tage deres ärende ytterligere till förhör, föregiffwendes sigh ware till wänligh handell benägne, och vpå thett samme handell då, såsom offthe tillförenne, icke skulle onytteligen och vten någett wist ändtskap företages, wäldgoffwe de wellwilligenn welbemälte herrer och gode män saaken i händer. Och då haffwe Nils Hanßon och Oluff Grelßon sampt medh Hans och Nils Vlfzsonner effther long vnderhandlingh (mere achtendes, att godh wänskap motte bliffwe vpretthet än de skääl och bewÿs, som funnes emoth förschriffne Jöns Anderßon och her förschriffne äre, der widh de well hade mått sigh holle) giffwitt effther thett tridie tusendh daler, medh de förordh att de 100 vngerske gyllen och 2 000 marck skulle der vdj qwittede och recknede bliffwe, som förnämpndtt är. Och ändogh vdi förschriffne förlykningzbreff her vm icke så vttryckeligen förmält är, såsom Jöns Anderßons erffwinger meene, att thet ware borde, hwar någon sådan förordh hade waritt på färde, så förstås thet dogh klarlige

aff theße ordh (och her medh skulle all twist, oenigheet, haat, affwundh, illwille och nýt, som dem emellen waritt hade, aldeles ware förlýkt och afftalett och aldrih meere till onde ihugkomes), att om offthenämpnde peninger och guldh haffwer iu waritt rördt, talett och förlýkt. Tÿ der vm haffwer störste osemien och hathett sig förorsakett, att Jöns Anderßon hade dem sådanne skuldh och gäldh welett vpå komme. Så haffwer och nu den ädle welborne herre, her Göstaff Banner, som då öffwer förnämpnde förlýkningh waritt hade, nu på thenne tÿdh in för retten wittnett och betÿgett, thett och vthen twiffwell flere, som då öffwer handelen wore, ihugkomme och minnes skole, att sådanne 100 daler aff JönBes vthe-gångende skuldh, som förnämpnde Swenn Månßons barn och erffwinger haffwe borde, aff Jöns Anderßon bleffwe emoth förschriffne guldh och peninger affqwittede. Thesligistt är och thet nogh skääl till, att sådant haffwer tillförenne waritt förlýkt och en afftalett saak, att när husen bleffwe dem emellen sedenn skiffte och bytte, haffwer Jöns Anderßon icke medh thet ringeste ordh då föregiffwitt, att han hade någett hws medh högmechtigiste Kong:e M:ttz breff eller samtÿcke i vnderpant, såsom han thet trÿ åhr der effther emoth all sanningh skall haffwe forstå latidt. Vten thet finner man, att offthenämpnde Jöns haffwer gådt i rätte medh förnämpnde sin salige hustrus erffwinger om ett gåffwehus, thesligistt klagede och, att de wille tränge honom aff thet hws hann satt vdi, och elliest alle lägligheter,¹ boder och tompter, der vm de då aldeles och fulkomligen bleffwe wenligen och well förlÿchte vten allt wÿdere tiltaal och klander o. Hwarföre och sÿnnerligen för thett att vdi högz[t]bemälte Kong:e M:ttz nådige breff, som Jöns Anderßons erffwinger fram-bäre, bleff förmåldt, att Jöns Anderßon skulle haffwe husett, till theß att Swen Monßons erffwinger kunde bewÿse offthenämpnde 2 000 þ och 100 vngerske gÿllen wore betalede eller förlÿchte, thett the nu her in för rettenn och tillförenne offte nogsampt haffwe bewÿst, bleff för rettwist dömpdt och affsagdt, att samme Swen Monßons erffwinger äre rette till att igen tage till sikh förnämpnde Jöns Andersons säthehus, ther in the och bleffwe aff retten inwiste, och att Jöns Andersons erffwinger skole ther iffrå wÿke och affstå, så och skÿllige ware att giffwe them en skäligh och tilbörlich huse-

[67 v.]

¹ Läsningen oviss: 'läglig:te'.

lege iffrå thenn tydh att husedelningen dem emellen skedde, så frampt att de icke wele ware förfalne till the 200 vngerske gyllen, som dem i förläckningh äre förstelte och vpå både syder war bewilligitt *o*.

Per Olßon, borgere her i Stockholm, taledde till Melcker Jönßon om betalningh för någon törr fisk, som hans sonn Erich Melcherßon fick aff honom och loffwett att giffwe honom 25 *tynner* korn, för hwilkett Melcher hade gåt i löffte. Och effther Melcker bekende sigh haffwe begynt att betale på samme gäldh för sin son, så är nogh tecken, att han haffwer loffwett att betale hele skuldenn. Derföre så är tilbörligitt, att han steller Peer Olßon till fridz, der vm de och kunne sigh sielffwe förlýke.

[68]

10 decembris.

Johan Bagge, Jacob Bagge, Nils Hanßon, Erich Larßon
sampt borgmestere och råd.

Samme dagh framlade Jochim Haas i retten, effther som honom nästförlidne rådzstuffwe dagh förelagt war, den handschrift, som Påwell Saß hade vthgiffwitt, förmällendes, att Påwell hade anamett aff Jochim 500 *ꝰ* ortiger, dem han skulle betale anthen förnämpnde Jochim Haas eller hans tienere.

Vdi lýke måtte satte Påwell Saß fram 6 daler och någre rundstýcker, och effther handschriften lydde så well på Jochims tienere som honom sielff, begärede Påwell, att Jochim motte göre eedh, att hans tienere Berendt Heidenn icke hade anamett aff Påwell samme betalningh. Och allthenstundh de begärede eedh aff hwar annen, wartt förthenskuldh så affsagt, att Påwell skall göre sin eedh, att han inthett meer är skýlligh Jochim på handschriften, än som han nu hade framlagt, vthen war der medh alldeles betaldh. Och Jochim Haas skall ähnnu granneligen betencke sigh och deß förinnen medh flýt randsake öffwer Berendt Heides böker, om samme 500 *ꝰ* icke kunne ware betalthe och då göre sin eedh, att honom icke är wetterligitt, att samme peninger äre betalthe.

Samme dagh stälthes en fram i retten, benämpndh Hans Peerßonn, en skomakere född i Wýborgh, för thet att han hade

stulitt iffrå Matz smedh 9 daler peninger, 5 förgylthe sölffringer, 4 paar små förgylthe sölffhaker och en pipe aff ett pipebondh. Thette han icke neke kunde och hade icke meere ähn 6 öre tilstädes aff peningerne. Bleff befalett, att han skulle sändes till Salebergett *o*.

Tänckebooken
pro anno $\simeq$ 1587.

Stadhollere på Stockholms slott
Her Göstaff Banner till Diurßholm, ridder

Slotzloffwen
Johann Bagge till Sixstadh
Jacob Bagge till Boo
secretarij { Nils Hanßon till Helgö
Erich Matzßon till Nora

Befalningzman på Stockholm
Erich Larßon.

Borgmestere
Lars Erichßon
Oluff Grelßon

Stadschriffwer
Lars Henrichßon.

---

[1]

4 januarij.
Borgmestere och rådmän.

Matz Perßon cantzelieschriffwer.

Samme dagh stode vp för sittende retten våre stoolbröder,
Jacob Iwarßon och Morthenn Olßon rådmän, fulmechtige aff
hustru Karin, salige Nils Grelßons efftherlathne enkia, hemlede och

leffrerede Kong:e M:ttz tro tienere och cantzelieschriffwere Matz Perßons hustru Agneta Mortenßdotter, som på sin mans wegna i retten till städes war, ett korßwyrckzhus medh tompften och en hwälffd kellere, liggendes westen till her i stadenn vdi Falkensteens grenden vpå norre syden emellen Hans Stutz och förnämnde hustru Karines trähus, hållendes vdi lengden siutton alner och vdi bredden halffelleffte alinn. Hwilkett korßwirckzhus, kellere och grundh förnämnde hustru Karin Nils Grelßons lagligen såldt hade förnämnde Matz Perßon för 230 daler nu gångbartt mynth, att 4 $\frac{1}{2}$ göre en daler, och bekende och tillstodh förnämnde Jacob Iwarßon och Morthen Olßon in för retten, att offthenämnde hustru Karin till godh och fulle nöye samme summa, thenn sidzste peningh medh then förste, anammett och vpburitt hade, hwarföre de och affhände samme hustru Karin och hennes erffwinger offthenämnde korßwirckz hus, kellere och grundh och tillägnede thet förnämnde Matz Perßon, hans hustru, barnn och efftherkomende till att niuthe, bruke och beholle qwitt, fritt och oclandret för alle både födde och ofödde åthalere till ewärdelige lagfångne äger. Och war samme hus lagbuditt, lagstånditt och alldeles effter stadzlagenn lagfaritt. Der vpå förnämnde Matz Perßons hustru vplade sin fridzskillingh.

7 januarij.

Nils Hanßon, Erich Larßon sampt
borgmestere och rådh.

War same dag allmenneligh rådstuffwe, och effther marcknadztyderne tillstundede, dýt hwar och achtede sökia, derföre bleff nu såsom altýdh tilförenne alffwarligen förmanth och tilsagdt, att hwar och en så försörier sitt hus medh godtt och trogitt folck, såsom macht vpå ligger, att wacht och wårdh icke bliffwe niderlagdh, och kunne haffwe opseende, att någon skade aff eldh icke förorsakes.

Om 2 gateboder.

Samme dagh samptychte, bewilgede och besluthe menigheeten alle medh en mund, att hwilken som helst i någenn marcknett förer eller haffwer två öpne gateboder anthen i rýßmaÿer, paulun eller

på sleder medh kramgodz, skall för hwarie reese han der medh bliffwer beslagen, böthe tye daler.

Om någon wederlagz swenn eller ogiffit karl finnes i marcknederne medh köpslagen, skall med godzetz bliffwe qwarrsatt.

[1 v.]

23 januarij.

Erich Larßon slotzfougte med b[orgmestere]
och r[åd].

Henrich Perßonn.

Samme dagh stodh vp för retten wår stoolbroder, Jacob Iwarßon rådman, fulmechtigh på Eskill Jönßons, borgere på Södremalm, wegne och förnämnde Eskills ächte hustru Elin . . .,¹ hemblede och medh handh och mund vploth wår medborgere Henrich Perßon en tomt, liggendes östen till her i stadenn vdi Bredgrenden på södre sydenn näst niden för her Anderses i Lula tomt, hållendes vdi lengden vth medh gathenn . . .² alner och i breddenn . . . alner,² den förnämnde Eskill honom lagligen såldt hade för 45 daler nu gångbartt swenskt mynt och een kåpe, jacka och hoße kläde. Och bekende förnämnde Jacob Iffwarßon, såsom och förnämnde Eskills hustru i lyke motto tilkennegaff och bestodh, thett hon och offthenämnde hennes man hade förschriffne peninger och kläde till fulle nöye och godh betalningh, then ytterste peningh medh then förste, anamett och vndfångitt, hwarföre och offthenämnde Jacob Iffwarßon affhände Eskill Jönßon, hans hustrn och begges theres erffwinger förnämnde tomt, tilägnendes henne förschriffne Henrich Perßon, hans hustru, barn och efftherkomende till att niuthe, bruke och beholle till ewärdelige äge qwitt, fritt för allt klander och åtaal. Och war samme tomt lagbudinn och lagståndin, der vpå Henrich Perßon vplade sin fridzskillingh effther lagen.

Vp:tt. Peer Jönßon vpbödh 2 korßwirckzboder vdi Kokehusgrenden östen till och ett lythet stenhus i Erich Monßons grendh, som hörer M. Johan, skolmesteren i Eneköpingh, till — 1:o.

Vp:tt. Philpus Perßon vpbödh s[alig] Joen Joenßons hus på Kinhestegathenn — 1:o.

¹ Lakun i ms. för det ej utsatta efternamnet.

² Alntalen äro i ms. ej utsatta.

Matz Olßon murmestere och
hans hustru.

Kom för sitttende retten Kong:e M:ttz tienere och murmestere Matz Olßon sampt hans hustru Vrsilia Michelßdotter, boendes på Norre malm, welbetenchte och berådde och goffwe tilkenne, att effther de wore tw barnlöse folck och hwadh som de åthe, war deres afflinge godz och ingen parten hade någett ärrfft effther syne föräldrer och slächt, derföre goffwe de aff en godh wilie och rett ächteskapz kärleck hwar annen för vth för allt arff hwar tridie peningh vdi löst och fast aff thet the nu äghe eller äge få, inthet vndentagendes, vthaff thett man medh lagh giffwe må, och till en kärlich förbättringh ett sölffbelthe om 16 lodh, item en brügge kettill och en brennewynspanne, wägendes 2 [L] 15 ♀, så att hwilken there Gudh täckes lengst vnne och förläne lyffwett, skall sådanne goffwe obehindrett och oclandrett niuthe, bruke och beholle till ewärdelige äge vthenn alles theres erffwingers mothståndh [2] och insager. Ther rechte de hwar annen handen vpå och vplade fridzskillingen effther lagenn.

Then 24 januarij

komme för nidre retten wåre medborgere, försichtige Simon Kerckhoff och Andreas de Bitter, lathendes forstå, att de hade presenteret för Kong:e M:ttz, wår aller nådigiste herres tro man och tillförordnett vdi slotzloffwen på Stockholm, ehrlich och högachtigh Nils Hanßon till Helgö, secreterer, en contract, som Wolther Laurentz hade gjort emellen sin barnn, som han åthe medh den förre giffte, och deres stiuffmoder, hustru Judit Adamsdotter, hwilkenn war schriffwin på niderlendzsk språk och aff förnämnde Wolther, Simon och Andreas försiglett och vnderschriffwin, den de hade latidt vthtolcke och settie på thet swenske tungemål, begärendes flyteligen, att samme vthto[]ckning måtte vdi stadzens tenckebook (effther som förbemälte Nils Hanßon dem thett loffwet och till sagt hade) in skriffwin bliffwe. Och effther samme contract fans både på schriff och signeter oförfalskett och samme vthtolckningh lydde ordh fran ordh medh rette originalet (såsom loffwärdige och förfarne godhe män vdi begge språken kunnuge, thet wittnet haffwe), derföre är samme deres begären dem efftherlatin, och lyder som her effther följer:

Contract emellenn Wolther Laurentz
och hans måger.

Kunnogt och witterligitt ware allom them, som thenne contract se eller höre läses, meden ehrlich mann Wolther Laurentz för nödtorfftige orsaaker skuldh effther christelig ordning will grype till thett helige echteskap och gå på andre gifte *med* dygdesam jungfru Juditt Adamsdotter, till att förekomme twist och oenigheet, som vdi tilkomende tyder kunne sig tildrage emellen *förschriffne* Wolthers förste barns kull och hans tilkomende hustru och begges theres barn, vm Gudh them någre giffwendes warder, haffwe wÿ welbetencht på alle syder så wenligen samsatt och förenett oß i theße *efftherschriffne* motto: Vm Wolther Laurentz effther sin dödellige affgångh efftherleffde sig ett barn medh *förschriffne* hustru Juditt, så skall allt hans godz, både rörligitt och örörligitt, löst och fast, som han förmoder effther sig lathe, skifftes vdi fem lotter. Ther aff skulle hans förste barn, nemligen hustru Maria Simon Kerckhoffz och hustru Katerina Andreas de Bitters och jungfru Sara, hwar thera taga sin lott eller fempte partt, och hans *efftherlyffwande* enkia och hennes barn hwartera en lott och fempte partt, dogh medh theße förordh, vm barnet bliffwer dödt effther faderens dödellige affgångh, så skall moderen ärfwe sitt barn enskyltt, menn vm the finge flere barn tilhope ähn ett, så skall allt godzett, som Wolther efter sigh läther, skiptes jempt vdi två lotter, then ene lotten eller halffparten till *förschriffne* try Wolthers förste barn och then andre lott och halffpartt till *förschriffne* hustru Juditt och hennes barnn. Och skall hon inge andre gåffwer eller fordeel haffwe till att kreffie aff oskipte boo eller godze, eÿ heller then förre kullen, vthen allt samens skall gånge vdi jämpst skiffte, som *förschriffuit* står. Thesligistt är samtÿcht, vm then sydzste kullen all samen dödh bleffwe effther theres faders *förschriffne* Wolthers dödh, förre ähn mandz-kön och öffwermaghe komme till mogende ålder eller möö bleffwe gifft, så skal theres moder, *förschriffne* hustru Juditt ärfwe syne barn enskylt, men vm hon effther Wolthers dödh inge barn i lyffwe behölle, så skole alle Wolthers efftherlathne ägedeler skiptes vdj fyre jampne lotter, en lott till hans efftherlathne enkia och sedenn de tre hans förste barnn hwariom sin lott eller fierde partt. Allt thette *förschriffne* haffwe wÿ alle samptlig och hwar för sigh besÿnnerligh loffwett att hålla obrotzligen vthen all mothseÿelße,

[2 v.]

argelist eller rettegångh. Och såsom wÿ tilhope medh blodhbondh förbundne äre, haffwe wÿ thet medh egne hender vnderschriffwitt och försiglett, hwilkett wÿ begäre, att vdi Stockholms stadz tenckebook måtte inschriffwitt bliffwe. Datum Stockholm then 13 junij anno 84.

Burgskap.

Samme dag gjorde Thomes Erickson sin borgere eedh.

25 februarij.

Borgmestere och rådmän.

Jochim Håås.

Samme dagh kom för sittende retten wår medborger, beskedeligh man M. Petter Roloff barberer, welbetencht hembledede och vploth wellförståndigh man Jochim Håås, borger i Lybeck, en tomt, der vpå ett trähus ständendes är, belägin vdi Narffwe stadh i Lyfflandh på westre syden vm stoore gathen genth emoth rÿdzske träkÿrken och en benämpndh Tönus Becker tillförenne åth hade, hwilken tomt och trähus Kong:e M:tt till Swerige, wår aller nådigiste herre, haffwer vndt och giffwitt förnämpnde M. Petter till ewärdeligh ägendom, såsom H. Kong:e M:ttz breff thenn 10 julij anno 85 vthgiffwit thett wÿdere förmåller, denn han nu såldt hade förnämpnde Jochim Håås för 65 daler och ett stycke görlesk kläde. Och bekende offthenämpnde mester Petter in för retten, att han vthaff Jochim Haas samme peninger och kläde till fulle nöye och godh betalningh, thenn syste peningh medh then förste, bekomitt, anamett och vpburitt hade, affhendendes förthenskuldh sigh, sin hustru, barnn och arffwinger alle förschriffne tomt och trähus medh all thenn lägenheet, som der tillÿder, och tilägnede thet allt offthenämpnde Jochim Haas, hans hustru, barn och efftherkomende erffwinger att niuthe, bruke och beholle till ewärdelige lagfongne äger qwitt, fritt och oclandrett för alle åthalere. Der rechte de hwar annen handen vpå, och Jochim vplade sin fridzskillingh effther lagenn. [3]

Förschriffne Jochim Håås wart och då efftherlatidt för hans flÿtige begärenn skuldh, att högmechtigiste Kong:e M:ttz breff, som förschriffne M. Petter på förnämpnde tomt bekomitt hade

motte till åm'nelße vdi tenckeboken inschriffwitt bliffwe, och war thet lydendes ordh frann ordh, som her effther fölier:

Wÿ Jahan thenn tridie medh Gudz nåde Swerigis, Göthes och Wendes konungh, storfurste till Findlandh, Carelen, Wátzski petin och Ingermannelandh vdi Rydzlandh och öffwer de ester vdi Lÿfflandh *o* hertigh, göre witterligitt, att wÿ aff ÿnnest och nåde haffwe vndt och efftherlatidt, som wÿ och nu medh thette wårt öpne breff vnne och nådeligen efftherlathe thenne wår vndersátthe M. Petter Roloff, bardskerer her i Stockholm, en tomt, ther vpå ett trähus är ståndendes, vdi wår stadh Narffwen, som är belägin på westre syden vm then stoore gathen genth emoth thenn rydzske träkyrke och en benämpndh Tönies Becker tillförenne haffwer áth, så att förschriffne M. Petter Roloff och hans efftherkomende erffwinger samme tomt medh all then lägenheet ther till lyder till ewärdelig ägendom måge niuthe och beholle, förbiudendes förthen-skuldh wår stadthollere, befalningzmän och alle andre, som för wåre skuldh någett plichtige äre till att göre och lathe, att göre förnämpnde M. Petter Roloff eller hans efftherkomende erffwinger her emoth någett meen eller förfångh. Ther hwar och en weeth sig effther rette. Giffwitt på wårt kong:es slott Stockholm thenn 10 julij anno *o* 1585 vdi wår regementz tydth på thet siuttonde.

Ex mandato sereniss[imæ] regie

Majestatis proprio

Gustaf Banner mp.

P La Gardie mp.

[3 v.]

Jochim Haas

contra

Morten Klinck.

Sententia.

• Effther thett att Morthen Klinck förwägrede sigh göre den eedh, som honom förelagdh bleff, nemligen att samme Morthen icke hade anamett eller vpburitt aff Jochim Haas någon betalning för de 10 daler peninger, som han hade Hans Fiendt till Petter v. Biurs betalningh länth, derföre wart honom tillsagt och befalett, att han skulle nu samme peninger betale Jochim Haas, althenstundh Hans Fiendt hade samme peninger betaldt förschriffne Morthen och Jochim Haß affrecknade.

Johan Perßon, Gerd Nötting.

Samme dagh kom för sittende retten Johan Peerßon, borgere i Nyköpingh, framstellendes en benämpndh Gerdh Nötting, borgere i Strengnäs, hwilken sampt medh två andre Strengnäsboer hade anamett aff samme Johan Peerßon och en widh nampn Arendt Johanßon en suma peninger på någre läster wedeaska, som de effther contracten leffrere skulle anthen widh Tälie eller ther vthenföre, vpå hwilken summa ähnnu war obetaldt till 324 daler. Och effther samme Gärdh hade sigh förplichtett ene för dem alle att wederlegge förnämnde Johan och Arendt förschriffne betalningh, thett han icke allenest inthett hollitt haffwer vthen dragitt sigh vnden och aff wägen för offthenämnde Johan Peerßon, lathendes honom för-gäffligen frachte sitt skip till then ortt, som förelagdh war, derföre effther han haffwer honom nu her beslagitt, begärede han atth offthenämnde Gärdh icke måtte komme aff retten, förr ähn han hade honom förnögdtt och betaldt. Så allthenstundh kärenden så well som swarenden sampt hans consorter äre alle boendes och besittendes i furstendömet och offthenämnde Gärdh haffwer på sistenne buditt borgen för sigh att stå honom till swars i förschriffne Strengnäs, är honom sådanth aff retten tillatidt, och haffwer Petter v. Biur, borger her i Stockholm, gåth vdi lyffte för samme Gärdh, att han nu vdi nästkomendes samtingh skall möthe och sware förnämnde Johann Peerßon eller hans fulmechtige till thet han medh rette haffwer honom till att tale. Menn der Gärdh icke kommer till städes, skall Petter ware Johans man.

Måns Siffridzßon

[4]

contra

Morten baker.

Wart sagt Morten baker alffwarligen till, att hann skulle ware förplichtett att betale Måns, hwadh han honom skyllig war effther den förre dom, och seden fordre hoos her Claes Bielcke thet, som hans h[ärlighe]tt kunne honom skyllig ware.

11 martij.

Borgmestere och rådmän.

Jacob i Wårdker och en schipper.

Samme dagh klagede Jacob i Wårdkerr i Brennekyrke sochnn till en benämpndh Matz Monßon skipper, boendes i Trosa åminne,

att han hade waritt vdi hans gårdh och sielff panthet der vth een grön klädes kiortill, en klädes kåpe, en teleÿxe, en skörÿxe, en lÿe, 1 dragiern, 1 skaffwe, 1 huffuudkläde, 1½ span rogh, 2 höns och någett annet småt tingest, hwilkett han hade förtt hÿt til Stockholm. Och effter han hade sielff¹ sådant vthpanthett och icke de män, som der till wore förordnade, och seden förtt thet hÿt till Stockholm, bleff han satt, till theß tingestett komer til städes.

Samme dagh stälthe Joen skipzprofoß fram för retten Philpus Simonson och Laße Perßon, båtmän på Smålandz leionet, anklagandes dem, att de hade stulitt en kopper skÿffwe om 5 [L] 6 ¢ aff Harbo skippet, hwilkenn lågh för dem i retten, och bekende, att när de först hade tagitt henne aff skippet, hade de gömpt henne i snön widh krÿddegården, der hon låg vdi 14 dager. Och när de hade tagitt henne deden, achtendes sig wÿdere in åth malmen, bleffwe de rögde.

Sententia.

Bleff affsagdt effther dett 3 capitell i tiuffwe balcken, dogh benåddes de till lÿffwett och skickedes till Sale gruffwe att ware der på någon tÿdh för sin mißgerningh.

15 martij.

Johann Bagge sampt borgmestere
och rådmän.

Bleff Kong:e M:ttz breff vpläsitt, förmällendes, att ingen skall annerledes bygge östenn till, der brent är, ähn som ordningen der vpå gjordh är förmäller.

Förmantes alle, som haffwe trähus, att de skulle rÿffwe och före dem aff och göre tompterne reene, meden föret står vpå.

[4 v.]

Peer Larßon.

Samme dagh stodh vp för sittiede retten wår stoolbroder wellförståndigh Hans Anderßon rådmän, fulmÿndig aff salige Oluff Larßons efftherlathne enkia, hustru Ingridh, hembledede och vplotth wår medborger, försichtig Peer Larßon, en tomt belägin på norre syden vdi Bredgrenden östen till her i stadenn näst niden för Märthen Olßons tomt, hollendes vdi lengden vth medh gathen

¹ I ms. står: 'sielp'.

13 alner och i bredden 15 alner, hwilken tomt förnämnde Oluff Larßon effther sin salige moder, hustru Anna Erich Peerßons, lagligen ärrftt hade och förnämnde hustru Ingridh medh sin käre sons Gudskalck Olßons ja och samptycke nu lagligen vdi förnämnde Hans Andersons rådmans wederware såldtt hade förschreffne Peer Larßon för 160 q ortiger nu gångbartt mynth, så godt att 4 q göre en daler, och bekende och tillstodh offthenämnde Hans Anderßon her in för retten, att förnämnde hustru Ingridh haffwer vpburitt och anammett förnämnde suma peninger till fulle nöye och godh betalningh, then sidzste pening medh thenn förste, hwarföre och Hans Anderßon nu affhände offthenämnde hustru Ingridh, hennes barn och erffwinger förnämnde tomt och tillägnede henne förnämnde Peer Larßon, hans hustru, barn och efftherkomende erffwinger att niuthe, bruke och beholle qwitt, fritt och oclandret för alle åthalere, födde och ofödde, till ewärdelige lagfångne äger. Och war samme tomt lagbudin, lagståndin och vdi den herredagh, som senest i Wadzstena stodh, Willam de Wýk och hans hustru aff wåre medborgere Henrich Simonßon rådmann och Herman Skillingh hambudin. Och her vpå vplade Peer Larßon sin fridzskilling effter lagen.

Hustrv Margit och hennes mans

Laße kötmångeres erffwinger.

Än samme dagh stodh op i retten Nils Erichßon rådmann fulmyndigh och mechtigh på salige wår framlidne medborgeres Laße köttmångeres broders Marcus Jönsons <wegna>, som war heme vdi Såndbola i Knutheby sochn, sampt hans systers Ingridh Jönßdotters wegne, giffwendes tilkenne, att emellen dem och hustru Margitt, förnämnde Laße köttmångeres eftherlathne enkia, war vdi gode mäns, nemligen Henrich Balckz, Nils Erichßons och Berendt Jönßons rådmäns och Siffridh Nilßons närware skedt ett lagligitt arff skiffte, der vm de på både syder wore wenligen wellförenthe och förlichte vdi så motto, att effther förnämnde framlidne Laße köttmå[n]ger och hans efftherlathne hustru, förnämnde hustru Margitt, hade vdi begges deres wellmacht lagligen giffwitt hwar annen thenn tridie peningh, derföre förnämnde Marcus Jönßon och hans syster Ingridh tilkom på sin tridie partt först aff lößörerne theße efftherschreffne partzeler: sölfwer 25 lodh,

[5]

thenn 12 ƒ , 1 grÿthe kopper 1 $\frac{1}{2}$ [L]ŧ, en kopperkettill om 1 [L]ŧ
 2 ƒ , två klädes kappor, en nÿ och en gamell, en fodret och en
 ofodrett klädeß jacka, 3 par byxer, en filtt hatt, en ofodrett mÿtze,
 en rödh vllenß tröya och en semsk tröya, en skiorta, 3 $\frac{1}{2}$ par lakan,
 två nÿe fårskins feller, fyre rÿer, två nÿe och 2 gamble, en wepa,
 ett täken, ett åkläde, ett örnegåth, 2 hÿende, ett benckebolster, ett
 huffuudh bolster, ett decker fårskin och en wedeÿxe, item för en
 koo en *tynna* saltt, och för deres deel vdj en gamell bååth 3 ƒ 3 öre;
 thesligistt för deres ahndeel vdi slachtere husett och köttmångere
 boden her i staden, som stodh på stadzens tomppt och nu skulle
 bortt rÿffwes, item ett stall på Norre malm, som stodh på cro-
 nenes tomppt, bleff them effther skattningen tilldeelt 13 ƒ 2 öre ω .
 Men för fast, nemligen tridie delen i husett, som hustru Margitt nu
 besitter vdi Gråmuncke grenth, belop sig thett, som på Laße kött-
 mångeres broders och sÿsters deel föll, effther som hußbreffwett
 förmälthe, att samme hus war köpt (thett och seden inthet bygd
 eller förbättrett war), 55 $\frac{1}{2}$ daler, när offthenämpnde hustru Margittz
 morgen och hedersgoffwe, jtem bårdskerrelönen för en piga i husett
 war affbetalett, thet aff obytt betales borde; huilkett allt för-
 nämpnde Nils Erichßon bekende, att offthenämpnde Laße kött-
 mångeres erffwinger tillfÿllest hade bekomitt, anammett och vp-
 buritt till ytterste peningen, hwarföre han in för sittende rettenn
 hembledde och vploth hustru Margitt förnämpnde hus och grundh
 och allt annett hwadh hon igen hade i löst och fast, bådhe innen och
 vthenn staden, inthet vndentagendes, till att niuthe, bruke och
 beholle qwitt, fritt och oclandrett för alle åthalere, bådhe födde och
 ofödde, till ewärdelige äge. Der rechte han *hustrv* Margitt handen
 vpå, och hon vplade sin fridz skillingh.

[5 v.]

Oluff Gregerßon borgmestere.

Samme dagh kom för oß i sittende rettenn wellärdh mann, M.
 Lars Joannis Lelius, welbetencht medh sin hustrus råd, gode wilie
 och samptÿcke hembledde och medh händh och mun leffrerede stad-
 zens borgmestere, ehrlig och wellÿs Oluff Grelßon, en sin korß-
 wirekz bodh och liggende grundh vdj Bredgrenden westentill på
 norre sÿden niderst moth Jernnbron belägin, hollendes vdi lengden
 vth medh Bredgrendenn 12 alner, lengdenn på norre sÿdenn 13 $\frac{1}{2}$
 alin och bredden 14 alner; ett halft quarter mindre, hwilken korß-

werkzbodh M. Lars effther sin salige fader ärfftt haffwer och nu lagligen såltt haffwer förbemälte Oluff Grelßon för 175 daler. Thenn samme suma offthenämpnde M. Lars bekende in för retten och tillstodh sig till fulle nöye och godh betalningh, then sidzste peningh medh then förste, bekomitt, anamett och vpburitt haffwe, och förthenskuldh affhände sigh, sin hustru, barnn och erffwinger förschriffne korzwyrckbodh och grundh och tillägnede henne medh all sin tilbehörelße förnämpnde Oluff Grelßon, hans hustru och begges theres efftherkomende erffwinger att niuthe, bruke och beholle qwitt, frÿ och oklandrett för alle åthalere, både födde och ofödde, till ewärdelige lagfångne äger. Och war samme korßwirckz bodh och grundh vpbudin, lagständin och Hans Fougt, Jacob Larman och Hans Anderßon aff Gÿnthe Olßon och Grels Anderßon hembudin, såsom och Hans Anderßon nu in för sittende retten medh handstreckning godwilligen vplot Oluff Grelßon bördzretten så well på på syne barns som syne egne wegne. Her vpå vplade Oluff Grelßonn sin fridz skillingh effter lagen. Och effther offthenämpnde M. Lars Joannis bleff nu på thetta breffz datum in för retten tillfrågett, vm han hade någre gamble breff, som lÿdde på tompften, ther förnämpnde korßwirckzbodh nu står vpå, och han der til alldeles nekede, derföre vm någre breff på samme tompft eller korßwirckz bodh anrörendes kunne medh tÿden framkomme, då göre wÿ them medh thette wärt och rådzens breff alldeles krafftlöse, så att de inthet mere gelle skole. Theß till yttermere wiße ∞.

24 aprilis

[6]

sothe för rette Jacob Bagge, Nils Hanßon sampt borgmestere och r[åd].

Siffridh Nilßon vpböd Joenn Karskz hus westen till vdj Morten Swinekens grendh — 1:o.

Anders Jönßon vpböd Anders Buddans tompft näst offwen för hans hws — 1:o.

Michell Olßon vpböd Peer Olßon Törfastz efftherlathne enkes halffpartt i hennes korßwirckz hus — 1:o.

Nils Erichßon vpböd dett stenus widh Norre portt, som Oluff Swercherßon nu boor vdi, sampt en trästuffwe med tompften der niden före och den tompft, som han der bredewidh aff fru Alffridh köpt haffwer — 1:o.

Philpus Perßon vpböd Joen Joenßons efftherleffwerskes steenhus på Kinhestegaten twertt öffwer Gynthes hus — 2:o.

Stadzens ingeldh.

Samme dagh war allmennelig rådz stuffwe och tillsades, att hwar och en, att han [*sic*] skall leggie iffrå sig stadzens ingeldh, både tomtöre, bodelön, skott och annett mere innen Walborgemeße. Hwar *thet* icke skeer, då skall ingen vndre, att man bruker lagenn.

Trähusen.

Än sades alffwarligen till, att hwar och en, som haffwer trähus, skall ryffwe dem bortt innen 14 dager eller de tages til slotthet, och den, som dem äger, skall för ohörsamheet och mothwilligheet böthe 40 daler och setties på slotthet, till theß samme saaköre vth giffwes.

Bygningen vthen för stadzmuren.

Att ingen bygger vthen för stadzmuren westenn till närmer ähn på 3 eller 4 fampner och ändå skole the icke bygge någre obewemlige hus, vthen de som well och skickelige äre eller krydde gårdar och trögårdar och der vthen före rum til köpslagen för bönderne.

Nordlenske seglatz.

Bleff Kong:e M:ttz *o* meningh vpläsin om *thet* seglatz, som Stockholms borgere måge haffwe medh nordleningerne, nemligen att de måge haffwe och holle en halffpartt i alle skip och warer medh dem, som boo norden vm Hudwÿkzwaldh och wele bruke siglatz till fremende landh och städer *o*, men medh Hudwÿkzwalzboerne en tridie partt.

[6 v.]

Simon Ma[t]zson wachtmester.

Samme dag stegh fram i sittiede retten vår stoolbroder Anders Jönßon rådman fulmÿndig och mechtig på wellärdh mans M. Lars Joannis wegne, hemblede och medh håndh och mundh leffrerede Kong:e M:ttz tro tienere och wachtmestere her widh Stockholms slott, erlig och försichtig Simon Matzson, ett sitt stenus och liggende grund, belägit på södre syden vdi Helge leckamen gränd näst nidenn för hörnnhusett, hwilkett stenus och grundh M. Lars

lagligen wartt vdi thet nästförlidne åhr 86 vplattid aff salig fram-
lidne biscop Raßmußes stiußzson Petro Ericj, dett samme han nu
lagligen såldt hade förnämpnde Simon Matzson för 315 daler rede
peninger sådant mynt, som nu gengzse och gångbartt är, så att
4 ƒ göre en daler, och bekende och tilstodh förnämpnde Anders
Jönßon her in för retten, att förnämpnde M. Lars hade anammett,
vpburitt och bekommit förschriffne summa peninger till godh och
fulle nöye, then sidzste peningen medh then förste, hwarföre offthe-
nämpnde Anders Jönßon affhände förschriffne M. Lars Johannis
Lelius, hans hustru, barn och efftherkomende förschriffne stenhus
och liggende grundh och tillägnede thet medh all sin tilbehörelse,
såsom thet aff grunden vpmurett är, offtenämpnde Simon Matzson,
hans hustru, barn och theres erffwinger att niuthe, bruke och be-
holle qwitt, fritt och oclandret för alle åtalere, både födde och
ofödde, till ewärdelige lagfongne äger. Och war samme hus och
grundh vpbuditt, lagstånditt och alldeles lagfaritt, som stadzlagen
vthwyser. Ther vpå förnämpnde Simon Matzsonn vplade sin fridz
skilling.

Henrich Inse

contra

Hans Haßes fulmechtige Tilman Cornelius.

Effther thett att Henrich Inße och Hans Haßes fulmechtige,
Tyleman Cornelius, borger i Stockholm, icke haffwe på någon parten
welett lathe sig nöye medh den reckning och fördrag, som de godhe [7]
män, aff Stockholms rådstuffwe förordnade, dem emellen giortt och
affsagt haffwe belangendes thet intereße och skadegäldh, som för-
nämpnde Henrich Inße skulle ware skyllig och plichtig att betale och
wederlegge Hans Haße för the 250 daler, som Henrich vdi 8 wicker
hade hafft Haßenn iffrå, vthöffwer then tydth hele summan hade bortt
ware till fyllest betaldtt, vthenn äre nu thenn 24 aprilis kompne för
sittiende retten, samptligen begärendes en fulkomligh sententie och
dom vpå samme saak, hwilkett vdi randsaken bleff vptagitt och
öffwerwägett. Och hwad intereßet tilkommer, haffwer man sýntz
lycht ware, att Henrich Inße giffwer så myckitt aff förschriffne
250 daler, som thett sig på förnämpnde otte wicker belöpe kan,
recknendes effther thett interesse, som nu högzst i bruk är, der
10 daler giffwes om åhret aff 100. Menn om skade gelden är så

öfwertäncht, att Hans Haß bör haffwe wederlegningh för thet hann anthen på sin egin person eller sitt budh skäligen och nödtorffteligen bekostett haffwer till att mane och vpkreffie förnämpnde skuldh aff Henrich Inße.

Her Steen Banners järn.

Samme dagh loth then edle och wälbördige her Steen Banner till Hendelö in för sittende retten på Stockholms rådstuffwe genom sitt budh förstå, att 17 faat obmundz iern, som låge westen till her i staden och vdi förlidne höst för den winther skuldh, som hastigt vpå kom, icke kunne heden skippes, bleffwe vdi midler tydh borttagne, aff hwilkett 6 faath äre fundne iblandh det jern, som en lybesk köpman, Benedict Claeßon benämpndh, och 7 faat aff thet Hans Brun, köpswen iffrå Dantzick, in vpå Mauritz Näringz skip aff Dantzick skippet haffwer. Och sade samme her Stens budh sig icke wethe till att fordre hoos någon annen de 4 faat jern, som ähnnu borte wore vthen allenest hoos theße två, som de 13 faat äre funne [hos], begärendes her vpå dom ∞. Så effther förnämpnde [7 v.] Beneditz Claeßon, som de 6 faath aff her Sten Baneers jernn hade inschippett, icke war tillstädes att försware sig, och förschriffne Hans Brun allenest beropede sig på en benämd Knut, som skulle haffwe boet på Södre malm (then nu borthe war och han icke wiste till att finne), att han förschriffne 7 faath jernn aff honom hade bekomitt, och kunne icke dogh medh sådan wittne, skääl och bewys leede samme stulne jern sig iffrå in till honom, såsom S[we-rigis] lag förmäller, att enom bör sig vrtiuffwett göre; derföre bleff så affsagt och för rettwüst kent, att welbemälte her Steen bör haffwe allt sitt jern igen aff förschriffne Benedictz och Hans Bruns godz, så well de 4 faath jern, som icke finnes, som de 13 faath, som h[ans] h[ärlighe]tz wapn står vpå och hoos dem beslagne äre. Och skall offthenämpnde Hans Brun stelle borgen för sig, och dett öffrige Benedictz godz, som her finnes (effther han icke är sielff tillstädes) stå i qwarstadh, om någon icke will derföre i borgen gå, till theß de lagligen haffwe giortt sig vrtiuffuatt ∞.

Anders Larßon, Hans Vlfzson.

Samme dag talede Anders Larßon till Hans Vlfzsonn om de 200 daler, som han hade waritt god före på sin swågers Per Swen-

Bons wegne att betale Oluff Larßon, boendes i Elffzborg, nu näst förlidne jul, och ändog Hans hade någre endtskyllinger förebare, så bleff dog så affsagt, att effther Hans hade her för retten sagt godh för förnämpnde sin swåger, derföre bör och skall han på hans wegne samme summa betale. Menn hwadh interebet tilkomer, som Anders på sin broders wegne fordrer vpå, bleffwe godhe män förordnede, som der vm randsake och dem emellen reckne och seden förlÿke skulle ∞.

Mordh.

Än samme dag stälthes en qwinne för retten, benämpnd Walborg Jacobz dotter, född i Österreker by vdi Östuna sochn, för för thet hon hade mörtt sitt barn, meden hon tienthe på ladegården. Bekende, att fougten i Broo heredt, Anders Peerßons dreng, Raßmus Grelßon benämpndh, åtte samme barn medh henne, och 14 dager seden thet wart födt och christnet, hade hon satt tummen vnder strupen coh så mörtt thet. Bleff vpsat till wÿdere randsaakning.

29 aprilis.

[8]

Borgmestere och rådmän.

Appellation.

Samme dag appellerede Hans Haßes fulmechtige Tileman Cornelius vnder rÿkzens högwÿse råd h emooth den dom, som vdi nästförlidne rådstuffwe dag affsades emellen samme Hans Haß och Henrich Inße.

Henrich Inse talede till Blasius Dundi om 200 daler och dett interebe, som der aff borde gå, meden Blasius hade samme peninger ∞. Blasius tilbödh att wele förschreffwe honom att anamme samme peninger i Elffzborgh, menn interebet sade han, att Henrich hade tilsagt honom fritt för den handstreckning, som han her för honom gjorde. Der till nekede Henrich, och [de] bekomme förthenskuldh öffwermän, som dem om interebet förlÿke skulle ∞.

Mårten Henrickson vpbödh enn sölffslÿde om 14 lodh, som han hade i panth aff Peer Swenßons hustru för 6 $\frac{1}{2}$ — 1:0.

Påwell Saß klagede, att Gilbert Sölber och hans hustru hade swickligen och bedrägligen handlett emoth honom och hans salige

hustru, och begäredede förthenskuldh, att han måtte stelle borgen för sig, till theß hans hustrus erffwinger komme medh honom till städes $\circ$.

Nils Tydickeson iffrå Ångermanelandh klagede, att han hade länth Gilbert 7 daler, 10 öre mindre, derföre Gilbertt hade satt honom ett sölffbelthe i panth, hwilkett hann falskligen och medh list bekom igen, och haffwer nu både samme panth medh peningerne. Herföre haffwer Gilbertt stellt borgen.

[8 v.]

6 majj.

Borgmestere och råd.

Morten Henrickson vpbödh sölffslödenn — 2:o.
Cristoffer Bagge gjorde sin borgere eedh och wann borgerskap.

Philip beckers testamentarius.

Samme dagh wittnede Hans Danckwart, Johan möller och Clemet möller, att Philip öfwer becker hade vdj sitt ytterste giortt Henrich Thoß till sin testamentarium att anamme sitt efftherlatne godz till sig, och bleffue medh thet samme förordnede theße efftherschrieffne, att de thet skulle lathe vpskriffwe: Jacob Iwarßon, Henrich Balck, Herman Skilling och Hans Fougt $\circ$.

Att randsake om skadegeldh och interese, som Hans Röper på Melcher v. Hilstens erffwingers wegne fordrer aff Melcher Folger, bleffwe theße efftherschrieffne der till förordnede: Henrich Simonßon, Berent Jönßon och Gynthe Olßonn, Wilchen möller, Henrich Benick och Wolter Laurentz.

Samme dag lade Henrich Benicken i rettenn denn dom, som rykzens högwäse råd had vthgiffwit anno 74 thenn 28 junij emellen salige Wenceslao Heroldh och Hans skredder, borger i Lybeck $\circ$.¹

Blasius Dundi påminte i rettenn, att Zacheus Lehusen icke hade hållitt thet affskeedh, som her på rådstuffwen honom förelagt

¹ Se den tryckta editionen sagda år, s. 511 f.

war, nemligen att han skulle till nästkomendes midfaste ware her tillstädes medh beskeed iffrå her Henrich Gyllenstierna.

8 majj.

Siffridh Nilßon vpbödh Joenn Karskz hus — 2:o.

Anders Jönßon vpböd Anders Buddes tomt — 2:o.

Philpus Perßon vpböd Joen Joenßons efftherleffwerskes hus — 3:o.

Michell Olßonn vpböd halffparten vdj Peer Olßons Törfastz [9] efftherleffwerskes korßwreckz hus — 2:o.

Nils Erichßon vpböd dett hus widh Norre portt Oluff Swerkerßon sitter vdj sampt trästuffwen medh grunden och enn tomt der nidenföre, som frw Alffrid åth haffwer — 2:o.

Henrich Balck opböd en tomt synnen för Raßmus Bagges hus, hörer Oluff Påwelßon i Arboga till — 1:o.

Hans Hanßon Bilfeldt vpböd fru Estres hus — 3:o.

Morten Henrichßon vpböd sölffslýdenn — 3:o.

Morten Anderßon vpböd en sölffpanth widh paß om 400 lodh, som Hans Skultt haffwer pant satt hans fader Anders Olßon — 1:o.

De, som haffwe intagitt och herbergerett fremende gester och der vm icke på slotthet tilkenne giffwit, skole böthe — 10 daler.

Item de, som haffwe lagt skotterne boder emoth förbudh, skole och böthe — 10 daler.

10 majj

sothe för rette Nils Hanßon och slotzfougten Erich Larßon sampt borg[mestere] och rådh.

Morten Anderßon vpböd denn pant, som hans fader hade aff Hans Skultt — 2:o.

Item en panth, som samme hans fader hade aff Jören Helsingz hustrv — 1:o.

Gilbert Sölber, Lucas Lamj.

Samme dagh kom Gilbertt Sölber fram för retten och taleder till Lucas Lamj om 130 daler, som en, benämpndh Gilbert Straken,

för någre åhr seden skall haffwe bleffwitt honom skylligh, för hwilke peninger Lucas Lamj hade waritt borgeßman. Och sådant till att bewyse, lade han fram en schriff, der vnder offthenämpnde Lucas sitt signet satt hade, så lydendes:

Bekennes jag Lucas Lamj, borger i Stockholm, att ware godh för Gilbertt Straken vm allt thet tilltaal, som Gilbertt Sölber haffwer förschriffne Gilbertt Straken medh rette till att tala. Til wiße vnder mitt signet. Datum Stockholm then 1 nouembris anno 78.

[9 v.] Her till swarede Lucas Lamj, att han aldrig hade förstædt eller hörtt, att förschriffne Straken skulle haffwe waritt Gilbertt Sölber någre peninger skyllig, myëckit mindre der vm gået i lyffte för honom, vthenn när han förnam aff Gilbertt Straken, att han her på malmen bysatt war, sade Lucas god för honom till lagh och rette. Då lade Gilbertt Sölber fram her Peer i Gärnes och Laße vnderfougtes her widh slotthet wittnisbreff, der vdj förmältes, att de hade hörtt aff Gilbertt Straken, thet han hade bekent sig ware skyllig Gilbertt Sölber 108 daler.

Thette och annett theres widlöfftige tilltaal, swar och gen-swar bleff öffwerwägitt och medh flyt randsakett, och fans vdi thenne saak theße efftherschriffne twiffwelz mål, först att Gilbertt Sölber icke hade aff Gilbertt Straken (hwilken schriffwe kunne) någon handschriff eller then ringeste bookstaff och bewys, der medh han kunne lagligen kreffie förschriffne peninger; till thet andre så förmåler och dett borgens breff, som Lucas hade vthgiffwitt, icke att han hade gåett i lyffte för någre peninger vthen sagt godh för karlen, att han skulle sware till lagh och rette; till thet tridie, då förschriffne her Peer i Gärne, som vdi retten till städes war, bleff tillfråget, hwar vthaff thet förorsakedes, att offthenämpnde Straken hade bekent sig ware skyllig Sölber de 108 daler, som vdi hans vthgiffne bekenilße förmälles, swarede han, att de begynthe trätthe sin emellen, men hwar vm thet war, gaff han inthet acht vpå, och då skall Straken haffwe bekent sig ware Sölber förschriffne peninger skyllig, och när samme her Peer tilfrågedes, vm han wiste och medh ett gott samwett tröste swärie, att förnämpnde Straken war Sölber förnämpnde peninger skyllig och att de ähnnu wore obetalthe, der sade han neÿ till. Så berettede och Laße vnderfougte, att han kom till städes, der Sölber och

Straken wore i trätthe tilhope, och skilde dem åth. Då hörde han, att deres trätthe war vm skuldh och betalning, menn huru myckitt *thet* skulle ware, wiste han icke; till *thet* fierde haffwer Gilbertt Straken leffwett widh paß vdi 7 åhr effther then tydth, att Lucas hade gåett i borgen för honom, och 3 eller 4 åhr, seden *förschriffne* her Peer och Laße vnderfougte hade vthgiffwitt sine witt[n]isbreff, och vdi midler tydth offthe waritt vdi Gilbertt Sölbers hus till gäst, innen hwilken tydth samme Sölber well hade kunnitt och mått fordrett honom för rette, om han elliest hade waritt honom någett skyllig ∞. Och hwadh Lucas Lamj tilkommer, så är och thette feel på hans syde, at han vdi *förschriffne* 7 åhr, synnerligen meden förnämnde Gilbert Strakenn så offte haffwer waritt her i staden, icke haffwer vpsagt sinn borgenn och medh alffwar fordrett sitt [10] lyfftes och borgens breff aff förnämnde Gilbertt Sölber. Och effther thenne saak haffwer waritt så owiß, twiffwelachtig och blindh vpå taga, att man medh ett godt samwet icke haffwer kunnitt fälle någon dom them emellen, vthen hwar haffwer tilbuditt sig wele vplegge 3 ♢ och stige der iffrå, derföre och vpå *thet* att de någerledes måtte bliffwe åthskilde, bleffwe sex aff borgerskapett, deres egne landzmän, som både kunne förstå theres tungemåll, så och någett kende och wiste aff begge parternes lägenheet, tilskickede, att de saken dem emellenn förlÿke skulle, der medh och samme parter skulle lathe sig nöye ∞. Och haffwe samme gode män någre dager der effter in för retten på Stockholms rådhus berettett, såsom de och sedenn vnder deres försiglinger haffwe schrifftligen inlagt, huru de haffwe saaken parterne emellen förlÿkt och fördragitt, lydendes ordh från ordh, som her effther fölier:

Bekennes wÿ efftherschriffne Blasius Dundj, Henrich Eller, Albrecht Klement, Anders Haguns, Andres Lamj och Rÿkhardt Petterßon, effther stadthollernes och borgmesternes befallningh att haffwe randsakett een saak emellen Lucas Lamej och Gilbertt Sölber, nemligen att Lucas Lamej skulle haffwe waritt godh för salig Gilbertt Strakens gældh, som han Gilbertt skyllig war, hwilken saak och handell aldeles så blindh och mörck war, att wÿ inthet annett kunne förnimme eller förstå, åhn att Lucas Lamej skall förnämnde Gilbertt Sölber på samme saak inthet skyllig ware, menn effther thett att the samptligen medh begges theres wilie haffwe wäldgiffwitt oß i händer på en godh förlÿkning och allt

yttermere klander eller tilltaal anthen för högre eller lägre ständer effther thenne dag, haffwe wÿ effter wårt ringe förståndh icke kunnitt annett döme eller seÿe effther de bewÿs, som de på både syder hade, ähn att Lucas Lamej war förnämpnde Gilbertt Sölber inthet skÿllig på samme saak, dogh för all wÿdere olycke, kÿff och träto och för Gilbertt Sölbers fattigdom skuldh skall Lucas Lamej giffwe honom 20 daler vdi swenskt mÿnt, som nu går och gengzse är, hwilkett the och samptligen samptÿck[t] och bewilgett haffwe, så sant hielpe oß Gudh alzmechtig, och att så vdi saning är vnder alles wåre signeter. Datum Stockholm then 13 maij anno 1587.

[10 v.]

En finsk bonde Nils Erichson om arff.

Samme dagh kom en finsk bonde, benämpndh Nils Erichson i Swidala, fram för retten och taleden nu såsom någre reser tillförenne på ett arff effther sin halffbroder Eskell Michelson, fordom wår medborgere, framleggendes ett breff, som vnder häredz höffdingen och fougten vdi Södre Findlandh hade försiglett och vthgiffwitt, förmällendes, att en bonde och en hustrw wittnade, thett förnämpnde Eskill Michelson hade der i Findlandh ärfft till 60 r , thet the medh sin eedh, när vpå kraffdes, stadfeste wille. Och menthe samme Nils Erichson, att effter Eskill hade der ärfft, förmodde han sig haffwe rett atth ärfwe honom her igen. Då stodh vp i retten två besworne rådmän, Jacob Iffwarson och Michell Olsson, lathendes förstå, att samme Eskill Michelson hade lagligen giffwit sin sÿsterdotter Karin Henrichsdotter för hennes trogne tienist, som hon honom i sin långlige siukdom bewÿst hade, allt thet han åtte både i löst och fast, såsom stadzens tenckebook och thett breff der vpå vthgiffwitt är thet och wÿdere förmälle. Thesligistt wittnade och bekende de samme rådmän ytterligare, att den tÿdh förnämpnde Michell gjorde samme sitt testamenthe frågede de honom, hwadh han hade för erffwinger i Findlandh, och vm han der någett ärfft hade. Då swared han, att han hade två samsÿstrer och medh dem slätt inthet ärfft, icke till 4 daler, och nu på sin sotheseng legett vdi siw åhr, deß förinnen ingen aff hans sÿstrer eller någon annen hans slächt honom besöcht hade, menthe förthenskuldh sig haffwe godh rett till att göre aff sitt afflinge godz, hwadh han wille. Thette bleff öffwerwägitt, och effther de wittnesbörder, som i offthenämpnde Nils Erichsons

wittnesbreff stode förmälthe, wore hwarken laggille eller vpå heredzting ähnnu eedfäste, som lag förmäller, och her emoth funnitt icke allenest sådan skääl och bewys, som stadzlagen vdi thet ytterste capittell i jorde balcken vthwyser och kräffwer, vthen offthenämnpnde Eskill haffwer leffwett ett åhr, seden han samme testementhe giorde och bebreffwede, och sin wilie aldrig ther vdi förändrett, innen hwilken tydh wäl tilbörigitt waritt hade, att förnämnpnde Nils hade honom besöcht och der vpå talett och klandrett, thett inthet skedt war, derföre så dömdes förschriffne testementhe fast och öruggeligen widh macht att bliffwe o.

13 maj.

[11]

Nils Hanson sampt b[orgmestere]
och r[åd].

Jacob Simonson och hans hustru
Kirstin Grelz dotter.

Kom för oß i sittierende retten Kong:e M:ttz tienere och byßeskütter Jacob Simonson sampt hans ächte hustru Kirstin Grelzdotter och goffwe tilkenne, att effther de wore barnnlöse och ålderstigett folck och hwadh som de nu åtte war theres afflinge godz och ingen parten hade någett efther syne föräldrer eller slächt, derföre goffwe de aff en godh wilie och rett echteskapz kärleck hwar annen welbetencht aff berådde mode hwar tridie peningh aff alle syne ägedeler både vdi löst och fast, inthet vndentagendes, och till en kärlig förbättring ett förgyltt sölffbelthe vm 40 lodh, så att hwilken dere, som Gudh täckes lengzst vnne lyffwett, skall samme tridie peningz gåffwo sampt med förschriffne sölffbelthe effther den andres dödelige affgångh för vth för allt annett arff emot alles deres erffwingers mothständh och insager niuthe och beholle qwitt och fritt för alle åtalere, både födde och ofödde, till ewärdelige äger. Och effter de wore begärendes vthaff retten her vpå schriffbligitt bewys, haffwe wy them thet icke welett neeke vthen, sampt thett att förschriffne ärende är vdi tenckebogen inschriffwit, them och thette öpne breff vnder vårt stadz insigle latidt meddele.

Jost Lambrock och Gerloff Bonus.

Samme dagh kom Jost Lambrock fram för sittierende retten och gaff tilkenne, att en, benämpndh Gerloff Bonus, hade först waritt

honom skyllig 320 daler, som Gerloffz handschrift förmäller, der vpå han hade betaltt Jost 88 daler, så att *thet*, som tilbake stodh, war 235 [*sic*] daler, och effther samme Gerloff hade till att kreffie hoos Kong:e M:tt $\simeq$ 362 daler och vm sin betalning war wüst till fougten widh Westerwÿk, Oluff Esbiörnßon, derföre hade Bonus¹ giffwitt Jost Lambrock medh ett sitt sändebreff befallning, att han hoos samme fougte skulle anamme förnämnde 235 daler på hans wegne, men förschriffne Bonus haffwer 4 åhr der effther wüst Hans Berms, hwilken han war skyllig 200, in på samme fougte, och allthenstundh Hans Berms fulmechtige Petter Seger, nu närwarendes, icke will tråde iffrå samme skuldh och rest, som Gerloff haffwer wüst Hans Berms vdi, vthen holler sig alldeles ther widh [11 v.] (dervdi Jost mener sig skee orett och förnär, effther han så mång år för ähn Hans Berms war der förtröstett vm sin betalning), begärede förthenskuldh sententie och dom, hwilken dere som skulle ware närmest att kreffie sin betalning hoos högmechtigiste Kong:e M:tt $\simeq$.

Thette bleff vdi randsaken vptagitt, och när begge fulmacherne, som Gerloff Bonus hade vthgiffwitt, bleffwe öffwerläsne, befans icke allenest Hans Berms öpne fulmachtz breff ware krafftiger och mere skääl och bewÿs haffwe ähn den, som Jost giffwin war, vthenn förnämnde Jost haffwer vdi midler tÿdh försummett och drögt medh saaken och icke så alffwarsamligen fulfölgt och fordrett på sin betalningh, som honom borde. Hwarföre är så dömppt och affsagdt, att förnämnde Petter Seger på Hans Berms wegne är närmer och bör för Jost Lambrock anamme sin fulle betalningh, förnämnde 200 daler, vthaff den skuldh, som Gerloff haffwer aff högmechtigiste Kong:e M:tt $\simeq$ att kreffie. Seden må Jost i vnderdånigheet fordre de 162 daler, som aff samme skuldh öffwer bliffwer, menn de 73 daler, som ähndå i summan feler, haffwer han att holle sig till sin man, Gerlingh Bonus, som haffwer förwißett honom sin betalning medh rede peninger i Lybeck, hwad som han her i rikett icke bekomme kan, såsom hans breff vthwÿser $\simeq$.

Jacob v. Bågen och Lucas Kope.

Ån samme dagh kom för retten Jacob v. Begen, som hade waritt Andreas Lorichz tienere, giffwendes tilkenne, att anno

¹ I ms. står: 'Bomus'.

1581 hade Lorich schriffwitt medh Lucas Kope, nu närwarendes, till förschriffne Jacob och förmant honom, att han skulle beflöte sig vm att inkreffie de peninger, som samme Lorich hade her i rykett vtheståendes, och förskaffe honom dem med thet förste tilhonde. Och effther han hade då icke mere aff samme skuldh inbekommit ähn 200 daler och förnam sin husbondes nödh, togh han der till aff sitt egitt, som han i förrådth hade liggendes, 3 lester oßmundz jern och leffrerede Laurentz Filtzer både peningerne och jernett, begärendes aff honom fläteligen, att han wille medh förnämnde Lucas Kope (den han nu bäst vm samme ärende betrodde, effther han medh Lorichz werff her innskickett war) öffwerschiffwe hoos sin herre Simon Bard vdj Dantzick så många peninger, som her vpå belöpe kunne, nemligen 300 daler. När Jacob samme wäxlebreff af förnämnde Filtzer bekommitt hade, öffweranthwardede han thett förnämnde Kope och badh honom wenligen, att han skulle anamme penningerne till sikh aff förnämnde Simon Bardh och stelle dem förnämnde Anders Lorich tilhonde, thet han och loffwede att wele vthrette, men då Lucas kom öffwer till Dantzick och hade vpburitt peningerne effther wägze breffwett, leffrerede han der aff slett inthet förnämnde Andreas Lorich vthen behöltt dem inne medh sig, såsom samme Lorichz breff, thett han anno 1582 hade förschriffne Jacob till schriffwitt, vthwüste och Lucas icke neke kunde. När Andreas Lorich förnam sig aff förschriffne Lucas ware bedraginn, skreff han förnämnde sin tienere Jacob ähnnu ytterligere till, att han skulle medh flät fordre på hans betalning, och allthenstund Jacob hade sig beklaget vdi sin schriffwelße till Lorich, thet hann hade icke allenest inge tärepenger vthen och vthlagt 100 daler aff sitt egitt, gaff Lorich honom befalning att anamme till sin förtäring aff Lucas (ehwar han honom beslå kunne) de peninger, som han i Dantzick på wegzebreffwett vptagitt hade. Och effther Jacob hade nu funnitt offthenämnde Lucas her i Stockholm och nekede sig ware plichtig att betale förschriffne peninger, begärede offthenämnde Jacob derföre, såsom han sig och till retten ödmiukeligen försåg, att Lucas motte legge fram bewys, thett han anthen hade leffrerett Andres Lorich samme peninger eller vthlagt dem i hans skuldh och gäldh, eller att de äre honom vthaff någon rett efftherlathne och tildömde. Hwar han thette icke göre kunde, att han då måtte vthen länger förhalningh

[12]

och endtskyllen til fridz stelle och betale honom förnämnde 300 daler med intereße och skadegäldh $\s$.

Emoth thenne Jacob v. Begens framsettning gaff Lucas Kope till swar, att Andreas Lorich hade well mere iffrå honom än förnämnde 300 daler kunne förslå och elliest giortt honom myëkin hinder, i thet han hade i Dantzick brandskattet hans skip, så och i Dörpt latid stelle honom vdi rette aff en sin tienere, Christoffer Gerres benämpndh, för hwilkett tilltaal allt hans godz är i förnämnde Dörpt arresteret wordett, der han och ähnnu om förnämnde saak i rette henger, såsom han thet medh then wendiske secretererens Clementz Artus försiglede wittnisbreff, thet han medh egin handh hade vnderschriffwitt, hwilkett i retten vpläsitt bleff, sampt någre flere wittneßschriffter, som han framlade, bewyße wille så santh ware. Och menthe förnämnde Lucas Kope förthenskuldh sig icke plichtig eller skyllig ware att sware twenne städz till en saak, synnerligen meden han allrede i Lyfflandh för samme tilltaal aff förnämnde Lorichz tienere Garres, så och aff qwarsettningen på sitt godz stoor skade lyditt hade, begärendes wethe, vm samme wittnesschriffter måtte för fullt och giltt vptagne bliffwe.

[12 v.] Thette bleff öffwerwägitt, och effther de wittnesbörder, som de twenne borgmestere aff Narffwen, nemligen Dionisius Yxekull och Hans Person, ithem rådmannen aff Dörpt Ernest Lindthorst in för Kong:e M:ttz $\s$ tro mann och stadtholler på Narffwen, den edle welborne herre, her Christer Gabrielßon, fryherre till Mörbjö, giffwitt hade, hwarken woro eedfäste eller någett der vm rörde, att Lucas Kope vm förnämnde 300 daler, som förschriffne Jacob v. Bågen nu taler vpå, haffwer i Dörpt waritt söcht och i rette stäldt, derföre kunne dhe icke achtet fulkomlige och krafftige nogh, men hwadh förnämnde wendiske secretererens wittnesbreff tilkommer, der vdj saaken nogsambligen war vthtrÿcht och förmältt, hade wel mått bliffwitt recknett fast och krafftig nogh, hwar thet elliest, effther som Swerigis lagh äsker och kråffwer, hade der brede widh waritt besworitt eller och offthenämnde Jacob v. Bågen vthen sådan eedfestning hade welett lathe sigh nöye och behage $\s$. Bleff förthenskuldh så affsagdt (såsom Lucas thet sielff tilbödh) att wele och skole till näst komendes Michaelis förskaffe krafftigere och fulkomligere bewyß iffrå Dörpt her in, thet han om offthenämnde 300 daler, som Jacob v. Bågen taler vpå, står

ähnnu i Dörpt vdi rette. Och när sådanne bewys kommer, skall han iffrå thenne retgång ware frÿ och löös. Och bleffwe begge parterne på Stockholms slott inför de ehrlige, welbördige och högachtede gode män, som i slotzloffwen äre förordnade, så förehollitt, att de skulle möthe och sware hwar annen vdj Lÿfflandh, der som saaken först begÿnth är och ther vthfören. Vdi midler tÿdh skulle de stelle hwar annen nögachtig borgen för all iniurie, ähreröigt taal, hinder och skade, som den ene kan haffwe den annen till att tale, effther som dhe på både sÿder protesteret haffwe.

Panth vpbudin.

Morten Anderßon vpböd den sölfpanth, som Hans Skult hade satt hans fader — 3:o.

Ithem den pant *hustrv* Kirstin Jören Helsingz hade vtsatt — 2:o.

Målmän.

[13]

Samme dag förordnedes Matz Jacobßon att ware sampt medh Jacob skredder på Södremalm målzman för Pawell skinneres barnn ∞.

Michell Henrichson presenterede¹ i retten en handschriff, som framlidne M. Jörenn byßeskÿtter hade vthgiffwitt på 13 skippundh stångeiern, som han bekende sig ware skÿlligh salige M. Arenn.

15 maj

sothe för retthe her Göstaff Banner till Diurßholm, Nils Hanßon, borgmestere och rådmän.

Michell Olßonn vpbödh ett halfft korßwirkz hus, som hörer *hustrv* Anna Peer Olßon[s] till — 3:o.

Henrich Balck vpböd Oluff Pawelßons tomt — 2:o.

Nils Erichßon vpböd dett hus wid Norre portt, som Oluff Swercherßon hade köp[t] aff *hustrv* Lÿcke och hennes mans erffwinger; item the 2 tomtpter der westen före, som fru Alfrid och Tönius skredder såldt hade — 3:o.

Siffridh Nilßon vpböd Joen Karskz hus westen till — 3:o.

Peer Jönßon vpböd M. Johans, skolmester i Eneköping, hus widh Södre portt — 1:o.

¹ I ms. står: 'presenterere'.

Effter en gamell sedwane vploses samme dag stadzens priuilegier och statuter för den menige man, och seden förordnedes och sattes nye embeter i stadenn, såsom embetz boken vthwyser.

[13 v.]

29 maij.

Nils Hanßon, Erich Matzson och Erich Larßon
sampt b[orgmestere] och r[åd].

Peer Jönßon vpböd M. Johans hus widh Södre portt — 2:o.

Morten Olßon vpböd Clemet Larßons trähus vdi Hans Skillingz
grendh på södre sydenn — 1:o.

Anders Jönßon vpböd Anders Buddes tomt — 3:o.

Benedictz Claeson.

Samme dagh namngaff Beneditz Claeßon, borgere vdj Ljöbeck, sine fängeßmän, som honom hade såldt jernett, thet her arresterett wartt för thet jern skuldh, som her Sten Baneer mist hade, der aff någre faat iblandh Beneditz jern funne wore, och hade bekomitt aff hwar, som her effther fölier:

Aff Zacheus Lehusenn — 2 faat;

Matz Peerßon, borgere her i staden — 4 faat;

Petter Wernick på Morten Trutz wegne, hwilken war en fremende — 5 $\frac{1}{2}$ faat;

Hans Mejer, en fremende — 6 faat, her aff fans 4 faat, som her Stens sköldemerke war lykt, på schriffwit.

Thett skötzt vp, effther de samme men icke wore tilstädes.

Dråp.

Samme dag stälthes för rette en, benämpndh Karll Anderßon, hwilken war en aff her Lars i Borbys stiuffzöner, och bleff aff rýkzens profoß, Jören Sölbeck, anlagett, att han hade vthen all skälig orsaak aff onsko och öfwerdådigheet bedriffwitt dråp på den edle och welbördige herres, her Sten Banners fougte widh namn Matz Biur, som ähnnu låg obegraffwin, och begärede rett på honom.

Samme ärende bleff granneligen randsakett. Och bekende samme Karll Anderßon, att han tillförenne aldrig hade kendt förschriffne Matz Brun [sic] eller någon trätthe haftt medh honom vthen söchte effther en högborne furstinnes, fru Sophies, hertiginne till Saxen o,

tienere, benämpndh Nils Höös, som honom på lyff och liffwerne vndsagt hade, och kom in till Hans murmester och frågede effther honom. Der kom han strax sig till olycke medh Matz Biur i trätthe, och när de kome nidh på gathen, hände sig den olycke. Hans murmester bleff framkallett, hwilken widh sin siel[s] saligheet wittnade, att när Karll kom i hans hws, frågade han effther Nils Höös, och då begynthe han och Matz Biur komme medh hwar annen till orde. [14] Men hwadh deres taal war, gaff hann icke synnerlig acht vpå, effther de ingen trätthe medh hwar annen hade, vthen ibland annett dett han badh Karll sittie och dricke vth en kanne ööl, som inkomin war. Och Karll wille nu wetha, hwar Nils Höös war. Swarede Matz: 'Will tw ändeligen tale medh honom, då will iag well wyse digh, hwar du skaltt finnen, och der tw är till sinnes att slås medh honom, då will iag seye tig, att tw finner en karll för tigh'. Och medh thet samme ginge de både vth, och som han kunde tencke, då äre de strax på trappen bleffne oens, ty när han såg vth igenom fenstrett effther Matz, bleff han warse, att der war sorll på gathen, och i thet samme han kom nid, skedde skaden. Så wittnade och någre, att Matz Brun [sic] haffwer städt nidre i grenden och Karll vppe på gathen och mant Matz till sig och sagt: 'Tw steg will iag tråde vnden för tig men icke thet tridie eller någet wydere'. Der haffwer Matz komitt till honom och war öffwer druckin, och hade de icke öffwer tw eller try streck tilhope, för ähn Matz kastede werien iffrå sig och hade då allrede fått tw sting, thett ene i armen och thet andre i bröstett, der aff han strax på gathen föll dödh nidh. Och effther samme Karll Anderßon sielff bekende, att han gick och frågede effther then, som honom på lyffwett vndsagt hade, war iu wist vpåtage, att han war vthgångin medh berådt moodh till att göre skade, och kunde icke medh någon wittne och skääl bewyse, att han aff trångmäll och nödwärn hade giortt samme drap. Derföre, meden han och wid färske gärningh fångin bleff, kunde ingen aff dem i retten såtto, frye hans lyff, vthenn effther som Swerigis lag vdi thet . . . cap[itlet] i dråpmålen förmålles, dömd vnder swärdett, och bleff 3:ie dagen der effther afflyffwett.

Doctor Bertolomeus loth förstå vm den sorglige lägenheet och olycke, som sig tilldragitt hade medh ett aff de minste hans barn,

hwilkett han hade betrodtt een sin pige till att kläde, mathe och sköthe, thet hon aff oachtsamheet hade sluthet vdi en fällebenck, der thet är qwäfft och dödt bliffwit. Och ändogh han kunde well tänckia, att thet icke war skedt aff wannertt eller argheet, hwarföre han och icke hade achtet her vm tale, men effther en prest, her Peer benämpndh, haffwer icke allenest sagt vthen och schriffiligen [14 v.] latid förstå, att flere än pigen i samme hws skole finnes skyllige till barnzens dödh, derföre war D. Bertolomeus förorsaakett att röre denne saak och wille wethe, hwem han dermedh menthe. Thette bleff vpskuttidt, effther thet förnämpnde her Peer, Johann Bagges capellan, icke war tillstädes.

Pigan gjorde sin endtskyllen vdi så motto, att meden hon war vthe aff stuffuuen, hade en annen piga tagitt barnnett vthur den follebenck, som thet plägede ligge vdi, hwilken hon strax till sluthede och lade samme lille barn vdi then benck, som de andre barnen wore wane att ligge, och när nu hon, som plägede sköthe thet lille barnett, kom in och fick se de större barnen ware vppe, menthe hon, att thet lille barnett hade och waritt vpstånditt, effther theß sengebenck war åtherslagin, slogh så medh thet samme theres seng tilhope, icke achtendes, att barnett war der vdi, effther och samme barn icke plägede ligge der.

31 majj.

Nils Hanßon, Erich Larßon,
befalningzman på Stockholms slott, samt
borgmestere och rådth.

Hans Kranck, Peer Olßonn.

Same dag klagede Hans Kranck secreterer öffwer Peer Olßonn, borgere her i Stockholm, att han hade öffwerfallitt Hanßes swäre vdi hennes egin hus i samtingz marcknett medh en hoop onde och onyttige ordh och der öffwer wåldsamligen intagitt en hennes gatheboodh, som hustru Margreta Matz Perßons aff henne vdi 30 åhr legt haffwer. Thesligistt skall och Peer Olßon haffwe på samme tydth latidt falle någre onyttige och fåfenge ordh vm Hans Kranckz hustru.

Effther thet Peer Olßonn nekede till allt thette och menthe sig kunne få bewys aff hustrv . . .,¹ Kranckens swäre, der medh

¹ Plats är i ms. lämnat för det ej utsatta namnet.

hon sielff skulle honom endtskällige, och elliest att Törkill sampt hon hade honom samme boodh medh godh wilie vplatidt, och hans drenger hade henne inne, förr ähn som han kom der, derföre bleff *thet* vpskuttitt, till theß att her vm bewyß iffrå Strengnäs komme, ändogh man hade gerne sedt, att saaken hade mått wenligen bliffwe affhandlet.

D[octo]r Bertolomeus och her
Peer Tomæ.

[15]

Än samme dagh bleff denn zedell, som her Peer Tomæ hade schriffwit Anders Larßon till, vpläsin, der vdi hann begärede, att pigan, som war komin i skuldh för doctor Bertolomej barn, icke måtte bliffwe för hastigt straffett och allene stå plicht, tÿ *thet* wore tilbefruktendes, att flere bliffwe skällige, som i *thet* husett äre. Och frågedes her Peer till, hwem han menthe att skulle ware skällig till barnzens dödh. Der till swared han ingenn kunde eller hade någett sådant tillmätidt, vthenn honom sÿnthes, att pigenn så well som alle andre kunne der vdi ware oskällige, och förthen-skuldh aff en christelig kärleck giorde förbön för pigenn. Menn effther sielffwe bookstaffwen annerledes lydde, bleff han steldt i borgen att stå in för capittelett till swars, vm *thet* så på kraffdes ω . Och bleff sedenn pigenes saak öffwerwägin. Och såsom doteren [*sic*] sielff icke täachte eller tillmätte henne, att hon aff argheet eller skalckheet skulle haffwe slagitt bencken åther vm barnett och *thet* welett döde, så kunne och de i retten såtto icke finne, att *thet* skall ware medh hennes wilie skedt, vthenn (*thet* Gudh bättre) samme olycke är aff högh wådhe händh. Och der som d[octo]r Bertollus [*sic*] begärede, skulle hon bliffwe hollinn till att göre honom sex manne eedh, der vm han skulle sig medh sin hustru och Anders Larßon sampt flere sÿne wenner berådslå ω .

Oluff Hemmingzson och hans hustru.

Samme dagh kom för sitttiende retten Oluff Henningzßon, borgere her i staden, och hans käre hustru Agneta Matzdotter, giffwendes tilkenne, att effther de wore barnlöse folck och her effther icke hade någre lyffz arffwinger sig emellen till att förmode, terföre goffwe the hwar annen welbetencht medh berådt moodh aff en godh wilie och rett ächteskapz kärleck effther stadzlagen hwar

3:ie penningh aff alle syne ägedeler både i löst och fast innen stadz och vthenn, som the nu åtte och än her effther igenom Gudz nådige försyn förwärfwe och bekomme kunne, så att hwilken there, som lengst leffwer, skall samme 3:ie peningz gåffwe effther then andres dödelige affgång niuthe och beholle till ewärdelige ägendom för vth för allt annett arff och emoth alles theres erffwingers mothståndh och insager, vpå hwilkett de hwar annen rechte handen och vplade sin fridzskillingh effther lagen.

[15 v.]

10 juni

sothe för rette Nils Hanßon sampt borgmestere och rådmän.

Willam Dawidßon.

Samme dagh kom fram för retten wår medborgerske, salige Joenn Joenßons efftherlathne enkia, hustru Margreta Monsdotter . . .¹

[16]

Jost v. Vnsen.

Samme dagh stegh Peer Jönßon rådman vp i retten och gaff tilkenne, att Matz Mortenßon och hans sýskenn hade såldt wår medborgere Jost v. Vnßen sitt hus, liggendes östen widh Swartmunckegathenn sampt medh tompften der innen före emellen Waste Erichßons och . . .² hwus för 750 daler. Och effther han hade nu vthgiffwitt störste deelen aff förschriffne summa och nu Michaelis nästkomendes skulle giffwe, hwad der vpå tilbake står, så att hele suman skall då ware betaldh, derföre begärede han på Jostes wegne, hwilken och nu närwarendes stodh til stades, att thette köp för alle förefallende lägenheter skuldh motte bliffwe vdi stadzens tenckebook förtecknett och inschriffwitt, och vplade Jost 4 q i gudzpeningh.

Hustru Brita i Burestad [*sic*] vdi Waßunda s[ochn]

contra

Anders Larßon wårdschriffwere och hans
medharffwinger.

Effther thet att hestenn, som förnämpnde hustrv Brithe aff dem hade bekomit och til köpz tagitt, war oduxe, så att hon ingen nytte aff honom haffwe kunne, och de hade bekomitt samme hest igen,

¹ Texten är i ms. ej fullföljd. Återstoden av sidan är blank.

² Lakun i ms.

derföre sÿnthes inthet rettwÿsere ware ähn [att] förnämpnde Anders medh sÿne medarffwinger måge sielffwæ beholle sin hest och betale henne sin koo igen.

Tiuffwerÿ.

Samme dag stälthes för rette Christoffer Peerßon, född i Helmeby vdi Kimethe sochn, hwilken aff Peer Olßon och Wilkenn möller anklaget bleff för 7 faat oßmundz jern, som han hade stulitt, nemligen iffrå Peer Olßon 2 faath, iffrå Wilkenn 2 faath och 2 faat jern iffrå Engelbrecht Nilßon, alle tre borgere her i Stockholm, item 2 faat jernn iffrå en Vpsala borgere. Sameledes hade han söndersprätt ett segell, som hörde en bonde till och hoos förnämpnde Peer Olßon war insatt, der aff hade han tagitt så myçkit, som han till tröye och byxer behöffde, dem han på sig hade. Och effther denn klage, som öffwer honom i så motto gick, och hans egin bekennelße bleff han dömd till galge och gren, om han inge nåder niutendes warder. Men then 17 junij der näst effther bleff han stupet wid kåken och miste örenen, seden sendes till Salebergitt ∞.

Tiuffwerÿ.

[16 v.]

Än samme dag kom för sittende retten Matz Larßon, en knecht vnder Morten Larßons fenike, och gaff tilkenne, att en, benämpnd Adam, född i Östergötlandh, hade stulitt iffrå honom en sölfskedh om 4 lodh, hwilken han såldt hade Renholtts guldsmedh her i Stockholm för 14 öre lodett, såsom en greffwe Mauritz tienere wittnade, att skeden så såldh war. Och mente samme Matz Larßon, att förschriffne Renholtts, som hade köpslaget medh tiuffwenn, war plichtig att betale och vpfülle honom sin skade ∞. Och effther thett befantz, att förschriffne Matz hade sielfff fånget tiuffwenn och hade hwarken (såsom honom borde) först förspört sig, för ähn han satten, på thett att man hade måth wethe anthen thet skedde för gäldh eller tiuffwerÿ skuldh, icke heller leffwererett honom någenn wiß man vthen allenest en qwinne i händer, derföre bleff så affsagt, att stockmesteren . . .,¹ som då hade fångerne i anthwardningh, för hwilkens oachtsamheet skuldh förschriffne Adam war sluppin, skall innen 8 dager förskaffe honom tilstädes igenn eller betale skedenn.

¹ Lakun i ms.

Tiuffwerÿ.

Samme dag anklagedes stadzens timberman, Matz Monson benämndh, att han hade stulitt ett halfft faat jern ifrå Erich Nilßon kemenären nu förlidne pingedage helgdh. Och effther hans gerninger, dem han icke neke kunde, låge för hans ögen i retten, för hwilkett honom hade bort bliffwe bunden widh kåken, stupett och miste örenen, så bleff han dogh benådd der medh, att han skulle arbetha på slotthet.

Vpå samme dag kom och för retten hustrv Walborg Matz Jönßons, boendes i Sichtuna, och taledo till Oluff Henrichßon hööschriffwere om någett sölff, som han hade henne ifrå ω . Så effther om samme ärende är tilförenne på häredztingett randsakett och dömpdt och man her i rådstuffwen icke kenner sig haffwe macht förändre någon häredzhöffdinge dom, bleff thet skuttitt til her Göstaff Banner, som haffwer lagmans dom i her Erich Sparres stadh ω .

12 junij

sothe för rätte Nils Hanßon sampt borgmestere och rådmän.

Peer Jönßon vpbödh M. Johan Ericj hws widh Södre portt — 3:o.

Henrich Balck vpböd Oluff Pålweßons tomt — 3:o.

[17] Morten Olßon vpböd Clemet schriffweres tomt i Hans Skillingz grändh — 2:o.

Burgskap.

Caspar Lehusen gjorde samme dag sin borgere eedh.

Richard Potterßon [*sic*] gjorde och samme dag sin borgere eedh och wann burschap.

Richartt Potterßon.

Samme dagh kom Willam Dawidzßon fram för retten och medh händh och mundh vploth och leffrerede wår medborgere, försichtigh Richartt Petterßon [*sic*] den stenus partt, belägitt [*sic*] på Kinhestegathen, som samme Willam lagligenn köpt hade aff salige Joen Joenßons barn och honom nu nästförlidne rådzstuffwe dagh her vpå rådhusett hemblett wartt, thett samme han åther hade

såldt förschriffne Richard för 330 daler. Och bekende Willam in för retten, att han samme suma till godh och fulle nöye, then sidzste pening medh then förste, hade vpburitt, affhendendes förthen-skuldh sig, sin hustru, barn och theres efftherkomende förschriffne stenhus partt och tilägnede honom förschriffne Richard Potterßonn medh all sin tilbehörelße vdi lengd och bredd, aldeles såsom han thet aff förnämpnde Joen Joenßons barn bekomitt hade och förbemäldtt är, så att han, hans hustru och begges theres erffwinger thet qwitt, fritt och oclandrett för alle så födde som offödde åtha-[la]re till ewärdelige äge niuthe, bruke och beholle må och skall. Der vpå Richartt vplade sin fridzskilling effther lagenn.

Benedictz Claeson om järnet.

Än samme dagh producerede Beneditz Claeßon, en köpman aff Lÿbeck, fram vdi retten theße efftherschriffne Matz Peerßon, borgere i Stockholm, Zacheus Lehusen, Morthenn Trutze och Hans Meÿer, aff hwilke han hade köpt de 17^{1/2} faath oßmundz jernn, som her bleffwe arresterede på Marcus Näringz skip iffrå Dantzick för denn orsaak, att der iblandh war funnitt 7 faat järn, som her Sten Banners skö[l]demärke hade, och bewÿste Beneditz, att anno 86 thenn 12 nouembris hade han köpt aff förnämpnde Matz Peerßon 4 faath, och den 3:ie och 10:de bekomitt aff Zacheus Lehusen 2 faat jern, then 14 decembris aff en fremende, Morten Trutze benäpnndh, 5^{1/2} faat oßmundh, item den 8 nouembris och den 15 decembris köpt aff Hans Meÿer 6 faath oßmundz jern, hwilkett de och bestode, och bewiste huar aff dem sin fångesman. Och förthen-skuldh bleff samme Benedictz Claeßon känd oskÿllig och sagdh frÿ, ledig och lös för thet rÿchte och clander, som om honom war opkomitt för förschriffne [jern], der vpå han bekom stadzens breff [17 v.] och sigel. Och effther han leedh skade, i thet han oskÿllig miste sitt jernn, nemligen 10 faat, så bleff honom der emoth giffwitt lösth de 11^{1/2} faat jern, som han olagligen aff fremende köpt hade och effther lagen sampt med 40 marck wore förwarkede och förbruttne.

Melcher Folger och Hans Röper.

Samme dag bleff Kong:e M:ttz 8 dombreff emellen Melcher Folger och Melcher v. Hilstens fulmechtige Hans Röper öffwersedt, och vpläsitt. Och effther der vdi icke stodh vtthryckeligen förmältt,

att samme ärende skulle her i Stockholm (anrörendes kost och taring som de hwar annen kunne haffwe att til taale) bliffwe förhördt, skötz thet vp, til theß man her vm finge spörre sig medh den edle och welborne her Göstaff, som nu ståthollere är.

Mons Person,
hustrv Britha Per Joenßons.

Samme dagh bekende Mons Perßon och hustru Brita Peer Joenßons på Södre malm, att de wore förlichte om de 2 daler barne peninger, som samme hustrv Brita hade lånth eller insatt hoos Måns Perßons hustru o.

14 junij.
Borgmestere och rådmän.

Henrick Olßon och hans hustru.

Kom fram för retten Henrich Olßon skipzsnickere och hans ächte hustru, Helga Mortensdotter, giffwendes til kenne, att de wore barnn löös och ålderstigen folck och hwad de nu åtte war deres afflinge godz. Och förtenskuldh goffwe de hwar annen welbetenckt aff en godh wilie och rätt ächtenskapz kärleock den tridie pening aff alle syne ägedeler både i löst och fast, som de nu åtthe eller her effter förwarffwe kunde, inthet vndentagendes, och till en kärlig förbättring ett hwitt och oförgyltt sölfbelthe om 20 lodh och en sölfsløde om 30 lodh, så att hwilken deere, som Gudh täckes lengst vnne lyffwett, skall samme tridiepeningz goffwe samt medh sölfbelthet och sölfsløde effther then andres dödelige affgång för vth för allt annett arff emoth alles theres erffwingers insager niuthe och beholle qwitt och fritt för alle åtalere, både födde och ofödde, till ewärdelige äge o.

[18]

Herman Anderßon, Bertill Mulschow.

Emellen Bertill Mulschouger och Herman Anderßon bleff så affsagt, att Herman samt hans medharffwar skole haffwe 3 parter aff arffwett effther Oluff Olßons hustru och Bertill samt hans medarffwer 4:de parten, och aff samme 4:de deel skall tages en 3:ie deel, hwilken skall sättias i taga hender till en, benämpndh Margretes behoff, som är i Lyfflandh.

Gilbert Sölber lade åther på nytt schriftlig klagemål inn emoth Lucas Lamj, och wart honom der vpå till swar giffwit, att effther deres egne landzmän (hwilke förschriffne parter hade wäldgiffwitt saaken) haffwe schriftligen giffwitt sinn dom och mening iffrå sig och medh eedh stadfest, att de icke kunne pröffwe och finne, thet Lucas är skyllig att betale Sölber någre peninger på Gilbert Strakens wegne, dogh på thet att theß better wenskap begge parterne emellen ware och bliffwe skall och för Sölbers fattigdom skuldh syntes dem för gott, att Lucas Lamj skulle giffwe Gilbert Sölber 20 daler vdi swenskt mynt, derföre skall samme Sölber der med lathe sig nöye; hwar och icke, så må han innen 8 dager wedie vnder rýkzens råd.

Lasse Peerßon.

Samme dag stodh vp i retten vår stoolbroder Philpus Perßon rådmän, fulmechtig å hustru Anna Persdotters wegne, på Södremalm bondes, hembledede och medh håndh och mun leffrerede vår medborger Laße Peerßon ett trähus medh tompften, liggendes widh Kinhestegaten nämest och no[rden] för gamble her Mortens hus, hollendes i lengden vth medh gaten . . .¹ och i bredden . . .¹ alner, hwilkett trähus och tomt samme hustrv Anna hade lagligen såldt Laße Peerßon för 136 daler nu gångbart mynth, och bekende Philpus Peerßon, att förschriffne hustru Anna hade förschriffne summa peninger till godh och fulle nöye bekomitt, anammet och vpburitt, then sidzste pening medh thenn förste, hwarföre han och affhände henne, hennes barn och erfvinger förschriffne trähus och tomt och tillägnede thett förnämpnde Laße Peerßon, hans hustru, barn och efftherkomende att niuthe, bruke och beholle qwitt, fritt och oclandrett för alle både födde och ofödde åtalere till ewärdelig ägendom. Och war samme hus lagbuditt, lagstånditt och hambuditt, effther som stadzlagen förmäller. Her vpå vplade Laße Peerßon sin fridzskilling ∞.

17 juni.

[18 v.]

Jacob Bagge till Boo, Nils Hanßon till Helgö
sampt borgmestere och råd.

Påwel Saß.

Samme dagh producerede Påwell Saß vdi retten Henrich Ferber, hwilkenn bekende medh en sworin eedh, att han effther

¹ Alntalen äro i ms. ej utsatta.

salige hustru Anna Påwell Saßes begären hade schriffwitt de schriff-
ter, som Påwell Saß hade i retten framlagt, anrörendes hwadh hon
hade öffwerantwardett Gilbertt Sölbers hustru. Den större zedell
hade han schriffwitt longefredag näst förlöyden, hwilken han löger-
dagen näst effther åther vpläs för förnämpnde hustru Anna, effther
hon om fredagen war någett swagh, och de andre 2 zedler hade han
schriffwit för 4 åhr seden.

Iwar Ryß.

Än samme dag kom för retten Brita Tomeßdotter, född i
Poÿo sochnn, hwilken tienthe Tönne Jörenßon, och klagede till
Iwar Ryß, att han hade gått iffrå henne, widh hwilken han war
lagliga fäst och hade 2 barn tilhope, och nu latidt wye sig widh
rödze piga, hwilken nu närwarendes war. Samme Iffwar bekende,
att han war widh henne fäst, men *thet* war skedt emoth hans wilie,
tÿ Tönne hade både medh hug och vndseÿelse twingett honom till
att tage henne. Thette ärende skötz till erchiebispenn, och Iwar
sattes i fengelße.

Tiuffwerÿ.

Stälthes för retten en dansk karll, benämpnd Hans Nilßon,
som hade tient Swen Nilßon, fougte vdi Wermdön, hwilken hade
stulitt vdi Laße Erichßons hus (fordom kyrkeherde her i stadenn)
en kopper kettill om 1 [L] 5 ƒ och satt honom vth för en marck
pening, der till han in*thet* neeke kunde. Och effther han thette
tiuffwerÿ bekende och haffwer, sedenn han kom iffrå Swen Nilßon,
nu på ett åhr gået tienstelöös och waritt i myckitt klander, derföre
trodde man honom om, att han hade och stulitt de sex sölffskeder,
som han i Wermdön war witt före, för hwilken saak honom och
bleff lag förelagd, den han icke kunne åstad komme. Och sade
Bengt i Älebÿ på Wermdön, att han wille der vpå anamme sacre-
ment*thet*, att ingen tog bortt de 2 skeder han miste vthen samme
Hans Nilßonn. Bleff till wÿdere randsaakning satt åther i fengelße.
Dogh wartt han benådd medh denn beskedh, att han skulle drage
her aff rÿkett 2.

[19]

Johan Bagge.

Samme dag wartt Johann Bagge till Sixstadh aff borgmestere
och rådmän efftherlatidt den bode tomt, som Nils Vlffzonn
haffwer haftt vdi Stadzgårdenn på Södremalm.

19 juni.

Erich Larßon slotzfougten sampt
borgmestere och rådmän.

Michell Olßon vpböd hustru Karin Erich Erichßons trähus med tompten, belägin på norre sydenn i Skolstuffwegrenden emellen Michell Olßons och Erich Bertilsons wedeboder — 1:o.

Mårten Olßon vpböd Clemet schriffweres tomp — 3:o.

Samme dag bleff Anders Jönßon rådmanen efftherlatidt att fordre hýt igen Jacob v. Gangers tienere i Gäffle, som drogh aff arresteringen, och thett skall ske innen 8 dager.

Ähn samme dag klagede Laße Olßon, fougte vdi Sexmäki heredt i Findlandh, vdi rette en, benämpndh Tomes Matzßon, född vdi Taffwastelandh, för thett hann hade vpburitt (meden han war fougte tienere) 18 daler peninger, effther som lenzmannen och bolmannen hade berettett, och medh samme peninger rympt hýt till Swerige, her han vdi 4 åhr waritt haffwer; item hade han och vdi Findlandh stuckit en bonde medh ett spiut, der aff bonden låg ett åhr på sängen; sameledes haffwer han och i Findlandh en laggiffu hustru, och her haffwer han belägrett en annen qwinne, medh hwilken han haffwer ett barn; vthöffwer thette haffwer han och achtet att wye sig widh en annen ω .

Thette ärende bleff vpskuttitt, till her Göstaff kommer, effther förschriffne Tomes neeker sig haffwe någre peninger vpburitt och Laße Olßonn haffwer icke någre skääl och bewys emoth honom vthenn allenest en slätt berettelse.

Vpå samme dag klagede Hans Anderßon rådman och Laße guldsmedh till Jacob Heinj skredder, att han icke wille holle dett köp, som han medh dem giortt hade på thett hus wid Wathu-brincken, som Ambrosius hade both vdi, oansedt att han der vpå allrede hade betaltt förnämpnde Ambrosio på deres wegne 100 daler ω . Bleff vpskuttitt till näste rådstuffwe dag, och då skole köpe wittnen ware medh till städes.

21 juni.

[19 v.]

Her Claes Fleming, her Göstaff Banner, Johan Bagge, Jacob Bagge, Nils Hanßon, Erich Larßon slotzfougten sampt borgmestere och rådmän.

Om kost till skipzfloten.

Samme dag handledes medh menigheten her i Stockholms stadh om kost eller fetalie till den skipzflotes vthredningh, som högborne furste och herre, hertig Sigismundo, Swerigis rýkes nærmste arffurste och vthwalde konungh, till Dantzick fölgafftige ware skulle. Der till den menige mann alle samptligen såsom hörsamme och wellwillige vndersåther wellwilleligen beiacke att vthgöre och icke thett allenest vthen och lyff, blodh och all wellfärdh haffwe för hans furstlige nåde ospardt ∞.

26 junij

vpbödh Michell Olßon ett trähus i Skolstuffwegrendenn — 2:o.

Tiuffwerÿ.

Same dag stälthes för rethen två konner, denn ene benämpndh Karin Olßdotter, född i Bethebÿ vdi Östre haninge sochn, hwilkenn hade stulitt tw skrin och aff thett ene tagitt 2 silkes förlåter, och i thet andre war en hoop breff och ett siökortt. Sedenn hade hon sampt med den andre konen, Sara Gamelsdotter benämpndh, född i Ocklunda vdi Östre Husebÿ sochn i Östergötthlandh, bruttitt vp en kista, som hörde enn piga till, och der vthtagitt en rödh klädeskiortill, en serek, 2 huffuud kläde, 4 förekläde, 2 halßkläde och en alin twäbrett läreff. Och effther de kende sin misgerningh, bleffwe de dömde till stupan.

Frans skinner, Anders Kappelainj.

Samme dag klagede Frantz Nilßon, skinnere på Norre malm, till sin granne Anders Kappelainj, att han hade luppitt hem effter en ÿxe och kom igen medh berådt modh, huggendes honom en skråme i huffuudett. Vdi lÿke motto klagede åther Anders öffwer Frantz, att hann hade slagitt armen sönder vpå honom. Her vm skole kemenärerne ÿtterligere randsake och låthe hwar böthe sin saak, som Swerigis lag kräffwer.

Hans Fiendt, Jost Gutzloff.

Än samme dagh kom Hans Fiendt såsom och någre reser tillförenne fram för retten, klagendes öffwer Jost Gutzloff, att han
[20] ähnnu icke hade aff honom bekomitt de 390 daler 5 öre, som honom

aff Jost offte tildömde wore $\surd$. Vdi lÿke motto beswärede han sig öffwer offthenämpnde Jost, att han icke hade ähnnu giortt någett fulkomligitt beskeedh vm de 214 daler vtheaständes gäldh, som Jost föregaff att ware kompne aff begges deres matzskapi, hwarföre Hans Fiendt war wid thenn meningh, att samme gäldh wore aff hans byhandell och icke aff matzskapiet, och begärede, att Jost motte bliffwe der till hollin, anthen betale honom samme suma medh then förre och sielf vpkreffie sine gäldh, eller göre eedh, att förnämpnde 214 daler gäldh äre flutne aff begges deres matzskapi $\surd$.

Sententia.

Hwad de 390 daler 5 öre tilkomme, skulle Jost i thenne dag sättie hoos kemenärerne och ingelunde der medh lenger fördröye, så framt han wille vndwÿke straff. Om de 214 daler vtheaständende gäldh, som Jost föregiffwer ware kompne aff begges deres matzskapi, wart honom giffwin 8 dager frist att betencke sig, hwad heller han will swärie, att de äre flutne aff matzskapiet, som hann nu och tillförenne föregiffwitt haffwer, eller och ware medh Fiendt vdi förlykningh.

7 julij.

Erich Matzsonn, Nils Hanßon
sampt borgmestere och rådmän.

Än om hielpen aff staden.

Samme dagh war menigheten på rådzstuffwen vpkalledt och förmantes, att de medh thet förste skulle godwilligen vthgöre den hielp till skipz vthredningen, effther som de för 14 dager sedenn vthloffwede. Sades och rothemesterne till, att de medh flÿt skulle drÿffwe och vthfordre samme hielp, och der någre funnes, som swarede ogent, skulle de giffwe sådant slotzloffwen tilkenne.

10 julij.

Michell Olßon vpböd trähuset och tompften i Skolstuffwe grenden — 3:o.

Peer Jönßon vpböd M. Johans Ericj, skolmestere i Eneköping, stenhus, liggendes på norre syden nidre i Erich Monßons grendh — 1:o.

Item två de öffwerste korßwirckzboder vdi Kokehuße grenden på norre sydenn — 1:o.

Bespräckning.

Hans Anderßon rådman bespråkede en partt vdi Oluff Knutz-ßons hus, som föll på erffwingernes deel, och vplade 1 ♀.

Oluff väger.

Bleff alffwarligen till sagt Oluff Mortenßon, fordom wägere, att han i thenne dag innen solsätt skall betale Tomes Engelßman allt *thet*, som han aff en godh wilie icke will honom tilgiffwe på thenn kopper, som i fiordh vthur wägen bortt kom.

[20 v.]

12 julij.

Nils Hanßon sampt borgmestere
och råd.

Jöns Simonson och *hustrv* Kirstin
Oluff Swiningz.

Samme dag kom en finsk bonde Jöns Simonßon, boendes i Pelckene sochnn i Tawastelandh, för retten och klagede till sin faders systerdotter, hustru Kirstin, Oluff Olßons Swinikz hustru, att hon hade anamett till sig allt *thet* arff, som war fallitt effther begges deres fräncke, hustru Walborgh Olßdotter, som her är dödh bliffwin, och will slett in*thet* der aff lathe honom komme till skiffte och bythe medh sig. Her vpå gaff *förschriffne* Oluff Swiningz hustru Kirstin till swar, att henne war en deel vdi hänn[e]s fädernes och mödernäs gårdh och jordh i Findlandh till arffz fallin i förnäm*pn*de sochnn, hwilken förnäm*pn*de Jöns och de andre hennes slächtinger hade bortt såldt och behollitt penningerne inne *med* sig, och ändogh hon *haffwer* offthe fordrett vpå den deel, som henne i samme peninger kunne tilkomme, der vpå hon *haffwer* hafft stadzens förfordring[z]breff, så *haffwer* dogh sådant in*thet* hulpitt, och begärede förthenskuldh aff retten, att hon måtte niuthe och beholle i qwarstadh *thet* arff, som effter förnäm*pn*de *hustrv* Walborgh fallitt war, till theß hennes slächtinger hade henne förnögt för *thet* hon i Findlandh hade till att fordre; hwilkett retten henne för rettwysesens skul icke neeke kunde, och der hon begärede en *förschriff* her vm till offthenäm*pn*de Findlandh, skulle hon den bekomme.

Her Morten [och] hans hustru.

Samme dag kom och fram för retten *hustrv* Anna her Mortens, tilbiudendes sigh att wele fäste lagh för *thet* horerÿchte, som samme hennes man, her Morten, hade henne vppenbarlige witt vdi capitlett i Vpsala. Menn her Morthen begärede dilation, till theß erchiebispnen *haffwer* giffwitt beskeedh, hwadh i Vpsala affsagt är *o*.

Hustrv Anna och hennes mans, Oluff
Knutzßons erffwinger.

Samme dagh kom wår framlidne medborgeres, salighe Oluff Knutzßons broder, Erich Knutzßon benämpndh, samt hans medarffwer, som wore hans sÿskenebarn, giffwendes tilkenne, att de wore alldeles wenligen och wälförlykthe medh förnämpnde Oluff Knutzßons efftherlathne enkia, hustru Anna, om allt arff både i löst och fast, in*thet* vndentagendes. Och hwadh fast tilkom, hade de bekomitt på sin deel ett halfft säthehus i Oluff Larßons grendh och förnämpnde *hustrv* Annes säthehus niden före Jören Benickz hus emoth Jerntörgitt; item tuå tompter i Skepper Karls grändh och en stuffwe och kellere på Södre malm. Deremoth föll på hennes deel Oluff Knutzßons säthehus i Store Jönßes grändh och en sieleboodh samt en wedeboodh niden för Galgebergitt; item ett stall offwen för Stadzgården på Södremalm. Och effther en sådann förlykning begge parterne emellen skedd war, såsom förschreffuit står, therfore så gjorde förschreffne Oluff Knutzßons erffwinger¹ förnämpnde *hustrv* Anna och hennes efftherkomende frÿ, ledig och löös för allt yttermere tilltaal och effthermaningh vm förschreffne arff, så att ingen skall effter thenne dagh *haffwe* macht någett ther vpå clandre, vthen *thet* skall ware och bliffwe en afftalett saak dem emellen. Der vpå rechte de hwar annen handen in för retten, och förnämpnde hustru Anna vplade sin fridzskillingh. Vthöffwer thenne förlykning och arffskiffte *haffwe* Michell Olßon, Philpus Perßon, Hans Anderßon och Henrich Simonßon waritt, alle 4 rådmän *o*.

[21]

Skatning.

Än samme dagh goffwe de gode männ, som hade waritt förordnede att skatte then öffre delen vdi Hans Lehusens hus, som

¹ I ms. står: 'erfffrwinger'.

kommer hustru Margreta Anders skafferes effterlatne änkia till, til kenne, att de hade thet skattett för 180 daler. Och wart henne aff retten till sagt, att der henne icke nögdes med samme skattningh, skall hon få andre skattningzmän.

Hans Röper.

Samme dagh förordnedes theße gode män, Hans Anderßonn, Henrich Simonßon, Gÿnthe Olßon, Morten Klincke, Blasius Dundi och Andreas de Bitter, att öffwerwäge och räkne, huru myckitt Hans Röper kan haffwe till att fordre aff Melker Folger för förtärd kost, tärning och vmkost iffrå then tyden Melcker Folger först lot göre qwarsättning på Melcher v. Hilstens peninger.

Hans Fiendt

contra

Josth Gutzloff.

Effther thett att Jost icke haffwer satt hoos kemenärerne för de 390 daler, som Fiendt skall haffwe, annett ähn lodh, ändogh honom bleff befalett att settie gode köpmanswarer, derföre skall han göre sin eedh, att han her i rýkett icke haffwer annett godz, och der han samme eedh göre kan, då skole lodenn wärderes, effther som de emellen köpmännen gå och gälle. Sameledes skall Jost och göre eedh, att den skuldh, som Jost wýser Hans Fient vdi, äre flutne aff begges deres matzskapi och icke aff någon Jostes bý-handell.

15 julij.

Johann Bagge, Nils Hanßon sampt
borgmestere och rådmän.

Hans Röper.

Samme dag kom Hans Röper fram, och effther hans swareman icke war tilstådes, derföre skötz hans ärende vp till monday, och der Melcher Folger kann begäre längdh på expentz, då skall Hans haffwe den för honden.

[21 v.]

Jochim Fridrich, Lourentz Bockz
burskap.

Samme dagh giorde Jochim Fridrick v. Stetin, bälthere, och Laurentz Boch v. Dantzick, sadellmakere, sin borgere eed och

v[u]nne burgskap, och gick Petter belther i lyffte och borgen för dem, att de skulle hwar bliffwe¹ vdi 6 åhr her besittendes och vppeholle stadzens tunge. Loffwedens och hwar ett halff[t] åhrs frÿheet.

Jost Gutzloff, Hans Fiendt.

Samme dagh gjorde Jost Gudzloff medh vthstrecht hand på lagbokenn sin eedh, bediendes sig så Gudh alzmechtig til hielp, att han icke hade någre andre wharer ähn lodh, der medh han kunne ställe Hans Fiendt tilfridz, och medh *thet samme* tillskickedes effther begge parternes begären gode män till, som loden wärdere skulle o. Och effter Jost Gutzloff icke för ähn nu haffwer leffrerett Hans Fiendt register och namn på de personer, som de 214 daler äre begge parterne skÿllige på deres matzskapi, derföre skall Hans *samme* register öfwersee, och vm de innen monday nästkomendes icke kunne sig sielffwe emellen förlyke och förene vm *samme* gäldh, då skall Jost, såsom vdi nästförlidne rådstuffwe dag affsades, gå lag, effther som Hans Fiendt synes för honom staffwe eden, att *samme* skuldh är komin aff begges deres matzskapi.

Michell Henrichson

contra

Claes skomaker.

Effther thett Claes skomaker² icke haffwer förtt iffrå Stråle-sundh beskedh, att förnämnde Michell är betaldt de 9 daler 28 rundstycker, effther som honom i fiordh förelagt bleff, derföre bleff Michell förschriffne peninger vthaff retten effther lathne, som Claes hade insatt, och der som *samme* Claes kan ähnnu till nästkomendes Michaelis förskaffe her in de bewÿs, som gilles kunne, skall thett ware honom effterlatidt, och Michell skall ställe borgen för peningerne.

Hustru Anna her Mortens.

Än *samme* dagh kom åther hustru Anna her Mortens fram och tilbiudendes sig fäste lag, och effther hon stodh så hart vpå, att hon wille sig medh lag wäry[e] och skilies iffrå her Morten, bleff henne *thet* då effterlatidt (ändog her Morten sade sig ingen lagh-

¹ Ordet 'bliffwe' är i ms. upprepat (efter åhr).

² I ms. är 'Claes skomaker' gemensamt för rubrik och text och utmärkt genom större stil.

gärdh aff henne begäre), att hon om odensdag tilkomende skulle wärie sig medh gode danneqwinner sielff 12:te. Och bleff her Morten tillsagt, att der som hon begärede aff ho[nom] lagh och eedh, att han vdi sitt ächteskap hade sig ärligen förhollitt, skulle han ware förtänckt att göre sig frÿ, ther til han beiakede.

[22]

Hustrv Karin Nils Grelßons *erffwinger*.

Samme dagh efftherlotz enn bonde iffrå Findlandh, benämpndh Nils Anderßon i Peresby vdi Rimette sochnn, thet arff löst, som honom och hans broders barn effther salige hustru Karin Nils Grelßons tillfallitt war, och för jäff och allt ytterligere tilltaal skuldh i samme arff gick her Lars, finske cappelann, och Henrich Peerßon tÿnne binder i borgenn och lyffte ∞.

Tiuffwerÿ.

Same dag stälthes för rätte Oluff Jönßon i Wätthöffde vdi Wäthe sochnn, för thet han hade stulitt någre bätzkedier och kramper, dett han in för retten bekende och vthfäste för sin saak 5 daler till korßmåße att vthgiffwe ∞.

17 julij.

Johann Bagge, Nils Hanßon och
b[orgmestere] och r[åd].

Peer Jönßon vpböd 2 konßwirckzboder vdi Kokehußgrenden — 2:o.

Item ett stenhus i Erich Monßons grändh — 2:o.

Michell Olßon vpböd en tomt i Rame Jönßes gränd på södre syden och hörer Nils Swenßons sonn till — 1:o.

Jacob Larßon vpböd Store Eskils hus i Nyëgrenden näst niden för Erich Biörßon — 1:o.

Tiuffwerÿ.

Samme dagh bleff en norsk bätzman, benämpndh Iwar Anderson, anlagett för 33 engelotter, som hann hade stulitt iffrå en skotzsk köpman widh nampn Jörenn Roberttßon. Samme Iwar sade först, att han hade thet funnitt i barlasten, sedenn sade han, att Jören hade hafft thet vthe vpå en packe i skippet, och der hade han thet glömt. Aff förnämpnde guldh sade han sig haffwe

länth en båtzman, benämpndh Rolff, som siglede på samme skip, hwilken var född i Marstrandh — 22 *stycker*. Trä hade han bortt byt medh en sundisk skipper, 5 *stycker* hade han kastett i siön och 2 *stycker* behollitt. Samme tiuff bleff insatt i fengelssett och skreffz her vm till her Claes Fleming, effther skippet, der Rolff war vpå, war vdi Kong:e M:ttz skipzflothe.

Påwel Saß, *hustrv* Anna Gilbertz.

Samme dagh gaff Påwell Saß tilkenna, att hans salige hustru hade vdi sitt ytterste klagett öffwer [att] hustru Anna Gilbert Sölbers hade swickligen bedragitt henne en hoop sölff och guld iffrå, thet hon hade och latidt vpschriffwe och förteckne. Och ändogh salige Påwels hustru haffwer någett för sitt afflydende haft budh effther samme Sölbers hustru, att hon motte göre beskeedh, hwar hon sådant satt hade, så wille hon dog inthet komme. Item så klagede och Påwell Saß, att samme Sölbers hustru hade lugitt iffrå salige hustru Anna hwsbreffwenn.

Påwel Saß och Gölbart Sölffwer.

[22 v.]

Till förnämnde Påwell Saßes klagen swarede *hustrv* Anna Sölffbers, att hwadh som aff hans sölff och guldh war vthsatt, thet hade hans salige hustru sielff vthsatt, allenest hon gick hennes ärende och gjorde henne till wilie, att hon fick peningerne vp på panterne, som vthsattes, och skulle Påwell aldrig bewyse, att hon hade någett swickligen dragitt vnden honom eller hans *hustrw*.

Thette ärende skötz vp till odensdagen, och till thenn tydth skulle de stämpnes vp, som pante sölffwett hade.

Jacob Anderßon och *hustrv* Anna
Gilbertz.

Samme dag klagede Jacob Anderßon, boendes på Norre malm, att *hustru* Anna Gelbert Sölbers hade lockett aff hans swära, Sumpa Anna benämpndh, 66 lodh sölff, thet hon vdi 5 åhr haffwer haft henne iffrå.

Morten Henrichzson och hans
s[ti]uffzson Anders Anderßon.

Än samme dagh stodh vp i sittiende retten försichtig Nils Erichßon rådman, kundgiorde och berettede på sinn broderßons

Anders Anderßons wägne, hwilkens förmündere han war, att anno $\simeq$ 85 thenn 25 augustj war emellen honom och hans stiuuffader Morten Henrichßon, wår medborgere, vdi gode mäns närware skedd en wenlig affhandling och förlykning om allt arff både i löst och fast, som förnämnde Anders Anderßon effther sin affsompnede moder, hustru Kirstin Hansdotter, salig hoos Gudj, tillfalne wore och medh rätte ärfwe borde, så att hwadh löbörerne vdi guld, söloff, meßingh, thenn, kopper, kläder och annett husgeråd, ehwadn namn *thet* haffwe kan, hade han der aff effther lagen bekomit sin halffpartt, och seden skattningen war skedd vdi hws och grundh, föll på offthenämnde Anders Anderßons deel en halffpartt vdi Siffridh Nilßons hus på norre syden öfwersth vdi Gråmuncke grändh, ithem ett lythet stenhush på norre syden i Lille Marcußes grendh, som hans moder satt vdi, och ett brögehus der niden före widh siön på stadzens tomt. Ther emoth haffwer Morten Henrichson på sin deel bekomitt i fast ett korßwirekzhush på södre syden vdi förnämnde Lille Marcußes grändh näst niden för Hans Anderßons tomt, och holler samme hws i lengdenn $18\frac{1}{2}$ alin och i bredden otte alner och 3 qwarter, item ett korßwirekz hus och en baar tomt der näst offwen före på södre syden vdi Helge leckamene grändh, och holler samme hws medh tomtten vdi lengden 24 alna och i bredden 12 alna, sampt ett stall, ständendes vth på wattnett westen vm Gråmunckeholm. Och her medh äre de på både syder så wäll vm fast som löst, inthet vndentagendes, alldeles wenligen well förlychte och förenede, så att *thet* skall ware her effther och till ewig tydh emellen förnämnde Morten Henrichßon och hans stiuuffzsonn Ander[s] Anderßon en platt afftalett och wäll förlycht saak. Ther rechte Nils Erichßon på sin broders sons wägne förnämnde Morthen Henrichßon handen vpå in för retten. Och wore vthöffwer thenne förlykning och arffskiffte Jacob Iwarßon, Michell Olßonn, Hans Anderßon, Henrich Simonßon, Morten Olßon och Berendt Jönßon, rådmän $\simeq$.

19 julij

sothe för retta Johan Bagge, Nils Hanßon sampt borgmestere och rådmän.

Samme dagh hölttz almennelig rådzstuffwe, och bleff den menige man förmant så nu som tillförenne, att hwar skall så laga,

att hans hus är medh godt och trogitt folck försörgdt, som haffwe acht att icke någon skade timer anthen aff eldh eller annen wåde vdi deres fråware; theligstt att wacht och dagzwerke icke bliffwer niderlagt och försumett ∞.

Samme tÿdh bleff aff menigheten så samptÿcht, att den, som icke kommer i retten tÿdh fram medh sÿne dagzwerke, när han tillsagd warder, skall böthe 3 ♁.

Bleff och vpå samme tÿdh aff thenn menige man besluthet och öffwerliut medh en mun beiakett, att den, som bliffwer beslagin, att han lather wälie sitt oßmundz jernn, skall haffwe thet förwärkett.

Förmantes alle, som haffwe träbygninger, skulle medh thett förste ryffwe dem nidh, effther man fördristede sig ingelunde tilstädie, att de skulle bliffwe ständendes, när Kong:e M:tt ∞ komme hem.

Samme dag komme fram för retten Knut Swenßon och Erich Swenson och goffwe tilkenne, att dem war rådt, att de icke skulle begraffwe sin broder Matz Swenßon (hwilken aff någer hugg, som rÿchtett gick, skulle ware död bliffwin), för än han bleffwe sÿnt. Wartt förthenskuldh rettefougterne och bårdskerre embethet tillsagt, att de lykett sÿne skulle ∞.

Her Morten och hans hustru.

[23 v.]

Samme dagh är hustru Anna her Mortens fram för retten medh ährlige gode danneqwinner komin, tilbiudendes sig att wele fulgöre den laggärdh, som hon vdi näst förlidne lögerdagh fäste. Dogh wille hon ändeligen och stodh der hartt vpå, att her Mortenn skulle namngiffwe den man han skÿlthe henne före och hon skulle sig frÿ göre, der till her Morten swarede, att han inthet hade wÿdt henne för någon man, eÿ heller lagt henne lag före, vthen hade allenest en mistancka om tw barn. som hon sig seger haffwe otÿdig födt, och helst therföre att hon hade tagitt sig wittnisbreff, som hon ther i Vpsala frambar, och hwarken nu eller då begärett aff henne eedh.

Vthaff thette såsom och elliest andre omstendigheter man well förnam, att de vpå både syder hade sig nu annerledes än tillförenne vdi förgångin lögerdag betencht, och bleffwe för thenn skuldh någre reeser alffwarligen tillfrågede, om the vthaff hwar annen begärede lagh och eedh. Der swarede de båden till, att de inthet stode der effther, meden de inthet wist hade hwar annen till att wÿtha. Och bleff saaken therföre åter igen skuttin till erchiebispenn, så och för någre frågestÿcker, som vthaff M. Erich Olaj och flere her Mortens slächt och wenner i retten framsattes, hwilke her effther stå förtecknade. Och effther ingen partenn hade någet till wiße sådant thenn andre förwÿthe eller beskÿlle, såsom lagen i kyrkebaleken i sådanne fall äsker, derföre sÿnthes man nog ware, att hwar för sig medh sielff sins eedh motte skärskiute och frÿe sig i thenne saak och sedenn, om erchiebisen så sÿnes, bliffwe åthskilde, ändogh her Mortenn för rettenn wäll begärede reconciliation, ther till hon ingelunde kan lathe sig beweke ∞.

Mester Erickz fråge.

1. Om een meen ederska, som sin echtenskapz eedh bröth emot sin förste man, Dirich wantmaker, må bliffwe tillatidt att göre lagh?

2. Att effther hon haffwer loffwett her Morten eedh och troskap, när de fästes och wigdes, och thet inthet hollitt vthen i hans nödh och mottgång bruttitt eedenn och hwadh hon honom tillswor, om hon må gå lag?

3. Effther han henne icke wÿter vthen är allenest en mistanke och ingen är nämpnder, om hoon får göre eedh?

[24] 4. Effther hon på thet argeste gick honom effther medh lögn och bedrägerÿ, ther hon wille komme honom på ett ewigt obeståndh och olÿcke till lÿff och godz, ähre och redelighet, om en sådann qwinna må sig medh eedh wäria?

5. Effther hon haffwer skÿlft honom för en tiuff, som skulle haffwe skedt för 8 eller 9 åhr sedenn, och haffwer seden waritt i säng och säte med honom och aldrig tillförenne sådant vppenbaret, så är hon medh rette en tiuff medh honom, i thet hon dölde och haffwer förtärt medh honom, om en sådan qwinna må swäria?

6. Om den eedh, som hon nu göre skall, icke och går alle de danneqwinner ahn, som henne wärie wele, så well som henne sielff?

Hustrv Ingeborg klädeschriffweres
woldzwerke.

Samme dag klagede mester Erich Olaj öffwer dett wäldzwärke, som *hustrv* Ingeborg Siffridh klädeschriffweres giorde på hans moder syster, hustru Ingridh Hans Larßons, hemme vdi hennes egit hus, och effther hon nu war till städes och tillförenne icke haffwer achtett någon stämpningh, begärede han, att förnämnde hans modersyster måtte wederfares på *hustrv* Ingeborgh lagh och rätt. Thett bleff vpskuttitt ∞.

Per Olßon [och] Hans Kantnus
snickere.

Än samme dag kom för sittende retten Peer Olßon snickere och klagede till sin embetzbroder Hans Kantnuß, att han hade öffverfallitt honom medh en hoop skällordh, huilke effther de gulle hans ähres och gode nampns förkrenckelße vpå, begärede han, att der samme Hans icke kunne honom sådant öffwertyge och bewyse (thett han hoppedes aldrig skee skulle), att honom måtte på förnämnde Hans wederfares rätt och [han] effther Swerigis lag straffet bliffwe. Så effther offthenämnde Hans Kantnuß her in för retten nekede sig haffwe skäلت förschriffne Peer Olßon vthenn talett om hans framlidne mestere (aff hwilken han hade lärtt sitt embethe) att han hade sig otilbörligen förhollitt, vppenbarligen bekende, att han medh förnämnde Peer Olßonn inthet annett wiste eller någett hade om honom till att seye ähn thett som redeligitt, ährligitt, godt och försvarligitt war, derföre haffwe wÿ för rettwäsenes skuldth sagt offthenämnde Peer Olßon frÿ, ledig och löös för samme skäldordh, och der förschriffne Hans Kantnuß lather sig offtherre medh såda[n]tt höre och förnimme, skall han effther lagen straffett bliffwe ∞.

24 julij.

[24 v.]

Michell Olßonn vpböd en tomt i Rame Jönßes grändh — 2:o.

Laße Henrichßon vpböd Oluff Gamels hus, liggendes niden för Westre longgaten näst nordn vm Henrich Arens hus — 1:o.

Peer Jönßon vpböd 2 korßwirckz boder i Kokehusgrenden och ett lithet stenhus i Erich Monßons grändh — 3:o.

Jacob Larßon vpböd Eskill Larßons hus i Nÿgrändenn — 2:o.

Hustrv Walborg Per Anderßons
och Påwell Saß.

Hustru Walborgh Peer Anderßons talede till Påwell Saß om 12 daler, som hans hustru lenge hade waritt henne skýllig, menn Påffwell swarede, att han hade förmant sin hustru, meden hoon låg på sin sotte sängh, att om hon war *hustrv* Walborg någett skýllig, skulle hon *thet* bekenne. Då haffwer hon swaredt, att hon *inthe*t war henne någett skýlligh.

Påwell Saß, Gilbert Sölber.

Samme dag tilbödh Påwell Saß, att han wille inlöse de panter, som hans salige hustru hade latidt vthsättia, begärendes, att Sölbers hustru, som dem hade vthsatt och bäst wiste, hwar de stode, måtte lathe komme dem i retten, hwilkett och bleff Gilbertt Sölber och hans hustru strax tilsagt och befalet, att effther de hade giortt Påwell Saßes hustru til wilie och honom owitterligen vthsatt hans sölf och guldh, så skole de åther honom till wilie lathe samme sölf och pant komme her i retten *o*.

Hustrv Gertrud Per Olßons och
Gilber[t]s hustru.

Samme dagh klagede hustru Gertrudh Peer Olßons, att hustru Anna Gilbert Sölbers hade tagitt aff henne ett sölfbälthe till låns om 13 lodh, hwilkett förnämpnde *hustrv* Anna hade pantsatt hoos en köpswän, Anders Theußon benäm[*pn*]d. Ithem haffwer samme hustru Anna och 23 lodh sölf ifrå hennes dotter. Wart allfwarligen befalett offtenämpnde *hustrv* Anna, att hon skulle lathe *hustrv* Gertrud och hennes dotter bekomme sitt sölf igen.

Jacob Anderßon klagede annen gongen öffwer förschri^{ff}ne Gilbert Sölbers hustru om de 66 lodh sölf, som hon för 5 åhr sedenn hade lockett ifrå hans swära, Sumpa Anna. Der till swarede *hustrv* Anna Sölbers, att samme sölf hade hon satt hoos en skotzsk köpman, Laurentz Brun benämpnd, för 5 daler, hwilkett hon loffwede att wele *med thet* förste inlöse och förskaffe *thet* ägenden igen.

[25] Herman Anderßon och Bertil Muldschawer goffwe tilkenne, att de wore wenligen förenthe vm dett arff, som de sig emellen hade, effther dett förlykningzbreffz inneholdh, som der vpå giortt

war, hwilkett de i retten framlade och begärede, att *thet* vdi stadzens tenckebook motte inschrieffwitt bliffwe och lyder så ordh widh ordh:

Ich Barttell Moldtschawer bekenne midt dieser meiner eigenen handtschriefft, das ich mitt meiner frawen vndt ihres bruders Steffan Erichßons wißen vndt willen midt meinen schwagere Herman Anderßon in der gutte vortragen haben vmb denn erbtheil, welches vns nach Oluff Olßons seiner frawen tzugefallen ist in loß vnd fast, meiner vndt meiner frawen bruders vnd Margreten Monstochter zu Rääfwer [*sic*] gewesen, vorbemelten Herman Anderßon vberlaßen vndt mitt gudem willen vorgundt für 50 thaler bar gelt. Der halben ich sampt die meinen als vorgemelter meinen schwager volmachs tzu haben vnsert aller halben gegeben haben mitt Oluff Olßon tzu rechten tzu erben in sichtbar vndt vnsichtbar, aussen vndt innen der stadt als vorgemelt in loß vnd fast nach laudt des rechtes, das ich sampt den meinen als vorgemelt mitt ihm *nimmer* darumb klandren oder einige einsage oder wie der rede darinnen thun wollen vmb das geringeste oder das meiste als oft bemeltt ist. Vnd so es wehre, das die Margreta Monstochter die tzu Reffel gewesen iemals in leben gespürt würde, soll ich ihr mitt den meinen ihr partt auß meiner handt werden laßen ohne einige einsage oder wiederrede, also das vorbemeltt Herman, mein schwager, nicht ein wordt soll darauff tzu antwortten haben. Dar diese gude menner Jacob Iwarßon, Henrich Simonßon beÿ diesem vortrag bis zum ende gewest vndt zugebracht haben. Des zw weitter vrkunt vndt wißen bekræfftigitt auch diese obbenante gude menner als der ehrsame Jacob Iwarßon vndt Henrich Simonßon, rattmenner in Stockholm, solchen vortrag mitt ihren pitzschir vorsiglett auch mitt meiner frawen bruders baumerke, wilches ich sampt vorbemelten meinen midterben ihm auch für dem gesessenen rechte hier a[u]ff dem radthawse bekræfftigen will vor alle nachrede nach laudt des rechtes, wenn oder waß tzeit das ehr daraff fordren wirt. Datum Stockholm den 12 junij anno 1587.

Mit meiner eigenen handt Bartell Moldtschawer.

Samme dag bleff Hans Stuth befalett, att han skulle aff de 3 [25 v.] daler, som han hade inne medh sig effther hustru Karin Nils Grel-

Bons, giffwe halffparten hennes erffwinger och den andre halffpartt Joen Ångerman.

9 augustj.

Nils Hanßon, Erich Larßon, borgmestere och rådmän.

Clemet Jacobßon, Morten Rådsack,
Michel Perßon.

Samme dagh kom Clemett Jacobßon för retten och klagede öffwer Morthen Rådsack, att han hade tillagt och skältt Clämetz hustru, att hon hade waritt i galgann och tagitt reep eller annat sådant, der medh att bruke wÿ[d]skippelse. Der till swared Morten, att Michell Perßon, borgere her i Stockholm, hade sådant sagt för honom. När Michell her vm tilspordes, hade han då ingen wiß sageman vthenn sade, att Clemetz granner westentill hade sådant vthförtt, hwarföre Michell bleff aff retten til sagdh, att effther han bekende sig haffwe sådant sagt för Morten, skall Michell leede thet iffrå sig eller å näste rådzstuffwe dag böthe. Och hwadh de 3 daler tilkomme, som Clemet är skÿllig Morten, dem skall han honom betale.

Hans Röper, Hans Klawer.

Samme dagh talede Hans Röper på sin herres Michel van Hilstens wegne till Hans Klawer om 254 daler, som honom för 4 åhr sedenn her vpå rådzstuffwen äre tilldömpde, klagendes öffwer samme Clawer, att han inthett fåår annett aff honom ähn spotzsk ordh. Effther thet Klawer hade inthet her emoth förebäre vthen sade, thet han icke kunne få vp thet hans geldenärer wore honom skÿllige och förthenskuldh icke hade annett ähn loodh att betale medh, dem han Röper buditt hade för 14 dager sedenn, och sade sig i thenne dag wele leffrere honom 40 skippundh lodh, och hwadh de vdi förschriffne summa icke förslå kunne, wille han strax medh annett stelle honom till fridz, derföre wart honom nu allffwarligen till sagt, att han innen otte dager skulle betale Röper medh de warer, som han wille lathe sig nöye [medh], och icke lenger honom vppeholle.

Dråp.

Samme dagh stälthes för retten en, benämpndh Simon skinnere, född widh Norre Telie, hwilken aff gamble Peer Anderßon skipper

bleff anlaggett, att han nu för ett år och 14 dager sedenn hade vthenn all foogh och orsaak stulitt lyffwett aff hans frände, Bengt Peerßon benämpndh, som war Swen wintapperes hustru broder, hwilkett dråp hade sig så tilldragitt, att der förnämnde Bengt [26] stodh och slogh sitt watthnn iffrå sig, kom Simon baak på honom och slogh honom genom huffwedett medh en dagertt, så att han föll strax nidh dödh. Och effther thet samme Simon skinnere hade inthet thett han kunde förewände sig till endtsküllenn eller vrsaake sig medh, hade och tillförenne vthen all foge slagitt en bonde i hiel vdi en båth her i Stockholm och inthet försonett konungz saaken, derföre wartt han affsagdh och till lyffwett straffett.

Hoor.

Än samme dagh klagede Laße . . .¹ malmfougtsens hustru öffwer samme sin man, att han hade trädt iffrå sin laggiffte säng och belägreth sig medh en konne, benämpndh Malin Larsdotter, och ändogh han hade icke allenest vdi så motto försett sigh emoth henne vthenn och altydth wanälskett, hathett och slagitt henne för sine horer, hwarföre hon och hade orsaak att stå effther hans wälfärdh, dogh sade hon sig ware tillfridz att tagen igen, om han wille sig bättre och her effther elske och äre henne såsom honom bör. Menn effther han sade sig sådant icke tröste vthloffwe, derföre bleff så dömt och affsagt, att snara skulle legges vm skap hans och horkonen lede honom vm stadenn, och sedenn skall bödelenn slå henne widh kåkenn, som lag förmäller ∞.

Göcklerÿ.

Samme dag stälthes Herman Hanßon, en bakere son på Norre malm, för retten, för thett han hade kucklett iffrå Erich Clämetzsonn i Sollentuna kyrkebÿ 10¹/₂ daler konung Göstaffz mynt. Samme kocklere bekende sig haffwe tagitt peningerne, dogh icke meere ähn 8 daler.

Sententia.

Effther thet han war i fiordh medh samme göcklerÿ beslagin och förwist stadenn och nu åther hÿt komin, derföre skall bödelen stupe honom widh kåkenn och sedenn sändes till Salebärgitt.

¹ Lakun i ms.

12 augustj.

Jacob Bagge, Nils Hanßon, borg-
stere och rådmän.

Burgskap.

Samme dagh för nidre rttenn vdi borgmesterens Lars Erich-
ßons och både kemenärernes närware giorde Gärdh Willamson sin
borgere eedh.

Tiuffwerÿ.

Vpå samme dag stälthes för retten Nils Joenßon, född i Teda
sochnn, hwilkenn tillförenne hade waritt her för retten och gick i
jernen på slottett, för en *tynna* sill, en båth och någett annett tingest,
som han stulitt hade, och rymde sin wäg medh järnen. Och effther
han nu på nytt hade stulitt på Södre malm 22 alne läreff[t] och otte
⚔ peninger iffrå *hustrv* Sigridh i Lille Marcusßes grändh, thett han
och onödd bekende, derföre dömdes han till galga och gren, dog
benåddes att stupas, miste ett öre och seden sändes til Sale gruffwe.

[26 v.]

Benedictz Claeßon, Hans Meÿer,

Morten Trutzig.

Samme dagh talede Hans Meÿer och Morten Trutzsig till
Benedictz Claeßon om någett jernn, som han hade köpt aff dem,
för hwilkett de ähnnu ingen betalning aff honom hade bekommit.
Denne saak befalthes kemenärerne, både dem, som i fiordh wore
och nu äre, att de sampt medh Hans Bilefeldt skulle see till, vm
de kunne förlÿke dem om samme jern köp, menn om de icke wille
lathe sig nöÿe medh thet de affseÿe, skole de då her i rådstuffwen
fåå dom.

Hans Röper, Melcker Folger.

Än samme dagh kom Hans Röper såsom tillförenne fram för
sittierende retten och begärede på sin framlidne herres, Melcher v.
Hilstens efftherlathne hustrus och barns wägne aff Melcher Folger
intereße för de peninger, nemligen 254 daler, som han her i Stock-
holm hoos Hans Klawer och . . .¹ olagligen skall haffwe qwarsatt,
så och wederlägning för förtärdh kost sampt annen bekostning,
som vdi midler tÿdh på rettgångzsaaken wändh och giordh är.

¹ Lakun i ms.

Her emoth inlade Melcher Folger sitt swar schriffiligen widh thenne meningh, att han icke olagligen hade samme peninger qwarsatt och derföre icke war skyllig att sware anten till intereße eller någett skadegäldh, helst meden der vm vdi Kong:e M:ttz, wår aller nådigiste herres dom, vdi Wadzstena vthgiffwin, är förmältt, att förnämnde qwarsatte peninger wore aff nåde löös giffne. Och der Röper mente sig haffwe någett tilltaal om förtärdh kost och annen taring, då må han thet medh rette sökia. Och begärede förthenskuldh Melchier Fulger en dom för sig, vm han war plichtig att giffwe intereße och skadegäldh ∞.

Sententia.

Thette bleff vdi betenckende vptagitt och flyteligen öffwerwägitt. Och haffwer man vthaff de dommer, som både tillförenne, så och nu sedenn vthgiffne äre, icke annett kunne[t] tage och förnimme, ähn att Melcher skall ware skyllig att vplegge en christelig wedelegning för förtärdh kost och taring eller vmkostning, som sig iffrå then tydenn han förnämnde peninger först loth qwarsettie in till thenne dag kan belöpe, effther som godhe män, hwilke tillförenne på handelen emellen honom och Hans Röper haffwe waritt beskedde, kunne med ett godt samwett säja, hwadh skäligitt ware kan. Och skole samme bekostningz peninger sätties her i retten, till theß offthenämnde Melcher Folger haffwer vdi Dantziek vthfört sin saak anrörendes thet tilltaal, som han förmener sig haffwe till förnämnde Melcher v. Hilstens erffwinger, effter som vdi högtbemälte Kong:e M:ttz dom är Melcher Folger förbehollitt. Och der som hann winner saaken emoth förnämnde Melcher v. Hilstens erffwinger, så må han då her aff retten anamme syne peninger igen och kreffie fulkomlig wedelegningh och vprettilße för thenn skade, som gode män kunne säje, att han lyditt haffwer. Hwar han och der tapper saaken, då skole förnämnde peninger stå Hans Röper tilhonde på Melcher v. Hilstens erffwingers wägne ∞.

[27]

Samme dagh kom för sittende retten Kong:e M:ttz ∞ tro tienere och myntheschriffwere, ehrlich och försichtig Matz Anderßon, hembledde och leffrerede ehrlich och wellärdh man her Augustinus . . .¹

¹ Plats är i ms. lämnad för den ej fullföljda texten på den till större delen blanka sidan.

[27 v.]

Caspar Lehusenn.

Samme dagh hemblede och vploth Renholtt Lehusen her in för sittende rettenn synom broder Caspar Lehusen sin halffpartt vdi ett stenhus, liggendes in moth Jernntörgitt emellen her Knut Knutzsons och *hustrv* Brita Wickman Lastorpz hws, sampt den tomt der näst niden före, som recker inn moth stadzmuren, hwilket hws och tomt deres fader Hans Lehusenn dem samptligen tilhoope och til bytes skencht och giffwitt hade. Och haffwer Caspar loffwett Renholtt för sin halffpart i förnämnde hus och tomt 450 daler nu gångbartt mynt på 3 terminer till att vthgiffwe och betale, then förste nu nästkomendes Michaelis 200 daler, then andre på samme tydh der näst effther, nemligen Michaelis anno 89 ett hundrede daler, och thenn tridie jule tydh då i samme år näst föliendes, hwadh då rester, som är 150 daler. Och när Renholtt samme peninger tillfyllest hade bekomitt, skulle Caspar Lehusenn hans hustru och barnn hele husett qwitt, fritt och oclandrett så well för förnämnde Renholtt, hans hustru, barn och efftherkomende som alle andre åtalere till ewärdelig ägendom niuthe och beholle och då stadzens breff der vpå bekomme, reckendes hwar annen honden vpå, att thette kööp skulle så fast och stadigitt bliffwe. Och Caspar vplade sin fridzskilling.

14 augustj.

Laße Henrichßon vpböd Oluff Gamels hus — 2:o.

Michell Olßonn vpböd Swen Nilßons tomt i Rame Jönßes grändh — 3:o.

Jacob Larßon vpböd Eskill Larßons hus i Nýgrenden — 3:o.

Burgskap.

Samme dagh gjorde Tideman Emeke sin borgere eedh och wann burgskap, och sade Peer Jönßon godh för honom, att han i sex år her bygge och boo och vppeholle stadzens tunge.

19 augustj.

Hustrv Margreta Wollemars,

hustrv Johanna Morten Jacobßons i Åbo.

Samme dagh talede hustru Margreta Wollemars till *hustrv* Johanna, Morten Jacobßons i Åbo effterleffwerske, om 58 *tjinner*

rogh, der vpå icke mere war betaltt ähn 18 *tjinner* rogh och 12 $\frac{1}{2}$ daler peninger. Och effther *hustrv* Johanna der till icke neke kunne och hade inthet annett förebäre, ähn [att] roghen haffwer vdi 2 åhr legett i Söderköping hustru Margreta tilhonde, dogh nu bortt såldh, der- [28]
före bleff så affsagt, att nu förstkomende Michelßmeße skall hustru Johanna stelle *hustrv* Margreta tillfridz anthenn medh 27 $\frac{1}{2}$ daler i peninger eller så många *tjinner* rogh, hwilkett dere hustru Margreta begärer.

Erick Larson.

Än samme dagh kom för sittende rettenn Jacob Larßon schriffwere, boendes her i Stockholm, Oluff Jacobßons barns i Wÿborg näste frände och deres förmündere, hembledde och medh handh och mundh vploth vår medborgeres Erich Larßons hustru Kirstin Erichzdotter, som nu på sin mans wegne her för rette till städes war, en halffpartt vdi grunden och tre parter vdi öffre bygningen vdi salige Eskill Larßons korbwirckzhus, östen till i Nygrändenn beläggitt, och en halffpartt vdi en siälebodh på Södre malm, hwilkett förnämnde barnn effther sin fader moder (som hade waritt förnämnde Eskils hustru) ärfvt hade och förschriffne Jacob Larßon nu lagligen hade såldt förnämnde Erich Larßon för 150 daler rede peninger sådant mynt, som nu gångbartt är, them förnämnde Jacob bekende sigh på förschriffne barns wägne till fulle nöye haffwe bekomitt, anamett och vpburitt, thenn siste pening medh thenn förste, hwarföre han och affhände offthenämnde Oluff Jacobßons barnn förschriffne theres deel i förnämnde korbwirckzhus och siäleboodh och tilägnede thet förschriffne Erich Larßon, hans hustru och begges theres efftherkommende erffwinger att niuthe och beholle qwitt, fritt och oclandret så well för offthenämnde Oluff Jacobßons barn och theres efftherkomende, som elliest alle andre åtalere, både födde och ofödde, till ewärdelige lagfångne äger. Och war samme hus medh sieleboden vpbudin och lagståndin och fridz skilling ågiffwin, som lag förmäller.

Lucas Kopf.

Samme dagh producerede Lucas Kopf i rettenn Caspar Lehusen, hwilkenn wittnade och bekende, att anno 1681 lopp han till Narffwen medh ett skip, som honom och Jochim Skeel tilhörde, och när han war der medh tilbake komin till Dantzick, loth fram-

lidne Andres Lorich vthenn all rettmätigh emoth rett och rettwyse brandskatte samme skip, folck och godz, ingen vndentagendes, oachtett att fracht, och hwadh som vthlegges borde, war allt betaldt. Och som Caspar kunne drage till minnes, då skall aff Lucas på samme tydth ware skattett widh paß 70 eller 80 daler.

Vpå samme dagh giorde Matz Gätzswenn sin borgere eedh och antogz till tornn wechtere o.

[28 v.]

21 augustj.

Nils Hanßon sampt borgmestere och rådmän.

Lars Henrichßon vpböd Oluff Gamels hus — 3:o.

Hoor.

Samme dag stälthes för retten Eskill Larßon murmestere, för thett hann hade bedriffwitt hoor medh . . .¹ laggiffte hustru, . . .¹ benämpndh. Och effter han icke kunne neeke till sÿn ogerning, haffwer och tillförenne medh hoor waritt beslagitt, der han bleff benådd före, och nu giortt dubbeltt werre, i thet han haffwer lägrett sig medh en giffit mans hustru, derföre kunne man icke frÿe hans lyff, med mindre Kong:e M:tt will honom benåde och lathen komme till böter.

Gilbert Sölber, Påwell Saß.

Samme dagh talede Gilbertt Sölber till Påwell Saß vm 25 daler peninger, som han hade lånt salige hustru Anna Påwell Saßes, framleggendes hennes bekennelße breff vnder Påwels signett. När Påffwell besåggh handschriffthen och signetett, sade han, att Gilbertt hade thet oärligen bekomitt, tÿ samme signet war vdi en guldring vthstuckitt, den han för någre åhr sedenn mist hade, och wille nu ingen annen tilltale vm samme ring och hwadh mere han mist hade vthen förnämpnde Gilbertt och hans hustru, som handschriffthen hade latidt schriffwe och försigle.

Wäldtäckt.

Än samme dagh stälthes Matz Peerßon, född i Beleckebÿ vdi Lemo sochnn, för rette, för thet han hade wäldtagitt en lyten flicke

¹ Lakuner i ms.

om 11 åhr, der till han icke neeke kunde vthenn onödd och otwingett vdi kemmenäre kammeren bekent sig haffwe 2 reser hafft sin wylie medh henne, och der han hade giortt henne någon skam, tilbödh han sig wele tage henne till ächte. Så effther han hade bedriffwitt den skam, som her i staden vdi mång åhr icke hördd eller skedd är, derföre sades, att han ingelunde skulle slippe onäpst, vthenn skulle vm hans straff framdeles beslutes.

23 augustj.

Gowert Cilentz.

Samme dag kom för retten ehrlic och wällärdh man mester Johan Ericj, skolmestere i Eneköping, vploth och medh handh och mundh leffrerede vår medborgere, försichtig Gowert Cilentz, ett steenus, som han medh sin salige hustru Gertrudh Michelsdotter, Gudh hennes siel nåde, bekomitt hade, liggendes på wenstre honden näst Södre portt, när man går vth aff stadenn, hwilkett förnämpnde mester Johann nu lagligen såldt och vplatidt haffwer förnämpnde Gowert för 800 daler sådant mynt, att 4 $\frac{1}{2}$ göre en daler, them M. Johan bekende och in för retten bestodh sig till godh och fulle nöye anamett och vpburitt haffwe, thenn sidzste pening medh then förste, hwarföre han och affhände sigh och syne efftherkomende erffwinger förschriffne stenus och tillägnede thett medh theß grundh och all lägenheet, såsom thett vpmurett är och för ögen ståår, offthenämpnde Gowertt Cilentz, hans hustru, barnn och theres efftherkomende erffwinger qwitt, fritt och oclandrett för alle så well födde som ofödde åtalere till ewärdelige äge. Ther vpå vplade Gowert sin fridz skillingh. Och war samme stenus lagbuditt, lagstånditt och aldeles lagfaritt $\curvearrowright$. [29]

Hans Lehusen.

Än samme dagh kom för sitttiende retten vår medborgerske, dögdesam hustru Margreta, salige Anders skafferes efftherlatne enckie, hemblede, vploth och leffrerede vår medborgere, erlic och försichtig Hans Lehusenn, den öffre delen . . .¹

¹ Texten är i ms. ej fullföljd. Nedre delen av sidan är lämnad blank.

[29 v.]

26 augustj.

Nils Hanßon sampt borgmestere
och rådmän.

Samme dagh stegh vp i sittierende retten Kong:e M:ttz troo tienere och befallningzman på Stockholms slott, ehrlig och wellförståndigh Erich Larßon, fulmechtig aff högz[t]bemälte Kong:e M:ttz troo tienere och secreterer, ehrlig och welachtig Claes Philipzßon, påminnendes, huru såsom samme Claes nu widh påß ett åhr sedenn hade her vpå rådhusett såsom retter wederboende lagligen talett på thett lille hus, hwilkett 2 syne murer och wäggier haffwer liggendes in i hans gårdh, thet Anders Larßon wårdschriffwere vdi Claeßes frånware aff Henrich Balck rådhman köpt hade, der vpå samme Claes Philipßon då satte syne peninger i retten. Och effther den tydh, som honom loffweddes fulkomligitt swar på thette ärende, är nu förlýdenn, derföre begärede Erich Larßon på offthenämpnde Claes Philipßons wegne wethe, hwadh heller han skulle beholle samme hws eller ey.

Thette bleff vdi betenkende tagitt, och befans, att anno 86 then 23 octobris¹ hade den ädle welborne herre, her Göstaff Banner till Diurßholm, ridder, som her då för rette satt, kendt och affsagt, att förnämpnde Claes Philipzßon war effther Swerigis lagh för någon främende närmest till att löse och beholle offthenämpnde hws. Dogh meden Henrich Balck föregaff, att hans son, her Nils, kyrkeherde i Blaxstadh sochenn, hade der inne sitt möderne och husett war honom owitterligen såldt, bleff saaken vpskuten till nyåret der näst effther, och deßförinnen skulle förschriffne her Nils anthen komme sielff till städes eller giffwe beskeedh, vm han war till sinnes att börde husett igen eller och säliet, och der han wille behollett, skulle han sättie syne peninger i retten. Och althenstundh offthenämpnde her Nils haffwer nu seden waritt her i Stockholm och icke till minste ordh latidt sig höre och förnimme, att han war till sinnes beholle samme hws eller någre insager der vdi hafft, att hans fader hade thet bortsåldt, och tyden är nu förlýden, innen hwilken han effter lagen hade mått och kunnit börde samme hus igen; så haffwer man icke wist neeke förnämpnde Claes Philipzßon den rettigheet, som Swerigis lagh medgiffwer, att han såsom retter

¹ Se ovan s. 274.

wederboende war närmest löse offthenämpnde hws för så många peninger och annett värde, som Anders Larßon der vpå loffwett och giffwitt hade, så och betale honom, hwadh han der vdi skäligen och nödtorffteligen kann haffwe bygd, för hwilkett allt samme Anders Larßon in för sittende retten på thette breffz datum tilstodh och bekende sig till fulle nöye, thenn sidzste pening medh then förste, ware betaldh och tillfridz steltt. Hwarföre wy och på rettzens wägne affhände så well förschriffne Henrich Balck och hans son, förschriffne her Nils, som förnämpnde Anders Larßon, hans hustru och theres efftherkomende förschriffne stenus och grund och tillägne thet Claes Philipßon, hans hustru och theres erffwinger qwitt, fritt och oclandrett till ewärdelige lagfångne äge niuthe och beholle. Her vpå loth hustrv Margreta Claes Philipßons vplegge fridz skillingen. Datum 15 nouembris anno vt supra.

Melcher Folger, Hans Röper.

Samme dagh tilsades de gode männ, som hade waritt på reckningen emellen Melcher Folger och Hans Röper, skulle giffwe schriftligen tilkenne, hwadh Melcher är skyllig att vplegge i vmkostningz peninger och för förtärdh kost, som Röper på sin herres wägne kan haffwe giortt och vthlagt, meden hann haffwer lagsöcht Melcher om qwarsettningen.

Påwel Saß [och] Gilbertz hustrv.

Samme dag kom åther Påwell Saß såsom offthe tillförenne och gaff tilkenne, att meden hans hustru leffde, hade han sändt Hans Fougt, Otte Richartz och Henrich Ferber till Gilbertt och hans hustru medh thet register, som s[alig] hustru Anna hade latidt vpschriffwe om dett sölff och guldh, som samme Gilbertz hustru hade förpanthet, och begärede, att der som de hade emoth samme schrift några insager, skulle de komme, meden förschriffne hustru Anna war i lyffwe. Her till swarede hon som tilförenne och gaff nu sådan beskeedh om signetz ringenn, att han sampt en seger war vthsatt på Norre malm, men hwar han stodh, motte han förfråge sig hoos Longe Barbro, som thett vthsatt hade. Sameledes hade Matz Påwelßon en guldring i pantt för 6 q och hans piga ett armbondh för 6 q . Hwem dett hade vthsatt, motte han fråge¹ dem.

¹ I ms. står: 'fråde'.

Sententia.

Dett som Gilbertz hustru bekenner sig haffwe vthsatt, thett är hon plichtig lathe komme till städes, och de, som haffwe panterne, skole tilseyes, att de lathe komme dem vp i retten, effter de icke haffwe dem lagligen bekomitt.

[30 v.]

Jören Benickz testemente.

Samme dagh presenterede vdi retten ehrlich och dýgdesam hustru Ålethe Jörenn Benichz thett testemente, som samme hennes man vdi gode mäns närware giortt hade, hwilkett effther hennes begären bleff efftherlatidt her i stadzens tenckebook att inschriffwes, lydendes ordh från ordh, som her effther fölier:

Anno 87 thenn 6 dag aprilis wore wý efftherschriffne Påwell Saß, Herman Skilling, Hans Foug, borgere i Stockholm, samt Hans Nowradt, köpswenn, kallede aff vår medborgere, ehrlig man Jörenn Benike, till att höre och wittne, thett han då, meden han war widh godh skääl och förnufft, vdi testamentz wýs bekende 87. Till thet förste bekende Jören Benike och sade sig Gilius Musche, fordom borgere i Lybeck, eller hans barnn och arffwinger alzinthet skýllig ware, ja, icke till en pening; eý heller bestodh han them någon arffzrätt eller lott effther sin dödh, som the meene och åstunde effther en förschriffne Jörens förschriffning, som the skiuthe vpå, och sade Jören, att han hade anno 87 giortt en klar reken-skap och affdracht medh förschriffne Gilius Musche her i Stockholm och war honom vpå samme tydth vpå alle theres handell skýlligh bliffwin 200 daler, 25 timber gråwäreck och en halff týnna smör, hwilkett han hade honom åhrett ther effther anno 87 på före sagden dag betaldt, och hade deres widertaal her i Stockholm waritt, att Gilius Musche skulle sände Jörens förschriffning, lydendes på förschriffne arffzrätt iffrå Lybeck hýt till Stockholm Jören Beniken till honde, men sådann lyffte hade Gilius Musche icke hollitt. Therfore neekede och till inthet gjorde förschriffne Jörenn thenn förschriffning, som på förschriffne arffzrätt lyder.

Item hwadh effther en christelig sedwane bör giffwes til kyrker, hospitaler och andre almußer, som en erlig begraffning tillýder, sade hustrv Ålethe, att ther vm skall effther nödtorfften bliffwe wýdere öffwerwägitt och besteltt.

Item bekende och Jörenn Benike, att han war Henrik Beniken

skyllig 560 daler, som han hade honom länt till att vppeholle kelleren, och ther aff loffwett honom åhrlige til interese aff hwartt 100 daler 10 iffrå anno 180, ändog Henrich ther till neekede och sade sig ingen interese begäre. Och begärede Jören, att förschriffne peninge summa skulle vdi gode reede bliffwe Henrich Beniken betaldt.

Thernäst bekende Jörenn Benike, att han war ingen annen, [31] hwarkenn inländes eller vthländes, till en pening skylligh.

Item gaff och Jörenn Benike sin käre ächte hustru, *hustru Ålethe*, tridingen aff alle sýne godze, rörlige och orörlige, ohindrett och oqwaldh effther hans dödh sig till godha nyttia och beholla, vm hon effther honom leffwer.

Jtem gaff och Jörenn Benike sýnom stiuftzson Nils Peerßon enn malmgårdh, som på Södremalm är belägginn.

Och allt thet sedenn öffwer bliffwer aff förschriffne Jörens lott, ther till gjorde han Henrich Beniken till sin erffwinge för then troheet, lydna och tienstwilligheet, som han sade, att förschriffne Henrich Benike vdi alle tyder hade honom bewýst.

Jtem bekende och Jörenn Benike, att han hade alldrig effther någrom någett arff vptagitt eller ärfft, och allt thet the äge är theres afflinge godz, som Gudh them genom möde och arbethe medh begåffwett och wellsignett haffwer, och förthenskuldh menthe sig måge ther medh göre hwadh han wille.

Theß till meere wiße, att förschriffne Jören haffwer thette för oß vdi testamentzwýs bekent, närwarende hans käre hustru och hans stiuftzsonn Nils Peerßon och Henrich Benike, och sade sig thett wele medh ett godtt samwett bestå för Gudh och alle menniskior, haffwe wý thette medh våre egne händer vnderschriffwitt och medh våre signeter försiglett. Datum som förschriffuit står.

För Jören Benickz Påwell Herman Hans Hans
 oförmögenheet Saße Skilling Fougt Nowradt.
 Hans Hanßon Bilefeldt.

28 augustj.

Erich Larßon slotzfougte, borgmestere och rådmän.

War allmennelig rådstuffwe hollin, och menigheten alffwarligen förehollitt, att hwar skulle haffwe grann och flýtig tillsýn vdi sitt hws och wachte sig för förräderý, lathendes sig gå til

sinneth *thet*, som aff predickastoolen till warningh sagt är vm den eeldh, som på Norre mallm natte tjdth vpkomin är, der och swaffwell och krut är funnith ware i taakett instuckitt.

Hws pantsatte.

Mester Johann, skolmestere i Eneköpingh, bekende, att han hade satt Anders Swenßon till Hußholm i Smålandh sitt hws i pant, belägit vdi Mester Hans Skärs grändh näst niden för *thet* lille husett, för 200 daler peninger.

Christoffer Jörenßon gaff tilkenne, att Clemett Jacobßon hade hans hws i pant för någre peninger.

[31 v.] Her Engelbrecht Engelbrechtßon vpböð sitt och sin broders hws, belägitt widh Södre portt — 1:o.

Samme hws hemblede förnämpnde her Engelbrecht och Laße Engelbrichtzßon och medh hand och mund vplothe thett Kong:e M:ttz köpman Anders Larßon her in för retten till wýdere försäkring och stadfestilße på *thet* breff, som de förnämpnde Anders der vpå giffwitt hade, hwilkett Anders Larßon nu presenterede och effther hans begären her i stadzens tenckebook inschriwwitt bleff, lydendes, som her effther fölier ∞:

Anders
Larson
köpman.

För oß och wåre rette arffwa, hwadh namn de helsth haffwe kunne, bekenne wý oß efftherschriwne Larentz Engelbrichtzßon och Engelbrecht Engelbrechtzßon haffwe såldt och vplatidit erlig man Anders Larßon, borger i Stockholm, och hans rette arffwa ett wårt rette fäderne och möderne hus och liggende grundh medh ett hwalff offwen gathen, två wåningar högt, som nu för ögen står, hwilkett är belägitt för Södre portt, ther Michell isersnider nu vtj boendes är, medh sýne fyre frýe murer, som the gamble breff *thet* wýdere vthwýser, för 400 daler swenskt mynte, 32 öre 86 åhrs mynte på en daler recknendes, och bekenne wý oß her medh haffwe vpburitt then förste så well som then sidzste pening till fulle nöye och godh betalningh effther wår egin wilia, och är samme hus woritt hembuditt hustru Emerentia, s[alig] Staffenn Saßes, Melcher Folger och then hele slecht. Hwarföre affhände wý oß och wåra efftherkomende arffwa samme hws och liggende grundh, som *thet* nu för ögen står, medh all sin rätt och rettigheet och tillägne *thet* förnämpnde Anders Larßon qwitt och fritt för alle åtalere, så well födda som ofödda,

till ewärdelig ägendom. Att så vdi sanning är, haffwe wÿ tette medh egin handh vnderschriffwitt och medh wåre signeter försiglett. Datum Stockholm thenn 25 augustj anno 1687.

30 augustj.

Erich Larßon slotzfougten, borgmestere
och råd.

Mons Helgeßon, Michel Portnagell.

Samme dagh kom Michell Perßon Portnagell fram för retten medh sin sageman Mons Heließon, som för honom hade bekent, att *hustrv* Anna Clemett Jacobßons hade waritt vdj galgan effter någett [32] der att tage till att bruke wÿskippelße. Der til swarede Mons Heließon, att han hade ett breff, som Jacob Näff hade vthgiffwitt, medh hwilkett han wittnade, att *hustrv* Anna war funnin i galgan. Och effter Michell ledde thette iffrå sigh, skulle han ware frÿ, men Mons Heließon stelthe borgen för sig, att breffwett skulle innen 14 dager komme her tillstädes 1687.

11 septembris.

Jacob Bagge, Nils Hanßon och Erich Larßon
sampt borgmestere och rådmän.

Tiuffwerÿ.

Samme dagh stälthes för retten Tomes Tomeßon timbermann på slotthet, född vdi Wöreme sochnn, och Laße Matzßon snickere, född i Sawelax i Findlandh, hwilke anklagedes för någenn kopper, som de aff slotthet stulitt hade. Snickeren hade tagitt en heel kopper skÿffwe, som fans på honom i slotzporten, och timbermannen hade stulitt en hoop affklippning, thet han såldt hade, som låg för deres ögenn fram i retten. Och ändog samme tiuffnett war ringe, dogh effther de hade stulitt iffrå sin herre och konungh, som de nu sÿnnerlige tiente, och borde icke alenest göme thet, som H. Kong: e M:tt tilhörde vthenn thet och för andre försware, och war til troendes, att de offte och mÿckitt mere haffwe tillförenne stulitt, thett som aff slottett bortt komitt är, derföre kunne ingen frÿe deres lÿff vthenn dömdes till galgen. Dogh der de wille bekenne, hwadh de mere tagitt hade, och nampngiffwe dem de pläge köpslage medh, kunne de bliffwe benådde med ett mindre straff.

Tiuffwerÿ.

Än samme dagh anklagedes och en båtzmans hustru, Brita Erich Jönßons benämpndh, hwilken och vdi nästförlidne then 23 augusti war stältt för retten, för en fodrett kappa hon hade stulitt iffrå hustrv Margreta Gisle Jacobßons, item en halffspan hwete, 2 [L]ä saltt, en grÿta och en panna iffrå hustrv Margreta Matz snickeres och någett annett mere, til hwilkett hon icke neeke kunne, och effther hennes man icke war till städes vthen vth på skipz flotten, wartt befalett, att bödelenn skulle giffwe henne rÿs i fängelßett och drÿffwes a[ff] by.

Tiuffwerÿ.

Samme dagh hades fram för retten en qwinna, benämpndh Karin Simonsdotter, hwilkenn hade sin man Siffridh Olßon widh namppn vdi Rÿd sochnn, och war hon skÿldt för thett hon hade stulitt 3 fåår iffrå hustrv Anna Renholtz i Ösbÿ vdi Solna sochnn och 2 fåår ifrå Anders Swartt, och effther målzägenderne icke wore till städes, sattes hon in till wÿdere randsaakning.

13 septembris.

[32 v.]

Nils Hanßon, Erich Larßon samt borg-
mestere och rådh.

Hans Lehwsen bespråkede thett hws, som Anders Larßon haffwer köpt aff her Engelbrecht och hans broder Laße Engelbrechtßon.

Henrick Hanßon wäger och
Mattias Sarenstorpz tienere.

Samme dagh kom fram för retten Herman Bröyer och på sin husbondes Mattias Sarenstorpz, borgere i Lÿbeckz wegne kraffde Henrick Hanßon wägere her i staden 54 1/2 daler, framleggendes en copie aff Henrichz handschrift, dateret anno 82. Her vpå gaff Henrick till swar, att han hade giffwitt förnämnde Mattias Sarenstorpz twenne åthskillige handschriftter, den ene på 54 1/2 da[ler] och den andre på 19 daler, och mere wiste han sig icke haffwe waritt honom skÿllig. Och effther han haffwer nu her vdi Stockholm betaltt förschrieffne Herman närwarendes förschrieffne handschriftt på de 19 daler och tillförenne vdi Narffwen inlöst aff Sarenstörpz ful-

mechtige Albrecht Dorhet den andre, menthe han sig icke ware plichtig twenne reeser betale en skuldh, sÿnnerligen effther förnämnde Herman inthet hade annett mane medh än en slätt vth-schrifft eller copie och Sarenstörpz befallning. Och der som offthenämnde Mattias framdeles kunne komme fram medh någon hans handschrifft (thet han icke tro kunne), då wille han henne inlöse och betale, med mindre thet kunne finnes, att tvenne handschrifftter på en summa wore vthgiffne ρ . Menn offthenämnde Herman Bröyer sade, att sådant war inthet annett än en löös endtskÿllen, och stoodh der vpå, att förschrifftne Henrich Hanßons handschrifft, förnämnde 54 $\frac{1}{2}$ daler belangendes, skulle finnes obetaldh hoos borgmesteren i Narffwenn, Herman Longhorst. Så allthenstundh ingen parten hade någett thet wist war i retten frambäre, der effther man sig rette kunne, hwarken förschrifftne fulmechtige, der medh han kunne förschrifftne summa lagligen mane, icke kunne heller skÿldenären bewÿse sådant ware betaltt, wartt förthenskuldh så affsagdt, att der som förschrifftne Mattias Sarenstörp eller hans budh kommer medh Henrich Hanßons handschrifft, då skall Henrich ware förplichtett att vpegge och betale den summa, som honn inneholler, sampt den bekostnett, som Sarenstorp ytterligere på thenne inmaningh görendes warder, effter som förschrifftne Herman protestere rett haffwer ρ .

Simon Tommeson.

[33]

Samme dagh wartt aff retten efftherlatidt Simon Tomeßon, att dette efftherschrifftne wittnisbreff måtte vdi stadzens tenckeböck bliffwe inschrifft:

Jagh Jonas Johannis, Christi ordz ringa tienere och penitentiarius i Stockholm, mig bekennes och witterligitt gör, then tÿdh iag besöchte en hederlig man her i Stockholm, Marcus Bengtßon benämndh, och gjorde honom all thenn dienst på mitt embetz wägne, som iag ena christne menniske göre borde, iblandh allt annett taal, som han medh mig hade, thå bekende han sig haffwe giffwitt sÿnom sÿsterson Simon Tomeßon en fierde deel vdi sitt hws widh Store törgitt belägitt, förvthenn thett han ärfwe kunne i förnämnde hus effther hans salige dödth medh sÿne sÿskene och sÿskene barnn, effter thet förnämnde Simon hade honom vdi 20 åhr trolige tient, sÿtt hans salige hustru och honom vdi theres

siukdom och ålderdoms wedermöde och dogh ingen löön för sin longa och troliga dienst bekommitt. Theße hederlige män wore her öffwer till wittniß: Knut Nilßon, Henrich Balck, Erich Bertilßon, Herman skomaker och Erich Matzßon. Till wiße vnder deres signet datum Stockholm thenn 3 februarij anno 1587.

Tiuffwerÿ.

Karin Simons dotter bleff annen gången stält i retten för de fåår hon stulitt hade, och ändogh hon bekende sin skuldh för nidre retten, så wille hon dogh thet nu neeke och förebar, att en, benämpndh Barbro, hade antwardett henne fåren till att sälie. Menn hon kunne thet icke bewÿse, eÿ heller wiste, hwar samme Barbro wistedes eller bodde. Så wittnade och Hans köttmångere, som fåren aff henne köpt hade, *stycket* för 10 öre, att hon hade sagt för honom, att hon hade bekomit fårenn iffrå Rÿdh sochnn medh båth och hade dem aller ytterst vdi en gårdh på Norre malm, der han dem aff henne köpte. Bleff befalett att ähnnu granneligen randsake, hoos hwem hon haffwer hafft fåren. Hans Bilfeldt wiste och berette, att myëkin klagemåll war på henne der i Bro heredt hon bodde.

Anders Larßon, född i Lula sochnn, hwilken sade sig haffwe tient Melcher Beck, bleff för retten beklagett, att han hade (der han lågh till herberges inne hoos en hustru, benämpndh Brita Henrich båtzmans) vpslagitt hennes kista och der vtthagitt en sölffskeedh om 3 lodh och ett paar laaken, som hon kunde saakne. Skedenn, som i retten lågh, bekende hann, men till lakenen neekede han. Bleff åther insatt till wÿdere förhör.

[33 v.]

20 septembris.

Jacob Bagge, Nils Hanßon.

Om gullet.

War allmennelig rådstuffwe på samme dag och handledes medh menigheten om de 300 vngerske gÿllen, som Kong:e M:tt 1587, wår aller nådigÿste herre, fordrer och äsker her aff Stockholms stadh vdi åhrlig taxe. Och ändogh att Stockholms borgerskap haffwer aff ålder vdi alle herrers och konungers tÿdth waritt för sådanne

tunge och beswäring alldeles frÿ och förskonett, hwilkett och högz[t]bemälte Kong:e M:tt vdi then herredagh, som stodh i Wadzstena nu nästförlidne winther, loffwede, att thenne staden skulle såsom alle tyder tillförenne ware för skatt och taxe förskonede, så haffwer dogh H. Kong:e M:ttz vndersåther icke welett thenne hielp i thenne reese affbedie vthenn, såsom retrådige och troplichtige vndersåter ägner och bör, wellwilligen vthloffwett att göre vth samme gull för thenn lägenheet skuldh, som nu på färde är, och der hoos ödmiukeligen bediendes, att H. Kong:e M:tt wille thenne ringe hielp nådeligen lathe sig behage, och att de så her effther som her till medh sådann åhrlig skatt måge ware frÿ och förskonede ∞.

Hans Lehusen.

Samme dagh satte Hans Lehusenn vdi retten 300 daler i rede peninger och 100 daler i guldh på thett hus, som [han] nu näste rådstuffwe dagh her tillförenne bespråkett hade ∞.

Tomes Fisk engelskman, Hans de Frindt.

Än samme dagh kom för retten Tomes Fisk, engelzman, och taledie till Hans de Frindt om de skeldh ordh, som han widh Stägeborgz slott på förnämpnde Tomes hafft hade och begärede, att der Hans icke kunne honom sådant (thet han förhoppedes att aldrigh skee skulle) öffwertÿge och bewÿse, att honom då måtte på offthenämpnde Hans widerfares rätt och [han] effther Swirigis [sic] lagh straffet bliffwe. Her vpå gaff Hans de Frindt till swar, att han icke kunne drage till minnes, hwadh heller han hade någre skäldhordh latidt falle eller icke, menn der så kan ware skedt, då är thett komitt aff ett hastigt moodh, att han hade den meningh vm Tomes Fisk, att han skulle haffwe waritt orsaaken till att Hans bleff vdi Engelandh icke allenest på stoor vmkostning och skade vthenn till hån och spott arresterett. Så effter Thomes gjorde sin endtskÿllen, att han icke hade till thet ringeste waritt orsaaken till Hanßes arrestering, och samme Hans de Frindt der emoth vppenbarligen för retten bekende, att hann inthet annett wiste eller kunne säÿe om offthenämpnde Tomes Fisk ähn thett som redeligitt och godtt war och enom ehrlig man höffwes, derföre sades dem, att de skulle förlykes, hwilkett man förnimer så ware skedt ∞.

Hans Fiendt, Jost Gutzloff.

Vpå samme dag kom åter Hans Fiendt för retten och kraffde aff Jost Gutzloff 349 $\frac{1}{2}$ daler vdi intereße för 622 daler, som han iffrå thett år 80 hade hafft vthur begges deres matzskopi handell och skuttitt vpå, att samme summa stooth inne hoos Kong:e M:tt. Och ändogh Jost hade her emoth många och widlöfftige insaager förebäret, så kunne de dogh icke alldeles göre füllest emoth den reckning, som Hans Fiendt hade aff handlingzschriffweren. Och effther Fiendt stooth der vpå, att her Erich Sparre skulle haffwe loffwett honom, att all den rätt, som honom kunne wederfares på Jost i Lybeck, skulle skee honom här, derföre frågedes honom till, vm han wille då lathe bestå medh saaken, till theß her Erich komme hýt. Hwar och icke, då war inthet annett vpå, ähnn att begge parterne skulle lathe sig nöye medh thet, som Swerigis lagh i sådanne fall medgiffwer, eller på förlykning woldgiffwe saakenn gode män i händer; hwilkett de helst begärede, skulle dem efftherlates. Bleff så aff dem samptligen besluthet, att hwadh gode män kände rett och godtt ware, wille de på både syder lathe sig åthnöye. Och wartt förthenskuldh effther nogsampt betenckende så affsagt, att Jost skall stelle Fiendt till fridz medh 150 daler alldeles klagelöös medh peninger eller peningz wärdh, sådant godz som gengzse är, vndentagendes loodh, innen en månedz dag, så att thet är klartt.

23 septembris.

Nils Hanßon sampt b[orgmestere]
och r[åd].

Oluff wäger och hans stiuvsöner.

Samme dagh kom för rettenn Peer Frantzßon och Morten Frantzsonn, bröder, sampt deres mågh Tönius v. der Fecht, giffwendes tilkenne, att de alldeles wore wenligen och wäll förlyckte medh sinom stiu ffader Oluff Mortenßon, fordom wägere her i Stockholm, vm allt arff, som dem effther deres salige moder, *hustrv* Kirstin Olßdotter, till fallitt war och dem ärfwe borde både i löst och fast vdi så motte: Först hwadh lößörerne tilkomme, både söloff, kopper, thenn, kläde och annett husgerådth wore dem emellen lagligen bytte. Dernäst hade de bekomitt vdi fast thett mindre stenhuset sampt en tomt westenn till belägin. Der emoth må och skall förnämnde Oluff Mortenßon medh sin dotter Ingeborg Olßdotter ewärdeligen

äge, niuthe och beholle *thet* stenhus han nu boor vdj, belägitt widh [34 v.]
 Södre portt östenn för Johann klädeschriffweres hus samt ett stall
 på Södre malm medh enn lÿten kålgårdz tomppt, som lÿder staden
 till, medh plancke wirke intagin. Och såsom Oluff skall ware för-
 plichtett att sware till alle gäldh, som han och hans hustru giortt
 haffwe, så må han och vpkreffie alle vtheaständendes skuldh, ehwad
 namn de helst haffwe kunne. Och her medh skall ware och bliffwe
 emellen förnämpnde Oluff Morteñson och förnämpnde hans stiuiff-
 barn och deres efftherkomende vm samme arff en platt afftalett och
 förlykt saak till ewig tydh. Der vpå rechte de hwar annen händen
 in för retten. Och wore vthöffwer *thette* arffskiffte theße effther-
schriffne gode män: Henrich Balck, Hans Anderñon, Henrich
 Simonñon, Gÿnte Olñon och Anders Jönñon, rådmän.

Jacob Olñon och hustrv Kirstin
 Oluff Swiningz.

Samme dagh kom en bonde iffrå Pelchene sochn i Findlandh,
 Jacob Olñon benämpndh, och taledede på ett arff effter sin sÿster,
 hustru Walborg longe Erich timbermans på Södre malm, hwilkitt
 hustrv Kirstin Oluff Swiningz honom förhöltt. Och effther samme
 hustrv Kirstin klagede vthöffwer förnämpnde Jacob Olñon, sin
 moder broder sonn, att han och hans medarffwinger förhölle henne
 sitt moderne i Findlandh, hwilkett sig till 30 marck belop, derföre
 wartt sagt de gode män, som till förenne hade waritt på *thet* arff-
 skiffte emellen Erich timmermans erffwinger och förnämpnde hans
 hustru Walborgh, att de skulle så lage, att *thet* bliffwer klartt
 emellen offtenämpnde hustrv Kirstin och Jacob Olñon och lathe
 henne bekomme aff samme arff förnämpnde 30 þ, thesligistt hwadh
 som hon och hennes man på hustrv Walborgz begraffningh kostett
 haffwe.

25 septembris.

Nils Hanñon, Erich Larñon samt
 borgmestere och rådmän.

Staffan Prÿs och Hans Vlffzñon.

Sententia.

De handschriffter och bewÿs, som Staffan Prÿß, borg[ere] i
 Söderköping, vdi retten framlade, äre medh flÿt öffwersedde och

randsakede, och finnes vdi Jochim Grönebergz handschriftt, att han bekenner sig ware skylligh Mortenn VlffzBon i Wadzstena 3 000 ƒ till att betale vdi Söderköping, när ther vpå fordres. Men 1 300 ƒ der aff skall han icke förr betale, än som Dirich Anrepz hoffmän haffwe bekomitt sin förste betalningh, hwilken handschriftt Hans Vlffzson haffwer på förnämnde sin broders wägne leffreret salige Henrich Prÿß för 1 300 ƒ , som Morten skyllig war

[35] en tÿdzsk köpswen, Bertill Skerner benämpndh, aff hwilkenn Henrich Prÿtz samme summa åther hade till att fordre medh sådänn förordh, att när Jochim Gröneberg bestodh, att han war så myckitt skyllig, skulle Hans VlffzBon, som för förschriffne Bertill i lyffte gået hade, ware löös. Så effther samme Jochim så well vdi förnämnde sin handschriftt bekenner, såsom hann och sedenn för byfougtenn och kemenärerne i Söderköping, som deres wittnisbreff sampt Jochims egitt vthwÿser, icke neeker sigh förschriffne peninger ware skyllig till att betale, menn icke förr ähn som förnämnde Dirich rÿtttere wore betalthe, effther som hans egin förplichtelße lyder, thett samme Henrich Prÿtz wäll haffwer sedt och achtett, när han samme handschriftt till sig anamede, derföre sades Hans VlffzBon frÿ, så att han till samme skuldh icke skall eller bör sware, vthenn Staffen Prÿtz må sökie sin man, förnämnde Jochim Grönebergh, helst meden förschriffne rÿtttere äre betalthe, och hwar de icke allt haffwe bekomitt, så äre de dogh för største parten tillfridz stälthe, som man förnumitt haffwer, der vm vdi reckninge cameren må ytterligere fråges ∞ .

4 octobris.

Erich LarBon slotzfougten, borgmestere
och rådmän.

Hustrv Anna Helge NilBons och Matz
Nilsonn.

Samme dagh taledo hustru Anna Helge NilBons till Matz Nilsonn, borgere i Nyköpingh, om 1 254 ƒ , som han widh paß 20 åhr seden är bliffwin hennes salige man Germund JönBon skyllig för 66 decker bocker, såsom hans egin handschriftt, den i retten framlades, daterett 11 augustj anno ∞ 68; förmälthe, den ähnno obetald stodh. Menn Matz NilBon sade, att samme handschriftt

war länge sedenn betaldh och haffwer henne inthet kunnitt igen bekomme, och beropede sigh på wittne, som wiste, att Anders skinnere, som hans lyffteßman war, hade samme peninger leffreredt Germundh i henderne. 1:a bekende Anders skinneres efftherleffwer-ske, att Anders hade gået i borgen för Matz Nilßon, och haffwer Anders betaltt Girmundh peningerne vdi Anderßes nidre stuffwe, menn aff hwem Anders annamede peningerne eller huru många de waritt haffwe, wiste hon icke, och sade hon ytterligere, att Anders hade ingen fridh för Girmundh, för ähn han fick peningerne. 2:a Joen skinnere på Södre malm wittnede, att Matz Nilßons halff-systers man, Erich Jönßon i Oßlunda i Frestadh sochnn, satte nidh hoos Anders skinnere en hoop peninger, och kunne Anders icke bliffwe aff medh Girmundh, för ähn han fick samme peninger, hwilke han räknede Germundh till i nidre stuffwenn, men hwadh mynt thet waritt haffwer eller huru stoor suma, thett wiste hann inthet, och skall samme betalningh ware skedd widh paß 14 eller 16 åhr sedenn. 3:a Per skinnere wittnede, att denn tÿdh Anders skinnere kom vp vtur stuffwenn, sade han: 'Gudh haffwe loff, att iag är aff medh Girmundh'.

[35 v.]

Sententia.

Effther thet att Matz Nilßon beropede sig vpå Anders i Vlffz-sunda och hans hustru och någre flere, skötz saaken vp, till theß att de komme till städes. Och der som Matz rÿmmer, skall han ware bunden till saaken och ware plichtig att betale sin handschriff.

23 octobris

sothe för rette Nils Hanßon sampt borgmestere och rådmän.

Michell Olßon vpböd Christoffer Jörenßons stenus widh Wester-longgathenn belägitt — 1:o.

Dirich wantmaker vpböd Casper wantmakeres barns gårdh på Norre malm vdi deres moderbroders Bertill Michelßons närware — 1:o.

Wolter Laurentz, Påwel Saß.

Samme dag kom för retten Wolther Laurentz och kraffde aff Påwell Saße peninger — 60 daler effther hans handschriff[t]z inneholdh. Deremoth kraffde åther Påwell aff Wolther någon vmgäldh

för kopper, och bleff så emellen dem affsagt, att Påwell Saß skall göre sin handschrift fyllest.

Tiuffwerj.

Än samme dagh stälthes för rette Henrich Bertillßon, född i Nouseby vdi Nousis sochnn, som hade stulitt 9 stycker fåår iffrå Erich Olßon i Bolstompta och Morten smidh. Och effther han icke kunde neke till sin gerning, bleff hann dömpndh [*sic*] till galgenn.

Hustrv Margreta Wollemars och Witting Monßon.

Samme dag kom för retten her på Stockholms rådhus dögdesam qwinne, *hustrv* Margreta, Wollemar Wükmans efterlatne enkia, och taledede till Witting Månßon om betalning på 115 daler 2 öre, som hans stiußzsonn Peer Grelßonn haffwer waritt förnämnde hennes man Wollemar Wükman skylligh för en partt vdi en skutha. Så effther samme Witting gaff till swar, att förnämnde hans stiußzsonn hade allt sitt fäderne både i löst och fast bekommit, anammett och vpburitt, och hwadh som effther honom fallitt och bliffwit är, ther medh haffwer han sig inthet befattett, såsom han eller hans hustru, förschriffne Peer Grelßons moder, icke äre till sinnes [36] någett effther honom anthenn ärfwe eller kräffie och vpbäre, derföre haffwer man icke sýntz medh någon rett kunne twinge förnämnde Witting till att sware och betale offthenämnde sin stiußzsons Peer Grelßons gäldh, vthen medenn man förnimmer, att en Söderköpingz borgere haffwer anamett samme skuthe till köpz aff Per Grelßon, och förschriffne skutha är ähnnu till städes vdi Söderköping, thesligistt är der i stadenn någre peninger effther Peer Grelßon ständendes, så må offthenämnde hustru Margreta der och annerstedz, hwar hon hans godz vpspörie kann, medh rette sampt flere galdenärerne sökie sin betalning.

25 octobris.

Nils Hanßon sampt borgmestere och rådmän.

Siffrid Monßon och hans s[alig] hustrus
erffwinger.

Samme dagh kom för sittiende retten Jacob Hanßon i Örestadh vdi Törstuna sochnn, Matz Hanßon i Ljdzlena kyrkeby och deres syster Litzabett Hansdotter, lathendes förstå, att de wore wen-

ligen och wäll förlichte medh Siffridh Monßon, borgere her i Stockholm, om allt arff, som dem tillfallitt war och medh rätte ärfwe borde effther deres fadersyster, hustru Ermodh, förschriffne Siffridh Monßons hustru, Gudh hennes siel nåde, vdi så motto att effther förnämnde Siffridh och hustru Ermodh hade giffwitt hwar annen then tridie pening, therföre hade förschriffne erffwinger sin tridie deel vdi alle lößörer bekomitt, såwell köpenskapen som sölf, koppar, thenn, kläder och annett husgeråd, hwad som förhonden war, inthet vndentagendes. Vdi lye motte hade Siffrid till fridz stältt dem för alle gäldh, som wore in till kreffindes, så att de der med inthet hade till att bestelle, icke heller wore plichtige till någre gäldh att sware. Menn hwadh fast tilkom, som war en tomt, belägin på norre sydenn twertt emoth Jacob Iwarßons hus vdi Johannis secretererens grändh, then i förtäden kalledes Herman Ruggens grändh, vpå hwilkenn tomt ett förfallitt trähus stodh, thett effther Kong:e M:ttz befallning borttröffwes skulle, och wartt samme tomt skattet för 60 daler nu gångbartt mynt, der 4 $\frac{1}{2}$ göre en daler, den samme bleff sampt 2 000 tegell tilldeeldt förnämnde Siffridh Monßons barnn för 70 daler, som thett vdi sitt möderne affwittrett war och samme Siffrid inne medh sig hade. Och bekende förschriffne hustru Ermodz erffwinger in för retten, att de för samme arff till fulle nöye effther sin egin wylie wore förnöge och till fridz stälthe, görendes förthenskuldh offthenämnde Siffridh Monßon, hans barn och efftherkomende arffwinger qwitt, frö, ledige och löse för allt yttermere tilltaal, klander och effthermaningh om all then arffwedeel, som de hade till att kreffie effther offthenämnde deres fadersyster, hustru Ermodh, både i löst och fast. Ther rechte de handen vpå in för retten. Och wore vthöffwer thette arffskiffte Jacob Iwarßon, Michell Olßon, Henrich Simonßon och Berendt Jönßon, rådmän.

[36 v.]

Sententia emellen Melker Folger och Hans Röper ω .

Effther thet att vdi thenn dom och affskeedh, som Kong:e M:tt ω , wår aller nådigiste herre, haffwer vdi Wadzstena thenn 18 januarij i thette år 87 latidt förschriffne parter giffwe, för-mällendes, att der Hans Röper förmener sig någett tilltaal haffwe till Melcher Volger om kost och nödtorfftig taringh, då skall thet ware honom fritt efftherlatidt medh rätte att sökie, dog

förschrieffne Melcher Folger fritt förbehollendes all den rätt och rettmätige tilltaal, som han emoth sin wederpardt Melcher v. Hilstens erffwinger haffwe kann, och den saak både om gäldh och vmkostningh, som han nu her på wendt haffwer och ähn her effther wände moste, för rette vdi Dantzick, der samme erffwinger till att sware plichtige äre, framdeles begynne att vthføre; derføre effther all saaken henger der vpå, huru hon i Dantzick först slithes och ändes kan, så är effther longsam och flätig randsakning der vm nu som offthe tillförenne för rettwist achtett och affsagt, att Melcher Folger skall vplägge de 420 daler, som gode män haffwe kendt förnämnde Röper att kunne fordre för förtärdh kost, tärningh och vmkost iffrå den tyden Melcher Folger först loth göre qwarsättning på Melcher van Hilstens peninger in till thenne dag, hwilke peninger her i retten skole bliffwe ståendes, till theß saaken är vdi Dantzick slittin och till ände komin. Menn effther förnämnde Melcher Folger beswärer sig så många peninger eller andre lößörer kunne till wäge komme, är honom (såsom han tilbuditt och begärett haffwer) efftherlatidt för samme peninger att sättie i samme staden halffparten aff sitt säthehus, liggendes widh Westre longgaten in moth Jern törgitt, hwilkitt är alldeles fritt och oförpanthet, såsom han och sig förschrieffwitt haffwer, att han thet hwarken sälie eller förpanthe må och skall, för än som han och Röper äre vdi Dantzick lagligen åthskilde och förlöchte. Och der som offthenämnde Melcher Folger tapper saaken i Dantzick, då skall förnämnde Hans Röper haffwe macht vthen all rettgång inträde i förschrieffne Melchers hus och der haffwe till att vthtage [37] förschrieffne peninger. Hwar och Melcher kann der winne saakenn emoth offthenämnde Melcher v. Hilstens erffwinger, då skall hann förnämnde 420 daler beholle och der till fordre vpå fulkomlig wederlegning och vprettilse för all vmkost och skade, som gode män der kunne säye, att han giortt och lyditt haffwer ∞. Och på thett att med saaken nu icke lenger skall åhr widh åhr, som her till skedtt är, fördröyes och vpskiutes, så är förnämnde Melcher Folger allffwarligen till sagdh och förelagt, att han widh saakens förlust skall på dominica trinitatis näst komendes, som är thenn 2 junij effther thett äldre kalendarium recknendes vdi thet tillstundende åhr 88, ware vdi Dantzick tillstädes och der medh rette vthføre sin saak. Ther emoth och effther Melcher Folger icke weet

någen annan i förschriffne Dantzick kunne haffwe till att tale vthenn förnämnde fulmechtige Hans Röper, som honom her haffwer till thett ytterste lagsöcht, therföre så skall samme Röper här ställe borgenn, att hann will och skall på samme förnämnde tydh ware vdi Dantzick til städes och sware Melcher Folger så well till huffuudsakaan som omkostning, skadegäldh och hwadh som helst han sin widerpartt, förnämnde Melcher v. Hilstens erffwinger, kan medh rette haffwe till att tale och påminne.

Bleff samme dagh befalett Hans Röper, att han skulle på näste rådzstuffwedagh leffrere i retten de breff och reckningar han haffwer och Hans Klawer och Melcher Folger anrörendes äre o.

Samme dagh klagede Christoffer Berendtson, att Dirich wantmaker hade ähnnu inne medh sig någett aff hans fäderne, thet han aff honom icke bekomme kunne. Der emoth lade Dirich fram ett wittnisbreff vnder Peer Matzsons och Philpus Peerbons, rådmän, samt Hans Erichbons, Raßmus klensmedz och Herman Nortthusens signeter, som öffwer arffskiftett waritt hade, der vdi förmälthes, att han bekende sig haffwe vpburitt 10 daler, som tilbake stode på hans fäderne. Och wartt förthenskuldh samme Christoffer saakfeltt till 3 q ., för thett han taledede på sätt och förlýkt saak.

4 nouembris.

Jacob Bagge till Boo samt b[org-
mestere] och rådmän.

Tomes Skotte vpböd ett hattebondh medh perler besatt, som han aff Oluff Holm och Oluff Holm åther aff Bengt Råffzonn hade vdi pantt — 1:o.

Laße Perßon.

[37 v.]

Samme dag kom för sitttende rettenn Gabriell Mickellsonn, hembledede och medh händh och mun leffwererede wår medborger, försichtig Laße Perßon, sitt trähus och teß grundh, liggendes söder widh Kinhestegaten emellen Matz Monbons och gamble her Mortens hus, hollendes vdi lengdenn vth medh förschriffne gate . . .¹ alner och i bredden söder vpå tompten . . .¹ alner, hwilkett hws

¹ Alntalen äro i ms. ej utsatta.

framlidne hans moder, hustru Anna Perßdotter, Gudh hennes siäl nåde, hade lagligen såldt förnämnde Laße Perßon för 136 daler nu gångbartt mynthe, thet hon och her vpå rådhusett genom sin fulmechtige Philpus Peerßon rådman nu närwarendes hade offthenämnde Laße Perßon then 14 junij nästförlödenn vplothidt, och bekende samme Gabriell, att hans moder hade förschriffne summa peninger till godh och fulle nöye bekomitt, anamett och vpburitt, then sidzste pening medh then förste, hwarföre han och affhände sig och sýnom arffwom förnämnde trähus och tomt och tillägnede thet förnämnde Laße Perßon, hans hustru och theres barn och efftherkomende erffwinger att niuthe, bruke och beholle qwitt, fritt och oclandrett för alle både födde och ofödde åtalere till ewärdelig ägendom. Och war samme hws och tomt vpbuditt, lagstånditt och alldeles lagfaritt och fridzskilling ågiffwin, som wår stadzlag förmäller ∞.

Erick Kock, Cemet dragere.

Hwadh thett arff tilkomer, som Erich Kock kräffwer vpå effter sin sýster, som war Cemet drageres hustru, bör honom inthet mere att tale vpå, effther Cemet bewýste medh Erichz qwittebreff vnder Henrich Balckz och någre flere gode mäns signeter, att han hade thet allt till fyllest vpburitt. Menn de peninger, som Erich säger sig haffwe hoos förnämnde sin sýster nidersatt och Cemet för retten bekende, att han hade vdi en ertte tynna funnitt ett peninge knýtthe, hwilkett han sade sig haffwe strax leffreret Erich Kock, dett skall Cemet bewýse medh de wittne, nämligen 2 hustrur, som han skiuter sig vpå der öffwer haffwe waritt.

Spikernagels hustru och Hans
Jacobßon.

[38] Samme dagh talede Hans Spickernagels hustru, Sophia Halffwars dotter, till Hans Jacobßon i Salo vdj Rimete sochn, som war hennes modersýsters man, om någett arff, både lößörer och fast vdi Smörwýk i Saugu sochn, som hon i många åhr haffwer hafft henne iffrå. Her vm wartt så affsagt, att der förnämnde Spicker-nagelske will haffwe någett arff, skall hon drage tyt thet är fallitt, och skall förnämnde Hans Jacobßon ware hemme till städes nästkomendes pingesdaga och swara henne, thet han och in för retten vthloffwede.

LaBe Tomesons erffwinger, *hustrv*
Anna s[alig] Oluff KnutzBons.

Än samme dagh kom för retten Michell JörenBon i Aÿolabÿ vdi Kimete sochnn, fulmechtig aff Michell MatzBon i Rÿasbÿ och Henrich ClemetzBon i Alakÿle i förschriffne sochnn, tilltaledede salige Oluff KnutzBons efftherlatne enckia, hustru Anna, om 500 ƒ ortiger, som han samt medh Matz MonBon, borgere her i Stockholm, hade anammett aff Kong:e M:ttz secreterer Martino Hirtzfeldt på en vng drengz wegne, benämpndh LaBe TomeBon, och honom tilhörde, hwilke de skulle på renthe 10 ƒ aff hwartt hundrett haffwe vthsatt, såsom deres bekenilse vnder begges deres signeter anno c 71 vthgiffwitt thet förmälthe. Menn Berendt JönBon rådmann stegh fram och sade sig wele göre eedh, att Oluff KnutzBon togh aldrig samme peninger eller dem i sin antwardning hade. Sades förthenskuldh förschriffne fulmechtige, att han skulle sökie samme peninger vdi Matz MonBons efftherlathne ägedeler c .

8 nouembris.

Nils HanBon samt b[orgmestere]
och r[åd].

Samme dagh wartt menigheten vpkallett och Kong:e M:ttz breff föreläsitt, innehollendes, att Kong:e M:tt haffwer well behaget, att man haffwer stadenn vdi theße förlidne åhr i högmechtigiste Kong:e M:ttz fråware bygd och förbättrett och der emoth nu loffwett och tillsagt, att de nordlendzske städer skall her effther inthet ware effterlatidt att sigle vthrykes vthenn allenest medh skip westwartt.

Hans Lehusenn, Anders LarBon.

Samme dagh inlade Hans Lehusen hwadh rettmätige tilltaal han hade till thett hws, som her Engelbrecht och Lars Engelbrechtz söner hade såldt Kong:e M:ttz köpman, Anders LarBon, nemligen att hans framlidne fadersyster, *hustrv* Litzabett Gorius Holtz, hade anno c 52 pantsatt salige Staffen Saß then äldre förnämpnde hus för 500 ƒ ortiger, loffwendes giffwe 10 ƒ aff hundret åhrligen i rentha, och huselegan, nämligen 20 ƒ , skulle der vdi recknett warda, och de 30 ƒ skulle hon seden hwart åhr giffwe, så lenge hon hade förschriffne 500 ƒ inne medh sig, recknendes rentha på renta,

[38 v.]

och effther samme pantehus haffwer hwarken waritt her vpå råd-
stuffuen vpbuditt, icke heller honom, som der till rette arffwingen
är, hembuditt, som lag förmäller, vthen är, meden han vthrykes
war, borttsäldt, förseer han sig förthenskuld kunne medh all rätt
lösett igen och helst meden att thett nu är faalt. Der emoth war
Anders Larßons swar, att samme hus haffwer vdi många åhr gået
både i köp och skiffte, så att thet är vdi 4:de eller fempte mandz
woldh, och effther han der vpå icke haffwer lagligen talet innen
natt och åhr, sedenn han kom her in i rýkett, menthe Anders, att
Hans hade sin rätt förtegett. Så gaff han och före, att seden Hans
haffwer begynt tale vpå samme hus, haffwe förnåmpnde brödre
åttret sitt köp och wele sielffwe beholle husett. Så effther thet begge
parterne mene sig medh lag kunne beholle husett, bleff thette ärende
till wydere randsaken och betenckende vpskuttitt. Och skall först
bewyses, hwadh tillståndh salige Staffenn Saß eller hans erffwinger
kunne haffwe haft anthen aff höglofflige och salige hoos Gudj,
konung Göstaff och kong Erich eller aff borgmestere och rådh till
att lathe samme pantehus gå sig emellen i fullt arffskiffte och
seden borttsäliet såsom sitt arff och egitt eller vm thet och kan
ware lagligen vpbuditt. Der vm de måge lathe randsake vdi stad-
zens tenckeböcker och elliest vpsökie hwadh skäl, breff och bewys,
som de der vpå haffwe kunne ∞.

Hans Fiendt, Jost Gotzloff.

Tillsades Hans Fiendt, att han skulle bekomme hender emellen
de 150 daler, som honom bleffwe tilldömpde¹ then 20 septembris²
nåstförlýden aff Jost Gotzloff. Seden skall Hans stelle borgenn att
sware till denn reconuention, som Jost kann haffwe till honom.
Der emoth skall áther Jost stelle Hans borgenn för all omkostning,
tåring och skade, som Fiendt lýder eller gör, om Josth elliest tapper
saaken ∞.

- [39] Lucas Lamj och Richart Wattersten bekomme på sin saak
öffwermån aff syne egne landzmån, n[ämligen] Willam Dawidzßon,
Robbertt Clemetzßon, Albrecht Machenär, Andres Agnus, Henrich
Eller och Blasius Dundj.

¹ I ms. står: 'tilldömpnde'. — ² I ms. står: 'sennptembris'.

Willam Dawidz^{son} och Lucas Lamj talede till en, benämnd Erick Bengtson, köpswen i Westerårs, vm någett godz, som de hade skippet på hans skuthe till Narffwen, och är på reesen borte bliffwitt.

Sententia.

Effther thett att deres dreng, som haffwer waritt betrodd att fölie samma skutha eller godz, skall haffwe sagt, att han nekede till, thet förschriffne skipper skulle löpe vnder ens anners sköthe vt henn skulle ligge qwar, till theß de finge en wiß stýreman in om bordz, men hans råd h galtt in thet, derföre sattes thette ärende vp, till theß samme dreng komer medh till städes och både komme medh hwar annen till orde ω .

Morten i Rinkeby talede till Matz Tome^{son}, som haffwer waritt mýntheschriffwer, om någett tingest, som hans hustru hade honom till gömme antwardett. Och effther thet Matz bekende, att han haffwer haft någett sölf til göme, hwilkett han haffwer leffreret tilbake igen, menn peningerne neekede han till, wart förthenskuldh så affsagt, att thet, som Matz bekenner, skall hann anthen fullt göre eller medh wittne betýge att haffwe tilfýllest iffrå sig leffreret och sedenn, som lag förmälle, vpfýlle thett han neeker anthen med peninger eller eedh, och fick hann dag till Kýndermeße her vm randsaake och sig betenckia ω .

11 nouembris.

Anders Lar^{son} och Jöns Nil^{son}.

Samme dag klagede Anders Lar^{son}, köpmanen, till en benämnd Jöns Nilson i Gäffle, att han hade fördärfwett en hoop godz för honom, som på hans skip iffrå Narffwen in skippet war, i thett han medh samme godz och skip haffwer först lupitt till Gäffle eller Helsingelandh och icke genest hýt, som han frachtett war. Och effther samme Jöns Nilson beropede sig på wittne, att han aff storm och oweder bleff på Ålandz haff nöddriffwin til förnämnde Gäffle, derföre bleff honom förelagt, att han till Kýndermäße nu nästkomendes skall komme medh sådan skääl och bewýs, som kunne fýllest göre hans endtskýllen, att han bleff wäderdriffwin, som förbemäldtt är ω .

[39 v.]

Hustrv Kirstin Grels Anderßons.

Ähn samme dagh kom fram för retten vår medborgere Mons Siffridzson, fulmechtig giordh aff salige vår framlidne medborgeres Nils Grelsons mågh Anders Anderßon i Hinderböle och samme Nils Grelsons broderon, Tomes Anderson i Skurw i Pojö sochnn, giffwendes tilkenne, att de wore alldeles wenligen förenthe och förlychte medh vår medborgerske, hustru Kirstin, salige Grels Andersons efftherlathne enkia, vm allt arff, som samme hennes man effther sin faderbroder, förnämpnde Nils Grelsonn, så well på syne egne som på sin broders, förschriffne Tomes Anderßons och sin fadersysters Karin Anderßdotter, förnämpnde Anders Anderßons hustru, her vthtagitt hade, så att ingen parten hade hwar annen der vm vdi någon motto till att tale, vthenn skulle ware och bliffwe en afftalett och förlycht saak till ewigh tydh. Ther rechte Mäns Siffridzson Hans Stut (som på hustru Kirstins wegne nu för retten stodh) honden vpå ∞.

13 nouembris.

Dirich wantmaker vpbödh gården på Norre malm — 3:o.
Michell Olßonn vpböd Christoffer Jörenßons hus — 2:o.

Samme dagh bleff effther Kong:e M:ttz ∞, vår aller nådigiste herres befallning randsakett om then piga, som tżdzske hustru Margreta, läremodersken, war komin vdi skuldh före, att hon skulle haffwe ihielslagitt.

Theße efftherschriffne danneqwinner, som förschriffne hustru Margrete beroper sig vpå, wittnade som her effther fölier:

Hustru Margreta Wehusens sade, att hon wiste, thett pigan, Kirstin benämpndh, hade en longh tydh legett siuk när förnämpnde sin mattmoder aff en farlig siukdom, och då hon kom iffrå henne till Wäldemars hustru, war hon helbregde. Menn thet bekende samme hustrv Margreta, att förschriffne tżdzske hustru war en arg och hårdh qwinna och hade vndertydenn slagitt pigan, hwarföre [hon] och war med ominne iffrå henne luppinn ∞.

[40]

Hustru Britha Herman Skillingz badh sig så Gudh til hielp, som hon inthet wiste, hwadh heller förschriffne tżdzske hustru Margreta haffwer slagitt förnämpnde sin piga eller icke, tÿ hon sade sig

aldrig haffwe waritt vdi hennes hws; dogh så myëckitt hon hade vmgået henne, då förnam hon, att hon war en vnderlig qwinna.

Hustrv Anna Michell isersnideres och *hustrv* Karin Petter bardskerres sade, att de hade syne döttr hoos henne till läre, och förnumme de, att hon war en hårdh och illsinnett qwinne emoth dem hon hade vnder händerne, så att strax hon bleff wreedh, slogh hon dem widh ögett medh honden och ähn icke sparde wede-trädett på dem, som någett wore woxne, men vm hon war wollendes till pigenes dödh, wiste de inthet ∞.

Hustrv Kirstin Jörenn Helsingz badh sig så Gudh till hielp, att då pigan gick iffrå tÿdzske hustrun, hwilkett skedde vdi fastan och kom till hustru Margreta Woldemars, war pigan helbregda, så att hon bar både wedh och wattnn. Dogh nekede hon icke thett, att *förschriffne* tÿdzske hustru hade iu offte slagitt samme piga, menn vm hon skulle ware hennes dödz wollende, sade hon sig icke wethe eller kunne tro, effther pigan, som *förbemäldtt* är, war till paß, när hon kom iffrå henne ∞.

En piga, benämpndh Brita Nilspotter, som nu tiener Berendt tÿnnebinder her i Stockholm, sade, att hon hade tient *förschriffne* tÿdzske hustru ett halfft åhr och måste löpe iffrå henne, tÿ hon ware så arg, att hon icke kunde begå sig hoos henne, och hade en gång så slagitt henne, att hennes arm war vdi 8 dager all blå, och drogh vth kniffwen och sade, att hon skulle så märke henne, thet hon skulle bäre thet till döderdage. Om den andre pÿgan wiste hon inthet säÿa ∞.

Theße efftherschriffne haffwe hört pigenes egin ordh och wittnett, som her effther fölier, hwadh hon vdi sin siukdom och på sitt ytterste bekent hade:

Her Hans Joannis, cappelän her i Stockholm, berettede, att en affthenn kom hustru Margreta Wollemars til honom och sade, att hon hade förstædt, att en piga, som hade tient henne, låg i Norre portt och skall haffwe sagt, att hon lågh der aff de hugg, som hon hade fått aff sin mattmoder, och begärede förthenskuldh, att han skulle gå till henne och förmane henne, att hon skulle seÿe sanningen, aff hwars håndewerck hon hade samme skade bekomitt. Då togh han en vngh prest her Oluff Olaj och en student Andres Nicolaj benämpnde medh sigh och gick till samme pige, frågendes

[40 v.]

och förmanendes henne widh sin siel saligheet, att hon skulle seye, hwem som henne hade slagitt, anthen hustru Margreta Woldemars eller någon annen. Då giorde hon sin eedh, att Woldemars hustru icke hade komitt sin hondh widh henne, vthen den tżdzske hustru, som hon tienthe, hade slagitt henne medh ett wedeträ, och der henne komme någett widh, då skylthe hon ingen annen vthan henne för sijn dödh ∞.

Södremalms fougte Oluff Michelson sade, att förschriffne piga, hwilken lågh i spettalen på Södremalm, skylthe hustrv Margreta läremodersken för sin dödh och ingen annen.

Thomes malmschriffwere och Erich Larson, en malmborgere, sade thet the hade waritt hoos pigan i förschriffne spettaal, då hade hon ingen annen sköldt för sin dödh vthenn förnäpnnde tżdzske hustru Margreta.

Hustru Margreta, som är rededeja i förschriffne spettal, gaff så tilkenna, att pigan hade sagt sig haffwe tient hustru Margreta Wollemars, och en dag att hon bygthe någre kläder och fick dem icke så hwithe, som hustrv Margreta wille dem haffwe, lockede hon pigan nidh i en kellere och slogh henne der medh ett klappeträ både i huffuudet och på axlerne, så att hon war all blå emellen skuldrene, menn hon skylthe ändå inthet henne vthenn förschriffne tżdzske hustru Margreta för sin död, och bleff samme piga dödh i pingesdagahelgden ∞.

Theße efftherschriffne bardskerre, Gäffle mester Hans, M. Petter och M. Michell, sampt medh cemenärerne haffwe strax pigan dödh war, skodett och besedt denn skade, som hon bekomitt hade, och funnitt, att kinbenen eller käffterne haffwe waritt på henne slagne fördärfwede, halßenn och bröstett allt vpswullet, och när de skulle öpne munnen på henne, luctede hon så ille, att man thet icke lyde kunne. Dogh der hon hade i tżd bekomitt godh rächt och sköttzell, hade hon der aff well bliffwitt bätter och till paß igen ∞.

[41]

Hustru Brita Anders Swartz, en hingzsteridere hustru på Norre malm, som hade haft sin dotter till läre hoos förschriffne tżdzske hustru, berettede, att förschriffne pigha kom iffrå tżdzske hustrun och till Woldemars hustru widh paß fastelagz söndagh och war då så till helßenn, att hon bar både wathn och wedh, item brygde och giorde, hwadh syster husett kraffde ∞. Sade och, att tżdzske hustrun drogh heden aff staden en månedt effter pådzske.

Hustru Ingeborgh, Joenn Olßons efftherleffwerske, hade waritt vdi hustru Anna Jöns Juthes hwß brede widh *hustrv* Margreta Woldemars iffrå julen in till påsche, swor, att hon aldrig wiste, att *samme* Woldemars hustru hade slagitt pigan.

En finsk hustru, benämpndh Anna Tomeßdotter, hwilken boor vdj Bengt Larßons hus westenn till her i stadenn, bekende, att 14 dager widh paß effther påske kom pigan tyt i husett till ett par folck, som bodde vppe i stuffwenn i *samme* hus, hwilke nu äre döde. Då war pigan siuk och låg der i stuffuuen vdj otte dager, menn effther hon begynthe illa luchte, lades hon vp i windenn, der hon ähn andre 8 dager bleff liggendes och spottede blodh. Deden bleff hon ledd aff en gamell hustru in i Norre portt *o*.

15 nouembris

sothe för rette Nils Hanßon och borgmestere och rådmänn.

Claes Philipson.

Samme dagh stodh Anders Larßon, wårdschriffwere her i Stockholm, för retten och bekende, att Kong:e M:ttz *o* trotienere och secreterer Claes Philipsonn hade till full och gode nöye tilfridzsteldt och betaltt honom syne peninger igenn, som han hade giffwitt Henrich Balck för *thet* lille hws, som Claes thenn 26 augustj såsom retter wederboende lagligen want att inlöse iffrå Anders, så och förnøgt Anders för all sin bygning i *samme* hws *o*.

Petter Grundel.

Än *samme* dagh kom fram för sitttende retten wår medborgere, försichtigh Laße Buß, welbetencht hembledede och medh hånhd och mundh leffrerede sin mågh, wellförständig Petter Grundell, ett sitt stenhus och liggende grundh, belägitt her i stadenn östen vm Westre longgaten emellen Nils Hanßons och Melcher Folgers hws, sampt en träbodh *med* tompten på södre sydenn vdi Bredgrenden nästh nidenn för Wickman Lastörpz hws, och holler *samme* tompt vdi lengdenn vth medh gaten 15 1/2 alin och i bredden 12 1/2 alin, hwilkett hws och tompt *förschriffne* Laße Buß medh salige hustru Anna Erichzdotter, Gudh hennes siäl nåde, bekomitt hade och nu lagligen såldt haffwer förnämnde sin måg Petter Grundell, nemligen husett för 900 daler och tompten för 100 daler.

[41 v.]

Och bekende förnämnde Laße Buß in för retten, att han aff förschriffne summa 800 daler till godh och fulle nöye thenn sidzste pening medh thenn förste hade bekomitt och vpburitt, och de öffrige 200 daler hade han affslagitt och qwittett vdi sinn dotters, förnämnde Petter Grundels hustrus Elsa Larsdotters moderne, hwilkett dem emellen så besluthet och affhandlett bleff vdi theße gode mäns, ehrlige wellwýse Lars Erichsons borgmesteres, Michell Olßonn, Hans Anderson, Henrich Simonßon rådmäns närware, då thette husköp först giordes. Hwarföre och förnämnde Laße Buß nu affhände sig och de andre sýne barn och theres effterkomende förnämnde stenus och tomt och tillägnede thett med all sin tilbehörelße, inthet vndentagendes, förnämnde Petter Grundell, hans hustru och theres barn och efftherkomende erffwinger att niuthe, bruke och beholle qwitt, fritt och oclandrett för alle både födde och ofödde åtalere till ewärdelige lagfångne äger. Och her vpå vp-lade Petter Grundell sin fridz skillingh effther lagen ∞.

Påwell Saß och Gärd Willamson.

S[amma] dagh stegh Påwell Saß fram för retten fulmechtig på någre nyleningers wegne och taledo till Gerdh Willamson om någon fracht, som han skýllig war förnämnde nyleninger för hampa, som de hade förtt iffrå Narffwen. Och ändogh Gerdh wille förwägre dem samme fracht, för thet att någre knipper hampa wore wåthe bliffne, så bleff dogh så affsagt, att effther skaden icke war skedd aff lack eller skipperens försumelße vthenn aff storm och Gudz wäderleck, att siglen äre söndergångne och wågen och siön vpå-komin, mer än skippet töle kunne, derföre skulle Gärdh ware plichtig att betale dem sin fract ∞.

[42]

18 nouemb[ris].

Jöns Erichson och Wolter Lawrentz.

S[amma] dagh klagede Jöns Erichson till Wolther Laurentz, att han hade vdi halfftannet åhr förhollitt honom icke allenest sin fracht för 151 skippundh hampa, som han förde iffrå Narffwen hýt till Stockholm, vthenn och effther den olýcke hände, att hans skip bleff aff storm och owäder vpå samme reese driffwitt in vpå en klippe, der dett gick sönder, och 80 knipper aff samme hampa bleff wåt och strax vptorkett, der vpå hann vdi bergerlön hade vthgiffwit

17 daler, och vdi hyre för en skuthe medh samme hampe hýt hade han vthgiffwitt 10 daler, för hwilkett allt han slett inthet kann bekomme aff förnämnde Wolther ω . Her emoth hade Wolther theße insager, att aff förschriffne hampa wore 91 knipper förrottne och icke meer ähn 60 beholdne, så war och borthe på wichten 7 skippund; item att Jöns icke hade vthgiffwitt de 17 daler i bergerlön, som han berettede, tÿ när han drogh iffrå Narffwen, hade han icke så monge peninger, att han kunde betale $\frac{1}{2}$ skippund hampa medh. Sameledes när han kom hem, så berettede hann, att skippet war förgångitt, menn 8 dager der effther kom thett hýt hem.

Sententia.

Så effther man icke weeth om wichten vdj Narffwenn och här äre ens och förschriffne Jöns giffwer och så före, att en stoor deel kann aff samme hampa ware borthe bliffwin, när han her widh bron på dett stoore skippet bleff vthbredd till att törkas, derföre gaffz parterne 4 gode män, som her vm randsake skulle ω .

Jost Gutzloff, Hans Fiendt.

Samme dagh kom Jost Gusloff fram för retten, lathendes förstå, att han hade förnögdt Hans Fiendt de 150 daler, som honom her aff retten thenn 8 nouembris näst förlÿdenn förelagt war, och effther honom då på samme tÿdh war loffwett, att Hans Fiendt skulle åther der emoth ware plichtigh sware Jost till den reconuention, som han till honom hade, derföre lade han den schrifftligenn in, begärendes, att Fiendt motte der vpå giffwe honom schrifftligitt swar. Hwilkett förnämnde Hans Fiendt bleff alffwarligen förehollitt, och medh thet samme offthenämnde Jostes beswåringes honom öffweranthwardede. Och hwadh den borgenn tilkom, som de hwar annen stelle skulle, så gick Mortenn Klinck och Andreas de Bitter vdi lÿffte för Hans Fiendt för allt tilltaal, som Jost till honom haffwe kunne, deres egin saak belangendes. Deremoth sade Påwell Sass och Petter Wernick godh för Jost Gudzloff, att hwar hann icke kann bewÿse eller winne thet, som han emoth honom framstelte och vpåförde, då skall han vpfülle Fiendt all den vmkostned och skade, som han nu gör och lÿder ω .

20 nouembris.

[42 v.]

Michell Olßonn vpbödh Christoffer Jörenßons hws — 3:o.

Borgere eedh.

Michel Smuck gjorde samme dagh sin borgere eedh och satte för sig i borgenn att bliffwe her vdi förste 6 åhr besittandes, som lag förmåller, Vallentin Trost, Petter remesnider, Matz Bengtson och Matz Olßon.

Hampespinneren.

Samme dagh förbödz Laurentz hampespinnere att slåå någon wrackhamp i togh eller stoore kordeler vthen vdj snörekanter och annett till 6 garnn, och skole theße gode män Matz Jacobßon och Peer skinnere ware såsom åldermän för hampespinnerne och medh dem haffwe vpseende.

Johan kruckemakers hustru och
hennes piga.

Elsa Tomeßdotter gaff sin mattmoder skuldh, att hon hade trugett henne till att stiele tegell iffrå nye kyrken på Norre malm, och bekende sig haffwe vdi 3 nätter waritt åstadh och 8 reser hwar natt och 3 stener hwar gången och gaff så före, att Erich kyrkewachteren hade giffwitt henne der loff till, beropendes sig på wittne, nemligen Anders hoffman, vnge Hanses efftherleffwerske och Jeronimus sampt hans hustru och folck.

Sententia.

E[ff]ther thet pigan haffwer lyditt fengelße, för thet hon hade skyltt sin mattmoder för tiuff, och är owist, hwadh heller thet är santh eller eÿ, som pigan berettet haffwer, må hon komme i borgen, och de wittne, som hon beroper sig vpå, skole förhöres i kemenäre-kammeren. Och efther dett rÿchte är kommitt på Johans hustrv, skall hon stelle borgen för sig till näste rådstuffwe dagh ∞.

27 nouembris.

Michell Olßonn vpbödh Johan Preiers tompst vdi Wargzgrendenn niderst på norre sÿdenn — 1:o.

Clemet Jacobsonn.

Samme dag stegh Michell Olßon rådmann vp i retten fulmÿndig och mechtig på Christoffer Jörenßons wegne, så och Kong:e M:ttz

tiener Carl Nilsson på sin och sin hustrus wegne, hembledde och medh hondh och mun leffrerede vår medborgere, försichtig Clemett Jacobsson, ett stenhus och liggende grund, belägit på östre syden widh Westre longgathenn emellen Raßmus Lodwýksons stiuffbarns och Caspar Ilenfeldtz hws, hwilkett steenhus och theß liggende grundh Carll Nilsson samt hans hustrus mågh, förnämnde Christoffer, medh begge syne hustrurs wettskap, gode wilie, ia och samptücke lagligen såldt haffwe förnämnde Clemett för 400 daler, tolf alne engelst dubbeltt ståål och en guldringh. Och bekende Carll Nilsson in för retten, att hann och hans hustru, sameledes bestodh och Michill Olsson, att förnämnde Christoffer Jörennsom haffwer förnämnde summa till fulle nöye aff förnämnde Clemett anamett och vpburitt, then sidzste pening med thenn förste; hwarföre de och affhände förschrijfne hustrv Brita Gamelzdotter samt hennes mågh Christoffer Jörennsom, hans hustru och theres efftherkomende offthenämnde stenhus och liggende grundh och tilägnede thet medh all theß tilbehörelße och rettigheet förnämnde Clemet Jacobson, hans hustru, barn och theres ärffwinger att niuthe, bruke och beholle qwitt, fritt och oclandrett för alle åtalere, både födde och ofödde, till ewärdelige lagfongne äger. Och war samme hws lagbuditt, lagstånditt och alldeles lagfaritt, så och fridskilling ågiffwin.

[43]

Oluff Swerchersonn.

Anno 1785 thenn 21 dagen julij kom för sittende rettenn vår framlidne medborgeres Bengt kniffwesmedz systerson Erich Bengtsson och på syn och syne sýskenes, thesligistt vår medhborgere Simon kniffwesmedh fulmýndig och mechtig på the andre Bengt kniffwesmedz erffwingers wegne, boendes vdi Findlandh, hembledde och medh hondh och mun leffrerede Kong:re M:ttz 1 tro mann och secreterer, ehrlig och wellachtig Oluff Swercherson, all then deel och rettigheet, som dem tillfallin war vdi thett hws och grundh på norre syden vm Smidiegathen näst widh Norre portt, som förnämnde Bengt hade bodt vdi, för hwilken part i samme hws förnämnde Oluff Swercherson hade giffwitt dem 49 daler 7 öre 1. Vpå samme tydh betedde och Oluff Swercherson för oß ett pappersbreff, som her Nils, kyrkeherde vdi Bro sochnn, och Joen Bucht¹ i

¹ Läsningen oviss.

Sime vdi Helßingelandh försiglet hade bredewidh Håken i Jurestadh och Henrich i Hernewys bomerke, förmällendes, huru såsom hustru Lydke Henrichsdotter, förnämpnde Bengt kniffwesmedz efftherlathne änkia, hade vdi sin nödh både till att betale der medh syne och förnämpnde syn mans galdenärer, så och elliest till syne nödtorffters vthgiffter, anamett aff erlig och welbördig Anders Siffridzson till Bro, Gudh hans siel nåde, 80 daler peninger och för samme anamede peninger vplatidt honom sin deel och anpartt i förnämpnde hws för ett fullt och fast kööp, så att när hon hade stäldt förnämpnde sin mans erffwinger till fridz, skulle Anders Siffridzson då betale henne heele husett, effther som de best medh hwar annen kunne öffwerens komme, och vdi midler tyd att thette kunne komme till fulkomligitt beslut, öffwerantwardede hon honom husett till en wiß försäkring. Thenne förnämpnde rettigheet, som Anders Siffridzson till samme hws hade, haffwer han för wilie och wenskap skuldh åther med sitt breff, thet han anno 81 then 8 martij försiglet och medh eginn hondh vnderschriffwitt haffwer, vplatidt förnämpnde Oluff Swercherßon och ther vpå leffrerett honom de hws breff, som på samme hws lydde och honom aff förnämpnde hustru Lydka wore anthwardede. Der emoth haffwer Oluff Swercherßon på förnämpnde åhr och dag leffreret förnämpnde Anders Siffridzson siuttÿe halfannen daler vdi gådt giortt guldh och seden betaltt hwadh som vdi förnämpnde ottetÿe daler felede, såsom offthenämpnde Anders Siffridzsons breff thet widere vthwÿser. Wÿdere haffwer Oluff Swercherson medh breff och sigell bewist sig haffwe betalt de fattige vdi Danewÿkz hospital 50 daler 3 q 2 öre 6 penninger, som förnämpnde Bengt kniffwesmedh och hans hustru Lycka Henrichsdotter haffwe waritt skÿllige. Än theß förvthen haffwer offthenämpnde Oluff Swerchersonn betalt theres gäld till 50 daler 3 q , som lengden der vpå vthwÿser, och vthöffwer allt thette giffwitt förnämpnde hustru Lycka til kapa, kiortill och elliest till 19 $\frac{1}{2}$ daler och förnämpnde Bengt kniffwesmedz sÿsterson Erich Bengtson 6 alner engelst, alnen till 6 q , så att suman i alz belöper sig till 259 daler 7 öre, som för samme hws vthgiffwitt är, oansedt att thett aff skattningzmännen, som her aff rådstuffwen der til nämpnde wore, icke bleff högre skattett ähn för 200 daler. Och haffwer offthenämpnde Erich Bengtsonn både på syne och syne sÿskenes wegne och Simon kniffwesmedh på de andre Bengt

[43 v.]

kniffwesmedz erffwingers sampt *hustrv* Lÿcka på sÿne egne wägne bekent sig in för retten till fulle och god nöye alldeles effther theres egin wilie ware betalte, then sidzste pening medh thenn förste.

Vdi lÿke motto haffwer wår medborgere, försichtig Tönius skredder på förnämpnde åhr 85 och förschriffne then 21 julij för retten hemblett och vplatidt förnämpnde wellachtede Oluff Swercherson ett trähus medh tompen, som samme hws står vpå, liggendes näst westen för förschriffne stenus, som Oluff Swercherson aff salige Bengt kniffwesmedz erffwinger och hans hustru Lÿcka Henrichdotter bekomitt haffwer och her förmäldtt är, och holler samme trähus och tomt i lengden 15 alner halfft annett qwarter och i bredden 15 alner, hwilkett trähus och grundh förschriffne Tönius aff förnämpnde Bengt kniffwesmedh lagligen köpt och förbemälte Oluff Swercherson nu åther såldt hade för 100 daler rede peninger, sådant mÿnt att 4 $\frac{1}{2}$ göre en daler. Then samme summa bekende och tilstodh förnämpnde Tönius skreddere sig till fulle nöye och godh betalning, then sidzste pening medh thenn förste, haffwe aff offthenämpnde Oluff Swercherson bekomitt, anamett och vpburitt, hwarföre han affhände sig, sin hustru och barn förschriffne trähus och tomt. Sameledes affhände offthenämpnde Erich Bengtson sig sampt sÿne sÿskene och Simon kniffwesmedh alle de andre Bengt kniffwesmedz erffwinger, hustru Lÿcke sikh och sÿne efftherkomende förschriffne stenus medh theß liggende grundh och lägenheet, inthet vndentagendes, och tillägnede thet Oluff Swercherson, hans hustru, barn och theres efftherkomende erffwinger att niuthe, bruke och behålle qwitt, fritt och oclandrett för alle både födde och ofödde åtalere till ewärdelige lagfångne äger ρ .

[44]

Ån haffwer högz[t]bemälte Kong:e M:ttz troman och secreterer, förbemälte Oluff Swercherson, på thette breffz datum latidt för oß presentere och vplåse ett pappersbreff, som den ädle och welbördige frw Alfridh Monsdotter till Lundbÿ, salige framlidne Sigwordh Kruses efftherlatne husfrw, vnder sitt och Swenn Lilies till Vglö sampt Caspar swerdzfeÿers insigler hade vthgiffwitt, lÿdendes vm en bara tomt, som belägin är näst westen för förschriffne trähus, som Oluff Swercherson aff förschriffne Tönius köpt haffwer och her före schriffwitt står, hållendes vdi lengdenn vth medh gathen 29 alner och i bredden 27 alner, såsom förbemälte salige Sigwordh Kruses köpebreff vthwÿser, hwilken tomt förbemälte fru Alfridh

samme Oluff Swercherson lagligen såldt haffwer för 24 daler, samt
 ett ständellwirckes hws medh bräder vmkring slagitt, som är vpsatt
 nästniden för förschriffne tomt in vpå wattnett, för 16 daler. Och
 haffwer Oluff Swercherson wenligen latidt begäre, att sådant köp
 vdi vår stadz tenckebook motte bliffwe förtecknett och inschriffwitt
 och honom effther gamell sedwane ther vpå stadzens breff meddeltt
 warde. Så effther thett att samme tomt her vpå vår rådzstuffwe
 tre måndager åth slagh lagligen vpbudin är, och förbemälte frw
 Alffridh haffwer vdi sitt breff giffwitt sitt ja och samptycke, att
 [44 v.] samme köp må effther stadzlagen stadfest och bekrefftiget bliffwe,
 haffwe wÿ herudinnen förbemälte Oluff Swerchersonn sin rettmätige
 begärens, effther som vårt embete kreffwer, icke neke kunnitt eller
 welett vthenn bekenne her medh sådanne köp efter förschriffne
 breffz inneholdh och thett vpbudh her vpå rådstuffwen skedt är,
 lagligen alldeles giortt ware och therfore obrotzligitt och orÿggeligitt
 hollitt bliffwe skall; affhendendes förthenskuldh her medh förbe-
 mälte frw Alffridh, hennes barn och effterkomende samme tomt
 och standellwirke och tillägne thett allt förnämnde Oluff Swer-
 cherson, hans hustru, barnn och erffwinger till att niuthe, bruke
 och beholle till lagfongne ewärdelige äger och alldeles ther medh
 effther sin egin wilie och lägenheet att förhandle obehindrett och
 oklandrett, qwitt, fritt för alle åtalere, så födde som ofödde, till
 ewig tyd. Och effter samme tomt så well som förnämnde steen
 och trähus medh theß grund är lagbuditt, lagstånditt och aldeles
 fulkomligen lagfaritt, haffwer offthenämnde Oluff Swercherßon her
 vpå rådzstuffwen vplagt sin fridzskilling effther lagenn.

Gÿnte Olßon.

Samme dagh stegh vp i retten ehrlich och wellförståndigh Hans
 Anderson rådmän och gaff tilkenne, att hans hustrus förre man,
 salig hoos Gudi Hans Höyer mynthemester, hade för någre åhr
 seden welbetencht medh sÿn hustrus iaa, gode willie och samptycke
 såldt sin måglagh Gÿnthe Olßon rådmän en stendellwerckzbodh
 medh tomtenn och grunden, ther hon står vpå, belägin östenn
 till her i stadenn vdi S. Johannis grenth på norre sÿdenn näst
 offwenn för Herman bakeres bodh, och holler samme tomt och
 grundh i lengdenn vth medh gathen 7 alner och i bredden innen
 effther 22 alner, för hwilken Gÿnthe Olßon hade giffwitt Hans

Höyer ett hundra daler peninger, såsom och Hans Anderßon her inn för retten witterligitt gjorde, att hans hustru Elin Olzdotter bekende, att hennes salige man Hans Höyer hade samme summa till godh och fulle nöye, thenn sidzste peningh medh then förste, bekomitt, anamett och vpburitt. Och effther förnämpnde stendelwerckz bodh medh hennes grundh tillförenne her för retten icke är förnämpnde Gynthe Olßon lagligen vplatinn, derföre haffwer nu förnämpnde Hans Anderßon icke allenest hemblett och medh hondh och mundh leffrerett Gynthe Olßon offthenämpnde boodh och tomt vtthen och affhändt så well sigh och sinn hustru som förnämpnde Hans Höyers barn och theres effterkomende förschriffne stendellwirke och liggende grundh och tillägner henne medh all sin tilbehörelße, rett och rettigheet, inthet vndentagendes, som ther till lyder, förnämpnde Gynthe Olßonn, hans hustru och theres barnn till att niute, bruke och beholle qwitt och frÿ, obehindrett och oclandrett för alle både födde och ofödde åthalere till ewärdelige lagfongne äger. Och war samme tomt och standellwerckzhus lagbuditt och lagstånditt och alldeles lagfaritt, som stadzlagen äsker, och fridzskilling på giffwin ∞.

Nils Hanson Brask.

The tompter, som Nils Hanßon Brask bleffwe wederlagde vdi S. Johannis grenth och på Södremalm i Stadzgårdenn, för thett han miste östen till her i stadenn, finnes inschriffne anno ∞ 1589 tenckebook, aller sist i åhrett.

[47]

Thenkeboken på theth åhret
1588.

Slotzloffwen på Stockholm
Jacob Bagge till Boo
Nils Hanßon till Helgö
Erich Matzsonn till Nora.

Befalningzman
Erich Biörnßon

Borgmestere
Oluff Grelsonn
Lars Erichßon

Stadz skriffwere
Lars Henrichßon.

---

[48]

8 januarij.

Michell Olßonn vpbödh Johann Preyers tomt — 2:o.
Jöns Mortenßon vpböd sin tomt widh Prestegaten näst intill
Claes Philipsonn — 1:o.

Blasius Michelson.

Kom för sittende retten wår medborgere Måns Knutsonn
sampt hans hustru Anna Olßdotter, hembledede coh vplothe Blasius
Michelßon strömskriffwere en halffpartt, som är nidre deelen

vdi ett korßwirckz hws, som samme Mons medh förschrieffne sin hustru bekomitt hade och är belägitt på södre sydenn i Bredgren denn näst offwen för Erich Matzsons secretererens korßwirckzhus, och holler samme halffpartt i lengden 15 alner 1 $\frac{1}{2}$ qwarter och i bredden 15 alner, hwilken halffpartt sampt medh en kellere och theß grundh de lagligenn vdi ehrlige och wellförståndige gode mäns Peer Jönßons, Henrich Balck[z] och Michell Olßons, rådmän, och wår medborgeres Jöns Knutzsons närware såldt hade förnämnde Blasius Michelßon för 106 daler peninger, dem förschrieffne Måns Knutson och hans hustru bekende och tillstode her inn för retten sig till godh och fulle nöye redeligen thenn sidzste pening medh thenn förste haffwe bekomitt, anamett och vpburitt och förthenskuld affhände sig och synom arffwom förnämnde halffwe korßwirckzhus medh kellere, grundh och all lägenheet, som der till hörde, och tillägnede thett offthenämnde Blasius Michelßon, hans hustru, barn och theres efftherkomende qwitt, fritt och oclandrett att niuthe, bruke och beholle för alle åtalere, födde och ofödde, till ewärdelige lagfångne äger. Och war samme hus aldeles lagfaritt och fridzskilling ågiffwin $\sphericalangle$.

Dråp.

Samme dagh bleff Hans Monßon, född i Öregrundh, aff rykzens profoß Jörenn Sölbeck (effther ingen målzägende tillstädes war) anklaget, att han hade dagenn för Tomeßmeße ihjellslagitt en guldsmedzswenn, Anders Larßon benämpnd, i huffuudett medh en tångh, som guldsmederne bruke pläge, och ändogh huuffuudh skålen war oskadd, och haffwer seden som han skadenn fick gået vppe effther samme slagh vdi 12 dager eller 13, så är hann dogh både genom sielff sins så well som banemanßens wällende och oactsamheet och mest aff wanrycht död bliffwin. Och effther ingen kunde frye hans lyff för samme dråp, bleff han åther i fengelbet insatt till målägendernes ankompt. Bleff sedenn medh dem then 9 martij förlycht.

Samme dag kraffde Clemett Jacobson borgere in för retten her Knut Knutzsons landbofougte, Bråwedh Olsonn, en summa peninger för någett godz, som han på sin herres wegne och i hans namn anamett hade anno 83. Der till Bråwick swarede, att han hade buditt honom sijn betalning vdi Vpsala anno $\sphericalangle$ 84, den tydh höglofflig

[48 v.]

och salig i åminnelße dröttning Caterines begraffning stodh, och lade fram ett breff, som her Knut hade honom tillschriffwit nu seden, lydendes, att Bråwick skulle in*thet* bekymbre sig vm hans gäldh, han wille sielff finne råd*h* till att betale dem och förlýke sig medh sin fadderske, Clemetz hustru *o*. Så effther *thet* att *thet* breff, som Bråwýk framlade, hwarken war her Knutz egin hondh eller hans signet der vnder, icke heller wiste man, huru han iffrå förbemälte sin herre skildh war och vm her Knut will kennes widh samme skuldh eller eý; derfore mäden för*nämp*nde Bråwýk haffwer medh sin handschriff förpflichtett sig att betale, hwadh han aff Clemett haffwer anammett på sin herres wegne, *thet* skall han innen nästkomendes pásche anthen sielff betale för*nämp*nde Clemett eller flý honom derfore sin betalningh, så att han iu bliffwer till fridz steltt.

Cristian stensnider och Antonius
guldsmed.

Än samme dagh lade Christian stensnider fram i retten en reckning, som haffwer waritt emellen hans salige swäre, *hustrv* Anna Berendt Kams och Antonius guldsmedh, och effter Antonius bestodh en partt, hwadh samme reckning innehöltt, och till någett nekede, sades förthenskuldh så, att hwadh han kennes och består, *thet* bör honom betale, och *thet* andre fýlle medh eedh att ware gullitt *o*.

Arrestering.

Samme dagh bleff Blasius Dundj efftherlatidt arrestere den skipzpartt, som Zacheus Lhusen hade i Stiernen och her i stadenn såldh war, dogh så att peningerne skole [stå] i retten på Blasiuses ewentýr *o*.

10 januarij.

Nils Han*son*, Erich Lar*son* knechtehöffwidzman
och b[org]mestere] och r[åd]män].

Hans Clawer och Melker Folger.

Samme dagh taledede Hans Clawer till Melcher Folger, att han vdi någre åhr haffwer hafft honom iffrå 10 *stycker* gellerduk, 10 *stycker* skärduk, som Ewertt Rottgers hadhe iblandh annett

godz skippet iffrå Räfte till Gäfle, hwilkett godz samme tydth är [49] bliffwitt [skattet] till 100 daler. Och allthenstundh Melcker beropede sig vpå stadzens tenckebook, att vm samme ärende till förenne dömpd och affsagt är, skötz thet vp till näste rådstuffwe dagh ∞.

Caspar Lehusen klagede, att Blasius Dundj hade vten skäl lagt arest på de peninger, som han och hans brodher Märthenn skulle haffwe aff Oluff Grelsonn sampt hans medredere för thet skip Stiernen, och effther han gjorde sin eedh och badh sig så Gud till hielp, att honom icke war witterligitt, thet hans broder Zacheus Lehusenn (för hwilkens skuldh arestett skedtt war) äger vdi samme skip någon partt eller deel, icke så myckitt en nagell wärdt är, samme edh och hans broder Märten gjorde, och derföre gaff dem arestett löst.

Emellen Cristoffer Matzson, som klagede till Antonius murmestere, att han hade hans lön borte, sades, att effther wittne funnes, thet Antonius hade loffwett att wele well betale och förnöye Christoffer, när han her tingede honom med sigh till arbetes, derföre skal han ware förplichtett att giffwe honom om wicken så myckitt, meden han war hoos Antonio, som her Bengt Gabrielson gaff samme Cristoffer, meden han ensk[ö]dt arbethede, nemligen 6 ƒ , och hwad thet klagemåll tilkommer, som Christoffers hustru hade emoth Antonio, att han hade skeldt henne för en kåkhore, stodh han och vppenbarligenn nekede der till, seyndes sig inthet annett medh henne wethe ähn thet, som ährligitt och godtt war.

Peer Störbiörnson k[la]gde på Hans köttmänger, att han hade 5:te dagh jul slagitt hans hustru fram i pannen medh knytte näffwen, så att hon föll till jorden, och ändog att Hans förebar, thet hon hade giffwitt många smädelige ordh och namn, der medh hon honom myckitt förorsakede till samme slag, så swaredes honom, att han medh lag och icke slag skulle haffwe vthretthet saaken, och befaltes kemenärerne vthsökie hoos honom saakören både för pusten och julefriden.

Om kåpen, som twenne reser såld bleff, är så sagdt, att effther hon är aff rette målzägenden den qwinne, som henne sålde, håndfängin och samme qwinne är borttrymdh, derföre skall hustrv

[49 v.] Karin Matzdotter, som henne först köpte, så och den, som henne senere köpte, samt den, som henne vthlänt hade, alle tre lyda lyka skade, hustru Karin derfore, att hon skoffede kåpen in vpå den henne senere köpte, derigenom hon fick sine peninger igen, och den, som åtte kåpen, för *thet* att hon hade henne vthlagdt, och skall målzägenden till kåpen och hustru Karin hwardere giffwe henne, som kåpen sener[e] köpte och sine peninger mist haffwer, en daler.

Hustrv Walborg Per Anderßons
och Påwel Saß.

Samme dagh kom för sittende retten *hustrv* Walborgh, framlidne Peer Andersons efftherlathne enkia, giffwendes tilkenne, att förnämpnde hennes man hade för någre åhr sedenn hafft någon spannemåll i anthwardningh aff Erich Anderßon, *hustrv* Brita Blasij Dundis broder, denn hann honom till gode vthselie skulle, och hade der aff latidt salige hustru Anna Påffwell Saßes bekomme 12 *tyunner* maltt, för hwilkett hon hade loffwett honom betalningh, *tjynnen* till en daler. Och effther Peer Anderßon icke kunne bekomme någre peninger aff hustru Anna, haffwer han måst betale förnämpnde Erich aff sitt egitt, såsom offthenämpnde Erich Anderßons handschrift, then hon i retten framlade, vthwiste. Thett samme och Blasius Dundj på rådhusett her sammestädz effther sin hustrus ordh wittnade, att förnämpnde hennes broder fick sin betalning för förschrijfne maltt aff Peer Anderßon och ingen annen. Och klagede förnämpnde hwstru Walborgh, att hon titt och offte haffwer krafft hustru Anna samme peninger, till hwilkett hon inthett nekett haffwer, vthenn loffwett att wele stelle henne til fridz, begärendes, att hennes man icke måtte *thet* få wethe. Dogh på sidzstone, när hon förnam, att hustru Anna war swagh, haffwer hon besöcht henne her vm på hennes sottesäng. Medh *thet* samme är Påwell inkomin och sagt till hustru Walborgh: 'Är hon tig någett skyllig, så får tw *thet* well, hon bliffwer well bätter aff thenn sott hon nu haffwer *o'*'. Och effther Påwell Saß hade her emoth inthet annett förebäre, vthenn förnämpnde hans *hustrv* hade på sin sottesäng, när hon aff honom her vm tillfråget wartt, bedett sig så Gudh till hielp, att hon icke war Peer Anderson en pening skyllig, och dogh på samme sÿn

hustrus ordh ingen wittne hade, som lag der vm förmälle, derföre syntes retten för godt ware, att Påwell Saß måtte både för hennes fattigdom skuldh, så och de skäl, som hon hade, stelle henne till fridz eller wärie medh eedh, som lagh förmäller, att samme gäldh äre guldne.

Gisebrecht v. Dam iffrå Rÿga, hwilkenn hade giortt salige Mattias v. Lar fulmechtigh till att fordre på thenn besoldning, som hans broder Henrich v. Dam hade hoos Kong:e M:tt $\approx$ till att kreffie, denn han och menthe (effther den reckning, som han aff högz[t]bemälte Kong:e M:ttz reckninge cammer bekomitt hade), att förnämnde Mattias hade bekomitt och nu aff hans efftherleffwerske, hustru Susanna, kraffde, hade icke allenest tillförenne giortt handstreckning vthenn och nu på thenne dagh sig schriffiligen obligerede och förplichtede, att han widh 500 dalers förlust icke wille drage her aff rÿkett, förr ähn han medh rette är skildh och haffwer vthförtt saaken medh förnämnde hustru Susannes förmyndere, hwilken sin obligation han vnderschriffwit, försiglett och bekrefftigett hade och i retten inlade medh protestation på all skade, kost, hinder och försumelße. [50]

20 januarij.

Nils Hanßon, Erich Larßon.

Arrestering.

Samme dagh satte stadzens borgmestere Oluff Grelßon i retten 10 $\frac{1}{2}$ daler, som stode tilbage på thet hus han aff Matz Bengtsonn köpt hade, och effther Matz Bengtsonn war samme hus arffallitt och Josep Arffwidzsonn, som thet äth hade, gået i borgenn för 3 faat jern, som en Torsalebo war Grels Peerson skÿllig, derföre lade han arest på samme peninger, dervpå honom swar[e]t bleff, att ändogh han hade försumett sin saak, i thet att arffwett är twenne reeser fallitt och hade bortt der vpå krafft i retten tÿdh och icke så latidt stå saken, så bleff honom dogh efftherlatidt, att der hann till nästkomendes odensdagh komer medh de skäl och bewÿs, som kunne göre fÿllest, att han är der berettigett till, skall han få swar. Witting sade, att han och hans hustru hade offte krafft Josep Arffwidzsons hustru, thet Påwell Saßes hustru well skulle haffwe buritt

wittnesbörddh till, om hon hade nu leffwet. Så hade han och krafft Matz Bengtson, menn aff honom haffwer han fått ondh ordh.

Hans Larson, född i Karlebÿ sochnn i Norrebothn, anklagedes för thet han medh wäldh hade tagitt iffrå Jacob Bengtsons drengch en hornlychte och lop der medh vth genom Södre portt, och när han bleff tilbake hemptett, bödh han många gånger till wärnn och hade när giortt skade ∞. Så effther han hade brutitt och öffwer-trädt menige mans fridh, den hwar och en såwell fattig som rÿk niute borde, och många, som tillstädes kunne ware både aff hans wenner och elliest, kunne mene och täncke, att thet är en ringe saak, den föge haffwer vpå sigh, bleff förthenskuldh dett 23 capitell i ödzöres balckenn vpläsitt.

[50 v.] Hans Fiendt inlade en reckning, hwilken war swar på thett Jost Gudzloff emoth honom tilförenne inlagdt hade, och bleffwe två aff rådet förordnede, att de sampt medh de män, som tilförenne öffwer förschriffne parters handell waritt hade, skulle rand-sake thet, som dem emellen ähnnu kunne finnes ware oclartt.

Matz skräddere bleff anklagett, att han hade slagit sin lege-konne, så att henne förgickz barn, och skÿndett sin mesterswenn her aff stadenn, som hade giortt barnet medh konen; item att han hade tilförenne belägreth sin legegiga, hwilken födde barn på Stägeborgh. Om thesse 3 saker haffwer retten sig så samfältt, att ändogh att förnämpnde Matz Rook skredder hade bortt lyde straff, för thett han moth sin eedh, den han Kong:e Mitt och staden giortt hade, i thett han heden skÿndede förnämpnde sin mester-swänn, Claes benämpndh, heden [*sic*] aff staden, som hade giortt möökrenckning, och i så motto welett vndendölie saakörenn, så må han dogh der medh ware förskonet och skall i then stadh ware förpflichtett att vpegge de 40 marck, som samme Claes hade waritt skÿllig att giffwe. Till thet andre, effther han är komin i vppenbartt rÿchte, att han haffwer belägreth och rådt den piga medh barnn, som han iffrå her Mons i Calmare borttförde och hans hustru haffwer på Stäkeborg latid christne, så skall han derföre sielff 12 feste lag. Til thet tridie, att han skulle ställe 6 gode bofaste borgere vdj lyffte för sig, till theß den saak om pigann, som han slagitt haffwer, är förhördh och vthfrågett.

22 januarij.

Nils Hanßon, Erich Larßon.

Michell Olßon vpböd Johan Preyers tomt — 3:o.

Jacob Iwarßon vpböd Jöns Mortenßons tomt — 2:o.

Jören Hesler, Petter Walter, Mårten

Rådsack.

Samme dagh kom den saak för retten om den köpslagen, som Jören Hesler och Petter Wolther medh hwar annen giortt hade om 10 lester saltt. Och ändogh samme Hesler hade tillförenne på slotthet beretthet, att han hade såldt förschriffne Wolter samme saltt, och klagede då, att han icke wille hålle sitt köp, så wende han dogh sakenn nu så före (effther hann förmärcht sikh haffwe orådth företagitt), att han hade såldt samme saltt en borgere, benämpndh Morten Rådsack, och Morten hade åther såldt förnämpnde Petter Walter offthenämpnde salt, såsom och samme Rådsack togh sakenn vpå sikh och bekende, att effther han war en borgere her i stadenn och honom tillsades aff Hesler 10 daler till förtienst på salthet (dogh så att Jören och Petter skulle halffparten vthgiffwe hwardere), mente han förthenskuldh, att ingen kunde wägre honom att haffwe och förtiene samme winnest hoos förnämpnde fremende köpmän. Då bleff Morten tillfråggett, vm han förschriffne saltt aff Hesler köpt hade på sådanne beskedh och wilkor, som lagh förmäller. Der till hade han inthet sware vthenn menthe ware nogh, att han Heslers fulmacht hade till att sälie salthet och han war en borgere i stadenn. Menn förnämpnde Wolther bekende mundtligen, att han inthet köp hade giortt medh Rådsack vthenn war aff druckenskap komin i handell medh Hesler, och när han nychter bleff, sade han sig well wele hålle köp medh offthenämpnde Hesler, om han kunde vthenn kländer och skade leffrere honom salthet, effther som hans inlagde schriff i retten thet wýdere vthwýser, menn medh Rådsack hade han inthet köp giortt, såsom och de thet wittnade, Danckwartt och Cort Huntenborgh, vpå hwilke hans sig beropedhe att skole haffwe waritt till fridz annen dagenn vpå gathen, der Hesler befalthe honom anamme salthet. Såsom och Morthen Rådsack för retten sielff bekenne måste, att han icke war lagligen kallett till wing eller wittne vthöffwer samme köp, vthen att han hade sielff stegett

[51]

iffrå thet bordett, ther han satt medh Johan möller, til the andre, siden att han hörde, att the hade giortt thette köpet, warnande them för sådanne köp, meden att the både wore främende, och rådendes them, att the skulle bruke honom therudinnen såsom en stadzens borgere, och när the wille giffwe honom för omakett 10 daler, wille han tage köpett vpå sig.

Thette köp bleff öfwerwägitt och randsakett. Och effther thet görlige och klarlige befans, att vdi samme köp, som twenne fremende sig emellen giortt hade, war alldeles handlett emoth Swerigis lagh, stadzens inbyggeres näring till hinder och skade, bleff derföre så affsagdt, att allt thet således war handlett och köpslaget skulle ware förwäreckett vnder Kong:re M:tt ∞ och staden, dertill både thenn, som köpte, och thenn, som såldē, hwardere 40 ƒ . Och Morthen Rådsack, för thet han, emoth then eedh han H. K. M:tt och Stockholms stadh war förplichtett, handlett hade, först i thett att han haffwer medh sådane handell för en ringe fordell skuldh welett swickligen försnälle H. K. M:[tz] och stadzens saaköre, seden haffwer han emoth sin eedh försumet sine medborgeres och [51 v.] menigemanns gagn och bedzste, bleff han saakfältt till 80 ƒ , effther som stadzlagen der vm vdi köpmålom vdi thet 32 och 33 capittell vthwyser och inneholler ∞ .

Tiuffwerÿ.

Anders Olßonn, en vng dreng, född i Wäringe sochn vdj Westergötthlandh, wartt framstäldt för retten, för thet att han hade stulitt 3 fierdinger miöl iffrå Tomes beltere, thet han icke neke kunde. Och ändogh honom hade bordt derföre bindes widh kākenn och der stå sitt straff, men meden är nu förste gången, att han haffwer waritt her för retten och saken icke är större, skall derföre arbethe på Stockholms slott ett halfft åhr ∞ .

Bardskerre embethet.

Samme dagh förmanthes bardskerre embethet, att åldermannen skall anthen på slottett eller kemenärerne til kenne giffwe, när någon bliffwer förbunden, synnerligen förste båndett, på thet att konungens saaköre icke måtte bliffwe bortt döldh ∞ .

24 januarij.

Nils Hanßon.

Hans Clawer.

Kom för sitttende rettenn vår medborgere, försichtigh Hans Klawer, giffwendes tilkenne, att ändogh gamble Erich Nilson, fordom borgere her i stadenn, hade her vpå Stockholms rådstuffwe hemblett, vplåtidt och lefferrett Kong:e Mittz $\circ$ tro tienere och husgerådsschriffwere Erich Grelsonn sitt hus och liggende grund medh nidre hwalwett öffwer gränden sampt en tomt näst niden för Erich Monsons hus, för hwilkett vthgiffwitt war 850 daler, effther som husbreffwett i längden wýdere inneholler och förmäller, så haffwer dogh en stoor dell aff samme summa, som husett och tompen på thenn týdh betaltes medh, waritt Hans Clawers egne peninger. Och effter han haffwer nu förnögdtt och betalltt förnämnde Erich Grelßon och andre, som sýne peninger och medh inlagt haffwe, såsom de försiglede bewýs hann der vpå haffwer vthwýse, och förnämnde Erich Grelsonn, vpå hwilken husbreffwett stáldt är, haffwer medh sin schriffwelße till Hans Clawer, som på Ståkeborg then 8 augustj anno $\circ$ 87 daterett är, hwilkett i retten vplásitt bleff, latidt öffwerantwarde honom samme hwßbreff och giffwitt honom tillståndh, macht och befallning att lathe förandre och ställe thett in vpå sigh, sin hustru och barnn, derföre haffwer Clawer wenligen och flýteligen begárett, att honom stadzens fäste breff vpå förnämnde hws och tomt måtte meddeltt bliffwe. Så allthenstundh att offthenämnde Erich Grelsonn, hwilken samme hws och tomt hemblett och tillschriffwin war, haffwer medh förnämnde sitt sände breff iffrå sig antwardett och i wáldh och hender giffwitt förnämnde Clawer all den rett och rettigheet, som han der till haffwe kunne, haffwe wý förbemálte Clawers rettmátige begárenn icke affslå eller neeke kunnitt, vtenn på wårt embetes wegne affhende förnämnde Erich Grelßonn, hans hustru och theres efftherkomende förnämnde stenus, liggende grundh och tomt och medh all sýn tilbehörelse tillágne thet offthenämnde Hans Clawer, hans hustru, barnn och theres efftherkomende erffwinger att niuthe, bruke och beholle qwitt och fritt till ewárdelige áger och ther medh alldeles effter sin egin wílie och lágenheet att förhandle ohindrett och oclandrett för alle átalere, så fødde som ofödde, till ewigh týdh, och her medh vplade Clawer fridzskillingen effther lagenn $\circ$.

[52]

Dråp.

Jost, en tydzsk timberman, stack en skomakere, Hans Gyllichen benämpndh, emellen skuldrerne medh en kniff, der effther han icke lenger leffde ähn 14 dager. Och ändogh samme Jost hade förlächt sig medh honom att giffwe 7 daler för samme sårsmål, så war thet skedt medh thet beskeedh, om han kunde bliffwe better igen, menn komme honom någett widh till lyffwett, skulle saaken skiutes till retten. Dogh begärede förnämpnde Gyllich icke hans lyff, ändogh att han ähn i sitt ytterste gaff honom skuldh för sinn dödh, ther vpå then dödes bekenilße bleff för retten vpläsin. Och medenn att förläkning allrede för then andres dödh giordh war och peninger ther före vthgiffne, bleff han stadder till ytterligere böther effther lagenn.

He[n]rick Kohws satte Mårten Klinck och Hans Fiendt vdj lyffte för sigh för 11 skippundh stängeiernn, som han war skyllig Mattias v. Lhar.

Hans Clawer *contra* Melcke[r] Folger wartt så affsagt, att medh de bewys och den rekenskap, som Clawer nu frambar, kan man icke finne, att han medh skäl kan någett kreffie aff Melcher Fulger vthenn måste förskaffe sig andre bewys iffrå Räffle, dedenn godzett, som de trätthe om, kommitt är ∞.

[52 v.]

10 februarij.

Borgmestere och råd.

Om hampen til Salebergitt.

Höltz almenneligh rådzstuffwe och handledes medh menighetenn effther Kong:e M:ttz ∞ breff, att de skulle göre en lysten hielp till Salbergitt, nemligen aff staden 4 decker gode, gille oxehuder eller 6 skippundh hampa, och aff Norre och Södre malm 2 decker huder, och effter huder icke wore så tydz till fångz, giordes hampen vth.

17 februarij.

Laße Buss, Oluff Holm.

Bekende Laße Buß sigh haffwe bekomitt vthur retten de peninger han hade insatt på en tompnt niden för Siffridh Jacobsons

hws, denn Laße menthe sig haffwe better rätt och skäl till att löse ähnn Oluff Holm, och sade sigh nu ware medh Oluff om samme tomt wenligen förenet, så att Oluff må henne vthenn allt wýdere klander beholle. Der rechte han honom håndenn vpå $\circ$.

Anders Larsonn.

Samme dagh satte Anders Larßon köpmannen 600 och någre daler i retten på thet hws, som M. Lars Lelius haffwer köpt aff Erich Bertilsonn, hwilkett är Anders Larßon tildömp't att löse, effter han är retter wederboende $\circ$.

Oluff Holm, hustrv Kirstin Hans
murmesteres.

Än samme dagh kom fram för retten försichtig Oluff Holm, der beteendes en fulmacht, som en, benämpndh Matz Peerßon i Borgo stadh i Nýlandh, honom giffwitt hade till att wederkennes en tomt her i stadenn, som salige Hans murmesteres efftherlatne enkia, hustru Kirstin, nu innehaffwer, och lade hon der emoth fram breff och segell, der medh bewýsendes, huru hon och hennes man till samme tomt kompne wore, nemligen att de hade förnögd't och tillfridzsteldt mäst alle arffwingerne, som samme tomt till arffz fallin war, vndentagendes en eller två, iblandh hwilke förnämpnde Matz Peersonn war en och hade icke mere vdi samme tomt till att kreffie ähn $3\frac{1}{2}$ daler peninger, och hade förnämpnde M. Hans allrede vpå samme tomt vpbýgd't ett steenus $\circ$. Hwarföre och de husbreff, som Oluff framlade, dem han sade sig haffwe vdi vnderpant för 55 daler, bleffwe vdi retten qwarsatte, och så affsagdt, att der som förnämpnde Matz Peerson förmener sig haffwe någre laglige insager, der medh han kan offthenämpnde Hans murmesteres köp drýwe, må han her sökie förnämpnde hustru Kirstin Hans murmesteres i rette, och Oluff Holm må sökie syne galdenärer i Findlandh eller hwar han dem finne kann $\circ$.

21 februarij.
Nils Hanßon.

[53]

Hans Werner vpbödh ett sölffbelthe, som han hade i panth aff Joenn Monßonn — 1:o.

Matz Knutson grÿtegiuter och hans hustru Margit Persdotter komme fram för sittende retten, giffwendes tilkenne, att de wore tw barnn löös folck och hwardh Gudh them¹ förlänt hade, thet hade de sielffwe afflett. Hwarföre de och aff rett echteskapz kärleck welbetenchte lagligenn goffwe hwartht annett denn tridie peningh både i löst och fast, menn hwardh korßwirckz husett tilkom vdi Helge lekamene grendh, goffwe de medh sådan beskeedh hwar annen, att denn, som Gudh lenger aff them täckes vnne leffwe, skall samme korßwirckzhus vdi sin lyffftÿdth niuthe, bruke och beholle, menn effther begges deres dödh skall samme korßwirckz hus gå till arffz emellen begge[s] så well hans som hennes arffwinger. Her vpå dem stadzens breff effter deres begären meddelt bleff ∞.

Jacob glaßmestere.

Samme dagh kom för retten her Oluff Petrij, som hade waritt kyrckeherde vdi Lÿnköping, och gaff tilkenne, att Jacob glasmester hade well förnögd och alldeles tillfridz steldt honom för thenn arffz partt, som hans barnn (dem han medh *hustrv* Karin Bertilsdotter åtte) tilfallin war och erfue borde effther sin moderfaders syster, hustru Walborgh, som war Jacob glasmesteres hustru, och gjorde förthenskuldh honom frÿ för allt yttmere tiltaal om samme arff, der vpå han och gjorde honom handstreckningh in för retten. Och haffwer her Oluff vpburitt 36 daler.

Ån samme dagh bleffwe Oluff Grelsonn sampt hans medredere vdi thet skip Stiernen wenlige och well förlichte medh Caspar och Mortenn Lehusen om samme skipzköp, så att de skulle giffwe förnämnde Lehuser ettusendh daler, och de 25 daler, som der öffwer vthloffwede wore, skulle affslås för det feel, som rederne mente sig i samme skip finne, dog så att samme redere skulle dem vthgiffwe till de fattiges nödtorffter och der till 12 $\frac{1}{2}$ daler aff syne egne peninger.

2 martij.

Hans Werner vpböd thet sölfbelthe, som han haffwer i pant aff Joenn Månßon — 2:o.

¹ I ms. står: 'thenn'.

Cristoffer Wibbekingh talede till Henrich Anderson, borgere i Eneköping, på sin swågers Willam Medingz, borgere i Lÿbeck, wegne [53 v.] om 76 daler, som samme Henrich war Meding skÿllig för 2 lester sildh, effther som den handschrift, han vdi Lÿbeck anno 75 thenn 22 julij hade vthgiffwit, förmälthe 7. Her vpå hade Henrich Anderßon schriftligen latidt författe sitt swar, der medh han giorde sin endtskÿllen, hwarföre samme skuldh så lenge stodh obetaldh, och ändogh der vdi wore någre ordh, som ginge förschriffne Willam Medingz gode namn för när¹ och hans ähre rörde, der vm Henrich bleff aff Christoffer hart och allfwarsamligen tiltalett, så föll han dogh strax tilföge och sade sig inthet annett wethe medh Willam Meding, ähn thet som ährligitt och godt war, och hwadh i så motto schriffwitt war, är skedt aff en oförståndig dieckne, begärendes, att sådant motte strax för retten bliffwe caßerett. Och effther offthenämpnde Henrich i så motte sielff ogillede samme schriff och sade, att thet icke war så hans mening der medh någon förkrencke vthen göre sin blotte endtskÿllen, derföre bleff den saak hoos Christoffer affbedin.

Menn hwadh gelden tilkomme, som samme Christoffer fordrede vpå, skulle han sökie Henrich i Eneköpingh, der hann boor, helst och medenn Christoffer saaken der medh honom begÿnt hade 7.

Tiuffwerÿ.

Jöns Larsson, född i Kumbla sochnn i Näricke, wartt anlagett, för thett hann hade tagitt en hest hoos Gisle Nilsons landbo, Oluff Olßonn i Göcksten vdi Häredz sochnn i Åkers herede, föregiffwendes, att han war Gisles tienere. Sameledes hade han och aff förnämpnde Gisle Nilßons landbo hustru i förnämpnde by tagitt 11 ½ daler peninger, seÿendes sig der vpå haffwe befallningh samme peninger vpbäre. Samme hest hade han såldt her vpå malmen och mäste partenn aff peningerne bortt såldt, och effther han tillförenne hade waritt beslagenn med tiuffwerÿ, nemligen en engelsk kiortill, som han stulitt hade, och onödd bekende, att han för samme saak skuldh hade ståt widh kåkenn i Nÿköpingh och bar sielff märkett, som han hade fät fram i pannen, derföre bleff han sändh till Salebergitt 7.

¹ I ms. står: 'mår'.

Tiuffwerj.

Nils Erickson, en dieckne född i Vlberga vdi Halleridh s[ochn] i Smålandh, hwilkenn iffrå sin wärdh Hans Stut hade stulit 18 sabler, 4 mårder, 6 alne groffgrön och 4 alne säyen, thet han in för retten onödd bekende; seden han förhördh war, bleff han fördh i fengelBett igen, till theß de gode men profeßores och komme till städes ∞.

[54]

4 martij.

Jacob Bagge, Nils Hanßon, Erich
Biörnsonn, Erich Larßon sampt
b[orgmestere] och r[ådmän].

Jacob Iwarßonn vpböd en tomt på Prestegaten — 3:o.

Item upböd han en tomt i Gamble Anders köttmångeres grendh niderst i grenden på södre sydenn; hörer Nils Peerßon, boendes i Telie, till — 1:o.

Ähn en tomt, som hörer her Lars i Waltuna till, belägen vdi Henrich Arens grendh på södre syden näst niden för Jacob hiulmaker — 1:o.

Kong:e M:ttz mandat opläsitt.

Samme dag höltz allmanneligh rådstuffwe och bleff Kong:e M:ttz ∞, vår aller nådigiste herres mandat och påbudzschriff vp-läsin om de smådeschriffte, som presterskapet vj furstendömet haffwe latidt vthgå, hwarföre och ingen skulle dem hÿse eller lÿde vthen om furstendömet. Förmantes borgerskapett till troheet, hörsamhet och lÿdne, hwilkett de och medh vprechte hender vtloffwede att altÿdh wele bliffwe widh den eedh och huldskap, som de H. Kong:e M:tt och H. K. M:ttz elskelige käre son, stormechtige konung Sigismundo ∞ til Pälén, sworitt hade ∞.

Hans Andersson *contra* Jacob Heine
skredder ∞.

Sententia.

Hwadh deres trätthe tilkommer om husett, som Jacob aff Hans köpt hade, wartt så affsagd, att effther samme Jacob haffwer vdi sin förschiffning på husköpet icke någett förord hafft om thet rum och standellwirke, som vthen för husett är, hwadh heller thet

kunde honom hembles eller eÿ, vthen vthloffwet för samme hus 400 daler, der vpå han allrede haffwer betaldt störste delen, derföre skall han bliffwe widh samme köp och betale hwadh som der vpå ähnnu tilbage står, helst meden han vdi sådanne köpslagenn well haffwer kunnitt skode sitt köp ∞.

Samme dagh presenterede Gilbert Sölber dett mane breff, som han aff Kong:ē M:ttz ∞ bekomitt hade ∞, och wartt honom sagt, att han skulle stämpne vp på rådhusett syne geldenärer.

Hans Stut begärede, att Simon Kerckhoff, Tileman Cornelius och . . .¹ motte betale honom skinnen, som de aff tiuffwen köpt hade. Der vpå wartt så swarett: När tiuffwen hade stådt sitt straff, bör dem, som medh honom köpslagett haffwe, betale Hans Stut, hwadh skinnen kunne ware wärde ∞.

Tridie *pennings* gåffwe.

[54 v.]

Samme dagh komme fram för sitttiede retten Henrich Tönne-sonn och hans hustru Kirstin Oluffz dotter welbetenckte och goffwe hwar annen denn tridie peningh både i löst och fast, som de innen stadenn ätthe eller äge få, men den tomt på Norre malm goffwe de hwar annen vdi testemente, så att denn, som lengst leffwer, skall henne beholle fritt för den andres erffwinger ∞. Her vpå de vplade sin fridz skillingh ∞.

Frw Sigridz Stures tienere Laße Anderßon taledē till Påwel Saß om betalning för 126 *stycker* bielcker, tolfften til 9 öre, som Morten Rådsack hade bekomitt och Påwell hade sagt god före. Der swarede Påwell Saß så till, att om Morten icke haffwer bewÿs, att de äre betalthe, så will han betale dem ∞.

Laße Person, borgere her i Stockholm, kraffde en bonde, benäpnndh Johan i Gamstadh vdi Odensale sochnn, 8 alne kläde, som han aff hans swär Matz Jönßon hade för . . .² år sedenn borgett. Bonden bekende, att han wid den tyden hade köp[t] kläde her i staden menn thet strax betaltt, och effther han sköt sig till wittne

¹ Lakun i ms.

² Antalet år är i ms. ej utsatt.

på någre sÿne heredz boor, bleff Laße Perßon sagt, att han skulle sielff sökie bonden widh sitt heredz tingh, och der skall han frÿe sig och bewÿse den, som han klädett affköpt hade ∞.

Mattias Huntenberg och Santmännen.

Än samme dagh kom fram för sittende retten Mattias Hundtenbergh och nu såsom vdi någre rådZ stuffwe dager tillförenne klagligen giffwendes tilkenne, huru såsom en smädeschrifft war vdi hans bodh inkastett, hwilkenn vdi retten vpläsin bleff, förmälendes att samme Mattias war mistencht vm de penningar, som vthur Henrich Santmans bodh tagne wore, och der han wiste sig her vdi ware skÿllig, skulle han sådant vten försumelße hoos förschrifftne Henrich och hans broder Andres Santman i tÿstheet wneligen affhandle. Och effther hann vdi samme schrifft till ähre och redeligheet antastett bleff, den han nu in för retten vppenbarligen wille försware, och förschrifftne Santmäns namn, som peningerne mist hade, funnes vdi offthenämpnde schrifft förmälthe, derföre wiste eller kunne han ingen annen vten dem både ther vm tilltale. Och ändogh samme Santmän vdj tre åttskillige rådZstuffwe dager nekede sig tillägge eller wÿte förnämpnde Mattias för förschrifftne peningar, så och sade sig inthet wethe om samme skriff, så wille dogh offthenämpnde Mattias Hundtenberg sampt hans broder och wenner ingelunde lathe sig medh sådanne deres enskÿllen nöÿe [55] vthen stode der fast vpå, att förschrifftne Santmän hade iu nogsamligen lagdt honom sådant till, medenn vppenbarligen fantz, att dem war om offthenämpnde schrifft witterligitt, then the tillförenne så offthe hade neekett, såsom och Petter Seger, hwilkenn henne schriffwitt hade, då för retten bekende, hwarföre och meden förnämpnde Hundtenberger ändeligen wille vptage offthenämpnde schrifft för ett fast och fult wÿteßmäll, wart honom aff retten tilatid och therföre förelagdt att wärie sig medh lagh och eedh sielff tolfte näste rådZstuffwe dagh her effther.

Matz Persons, fordom borgmesteres barn.

Samme dag bewilgede borgmestere och rådmän, att salige Matz Peerßons, fordom borgmestere her i Stockholm, barn skulle bekomme stadzens breff på denn tomt, som stadenn honom tilförenne, meden

han leffde, skencht hade, hwilkenn belägin är östen för Willem De Wÿkz hus widh Jerntörgitt, och holler samme tomtpt i lengdenn . . .¹

Vpå samme dagh wartt Hans profoß för hans flÿtige begären skuldh efftherlatidt att lathe inschriffwe i thenne stadzens tenkebook 3 köpebreff på en tomtpt, lÿdendes ordh från ordh, som her effther fölier:

Wÿ Jahan thenn tridie medh Gudz nåde Swerigis, Göthes och Wendes konung, storfurste till Findlandh, Carelen, Wotzke petin och Ingermanelandh vdi Rydzlandh och öffwer de ester vdi Lÿfflandh hertigh *o* göre witterligitt, att wÿ aff ÿnnest och nåde haffwe vndt och efftherlatidt, som wÿ och nu her medh vnne och efftherlate Caspar wantmakeres barnn en wår och cronenes tomtpt på Norremalm, hollendes vdi lengdenn 42 alner och vdi bredden 49 alner, liggendes emellen Hans profoßes och Jacob Finckes gårder wester norr iffrå Sancte Jacobz kyrkegårdh, till att besittie och beholle för sigh och sÿne efftherkomende erffwinger till ewärdelige äger. Skole och samme tomtpt ingen aff adelen eller frälsett sälie, pantsättie eller borttbÿthe vthen thenn vdi theres nödh, trångh, siukdom eller ålderdom sälie och vplathe wåre och cronenes trogne vndersåther, som oß och cronene alle rettigheter åhrligen vthgöre förmå och kunne. Hoo her emoth gör, skall ther öffwer till thet högzste straffett bliffwe. Och för thenne wår gunstige tillatelse haffwe förnämpnde Caspar wantmakeres barnn vnderdånigist oß till en wederkennilse ett stÿcke klåde beredt munster, werderet för 30 daler, leffrere latidt, thet wÿ och bekomitt haffwe. Hwilkett wÿ giffwe alle, som för wåre skuldh wele och skole göre och lathe, besÿnnerligen wåre camererer, fougter och befalningzmänn, så och borgmestere och råd h vdi wår kong:e stadh Stockholm, tilkenne, icke görendes offthenämpnde Christoffer [*sic*] wantmakers barnn eller theres efftherkomende erffwinger her emoth hinder eller förfång widh wår ogunst. Och theß till wiße lathe wÿ trÿcke wårt kong:e secret her nedden före. Giffwitt på wårt hus Swartzö thenn 15 decembris anno *o* 84 vdi wår regementz tÿdh på thett 17:de.

[55 v.]

Ex mandato Regiæ Maiestatis proprio domini mei clementissimi Erasmus Lodouici, Henricus Matzson Hugut, Oluff SwercherBon Elffkarll.

¹ Meningen är i ms. ej fullföljd.

För allom, som thette vårt öpne bewÿs hender före att komme att läse eller höre, bekenne wÿ hwar för sig, *hustrv* Lisabeta Caspars dotter, Beata Casparsdotter och Tobias Caspar β on, och her medh för oß och wåre efftherkomende erffwinger witterligitt göre, att wÿ vdi theße efftherschrieffne ehrlige, beskedelige och förståndige gode mäns närware, Philpus Peer β on rådman och Knut Peer β onn prouiant-schrieffwere, haffwe beiakett, betencht och aff berådde mode samptÿcht, så och fulkomlig fulmacht wåldgiffwitt then åhrlige och förståndige man Dirich wantmaker, wår förmÿnder, till att selie och förköpe war salige faders hus och tomt för 95 daler. Thette wÿ samptligen och sÿnnerligen hwar för sikh alldeles obrotzligen och orÿggeligen för wåre erffwinger, födde och ofödde åtalere till ewig tÿdh tillstå och holle wele. Begåre wÿ wenligen aff eder gode män, som her öffwer waritt haffwe och vårt samptÿcke hörtt och förstådt, attj till wÿdere stadfestelße och större bekræftung för all wÿdere effther taal af oß och wåre erffwinger trycke edre signeter her nidervnder thette vårt bekennelße breff, giffwitt och schrieffwitt i Stockholm then 17 februarij anno 88.

För allom dem, som thette mitt öpne breff hender förekomme till att läse eller höre, bekenner iag mig Dirich wantmaker och her medh allom witterligitt gör, att salig Caspar wantmaker, hwilkens siel Gudh hugswale, mig i hans lÿffztÿdh till sÿne kåre barns Litza-betz, Beates och Tobias förmÿndere beropett och kallett theres beste att wetha och sökia, hwilkett iag effther min förmögenheet altÿdh giortt haffwer, effther theres egin wilie, berådde moodh och samptÿcke vplatidt och medh hondh och mund tilslagitt och såldt [56] theres faders gårdh medh hus och tomt, som ligger på Norre malm näst mester Henrichz gårdh på norre sÿdenn, Kong:e M:ttz tro tienere och prophos, ehrlig och förståndigh Hans Fullerman, för 95 daler, hwilke peninger iag barnen till gode på renthe late gå skall. Hwarföre affhender iag medh barnzens samptÿcke iffrå them och theres efftherkomende erffwinger förschrieffne gårdh medh all sÿn tilbehörelße, vppe och nidre, och tillågner förschrieffne gårdh Hans Fullerman, hans hustru, barn och theres efftherkomende erffwinger, qwitt, frÿ och oclandrett för alle födde och ofödde åtalere till ewig tÿdh. Therföre haffwer iag såsom barnzens förmÿndere och barnen medh mig i theße ehrlige, beskedelige och förståndige gode mäns

närware, Philpus Peerßon rådman och Knut Nilsonn prouiant-schriffwere, beiakett, att de såsom wittne för all wýdere efftertaal her till ware wele. Till ýttermere wiße och förwaring haffwe the stadfestett medh theres signeter sampt medh mitt. Datum i Stockholm then 17 februarij anno 88.

6 martij.

Jacob Bagge, Nils Hanßon, Erich
Biörnßon, Erich Larßon sampt
borg[mestere] och r[ådmän].

Tiuffwerý.

Samme dagh klagede Frantz Beýer en dreng vdi retten, som honom tillförenne tient hade, benämpndh Erich Mortenßon, född i Biörneborgh, att han hade stulitt iffrå honom 10 *stycker* semskede renßhuder och någen guldsmedz redskap, der till och samme tiuff icke neke kunde.

Bleff för samme sitt tiuffwerý benådhd medh thet straff, [att] han på någen týdh skulle arbethe i Salegruffwe 8.

Johan Petterson, boendes i Nýköpingh, lade fram i retten Petter v. Biurs förschriffning på thet han samme Johan skýllig war och klagede, att han nu tridie gången war stämpnd och haffwer icke welett samme stempninger achte.

Oluff Larson Ålening.

Samme dagh bleff Oluff Larßon Ålening aff retten till sagt, att han skulle [göre] Frantz . . .¹ borgere i Westerårs, klagelöös för denn fierde partt, som han hade i husett medh salige Per i portens erffwinger.

Laggårdh.

Än samme dagh gick Mattias Hundtenberg den laggårdh och eedh, som honom vdi nästförlidne rådstuffwe dag förelag[d] bleff, och badh sig på Gudh alzmechtigh till hielp och allt thet gode, som honom både vdi thenne wårdh och thett tilkomende ewige lýffwet

[56 v.]

¹ Lakun i ms.

de peninger kompne äre, som Henrich Santman mist haffwer och han war komin i mistancke före. Och wore theße efftherschrieffne hans laggärdz män:

Dirich Harder, Baltzer öfwersker, Jacob Bengtsson, Bertill skinner, Jöns Larsson, v[unge] Erich Nilsson, Herman Harder, Philip becker, Berendt Harder, Laurentz Fruchtnicht och Hans möller.

Och allthenstundh Mattias Hundtenbergh haffwer samme lag-gärdh gået och fulgiordh, derföre dömde och affsade retten, att han alldeles skulle ware frÿ, ledigh och löös för sådanne saak och wÿteß-måll, så att hwar någon effter thenne dagh der vpå taaler eller honom sådant wither och förekaster, skall haffwe förbruttitt 40 marck, så offthe som thett skeer, med mindre han her medh fullom skälom bliffwer till saaken bunden. Menn förnämnde Santmän fälthes för sådanne wÿteßmål skuldh til böther effther S[werigis] beskrieffne stadzlagh, nemligen 40 ¶ målzägendem och 20 ¶ konungen och staden. Hwilken och som wräcker sig på den andre her i Swerigis rÿke, den skall haffwe förbruttitt lyff och godz.

Sententia

emellen Anders Larson och Hans Lehusen
om husett widh Södreport.

Effther många rådzstuffwe dager äre nu sedenn förlidne, innen huilke Hans Lehusenn hade bortt haffwe swar, effther som han dagligen der vpå fordrett haffwer, och ähnnu inge bewÿs framlagde äre eller finnes kunne, att offthenämnde pant haffwer her vpå rådhusett anthen waritt vpbudin eller erffwingerne, medenn de her i rÿkett waritt haffwe, är någon tÿdh hembudin, såsom Swerigis lagh thet äsker och kräwer och iämwel klarligen vth-trÿcker, hwadh som laga fong [å] iordh kalles, så att allt laga fångh skall stände och olagligitt åthergånga, tÿ allt thet, som lagafongitt är, thet är rätt fångitt och allt olaga fongitt är som ofongitt, till theß vrminnes häffdh åkommer; derföre mädennt att husett nu faltt är, haffwer man hwarken medh werldzlig eller naturlig lagh kunnit wägre Hans Lehusen den bördzrett, som han der till haffwer, vten så dömppt och för rettwÿst achtett, att samme Hans Lehusen må och skall ware närmest fram för någon annen att börde husett igen anthen för så många peninger, som thett nu

såldt är, eller och igenlösett effter panthebreffwetts inneholdh. [57]
 Och hwadh thett tilkommer, att förnämnde her Engelbrecht och
 Laße Engelbrechtz söner wele rygge köpet för Hans Lehusens
 skuldh, äre de icke theß mechtige, tÿ köp bör gå fram och icke til-
 bake, och sÿnnerligen effther de icke allenest haffwe på samme
 köp vthgiffwitt sitt breff, hwilkett vdi stadzens tencke bok in-
 schriffwitt är, vthenn haffwe och her vpå rådhusett in för sittende
 retten samme hus lagligen vpbuditt och medh hond och mundh
 iffrå sig leffwererett.

9 martij.

Skottedt.

Höltz almenneligh rådstuffwe och förmanthes den menighe
 mann, så well borgere som köpsväner, att hwar och en skulle medh
 thet förste vthgöre sitt skott och ingelunde fördriste sig att behollett
 inne medh sig widh straff, som lagh förmälle, och bleffwe theße
 efftherschrieffne förordnade samme skott vpbäre: Gÿnthe Olßon råd-
 man, Morthenn Anderßon, Jacob Bengtßon och Anders Olßon
 Grönskalle.

Hans Monßon om förlickningen
 på dråpet.

Samme dagh kom för retten Oluff Erichßon i Kulla sochn i
 Lagundh, hustru Margitt Peer Matzsonns i . . .¹ vdi Simtuna sochn
 och heredt på sÿne egne wegne och Thomes Ingemarßon i Kärbo
 sochn i Siende heredt, knecht vnder Heden Joenßons fhenike,
 Nils Halffwarßon, boendes i Eneköpingh, vnder Oluff Gudmund-
 sons fhenike, Oluff Jönßon i Lille Täby vdi Bÿrkestadh s[ochn],
 alle tre på sÿne hustrurs wegne, och Oluff Nilßon, en vng dreng,
 giffwendes tilkenne, att de hade inlatidt sig vdi förlÿkningh medh
 Hans Monßon, tagendes aff honom en christelig mandzbooth för
 sin brÿllingz och sÿslingz Anders Larßons lÿff, som han her på
 Norre malm aff daga tagitt hade. Och bekende de sikh haffwe anam-
 mett och vndfongitt aff samme Hans Monßon till godh och fulle
 nöye i kläde och rede peninger till 30 daler och lothe sig medh
 samme mandzbooth alldeles well åthnöye och rechte honom handen

¹ Lakun i ms.

vpå in för retten, att *thet* skulle ware en afftalett och förlykt saak *o*.

Knut Nilson, Halffward guldsmedh.

Än samme dagh kom fram för retten Kong:e M:ttz *o* tro tienere och prouiant schriffwer, ehrlig och wellförståndigh Knut Nilson och på sin käre hustrus Anna Anderßdotters och vår medborgere, försichtig Halwardh guldsmedh på sin hustrus Elin Söffringzdotters wegne, giffwendes tilkenne, att de alldeles wore wenligen well förlychte om allt arff, som dem både i löst och fast effther salige framlidne Söffring guldsmedh tillfallitt war, vdi så motto att sedenn som löbörerne emellen förnämnde både hustrur såsom stiuiffmoder och [57 v.] stiuiffdotter lagligen wore skiffte och bytte, äre husenn skattede, och effther hustru Anna Knut Nilsons war tilfallitt störste delen, nemligen 248 daler vdi *thet* lille husett, som ligger näst in till salige Engelbrecht Nilsons rydzetolckzens hws (hwilkett skattett war för 280 daler), så haffwer förnämnde Halffwardh nu then mindre delen, som hans hustru i samme lille hus hade, then sig till 32 daler belop, medh then större deelen förschriffne Knut Nilson hemblett och vplattid, och tillstodh och bekende förnämnde Halffwardh in för retten sigh till fulle nöye haffwe förschriffne 32 daler bekomitt och vpburitt, then sidzste pening medh then förste, hwarföre han nu affhende sig och sin hustru och deres barn förnämnde stenhus medh theß liggende grund och tilägnede *thet* medh all sin tilbehörelße offthenämnde Knut Nilsonn, hans hustru och theres efftherkomende att niuthe, bruke och beholle qwitt, fritt och oklandrett för alle så well födde som ofödde åtalere till ewärdelige lagfångne äger. Her vpå vplade Knut Nilsonn fridzskillingen effther lagenn.

Burgskap.

Mattias Franck wann samme dagh burgskap, och satte Påwell Saß och Hans Fullerman prophoß borgen för honom, att han i sex åhr skall her vppeholle all stadzens rett, vplegendes sin fridzskillingh.

Matz Bengtson kökemester.¹

¹ Endast rubrik. Plats är i ms. lämnad för den icke inskrivna texten.

M. Johan och hans stiußsonn

[58]

Henrick Jönßon.

Vpå samme dagh kom fram för retten M. Johan Ericj, skolmestere i Eneköpingh, och hans stiußzons Henrich Jönßons förmyndere Henrich Simonßon, Berendt Jönßon, rådmän, Henrich Tönneßon och Oluff Hemingzson, borgere her i Stockholm, bekende, att de wore well och wenligen förenthe och förlykte vm allt arff både i löst och fast så well innen som vten stadenn, item om alle gäldh vpbärendes och vthgiffwendes, så att ingen parten, hwarken stiußfaderenn eller st[i]ußsonnen hade någett mere den andre till att tale vm samme arff vthen skulle ware och bliffwe en afftalett saak dem emellen til ewig tydth. Her vpå de giorde hwar annen handstreckningh in för retten och vplade fridzskillingen ∞.

Pantehws.

Item bekende förnämnde mester Johan, att han hade för tw åhr sedenn pantsatt den welbördige man Göstaff Biörßonn till Follenåß thet lille hwsett, som ligger näst niden för förnämnde sin stiußzons Henrich Jönßons säthehus i Mester Hans Skärens grendh, för 200 daler i mynt ∞.

20 aprilis.

Borgmestere och rådth.

Petter Wärnick klagede öffwer [att] Hans Simson, borgere vdj Telie, hade giortt qwarsett[n]ingh på 27 lester aska, som Gerdh Nöttingh på Petters egin bekostningh på adelens öyer i Mälerenn brändt hade, sade sig och haffwe legt samme skogh och dem, som weden huggitt haffwe, Och effter Hans Willamson framlade Konge M:ttz öpne breff, förmällendes, att honom war efftherlatidt att lathe hugge på allmannelige skoger och sünnerligen ask och alm till askebrenningh och hade förnämnde Gerdh Nöttingz handschrieffter, der medh han hade tilsagt Hans 75 lester 6 faath aska, derfore skötz thette ärende vp, meden att Petter sköt sig vpå att wele bewyse, att thenne aske de trätte om, war aff adelens skogh och weden för hans peninger huggin ∞.

Hans Fou[g]th och Dirick Skäkermans
wittnesbördh.

Samme dagh komme för retten Hans Fougth och Dirich Skäkerman, lathendes förstå, att de wore aff Hans Hoffner, borgere i Lybeck, then 19 martij nu nästförlöden skickede till Tomes Klinck att mane honom om betalning på en summa peninger, nemligen 1 798 marck 8 *skillinger* lÿbske effter then zedels inneholdh, som samme Hoffner dem öfweranthwardett hade, hwilke peninger Tomes Klinck war skÿllig bliffwin en man i förnämnde Lybeck, Steffen Gardenär benämndh, der vpå Tomes dem swar giffwitt hade, att han wiste sigh well ihugkomme att ware förnämnde summa skÿllig, menn nu till att betale hade han ingen rådth eller förmögenheet ∞.

[58 v.]

Lille Jönses erffwinger.

Samme dagh kom fram för sittende retten vår framlidne medborgeres, salige hoos Gudj Jöns Andersons sonn, ehrlich och wellärdh mester Lars Joannis Lælius på sÿne egne samt hans mågh, wellförståndigh Hans Anderßon rådman på sine barns wegne, giffwendes tilkenne, att emellen dem och deres stiußmoder och stiußwäre, förnämnde Jöns Andersons efftherleffwerske, hustru Ragnill Harelzdotter, hwilken vår medborgere, nu närwarendes, försichtig Hans Stut till hustru bekomitt hade, war vdi gode mäns, nemligen Jacob Iwarßons, Henrich Balckz, Henrich Simonßons och Berendt Jönßons rådmäns närware, skedt ett wenligitt, fulkomligitt och lagligitt arffskiffte effther förnämnde Jöns Anderßon vdi så motto, att sedenn som de vm alle löbörerne, som är köpenskapen, guldh, sölff, meßingh, kopper, thenn, kläder, hwßgerådth, ehwadth namn thet helst haffwe kan, inthett vndentagendes, wore wenligen förenthe och förlÿkte, och skattningen gongin war både i hws, liggende grundh, boder, tompter, gårdar, så innen staden som vthen, samt allt annett fast så well på landzbygden som i vpstäderna och på malmerne, haffwe förbemälte mester Lars och Hans Andersons barnn aff samme fast bekommitt och anammett all denn deel, som de medh rette hade till att fordre vpå effter förnämnde Jöns Anderßon, der vm her strax effther i tenckebogen beskeedh finnes, medh hwilkett de bekende och sade sig alldeles well ware förnögde och tillridz stelthe. Menn hwadh förnämnde hustru Ragnilles anpartt

tillkom, bleff så recknett och affwittrett, att hon skulle haffwe och bekomme först tw stenhús, liggendes brede widh hwartt annett offwen widh Westrelonggaten emellen salige Peer Erichßons och Matz skredderes hus; ähn tw stenhús på norre syden vdi Erich Larsons grendh emellen M. Erich Jacobsons och de fattiges hus; item en deel vdi framlidne Peer Matzsons hws widh Smidiegathen belägitt, en tomt vdi Swen wintapperes grendh på ...¹ syden emellen Staffen köttmångeres och Peer Anderßons tompter, en krýddegårdz tomt och en träbodh medh theß tomt på södre syden niden för framlidne Marcus Bengtßons träbodh vdi Henrich Hußmans grendh, en träbodh westen till vth på siön, en träbodh vdi förnämnde Peer Matzons grendh näst niden för Matz Persons korßwirckz hus och en gårdh på Norre malm emellen fru Ibbe salige her Steen Erichsons och Henrich Frantzsons gårder; item en gårdh och en siöbodh i Westerårs; sameledes ett skatteheman i Wermdön, Östre Skegka benämndt. Och effther förnämnde [59] M. Lars på syn såsom och Hans Anderson på syn barns syde, thesligstt Hans Stut på sin hustrus, förnämnde Ragnill Harelz-dotters wegne sade sig vdi så motto som förälditt är, ware wenligen well förlychte och till fridz stelthe, så att dem well áthnögdte, vpå hwilkett de her inn för retten giorde hwar annen handstreckningh, derföre dömdes samme arffskiffte fullt, fast och orýggeligitt att holles till ewig týdh, och skall ingen parthenn nu eller i framtýdenn haffwe macht ther vpå någett ýttermere klandre eller tale o.

Mutatis mutandis

för Hans Anderßons barnn på theße efftherschriffne hws, gårder, tompter och boder:

Ett steenhws på norre sydenn vdi Laße skomakeres grendh medh en tomt ther näst niden före, skatthet för	—	350 daler
Ett stenhús i Oluff Larßons grendh, werderett för	—	250 daler
En tomt i Morthen Henrichßons grendh för	—	20 daler
En sýlleboddh för	—	75 daler
En bastuffwe tomt på Södre malm för	—	100 daler
Ett stall på samme malm för	—	15 daler
En gårdh i Eneköpingh och en gårdh i Strengnäs för	—	100 daler

¹ Lakun i ms.

Theße efftherschriffne hws och boder
 äre falne på M. Lars Lælij deel och anpartt:

Ett steenhws vdi Helge lekamen grendh, skattett för	— 300 daler
En steenbodh vdi Jost v. Hattingens grendh för	— 200 d[a]ler
Ett brygge hws	— 210 daler
En korßwireks bodh westen till moth Jernbron	— 160 daler
En träbodh widh Slotzbackenn	— 30 daler
Ett stall på Södremalm för	— 12 daler

22 aprilis.

Jacob Bagge och b[orgmestere] och råd[h].

Jacob Iwarßon vpböd her Larses i Waltunes tomt — 2:o.

Ithem Nils Perßons tomt — 2:o.

Morten Olßon vpböd Waste Erichßons hus på Swartmu[n]kegaten — 1:o.

Same dagh bewiliede gellenärerne nu annen gongen, att hustru Margreta Hans Wellingz motte anamme aff rådhuset de ägede[le]r, som dem till godhe effther förnämpnde Hans Welling wore insatte.

Sententia

[59 v.] emellen M. Lars Lelio och Johan Carleir. Effther den contract dem emellen giordh war så lius och klar war författett och M. Lars hade sigh der vdi så hårdt förknippet, att Carleir skulle (vthenn någett förordh) bliffwe boendes vdi hans hws in till anno 89, derföre kunne man icke döme samme contract ogill vthenn fast och krafftig att ware, medh mindre M. Lars vdi wenligheet kunne komme förnämpnde Carleyr innen förschriffne tydh att drage vthur husett.

24 aprilis.

Samme dagh bespråkede M. Lars Lælius denn tomt, som Peer Olßonn hade köpt aff hwstru Anna Tomes Biörnßons, liggendes östen till 8.

29 aprilis.

Jacob Iwarsonn vpböd Nils Peerßons tomt — 3:o.

Item her Lars i Waltunes tomt — 3:o.

Morthen Olßon vpböd Waste Erichßons hws — 2:o.

Anders Jönsson vpböd hustru Anna Tomes Biörnssons tomt,
liggandes näst niden för M. Larsses hus — 1:o.

Tiuffwerÿ.

Herman bakere anklagede i retten en piga, som honom tient
hade, benämndh Karin Persdotter, född i Biskiesjö vdi Nawo
sochnn, för *thet* att hon hade stulitt ifrå honom en *summa* peninger.
Hon bekende onödd och otwingett, att hon hade tagitt 12 daler
peninger och 3 dyttinger, och för sådanne gerning dömdes hon till
kåken att miste huden och sedenn rÿme staden och stadzens äger ∞.

6 maij.

Nils Hansson, Erich Matsson samt
borgmestere och rådmän.

Michell Olsson vpböd en tomt i Nils Helssingz grend på norre
syden offwen för Henrich Balckz tomt — 1:o.

Anders Jönsson vpböd hustru Anna Tomes Biörnssons tomt
— 2:o.

Peer Olsson bespråkede strax samme tomt.

Morthen Olsson vpböd Wastes hws — 3:o.

Effther en gamell sedwane och Swerigis beskrieffne lagh sattes
på thenne dagh embeter i stadenn.

Bleffwe och så stadzens priuilegier och statuter vplåbne.

8 maij.

Nils Hansson medh b[orgmestere] och r[åd].

[60]

Anders Larsson och Hans Lehusen bekomme öffwermän,
nemligen Nils Erichsson, Gÿnthe Olsson, Påwell Saß, Herman Skil-
lingh, och der till måtte de sielffwe hwar på sin syde tage någre
till att öffwer see panthebreffwett på *thet* hws de trätte vm widh
Södre portt. Och skulle förnämnde män beflÿte sigh att förlyke
saaken dem emellen, och der parterne icke wille lathe sig nöÿe
medh *thet*, som dem emellen sades och giordes, skulle de då giffwe
de fattige 10 daler och seden sökie her för retten igen.

Rederne till *thet* store skip Engelen klagede öffwer Andres
de Bitter, att de hade lyditt stoor skade aff thenn stämpling, som

han hade haft medh deres köpman på förschriffne skip, Hans Hille, och hwar Andres de Bitters practicher icke waritt hade, då hade skippett i förlidne höst waritt her i Swerige. Hwarföre de och hade latidt gøre på honom arresteringh, menn effther samme Andres seger sigh lyde stoor skade öffwer samme arresteringh, begäre rederne, att han steller dem borgenn 6 eller 8 gode män att sware dem nu Michaelis näst komendes, der till de och begärede, att saaken motte bliffwe vpskuttin. Her vpå finge de swar, att de skulle legge sin klagemåll schrifftligen in och stelle honom lyffteß-män igen. Seden skulle arresteringen bliffwe fast.

Laße Tomesons erffwinger talede på de peninger, som Matz Monßon hade tagitt till lååns aff förnämnde Laße Tomeßon, meden han tienthe Martino Hirßfeldt. Finge her vpå til beskeedh, att Matz Monßons erffwinger skulle stämpnes hýt till Michaelis förstkomendes, och då skulle de samt flere geldenärer ware tillstädes o.

Christopher Wibking presenterede i retten salige Peer Grelsons handschriff, daterett anno 75 in martio, der vdi han bekende sig ware skýllig Willam Meding i Lybeck 120 daler 6 skillinger, item 14 faat oßmundz jernn, som han hade sagt godh för en, benempndh Nils Larßon, samt intereße på ett åhr o.

Petter Wernick kom fram medh de bewýs, som honom then 20 aprilis förelagt war att förskaffe sig, huru han skogen och arbethes folckett lagt hade till att hugge wedenn till askebreningenn, som han och Hans Simson träthe vm. Och effther samme hans widerpart icke war tillstädes, bleff Petter efftherlatidt att anamme samme aska och der medh handle effther sin egin wílie, dogh så att han skulle stelle borgen att stå sin wederpartt till swars, när der på kraffdes o.

[60 v.]

11 majj.

Nils Hanßon.

Dirick Bökman bleff efftherlatidt, att denn arfföreningh, som giordes emellen honom och hans swäre motte vdi stadzens tenckebok bliffwe inschriffwin, lydendes ordh från ordh, som her effther fölier:

Anno 1688 thenn 7 januarij nerwarende ährlige, welachtede och högbetrodde männ Peer Raßmußon, Oluff Swerchersonn secreterer och Nils Larßon, tullenär i Stockholm, bleff emellen ehrligh och dýgdesam hustru, *hustrv* Britha, salige Per Håkenßons efftherlathne enkia, och ehrligh mann Dirich Böckman så medh sämie fördragin om thet arfffall, som förnämnde Peer Håkenßon och *hustrv* Britha hade till att fordre och mane aff deres mågh Dirich Böckman effther theres dotter, framlidne Beathe Peerßdotter, hwilken rättigheet till samme arff Peer Håkenßon hade giffwitt sin käre hustru endtskýltt, så att hans erffwinger och skýldmän skulle ingen macht haffwe der vpå tale. Och bleff *hustrv* Britha och Dirich widh thette efftherschriffne sätt fördragne:

Först skulle Dirich Böckman igen giffwe förnämnde *hustrv* Brita all hennes dotters gongkläder, guldh och söloffwer, som fader och moder hade henne till hemfölgdh medgiffwitt, så och thett hws, som de vdi bodde, och der till 200 daler mynt, een guldkedie och ett skörthe medh kamlott öffwerdragitt.

Och skulle Dirich beholle alle de andre gångkläder, guldh och söloffwer, som han hade syn hustru giffwitt, sammeledes de senge och stuffwe kläder, kopper, thenn och annett mere, som föräldrerne hade henne medgiffwitt och der till en tomt, liggendes vdi S:te Johannis grenth, medh lengdh och bredd, som de hade och köpebreff der vpå finnes vthwýse.

Der medh bleffwe de wenligen förlykte, så att ingen haffwer macht ther vpå offthere att klandre eller taale, och loffwede de på både syder wele her effther som tillförenne bewýse hwarannen moderligh och sonligh hielp och vmwordnett i alle tÿ, som dem både mögeligitt wore. Der vpå gjorde de sin emellen handstreckningh, att thette skall så orýggeligen hålles. Theß till ýttermere wiße haffwe wý thette fördrag medh wåre signeter försiglett och medh wåre handtecken vnderschriffwitt.

Per Raßmußon	Nils	Oluff Swercher-	Hans Hanßon
Brun ma[nu] propria	Larßon	sonn Elffkarll	Bilfeldt.
subschripsit.			

Mester Lars Lælius contra Per Olßon.

[61]

Effther thett vdi saningh befantz, att tomtten, som de både wille köpe, haffwer till förenne hörtt mester Larßes hus till, der in

vdi thet haffwer hafft sitt hemlige rum, såsom ögenskinligitt är och wordtecken är medh de dörer, som der in wethett haffwe; item att den bygningh, som på samme tomtt tilförenne stådt haffwer, är bliffwin dömdh ogildh och haffwer måst nider ryffwes, effther hon förtogh samme hus liuset; derföre och mest förthenskuldh, att M. Lars är retter wederboende, och thet köp, som Peer Olßon mener sikh haffwe giortt medh hustrv Anna Tomes Biörnßons icke är lagfaritt och målzägenderne heller vnne M. Lars tomtten ähn Peer Olßon, dömdes, att M. Lars må och ware närmest till att behollenn o.

Andres de Bitter begärede, att hans wederparther, rederne på Engelen, motte inlegge sin klagemåll schriffthigen, såsom dem i nästförlidne rådz stuffwe dagh befalett wardt, protesterendes på all skade, förhindringh, intereße och orett honom skeer o.

Nils Ericksonn.

Samme dagh kom för sittiende retten vår medborgere, beskedelig man, Dirich Harder, fulmyndigh och mechtig på Peer Henrichßons, borgere i Arboga, wegne, hembledde och medh hondh och mundh vploth vår stoolbroder, erligh och wellachtett Nils Erichßon rådman en tomtt, liggendes westen till her i stadenn på norre syden och nederst vdi Swen smedz grendh, hollendes vdi lengdenn 20 alner och i bredden 12 alne, hwilken tomtt förnämpnde Peer Henrichßonn lagligen såldt hade förnämpnde Nils Erichßon för två lester oßmundziern och en vngersk gyllen, thet förnämpnde Dirich Harder bekende och tillstodh, att förnämpnde Peer Henrichßon hade till godh och redeligh betalningh anamett och vpburitt, så som samme Peer Henrichßons egitt breff, thet vdi retten vpläsitt bleff och daterett war then 12 augustj anno o 87., förmälthe. Hwarföre och Dirich Harder affhende förnämpnde Peer Henrichßon, hans hustru, barn och efftherkomende förschreffne tomtt och tilägnede henne offthenämpnde Nils Erichßon, hans hustru, barn och theres erffwinger qwitt, fritt och oclandrett för födde och ofödde till ewärdelige lagfongne äger. Och war samme tomtt vpbudin, lagständin och aldeles lagfarin, som stadzlagen kreffier, och der vpå framlade Nils Erichßon fridzskillingen.

Hustrv Margreta Wollemar Wichmans bleff efftherlatidt de . . .¹

¹ Texten är i ms. ej fullföljd.

15 maj.

[61 v.]

Nils Hanßon, Erick Matzßon.

War allmanneligh rådstuffwe hollin och bleff Kong:e M:ttz so vår aller nådigiste herres öpne breff vpläsitt, belangendes orsaaken till hertigh Sigismundi affresende iffrå Swerige till Pålenn.

Gärd Willamsonn betedde vdi retten hertigh Carlz öpne breff, förmälendes, att H. F. N. hade efftherlatidt honom 473 daler 24 öre i betalning aff then summa peninger, som Thomes Klinck är H. F. Nådhe skylligh, och synnerligen aff thet jernn, som samme Tomes haffwer bekomitt vdi betalningh på Lindesbergh och Nora-skogha aff Kong:e M:tt so. Och effther Jacob Larßonn hade allrede lagt arest på samme jernn på Stafann Gardenärs wegne, begärede Gärdh wethe, anthen han effther förnämpnde furstelige breff eller förschriffne fulmechtige skulle ware närmest beholle jernett. Och althenstund Jacob Larßonn icke allenest en reese vthen twenne reeser her till swarede, att hann wille holle sigh till Thomes Klinck och icke släppe honom her aff stadenn, förr ähn han hade betaltt honom på Staffenn Gardenärs wägne, derföre bekom Gerd jernett löst.

Hans Stwt på syne medrederes wägne begärede, att denn saak emellen dem och Andres de Bitter måtte bliffwe vpsatt till Peermeße. Der till swarede Andres, att hann hade allt seden fastenn waritt arresterett och lyditt skade, begärede förthenskudlh, att rederne motte nu strax legge in, hwadh de emoth honom hade, och fulfolie sin klage.

18 maj.

Nils Hanßon sampt borgmestere
och rådmän.

Tönies Person byßeskütter.

Kom för sitttende retten vår medborgerske, ehrlig och dygdhesam hustru Margreta Anders guldsmedz, giffwendes tilkenne, huru såsom hörnhusett westen vm törgitt och på norre sydenn niderst vdi Matz mynteschriffweres grend belägit, hwilkett henne effter sin salige framlidne man Hans Olßon guldsmedh och hans erffwinger [62]

anno 84 arffligen tillfallitt war, dogh (som stadzens tenckebok på samme åhr thet vthwyses) gäldenärerne till betalningh affwittrett och satt, war nu aff henne sampt de andre Hans OlBons erffwinger inlöst, betaldt och alldeles fritt giortt, hwarföre hon och nu hembledede och medh håndh och mun leffrerede Kong:e M:ttz tro tienere och byßeskütter, ehrlig och försichtig Tönius Peerßon, som war en aff förschriffne Hans OlBons näste fränder, sin partt vdi förschriffne hörnnhws och bekende och tillstodh, att hon för samme sin ahnnpartt war alldeles well förnögdh och tillfridz steldt till sidzste pening så well som thenn förste, affhändendes sig förthenskuldh offthenämpnde hwspartt och tillägnede honom förnämpnde Tönius Perßon, hans hustru och theres efftherkomende erffwinger till att niute, bruke och beholle qwitt, fritt och oclandrett till ewärdelige äge. Wýdere betedde och i retten framlade offthenämpnde Tönius byßesküttere tw qwitte breff, som hans fränder Peer Monßon Grott, boendes i Örebro, och Oluff Anderßon i Girestadh kyrkebý i Lagundh hade vthgiffwitt, der medh hwar för sig bekende haffwe bekommitt, anamett och vpburitt aff förschriffne Tönius 20 daler peninger för den partt, som dem i förnämpnde hörnhaus effther förnämpnde Hans Olßon tillfallinn war, så att de och på sin syde der med wore wäll förnögdde. Thesligistt gaff och Tönius Peerson tilkenne, att hans sýslinger hade och vpdragitt och efftherlatidt honom denn deel, som de vdi offthenämpnde hws ärfwe borde. Och effther offte[nämpnde] Thönius haffwer i så motto störste deelen i förschriffne stenus lagligen til sig löst och inbekommitt och förnämpnde hans fränder och sýslinger ähnnu her till icke haffwe honom sådant hemblett och vplatidt, som lagh äsker, icke heller haffwer någon aff dem tilbuditt sig att wele besittie och boo i samme hws, derföre så och meden han haffwer försäkrett oß att wele så förlýke sig medh förnämpnde sýne medarffwer, att de medh ingen fooge eller skääl skole kunne haffwe att tale på samme hws, så affhände wý på retzens wegne förnämpnde Peer Monßon Grott och Oluff Anderßon sampt förnämpnde Töniuses sýslinger och medharffwer all then deel, rett och rettigheet, som de vdi förschriffne stenus och grundh haffwe, och tilägne thet medh all sýn tilbehörelße, såsom thett nu vpmurett är och för ögen står, förnämpnde Tönius Peerßon byßeskütter, hans hustru, theres barn och effterkomende till att niuthe, bruke och beholle till lagfongne ewärdelige äger

qwitt, fritt, ohindrett och oclandrett för alle åthalere, så födde som ofödde, till ewig tydh. Her vpå framlade Tönius fridzskillingen effther lagen ∞.

Rederne på Engelen och Andres
de Bitter.

[62 v.]

Samme dagh inlade Hans Stut på alle redernes wägne till thet stoore skip, Engelen benämpndt, en klage schriff, lydendes, att Andres de Bitter war wollendes, att samme schip war icke vdi förlidne höst till Stockholm ankommitt eller vnder Norige, som de Hans Hille befalett hade. Samme klageschriff bleff Andres de Bitter öffwer anthwardett att öffwerläse och seden giffwe der vpå schriffbligitt swar ∞. Han gjorde them lyffthe och handstreckning, att han icke skulle lathe Hans Hille förnimme anthen medh budh eller schriffwelser, hwadh redernes klageschriff inneholler ∞.

Jören Brennell[s] i Westerårs
falsk jernfaat.

Än samme dagh klagede Matz Jacobson kemmenären till Jören Brennel, borger i Westerårs, att han hade vthskippett någett jernn, och någre jernfaat, som hans merke stodh vpå, wore iffrå Dantzick hýt tilbake sände, och woge somblige 5 [L]æ och en partt 4 [L]æ. Der till swared Jören, att han samme fhaat hade köpt i en frÿ marcnett och wiste icke sin fånges man. Bleff affsagt, att han skulle sättie borgenn eller hans godz setties i arrest, till theß att saaken bliffwer slittin ∞.

Spräck Oluff.

En qwinna, benämpndh Margitt N:dotter, klagede till en, benämpndh Spräck Oluff iffrån Arboga, att han hade loffwett henne ächteskap, meden hoon war piga, och så belägrert henne, dogh sedenn begiffwitt sig i ächtennskap medh en annen ∞. Denne Spräck Oluff bewÿste medh cappellanens i Arboga wittnisskriff, att förre ähn hann wigdes widh den andre, hade han förlÿcht sig medh förnämnde Margitt, så att han skulle giffwe henne een engelsk kiortill och tröye, och meden hon thet icke hade bekommitt, bleff affsagt, att han skulle giffwe henne 7 daler, och seden hon hade födt barnett vdi 3 åhr, skall han sÿthe thet vdi 4 åhr, som lag seÿe,

eller förnöje moderen för syttningen, om hon beholler barnett altÿdh när sigh ∞.

5 juni.

Nils Hanßon sampt b[orgmestere]
och r[ådmän].

Nils Erickßon, en finsk bonde.

Samme dagh kom åther för retten Nils Anderßon [*sic*], en finsk bonde, och nu såsom till förenne thenn 10 maij anno ∞ 87¹ [taledē] vpå ett arff effther sin halffbroder Eskill Michelßonn. Der vpå honom bleff swarett, att honom icke kunde nu någon annen dom affseyes, ähn denn han på förnämpnde tÿdh bekom, och effther han då icke togh dombreffwett medh sig, skulle han ännu thet anamme, och der han icke wille sig der medh åttnöye, hade han fritt att wedie vnder rÿkzens högwÿse råd h ∞.

[63] Påwell Saß taledē till her Knut, kyrkeherde vdi Hattula sochn i Findlandh, om 1 100 † klippingz mÿnth och 9 decker bocker, som her Knutz hustru, Walborg Philpußdotter, skulle haffwe behollitt inne medh sigh effther sin broders Knut Philpuses dödh, hwilkenn tienthe förnämpnde Påwell Saß och aff honom medh samme peninger vthsändh war til Findlandh att vpköpe godz före. Och beropede Påwell Saß sig på någre personer, som witterligitt ware skulle, att hustrv Walborg hade tagitt peningerne till sig, meden drengen leffde, och bockerne effther hans dödh. Her till swarede her Knuth sampt hans hustru, att de aldrig wiste aff samme peninger eller hadhe någon tÿdh hafft dem hender emellen, icke heller til wiße wiste, huru deres broder war vmkommin, vthenn som de hade förstätt, wartt han bliffwin mördh aff en benämpndh Pelle och Oluff Klubbe, och att Påwell Saß skall haffwe hafft samme Oluff her i Stockholm fongin vm samme saak ∞.

Her vm bleff så sagt, att Påwell Saaß hade bortt vdi laglig tÿdh sökie, der han sitt godz miste. Och hwadh de wittne tilkomme, som han i retten framförde, kunne ingen wißordh giffwes, effther de inthet wille bestå, hwadh som de för Påwell Saße berettett hade.

¹ Se ovan s. 328 f.

Erick Larßon och hans hustrus
arffwinger.

Samme dagh stege vp i sittende rettenn våre stoolbröder, ehrlige och wellförståndige Michell Olßonn, Berendt Jönßon och Anders Jönßon, rådmän, och vår medborgere Vrban Michelsonn, giffwendes til kenne, att de hade then 18 majj nästförlödenn waritt på ett arffskiffte emellen vår medborgere Erich Larßonn och hans salige hustrus, hustru Kirstin Erichzdotters bröder, Henrich Erichßon och Matz Erichßons hustru, Elinn Tomeßdotter widh nampn, som på samme sin mans wegne närwarendes war. Och hade de på både syder sig emellen så wenligen förlächt vm samme arff, att förnämpnde Erich Larsonn skulle giffwe förnämpnde syne hustrues bröder ett för allt både i löst och fast, inthet vndentagendes, som dem effther förnämpnde sin syster ärfwe borde, halfft annett hundrede marck ortiger, der till förnöye staden den tyende pening, nämligen 15 daler, som honom effther priuilegerne haffwe borde; och ändå seden ware plichtigh att betale alle gäldh, så well de, som förnämpnde hustru Kirstin giortt hade, förr än hon kom i samme Erich Larßons wäldh, som de seden gjorde äre, hwilke sig beloppe till 110 daler och 3 ş. Och effther förnämpnde gode män hade waritt bidne aff arfftagerne, att de på theres wägne skulle qwittere förnämpnde Erich Larßon samme arff, effther som thet parterne emellen affhandlett war, derföre steeg förnämpnde Berendt Jönßon och Vrban Michelsonn fram, bekendendes, att förnämpnde arffwinger hade förschriffne 150 marck till fulle nöye vpburitt och bekommitt och alldeles latidt sig medh samme, som förschriffwitt ståår, well äthnöye, så att ingen parten skulle effther thenne dagh mere her vpå att tale vthenn ware och bliffwe en afftalett och förlächt saak till ewigh tydh, och förthenskuldh nu medh hondh och mun hembledde och vplothe offthenämpnde Erich Larßon allt thet, som effther förnämpnde hans hustru Kirstin Erichzdotter både i löst och fast, så well innen som vthen stadenn, ehwadh nampn thett helst haffwe kunne, inthet vndentagendes, fallitt och bliffwitt war, att niuthe, bruke och beholle till ewärdelige äge, qwitterendes honom thet för allt clander och yttermere åthal för födde och ofödde till ewig tydh. Therföre han och vplade sin fridzskilling effther lagenn.

Margreta Lucas Lamis.

Samme dagh loffwede hustru Margreta, Lucas Lamis efftherleffwerske, in för retten att wele betale förnämpnde sin mans gäldh, sännerligen så myckitt hans skuldtbook vthwyser *o*.

Staden.

Än samme dagh hemblede och vplot Hans Skultt in för sittende rettenn Stockholms stadh de hws, som han hade köpt aff framlidne Hans repeslager, hwilke stå på stadzens tomt wid repeslagere banen på Södre malm, och bekende sig derföre haffwe vpburitt till fulle nöye sin betalningh, nemligen sextye fem daler.

Samme dagh kom för sittende retten Gerdh Elbers tulschriffwer och Hans Skultt, begärendes, att Hans Röpers handschriff, den de medh honom vnderschriffwit och försiglett hade, motte i stadzens thenckebook bliffwe inschriffwinn, hwilken lüdde ordh från ordh, som her effther fölier:

[64] Ich Hans Röper bekenne mitt diser meiner eigenn handschriff, das ich dem erbarnn Henrich Benichen auffrichtiger schuldt schuldigh geworden binn van wegen Petter v. Buren hundertt tzwanzich taler, den taler zu tzwe vnd dreisich rundstücker gerechnet, vnd noch funfftzich vngerske gulden, die der forgenente Henrich Beniche hatt vorm ihar wegen meiner frowen moder außgegeben. Disse forgenente summa all 120 taler vndh 50 fl[oriner] vngers, gelowe ich dem ehrbarn Henrich Benichen zu betzalenn auff negst kunfftigen Michael anne jenige hinderungh vnd schadenn, auch der neben in fall in künfftigen tzitten eynner mitt nampn Hans Haße den ehrbarnn Henrich Benichen besprechenn werde wegen eines kuniglichen vnderschriben breffes auff meiner frowen moder lautende, so geloue ich den vorgegenten Henrich Benichenn inn allem schadeloß zu halten, was Hans Haße kegen ehme zu haben kan vnd mach. Diß alles gewiß zu halten vnd zu merer orkundt der warheitt hebe ich diße schriff mit eigner handt geschriben vnd mitt meinem gewontlichenn pitzir bekrefftigett. Gegeben in Stockholm den 17 maij anno *o* 1588. M[anu] p[ropia]

Bekenne ich Hans Skulthe, Ich Gerdt Elbers Rittperger
datt ich nebenst Hans Röper bekenne mitt dißer miner eigen

wil Henrich Benichen skadelos handh vnd signete, das ich nebens holden vp den vnderschriffwin Hans Schultzsenn und Hans breff för Hans Haßen ansproche. Röper fur alle ansproche antwortenn will, so Hans Haß an Henrich Benichenn wegen einen kun[i]glichen vnderschieden briefffz halben kan. 88. 24 maij. M[anu] p[ropria].

10 junij.

Michell Olßonn vpbödh en tomt i Nils Helßingz grendh näst östen för Henrich Balck — 2:o.

Anders Jönßon vpböd en tomt nest niden för M. Larßes hus — 3:o.

Item Erich Bertilsons hus widh Jerntörgitt näst Anders Larßon — 1:o.

Henrich Simonßon vpböd, effther den fulmacht [han] hade, ett stenhus widh Smidiegathen näst widh Sigwordh Kruses hus — 1:o.

Peer Selles erffwinger och *hustrv*

Gertrud Sigfrid måleres.

Samme dagh kom för sittende retten Jacob Peerßon, hustru Walborg Peer Selles son, och hans mågh, Laße Nilsons i Biörneborg fulmechtige, Matz Mortenßon widh namn, och taledet till *hustrv* Gertrudh Matzdotter, salige framlidne Sigfridh måleres efftherlatne enckia, om 2 500 march *ortiger*, som hon sampt medh förnämnde sin man vdi long tydh haffwe waritt skyllige förnämnde framlidne hustru Walborgh, effther som the thett medh Sigfrid måleres egin handschrift, daterett then 9 junij anno 74, bewyste. Her vpå gaff *hustrv* Gertrudh till swar, först att der som de hade hafft någen rett till att kreffie på samme handschrift, då hade de mått thet göre, anthen meden hennes man leffde eller strax effter hans dödh och icke så lenge der medh fördrögd, och effther hon haffwer för någre åhr seden skildt sin barn iffrå sig och giffwitt dem deres fäderne, derföre mente hon sig icke ware skyllig att allene sware her till. Dernäst klagede hon, att hennes fader syster, förnämnde *hustrv* Walborgh Peer Selles, hade såldt tw hus i Åbo, der vdi han hade sin fädernes partt, hwilkett war en broder deel, der aff hon slett inthet hade bekommitt. Till thet tridie sade hon,

[64 v.]

att hennes man hade anno 75 och 78 betaltt en stoor deel på förschriffne summa medh spannemåll och rede peninger, nemligen till 800 ƒ, hwilkett hon bewyste medh sin mans handschriff och rekenskap, den hon framlade i retten 75. Thette bleff öffwerwägitt, och effther her fans twenne jäff och insager, nemligen en dödemans håndh, att de 800 ƒ wore guldne, hwilkett wederparterne icke achte eller gille wille, och till thet andre förnämpnde hustrv Gertruds beswaringer om husen i Åbo, att offthenämpnde hustrv Walborgz erffwinger wele haffwe rett aff hustru Gertrudh och ingen rett pläge henne igenn; derföre wartt så affsagt, att förnämpnde hustrv Walborgz barnn och erffwinger skole aff rådzstuffwenn i Åbo förskaffe hüt breff och bewys, huru thet sig vm samme hus haffwe kann 75. Och hwadh de 800 ƒ tilkomme, som Siffridz måleres hand och rekenskap förmäller att ware betaldte, skole förnämpnde erffwinger in för retten medh eedh stadfeste och förlägge (om the thet elliest göre kunne[]), att förnämpnde deres moder samme summa hwarken i peninger eller peningz wärde haffwer vpburitt 75. Och meden att offthenämpnde hustrv Gertrudh Siffridh måleres hade skotzmål på sin barnn, att dem och borde sware her till, så skall hon her vm göre dem budh, att de nu nästkomenes Michaelis äre her tillstädes, till hwilken tydth parterne alle samptligen, så well åkerenden som swarenden, skole ware her hwar annen till swars.

Tiuffwerj.

Erich Anderßon, borgere i Telie, berettede, att han hade funnit hoos Abram Vrban, skipper iffrå Dantzick, 2 faat aff sitt jernn, hwilkett Abram hade köpt, hwartt faath för 2 daler, aff en benämpndh Laße Perßon, född i Tawastelandh, thet han stulitt hade. Samme Laße hade och tilförenne stulitt en kopperskiffwe aff Kong:e M:ttz [65] skip, för hwilkett hann bleff send till Sale gruffwe. Och effther han i så motto haffwer till förenne waritt beslagin medh tiuffwerj och kunde nu icke neke till thenne misgerning vthen onödd bekende, bleff hann derföre dömdh till galgenn. Menn målzägendenn steegh fram och sade sig icke stå effther hans lyff vthenn wille heller miste godzett 75.

Richart Petterßon, borgere her i stadenn, lade fram en zedell, hurw Hans Anderßon, Berendt Jönßon, Anders Jönßon och Erich

Nilson, rådmän, hade skattett den tomt wÿdh hans hus, hwilken håller i lengdenn vth medh Sielegaten 14 alner 1 qwarter, iffrå Sielegaten vth medh greffwens tomt 16 $\frac{1}{2}$ alin, för 70 daler. Och effther han haffwer allrede vthlagt någre peninger på samme tomt, derföre, om han will settie så monge peninger i retten, som ähnnu på förnämpnde summa tilbake står, då skall han ware nämost att köpen, om Joen Joenßons barnn och erffwinger icke wele behollen och betale gäldenn.

12 juniij.

Nils Hanßon sampt borgmestere
och rådmän.

Erich Jönßon och hans syster, *hustrv*
Margreta Wollemars om arffwet.

Kom för retten Kong:re M:ttz $\simeq$ tro tienere och befalningzman på Wesbÿ gårdh, Erich Jönßon, och hans syster, hustru Margreta, salig Wollemar Wÿkmans efftherleffwerske, giffwendes tilkenna, att de wore alldeles wenligen och well förlÿchte medh hwar annen om allt arff, som effther deres salige moder, hustru Anna Henrichz dotter, både vdi löst och fast tilfallitt war, slett inthet vndentagendes, vdi så motto, att hwadh fast tilkom, wartt dem emellen så handlett och affrecknett, thet Erich Jönßon skall på sin deel beholle thet lille stenusett in i gården sampt en kellere och gatheboodh vnder thet stoore stenusett, som honom i sitt faste fäderne tilfallitt war, såsom stadzens breff, anno $\simeq$ 81 vthgifwitt, thet förmäller;¹ item de tw korßwirckz hus nidre i gårdenn, som honom tillföll på hans möderne. Heremoth skall *hustrv* Margreta Wollemars niuthe och beholle thet stoore stenusett, som ligger vppe i gården, med theß lägenheet, allenest förschriffne kellere och gatheboodh vndentagendes. Och effther halffparten i thet stoore stenusett befans effther skattningen till 50 daler 3 q ware bättre än förschriffne 2 korßwirckzhus, derföre förnögde hustru Margreta strax sin broder förschriffne summa i guldh och sölff $\simeq$. Men om lößörerne wore de i förstene någett skilachtige, i thet *hustrv* Margreta föregaff, att då Erich Jönßon togh sin moder till sig, komme och alle lößörerne der medh in, och [när de] nu

¹ Jfr den tryckta tänkeboken 1581 den 12 juni (s. 447 f.).

skifftes skulle, wore de ringere. Så ändogh de gode män, som öfwer arffskiftett wore, sådant försloge, funne de der vdi ganske ringe feel. Dogh på thet att allt skulle ware och bliffwe en afftalett saak till ewigh tydh, gaff och efftherloth Erich Jönßon sin syster de 400 ƒ ortiger, som hans salige moder hade honom vdi sitt fäderne för löbörene affwittrett och honom nu föruth hade bordt afftaga. Sammeledes vndthe han sin syster den deel vdi then summa peninger, som Mons Erichßon til Brogzwyk war deres moder skylligh. Och allthenstundh förnämpnde sýskene äre i så motto, som förschreffwit står, wenligen förlychte vm samme arff och de in för retten giorde hwar annen handstreckningh, att ingen parten skall her effther haffwe den andre her vm att tiltale, förthenskuldh dömdes thet arffskifte fullt fast och orýggeligen att holles. Och wore theße gode män öfwer samme arffskifte och wenlige förlykning: Jacob Iwarson, Nils Erichßon, Berendt Jönßon, Mårten Olßon, rådmän, Matz Anderßon mynteschreffwere, Oluff Larßon Åleningh och Påwell Saß ö .

[65 v.]

15 juni.

Nils Hanßon sampt b[orgmestere]
och r[ådmän].

Mårten Henrichßon och Tommes Matzson aff Weckmasby i Törwis sochnn taledde till Matz Jacobßon gårdzknicht om ett arff, nemligen 2 sölffskeder, 40 ƒ peninger gameltt mynt, 2 gryther och en kista, som han hade anammett på en piges wegne, benämpndh Elin Jörens dotter, hwilken seden bleff gifft i Findlandh och nu war dödh barnlöös. Förschreffne Matz bekende sikh icke mere haffwe tagitt eller bekomitt aff samme arff ähn 2 sölffskeder och 40 ƒ klippingzmýnt och inthet mere, beropendes sig vpå Morten Hanßon smedh och Peer swarwere, som tillstädes wore, när han samme arff anamede, hwilke wittnede, att thet icke mere eller annett mynt war ähn som Matz bekendt hade ö . Och effter thet inge wiße arffwinger wore förhonden vthenn allenest hustru Elines mans slecht, hwilke och icke någett fulkomligitt beskeedh medh sig hade, der medh de kunne fordre på samme arff, och befans, att förnämpnde Elin Jörenßdotter hade vdi Findlandh systerbarnn, derföre sattes förschreffne skeder och peninger i retten, till theß her kommer better beskeedh, hwem som samme arff med rette haffwe bör ö .

Knut Perßon cammererer och

Joen Knutzßon, hertig Carls $\circ$ tienere.

Samme dagh kom för sittende retten den högborne furstes $\circ$ hertigh Carlz tienere, försichtigh Joen Knutzßon samt hans hustru Kirstin Johans dotter och hennes moder, hustru Margreta, giffwendes tilkenne, att de samptligen aff en godh wilie hade giortt ett ewärdeligitt lagligitt huseskiffte och bythe medh Kong:e M:ttz $\circ$ tro tienere och camererer Knut Perßon vdi så motto, som her effther fölier, att förnämnpde Joenn Knutzßon haffwer welbetencht vndt, vplatidt och leffwererett förnämnpde Knut Peerßon ett förfallitt och öde steenhus vdj lengdh och bredd, som för ögenn står, medh syne frÿe fenster emoth gamble gillestuffwen, såsom thet aff ålder fordom waritt haffwer och de gamble breff vthwÿse, der vdi en bagerestuffwe, brÿggehush, kölne och brundh är, medh en lÿten gårdz rum, liggendes innen för thet hus Knut Peersonn nu boor vdj, hwilkett och vdi förtÿden der till hörtt och lÿdt haffwer och förnämnpde Joen Knutzsons hustrw effther sin fadermoder, hustru Ingeborgh i Lundbÿ, lagligen ärfvdt hade $\circ$. Ther emoth hade förnämnpde Knut Peerßon vplatidt och leffrerett förnämnpde Joen Knutzsonn, hans hustru och theres efftherkomende ett stenus och liggende grundh, belägitt öffwerst vdi Gråmuncke geran, huilkett Knutt Peerson hade lagligenn köpt aff Eskill Larßon murmester för 207 daler. Och hwad thet hws war bättre, som Knut Person fick igen, hwilkett skatthet war för 300 daler, therföre gaff han Joen Knutzson och hans hustru tre och nÿetÿe daler, ther vthöffwer till en wenlig förbättringh tiugu daler vdi nu gongbartt mÿnthe, der 4 q göre en daler, hwilken summa peninger förnämnpde Joenn Knutzson och hans hustru her in för retten bekende och tillstode sig till godh och fulle nöÿe haffwe bekommitt och vpburitt, then sidzste peningh medh thenn förste. Therföre måge och skole förnämnpde Knutt Peerßon och Joen Knutzsonn samt theres efftherkomende erffwinger förschripfne tw hws, som the aff hwar annen bekommitt haffwe, niuthe, bruke och beholle oclandrett, qwitt och frÿtt för alle födde och ofödde åtalere till ewig tÿdh. Vpå hwilkett begge parterne vplade theres fridzskillingh effter lagenn $\circ$.

[66]

Andreas de Bitter inlade schrifftligen swar emoth rederne på Engelen, der medh han wille bewÿse, att han icke war skÿllig, thet

förschriffne skip inlop vdi Seelandh, eller för hans skuldh, och de skipp han i Spanien loth vpköpe, försummede reesenn $\circ$.

Nils Perßon, en lythenn dreng, född i Strengnäs, bleff anklagett, att hann hade stulitt iffrå Erich Biörßon östen till 32 daler peninger, item iffrå en skipper 3 skiorter, och waritt vpå 3 andre boder att vpbrÿthe. Hade för 14 dager tilförenne stådt widh kåken i Vpsala, haffwer och seden vpbruttit en boodh i Eneköpingh och stulitt der vth 12 öre peninger $\circ$. Bleff stupett widh kåken her i stadenn.

22 junij.

Henrich Simonßon vpböd frw Ibbes hws widh Smidiegaten — 2:o.

Claes Philipßon.

Samme dagh stegh vp i sittiede rettenn ehrligh och wellförständigh Jacob Iwarson fulmëndigh och mechtigh på Jöns timbermans, borgere her i Stockholm, wegne, hembledde och vplot Kong:e M:ttz $\circ$, wår aller nådigiste herres tro tienere och secreterer Claes Philipßons fulmechtige Henrich Simonßon rådman en tomt, liggendes emellen muren söder iffrå Sancte Nicolaj portt neders[t] i grendenn på norre sydenn näst in till förnämpnde Claes Philpußons gårdz portt, hwilken holler i lengdenn 12 alner och i bredden $13\frac{1}{2}$ alin och förnämpnde Jöns timberman lagligen såldt hade offthenämpnde Claes Philpußon för 50 daler. Wdj lÿke motto haffwer och förnämpnde Jacob Iwarßon, fulmëndig giord aff Nils Peerßon, borgere i Telie, vpå förnämpnde åhr och dagh hemblett och medh hondh och mun leffrerett förnämpnde Claes Philpußons fulmechtige en tomt, liggendes westen till her i staden vdj gamble Anders köttmångeres grendh på södre sydenn näst niden för Herman Nortthusens tomt, hollendes vdi lengden $28\frac{1}{2}$ alin och i bredden $10\frac{1}{2}$ alin, hwilken tomt Nils Perßon hade såldt Claes Philpußon för 52 daler sådant mynt, som nu gångbartt är. Samme förnämpnde två summer bekende och tilstodh Jacob Iwarßon in för retten, att förschriffne Nils Perßon och Jöns timberman hade hwar för sig til godh och fulle nöye bekomitt, anamett och vpburitt, then sidzste pening med then förste, hwarföre och offthenämpnde Jacob Iwarßon nu affhände dem förschriffne tompter och grundh och tilägnede them

förbemälte Claes Philpußon, hans hustru och theres barnn och efftherkomende erffwinger till att niuthe, bruke och beholle qwitt, frÿ och oclandrett för alla så well födde som ofödde åthalere till ewärdelige lagfongne äger. Och äre samme tompter her vpå rådhusett vpbudne, lagståndne och fridzskillinge ågiffwenn, som lagh förmäller ∞.

Erick Månsons erffwinger.

Samme dagh kom för sittiede retten på Stockholms rådhus wår framlidne medborgeres, salige Erich Månßons måger, Erich Erichsonn i Bÿrckö på sin hustrus Madelin Månßdotters och Henrich Larßon i Petteßmål på sin hustrus Walborgh Månßdotters wegne samt förnämpnde Erich Månßons broderon Anders Bengtßon i Replot, alle boendes i Mustesar sochnn, giffwendes tilkenne, att ändogh de i förstene hade twiffelzmåål om den tridiepeningz goffwe, som förnämpnde Erich Månßon på sin sottesängh vdi närware her Augustinj Olaj, predicant i klostrett, och Hans N., klockere der sammestedz, samt hustru Emerentia Staffen Saßes och hustru Kirstin Hans Klawers, giffwitt sin käre hustru Madelin Matzdatter, nu närwarendes, så hade de dogh der vm sikh wÿdere befrågett och wille nu ingen eedh aff förschriffne wittne haffwe, såsom de tilförenne hade begärett, vthen sade, att de hade wenligen och well förlÿcht sig medh förschriffne hustru Madelin, Erich Månßons efftherlathne enkia, om allt arff, som dem effther offthenämpnde Erich Monßon tilfallitt war och medh rette ärfwe borde, så att, hwadh lößörerne tilkomme, hade hon alldeles well förnögd och steldt dem tilfridz för samme tridie partt både i köpenskapen, guldh, sölff, kopper, thenn, kläder, husgeråd, ehwadh namn thet helst haffwe kan, vndentagendes en skipzpartt och vtheståndendes wiße och owiße gäldh, hwilke sig till 270 daler kunne belöpe, så och nogre gäldh till att betale, der till begge parterne äre plichtige att sware. Men om hws, liggende grundh, tompter, boder och stall både innen och vthen staden är så emellen dem räcknett, skattett och wärderett, att förschriffne Erich Månßons erffwinger skole haffwe och beholle på sin syde ett stenhus i Gråmuncke grendh, skatthet för 400 daler, en korßwirckz bygningh omurett i Swen Peerßons grendh östenn till, recknett för 80 daler, en tomt i Herman Foße[r]s grendh, skatthet för 40 daler, item en krÿddegårdh och ett stall på Södremalm för 12

daler, ähn ett stall på samme malm för 4 daler $\circ$. Her emoth haffwer hustru Madelin på syne twädeler bekommitt först sin salige mans, Erich Månßons sälthehus widh Wathnnbrinken och en tomt der niden före, skatthet för 800 daler, item tre parter vdi hennes egitt säthehus aff korßwirke, som hon medh sin förre man Raßmus Bagge bodde vdj, skatthet för $187 \frac{1}{2}$ daler, menn fierde parten i samme hws äger hennes stiuffzson Christoffer Bagge. Vdi lÿke motto är henne och vpå Södremalm thette efftherschrieffne tildeeldt: en sielebodh för 80 daler, ett stoortt stall och mälthebodh för 16 daler, ett pörthe för 8 daler, ähn ett lÿthet stall för 3 daler, [67] der vdi förnämpnde Christoffer Bagge och haffwer en halffpartt. Och effther förbemälte hustru Madelin haffwer bekomitt i fast till $7 \frac{1}{2}$ daler meere ähn som henne haffwe borde, så gaff hon förschrieffne erffwinger strax samme $7 \frac{1}{2}$ daler i rede peninger $\circ$. Wÿdere effther och förnämpnde hustru Madelin icke hade bekommitt den förbättringh, som salige Erich Monßon loffwede och tillsade henne, när han vthfeste morgengoffwen, derföre efftherlothe erffwingerne henne den omuredhe korßwirckzbÿgningh, som dem tilfallin war östen till vdi Swenn Peerßons grendh, hwilken skattett war för 80 daler, som förberördt är, så att hon skulle der vdi haffwe 40 daler för samme förbättringh, och de andre 40 daler, som korßwirket mere wärdt war, betalthe hon dem medh rede peninger. Och allthenstundh Erich Monßons erffwinger så well som förnämpnde hustru Madelin på begge syder bekende in för retten, att de i så motto om allt arff, som försagdt är, wore alldeles wenligen well förlÿchte, så att ingen hade den andre her vdi att skÿlle vthenn hwar well tillfridz och looth sig medh sin deel äthnöÿe, tÿ dömdes samme arffskiffte fullt fast och orÿggeligen att holles till ewigh tÿdh, så att ingen parten skall nu eller i framtÿden haffwe macht her vpå någett yttermere att klandre. Der rechte de hwar annen hondenn vpå. Och wore vthöffwer samme arfföreningh vthaff rådstuffwen förordnade Jacob Iwarßon, Peer Jönßon, Philpus Peerßon, Berendt Jönßon, Mårten Olßon och Anders Jönßon $\circ$.

26 junij.

Erich Biörnßon sampt borgmestere
och r[ådmän].

Per Olsson i Borby [*sic*] och hustrv Elin
Tommes Perßons.

Samme dagh kom för sittende retten Peer Olsson i Bärby vdi Danmarckz sochnn och taledede till hustru Elin, Thomes Peerßons efftherleffwerske, om $\frac{1}{2}$ *tyнна* lax, 2 [L]æ gedder och 2 *tyнner* strömingh, som samme Thomes hade loffwett Peers hustru, hennes broder Tönius Jönßonn och begges deres moder till skenck och förbättringh på *thet* huseköp, som hade medh dem giortt[s] anno 1711 then 12 martij. Och effther *thet* att hustru Elin bestodh sådant ware vthloffwett, dogh kunde icke bewyse, att *thet* war vthgiffwitt och betaldt, förordnedes Jacob Iwarßon och Philpus Peerßon, att de skulle förlýke dem, hwilke så mäcklede saaken, att hon gaff dem 3 daler peninger, *thet* och Peer qwitterede henne vnder förschreffne gode mäns signeter.

Hustrv Anna Matz Larßons
på Södre malm.¹

1:a julij.

[67 v.]

Michell Olsson vpböd en tomt i Jörenn Helßingz grendh — 3:o.
Henrich Simonßon vpböd fru Ibbes greffwinnens hus på Smidiegathenn — 3:o.

Nils skipper och hustrv Walborgh
Eskil lådemakers.

Nils skipper gaff hustru Walborgh Eskill lådemakers skuldh, att hon dölde vndenn 60 daler, som Matz mölnere hade hoos henne nidsatt til gömme, beropendes sig på någre wittne, för hwilke Matz sådant skulle haffwe bekendt. Menn hoon sade der alldeles ney till, hwarföre henne gaffz dagh till näste rådzstuffwe dagh att betencke sikh, hwadh heller hon tröste sikh göre lagh för samme peninger eller och betale dem.

10 julij.

Nils Hanßon sampt b[orgmestere]
och rådmän.

¹ Endast rubrik. Plats är i ms. lämnad för den ej inskrivna texten.

Henrich Småpepper.

Samme dagh stodh vp i sittende retten Michell Olßon rådmann fulmündigh och mechtig på Peer Erichßons cantzelie schriffwerens wegne, hembledede och vploth Henrich Småpepper, borgere her i stadenn, ene tomt, liggendes vdi Jörenn Helßingz grendh på norre sydenn offwen för Henrich Balckz tomt och holler vdi lengdenn . . .¹ alne och vdi breddenn . . .¹ alner, hwilkenn tomt förschriffne Peer Erichßonn hade lagligen såldt förnämpnde Henrich för 16 daler nu gångbart mynth, dem samme Michell bekende, att offthenämpnde Peer Erichßon hade till godh och fulle nöye, thenn sidzste peningh medh thenn förste, bekommitt, anamett och vpburitt, och förthenskuldh affhende honom förschriffne tomt och tillägnede henne offthenämpnde Småpepper, hans hustru, barn och arffwinger qwitt, frÿ och oclandrett för alle åthalere, födde och ofödde, att niuthe, bruke och beholle till ewärdelig äge. Och war samme tomt lagbudin, lagstondin och fridzskillingh ågiffwin ∞.

Hans Wärnär taledede till Alert Claeson om 120 daler, som han hade gått i borgenn före och Jacob kopperslager honom skÿllig war. Alert nekede icke aldeles gäldenn, och derforre sköffz thet vp, att de sielffwe skulle förlÿke sigh.

Samme dagh fäste hwstru Walborg Eskill lådemakeres lagh för de peninger, som Nils skipper gaff henne skuldh före, att hon hade gömpt åth Matz mölnere.

13 julij.

Erich Matzsonn, Nils Hanßon
sampt b[orgmestere] och r[åd].

Laße Dalbo, Jacob Teÿt.

Same dagh kom åther hustru Margreta Laße Dalbos fram för retten och klagede, att Jacob Teÿt haffwer vdi många åhr hafft henne iffrå 450 marck konungh Göstaffz mynth, som hennes fader Oluff Anderßon hade fått honom vdi gode tro till göme, och sade, att då hennes fader dödh war, kraffde hennes moder på samme peninger, och loffwede Jacob Teÿt tÿdh frå tÿdh att wele ställe

¹ Antalen äro i ms. ej utsatta.

henne till fridz, såsom han och icke heller seden (när han kom iffrå Findlandh hÿt till Stockholm att holle bythe medh sin hustru och bleff aff *hustrv* Margreta kraffdh) icke nekede till *förschriffne* peninger vthenn gaff så för swar, att då hann miste sÿne ägedeler, så bleff och hennes borthe *o*. Menn Jacob Teÿt sade alldeles neÿ till att haffwe någre peninger aff hennes fader anamett, icke heller haffwe hafft medh honom någett vmgånge, mÿckitt minder att han skulle haffwe loffwett att wele någre peninger betale eller någon sådan endtskÿllenn haffwe giortt, som hon föregiffwer, och badh henne sådant bewÿse anthen medh witne, som lagh seÿe, eller medh breff och segell. Då beropede hon sigh på Christoffer sadellmaker, hwilkenn wittnade, thet han hade hördt, att *hustrv* Margretes förre man Måns pungemaker hade klagett, att Jacob Teÿt skulle haffwe hans hustru en *summa* peninger iffrå. Samme wittnesbördh haffwer en, benämndh hustru Margreta Nils schriffweres på Waxholmen, giffwitt *o*. Thette sampt många flere begge parternes widlöfftige tiltaal, swar och igenswar bleffwe öffwerwågne, och effther *hustrv* Margrete inge lagligh wittne eller någre breff, skåäl eller bewÿs hade fram-bäre, der medh hon skåiligen kunne *förschriffne* *summa* peninger haffwe till att kreffie, och man förnam aff *hustrv* Margretes klage-måll och Jacob Teÿtz swar, att all saaken gick vpå thet arff, som hustru Margretas fader, förnåmpnde Oluff Anderßon hade vdi Westerårs tagitt effther hustru Marta Joenn Erichsons, denn han sin sÿster kallede, hwilkett arff någre finske bönder iffrå honom igen wunne, thet och Jacob Teÿt effther konung Erichz befalningh loth them igen bekomme, effther som han thet medh sin eedh wille bekrefftige, derföre bleff så affsagdt, att begge parterne skulle hwar för sigh nu til nästkomendes whår förskaffe fulkomligere och klarere bewÿs, Jacob Teÿt på sin sÿde att randsake, hwadh beskeedh och rätt, som bönderne vdi Findlandh till samme arff hade och hwilke the wore och hwaries the bodde eller åhn boo, och bewÿse, att han haffwer leffreret sådanne peninger iffrå sigh, hwilkett hann medh thet förste skulle hÿt sände. Vdi midler tÿdh må Laße Dalbo sampt hans hustru och sökie och förskaffe sigh sådan bewÿs både iffrå Westerårs och elliest, som de kunne tenckie i thenne handell emoth Jacob Teÿt kan ware nogsam och them tienligh och nÿttigh. Och ther medh vpskötz saken till påschetÿdh, så att ther Jacob icke theßförinnen sänder hÿt ful-

[68]

komlig beskedh, ther medh han kan bliffwe för sådant tiltaal befröedt, då må Laße Dalbo seden lagsökie honom, der han boor, meden att han honom nu her vpå sin begärete stämpningh icke haffwer kunnit binde till saaken. Och der som han då kann winne saaken emoth offthenämpnde Jacob Teÿt, då bör Jacob vpfylle honom sin vmkost och täringh. Menn om Laße tapper saaken, då är och hann plichtigh att wederlegge Jacob Teÿt denn skade, vmkost och täringh, som han nu i thenne reese hÿt till Stockholm alrede lyditt och giortt haffwer ∞.

Tiuffwerÿ.

Christoffer Perßon på Norre malm klagede, att effther han hade på någon tÿdh myëkitt mist vtur sitt wisthus, loth han sin pige wachte effter tiuffwen. Och haffwer medh thet samme Henrich, slotzens timberman, komitt, och i thet samme han rechte sigh vp effter någett flesk, der hängde, taledo pigan honom till, och haffwer Henrich giffitt [*sic*] till rÿmning aff gården. Item gaff och tilkenne, att för 2 åhr sedenn bleffwe 9 låås vdi hans gårdh vpbrutne och iblandh annett då miste 3 ♁ peninger och ett par wanther, och äre sedenn samme wanther funne hoos förschriffne Henrich. Så ändogh att han sade her alldeles neÿ till och pigann stoodh och wittnade honom sådanth vp i ögenen, bleff förthenskuldh sagt, att förschriffne Henrich skulle ware förtenckt att förläge same witheßmål medh lagh och eedh, icke allenest för thett honom nu tillegges vthen och thenn förre gongenn eller bliffwe bunden till saakenn.

Husbreff.

Hans Lehusen klagede, att han icke kunne få husbreffwen aff Anders Larßon på thet hus han iffrå honom löst hade. Och bleff derföre befalett Anders, att han skulle leffrere alle breffwen, som samme hus tilkomme, in i retten, hwilkett och så skedde näste rådzstuffwe dag effter.

[68 v.]

17 julij.

Johann Bagge, Erich Matzßon, Nils
Hanßon sampt borgmestere och
rådh.

1. Samme dag war menigheten vpkallett och förehollitt vm Kong:e M:ttz ankompst, att hwar och en skulle förthenskuldh holle

rent för syne äger, hus, tompter och boder, så att H. K. M:tt icke motte haffwe harm eller bliffwe förtörnet öffwer den orenligheet i stadenn är;

att cemenärerne sampt medh rettefougterne, brandh och 2.
qwartere mesterne skulle i thenne dagh och i morgenn gå omkring
och lathe göre renth;

att hwar lager, så att sänger äre i husen wederrede för Kong:e 3.
M:ttz folck.

Förmanthes och, att ingen skulle förtÿge, der pestilentien 4.
kommer i husen, vthen så snart att en bliffwer sådant war, skall
thet strax tilkänne gifwe widh lyff och godz;

att ingenn fördrister sikh tage in någon fremende eller gäst, 5.
som komer iffrå den ortt, der pestilensien wancker, wid högzste
straff, och skall ingenn tencke, att han slipper med 40 ƒ straff,
vthen bliffwer hardere.

Vpbiudning.

Anders JönBon rådman vpböd en tompt näst Anders Larßons
hus — 2:o.

Rederne till thet skip Engelen och Andreas de Bitter.

Samme dagh bleff nu annen gongen för retten redernes på
thet store skip, Engelenn benämpndh, klageschrift emoth Andres de
Bitter vpläsin, dernäst Andres de Bitters swar på samme klage och
thett breff, som Hans Hille honom iffrå Amsterdam tilschriffwitt
hade. Och seden skipperens Oluff Wärmes wittnesbördh vpläsin
bleff, satte Anders Larßonn på alle redernes wägne fram någre
frågestÿcker, der på Andres de Bitter gaff strax mundtlig swar,
effther som honom åthspottt bleff, vpå hwilkett begge parterne
begärede sententie och dom. Och ändogh ögenskinligitt är, att
förnämpnde redere stoor skade lyditt haffwe, såsom och vthaff de
bewÿs och wittnesbördh nogsampt är vppenbartt, igenom hwem
sådann skade händh och kommin är, så kunne dogh icke ähnnu
finnes sådanne fulkomlig skääl och bewÿs, der medh offthenämpnde
Andres de Bitter kunne haffwe bliffwitt bunden till saaken, vthenn
thette ärende bleff vpskuttitt, anthen till theß Hans Hille kunne
komme tillstädes eller någre bättre, skäliger, krafftigere och wißere
skääl och bewÿs på både syder kunne framføres. Och vdi midler
tydh skole begge parterne bliffwe i then borgenn, som the nu äre ∞ .

19 julij.

Johann Bagge, Nils Hanßon
sampt borgmestere och rådh.

Gisebrecht v. Dam och Matthias
v. Laars efftherleffwerske.

Same dagh lade Gisebrecht v. Dam fram i retten de bewÿs, som han hade, att Thomes Losenkamp haffwer waritt hans stal-mestere vnder Dirich Anrepz fhane. Deremoth lade *hustrv* Susannes förmÿndere fram hwadh bewÿs de hade. Och effter Påwell Saß i alle förmÿndernes namn beropede sigh vpå [att] Henrich Husman skulle mere än samme förmÿndere vm thenne handell ware wetterligitt, begärede han, att saken måtte stå, tiltheß Henrich sampt camerereren Hans Hanßon och Matz Bengtsonn, som om reckningen bäst wethe, kunne komme her tilstädis ∞. Derföre skötz och saakerne vp til theres ankompt ∞.

[69]

Willam Böker, Berendt Ger-
linghoff.

Samme dagh kom fram för sitttende retten Willam Böker, giffwendes tilkenne, att Berendt Gerlinghoff hade buditt honom för någon tÿdh sedenn 100 *tynner* hwethe til köpz, hwilkett han hade loffwett att skulle 11 dager der effther ware her förhondenn. Och effther samme hwethe innen föresagden dagh icke war kommitt, drogh Willams skipper sin wägh, och medh thet samme vpsade han köpet. Icke theß mindre att förnämnde Berendt then föresagde tÿdh icke hölitt, will han nu twinge honom till att beholle hwethet, för hwilkett han och vpå en allmennelig gathe haffwer welett öffwerfalle honom. Men förnämnde Gerlinghoff nekede aldeles till, att någenn bestemd tÿdh, hwarken 11, 14 eller månedz dagh war förelagdh, vthenn hade giortt sig emellen ett fullt fast kööp, så att medh förste börr iffrå Östergötthandh skulle hwethet ware her tilstädes, och vm hwethet war godt, skulle han giffwe honom 7 $\frac{1}{2}$ för hwar *tynne* ∞. Thenne saak bleff vptagin och öffwerwäginn. Och ändogh förnämnde Willam Böker icke kunne neeke sig haffwe handlett och giortt kööp medh Berendt vm förschrieffne hwethe, vdi hwilken köpslagen den ene så well som den andre hade sig emoth Swerigis lagh förseedt, så att de både hade derföre bordt

effther lagen straffes, hwar man elliest icke hade seedt till theres lägenheet, dogh meden ingen parten hade sig på någre wettne till att berope, huru deres kööp hade sig tilldragitt, icke heller war der vpå gudzpeningh giffwin eller vpslagh giortt, som lagh förmälle, derföre wartt offthenämpnde Willam Böker för samme kööp sagdh frÿ, så att han inthet skulle ware plichtig förnämpnde Gerlinghoff der till sware ∞.

Claes Dÿpkin taledede till Hans Wittenberg om 50 daler, som han honom skÿllig war för någre böker, och begärede, att Hans wille löse sinn sölfkanna igen, som han honom derföre pantsatt hade. Elliest wille han före kannen vth med sigh. Då wartt Claes sagt, att han icke skulle före henne vt, vthen först vpbiude henne, som lagh förmäller. Derföre vpböd Claes samme kann — 1:o.

Karin Larsdoter, född på Norre malm, stälthes för rätte, att hon hade molckett anders mans koor. Och effther hon der til inthet neeke kunne och hade icke heller någett att böthe medh, dömdes hon till stupann ∞.

7 augustj.

Nils Hanßon sampt borgmestere
och rådh.

Anders Larsson.

Samme dag stege vp i retten Henrich Balck och Michell Olßonn rådmän, fulmechtige aff Erich Bertilson, borgere her i Stockholm, hembledede och medh hondh och mund vplothe och leffrerede Kong:e M:ttz ∞ tro tienere och köpman, erlig och wellachtigh Anders Larßon, ett stenhus och theß liggende grundh, belägitt widh Jernntörgitt näst östenn widh Anders Larßons egitt säthehus, hwilkett förnämpnde Erich Bertilson med sin hustru arffligen tilfallitt är och han nu lagligen såldt haffwer förnämpnde Anders Larßon för ettusendh femhundredede femptÿe daler rede peninger, item en engelott och ett kåpekläde. Samme summa bekende förnämpnde rådmän in för sittende retten, att förnämpnde Erich Bertilßonn hade redeligen till godh och fulkompligh betalning, thenn sidzste peningh medh thenn förste, bekommitt, anammett och vpburitt, och förthenskuldh affhände samme Erich Bertilßonn, hans hustru, theres barn och

[69 v.] efftherkomende förschrijfne stenhush medh theß grundh och tilägnede thet förnämnde Anders Larßon, hans hustru, barnn och theres erffwinger medh all theß tilbehörelße, såsom thet aff grunden haffwer vpmurett waritt och de gamble husbreff der vpå vthwÿse, att niuthe, bruke och beholle qwitt, fritt, obehindrett och oclandrett för alle åtalere, både födde och ofödde, till ewärdelige lagfongne äger. Och är samme hws lagbuditt, lagstonditt och medh Gÿnthe Olßon rådmann samt Vrban Michelßon, borgere i Stockholm, närmeste byrdemän, nemligen M. Peer Petrj, skolmestere i Vpsala, och Johann Saß hembuditt och fridzskilling ågiffwin, som lagh för-mäller ∞.

Bespråkningh.

Samme dagh bespråkede Hans Klawer thett hus widh Smidiegathenn, som frw Ibba, greffwinne till Rasborgh, haffwer såldt Jörenn Smitter ∞.

Johan v. Werle.

På samme dagh befalthes Ambrosius brÿgger, att han samt hans dotter skulle beflÿthe sikh att förnöye och tilfridzstelle Johan v. Werles fulmechtige Petter Wolther den summa peninger, som hans mågh Matz Perßon effther sin handschreff[t]z inneholdh skÿllig war.

14 augustj.

Borgmestere och rådmän.

Samme dagh begärede welförstondigh Nils Erickson rådmann att lathe inschreffwe i tenckebokenn thenne efftherschreffne handschreff, lÿdendes ordh från ordh, som her effther följer:

Jagh Ericus Olaj, kyrkeherde i Skeninge (dogh owärdig) bekenes och medh thette mitt öpne breff för allom witterligitt gör migh haffwe, vdi theße hederlige och wellwÿse mäns, Laße Erichsons och Oluff Grelsons, borgmestere i Stockholm, samt Lars Henrichsons stadzschreffwere och rådmäns närware, well förenet och förlicht medh hederligh man Nils Erichßon, ther samme stedz rådmann, om en testamentz goffwe, som saligh Henrich Qwant min hustru Brita Jacobz dotter giffwit haffwer, så att förnämnde Nils Erichßon haffwer mig giffwitt sex daler rede peninger och skall ther emoth niuthe och beholle thenn tomt, som saligh Henrich Qwant pant-

satt war och seden min hustru i testementhe aff offtenämpnde Henrich giffwin, oclandrett och obehindrett för migh och minom arffwom, föddom och oföddom, till ewärdeligh äge. Til yttermere wiße och större bekrefftelße begärer iag the hederlige mäns, borgmesterenes förenämpnde signeter her vnder så well som mitt egitt. Datum Stockholm then 1 martij anno 1588.

Berendt Selling.

Henrick Westhöfft kraffde på sin husbondes Berendt Sellingz, borgere i Lybeckz, wegne aff Ambrosio [*sic*] briggeres dotter, hustrv . . .¹, 228 daler, som hennes man, s[alig] Matz Peerßon honom anno 1586 war skyllig bliffwin, såsom hans handschrift vthwyste.

Petter Gilliusson och hans hustru

Maria Antonijdotter.

Samme dagh komme fram för sittende retten Petter Giliusson och hans hustru Maria Antonij dotter, boendes på Norre malm, och goffwe tilkenne, att effther de wore tw barnlöös folck och her effther icke hade någre lyffz arffwinger sig emellen till att förmode, derföre goffwe de hwartt annett welbetenchte allt thet, som de åtte både i löst och fast, inthet vndertagendes, vdi så motto att den, som Gud täckes lengst lathe leffwe, skall then andres deel vdi sin lyffztödth niuthe och beholle, men effther begges deres dödh måge och begges deres erffwinger bythe sigh emellen effther lagen, hwad då finnes. Her vpå de vplade fridzskillingen.

Her Henrick Claesons tienere, Nils Erichson benämpndh, begärede, att hans herre motte bliffwe förnögd aff framlidne Lucas Lamis ägedeler för 3 *tynner* smör och någon hampe till 31 $\frac{1}{2}$ daler, som han i longen tydth haffwer waritt her Henrich skylligh. [70]

17 augustj.

M. Lars Johannis Lelius.

Samme dagh stegh vp i retten wellförstondigh Jacob Iwarßon rådman, fulmündigh aff salige Tomus Biörnßons efftherlathne änckia, hustru Anna, hembledde och medh hond och mundh leffrerede wällärdh man mester Lars Johannis Lelius en tomt,

¹ Namnet är i ms. ej utsatt.

liggandes östen till her i Stockholm vdi Wargzgrenden näst neden för M. Larßes säthehus, och holler samme tomt i lengden $16\frac{3}{4}$ alin och i bredden ett halfft qwarter mindre ähn 11 alner, hwilken tomt förnämpnde hustrv Anna honom lagligen såldt haffwer för . . . daler¹ nu gångbartt mynth. Och bekende förnämpnde Jacob Iwarßon in för retten, att hustru Anna hade redeligen till godh och fulle nöye förschriffne summa peninger aff M. Lars anamett, vpburitt och bekommit, then sidzste peningh med thenn förste. Hwarföre och Jacob Iwarßon affhände hustru Anna, hennes barn och efftherkomende erffwinger förschriffne tomt och tillägnede henne förnämpnde M. Lars, hans hustru, theres [barn] och efftherkomende att niuthe, bruke och beholle qwitt, frÿ, obehindrett och oclandrett för alle så födde som ofödde åthalere till ewärdeligh ägendom. Och war samme tomt lagbudin, lagstondin och aldeles lagfarin och fridzskillingen ågiffwin, som lagh förmäller.

20 augustj.

Matz Larßon.

Stodh Jacob Iwarßon rådman vp i retten fullmyndigh och mechtigh aff her Lars i Waltuna, hemblede och vploth Matz Larßon, borgere her i stadenn, en tomt belägen westen till her i staden vdi Henrich Arens grendh på södre sydenn näst niden för Jacob Staffenßons . . .,² hollendes vdi lengdenn 18 alner och i breddenn 14 alner, hwilken tomt her Lars hade såldt Matz Larßon för 90 daler nu gångbartt mynt, der 4 ş göre en daler. Den samme summa bekende Jacob Iwarßonn, att offthenämpnde her Lars haffwer bekommit och vpburitt till godh och fulle nöye, then sidzste peningh medh then förste, affhändendes förthenskuldh förnämpnde her Lars, hans hustru och barnn samme tomt och tilägnede henne förschriffne Matz Larßon, hans hustru, barn och theres efftherkomende att niuthe och beholle qwitt, frÿ och oclandrett för alle åtalere, både födde och ofödde, till ewärdelige äge. Der rechte Jacob Iwarßon på her Larßes wegne förschriffne Matz Larßon honden vpå in för retten. Och war samme tomt vpbudin, lagstondin och hembudin, thesligistt fridzskillingh vpå giffwinn 2.

¹ Priset är i ms. ej utsatt.

² Lakun i ms.

4 septembris.

Peer Olson snidker.

Vpå thenne dagen stodh Per Jönßon rådman vp i retten, hemb-
 lede och vploth Peer Olßon snidker, borgere i Stockholm, sitt korß-
 wirekz hus och liggende grundh, belägit westen till her i staden.
 vdi Erich Monßons grendh på södre sydenn näst offwen för Hans
 Jörenßons cantzelieschriffwerens hus, som han och aff förschrieffne
 Peer Jönßon köpt haffwer, och holler samme hus och grundh i leng-
 den vth medh gaten 17 $\frac{1}{2}$ alin men bredden 9 alner, hwilkett hus och
 grundh Peer Jönßon nu lagligen såldt haffwer förschrieffne Peer
 Olßon för 120 daler sådant mynt, som nu gongbartt är her i rykett,
 ther 4 $\frac{1}{2}$ göre en daler. Hwilken summa Peer Jönßon bekende och
 tillstodh sigh haffwe till gode nöye bekommitt, vpburitt och anam-
 mett thenn sidzste peningh medh thenn förste. Affhände förthen-
 skuldh samme Peer Jönßon iffrå sigh och syne arffwinger för-
 nämnpnde korßwirekz hus och liggende grundh och tilägnede thet
 medh all sin tilbehörelße offthenämnpnde Peer Olßonn snidker, hans
 hustru och theres rette efftherkomende erffwinger att niuthe, bruke
 och beholle qwitt, fritt och oclandrett för alle både födde och
 ofödde åtalere till ewärdelige lagfongne äger. Och war samme hus
 lagbuditt, lagstonditt och alldeles lagfaritt, effther som stadzlagen
 förmäller. Ther vpå och offthenämnpnde Peer Olßon vplade sin fridz
 skillingh ∞ .

[70 v.]

7 septembris.

Mårten Henrichsonn.

Stegh vp i sittiede retten Michell Olßon rådman fulmündigh
 och mechtigh aff Swen Peerßon skipper, Mons Henrichßon byße-
 skytter och hustru Anna, salige Johan Preiers eftherleffwerske, hem-
 blede och vploth Morten Jönßon [*sic*], borgere i Stockholm, en tomt,
 liggendes på norre sydenn i Wargzgrenden näst niden för Henrich
 Tönneßons korßwirekz hus och holler vdi lengdenn 15 alner och i
 breddenn 12 alner, hwilkenn tomt de lagligen ärrftt haffwe effther
 sin moderbroder Måns Påwelßon, den de och förschrieffne Morten
 Jönßon såldt haffwe för 64 daler peninger. Och bekende förnämnpnde
 Michell Olßonn, att förnämnpnde Mons Henrichßon, Swenn Perßon
 och hustru Anna haffwe förschrieffne summa till fulle nöye, then

sidzste peningh medh then förste, redeligen aff offthenämpnde Märthenn bekomitt, anamett och vpburitt, hwarföre och Michell OlBon affhände dem, theres hustru[r], barn och efftherkomende erffwinger förschriffne tomt och tilägnede henne förnämpnde Morten HenrichBon [sic], hans hustrv, barnn och efftherkomende att niuthe, bruke och beholle qwitt, frÿ, obehindrett och oclandrett för alle åtalere, både födde och ofödde, till ewärdelige äger. Och war samme tomt vpbudin, lagstondin och alldeles lagfarin, som stadzlagen kräffwer, så och fridzskillingen ågiffwen o.

Siffrid OlBon.

Än samme dagh stegh Hans Lehusen fram för retten, hemblede och vplooth ehrligh mann Siffridh OlBon, fordom klädeschriffwere, sitt stennhus och liggende grundh, belägit wester om Watterbrincken näst niden för Erich MonBons sätthehus, hwilkett Hans medh syne söners gode wile, ja och samptÿcke såldt hade för . . . daler.¹ Och effther thet att samme hws icke haffwer än her till waritt vpbuditt, som lagh kräffwer, derföre vpbödh Hans Lehusen samme sitt hus — 1:o.

Gärd tulschriffwere, Willam Förbränd.

På samme dagh klagede Gärd Elber tulschriffwer, att Waste Erichsons skipper, Erich JörenBon benämpndh, hade emoth förbudh och tullarticklerne latidt Willam Förbränd, en skotte, tage en kramkiste utur skippet, förr än som hon bleff randsakett och öffwersedd. Wartt så aff retten sagdt, att förschriffne skippere skulle stelle borgenn, så att skottenn skulle komme tilstädas o.

Tiuffwerÿ.

Same dagh anklagede Casten Skuldt Morten PerBon, Kalmar Kirstines man, i rette, för thet han hade stulitt iffrå honom 60 daler peninger, en sydendorptz tröÿe. Der aff hade Christoffer Bagge bekomitt 18 daler, och 13 daler och 2 stÿcke guldh låge i retten. Tiuffwen bleff dödh i fengelÿet aff pestilentie.

[71]

9 septembris.

¹ Priset är i ms. ej utsatt.

Vpbödh Henrich Simonson Hans Lehusens hus — 2:o.

11 septembris.

Knut Person camererer.

Kom för sittende retten Kong:e Mittz o tro mann och camererer, ehrlig och wellachtigh Knut Peerson, påminnendes retten, huru såsom han för någre åhr sedenn hade her vpå rådzstuffwenn bewysett först medh Swen Peersons, lagförelere i Westrebothnn, och Oluff Helsingz, der samme städz befalningzman, breff och sigell, som nu tilstedes war, daterett then 22 junij anno o 75, siden medh Matz Siffridzsons, vnderlagman i förnämnde Westerbotnn, vthgiffne dom och breff then 25 julij på thet åhr 78, att han och hans käre hustru, Kirstin Anders dotter, medh lagligitt jordeskifte hade bekommitt tre fierde parter vdi thet steenhus, som de besittie och boo vdi på södre sydenn widh Kinhestegathenn emellen thet stoore Finwidh guldsmedz och Witting Monsons hws belägit. Och ändogh han någre gånger war her för rette om then fierde parten, som saligh Knut Håkenson och hans hustru Brita Törfastzdotter vdi samme hws hade, den de då icke wille honom vpdrage, hwarföre och Knut Peersonn på samme tydth syne peninger i retten inlade, så haffwer dogh förnämnde hustru Brita nu seden godwilligen såldt och vplattid honom samme fierdepartt för 130 daler, hwilke peninger offthenämnde hustru Brithes mann Johan Larsonn Priualck, nu närwarendes, in för retten icke allenest tilstoodh och bekende, att samme hans hustru till godh och fulle nöye, then sidzste peningh medh then förste, hade vpburitt, anammett och bekommitt, vthenn och welbetencht medh hennes ja, gode willie och samptycke hembledede och medh hondh och mundh leffrerede förnämnde Knut Peerson offthenämnde fierde partt vdi förschreffne stenhus. Och förthenskuldh affhände förnämnde Johan Larson sikh, sinn hustru, barnn och efftherkomende erffwinger samme huspartt och tillägnede honom förnämnde Knut Peerson, hans hustru, barn och theres efftherkomende, så att de nu hele hwsett medh sin liggende grundh och all tilbehörelße vppe och nidre, såsom thet aff grunden vpmurett är och för ögen ståår, måge niuthe, bruke och beholle qwitt, fritt och oclandrett så för födde som ofödde åtalere till ewärdelige lagfongne äger. Her vpå Knut Peerson effther lagen vplade fridz skillingen.

7 octobris

war menigheten her i stadenn vpkallett på rådhusett och tilsades, att de skulle i thenne besmittige siuckdom holle syne rännestener reene och dagligen rökie medh enerys så well på gatherne som i husenn, der vm Kong:e M:ttz breff till slotzloffwen ytterligere för-mälthe.

Sammeledes bleff och förkunnett, att åkerne skulle her effther icke holle medh syne hester på Jerntörgitt, vthenn till theres behoff skulle förordnes en platz westenn till in moth Kornnhampn.

Henrich Simonson vpbödh Hans Lehusens hws — 3:o.

16 octobris

höltz rettong i cemenare camerenn vdi kyrkeherdens sampt borg-mestere och rådmäns närware.

Hoor.

[71 v.] Och kom Bengt Nilsson, borgere i Stockholm, för rettenn, klagedes öffwer sinn hustru, Felitzsa Jönsdotter, och en vng prest, her Oluff Nicolaj benämpndh, att de hade, meden han war stadd vthe vm sin näringh, icke allenest förskämnet och förtärtt, hwadh hann åtte, och dervthöffwer satt honom i stoor gäldh, vthenn haffwe och hafft tilhope lägerskap *o*. Och ändogh förnämnde her Oluff och hustrun så nu som tilförenne, när kemenärerne hade dem till förhöör, hwilkett skedde then 10 julij nästförlödenn, icke kunne neeke för thet wittne skuldh, som dem så hårdt vnder ögen war, att de vdi tre nätter hade druckitt och legett tilhope, så sade de dogh ney til att haffwe bedriffwitt medh hwart annett någon otucht. Menn på sydzstene (effther longsam och flytigh förmaningh), när de hörde, att de icke annerledes kunne sigh i thenne saak frye och skäre, än thet motte skee medh lagh och eedh, den de förnumme sigh medh ett godt samwett icke kunne tilwäge komme, bekende de då sin mishandell och bedriffne gärningh. Och meden målz-ägenden sade sigh icke stå effther högzste rettenn och den skyllige i saaken war en prestman, sköttz samme ärende til capittelett, att thet måtte der effther kyrkenes rätt först slytes. Seden skole de komme hýt tilbake igen och fhå wydere beskeedh.

19 octobris.

Jacob Bagge, Erich MatzBon, Erich BiörBon
somp[t] borgmestere och rådmän.

Stälthes en rýdzsk baior, Offanatus benämpndh, för rette, hwilken aff rýzkens profoß anklagett bleff widh thette sätt, att ändogh samme baior, när han först hýtt i rýkett kom, gaff så saaken före, att storfursten vdi Rýdzlandh hade latidt mörde och vmbringe två hans bröder och all hans slächt, stodh och så effther hans lýff, för hwilkett týrannj han war nödrängd att rýmme sitt fäderneslandh och vndsettie sitt lýff, vthöffwer sådane hans klagen Kong:e M:tt $\s$ war aller nådigiste herre haffwer hafft medh honom ett nådigt medlydende, bleff och förthenskuldh her vptagin och medh ett rýkeligitt vnderholdh försörgdh, menn sedenn haffwer H. Kong:e M:tt aff de rýdzske baiorer, som på the öffwerwundne slott både i Rýdzlandh och Lýfflandh tagne äre, så och andre kundskaper förnummitt, att han aff storfurstenn i Rýdzlandh haffwer waritt vthgiordh till att bringe H. Kong:e M:tt vm lýff och leffwerne, thet Gudh alzmechtigh nådeligen förhindrett och honom förtagitt haffwer, hwarföre och hans godz vdi Rýdzlandh icke allenest inthet äre sköfflede, vthen renthen der aff honom till gode vpburin och förwarett, såsom och hans broder och flere hans slächt ähnnu der i lýffwe äre. Dernäst haffwer han och sin ächte hustru vdi Rýdzlandh och icke theß mindre gifft sikh her i Swerige. Till thet tridie, att ändogh han her vdi sikh så groffligen haffwer försedtt, så haffwer dogh Kong:e M:tt waritt så mildh och nådigh emoth honom och sedt igenom finger med honom, förordnendes honom till Cronobergh, att han der skulle haffwe sitt nödtorfftige vnderholdh. Och effther han icke haffwer sådant kunnit sköne, vten haffwer rýmpdt her aff rýkett, derföre är H. Kong:e M:tt högeligen förorsakett att lathe stelle honom för sådanne sin mißhandell vdi retten och begäre dom och rätt på honom $\s$. Her till swarede Ofanatus först, att de som hade wittnett och sagt, att han skulle ware aff stofurstenn vthsänd till att bringe H. Kong:e M:tt vm, de äre mäst allerhedenn förlupne till storfurstenn igen och äre wordne Swerigis förrädere. Och skall ingen kunne öffwer honom tyege, att han anthen medh ordh eller gärningar haffwer latidt sikh märke medh någett förräderý emoth H. Kong:e M:tt. Och der han hade sådant hafft i sinnett, då hade han hafft

der till tilfalle, der han offthe haffwer waritt ene medh H. Kong:e M:tt till taalz, såsom han och haffwer haftt så godtt tillfelle att rymme den tydth han war i Ljöfflandh och Rydzlandh, såsom de andre rydzser, hwar han hade welett. Och der thet kan bewyses, [72] att hans bröder äre i löffwe eller att han haffwer ächte hustru i Rydzlandh, så wille han ware skylligh i allt samens och lyde thet hårdeste straff, som honom vpålegges kann. Menn thet hann nu rymde sitt fengelse, war han der till nödtrengd, i thet han inthet kunne få denn deel, som H. Kong:e M:tt honom till vppehelle nådeligenn tillsagt hade, vthenn när han der vpå kraffde, bleff han kastett i fängelse, hwarföre han då togh sigh thet orådth före och drogh in i Danmarck vdi thenn acht, att effther han wiste, att Kong:e M:tt o och kongen i Danmarck wore gode wänner, wille han förwärffwe sigh kongen i Danmarckz förschrift till H. Kong:e M:tt och seden der medh begiffwe sigh hüt tilbake igen.

Thette bleff öffwerwägitt. Och effther högzbemälte Kong:e M:ttz breff förmälthe, att H. Kong:e M:tt hade wiße kundskaper bekomitt om förnämnde Offanatij handell, der till hwar och en måtte och borde mere tro och loffwenn ställe än hans löse endt-skyllen, derföre och mädenn att han hade rympt sitt fengelse och begiffwit sigh i främende landh, deden han hämptädh bleff, til hwilkett han icke neeke kunde, hwilkett allene en halzlöß gärningh war, kunne ingen aff dem, som i rettenn sotto, frje hans löff.

Sedenn domen honom så affsagd war, haffwer han onödd och otwingett frjwilligen bekendt sigh ware aff storfursten vthgiordh till att bringe H. Kong:e M:tt iffrå löff och leffwerne, bleff och med thet samme på Södre malm afljöffwett för syne mißgerner.

21 octobris.

Anders Jönßon vpbödh hustru Marinas Henrich Skutes tomt, liggendes på södre sydenn <emoth> vdi Ramo Jönßes grendh — 1:o.

Siffrid Olßon, fordom cläde-schriffwer.¹

¹ Endast rubrik. Plats är i ms. lämnad för den ej inskrivna texten.

13 nouembris.

[72 v.]

Jacob Iwar β on vpböd gamble Joen Joen β ons hus på Kinheste-
gaten — 1:o.

Berendt Jön β on vpböd salige Jöns Henrich β ons barns tomt på
på Södre malm — 1:o.

Anders Jön β on vpböd hustru Marines tomt i Raugmo Jön β es
grendh — 2:o.

Samme dagh befalthes kemenärenn Matz Jacob β on, att han
skulle seÿa hustru Margreta Jacob [*sic*] skredderes, att hon innen
14 dager betaler Hans Ander β on de 80 daler, som hon är honom
skylligh på husett, effter tyden war allrede vtthe i förlidne Michel β -
meße.

2 decembris.

Vpbödh Jacob Iwar β on Joenn Joen β ons hus — 2:o.

Berendt Jön β on vpböd Jöns Henrich β ons barns tomt på
Södre m[alm] — 2:o.

Anders Jön β on vpböd hustru Marines tomt — 3:o.

9 decembris.

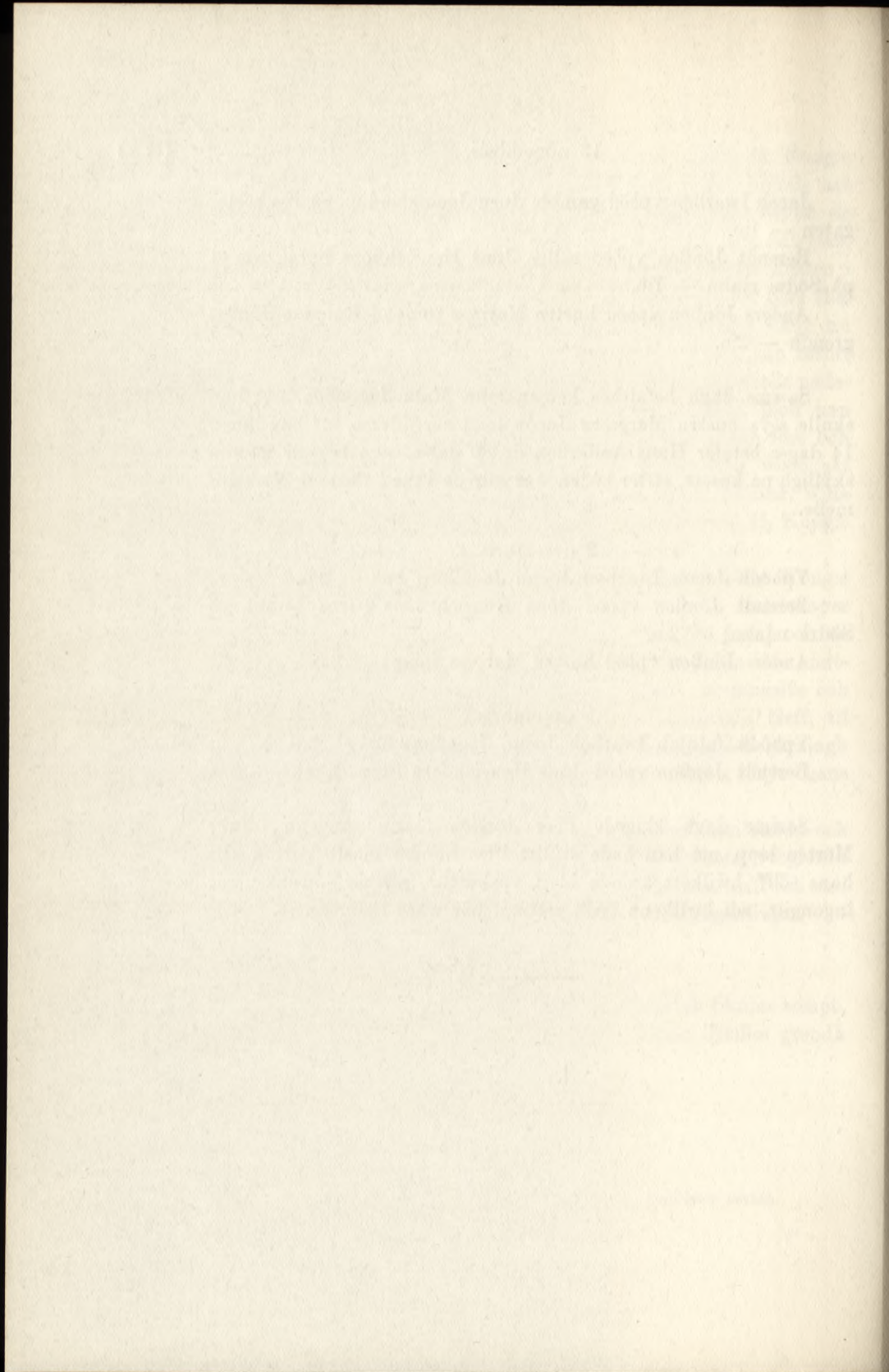
Vpbödh Ja[c]ob Iwar β on Joenn Joen β ons hus — 3:o.

Berendt Jön β on vpböd Jöns Henrich β ons barns tomt — 3:o.

Samme dagh klagede Peer Jön β on förste gångenn öffwer
Morten lapp, att han hade stulitt iffrå honom mäste parten allt
hans söloff, hwilkett ärende bleff vpskuttitt, effther adwentet war
ingongitt, vdi hwilkenn tydh retten bör ware tilsluttin ρ .

REGISTER

RECEIVED

Personregister.

A.

- Abraham (Abram).
— Andreæ [Angermannus], M:r, 303.
— Urban (Vr-), skeppare från Danzig 440.
Adam (från Östergötland), tjuv 339.
— Kluge (Klou, Klow, Klutz), köpsven 231, 237, 242, 245.
Agda Pedersdotter 35.
Agnes (Agneta).
— hustru, avl. 49. Hennes son, se Lars Eriksson; hennes broder, se Staffan Sasse.
— Erik Tomassons änka 31.
— Matsdotter, Olof Hemmingssons hustru 337.
— Mårtensdotter, Mats Perssons hustru 309.
— Simon skeppares hustru 169 f.
— Tomasdotter, piga i tjänst hos Påvel Sasse 37.
Agnus, se Anders.
Albrekt (-cht) Clemer (-ent), avlägger borgareed 297; våldgiftsman 327.
— Dorhet 375.
— Machenär 388.
Alert, se Ålert.
Alexander Cursula, italiensk skeppare 74 f.
— Guagnino, italiensk riddare (från Verona) 27, 127.
Alfrid (-ffröd) [Månsdotter (Natt och dag)], fru till Lundby, Sigvard Kruses änka, sålt tomter 19, 319, 325, 333; hennes salubrev 399 f.
Alstorp, se Gilius v. Alstorp.
Ambrosius [Bertilsson] bryggare 158, 454 f. Hans måg, se Mats Persson.
— Matthei, avsatt prästman, 207 f., 256 f., 260 f.
— myntsven 131 f.
— Palmbom, k. sekreterare 240 f.
— [ovisst vem] 345.
Anders (-dres, -dreas).
— Agnus (l. Hagnus) 327, 388.
— Andersson 284, 353 f. Hans moder, se Kirstin Hansdotter; hans styvfader, se Mårten Henriksson; hans farbroder, se Nils Eriksson.
— — i Hindreböle 390. Hans hustru, se Karin Andersdotter.
— Bengtsson 102 f.
— — i Replot 445. Hans avl. farbroder, se Erik Månsson.
— de Bitter, borgare i Sthm, förlikningsman 172, 350; avlägger borgareed 297; begär inskrivning i tänkeboken 311; hans hustrus arv 312; går i borgen 395; hans mellanhavande med redarne för skeppet Engeln 429 f., 432 f., 435, 443 f., 451. Hans hustru, se Katharina Woltersdotter.
— Brun, myntsven 262.
— Budde, se Anders Larsson.
— Erci, kaplan i Uppsala 278.

- Anders Eriksson i Brunnsgränd, borgare i Sthm 162, 232. Hans hustru, se Brita.
- guldsmed 433. Hans hustru, se Margareta.
- Hansson, avl. 259. Hans hustru, se Malin Olsdotter.
- — skrivare 239.
- Henriksson 261.
- hovman 396.
- Joensson, borgare i Sthm 232.
- Jönsson, rådman och kämnär 1; förlikningsman 22; hans mellanhavande med Per Jönsson 64; skall förmedla hembud 70; god man vid fastighetsöverlåtelse 80 f., 320 f.; d:o vid arvskiten 256, 379, 437, 446; uppborädsman för skottet 164; värderingsman 238, 440; uppbjuder andras fastigheter 254, 262, 264, 274, 292, 296, 319, 325, 334, 429, 439, 451, 462 f.; omnämnd i övrigt 345.
- Kappelainen (-ni) 346.
- Keith [till Forsholm], herr 268.
- Lami 327.
- Larsson avlägger borgareed 297.
- — kansliskrivare 106, 108.
- — rådman och K. M:ts köpman, sigillvittne 44; bisittare i rätten 51, 87, 173; avger vittnesmål 94; hans mellanhavande med Willam de Wijk 105—125; d:o med tullnären Nils Larsson 223 ff.; d:o med Hans Leuhusen 422, 429, 450; fullmäktig vid fastighetsöverlåtelse 130; bekommer tomt av staden 201, 225 f.; tillbyter sig gård på landet 232; kärar ang. ett skepp 241, 451; gör edgång 243 f.; bestulen 244; deponerar penningar i rätten 247, 413; bespråkar hus 248; skiljedomare 280, 286; kräver borgensman 322 f.; köper hus 372, 374, 387 f., 453 f.; gjort förlust till sjös 389; omnämnd i övrigt 439. Hans bröder, se Arvid Larsson; Olof Larsson.
- — Budde, borgare i Sthm, anklagad för olaga handel 142; hans tomt uppbjudes 319, 325, 334.
- Anders Larsson, fogde på Häringe 276.
- — guldsmedssven, dräpt 403, 423.
- — tjuv 376.
- — vårdskrivare, hans fastighetsaffärer med Henrik Balck 204, 245, 257, 274, 368 f., 393; hans hästförsäljning 338.
- — [obestämt vem] 337.
- Laurentii, ärkebiskop (157), (180), (222 f.), (257), (344), (349), (356).
- Leslie (-ÿ) 269.
- Lorichs (Lorch), kammarjunkare, leogat i Polen 87—100, 330 ff., 366.
- Mikelsson avlägger borgareed 298.
- — i Solberg 127.
- Nicolai, student 391.
- Nilsson, lakej 252.
- Olsson, fd. rådman 189, 238.
- — avlägger borgareed 297.
- — 325. Hans son, se Mårten Andersson.
- — ung dräng, tjuv 410.
- — Grönskalle 423.
- — på Köpmangatan 7, 293. Hans hustru, se Gertrud.
- — västantill 164.
- — Älänning 257 f.
- Persson 292 f.
- — borgmästare i Nyköping 35. Hans dotter, se Anna Andersdotter.
- — fogde i Lyhundra hd och i Bro m. fl. skeppslag 323.
- [Petri (Grubb)], kyrkoherde i Lule 310.
- Santman 208, 418, 422. Hans broder, se Henrik Santman.
- Sigfridsson, borgare i Arboga 267.
- — [Rålamb] till Bro, avl. 114, 120, 124, 301, 398.
- Simonsson, borgmästare i Kolding 185.
- —, herr, kyrkoherde i Barkarö 147.
- skaffare, avl., 350, 367.
- skinnare 381.
- Svart, hingstridare 374, 392. Hans hustru, se Brita.
- Svensson [Stråle] till Husholm 372.
- Theusson, köpsven 211, 358.
- i Ulvsunda 381.

- Anders vårdskrivare, se AndersLarsson.
 Angermannus, se Abraham Andreae.
 Anker Magnusson, rådman i Kolding 185.
 Anna Andersdotter, Knut Nilssons hustru 424.
 — Bernt Kams hustru 404.
 — Blasiidotter 9, 194. Hennes man, se Arnold Grothusen; hennes avl. fader, se Blasius Olsson.
 — Didrik v. Bocklens änka (förut gift med Hans Dälman), avl. 137, 139.
 — Erik Perssons hustru, avl. 317. Hennes avl. son, se Olof Larsson.
 — Eriksdotter, hustru, avl. 393.
 — Gilbert Sölf's hustru 353, 358, (369).
 — Hans Hanssons hustru 132 f., 140, 148. Hennes dotter, se Karin Hansdotter; hennes måg, se Henrik Eriksson.
 — Helge Nilssons hustru 380. Hennes förre man, se Germund Jönsson.
 — Henrik Ernstings änka 45.
 — Henriksdotter, avl. 441. Hennes barn, se Erik Jönsson; Margareta Wolmar Wikmans änka.
 — —, Tomas Björnssons änka ingår förlikning med sin mans arvingar 24 ff.; hennes mellanhavande med Peter Wernik 195; d:o med David Brockhusen 229 f.; hennes tomt uppbjudes 212, 231, 233; d:o säljes 247 f., 428 f., 432, 455 f., d:o omnämnd 293.
 — Jagellonica, drottning av Polen (95 f.).
 — Joakim Krogs hustru 76.
 — Johan Preiers änka 457.
 — Jöns Jutes hustru 393.
 — Klemet Jakobssons hustru (360), 373.
 — Knut Anderssons änka 205 f.
 — Lars Anderssons hustru (204), 214. Hennes svåger, se Mats Eriksson.
 — Larsdotter, Nils Erikssons första hustru 32 och noten.
 — — Sven Kristofferssons hustru 173—183, 192 ff., 221 ff. Hennes fader, se Lars Eriksson; hennes tjänstepiga, se Margareta.
 Anna läromoder, hustru 215 f.
 — Mats Larssons hustru på Södermalm 447 (endast rubrik).
 — Mikel [Hohenawer] isensnidares hustru 391.
 — herr Mårtens hustru 349, 351 f., 355 f. Hennes avl. förre man, se Didrik vantmakare.
 — Nils märkekrämares hustru 167.
 — Olof Knutssons änka 349, 387.
 — Olsdotter, Måns Knutssons hustru 402.
 — Per Olofssons [Torfast] änka, uppsäger sitt burskap 30; fått testamente 246; hennes hus 325, 333.
 — Persdotter, hustru 343.
 — — avl. 386. Hennes son, se Gabriel Mikelsson.
 — Pável Sasses hustru, avl. 344, 366, 369, 406 f.
 — Reinholds i Ösby 374.
 — skepparänka 6.
 — Store Svens änka 189, 217 f., (253).
 — Tomas Björnssons hustru, se Anna Henriksdotter.
 — Tomasdotter 393.
 — Torbjörnsdotter, Mats Nilssons hustru 207 f., 257, 260 f.
 — se även Sumpa-Anna.
 Anrep, se Didrik.
 Anton (-nius, -thony).
 — guldsmed 404.
 — Langh avlägger borgareed 245.
 — murare 405.
 — Ruth avlägger borgareed 297.
 — de Venosta, magister 128. Hans söner, se Hans murare; Staffan Frölich.
 Arent (-dt, Arenn).
 — gäst hos Joakim Gröneberg 236.
 — Johansson 315.
 — Kniper, avl. 44.
 — M:r, avl. 333.
 — Svart avlägger borgareed 275.
 Arendz (Aren), se Henrik.
 Arnold Grothusen 7, 194. Hans hustru, se Anna Blasiidotter.
 Artus, se Klemet.
 Arvid (-uedh, Arfue).

- Arvid Larsson, borgare i Sthm 39, 116, 210 f. Hans bröder, se Anders Larsson; Olof Larsson.
 Assar Persson [tullskrivare] 276.
 Augustinus Olai, herr, predikant i klostret 363, 445.
 Axel Pedersson ärvt tomt 41; d:o upp-
 bjudes 63; säljer d:o 70; hans malmgård säljes 131. Hans avl. fader, se Per Andersson; hans svåger, se Mats Mårtensson.
 Axel Stensson [Leijonhufvud], greve till Raseborg, friherre till Grävsnäs och Käggelholm 196—201.

B.

- Bagge, se Jakob; Johan; Kristoffer; Rasmus.
 Baggens Byriell 31.
 Baggerne, innehavare av vinkällare 210.
 Balche, se Gert.
 Balck, se Henrik; Nils.
 Baltzar (-tzer).
 — sadelmakare, anklagad för överväld 3; skall ställas i borgen *ib.*; förlupit sin hustru 141 f.
 — överskärare 422.
 Baner (-neer, -nner), se Gustaf Axelson; Sten Axelsson.
 Barbro (-bara) 376.
 — blind piga 162.
 — Blasii Olssons hustru, avl. 7.
 — Eriksdotter, Rasmus Ludvigssons avl. hustru 162.
 — Henrik Hanssons hustru på Köpmangatan 74.
 — Jönsdotter 187.
 — Lasse trumslagares hustru på Norrmalm 35.
 — se även Långa Barbro.
 Bard, se Simon.
 Bartell, se Bertell.
 Bartolomeus (Ber-, Bertollus), doktor 335 ff.
 Beata Casparsdotter 420. Hennes broder, se Tobias Casparsson; hennes syster, se Lisabeta Casparsdotter.
 — [Gustafsdotter (Stenbock)], greve Per Brahes avl. gemål 11 f., 17.
 — [Karlsdotter (Gera)?] fru 241. Hennes tjänare, se Olof Henriksson.
 — Persdotter, Didrik Bökmans hustru, avl. 431. Hennes fader, se Per Håkansson.
 Beck, se Melker.
 Becker, se Tönnens.
 Begen, se Jakob v. Begen.
 Beijer, se Frans.
 Benedikt (-dictus).
 — Claesson, köpman från Lybeck 322, 334, 341, 362.
 — Milde (-dt), skraddare, borgare i Sthm 145 f., 271 f. Hans hustru, se Elsa Olofsdotter.
 Beneke, se Henrik; Jöran.
 Bengt (-ckt, -cht).
 — Gabrielsson [Oxenstierna], herr 405.
 — Gylta, avl. 116.
 — herr, kyrkoherde i Österhaninge, hans hus uppbjudes 190, 201, 204; omtalad som död 228 f., 233, 272, 275 f. Hans änka, se Brita.
 — Håkansson, bisittare i rätten 191.
 — Jöransson, bisittare i rätten 87.
 — knivsmed, avl. 397 ff. Hans änka, se Lycke Henriksdotter; hans syster-son, se Erik Bengtsson.
 — Larsson, borgare i Sthm, sigillvittne 205; avlägger borgareed 297.
 — Nils Hanssons dräng 10.
 — Nilsson, borgare i Sthm 460. Hans hustru, se Felicia Jönsdotter.
 — — borgmästare i Nyköping 236.
 — Olsson i Boglösa 195.
 — Persson, edgårdsman 193.
 — —, dräpt 361. Hans svåger, se Sven vintappare.
 — Råffsson 385.
 — i Äleby 344.
 Benike, se Henrik; Jöran.
 Berchtold, se Simon.
 Berendz, se Frans; Mårten.

- Berms, se Hans.
- Bernt (Berendt, Bärent).
- Gerlinghof (-ff), köpsven 273, 452.
  - v. Gröningen, [ryttmästare] 83, 131.
  - Hagen, tysk köpsven 231, 239, 244.
  - Harder 422.
  - Heiden i tjänst hos Joakim Hase 298 f., 306.
  - Jönsson, rådmän och kämnär 1; uppbjuder fastigheter 1, 26, 41, 64, 209, 254, 262, 264, 463; förmyndare 21, 299, 425; förlikningsman 22, 28, 172, 229; avger vittnesmål 30, 387; skall förmedla hembud 70, 205; godman vid fastighetsöverlåtelse 80 f., 213, 284; d:o vid arvskiten 148, 256, 260, 272, 317, 354, 383, 426, 437, 442, 446; bestulen 142; bespråkar tomt 288; skall utreda skadegäld 324; värderingsman 440; omnämnd i övrigt 63 (endast rubrik), 69.
  - Kam 404. Hans hustru, se Anna.
  - Reinholdson, tunnbindare, avlägger borgareed 161, 391.
  - Sasse (Saß) 38, 156.
  - Selling, borgare i Lybeck 455.
  - Skranck l. Skrantz v. Gröningen, skeppsredare i Reval 100.
  - tunnbindare, se Bernt Reinholdsson.
  - Tönnesson, herr Erik Abrahamssons [Leijonhufvud] tjänare 193, 290, 299.
- Bertil (-ill, Bartell). Jfr Bartolomeus.
- Brunswik, hingstridare, dråpare 2.
  - Eriksson [Ljuster], bisittare i rätten 87; avger vittnesmål 98.
  - Markusson, bonde 152. Hans syster, se Malin.
  - Matsson [Huggut], slottsfogde på Ivangorod 108.
  - Mikelsson 381.
  - Mulschow (-schouger) l. Moldtschawer 342, 358 f. Hans svågrar, se Herman Andersson; Staffan Eriksson.
  - Skerner, tysk köpsven 380.
  - skinnare, laggårdsman 422.
  - i Uskela, bonde, dräpt 149.
- Bertolomeus, se Bartolomeus.
- Beurraeus (Bureus), se Dionysius; Tomas.
- Bielke, se Hogenskild; Klaus; Ture.
- Bilfeldt, se Hans Hansson Bilefelt.
- Birge Isaksson [halvhjort] till Äplaholm, avl. 301, 303.
- Bitter, se Anders de Bitter.
- Biugg, se Nils Larsson.
- Biur, se Mats Biur; Peter v. Biur.
- Blanck, kapten, bisittare i rätten 87. Jfr Ludvig Blanche; Johan dela Blanck.
- Blasius Dundee (-di), skotte, hans mellanhavande med Zacheus Leuhusen 295 f., 324; d:o m. Henrik Inse 323; förlikningsman 327, 350, 388; lägger beslag på skeppspart 404 f.; vittnar inför rätta 406; Hans hustru, se Brita Andersdotter.
- Mikelsson, strömskrivare 402 f.
  - Olsson, fd. stadsskrivare (borgmästare!), avl. 7, 215, 303. Hans hustru, se Barbro; hans barn, se Anna Blasiidotter; Nils Blasiusson; hans måg, se Arnold Grothusen.
- Boch, se Laurentz.
- Bockholdt, se Evert.
- Bocklen, se Didrik v. Bocklen.
- Bodeker, se Jonas Bödker.
- Bonus (-nnus), se Gerloff.
- Borkartt, se Peter.
- Bosow, se Hans.
- Brahe, se Erik Persson; Gustaf Persson; Magnus; Per.
- Branth, se Jakob.
- Brask, se Nils Hansson.
- Brennel, se Jöran.
- Brita (-tta, -te, -the, Brÿ-).
- [Andersdotter] Blasius Dundeeshustru 406. Hennes broder, se Erik Andersson.
  - — tjuvkona från Tavastland 226 f.
  - Anders Erikssons i Brunnsgränd hustru 163.
  - Anders Svarts hustru 392.
  - herr Bengts i Österhaninge änka 228 f., 233, 272.
  - i Burestad [o: Gurrestad], hustru 338.
  - Björnsdotter, Eskil Perssons änka 24.
  - —, hustru 24. Hennes avl. broder, se Tomas Björnsson.
  - Erik Jönssons hustru 374.

- Brita, Erik Matssons hustru 179 f.
 — Frans tunnbindares hustru (79), 289.
 — Gammalsdotter 397. Hennes måg, se Kristoffer Jöransson.
 — Henrik Anderssons [Utanby] änka 261 f.
 — Henrik båtsmans hustru 376.
 — Henrik Jakobssons hustru 79.
 — Herman Schillings hustru 390.
 — Jakobsdotter, Erici Olai hustru 454.
 — Jakob skinnares änka 215. Hennes styvson, se Mr Erik Jacobi.
 — Måns skomakares änka 169.
 — Märten Tidekessons änka 257 f.
 — Nilsdotter, Henrik Simonssons hustru 265.
 — — piga i tjänst hos Bernt tunnbindare 391.
 — Olsdotter, Henrik Nilssons hustru 231, (239).
 — Per Håkanssons änka 431. Hennes avl. dotter, se Beata Persdotter.
 — Per Joenssons hustru på Södermalm 342.
 — Simon Ragvaldssons hustru 142.
 — Tomasdotter, Henrik Franssons hustru 23.
 — — Ivar Ryss' hustru 344.
 — Tomas svärdfejares hustru 273 f. Hennes son i ett föreg. gifte, se Hans Bengtsson.
 — Torfastsdotter, Knut Håkanssons änka 459. Hennes senare man, se Johan Larsson Priualk.
 — tunnbindare hustru 79. Jfr Brita Frans tunnbindares.
- Brita [Ulfsdotter (Bååt-Snakenborg)] till Uddeboö 3, 7, 19.
 — Wikman Lastorps änka 211, 364.
 — Willam snidares änka 51.
 Brun Bengtsson [Svenske], befallningsman (slottsfogde) på Stockholms slott 1; bisittare i rätten 24, 26, 62, 66, 70, 76, 78, 81; lyser frid mellan parter 77.
 — se även Hans; Laurentz; Mats Biur; Per Rasmusson.
 Brunswik, se Bertil.
 Bryniel (-nell).
 — Elfsson 278.
 — Larsson 231.
 Bråvik (-wick, -wedh) Olsson, herr Knut Knutssons [Lillie] landbofogde 403 f.
 Bröijer, se Herman.
 Bröms, se Joakim Olavi.
 Bucht, se Joen.
 Budde, se Anders Larsson.
 Bureus, se Beuræus.
 Busk, se Kasper v. Busk.
 Busse, se Lars.
 Bybo, se Tomas.
 Byriell, se Baggens Byriell.
 Bååt, se Erland Björnsson; Erland Johansson; Gustaf Björnsson.
 Bååt-Snakenborg, se Jöns Ulfsson; Jöran Ulfsson.
 Bågen, se Jakob v. Begen.
 Bödekar, se Jonas Bökter.
 Böker, se Willam.
 Bökman, se Didrik.

C.

- Carl (Carolus), se Karl.
 Carlier (-leir), se Johan.
 Casper, se Kasper.
 Casten, se Karsten.
 Cecilia, markgrevinna av Baden-Rodemachern, född prinsessa av Sverige (41 f.). Hennes tjänare, se Herman vinskänk; Niklas Kÿffwer.
 Cilentz, se Govert Silentz.
 Clavier, se Hans Klauer.
- Christer (-tian), se Kristiern.
 Christina, se Kristina (Kirstin).
 Christoffer, se Kristoffer.
 Claes, se Klaus.
 Clemer (-ent), se Albrekt.
 Clemet, se Klemet.
 Cornelius, se Kornelius.
 Corth, se Kort.
 Cruus, se Erik Nilsson.
 Cursula, se Alexander.

D.

- Dalbo, se Lars; Nils.
 Dalman, se Hans Dålman; Per Dålman.
 Dam, se Gisebrecht v. Dam; Henrik v. Dam.
 Danckwardt, se Hans.
 Daniel Kröger, köpsven 237, 268, 270 f.
 — Olofsson [till Vahterpä], slottsfogde på Ivangorod 149.
 David Brockhus (-sen) 229.
 — de Meijer, skeppare 171 f.
 — skomakare 140 f., 151 f., 156 f. Hans hustru, se Rebecka.
 DelaBlanck, se Johan.
 DelaGardie, se Pontus.
 Detlef (Dettleff), se Hans.
 Didrik (Dirich).
 — Anrep, ryttmästare 380, 452.
 — v. Bocklen 30 (endast rubrik), 124, 137. Hans änka, se Anna.
 — — d. y. 137—140.
 Didrik Bökman (Bogkmandt), borgare i Kolding och senare i Sthm 183—186, 208, 430 f. Hans hustru, se Beata Persdotter; hans svärfader, se Per Håkansson; hans tjänare, se Peter Hansson.
 — Hansson 124. Hans moder, se Ingrid.
 — Harder, förlikningsman 69; bosatt vid Smedjegatan 71; köper hus 85; d:o uppbjudes 262, 264, 273; avlägger borgareed 264; laggärdsman 422; fullmäktig vid fastighetsöverlåtelse 432.
 Didrik auf dem Orth (up dem Orde), skeppare från Lybeck 134.
 — Scheckerman (Skäk-) avlägger borgareed 297; fullmäktig i kravmål 426.
 — vantmakare, hans äktenskap upplöst 356; uppjuder fastighet 381, 390; svarande i arvsmål 385; förmyndare 420; hans öppna brev *ib.* Hans fränskilda hustru, se Anna herr Mårtens hustru.
 Dionysius Beurraeus (Bureus), herr, avl. 228, 231, 233. Hans son, se Tomas Beurraeus.
 — Yxkull (Yxe-), borgmästare i Narva 332.
 Ditmar Möller, köpsven 237.
 Dordi Rasmusdotter 281 f.
 Dorhet, se Albrekt.
 Dreier, se Klaus.
 Dudzet, se Hans.
 Dundee (-di), se Blasius.
 Dypkin, se Claes Depken.
 Dålman (Dåle-), se Hans; Per.

E.

- Ebba (Ibbe) [Månsdotter (Lilliehöök)], fru till Grävsnäs och Käggleholm, grevinna till Raseborg, änka efter Sten Eriksson [Leijonhufvud], hennes mellanhavande med Erik och Johan Lars-söner Sparre 196—201; hennes gård på Norrmalm 427; hennes hus på Smedjegatan 444, 447, 454. Hennes son, se Axel Stensson.
 Eckstedt, se Claes Eksted.
 Elberts (-rs), se Gert.
 Elder, se Henrik.
 Elffkarl, se Olof Sverkersson.
 Elin, hustru, änka 64.
 Elin, Eskil Jönssons hustru 310.
 — Jöransdotter, avl. 442.
 — Olofsdotter, Hans Anderssons hustru, tidigare gift med Hans Höijer 132, 401.
 — Söffringsdotter, Halvard guldsmeds hustru 424. Hennes avl. fader, se Söffring guldsmed.
 — Tomasdotter, Mats Erikssons hustru 437.
 — Tomas Perssons änka 447.
 Elisabet (Lisabeta, Litzabett).
 — hertiginna av Mecklenburg, född prinsessa av Sverige (114), 142.

- Elisabet Casparsdotter 420.
- Hansdotter 382. Hennes bröder, se Jakob Hansson i Orsta; Mats Hansson i Litslena.
- [Reinholdsdotter (Leuhusen)] Gorius Holsts änka, avl. 387.
- Eller, se Henrik Elder.
- Elsa, Erik Nilssons hustru, änka efter Erik Jönsson 126 f.
- Larsdotter, Peter Grundells hustru 399. Hennes fader, se Lasse Buss.
- Olofsdotter, Benedikt Mildes hustru, änka efter Lasse organista och Hans Heidenreich 271.
- Tomasdotter 396.
- Elwers, se Gert Elberts.
- Emeke, se Tideman.
- Emerentia [Hansdotter], Staffan Sasses änka 372, 445.
- Emser, se Mattias.
- Engelbrekt Engelbrektsson, herr, 372, 374, 387, 423. Hans broder, se Lars Engelbrektsson.
- Nilsson avlägger borgareed 297; bestulen 339.
- — rysstolk, avl. 424.
- Engelkinck, se Evert.
- Engelsman, se Tomas Fisk.
- Erasmus, se Rasmus.
- Erik XIV, konung, avl., hans regeringstid omnämnd 8 ff., 88, 111, 121; hans öppna brev 8; låtit fångsla Anders Lorichs 88; hans köpmän 122; omnämnd i övrigt 388, 449.
- Abrahamsson [Leijonhufvud], herr 290, 293.
- Andersson, borgare i Tälje 440.
- — bösseskytt på Södermalm 36, 38. Hans hustru, se Karin Pedersdotter.
- Bengtsson 397 ff. Hans avl. morbroder, se Bengt knivsmid.
- —, köpsven i Västerås 389.
- Bertilsson vid Stortorget, borgare (guldsmed) i Sthm, säljer fastighet 6, 247 ff., 413, 453; behåller d:o 28; köper d:o 251; hans vedbod 345; testamentsvittne 376; hans hus uppjudes 439; Hans broder, se Hans Bertilsson.
- Björnsson (Biörnsson) 352.
- Erik Biörnsson, borgare i Sthm, uppborädsman för skottet 21; påtalar ryk-
tessmideri 187; borgensman 195; sigillvittne 205.
- [Katt], tygmästare, befallningsman (fogde) på Sthms slott 402; bisittare i rätten 2, 6, 13, 20, 51, 87, 101, 105, 140, 166, 214, 221, 242, 303, 416, 421, 446, 461; hans tjänare utsatt för överväld 229; hans ankomst i rätten skall inväntas 243.
- — östantill 444.
- bösseskytt 220. Hans hustru, se Malin.
- Eriksson 345. Hans hustru, se Karin.
- — fd. fogde i Södertörn 276.
- — i Björkö 445. Hans hustru, se Malin Månsdotter.
- — i Njursta 158.
- Gregersson, k. husgerådsskrivare 76, 411. Hans(?) hustru, se Karin.
- Gustafsson [Stenbock] till Torpa, friherre till Kronobäck och Öresten, riddare och riksråd, ståthållare i Västergötl. samt på Älvsborgs och Gullbergs fästningar, bisittare i rätten 17; fått lån från staden 70; utfärdat dombrev 196, 303.
- Halvardsson från Hälsingl. avlägger borgareed 34.
- Henriksson (Hinderson) i Nygränden 4. Hans avl. broder, se Henrik mjölnare i Åbo.
- herr, kyrkoherde i Enköping, avl. 218. Hans avl. änka, se Margareta Bertilsdotter.
- Jakobsson (Jacobi), Mr, hans hus uppjudes 133, 137 f.; d:o omnämnd 427; hans arv 215; sigillvittne 266.
- Jönsson, avl. 126. Hans änka, se Elsa, Erik Nilssons hustru; hans broder, se Påvel Jönsson.
- — båtsman 277 f., 374. Hans hustru, se Brita.
- hovtjänare, fogde på Väsby 173—183, 191—194, 441 f. Hans moder, se Anna Henriksdotter; hans halvsyster, se Margareta Wolmar Wijkmans hustru.

- Erik Jönsson i Bagare 81 f. Hans hustru, se Mariet.
- — i Odenslunda 381.
- — i Pörtom 24.
- — [obestämt vem] 291.
- Jöransson, guldsmed 20 f., 40, 202.
- — skeppare 458.
- [Karlsson] Gyllenstierna till Nynäs, riddare och riksråd, lagman i Smål., bisittare i rätten 17; utfärdar dom-brev 196, 301, 303.
- Klemetsson (Cl-) i Sollentuna kyrkby 361.
- Knutsson 349. Hans avl. broder, se Olof Knutsson.
- Kock 386. Hans svåger, se Klemet dragare.
- Krabbe, borgare i Varberg 10 ff., 17 f. kyrkvaktare 396.
- lanefiskare, avl. 220. Hans änka, se Margareta.
- Larsson avlägger borgareed 297.
- — avlägger borgareed 298.
- — borgare i Sthm 365, 437. Hans avl. hustru, se Kirstin Eriksdotter.
- — borgare på [Söder]malm 392.
- — knekthövitman, bisittare i rät-ten 51, 81, 159, 334, 404, 407, 416, 421.
- — befallningsman (fogde) på Sthms slott 144, 166, 308; närvarande vid allmän rådstuga 164; d:o i rätten 167, 170, 173, 183, 191, 206, 214, 216, 221, 226, 228, 230, 232, 234, 239, 244, 247, 254, 257, 263 f., 267, 271, 292, 296, 306, 309 f., 325, 334, 336, 345, 371, 373 f., 379 f.; uppbär saköre 188; godman vid arvsförlikning 219; full-mäktig vid krav på vederboenderätt 368.
- [—] Sparre till Sundby, riddare, riksråd och vice kansler, lagman i Västmanl. och Dalarna, ståthållare på Sthms slott 165, närvarande i rätten 173, 191, 215, 221; överlåter tomt till Claes Bielke 187; hans mel-lanhavande med grevinnan Ebba [Månsdotter [Lilliehöök]] 196—201; k. brev ställt till honom 209; hans lagmansämbete förvaltas av Gustaf Baner 340; hans hus omtalat 102; omnämnd i övrigt 378.
- Erik [Laurentii], herr, kyrkoherde i Umeå (tidigare i Skellefte) 43 ff. Hans hustru, se Vendla Matsdotter.
- Matsson 147 f., 376.
- — k. sekreterare, hans mellanha-vande med borgmästaren Lars Eriks-son 173—181, 191 f., 194; hans hus 403. Hans hustru, se Brita; hans styv-son, se Sven Kristoffersson.
- — [Körning] till Nora, k. sekrete-rare, slottsloven på Stockholms slott 166, 308, 402; bisittare i rätten 10, 17, 37 f., 87, 334, 347, 409, 433, 448, 450, 461; avger vittnesmål 97; hans hus omnämnt 103. Hans dräng, se Klemet Nilsson.
- Melkersson 306. Hans fader, se Mel-ker Jönsson.
- — salpetersjuderiskrivare i Finland 243.
- Månsson [en eller flera] 188 f., 411.
- — borgare i Sthm, avl. 445 f., 458. Hans änka, se Malin Matsdotter; hans systrar, se Malin Månsdotter och Val-borg Månsdotter; hans brorson, se Anders Persson i Replot.
- Mårtensson 51.
- —, tjuv 421.
- Mr., skolmästare 208.
- Nilsson, borgare i Arboga 277.
- —, gamle, fd. borgare i Sthm 411.
- —, unge, 422.
- — i Gråmunkegränd, rådman och kämnär 1, 144; bisittare i nedre rät-ten 73 f., 104; hans hus omnämnt 43, 244; deltagar i förhör 83; utreder arv efter sin styvdotter 126 f.; d:o efter sin styvson 206; deltagar i ransak-ning 127 f.; skall förmedla hembud 205; godman vid arvskifte 252; be-språkar hus 257; bestulen 340; vär-deringsman 440 f. Hans hustru, se Elsa; hans antecessor matrimonii, se Erik Jönsson; hans styvson, se Willam Willamsson.
- — [Cruus] till Ön, avl. 7, 19.

- Erik Nilsson skrivare, fogde på Örbyhus [1569—73] 46.
- Olai, kyrkoherde i Skänninge, hans öppna brev 454. Hans hustru, se Brita Jakobsdotter.
- — [Schepperus], Mr, 356 f. Hans moster, se Ingrid, Hans Larssons hustru.
- Olsson, avl. 258 f. Hans son, se Hans Eriksson.
- — från Alunda 171.
- — i Bålstomta 382.
- Persson 317. Hans avl. hustru, se Anna.
- —, skrivare på Jama 73.
- [— (Brahe)], greve 16.
- — finne, tjuv 149 f.
- Rodskar 254, 264, 278. Hans hustru, se Karin.
- Simonsson 64.
- Sparre, se Erik Larsson.
- Susi, borgare i Sthm 157.
- Svensson 355. Hans bröder, se Knut Svensson; Mats Svensson.
- timmerman, avl. 80, 379. Hans änka, se Valborg.
- Tomasson, dräpt 31 f. Hans änka, se Agnes.
- Erland Björnsson [Bååt] 247 (sannolikt felskrivning för följ.).
- Johansson [Bååt] till Edeby, hans hus omnämnt 234 f.; hans tomt uppbyggdes 239, 244; säljer hus 256.
- Ermod, Siffrid Månssons avl. hustru 383.
- Ernst (-nest) Lindthorst, rådman i Dorpat 332.
- se även Henrik Ernsting.
- Eskil (-ll, Eschill), bonde(?) 187.
- Håkansson, kaplan i Högsrum 64 f.
- Jakobsson avlägger borgareed 298.
- Jönsson 168. Hans hustru, se Karin.
- —, borgare på Södermalm 310. Hans hustru, se Elin.
- — [räntmästare] emottagit en summa penningar i guld 114; hans tomt i Bredgränden uppbyggdes 204, 209, 212; hans hus i Gråmunkegeran omnämnt 239, 256.
- Larsson, avl. 365.
- — borgare i Sthm 26, 205.
- — murare 366, 443. Se även Eskil murare.
- — (även kallad Store Eskil) 234 (endast rubr.); hans hus uppbyggdes 352, 357; d:o säljes 364.
- lådmakare 447 f.
- Mikelsson, borgare i Sthm, avl. 190, 328 f. Hans halvbröder, se Markus Eriksson och Nils Eriksson; hans systerdotter, se Karin Henriksdotter.
- — avlägger borgareed 298.
- murare 170. Jfr Eskil Larsson.
- Persson, avl. 24. Hans änka, se Brita Björnsdotter.
- Pávelsson, borgare i Sthm 157.
- [Sigfridsson], vintappare 244.
- se även Store Eskil.
- Estrid (-ed) [Nilsdotter (Krumme)], fru 283, 288, 325.
- Evert Bockholt, skeppare från Lybeck 41 f.
- Engelkinck 236.
- Rottgers 404.
- Exner, se Lars.

F.

- Farensbach [Jürgen], ståthållare på Ösel 294.
- Fax, se Olof.
- Fecht, se Tönus v. der Fecht.
- Felicia (-litzsa) Jönsdotter, Bengt Nilssons hustru 460.
- Ferber, se Henrik.
- Fiendt (Vi-), se Hans.
- Filip (Philpus).
- II, konung av Spanien (91), (96).
- bagare 324 (öfwerbecker), 422.
- Jakob barberares mästervsven 32.
- Kern, Mr 278.
- Persson, rådman, förlikningsman 26, 28, 447; godman vid arvskifte 148, 260, 294, 349, 446; d:o vid fastighets-

- överlåtelse 343, 386, 420 f.; uppjuder annans fastighet 189 f., 201, 204, 234, 239, 244, 247, 310, 320, 325; skall delgiva part rättens beslut 195, 261; värderingsman 238; avger vittnesmål 385.
- Filip Simonsson, båtsman 316.
- Filtzer, se Laurentz.
- Fincke, se Kasper.
- Finvid guldsmed, gamle, 201, 204, 212. — — store 459.
- Fisk, se Tomas.
- Fittz Tulle avlägger borgareed 298.
- Fleming, se Klaus.
- Florus (-entz) kryddgårdsmästare 32, 75 f.
- Folger, se Melker Volger.
- Folker Fransson, blind 209, 283.
- Forstena-släkten, se Torsten Kristofersson.
- Fougde, se Hans Vogt.
- Frans (-tz) Berendz, tunnbindare, avlägger borgareed 161. Jfr Frans tunnbindare.
- Frans Beijer [guldsmed] 421.
- borgare i Västerås 421.
- Larsson i Högsta, dråpare 3.
- Linck avlägger borgareed 297.
- murare 293.
- Nilsson, skinnare på Norrmalm 346.
- Soltow avlägger borgareed 298.
- tunnbindare 289. Hans hustru, se Brita. Jfr Frans Berendz.
- Fredrik (-derich, Fridrich, -ryk).
- II, konung av Danmark 183 f., (462).
- snidare 159.
- Ungerman avlägger borgareed 26.
- se även Joakim.
- Frindt, se Hans de Frindt.
- Fruchtenicht, se Laurentz.
- Frölich, se Staffan.
- Fuerffuer, se Henrik Ferber.
- Fulger, se Melker Volger.
- Fullerman, se Hans Fällerman.
- Förbränd, se Willam.

G.

- Gabriel [Kristiernsson (Oxenstierna)?], herr 69.
- Mikelsson 385 f. Hans avl. moder, se Anna Persdotter.
- Gammal, se Hans; Olof Hansson.
- Gannerssen, se Jakob v. Gangers.
- Gans, se Jakob.
- Gardenär, se Staffan.
- Garmes, se Jöran.
- Garres, se Kristoffer.
- Gera, se Jöran.
- Gerlinghoff, se Bernt.
- Gerloff (l. Gerling) Bonus 329 f.
- Germers, se Jakob.
- Germund Jönsson, avl. 380 f. Hans successor matrimonii, se Helge Nilsson.
- Gerres, se Kristoffer Garres.
- Gert (-dh, Gierdt, Gärdh).
- Balche, borgare i Kolding 186.
- Elbers (-rts, -wers), tullskrivare, hans mellanhavande med Kasper Ilenfelt 77; d:o med Erik Jönsson m. fl. 175—180, 182, 192, 194; d:o med Hans Röper 438 f. (Rittperger); inskrider mot tullsvek 458.
- Gert Ewertz, skeppare 224, 244.
- Hoffman [köpman i Lybeck] 273.
- Kröger 237.
- Nötting, borgare i Strängmäs, 315, 425.
- Willamsson avlägger borgareed 362; skall betala frakt 394; fått betalt av hertig Carl 433.
- Gertrud (Giertrudt).
- Anders Olofssons hustru 7.
- v. der Gow 10.
- Johansdotter, Johan Kocks änka 78.
- Jöns Henrikssons änka, se Gertrud Mikelsdotter.
- Matsdotter, Sigfrid Månssons änka 439 f.
- Mats segelsömmares piga 31.

- Gertrud Mikelsdotter, M:r Johannis Eri
avl. hustru, tidigare gift med Jöns
Henriksson 299, 367.
- Mårten Olsson skeppares hustru 208.
- Per Olssons hustru 358.
- Skult 227. Hennes broder, se Mikel
Skult.
- Gilbert Straken 325 ff., 343.
- Sölf (Sölffber, Sölber), hans pant
uppbjudes 230 f.; d:o skall värderas
295; hans mellanhavande med Pável
Sasse 323—328, 344, 366, 369; d:o
med Lukas Lami 343; hans borgenä-
rer skola sammankallas 417; om-
nämnd i övrigt 353. Hans hustru, se
Anna.
- Gilius v. Alstorp 266 f.
- Musche, borgare i Lybeck, avl. 370.
- Sasse, avl. 28.
- Gisebrecht v. Dam från Riga 407, 452.
Hans broder, se Henrik v. Dam.
- Gisle Jakobsson 374. Hans hustru, se
Margareta.
- Nilsson [Struss] till Barksäter 247,
415.
- Gorius Holst, avl. 6, 387. Hans likaledes
avl. änka, se Elisabet [Reinholds-
dotter Leuhusen].
- Gottschalk (Gudzskalck) Olsson 173, 317.
Hans fader, se Olof Larsson; hans
moder, se Ingrid.
- Gow, se Gertrud v. der Gow.
- Govert Silentz (Ci-), borgare i Sthm
367.
- Gregers (Grels).
- Andersson, borgare i Sthm, hans hus
uppbjudes 189, 201, 204; köper tomt
288 f.; avlägger borgareed 297; för-
medlar hambud 319; omtalas som avl.
390. Hans änka se Kirstin; hans avl.
farbroder, se Nils Grelsson.
- Larsson, borgare i Sthm, 41 f., 76.
- Persson 407.
- Gregorius XIII, påve i Rom (90), (96).
Groningen, se Bernt v. Gröningen.
- Groot, se Hans; Per.
- Grothusen, se Arnold.
- Grott, se Per Månsson.
- Grubb, se Anders Petri.
- Grundell, se Peter.
- Gröm, se Hans; Olof; jfr Valborg Ols-
dotter.
- Grönskalle, se Anders Olsson.
- Guagnino, se Alexander.
- Gudzskalck, se Gottschalk.
Gustaf (Göstaff).
- I, konung av Sverige, avl., hans brev
åberopas 69; hans tid omnämnd 111,
288; hans köpmän 122; hans mellan-
havande med Sven Månsson 303 f.;
omnämnd i övrigt 388.
- [Axelsson] Baner (Banner) till Djurs-
holm, riddare, riksråd och hovmar-
skalk, ståthållare på Sthms slott 308;
närvarande i rätten 2, 87, 94 ff., 126,
273, 279, 283, 287, 296 f., 333, 345;
hans brev rör. Anders Lorichs 95;
uppträder i rättegången mot denne
99; utfärdar dombrev 196, 368; hans
fordran hos Sven Månsson 301 ff.;
underskriver kungabrev 314; vikarie-
rande lagman i Västmanl. 340; skall
tillsförjas 342, 345; omnämnd i öv-
rigt 118, 131, 302, 305. Hans tjänare,
se Kristoffer Larsson till Bo.
- Björnsson [Bååt] till Fällnäs 425.
- Eriksson, prins, Erik XIV:s son, (99).
- gårdskrivare 187. Hans hustru, se
Margareta.
- [Persson] Brahe (Brae), bisättare i
rätten 87.
- Gutzloff, se Jost.
- Gyldenboden, se Skultz von Gylden-
boden.
- Gyldenstjerne, se Henrik.
- Gylich, se Hans.
- Gyllenmåne, se Tönnes Jöransson.
- Gyllenstierna, se Erik Karlsson; Nils
Jöransson.
- Gylta, se Bengt.
- Gynte Olsson (Olefson), rådman, förlik-
ningsman 28, 172, 350, 429; av staden
utskickad till konungen 58; klagar
på bagarne 214; värderingsman 238;
utredar arv 258 ff.; god man vid arv-
skifte 294, 379; förmedlar hambud
319, 454; hans hus omnämnd 320;
skall betala skadegäld 324; förvärvat

fastighet 400 f.; skottherre 423. Hans hustru, se Malin Olsdotter. Gässe, se Sven. Gätzven, se Mats.	Gävle Mr Hans, bårdskårare 263, 392. Hans hustru, se Karin. Göstaff, se Gustaf. Götzloff, se Jost Gutzloff.

H.

Haas, se Joakim Hase; Peter de Haas. Hagen, se Bengt. Hagnus, se Anders Agnus. Halvard (Halffwardh). — guldsmed 72, 424. Hans hustru, se Elin Söffringsdotter. Jfr Halvard Rasmussen. — Jönsson 145 f. — Rasmussen, guldsmed, vill sälja hus vid Söderport 164; d:o uppjudes 201, 204, 209. Jfr Halvard guldsmed. — — avlägger borgareed 245. Hans Andersson, guldsmed, rådman, hans mellanhavande med M. Laurentz Jönsson 28, 141; d:o med Mats Nilsson och Lukas Lami 254; d:o med Jakob Heini 345, 416; godman vid arvsifte 126, 252, 294, 349, 354, 379; krav på honom ogillas 132; uppjuder fastighet 201, 212; hans hus 293; d:o tomt 354; fullmäktig vid fastighetsöverlåtelse 316 f., 394, 400; avstår bördsrätt 319; bespråkar hus 348; förlikningsman 350; part i arvsifte 426 f.; värderingsman 440; tilldömes betalning 463. Hans hustru, se Elin Olofsdotter; hans antecessor matrimonii, se Hans Höyer. — — i Östhammar 22 f. — badstugukarl 80. — Bengtsson 273 f. Hans moder, se Brita Tomas svärdfejares hustru. — Berms 330. — Bertilsson 249, 251. Hans broder, se Erik Bertilsson. — Bilefelt, se Hans Hansson. — Björnsson i Vargö 24. Hans avl. broder, se Tomas Björnsson. — Bosow, köpsven från Reval 266 f. — Brun, köpsven från Danzig 322.	Hans Danckwart 324, 409. — Dettleff 236. — Dudzet, hovman 77. — Dälman (Dale-), avl. 139. Hans hustru i andra giftet, se Anna Didrik v. Bocklens änka; hans son, se Per Dälman; hans måg, se Per Wernick. — Eriksson 168, 385. — — 259 f. Hans fader, se Erik Olsson. — — »hese» i Östhammar 22 f. — Fiendt (Vi-), hans mellanhavande med Jost Gutzloff 280, 285, 287 f., 346 f., 350 f., 378, 388, 395, 408; lånat och betalat penningar 364; går i borgen 412. — Foug, se Hans Vogt. — de Frindt 377. — Fällerman (Ful-) [hov-]profoss, hans dotter omnämnd 5; uppträder som åtalare 31, 102; deltagar i förhör 83; förhöres själv 135, 168; låter inskriva tre brev i tänkeboken 419 ff.; hans gård omnämnd 419; köper fastighet 420; går i borgen 424. — Gammal, avl. 303. — glasmästare, tysk, avlägger borgareed 298. — Grote (Groot) i K. M:ts tjänst 35 f. — Gröm, avl. 300. Hans avl. fader, se Olof Gröm; hans syster, se Valborg Olsdotter. — guldsmed, se Hans Andersson; Hans Olsson. — Gyllich, skomakare, dräpt 412. — Hansson, arklimästare på Kalmar slott, kräver arv efter sin avl. dotter 132, 148, 214 f.; godman vid arvsifte 252. Hans hustru, se Anna; hans dotter, se Karin Hansdotter; hans måg, se Henrik Eriksson räsbårmästare.

- Hans Hansson, kamrerare, vittne till bekännelse 110; intygar kopparpris 112; närvarande vid förhör 117 f.; fullmäktig i dråpmål 154; skall höras 452.
- — Bilefelt (-feldt), uppbjuder fastighet 283, 288, 325; förlikningsman 362; testamentsvittne 371; framför klagomål mot anklagad 376; sigillvittne 431.
- Hass, borgare i Hamburg, hans mellanhavande med Henrik Inse 235—238, 267—270, 284 f., 287; hans anspråk mot Henrik Beneke 438 f.
- Heÿdenreich (-ryk) d. ä. avl. 271.
- — d. y., den föreg:s son 271 f.
- Henriksson 74 f. Hans fader, se Henrik Hansson.
- herr, fd. skolmästare i Sthm, bosatt i Torstuna 208.
- — se även Hans Johannis.
- Hille d. y. uppbjuder fastighet 49, 64, 71; sålt d:o 130 f.; köpman på skeppet Engeln 430, 435, 451.
- Hoffner, borgare i Lybeck 426.
- Höyer, Mr, myntmästare, avl. 131, 400 f. Hans änka, se Elin Olsdotter, omgift med Hans Andersson.
- Jakobsson i Salo 386. Hans hustrus systerdotter, se Sofia Halvardsdotter.
- Jeriko (-cho), skeppare 77.
- Johannis, herr, kaplan i Stockholm 32, 391.
- Johansson 278 f. Hans fader, se Johan Hansson.
- Jöransson avlägger borgareed 297.
- — 264, 273 f. Hans hustru, se Karin.
- — kansliskrivare 233 f., 457.
- Kanteniss (-tnuus) avlägger borgareed 298; hans mellanhavande med Per Olsson snickare 357.
- Kerckman (Ka-) [tysk köpman] 280.
- Klauer (Clauier), borgare i Sthm, accisskrivare, befrias från accisen 209; skall kontrollera övriga accispliktiga 210; avger vittnesmål 280 f.; hans mellanhavande med Melker Volger 5, 385, 404, 412; d:o med Hans Röper 360, 385; köper hus 411; bespråkar d:o 454. Hans hustru, se Kirstin.
- Hans klockare (i klostret) 445.
- Klöffwen 187.
- Knag [drabant] 264.
- knopmakare (snörmakare) 205.
- Kranck, se Johannes.
- Kronow, avl. 283. Hans änka, se Karin Jöransdotter; hans dotter, se Rebecka Hansdotter.
- Krässe l. Krääss, testamentsvittne 283; avlägger borgareed 297.
- köttmångare 376, 405.
- Larsson avlägger borgareed 298.
- — 205. Hans änka, se Ingrid.
- — från Karleby 408.
- — Privalk (-ualck) 291 f. Hans broder, se Johan Larsson Privalk.
- Leuhusen (Lehus), borgare i Sthm, säljer fastighet 6; bisittare i rätten 87; hans hus 239, 349; säljer d:o 367, 458; d:o uppjudes 458 ff.; bespråkar fastighet 374, 377, 387 f.; hans mellanhavande med Anders Larsson 422 f., 429, 450. Hans söner, se Kasper Leuhusen; Reinhold Leuhusen.
- Lille 171.
- Loffwensten 269.
- Magnus 159.
- Meyer »en främmande» 334, 341, 362.
- mjölnare (möllor) 422.
- murare, avl. 413. Hans hustru, se Kirstin.
- — avlägger borgareed 297; omnämnd 335.
- — Mr, K. M:ts tjänare, bosatt på Norrmalm 49 f., 128 f. Hans fader, se Anthony de Venosta; hans broder, se Staffan Frölich.
- Månsson i Öregrund utfärdat intyg 108 f.; dråpare 403, 423.
- mäster, se Gävle M. Hans.
- möller, se Hans mjölnare.
- Nilsson, fogdetjänare, tjuv 344.
- — Olof Hansson Gammals tjänare 77.
- — i Bagare 81 f.
- Nowradt (-uradh, Nogoradh), köp-

- sven, hans mellanhavande med Tage Regners 39; d:o med Hans Klinck 280 f., 286; testamentsvittne 370 f.
- Hans Olofsson, borgare i Arboga 213.
- — guldsmed, avl. 42 f., 433 f. Hans änka, se Margareta Larsdotter.
- — rådman i Västerås 69.
- Persson, borgmästare i Narva 332.
- —, rådman i Kolding 185.
- —, skomakare, tjuv 306 f.
- Preter, se Peter Preter.
- profoss, se Hans Fällerman.
- Prytz (-ss), borgare (skräddare) i Sthm 227 f., 283.
- remsnidare 80.
- Rode avlägger borgareed 297.
- Röper (även Reper), fullmäktig för Melker v. Hilste i Danzig, hans mellanhavande med Melker Volger 5, 27, 62, 79, 136, 138, 141, 324, 341, 360, 362 f., 369, 383 ff.; hans skuldebrev 438.
- Samson, borgare i Nylödöse 236.
- Schröder (skräddare), borgare i Lybeck 77, 324.
- Simson, borgare i Tälje 425, 430.
- Skiffman, kopparslagare, avlägger borgareed 298.
- skräddare, se Hans Schröder.
- Skulte (Sch-), borgare i Sthm, hans mellanhavande med Jonas Bödker 72, 79 f., 151; d:o med Alexander Guagnino 127; hans pant 325, 333; säljer hus till staden 438; går i borgen 438 f.
- Spikernagel, borgare i Reval 42, 386. Hans hustru, se Sofia Halvardsdotter.
- Strang 98.
- Struck, skeppsredare i Narva 100.
- Stut vittnar inför rätta 253, 301; hans tomt bespråkas 288; avlägger borgareed 297; hans hus omnämnt 309; skall utbetala arvsmedel 359; fullmäktig vid arvskifte 390, 426 f.; bestulen 416; skall ersättas av tjuvgodsköparne 417; medredare i skeppet Engeln 433, 435; omnämnd i övrigt 261. Hans hustru, se Ragnhild Haraldsdotter.
- Hans Suckat, borgare i Sthm 42.
- trumpetare 54 ff.
- Ulfsson, borgare i Sthm, vittnar inför rätta 228 f., 276; hans mellanhavande med Jöns Anderssons arvingar 300, 304; går i borgen 241; d:o utkräves 322 f.; hans mellanhavande med Henrik Prytz 379 f. Hans bröder, se Märten Ulfsson och Nils Ulfsson; hans svåger, se Per Svensson.
- unge, avl., hans änka 396.
- Wachtmeister (-mester), fältmarskalk 101.
- Wehus, borgare i Sthm, avl. 390. Hans änka, se Margareta.
- Vellingk, borgare i Sthm, omtalad som avl. 141; hans borgenärer 234, 253, 428; omnämnd i övrigt 38. Hans änka, se Margareta.
- Werner (Wärnär), borgare i Sthm 202, 413 f., 448.
- Willamsson 425.
- (v.) Wittenberg 102 f., 453.
- Vogt (Fougdt, Foudt), skiljedomare 280, 286; hembjuder fastighet 319; bouppteckningsförrättare 324; testamentsvittne 370 f.; fullmäktig i kravnål 426; omnämnd i övrigt 37, 369. Hans piga, se Margareta Töresdotter.
- Wärnär, se Hans Werner.
- Ålers avlägger borgareed 298.
- Harder, se Bernt; Didrik; Herman.
- Hase, se Joakim.
- Hass, se Hans.
- Heden Joensson, knekthövitsman 423.
- Heiden, se Bernt.
- Heidenryk, se Hans Heidenreich.
- Heine, se Jakob.
- Helga Märtdensdotter, Henrik Olsson skeppssnickares hustru 342.
- Helge (-lie) Nilsson, borgare i Sthm, gör arvsanspråk gällande 33; utbekommer brev 126; godman i konkurs 189; skottherre 202; omnämnd i övrigt 380. Hans hustru, se Anna; hans antecessor matrimonii, se Germund Jönsson.
- Helsing, se Jöran; Märten Olai; Olof; Per.

- Hen, se Jakob Heine.
- Henning i tjänst hos Wartenberg Pryss 294.
- Henrik (-drich, Heindrich).
- [av Anjou], konung av Polen, sedermera som Henrik III konung av Frankrike (89), (91 f.), (96), (98 f.).
- Andersson, borgare i Enköping 415.
- — Utanby, avl. 261 f. Hans hustru, se Brita.
- Arendz (Aren), borgare i Sthm 357.
- Balck, rådman, uppjuder hus 7, 19, 133, 137 f., 201, 212, 231, 233, 244, 325, 333, 340; förlikningsman 28, 164; godman vid arvskitte 126, 207, 218 f., 256, 279, 317, 426; d:o vid fastighetsöverlåtelse 247 f., 403, 453; vill häva köp 204 f.; säljer hus 245, 257, 274, 368 f., 393; förmyndare 260; avger vittnesmål 303; bouppteckningsförrättare 324; testamentsvittne 376; sigillvittne 386; hans tomt 429, 448; Hans son, se Nils Balck.
- Beneke (-niche) 324, 370 f., 438 f. Hans farbroder, se Jöran Beneke.
- Bertilsson, tjuv 382.
- buntmakare, Mr, borgare i Sthm 145. Hans hustru, se Karin.
- båtsman, se Henrik Jakobsson.
- v. Dam 407. Hans broder, se Gisebrecht v. Dam.
- Elder (Eller) avlägger borgareed 297; våldgiftsman 327; förlikningsman 388.
- Eriksson 6, 437. Hans avl. syster, se Kirstin Eriksdotter.
- — k. råsbärmästare 132, 140, 148, 214 f. Hans avl. hustru, se Karin Hansdotter; hans svärfader, se Hans Hansson arklimästare.
- Ernsting (Årnest), avl. 45. Hans änka, se Anna; hans son, se Mikel Henriksson.
- Ferber (Fuerffuer) 38, 343, 369.
- Fransson, borgare i Sthm, okvädad 23 f.; skottherre 164; hans fastigheter omnämnda 251, 292, 427; avböjer hembud 276. Hans hustru, se Brita Tomasdotter.
- — avlägger borgareed 213.
- Henrik Gregersson, stadstimmerman 9.
- Gyldenstierne (Gyll-), ståthållare på Bohus 295, 325.
- Hansson på Köpmangatan 74 f., 276. Hans hustru, se Barbro; hans son, se Hans Henriksson.
- — vägare 374 f.
- Howes 278.
- Husman, förmyndare 45; fullmäktig vid fastighetsöverlåtelse 266; skiljedomare 280, 286; avlägger borgareed 297; skall höras 452.
- i Härnevi 398.
- Inse (Inntze), köpman från Lybeck, även benämnd borgare i Konghälla, hans mellanhavande med grevinnan Ebba [Månsdotter (Lilliehöök)] samt Erik och Johan Sparre 197—200; d:o med Hans Hass 235—238, 267—270, 284 f., 287 f., 321 ff. Hans ombud, se Mikel Christersson; hans tjänare, se Simon Kafmester.
- Jakobsson, båtsman 79, 376. Hans hustru, se Brita.
- Johan Kocks dräng, se Henrik Skult.
- Jönsson 425. Hans avl. fader, se Jöns Henriksson; hans styvfader, se Mr Johan Erici.
- Kern 86.
- Klausson (Claes-) [Horn] till Kanckas, herr 455.
- Klemetsson (Cl-) i Alakylä 387.
- Kohus, köpsven 273, 412.
- kopparslagare i tjänst hos hertig Christoffer av Mecklenburg 159 f.
- Lade (-dw, -dhw) 263, 273, 285.
- Lambrecht 208.
- Larsson 190. Hans hustru, se Karin Henriksdotter.
- — i Petsmo 445. Hans hustru, se Valborg Månsdotter.
- Lyders 70.
- Make, skeppare 72, 100 f., 216.
- Matsson Huggut, k. sekreterare, bisittare i rätten 87; avger vittnesmål 94, 97; deltagit i förhör 99; under-tecknat k. brev ex mandato Reg. Maj. 419; omnämnd i övrigt 106 f., 110, 113, 115 f.

- Henrik mjölnare, borgare i Åbo, avl. 4.
 — målare, borgare i Sthm 234 f., 239, 256.
 — Mårtensson, timmerman 9.
 — M:r 420.
 — Nilsson 169, 231, 239. Hans hustru, se Brita Olsdotter.
 — Olofsson [gamle], avl. 1, 44, 213.
 — — borgare i Sthm 133 f.
 — — bösseskytt 31.
 — — skeppsnickare 342. Hans hustru, se Helga Mårtensdotter.
 — Persson, tunnbindare, avlägger borgareed 161; köper fastighet 310; går i borgen 352.
 — Pryss, avl. 380.
 — Qvant 454 f.
 — Santman 418, 422. Hans broder, se Anders Santman.
 — Simonsson, rådman, uppjuder fastigheter 1, 7, 201, 204, 209, 228, 262, 264, 273, 439, 444, 447, 459 f.; förlikningsman 28, 172, 229, 350; godman vid arvskifte 65, 148, 272, 349, 354, 359, 379, 383, 426; d:o vid förlikning 72; d:o vid fastighetsöverlåtelse 284, 291, 394, 444; bisittare i nedre rätten 73 f., 273; beseglar förlikning medelst handsträckning 216; bespråkar hus 257; förmyndare 260, 299, 425; upprättar inbördes testamente 265; förmedlar hembud 317; skall utreda skadegäld 324. Hans hustru, se Brita Nilsson.
 — skomakare, avl. 21.
 — Skult (Sch.), Johan Kocks tjänare 38, 78
 — Skute, avl. 462. Hans hustru, se Marina Hansdotter.
 — Småpeper avlägger borgareed 297; köper fastighet 448.
 — Spikernagel 159 f.
 — Thoß 324.
 — timmerman (vid slottet), tjuv 450.
 — Tomasson, skottherre 21; laggärdsman 193.
 — Tönnesson (Tönies-, Tyn-), borgare i Sthm, hans mellanhavande med Hans Suckat 42; bestulen 67 f.; köper tomt 277 f.; hans hus omnämmt 283, 457; Hans hustru, se Kirstin Olofsdotter.
 Henrik Westhöft i tjänst hos Bernt Selling 455.
 Herman Andersson 342, 358 f. Hans svågrar, se Bertil Mulschow; Staffan Eriksson.
 — bagare, bestulen 169 f., 429; köper hus 249 f.; får böta för övervåld 299; hans bod omnämnd 400.
 — Bröyer 374 f.
 — Hansson, avl. 121.
 — — bagareson på Norrmalm 361.
 — Harder 422.
 — Lepper, avl. 36. Hans änka, se Karin.
 — Longhorst, borgmästare i Narva 375.
 — (v.) Northusen 385, 444.
 — Schilling (Sk-), borgare i Sthm, utfärdar brev 39; förlikningsman 69, 429; hans hus uppjudes 71 f., 76; säljer d:o 85; köper fastighet 130 f.; skiljedomare 280, 286; förmedlar hembud 317; bouppteckningsförrättare 324; testamentsvittne 370 f.; omnämnd i övrigt 390. Hans hustru, se Brita.
 — skomakare avlägger borgareed 26; testamentsvittne 376.
 — vinskänk i tjänst hos markgrevinnan [Cecilia] 42.
 Herold, se Venceslaus.
 Herttwyk, se Rutger.
 Hese v. Wittenberg, se Valentin.
 Hesler, se Jöran (Jörgen).
 Hess, se Markus Hesse.
 Hille, se Hans.
 Hillebrändh, se Mikel.
 Hilling, se Per.
 Hirff, se Mats Mikelsson.
 Hirtzfeldt, se Martinus Hirsfeldt.
 Hjortö-slakten, se Christer Larsson.
 Hoffman, se Gert.
 Hoffner, se Hans.
 Hogenskild [Nilsson] Bielke till Vik, friherre till Läckö, riksråd, lagman i Uppland och ståthållare i Östergöt-

- land, legat i Polen, hans brev till Anders Lorichs 95; närvarande i rätten 191; utfärdar dombrev 196, 303; omnämnd i övrigt 118, 236 f., 268, 302.
- Hohenawer, se Mikel.
- Holm, se Olof.
- Holst, se Gorius; Nils.
- Holtzbok, se Mårten.
- Homideus, se Lafrancus.
- Homodeus, se Teofil.
- Horn, se Henrik Claesson; Christer Claesson.
- Howes, se Henrik.
- Huggut, se Bertil Matsson; Henrik Matsson.
- Huntenborgh (-nebroch), se Kort; Matias.
- Husman, se Henrik.
- Håkan Bengtsson 65 f. Hans hustru, se Ingrid Eriksdotter.
- — Per Brahes fogde på Sundholmen 13 f.
- i Jurstad 398.
- Jönsson, fd. ladugårdsfogde 133.
- köttmångare, avl. 50. Hans änka, se Mariet.
- Håås, se Joakim Hase.
- Högsjögårds-släkten, se Tönnes Jöransson.
- Höijer, se Hans.
- Hööss, se Nils.

I.

- Ibbe, se Ebba.
- Ilefeldt, se Kasper Ylenfelt.
- Ingeborg (-gh), Joen Olssons hustru 393.
- i Lundby, hustru 443. Hennes son, se Joen Knutsson.
- Olsdotter 378. Hennes fader, se Olof Mårtensson.
- Sigfrid klädskrivares hustru 357.
- Ingemund i Sättra 188.
- Ingrid (-gerd, -gret).
- hustru 124. Hennes son, se Didrik Hansson.
- Eriksdotter 65 f. Hennes man, se Håkan Bengtsson; hennes syster, se Karin Eriksdotter.
- Hans Larssons änka 205, 357. Hennes systerson, se Erik Olai [Schepperus].
- Jakob skinnares hustru i Gråmunkegränd 36.
- Jönsdotter 317. Hennes bröder, se
- Lasse köttmångare; Markus Jönsson.
- Ingrid Jöns Nilssons hustru på Norrmalm 36.
- Olof Larssons hustru, hennes tomt uppbjudes 204, 209, 212; d:o säljes 316.
- Inse (-tze, -tzse, Inntzs), se Henrik.
- Isak guldsmed 149, 275 f.
- i Nacka 156.
- Ivan IV Vasiljevitj, tsar (storfurste) av Ryssland (92 f.), (99), (461).
- Ivar (Ifver, Iffwer, Iuer).
- Andersson, norsk båtsman 352.
- Hansson, rådmän i Kolding 185.
- Hans trumpetares son, dräpt 54 ff.
- Ivarsson 193.
- Joensson 2.
- Jute på Gråmunkeholmen 187. Hans hustru, se Karin.
- Ryss 344. Hans fästekvinna, se Brita Tomasdotter.

J.

- Jacheminn, se Nicolas de Jachemin.
- Jagellonica, se Anna; Katharina.
- Jahan, se Johan.
- Jakob Andersson, borgare i Arboga 228.
- — på Norrmalm 353, 358. Hans svärmöder, se Sumpa-Anna.

- Jakob Bagge till Bo, ståthållare (slottsloven) på Stockholms slott 1, 6, 144, 166, 308, 402; närvarande i rätten 2, 6, 10, 13, 28, 30, 34 ff., 41 f., 48, 69 f., 87, 147, 150, 189, 191, 211 f., 221, 234, 247, 250, 254, 273 f., 303, 306, 319, 343, 345, 362, 373, 376, 385, 416, 421, 428, 461; d:o vid allmän rådstuga 164; underhandlar med borgerskapet 71; deltagit i förhör 99; mottagit myntsvennernas klagoskrift 132; utfärdar skråbrev 153; sigillvittne 266; brev till honom åberopas 276; omnämnd i övrigt 110.
- v. Begen (Bä-) i tjänst hos Anders Lorichs 330 ff.
- Bengtsson, skottherre 423.
- — hingstridare 168.
- — [obestämt vem] 193, 408, 422.
- borgare i Kalmar 168.
- Branth, köpsven 237, 268, 270 f.
- bårdskårare, Mr, 27, 32 (balberer), 33 (gamle), 158. Hans mästervsven, se Filip.
- båtsman på Norrmalm 187.
- Eriksson i Stavsnäs 83 f.
- Fincke 419.
- Gans I. Gangers (Gandersen) köpsven 137, 273, 345.
- Germers, borgare i Reval 77.
- glasmästare 218 f., 414. Hans avl. hustru, se Valborg (jfr Karin Bertilsdotter).
- Hansson i Orsta 382. Hans broder, se Mats Hansson i Litslena; hans syster, se Lisbeta Hansdotter.
- Heine (-ni) I. Hen, skräddare, avlägger borgareed 297; vägrar att fullfölja fastighetsköp 345, 416. Jfr Jakob skräddare.
- hjulmakare 416.
- Ivarsson (Ifwers-), rådman, förlikningsman 26, 28, 447; uppbjuder fastighet 41, 49, 63, 71 f., 76, 204, 212, 409, 416, 428; d:o pant 206, 208, 210, 234, 239, 244, 247, 463; förmyndare 45; godman vid arvskifte 65, 126, 148, 207, 219, 252, 256, 293 f., 354, 359, 383, 426, 442, 446; bisittare i nedre rätten 73 f.; skiljedomare 187; fullmäktig vid fastighetsövertärelse 194 f., 292, 308 ff., 444, 455 f.; förmedlar hembud 195; värderingsman 238; bouppteckningsförrättare 324; lämnar upplysningar inför rätta 328; hans hus omnämnt 383.
- Jakob Jönsson i Romsarby 127.
- Klausson (Claes-) bisittare i rätten 87.
- Kock från Köpenhamn, avl. 290.
- kopparslagare 448.
- Lang 229.
- Larsson, anklagar Anders Larsson 108 f., 113 f.; uppbjuder hus 352, 357, 364; lagt beslag på järn 433.
- — skrivare 30, 41, 365. Hans halvbroder, se Lasse Gregersson i Norrköping.
- Lohrman (Lår-) 286, 319.
- Lång, se Joakim.
- v. Löwen (Louen), k. vinskänk 39, 290.
- Månsson i Töiby 169.
- Neaf (Näff) 373.
- Olsson, bonde från Pälkäne 379.
- Persson 439. Hans moder, se Valborg, Per Selles hustru; hans måg, se Lasse Nilsson i Björneborg.
- Robert avlägger borgareed 298.
- Simonsson, bösseskytt 329. Hans hustru, se Kirstin Grelsdotter.
- skinnare, avl. 215. Hans änka, se Brita; hans son i ett föreg. gifte, se Mr Erik Jacobi.
- — i Gråmunkegränd 36. Hans hustru, se Ingrid.
- skräddare 240, 463. Hans hustru, se Margareta. Jfr Jakob Heine.
- — på Södermalm 333.
- snidare 76.
- spillare, borgare i Sthm, avl. 66, 79, 126, 195. Hans avl. hustru, se Margit.
- Staffansson 456.
- Teitt (Teyt) 448 ff.
- Tomasson, skeppsbyggare 187 f.
- i Vårdkärr 315.
- Jan (-nn) Martinsson (Mår-), skeppare från Amsterdam 224, 243 f.
- Jasper Wulff, borgare i Lybeck 134.

- Jeriko, se Hans.
 Jeronimus 396.
 Joakim (Jachim, Jochim).
 — Berg, avl. 27. Hans änka, se Karin.
 — Fridrich, bältare från Stettin, avlägger borgareed 350.
 — Grönberg (-eberg) 235—238, 268—271, 380.
 — Hase l. Haas (Håås), borgare i Lybeck, hans mellanhavande med Matthias Emser 69, 71; d:o med Märten Klinck 314; d:o med Pável Sasse 298 f., 306; eftergiver fordran 253; köper hus i Narva 313. Hans tjänare, se Bernt Heiden; Tomas Klock.
 — Klinckow (-aw), borgmästare i Stralsund 277.
 — Krog 76. Hans hustru, se Anna.
 — Lång (även kallad Jakob), borgare i Sthm 25.
 — Olavi [Bröms], herr, kyrkoherde i Uppsala 278.
 — de Parentz, köpman i Paris 171.
 — Scheel, skeppskapten 99, 365.
 Joen. Se även Jan; Johan; Jöns.
 — Bucht i Sime 397 f.
 — Eriksson 449. Hans hustru, se Märta.
 — herr, kyrkoherde i Sorunda 282.
 — Joensson, avl. 5, 30, 204, 320, 340 f., 441, 463. Hans änka, se Margareta Mänsdotter; hans mågar (i 1:a giftet), se Lars Andersson; Mats Eriksson.
 — avlägger borgareed 298; hans hus 310, 325.
 — Jönsson, Per Brahes fogde 10 ff., 17 f.
 — — skeppshövitsman 258.
 — Karsk, borgare i Sthm 319, 325, 333.
 — Knutsson i tjänst hos hertig Carl 443. Hans hustru, se Kirstin Johansdotter; hans farmoder, se Ingeborg i Lundby.
 — Larsson, borgare i Sthlm 51, 193.
 — — K. M:ts trotjänare och skrivare i Livland (Reval) 108, 215 f., 219.
 — Månsson 413 f.
 — — varuskrivare 28.
 — Nilsson, k. kammarskrivare 145 f.
 — i Nockeby, avl. 232.
 Joen Olsson [drabant], avl. 393. Hans hustru, se Ingeborg.
 — Persson, borgare i Sthm (Södermalm) 162.
 — — brokikare 227.
 — — Ångerman 170, 360.
 — Pettersson, skotsk skeppare 258, 261.
 — sadelmakare avlägger borgareed 298.
 — skeppsprofoss 316.
 — skinnare på Södermalm 381.
 — Svensson, fogde i Södertörn 216.
 — Ångerman, se Joen Persson.
 — Örbo, avl. 219. Hans hustru, se Malin.
 Johan (Ja-). Se även Hans; Jan; Joen; Johannes; Jonas; Jöns.
 — III, konung av Sverige (vår allernådigste herre och nu regerande konung, högmäktigste K. M:t), hans öppna brev 9, 59, 209; d:o utgångna i hans namn 314, 419; låter åtala Anders Lorichs 87; hans förhållande till hertig Carl 296; utsatt för försåt från ryskt håll 461; omnämnd i övrigt passim.
 — Bagge till Siggesta, i slottsloven på Stockholms slott 166, 308; bisittare i rätten 6, 10, 13, 20, 35, 42, 59, 173, 191, 201, 226, 228, 230, 233 f., 239, 241 f., 245, 288, 290, 296, 306, 316, 345, 350, 352, 354, 450, 452; anför klagomål mot Mats stadstimmerman 10; får en bodtomt av magistraten 344; omnämnd i övrigt 336. Hans kaplan, se herr Per Tomæ.
 — DelaBlanck, kapten (87), 264.
 — Erics, M:r, skolmästare i Enköping, part i arvsmål 291, 425; hans hus uppbyggas 310, 333 f., 340, 347; säljer d:o 367; d:o sättas i pant 372, 425. Hans avl. hustru, se Gertrud Mikelsdotter; hans antecessor matrimonii, se Jöns Henriksson; hans styvson, se Henrik Jönsson.
 — Hansson, fd. stadsskrivare i Uppsala 278 f. Hans son, se Hans Johansson.
 — Henriksson, k. sekreterare 97, 100.
 — Karleij (Carlier, -leir), borgare i Sthm 41 f., 172, 428.

- Johan klädskrivare 379.
- Kock från Köpenhamn, avl. 37 f., 78. Hans hustru, se Gertrud Johansdotter; hans dräng, se Henrik Skult.
  - krumakares hustru 396.
  - Larsson 246.
  - — Privalk, underskrivare på Sthms slott 279, 291 f., 459. Hans hustru, se Brita Torfastsdotter; hans antecessor matrimonii, se Knut Håkansson; hans broder, se Hans Larsson Privalk.
  - [—] Sparre 196—201.
  - mjölnare (möller) 324, 410.
  - Persson, borgare i Nyköping 315, 421 (Pettersson).
  - Preijer, hans tomt omnämnd 277; d:o uppjudes 396, 402, 409; omtalad som avl. 457. Hans änka, se Anna.
  - Sasse (Saß), bisittare i rätten 87, 101, 105; hemjudes fastighet 454; omnämnd i övrigt 106.
  - v. Werle 454.
- Johanna, Märten Jakobssons i Åbo änka 364 f.
- Johannes (Joannes) Andreae, italienare i tjänst hos K. Mt 241.
- Baptista, pilgrim från Bergamo 264.
  - Franciscus Sparsa, avl. 264.
  - Kranck, k. sekreterare, hans hus omnämnd 6 (Hans); förlikningsman 22; klagar på överväld 336.
- Jonas Bödker (Bodekar) avlägger borgareed 298; hans mellanhavande med Hans Skulte 72, 79 f., 151; d:o med Adam Kluge 231, 242, 245; d:o med Jöran Hesler 245; d:o med hustru Brita Henrik Anderssons 261 f.; uppjuder hus 264 (jfr 273). Hans sväger, se Jöns Persson.
- Johannis, poenitentiarius i Sthm 375.
- Josef (-ep) Arvidsson avl. 407.
- Jost Gutzloff (Götz-, Gudz-, Gus-), hans mellanhavande med Hans Fiendt 280, 285, 287, 346 f., 350 f., 378, 388, 395, 408.
- Lambrock (-ch) 291, 329 f.
  - timmerman avlägger borgareed 298; dräpt en skomakare 412.
- Jost v. Unsen, borgare i Sthm 172, 338.
- se även Lille Jost.
- Judit Adamsdotter, Wolter Laurentz hustru 311 f.
- Jute, se Jöns; Söffring.
- Jöns, Se även Hans; Joen; Johan.
- Andersson (Lille Jöns), borgare i Sthm, avl., hans fordran hos Hans Vellingk 141; hans tomt 195; bortbytt fastighet 292; hans hus 300 f.; arvskifte efter honom 426; omnämnd i övrigt 261, 305. Hans avl. hustru, se Ragnhild Haraldsdotter; hans son, se Lars Johannis Lelius; hans mäg, se Hans Andersson.
  - Bengtsson, knekthövitsman, bisittare i rätten 51, 87.
  - Eriksson [Rosenstråle] till Sonstorp 247.
  - Eriksson, skeppare 394 f.
  - Henriksson, avl., testamentsvittne 246; arvskifte efter honom 291; förmyndare för hans barn 288, 299; deras tomt på Södermalm uppjudes 463. Hans änka, se Gertrud Mikelsdotter; hans successor matrimonii, se Mr Johan Erici.
  - Jonsson 51.
  - Jute 393. Hans hustru, se Anna.
  - Knutsson, borgare i Sthm 403.
  - Larsson, borgare i Sthm 70, 422.
  - — tjuv 415.
  - Lille 261.
  - — se även Jöns Andersson
  - Markusson, avl. 262. Hans änka, se Sigrid.
  - Månsson 50 f. Hans fader, se Måns Jönsson i Öregrund.
  - — bisittare i rätten 87, 101, 105.
  - — i Övernäs 49 f.
  - Mårtensson 402, 409.
  - Nilsson avlägger borgareed 297.
  - — i Gävle, skeppare 389.
  - — på Norrmalm 36. Hans hustru, se Ingrid.
  - Olofsson, dräpt 2.
  - — borgare i Arboga 213 (även kallad Hans). Hans halvsväster, se Margareta, Mats Perssons [Skulte] änka.

- Jöns Persson 261 f., 264. Hans fader, se Per Jönsson; hans svåger, se Jonas Bödker.
- Pávelsson, rådman i Kolding 185.
- Simonsson, bonde i Pälkäne 348. Hans faders systerdotter, se Kirstin, Olof Svinekes hustru.
- i Skoby (Sch-) 21.
- slaktare, dräpt 214.
- timmerman, borgare i Sthm 444.
- Tomasson, landsknekt 9.
- Ulfsson [Bååt-Snakenborg] till Fylingarum 239.
- Jöran (-en, Jörn, Jörgen).
- Beneke (-niche), borgare i Sthm, hans styvson dräpt 47; hans vinkällare 210; hans testamente 370 f. Hans hustru, se Åleta; hans brorson, se Henrik Beneke; hans styvson, se Nils Persson.
- Brennel, borgare i Västerås 435.
- bösseskytt, Mr., avl. 333.
- Jöran Farensbach, ståthållare på Ösel 294.
- Filipsson (Philpusson), bryggare 262 f.
- Garmes i tjänst hos David Brockhusen 229.
- Gera, friherre till Björkvik, riksråd, lagman i Östergötland 196.
- Helsing 325, 333. Hans hustru, se Kirstin.
- Hesler 245, 409.
- Jöranson, Mr 293.
- klockare, avl. 68.
- Mikelsson på Norrmalm 187 f.
- Olofsson, häradshövding i Finland 79.
- Posse, bisittare i rätten 2, 6, 13.
- Redding avlägger borgareed 79.
- Robertsson, skotsk köpsven 352.
- Selbeck (Söl-), rikspröfoss 334, 403, (461).
- Smitter 454.
- Stensson i Danzig 272.
- Trost, sämskmakare 211
- Ulfsson [Bååt-Snakenborg] 239.

K.

- Kafle, se Mats Larsson.
- Kafmester, se Simon.
- Kajsa, Tomas bösseskytts piga 32.
- Kalmar-Kirstine, Mårten Perssons hustru 458.
- Kam, se Bernt.
- Kanteniss (-tnuss), se Hans.
- Kappelainen (-ni), se Anders.
- Karckman, se Hans Kerckman.
- Karin. Jfr Katharina.
- hustru [obestämt vem] 103, 261, 301, 303.
- Andersdotter, Anders Anderssons i Hindraböle hustru 390.
- — Jöran klockares änka 68.
- — löskona från Ryssland 240.
- Bertilsdotter, Olai Petri avl. hustru 218 (där hon kallas Jakob glasmästares hustru), 414. Hennes syster, se Margareta Bertilsdotter.
- Erik Erikssons hustru 345.
- Eriksdotter, avl. 65. Hennes förre avl. man, se Nils Dalbo; hennes senare man, se Sven Stensson; hennes dotter, se Ursula Nilsdotter.
- Karin, Erik Grelssons hustru 174, 194.
- Erik Rodskarls hustru 254, 264, 278.
- Eskil Jönssons hustru 168.
- Gävle Mr Hans' hustru 263.
- Hansdotter, Henrik Erikssons avl. hustru 148.
- Hans Jöranssons hustru 264, 273 f.
- Henrik buntmakares hustru 145.
- Henriksdotter, Henrik Larssons hustru 190, 328. Hennes avl. morbroder, se Eskil Mikelsson.
- Herman Leppers änka 36.
- Ivar Jutes hustru på Gråmunkeholmen 187.
- Joakim Bergs änka 27.
- Jöransdotter, Stensl sämskmakares hustru, 283; Hennes förre man, se Hans Kronow; hennes dotter, se Rebecka Hansdotter.
- Larsdotter 453.
- Matsdotter, hustru 406.

- Karin Matsdotter, Staffan Anderssons hustru 242.
- Mats Nilssons i Bagare svärmoder 81.
- Mauritzdotter, Mr Påvel Melbergs hustru 257.
- Mikelsdotter 68.
- Månsdotter, Per Olssons på Köpmangatan hustru 131, 264.
- Märten Pávelsson skaffares änka 158.
- Nils Gregerssons änka, uppjuder sitt hus 63, 71 f.; säljer d:o 308 f.; omotalad som avliden 352, 359 f.
- Nils Torkilssons änka 288 f.
- Olsdotter, tjuvkona 346.
- Peder Anderssons hustru (änka) 41, 69 f., 129, 194 f., 231.
- Pedersdotter, Erik Andersson bösse-skytts hustru 36, 38.
- — piga i tjänst hos Herman bagare 429.
- Per bårdskårarens hustru 391.
- Per Helsings hustru 20, 40.
- Per Killings änka (133), 150.
- Per Olofssons på Köpmangatan hustru, se Karin Månsdotter.
- Simonsdotter, Sigfrid Olssons hustru, tjuvkona 374, 376.
- Tomasdotter, Mikel Skults hustru 227 f. Hennes broder, se Nils Tomasson i Kutila.
- Karl (Carl, Carel, Carolus).
- hertig av Södermanland, hans mellanhavande med Willam de Wijk, 107, 116, 121, 124, 155; d:o med Markus Hesse 137; d:o med Tomas Klinck 286; rykten om misshälligheter mellan konungen och honom 296; betalat penningar 433. Hans tjänare, se Per Månsson.
- Andersson 334. Hans styvfader, se herr Lars i Borby.
- Gustafsson [Stenbock], herr, bisittare i rätten 87; hans vittnesbrev 113.
- de Leschlusse, faktor från Paris 171 f.
- Nilsson, K. Maj:ts tjänare 397.
- Piper († 1716) 260 noten.
- Karsk, se Joen.
- Karsten (Casten) Skult (-dt) 458.
- Kasper (Ca-) v. Busk, skeppare 236.
- Kasper Fincke avlägger borgareed 298.
- Jöransson, dräng 168 f. (i rubr. Christoffer!), 210 f.
- Leuhusen (Leh-) avger vittnesmål 98, 365 f.; avlägger borgareed 340; köper hus 364; klagar över Blasius Dundee 405; hans skeppshandel 414. Hans fader, se Hans Leuhusen; hans bröder, se Märten och Reinhold Leuhusen.
- svärdfejare 193, 399.
- vantmakare 381, 419 f.
- Ylenfelt (Hefeldt) [bösgjutare] avlägger borgareed 297; hans mellanhavande med Gert Elberts 77; hans hus omnämnt 273, 397.
- Katharina (-terina, Caterine).
- [Gustafsdotter (Stenbock)] änkedrottning (213).
- Jagellonica, drottning, avl. (91), (96), (119), (123), 404.
- [Woltersdotter], Anders de Bitters hustru 312. Hennes fader, se Wolter Laurentz.
- Katt, se Erik Björnsson.
- Keisler, se Kristoffer.
- Keith, se Anders.
- Kerckhoff, se Simon.
- Kern, se Filip; Henrik.
- Keyffer, se Niklas Kýffwer.
- Killing, se Per.
- Kirstin, se Kristina.
- Klauer, se Hans.
- Klaus (Claes).
- Bielke, se Klaus Nilsson.
- Depken (Dyp-) 453.
- Dreier 77.
- Ekstedh (Eck-) 99.
- Filipsson (Philpus-), kansliskrivare, köper fastighet 6, 444 f.; bisittare i rätten 87; hans tjänare 130; låter bespråka hus 257; vill begagna vederboenderätt 274, 368; återbetalar penningar 393; omnämnd i övrigt 402. Hans hustru, se Margareta.
- Fleming, friherre till Vik, riddare och riksråd, riksamiral, bisittare i rätten 17, 191, 345; utfärdat dombrev 196, 301; skall tillskrivas 353.

- Klaus Joensson [till Barkestorp], bisittare i rätten 2.
- mästervsven, anställd hos skräddaren Mats Rook 408.
- [Nilsson] Bielke, herre till Vik, riddare och riksråd, bisittare i rätten 17; får utnyttja tomt 187; utfärdat dom-brev 301; omnämnd i övrigt 315.
- Schumacher (skomaker), skeppare från Stralsund 272, 351.
- Slatte, bisittare i rätten 2, 6, 13; om-nämnd i övrigt 73. Hans fogde, se Måns Persson.
- Åkesson [Tott] till Bystad, riddare och riksråd, ståthållare i Finland, bisittare i rätten 17.
- Klemet (Clemet, -mett, -ment, -mentz).
- Artus, vendisk sekreterare 332.
- dragare 386. Hans svåger, se Erik Kock.
- Eriksson, murare 31 f.
- Jakobsson, borgare i Sthm 360, 372 f., 403 f.; köper hus 396 f. Hans hustru, se Anna.
- Larsson 334, 340.
- mjölnare 324.
- Nilsson, dräng hos sekreteraren Erik Matsson 37 f.
- skrivare 345.
- Skultz v. Gyldenboden 227. Hans hustru, se Prisca Mikelsdotter Skultz.
- Staffansson 31. Hans hustru, se Malin.
- sämskmakare, avl., hans hustru 62.
- urmakare (sejere) 28.
- Klinck, se Mårten; Tomas.
- Klinckow (-aw), se Joakim.
- Klock, se Tomas.
- Klou, se Adam Kluge.
- Klub l. Klubbe, se Olof.
- Kluge, se Adam.
- Klutz, se Adam Kluge.
- Klöffwen, se Hans.
- Knag, se Hans.
- Kniper, se Arent.
- Knut Andersson 2, 205; Hans änka, se Anna.
- Filipsson (Philpus-) avl. 436. Hans syster, se Valborg Filipdotter.
- herr, i Hattula, se Knut Sigfridi.
- Knut Håkansson, avl., 246, 279, 459.
- Hans änka, se Brita Torfastsdotter; hans successor matrimonii, se Johan Larsson Privalk.
- Jönsson Kurck (-ke) till Laukko, bisittare i rätten 6, 13; hans mellan-havande med Nils Eriksson 291.
- kammarvsven 80.
- Knutsson [Lillie] till Ökna, herr, [lagman i Närke], bisittare i rätten 51; hans hus värderas 239; d:o omnämnt 364. Hans landbofogde, se Bråvik Olsson.
- Kurcke, se Knut Jönsson.
- Nilsson, kammarskrivare 167.
- — proviantskrivare 420 (Knut Persson!), 421, 424. Hans hustru, se Anna Andersdotter.
- — sidentygsskrivare 49, 72.
- — [obestämt vem] 145 f., 164, 376.
- Olofsson 138.
- — arkliskrivare 243, 252.
- Persson, kamerare, förhandlar med Willam de Wijk 117 f.; hans hus om-nämnt 190, 201, 204; köper fastighet 228 f., 275 f.; d:o bespråkas 233; deponerar silver i rätten 272; gör husbyte 443, 459. Hans hustru, se Kirstin Andersdotter.
- —, se även Knut Nilsson.
- [Sigfridi], herr, kyrkoherde i Hattula 436. Hans hustru, se Valborg Filipdotter.
- Smälänning 246.
- Svensson 355. Hans bröder, se Erik Svensson; Mats Svensson.
- på Södermalm 322.
- timmerman i Arboga, avl. 3, 152.
- Kock, se Erik; Jakob; Johan; Nils; Simon.
- Koet (Coet), se Laurentz.
- Kohus, se Henrik.
- Kope l. Kopf, se Lukas.
- Kopp, se Polycarpus.
- Kornelius (Cor-), Willam de Wijks frände 121, 124.
- Claesson, skeppare från Oosthuizen i Holland 20.
- se även Tideman.

Kort (Corth).

- Huntenebroch l. -borgh, tysk köpsven 295, 409.
- Pegel, gårdsfogde på Ekolsund 61.
- skräddare 236, 269.
- Wulf (Wolff) avlägger borgareed 245.
- Krabbe, se Erik.
- Kranck, se Johannes.
- Kristiern (Christian, Christer).
  - [I av Oldenburg] unionskonung 184.
  - Claesson [Horn] friherre till Åminne, köper hus i Uppsala 39, 48, 60; omnämnd i övrigt 263. Hans tjänare, se Petter Mess.
  - Gabriellsson [Oxenstierna] friherre till Mörby, riddare och riksråd 332.
  - Larsson till Hjorted 247.
  - stensnidare 404.
- Kristina (Kirstin).
  - piga, avl. 390.
  - Andersdotter, Knut Perssons hustru 459.
  - Eriksdotter, Erik Larssons hustru, avl. 365, 437. Hennes bröder, se Henrik Eriksson; Mats Eriksson.
  - Grels Anderssons änka 390.
  - Grelsdotter, Jakob Simonssons hustru 329.
  - Hansdotter 284 (Håkansdotter!), 354. Hennes son, se Anders Andersson; hennes styvfader, se Sigfrid Nilsson.
  - Hans Klauers hustru 445.
  - Hans murares änka 413.
  - Håkansdotter, se Kirstin Hansdotter.
  - Johansdotter, Joen Knutssons hustru 443. Hennes moder, se hustru Margareta.
  - Jöran Helsings änka 333, 391.
  - Knut Perssons hustru 228.
  - Matsdotter 44 f., 210. Hennes fader, se Mats Persson [Skulte].
  - Månsdotter, Venceslai Herolds änka 216.
  - Mårten Henrikssons hustru 77.
  - Olof Olsson Swinicks hustru 348, 379. Hennes morbröder, se Jöns Simonsson i Pälkäne; hennes syskonbarn, se Jakob Olsson.

- Kristina Olofsdotter, Henrik Tomassons hustru 417.
- — Olof Mårtenssons avl. hustru 378. Hennes söner i ett föreg. gifte, se Mårten Fransson; Per Fransson.
- Per Lyderssons änka 64.
- Sigfridsdotter, piga 239.
- Store Eskils hustru 234 (rubr.).
- se även Kalmar-Kirstine.
- Kristoffer (Chr., Cr-).
  - [av Bayern] unionskonung 184.
  - hertig av Mecklenburg 159.
  - Anders Lorichs' utskickade till Ryssland 93.
  - Andersson sämskmakare avlägger borgareed 298.
  - Bagge avlägger borgareed 324; äger huspart 445; mottagit tjuvgods 458. Hans fader, se Rasmus Bagge; hans moder, se Malin Matsdotter.
  - Berendtsson 385.
  - Garres l. Gerres i tjänst hos Anders Lorichs 332.
  - [Jonæ], herr, kyrkoherde i Nyköping (S:t Nikolai) 257.
  - Jöransson, hans hus pantsatt 372; d:o uppbjudes 381, 390, 395 f.; säljer d:o 396 f. Hans svärmoder, se Brita Gammalsdotter.
  - — se även Kaspar Jöransson.
  - Keisler avlägger borgareed 298.
  - Larsson till Bo i tjänst hos Gustaf Baner 131.
  - Lowenborg, pärlstickare, avlägger borgareed 298.
  - Matsson 405.
  - Persson på Norrmalm 450.
  - — tjuv 339.
  - sadelmakare 449.
  - Tönnesson, borgmästare i Uppsala 278.
  - Wibbeling l. Wibking 415, 430. Hans sväger, se Willam Meding.
- Krog, se Joakim.
- Krok, se Peter de Krok.
- Kronow, se Hans.
- Krumme, se Estrid Nilsdotter.
- Kruse (Cr-), se Sigvard.
- Krässe l. Krääss, se Hans.

Kröger, se Daniel; Gert.
Kurek (-ke), se Knut Jönsson.

Kyffwer, se Niklas.
Körning, se Erik Matsson.

L.

- Ladw, se Henrik Lade.
Lafrancus Homideus 241.
Lambrekt (-cht) Prövesting (Prouesten) från Westphalen, avl. 208.
— se även Henrik.
Lambroch, se Jost.
Lami l. Lambi, se Anders; Lukas.
Lang (-gh), se Anton; Jakob.
Lar, se Mattias v. Lhar.
Larentz, se Wolter Laurentz.
Lars (Lasse, Laurentz, Lorentz).
— Andersson 5. Hans hustru, se Anna; hans avl. svärfader, se Joen Joensson.
— — i tjänst hos fru Sigrd Sture 417.
— Bengtsson, malmfogde på Norrmalm 136 f., 207 f., 361.
— Birgesson, timmerman på Södermalm 34.
— Boch, sadelmakare från Danzig, avlägger borgareed 350.
— i Borby, herr, se Lars [Jonæ].
— Brun, skotsk köpman 358.
— Busse, borgare i Sthm, säljer fastighet 49, 129, 393 f.; bespråkar tomt 71; hans mellanhavande med Olof Holm 151, 159, 412 f. Hans dotter, se Elsa Larsdotter; hans måg, se Peter Grundell.
— Dalbo 448 ff. Hans hustru, se Margareta Olofsdotter.
— Engelbrektsson uppbjuder fastighet 372, 374; sålt d:o 387; vill rygga köpet 423. Hans broder, se Engelbrekt Engelbrektsson.
— Eriksson 49. Hans moder, se Agnes; hans morbroder, se Staffan Sasse.
— — borgmästare 1, 144, 166, 308, 402; förvärvar fastighet 4; ingår arvsförlikning 4; själv förlikningsman 22, 43 f., 454; avkunnar dom 104; sigillvittne 204; hans mellanhavande med Erik Matsson 173—183, 192; d:o med Sven Kristoffersson 221 f.; bisittare i nedre rätten 273, 278; närvarande vid borgareeds avläggande 362; godman vid fastighetsöverlåtelse 394. Hans hustru, se Margareta; hans dotter, se Anna Larsdotter.
Lars Eriksson (Erici) [Forssius], herr, hovpredikant, kyrkoherde i Storkyrkan 40, 344.
— — i Ytterby 80.
— Exner, Mr., läkare från Greifenberg 144 ff.
— Filtzer 331.
— Fruchtenicht 422.
— Gregersson, rådmän, avl. 32. Hans dotter, se Anna Larsdotter; hans måg se Nils Eriksson.
— — i Norrköping 30. Hans halvbroder, se Jakob Larsson skrivare.
— — stadens timmerman på Södermalm 70, 157, 164. Hans hustru, se Malin.
— guldsmed 345.
— hampspinnare 396.
— Hansson avlägger borgareed 297.
— — i Djurö 83 f.
— Henriksson [kansliförvant], bisittare i rätten 87.
— — stadsskrivare i Sthm 166, 308, 402; uppbjuder annans fastighet 357, 364, 366; godman vid förlikning 454.
— herr, finsk kaplan i Sthm 352.
— —, se även Lars [Jonæ] i Borby; Lars Eriksson [Forssius]; Lars Johannis [Lelius]; Lars Magni.
— Holgersson, räntmästare 77.
— Johannis Lelius, Mr., filosofie professor i Gråmunkekollegiet, uppbjuder tomt 231, 233 f., 239; hans korsvirkeshus uppjudes 234, 244; köper hus vid Jerntorpet 247 f.; d:o uppjudes 254; hans panthus i Helgalekamens gränd uppjudes 262; köper

- d:o 299 f.; part i tvist om ett hus i Vattubrinken 301; säljer fastighet 318 ff.; köper d:o 413, 455 f.; part i arvskifte 426 ff.; hans mellanhavande med Johan Carlier 428; d:o med Per Olsson 431 f.; bespråkar tomt 428; hans hus omnämnt 429, 439, 451. Hans avl. fader, se Jöns Andersson.
- Lars [Jonæ] i Borby, kyrkoherde i Frestad 334. Hans styvson, se Karl Andersson.
- Jönsson, M:r 28, 141.
- — karduanmakare, borgare i Sthm, hans hus uppbyggdes 150, 152, 156; (dens.?) köper fastighet 247 f.
- kapten, K. M:ts trotjänare 75.
- Koet l. Coet, salpetersjudare 278 f.
- köttmångare, borgare i Sthm, avl., 317. Hans änka, se Margit; hans broder, se Markus Jönsson; hans syster, se Ingrid Jönsdotter.
- [Magni], herr, kyrkoherde i Vallentuna 416, 428, 456.
- malmfogde, se Lasse Bengtsson.
- Matsson, snickare 373.
- Mårtensson, trädgårdsmästare 19.
- M:r, se Lars Johannis Lelius.
- Nilsson på Skomakaregatan 21.
- Olsson, avl. 257.
- — fogde i Säaksmäki härad 345.
- — proviantskrivare i Narva 108.
- organista (årgeleker), avl. 271.
- Persson avlägger borgareed 298; köper hus 343, 385 f.; kräver en bonde 417 f.
- — (Pärson) uppboordsman för skottet 21.
- — båtsman 316.
- — från Tavastland, tjuv 440.
- replslagare, avlägger borgareed 298.
- Svensson, knekt, Per Brahes tjänare 13, 15.
- timmerman på Södermalm, se Lars Gregersson.
- Tomasson, avl. 430.
- — ung dräng 387.
- trumslagare på Norrmalm 35. Hans hustru, se Barbro.
- underfogde vid Stockholms slott 326 f.
- Lastorp, se Wikman.
- Laurentz, se Wolter. Jfr Lars.
- Laxmand, se Mauritz Jöransson.
- Lehusen, se Elisabet Reinholdsdotter; Hans Leuhusen; Kasper Leuhusen; Mårten Leuhusen; Reinhold Leuhusen; Zacheus Leuhusen.
- Lelius, se Lars Johannis.
- Lepper, se Herman.
- Leschlusse, se Karl (Carolus) de Leschlusse.
- Leslie (-ly), se Anders.
- Lhar, se Mattias v. Lhar.
- Lille Hans 171.
- Lille Jost, skeppare 294.
- Lille Jöns, se Jöns Andersson.
- Lillie, se Sven Jönsson.
- Lilliehöök, se Ebba Månsdotter.
- Linck, se Frans.
- Lindthorst, se Ernst.
- Lisbet (Litzabett), se Elisabet.
- Ljuster, se Bertil Eriksson.
- Lo, se Mattias v. Lo.
- Lodwick, se Ludvig.
- Loffwensten, se Hans.
- Longhorst, se Herman.
- Lorentz, se Lars.
- Lorichs (Lorch), se Anders.
- Losenkamp, se Tomas.
- Louen, se Jakob v. Löwen.
- Lowenborg, se Kristoffer.
- Ludvig (-wich, Lodwick) Blancke 54 ff.
- Lukas Kope l. Kopf 330 ff., 365.
- Lami (-bi), borgare i Sthm, köpt hus i Narva 86; skall hava betalt efter värdering 253 f.; hans mellanhavande med Gilbert Sölf 325—328, 343; d:o med Rikard Wattersten 388; d:o med Erik Bengtsson 389; omtalad som avliden 438, 455. Hans änka, se Margareta.
- Matsson, tjuv 241.
- Mitswe, skräddare, avlägger borgareed 298.
- v. Qwickelberg (-ger), borgare i Sthm 172.
- Lundh, se Nils.
- Lunski 95 f.
- Luth, se Olof.

Lycke, hustru 333.	Lång, se Joakim (Jakob).
Lydke Henriksdotter, Bengt knivsmeds änka 398 f.	Långa Barbro 369.
Lyder Toman 268.	Lårman, se Jakob Lohrman.
Lyders, se Henrik.	Löwen, se Jakob v. Löwen.

M.

Machenär, se Albrekt.	Margareta, Erik Jönssons hustru 82 f.
Madelin, se Malin.	— Erik lanefiskares änka 220.
Magnus. Se även Måns.	— Eskil bondes hustru 187.
— Brahe (Brae), greve 181.	— Gisle Jakobssons hustru 374.
— se även Hans Magnus.	— Gustaf gårdskrivares hustru 187.
Make, se Henrik.	— Hansdotter, Markus Bengtssons avl. hustru 254 f. Hennes broder, se Mårten Hansson i Läpp.
Malin (-yn, Magdalena, Madelin).	— Hans guldsmeds änka vid Stor- torget, se Margareta Larsdotter.
— Erik bösseskytts hustru 220.	— [Hans] Wehusens änka 390.
— Eriksdotter, Store Simons hustru 251 f., 254.	— Hans Vellingks änka 38, 253, 428.
— Joen Örbos änka 219.	— Henrik bagares piga 169.
— Jönsdotter 126.	— Henriksdotter, tjuvkona 167. Hen- nes man, se Pål Nilsson.
— Klemet Staffanssons hustru 31.	— Håkan köttmångares änka, avl. 50.
— Larsdotter, löskona 361.	— Jakob skräddares hustru 240 f., 463.
— Lasse Birgessons hustru 34.	— Jakob spilares hustru, avl. 195.
— Lasse Gregerssons hustru 70, 157.	— Joen Joenssons änka, se Margareta Månsdotter.
— [Markusdotter] 152.	— Klaus Filipssons hustru 368.
— Matsdotter, Erik Månssons änka 445 f. Hennes förre man, se Rasmus Bagge; hennes son, se Kristoffer Bagge.	— Klemetsdotter 194. Hennes man, se Sven Staffansson.
— Månsdotter, Erik Erikssons i Björkö hustru 445. Hennes avl. broder, se Erik Månsson; hennes syster, se Valborg Månsdotter.	— Larsdotter, Hans [Olsson] guld- smeds änka, omgift med Anders guldsmed 42 f., 433.
— Måns Svenssons hustru 171.	— Lasse Erikssons hustru 4.
— Olof Olssons i Bagare hustru 83.	— Lasse köttmångares änka 317 f.
— Olsdotter, Gynte Olssons hustru 258 ff. Hennes man i ett föreg. gifte, se Anders Hansson.	— Lasse Lamis änka 438.
Margareta (-grete, Mariet, -dt, Margit).	— läremoder, tysk hustru 390 ff.
— hustru 443.	— Mats Andersson drabants hustru på Södermalm 42.
— hustru västantill 36.	— Mats Perssons [Skulte] änka, över- fallen 42; hennes mellanhavande med herr Erik Laurentii 43 f.; bestulen 210 f.; köper del i hus 213 f.; hennes humleköp 263; hyrt gatubod 336; hennes korsvirkesbod 226.
— Anders guldsmeds hustru och änka efter Hans Olsson, se Margareta Larsdotter.	— Mats snickares hustru 374.
— Anders skaffares änka 350, 367.	
— Anna Larsdotters tjänstepiga 177.	
— Bertilsdotter, herr Eriks i Enköping änka 218. Hennes syster, se Karin Bertilsdotter.	

- Margareta Månsdotter, bosatt i Reval 342, 359.
- — Joen Joenssons änka 5, 338.
- N:dotter 435.
- Nils skrivares på Vaxholm hustru 449.
- Olofsdotter, Lasse Dalbos hustru 448 f. Hennes avl. fader, se Olof Andersson.
- Olof Svenssons hustru 160 f.
- Persdotter, Mats Knutsson grytgjutares hustru 414.
- rededeja i hospitalet på Södermalm 392.
- Töresdotter, piga i tjänst hos Hans Vogt 37.
- Wehusens, se Margareta Hans Wehus' änka.
- Wolmar Wikmans änka ingår förlikning med sin mans släktingar 22 f.; hennes mellanhavande med Erik Bertilsson 28; d:o med Peder Jönsson 38, 46 ff., 59 f.; d:o med hustru Johanna i Åbo 364 f.; d:o med Witting Månsson 382; vittnar i målet mellan Lars Eriksson och Erik Matsson 175, 180, 182, 193 f.; d:o i hustru Margareta läromoderns sak 390—393; tager arv 441 f. Hennes moder, se Anna Henriksdotter; hennes halvbroder, se Erik Jönsson.
- väverska, hustru 289 f.
- Maria Antoniidotter, Peter Giliussons hustru 455.
- [Woltersdotter], Simon Kerckhoffs hustru 312. Hennes fader, se Wolter Laurentz.
- Mariet, se Margareta.
- Marina [Hansdotter] Henrik Skutes änka 462 f.
- Markus Bengtsson, borgare i Sthm, fd. rådman, uppsäger sitt burskap 27; uppbjuder sin tomt 201, 204, 208; säljer d:o 291; utreder arv 254 f.; bortskänkt andel i hus 375; omtalad som avl. 427. Hans avl. hustru, se Margit Hansdotter; hans systerson, se Simon Tomasson.
- Eriksson 190. Hans avl. halvbroder, se Eskil Mikelsson.
- Markus Hesse, borgmästare i Köpenhamn 72, 137.
- Japsson, tunnbindare, vinner burskap 161.
- Jönsson i Sandbol 317. Hans broder, se Lasse köttmångare; hans syster, se Ingrid Jönsdotter.
- Jöransson, borgare i Sthm, avl. 3, 19, 49 f., 158.
- köttmångare 62.
- Matsson, skeppsbyggare, avl. 9, 28.
- Nilsson, bösseskytt på Södermalm 35.
- Näring, skeppare från Danzig 322 (Mauritz!), 341.
- Marta, se Märta.
- Martinus, se Märten.
- Mats (-ttz). Se även Mattias.
- Andersson, drabant 42; bisittare i rätten 87, 101, 105. Hans hustru, se Margareta.
- — i Kåkrinken 292, 296.
- — myntskrivare, bisittare i rätten 173, 191; säljer fastighet 363; god man vid arvskifte 442.
- — [obestämt vem] 274.
- Bengtsson avlägger borgareed 298; inlöst hus 282; sålt d:o 407 f.; går i borgen 396; krävd 408; skall höras 452.
- — köksmästare 424.
- Biur (l. Brun), herr Sten Baners fogde 334 f.
- Eriksson avlägger borgareed 297.
- — 437. Hans hustru, se Elin Tomasdotter; hans avl. syster, se Kirstin Eriksdotter.
- — 5, 204, 214. Hans avl. svärfader, se Joen Joensson; hans hustrus syster, se Anna, Lars Anderssons hustru.
- — i Djurö 84.
- finsk dräng 21.
- Gätzsven, tornväktare, avlägger borgareed 366.
- Hansson i Litslena 382. Hans broder, se Jakob Hansson i Orsta; hans syster, se Lisbeta Hansdotter.
- Jakobsson, rådman och kämnär, förmedlar hembud 288 f.; förmyndare

- 333; väcker åtal rörande ett jernparti 435; skall delgiva part rättens beslut 463.
- Mats Jakobsson, älderman för hampspinnarne 396.
- — gårdsknekt 442.
- Jönsson 417.
- — i Sigtuna 340. Hans hustru, se Valborg.
- Knutsson, dräng i Sorunda prästgård 282.
- — grytgjutare 414. Hans hustru, se Margit Persdotter.
- Kristoffersson (Chr.) vid ladugården 168.
- Larsson [Kaffe] bisittare i rätten 6, 13.
- — borgare i Sthm 456.
- — hingstridare 10.
- — knekt 339.
- — köpsven 161.
- — på Södermalm 447. Hans hustru, se Anna.
- Markusson, dräng i Sorunda prästgård 282.
- Mikelsson Hirff, borgare på Norrmalm 226 f.
- mjölnare 447 f.
- murare avlägger borgareed 298.
- Månsson, borgare i Sthm 387, 430.
- — skeppare i Trosa åminne 315.
- — stadens timmerman 10, 340; hans(?) hus omnämnt 385.
- Mårtensson (i valvet), hans tomt uppjudes 77, 126; d:o säljes 129; bespråkar malmgård 131.
- — [obestämt vem] 338, 439.
- Nilsson 20. Hans svärfader, se Per Helsing.
- — i Bagare 81 f.
- — borgare i Nyköping 380.
- — handlingsskrivare 121, 124.
- — hingstridare 207, 256, 260 f. Hans hustru, se Anna Torbjörnsdotter.
- — kammarskrivare 64 f.
- — redesven på Åkerö 40, 163.
- — [obestämt vem] 254.
- Olsson 396.
- Mats Olsson, murare 221, 311. Hans hustru, se Ursula Mikelsdotter.
- Persson, avl. 454 f. Hans svärfader, se Ambrosius Bertilsson.
- — borgare i Sthm 334, 341.
- — i Borgå 413.
- — i Brevik 142.
- — kansliskrivare 308 f. Hans hustru, se Agneta Mårtensdotter.
- — i Lemo 366.
- — skeppare från Danzig 83, 131.
- — [Skulte], fd. borgmästare, avl. 43 ff., 210, 213, 226, 263, 336; hans barn skola få tomtbrev 418. Hans hustru, se Margareta; hans döttrar, se Kirstin och Vendla Matsdöttrar.
- Pávelsson 369.
- Rook, skräddare 273, 408, 427.
- segelsömmare 31.
- Sigfridsson, underlagman i Västerbotten 459.
- skräddare, se Mats Rook.
- smed 307.
- snickare 374. Hans hustru, se Margareta.
- stadstimmerman, se Mats Månsson.
- Svensson, avl. 355. Hans bröder, se Erik och Knut Svenssöner.
- Tomasson, fd. myntskrivare 116, 389.
- tranbrännare 33 f., 70, 157, 164. Hans änka, se Valborg.
- Törne, bisittare i rätten 101, 105; hans ankomst skall inväntas 243.
- Mattias Emser (Emersen) 69, 71.
- Franck avlägger borgareed 424.
- Huntenbergh 418, 421 f.
- v. Lhar (Lar), borgare i Sthm, vinskänk, förmedlar rykte 38, 290; mandatorial utfärdat för honom 73 f.; hans mellanhavande med hustru Margareta väverska 289; köper hus 290 f.; avlägger borgareed 297; omtalad som avliden 407, 452; hans utestående fordran 412. Hans änka, se Susanna.
- v. Lo, borgare i Rostock 134 f.
- Mårtensson 134.
- Otte 266.
- Sarenstorp, borgare i Lybeck 374 f.

- Mattias skräddare 5, 31 (snidare!).
 — Stren avlägger borgareed 297.
- Mauritz Jöransson [Svan l. Laxmand] till Djula, bisittare i rätten 6, 13, 17.
 — Näring, skeppare från Danzig 322. Jfr Markus Näring.
 — Ribbing [kammarjunkare] bisittare i rätten 101, 105.
 — [Sture], greve 204, 339.
- Meding, se Willam.
- Melberg, se Pável.
- Melker (-cher, -chier).
 — Beck 376.
 — v. Hilste, borgare i Danzig, hans mellanhavande med Melker Volger 5, 62, 79, 136, 138, 324, 341, 350, 360 (Michel!), 362 f. (avl.), 384 f.
 — Jönsson, bisittare i rätten 87; borgensman 306. Hans son, se Erik Melkersson.
 — Wales 236.
 — Volger (Fol-, Ful-), borgare i Sthm, hans mellanhavande med Melker v. Hilste och dennes fullmäktige Hans Röper 5, 27, 62, 79, 136, 138, 141, 324, 341, 350, 362 f., 369, 383 ff.; d:o med Hans Klauer 404 f., 412; får fastebrev 6; fullmäktig vid arvskifte 44; bisittare i rätten 87; hans handskrift förfalskad 122, 125; hembjudes fastighet 372; hans hus omnämnt 393.
 — — d. y. [den föreg:s son] 62, 136.
- Mess, se Peter.
- Meyer, se David de Meyer; Hans.
- Mikel (-chel, -chell).
 — bårdskärare[mästersven] 103, 392.
 — Eriksson, borgmästare [i Uppsala] 46.
 — Henriksson, borgare i Sthm 272, 333, 351.
 — — 45. Hans avl. fader, se Henrik Ernsting.
 — Hillebrand (-brändh) 295.
 — v. Hilsten, se Melker v. Hilste.
 — [Hohenawer] isensnidare [gravör] 288, 372, 391. Hans hustru, se Anna.
 — Jöransson i Ayola by 387.
 — Kristersson (Chr-), Henrik Inses ombud 235—238, 267 f., 271, 284, 287.
- Mikel krukmakare avlägger borgareed 297.
 — Matsson i Råas by 387.
 — Olsson, rådman, uppjuder fastigheter 1, 41, 49, 63, 71 f., 76 f., 81, 126, 204, 209, 239, 264, 273 f., 319, 325, 333, 345 ff., 352, 357, 364, 381, 390, 395 f., 402, 409, 429, 439, 447; förlikningsman 28, 164; godman vid arvskifte 65, 126, 252, 256, 349, 354, 383, 403, 437, 457; d:o vid fastighetsöverlåtelse 80 f., 291, 394, 396 f., 448; bisittare i nedre rätten 73 f.; hans mellanhavande med Gustaf Baner 131; fullmakt för honom 147; skiljedomare 187; förmedlar hembud 195; skottherre 202; avger vittnesmål 288; lämnar upplysningar inför rätta 328.
 — —, unge, avlägger borgareed 298.
 — — [obestämt vem] 345.
 — Persson Portnagel, borgare i Sthm 360, 373.
 — Skult, stakmakare 227. Hans hustru, se Karin Tomasdotter; hans systrar, se Gertrud och Prisca Skult.
 — Smuck avlägger borgareed 396.
 — Wulffwers avlägger borgareed 297.
- Mildt, se Benedictus Milde.
- Mitswe, se Lukas.
- Mulchow (-schouger, Moldtschawer), se Bertil.
- Musche, se Gilius.
- Måns (Mons). Se även Magnus.
 — [Birgeri], herr, kyrkoherde i Kalmar 408.
 — Eriksson [Ulfsparre] till Broxvik 442.
 — Heliesson 373.
 — Henriksson, bösseskytt 457.
 — herr, se Måns [Birgeri].
 — Jönsson, avl. 248 f.
 — — från Letala, tjuv 282.
 — — i Öregrund 50. Hans son, se Jöns Månsson.
 — Knutsson, borgare i Sthm 402 f. Hans hustru, se Anna Olsdotter.
 — Markusson avlägger borgareed 297.
 — i Nenninge (Nenninge-Måns) 81. Hans broder, se Hans Nilsson i Bagare.

- Måns Nilsson avlägger borgareed 297.
 — Persson, stockeknekt 27, 154.
 — pungmakare 449.
 — Pävälsson, avl. 457.
 — Sigfridsson, borgare i Sthm 195, 390.
 — — Werre 290, 315.
 — Svensson, fogde i tjänst hos Claes Slatte 73.
 — — 170. Hans hustru, se Malin.
- Månstierna, se Tönnes Jöransson.
- Mårten (Morthenn, Martinus).
 — Andersson avlägger borgareed 297; uppjuder pant 325, 333; skottherre 423. Hans fader, se Anders Olsson.
 — — i Mörby, bonde 230.
 — bagare tvistar om arv 3; uppsäger sitt burskap 27; hans mellanhavande med Måns Sigfridsson Werre 290, 315.
 — Bengtsson, borgmästare i Åbo 71.
 — Berendz avlägger borgareed 297.
 — Fransson 378. Hans avl. moder, se Kirstin Olsdotter; hans broder, se Per Fransson.
 — Grelsson, skeppsskrivare 269.
 — Hansson i Läpp 254 f. Hans avl. syster, se Margit Hansdotter.
 — — smed 382, 442.
 — Henriksson, borgare i Sthm, hans hus omnämnt 50; uppjuder pant 323 ff.; utreder arv 353 f.; köper fastighet 457 (där kallad även Mårten Jönsson!), 458. Hans brorson, se Anders Andersson.
 — — båtsman 9.
 — — i Wehmais 442.
 — — [obestämt vem] 77. Hans hustru se Kirstin.
 — herr, gamle, 385.
 — — kaplan, hans hus omnämnt 244, 343; hans äktenskapstvist 349, 351 f., 355 f.; omnämnd i övrigt 124. Hans hustru, se Anna; hans antecessor matrimonii, se Didrik vantmakare.
 — Hirsfeldt (Hirtz-, Hirße-), k. sekreterare 387, 430.
 — Holtzbrok avlägger borgareed 297.
 — Jakobsson, köttmångare 256.
 — — i Åbo, avl. 364.
 — Jönsson, se Mårten Henriksson.
- Mårten Klinck, ålägges betalning 261, 314; anklagad och dömd för skällsord 280 f.; förlikningsman 350; går i borgen 395, 412. Hans broder, se Tomas Klinck.
 — krukmakare 214.
 — lapp 463.
 — Larsson, knekthövitsman, bisittare i rätten 87, 173, 191; avger vittnesmål 98; hans fänika 339.
 — Leuhusen (Leh-) 405, 414. Hans broder, se Kasper Leuhusen.
 — Matsson, svärdfejare, avl. 286. Hans broder, se Tomas Matsson.
 — Olai Helsing, M:r, k. sekreterare, avl. 8 ff. Hans hustru, se Anna Blasidotter.
 — Olsson, rådman och kämnär 1, 144; uppjuder fastigheter 3, 7, 19, 133, 150, 231, 244, 254, 262, 264, 334, 340, 428 f.; uppördsman för skottet 21; godman vid fastighetsöverlåtelse 44, 213, 284, 308 f.; d:o vid arvskitte 126, 207, 256, 260, 272, 354, 442, 446; bisittare i nedre rätten 73 f., 104, 273; deltagar i förhör 83; d:o i rannsaking 127 f.; hans tomt 204, 316; bespråkar fastighet 209; avger vittnesmål 288; förmedlar hembud 288 f.
 — — skeppare 208. Hans hustru, se Gertrud.
 — Persson, avl. 160 f. Hans avl. fader, se Per [Clemetsson] i porten.
 — — avlägger borgareed 297.
 — — tjuv, avl. 458. Hans hustru, se Kalmar-Kirstine.
 — Pävälsson, skaffare, avl. (dräpt) 158. Hans hustru, se Karin.
 — i Rinkeby 389.
 — Rodleff avlägger borgareed 297.
 — Rådsack, borgare i Sthm 360, 409 f., 417.
 — smed, se Mårten Hansson.
 — Svensson, dräng i tjänst hos Olof vägare 244.
 — Tidekesson, vårdskrivare, avl. 204, 209, 239, 257. Hans änka, se Brita; hans söner, se Olof Mårtensson och herr Tideke Martini.

- Mårten Trutz (-e, -ig), »som var en främmande» 334, 341, 362.
 — Ulfsson i Vadstena 380. Hans bröder, se Hans Ulfsson; Nils Ulfsson.
 Märta (-reta) Andersdotter från Nyköping 35 f., 73. Hennes fader, se Anders Persson, borgmästare.
 Märta, Joen Erikssons hustru 449.
 Möller, se Dittmar.
 — jfr Yrkesregistret: Mjöltnare.
 Mörbo, se Per.

N.

- Natt och dag, se Alfrid Månsdotter.
 Neaf (Näff), se Jakob.
 Nenninge-Måns, se Måns i Nenninge.
 Niklas (-claus, Nicolas, -laus).
 — Henriksson avlägger borgareed 297.
 — de Jachemin, faktor från Paris 171 f.
 — Kjöfwer [Keyffer], markgrevnans [Cecilia] tjänare 41 f.
 — pärlstickare, gamle 193.
 — — unge 193.
 Nils. Jfr Niklas.
 — ung karl 38.
 — borgare i Kalmar 168.
 — Andersson 299.
 — — i Peresby 352.
 — — på Södermalm 239.
 — — se även Nils Eriksson i Svidala.
 — [Balck], herr, kyrkoherde i Blackstad 273, 368 f. Hans fader, se Henrik Balck.
 — Blasiusson 7. Hans avl. fader, se Blasius Olsson.
 — Dalbo, avl. 65. Hans hustru, se Karin Eriksson; hans dotter, se Ursula Nilsdotter.
 — Eriksson, djäkne 416.
 — — dräng 169.
 — — i tjänst hos herr Henrik Claesson 455.
 — — rådmän, förlikningsmän 28, 429; begär fastebrev 32; godman vid arvskitte 260, 317 f., 353 f., 442; skall delgiva part rättens beslut 261; bisittare i nedre rätten 273; fullmäktig vid fastighetsöverlåtelse 284; hans mellanhavande med Jost Lambroch 291; uppbjuder fastighet 319, 325, 333; köper tomt 432; begär inskrivning i tänkeboken 454. Hans svärfader i första giftet, se Lars Gregersson; hans brorson, se Anders Andersson.
 Nils Eriksson i Svidala, finsk bonde 328 f., 436 (även kallad Andersson!). Hans halvbroder, se Eskil Mikelsson.
 — Eskilsson, skinnare, avlägger borgareed 297.
 — Gregersson, avl. 63, 71 f., 308 f., 352, 390. Hans änka, se Karin; hans måg, se Anders Andersson i Hindraböle; hans brorsöner, se Grels Andersson och Tomas Andersson i Skuru.
 — Gudmundsson, skrivare 109, 114.
 — guldsmed, hakeskytt under gårdsfänikan 51—54, 135.
 — Gyllenstierna, se Nils Jöransson.
 — Halvardsson i Enköping 423.
 — Hansson, kyrktjuv 104.
 — — ryttare 2.
 — — unge 37.
 — — Brask till Helgö, sekreterare, ståtållare (slottsloven) på Stockholms slott 1, 144, 166, 308, 402; bisittare i rätten 6, 13, 17, 20, 26 ff., 30, 34 ff., 41, 48, 51, 59, 63—72, 100, 128, 137 f., 140, 142, 147, 150, 152, 156, 166 f., 170, 173, 183, 189, 191, 194, 212, 216, 221, 226, 228, 230, 241 f., 245, 247, 250, 254, 257, 261, 264, 267, 274, 279, 281, 283, 286 ff., 290, 292, 294, 296 f., 306, 309, 319, 325, 329, 333 f., 336, 338, 340, 343, 345, 347 f., 350, 352, 354, 360, 362, 366, 368, 373 f., 376, 378 f., 381 f., 393, 401, 407, 409 f., 413, 416, 421, 429 f., 433, 436, 441 f., 447 f., 450, 452 f.; anklagar våldsverkare 9 f.; besprä-

- kar tomt på K. M:ts vägnar 41, 69; underhandlar med borgerskapet 71, 150; uppträder i rättegången mot Anders Lorichs 96; i d:o mellan Anders Larsson och Willam de Wijk 105, 108; deltagit i förhör 99, 100; framställer frågor i rätten 103; beordrar uppsättandet av brev 135, 146; utfärdar skräfbrev 153; sigillvittne 204, 266; förmyndare 301, 304; ger tillstånd till inskrivning i tänkeboken 311; byter tomt med staden 401; hans hus omnämmt 393; han själv omnämnd i övrigt 30, 32, 52, 110, 114, 117 f. Hans dräng, se Bengt.
- Nils Hermansson 229.
- herr, kyrkoherde i Bro sn 397.
- —, se även Nils Balck.
- Holst i tjänst hos Erik Jönsson och Magnus Brahe 181, 193.
- Hööss i tjänst hos hertiginnan Sofia 335.
- Joansson, tjuv 362.
- [Jöransson] Gyllenstierna, friherre till Fågelvik och Lundholmen, riddare, riksråd och rikskansler, lagman i Tiohärad och ståthållare över Småland, bisittare i rätten 17; utfärdar dombrev 196.
- Kock 187.
- Larsson 278, 430.
- — tullnär, hans malmgård 41; infordrar sedlar på järn 63; avgiver vittnesmål *ib.*, 124; beivrar tullsvek 69, 137 f.; bisittare i rätten 101, 105; hans mellanhavande med Olof Larsson Ålänning 160; d:o med Anders Larsson 223 ff.; godman vid arvskitte 431; hans(?) hus omnämmt 254.
- Nils Larsson Biugg, fogde i Långhundra hd 273 f.
- Lundh 164.
- märkekrämare 167. Hans hustru, se Anna.
- Olsson avlägger borgareed 298.
- Persson 371. Hans styvfader, se Jöran Bancke.
- — «en liten dräng från Strängnäs», tjuv 444.
- — borgare i Tälje 416, 444.
- Påvelsson, kyrkoherde i Repplinge 64.
- Rask (-sch) [k. sekreterare] 95; bisittare i rätten 101, 105.
- skeppare 447 f.
- skrivare 150.
- — på Vaxholm 449. Hans hustru, se Margareta.
- Svensson 352, 364.
- Tomasson i Kurillula 227.
- Torkilsson (Tör-), avl. 288 f. Hans änka, se Karin.
- Tydikesson från Ångermanland 324.
- Ulfsson, borgare i Sthm 300, 304, 344. Hans bröder, se Hans Ulfsson; Mårten Ulfsson.
- — [Svan], rådman, stadens ombud hos konungen 58.
- Northusen, se Herman.
- Nowradt l. Nogoradh, se Hans.
- Nunhart, se Sigismund.
- Näff, se Jakob Neaf.
- Näring, se Markus (Mauritz).
- Nötting, se Gert.

O.

- Offanatus, rysk bajor 461 f.
- Olof (-ef, -uf, -uff).
- Andersson, avl. 448 f. Hans dotter, se Margareta Lasse Dalbos hustru.
- — i Girestad 434.
- — från Nykelsboda, dragare 2.
- — Klub, borgare i Sthm, avl. 180, 162.
- Olof Björnsson (Bior-) avlägger borgareed 298.
- bösseskytt 207.
- dragare 157, 160.
- Engelbrektsson 133.
- Eriksson, avl. 259.
- — i Kulla 423.
- — i Rickeby 195.

- Olof Ersson 101.
 — Esbjörnsson, fogde i Tjust 330.
 — Fax 230.
 — Gammal, se Olof Hansson.
 — Gregersson (Grels-), borgmästare 1, 144, 166, 308, 402; närvarande i rätten 3, 17, 191, 221; förlikningsman 43 f., 454; sigillvittne 204; hans mellanhavande med Anders Sigfridsson 267; förmyndare 301, 304; köper fastighet 318 f.; sålt skeppspart 405, 414; betalat köpeskilling 407; hans hus omnämnt 7; själv omnämnd i övrigt 126.
 — Gröm, rådman i Sthm, avl. 300, noten. Hans dotter, se Valborg.
 — Gudmundsson, knekthövitsman 423.
 — Hansson, brevdragare 81 ff., 128.
 — [—] Gammal, bisittare i rätten 51; hans hus uppjudes 357, 364, 366. Hans tjänare, se Hans Nilsson.
 — — [Törne] 260 noten.
 — Helsing, fogde (befallningsman) i Västerbotten 459.
 — Henningsson (l. Hemingsson) avlägger borgareed 213; upprättar inbördes testamente 337; förmyndare 288, 425; köper tomt 292. Hans hustru, se Agneta Matsdotter.
 — Henriksson i tjänst hos fru Beata [Karlsdotter (Gera)] 241 f.
 — — höskrivare 340.
 — Holm, fd. rådman, bespråkar tomt 71, 129; hans mellanhavande med tullen 137 f.; d:o med Lasse Buss 151, 159, 412 f.; deponerar penningar i rätten 157; hans skuldsedel 295; innehaft pant 385; fullmäktig 413; hans hus omnämnt 239; själv omnämnd i övrigt 178, 182.
 — Jakobsson i Viborg, avl. 365.
 — Jönsson, borgare i Sthm 80 f.
 — — gårdsknekt 207.
 — — i Lilla Täby 423.
 — — i Våthövdä 352.
 — Klub, se Olof Andersson.
 — Klubbe, dråpare 436.
 — Knutsson, avl. 116, 348 f., 387. Hans änka, se Anna; hans broder, se Erik Knutsson.
- Olof Larsson, avl. 204, 316 f. Hans änka, se Ingrid; hans son, se Gottskalk Olsson.
 — — köksmästare hos prinsessan Elisabeth, avl. 142.
 — — lille 116.
 — — sekreterare, avl. 19, 133.
 — — tullnär i Narva 33.
 — — Åläanning, närvarande vid förlikning 22; hans mellanhavande med hustru Mariet Olof Svenssons 160 f.; innehar huspant 421; godman vid arvskifte 442.
 — — borgare i Älvsborg 241, 323. Hans broder, se Anders Larsson.
 — — [obestämt vem] 211.
 — Luth, Mr 249.
 — Matsson 281 f.
 — Mikelsson, fogde på Södermalm 392.
 — murare avlägger borgareed 298.
 — Mårtensson 257 f. Hans avl. fader, se Mårten Tidekesson; hans broder, se herr Tideke Martini.
 — — fd. vägare, ålägges betalning 348; utreder arv 398; onämnd i övrigt 244. Hans avl. hustru, se Kirstin Olsdotter; hans dotter, se Ingeborg Olsdotter; hans dräng, se Mårten Svensson.
 — Nicolai, »en ung präst» 460.
 — Nilsson, smed, dräpt 9.
 — — ung dräng 423.
 — Olai, herr, »en ung präst» 391.
 — Olsson, avl. 359.
 — — vittnar inför rätta 2.
 — — hans hustrus arv 342, 357.
 — — i Bagare 83. Hans hustru, se Malin.
 — — i Göksten 415.
 — — Swinick l. Swinning 188 f., 379. Hans hustru, se Kirstin.
 — Persson 175.
 — — köttmångare, avlägger borgareed 34.
 — — i Lundby 67.
 — Petri, fd. kyrkoherde i Linköping 413. Hans hustru, se Karin Bertilsdotter.
 — [—], fd. kyrkoherde 170 f., 303.
 — Pävellsson i Arboga 325, 333, 340.

- Olof Rasmusson avlägger borgareed 298.
 — Simonsson i Nygränden 231, 233 f.
 — — skeppare 167 f., 189, 279.
 — skräddare 193.
 — smed, borgmästare i Nyköping 236.
 — Stake, kammarjunkare, uppbjuder annans fastighet 3; testamentsvittne 246; bisittare i rätten 6, 13.
 — Svensson 160 f. Hans hustru, se Margareta.
 — Sverkelsson Elffkarl, k. sekreterare, bisittare i rätten 87, 101, 105, 110; köper hus 397—400; undertecknar k. brev ex mandato Reg. Maj:tis 419; godman vid arvskifte 431; omnämnd i övrigt 117 f., 319, 325, 333.
 Olof Tumlare 147, 254.
 — Were, fd. hingstridare, tjuv 149.
 — vägare, se Olof Mårtensson.
 — Värme, skeppare 451.
 — se även Språks Olof.
 Otte Richartz (Rykertz), skomakare, avlägger borgareed 297; ombud för Pável Sasse 369.
 — se även Mattias.
 Oxenstierna, se Bengt Gabrielson; Gabriel Christiernsson; Krister Gabrielson.

P.

- Palmbom, se Ambrosius.
 Pegel, se Kort.
 Per (Peder, Peer, Peter, Petrus, Pelle) 134.
 — dråpare 436.
 — Andersson, avl., hans badstugutomt bespråkas 41, 71; hans hus vid Söderport omnämnd 151; hans arvingar vilja sälja tomt 159; d:o säljes 194 f.; omnämnd i övrigt 69 f., 129, 231. Hans hustru, se Karin; hans son, se Axel Pedersson.
 — — 358, 406. Hans hustru, se Valborg.
 — — drabant 251 f.
 — — kammarskrivare 106, 124.
 — — rådman i Kolding 185.
 — — i Mörby, bonde 230.
 — — skeppare, gamle 360.
 — — [obestämt vem] 427.
 — Arvidi, herr [poenentiarius i Sthm] 246.
 — Bengtsson, skeppare 84.
 — v. Biur (Buren) 314 f., 421, 438.
 — Borkartt avlägger borgareed 297.
 — [Brahe] greve till Visingsborg, friherre till Rydboholm, riksråd och riksdrots, ståthållare på Stockholms slott 166; hans mellanhavande med Erik Krabbe 10 ff., 17 f.; hans brev till sin fogde 15 f.; närvarande i rätten 172; utfärdad dombrev 196, 303; k. brev ställt till honom 209; hans hus omn. 251; omnämnd i övrigt 221. Hans avl. grevinna, se Beata Gustafsdotter [Stenbock]; hans fogdar, se Håkan Bengtsson, Joen Joensson och Per Joensson; hans tjänare, se Lars knekt.
 Per bårdskärare (M:r Peter) 103, 164, 391 f. Hans hustru, se Karin; hans mästervsen, se Mikel.
 — bältare 351.
 — Dälman (Dal-) 139 f.
 — Erici 299 ff. Hans moder, se Valborg [Olsdotter (Gröm)]; hans styvfader, se Rasmus Nicolai.
 — Eriksson, fd. fogdetjänare 149.
 — — kansliskrivare 448.
 — — stadsskrivare 1, 144; förlikningsman 22; deltagar i förhör 83; avger vittnesmål 161; hans(?) hus omn. 427.
 — — från Börstil, dräng hos Olof Petri 170 f.
 — — borgare i Nylödöse 236.
 — — i Olunda, bonde 230.
 — — i Sickla, hans korsvirkeshus uppbjudes 26, 41, 64; d:o säljes 80 f.
 — — [obestämt vem] 51, 427.
 — Fransson 378. Hans avl. moder, se Kirstin Olsdotter; hans broder, se Mårten Fransson.

- Per Giliusson 455. Hans hustru, se Maria Antoniidotter.
- Grelsson 382, 430.
- Groot (-tt), båtsman i K. M:ts tjänst 42, 68.
- Grundell 393 f. Hans hustru, se Elsa Larsdotter; hans svärfader, se Lasse Buss.
- de Haas, salpetersjuderiföreståndare i Finland 243.
- Hansson i tjänst hos Didrik Bökman 208.
- Helsing 20, 40 f. Hans hustru, se Karin; hans mäg, se Mats Nilsson.
- Henriksson, borgare i Arboga 228, 231, 432.
- herr, se Per [Petri]; Per Tomæ.
- Hilling, avl., se Per Killing.
- Håkansson, avl. 431. Hans änka, se Brita; hans mäg, se Didrik Bökman.
- — kamrerare, fullmäktig vid fastighetsförsäljning 7 f.; bisittare i rätten 87, 221; omnämnd i övrigt 117 f.
- Jakobsson avlägger borgareed 297.
- Joensson [rysstolk?], bisittare i rätten 6, 13.
- — [Per Brahes fogde på Sundholmens gård?] 13.
- — på Södermalm 342. Hans hustru, se Brita.
- — vid Jerntorget 51.
- — rådman, förlikningsman 26; fråntagit änka hennes gårdsbrev 38 f.; hans malmgård 41; hans mellanhavande med Wolmar Wikman och dennes änka 46 ff., 60; d:o med Sigfrid Jakobsson och Hans Hille 131; uppbjuder fastighet 48, 63, 231, 244, 247, 262, 273, 310, 333 f., 340, 347, 352, 357; säljer och återköper fastighet 64, 233, 457; avger vittnesmål 64; går i borgen för ett lån av staden 70; skall delgiva part rättens beslut 195; hans skuldebrev 203 f.; värderingsman 238; borgensman 303; godman vid fastighetsöverlåtelse 338, 403; d:o vid arvskifte 446; bestulen 463. Hans son, se Jöns Persson.
- — [obestämt vem] 211, 364.
- Per Killing, avl. 133 (Hilling!), 150. Hans änka, se Karin.
- Klemetsson (Cl-) 37.
- [—] i porten, avl. 85, 160 f., 421. Hans son, se Märten Persson.
- Knutsson i Möckelö 49 f.
- de Krok (-ck), M:r, guldsmed 47, 203.
- Larsson, borgare i Sthm 316 f.
- — i Söderköping 277.
- Lydersson, avl. 64. Hans änka, se Kristina.
- Matsson, avl. 188, 276, 288, 427.
- — rådman, förlikningsman 26; fullmäktig vid fastighetsöverlåtelse 49 f.; uppbjuder hus 150, 152, 156; avger vittnesmål 385.
- Matsson i Ingarskila 127.
- — i Simtuna 423.
- Mess i tjänst hos herr Christer Claesson [Horn] 263 f.
- Michaelis, M:r, avl. 303.
- Mikelsson 246.
- Månsson, knekt i hertig Carls tjänst 43.
- — Grott i Örebro 434.
- Mörbo i Kalmar 252.
- Nilsson, skeppare, dräpt 27, 154.
- [Olai], herr, kyrkoherde i [Näs och] Järna 326 f.
- Olsson 358. Hans hustru, se Gertrud.
- — borgare i Sthm, avlägger borgareed 297; hans mellanhavande med Wartenberg Pryss 294; d:o med Melker Jönsson 306; begått överväld 336.
- — på Köpmangatan, borgare i Sthm 131, 133, 264. Hans hustru, se Karin Mänsdotter.
- — snickare, borgare i Sthm 357, 457.
- — i Bärby 447.
- — landsknekt 80, 263.
- — i Näs 162.
- — [Torfast] avl. 30, 246, 319, 325. Hans änka, se Anna.
- — [örnfoot] till Hälletorp, välb. man, fogde på Stegeborg 237, 268.
- — [obestämt vem] 339, 428 ff.
- Persson 195.

- Per [Petri], kyrkoherde i Husby-Rekarne 23 f.
- — skolmästare i Uppsala 454.
  - i porten, se Per Klemetsson.
  - Preter (även kallad Hans), bokbindare från Braunsberg 227.
  - Rasmusson, avl. 281 f.
  - — Brun, k. sekreterare, åklagare i målet mot Anders Lorichs 87 ff., 100; bisittare i rätten 101, 105, 296; hans mellanhavande med Sigfrid Jakobsson och Hans Hille 131; godman vid arvskifte 431.
  - remsnidare 396.
  - Roloff, Mr, barberare, borgare i Sthm 313 f.
  - Seger 330, 418.
  - Selle 439. Hans hustru, se Valborg.
  - skinnare, ålderman för hampspin- narne 70, 381, 396.
  - skomakare, avl. 10.
  - smed på Smedjegatan 152.
  - i Smedby 21.
  - v. Stettin avlägger borgareed 69.
  - Stolpe 240.
  - Storbjörnsson 405.
  - Svart avlägger borgareed 275.
  - svarvare 442.
  - Svensson, borgare i Sthm, åberopad som vittne 124; förvärvar hus 158; hans mellanhavande med Hans knop- makare 205; hans skeppshandel 241; borgen för honom ib., 322 f. Hans svåger, se Hans Ulfsson.
  - Tomæ, herr, Johan Bagges kaplan 336 f.
  - Tordsson, stockknekt 83 f.
  - tornväktare 244, 247, 254.
  - Ulfsson 205, 276.
  - Wernike (Werek, -nik, Wärnick) av- lägger borgareed 34; förlikningsman 69; part i arvskifte 137—140; upp- bördsmän för skottet 164; hans mel- lanhavande med Anna Henriksdotter 195, 230; hans vinkällare 210; godman vid fastighetsöverlåtelse 291; be- vakar fordran för gäst 334; går i borgen 395; klagar över beslag 425, 430.
- Per Wolther l. Walter 409, 454.
- Philpus, se Filip.
- Polykarpus [Kopp?] stallmästare 77.
- Pontus De la Gardie, friherre till Kolk och Sundby, riddare, generalöverste och ståthållare i Livland, bortgiver tomt i Narva på K. Mits vägnar 86; bisittare i rätten 87, 126; bedrivit underhandlingar i Italien 91; hans tåg mot Narva 92; underskriver k. brev 314; omnämnd i övrigt 98 ff., 106, 108, 110, 113, 117, 119.
- Portnagel (Portnagell), se Mikel Pers- son.
- Posse, se Jöran.
- Preijer, se Johan.
- Preter, se Peter.
- Prisca Mikelsdotter Skultz 227. Hennes man, se Klemet Skultz v. Gylden- boden.
- Privalk (-ualck), se Hans Larsson; Johan Larsson.
- Prouesten, se Lambrekt Prövesting.
- Pryss (-tz), se Hans; Henrik; Staffan; Wartenberg.
- Påvel [Erici], herr, kyrkoherde i Väster- haninge 276.
- Jönsson i Flytby 126 f.
  - Melberg, Mr, barberare 257 f. Hans hustru, se Karin Mauritzdotter.
  - murare 9.
  - Nilsson 167. Hans hustru, se Margit Henriksdotter.
  - Sasse, borgare i Sthm, avger vittnes- mål 38, 242, 263; utfärdar brev 39; sigillvittne 44; förmyndare 45, 452; godman 72, 442; bisittare i rätten 101, 105; fullmäktig vid fastighets- överlåtelse 214; d:o i fraktmål 394; hans mellanhavande med Venceslai Herolds änka 216; d:o med Erik Nils- son 277; d:o med Joakim Hase 298 f., 306; d:o med Gilbert Sölf och hans hustru 323, 353, 358, 366, 369; d:o med hustru Valborg Per Anders- sons 358, 406; d:o med Wolter Lau- rentz 381 f.; d:o med Valborg Filips- dotter 436; vädjar till Hans Vellingks kreditorer 253; skiljedomare 280, 286;

framför vittne 343 f.; själv testamentsvittne 370 f.; går i borgen 395, 417, 424; förlikningsman 429; hans piga omnämnd 37. Hans avl. hustru, se Anna.

Påvel Simonsson avlägger borgareed 297.
— skinnare, avl. 333.
— snickare 215.

Q.

Qwast, se Henrik.
Qwickau, M. v. 140.

Qwickelberger, se Lukas v. Qwickelberg.

R.

Ragnhild (-nill, -nil, -nel).
— Haraldsdotter, Jöns Anderssons änka, omgift med Hans Stut 195, 261, 301, 426 f.
— Sven Gässes hustru 36.
Rask (-sch), se Nils.
Rasmus Bagge, avl. 325, 446. Hans änka, se Malin Matsdotter; hans son, se Kristoffer Bagge.
— Grelsson, fogdetjänare 323.
— klensmed 385.
— Ludvigsson (Erasmus Ludovici), k. sekreterare, bisittare i rätten 87; utreder arv 162; hans styvbarns hus omn. 397; undertecknat k. brev ex mandato R. M:tis 419. Hans hustru, se Barbro Eriksdotter.
— [Nicolai] biskop i Västerås, avl. 299, 321. Hans änka, se Valborg Olsdotter Gröm; hans styvson, se Petrus Eri.
— [Petri], kyrkoherde på Visingsö 13 f.
Rebecka (-ecca) Hansdotter, Stensel sämskmakares styvdotter 140, 151, 283. Hennes man, se David skomakare; hennes fader, se Hans Kronow; hennes moder, se Karin Jöransdotter.
Redding, se Jöran.
Regner, se Tage.
Reinhold (Renholt, -tt).
— guldsmed 339.
— Joakimsson avlägger borgareed 245.
— Leuhusen (Leh-) 364. Hans fader, se

Hans Leuhusen; hans broder, se Kasper Leuhusen.
Reinhold i Ösby 374. Hans hustru, se Anna.
Ribbing, se Mauritz.
Richartz, se Otte.
Rickard (Richart, Rÿkhartt).
— Pettersson (Pot-), borgare i Sthm, avlägger borgareed 340; utställer förlikningsbrev 327; köper fastighet 341; hans hus värderas 440 f.
— Wattersten 388.
Rittperger, se Gert Elbers.
Robert (Robbertt) Clemetsson 388.
— se även Jakob.
Rode, se Hans.
Rodleff, se Mårten.
Rodska, se Erik.
Rolf (-ff), båtsman 353.
Rolloff, se Peter.
Rook, se Mats.
Rosenstråle, se Jöns Eriksson.
Rottgerd, se Rutger.
Rottgers, se Evert.
Rudolf II, tysk-romersk kejsare (91), (96), (99).
Rutger (Rottgerd) Herttwÿk avlägger borgareed 298.
Ruth, se Anton.
Rykertz, se Otte Richartz.
Ryss, se Ivar.
Rådsack, se Mårten.
Rålamb, se Anders Sigfridsson.
Röper, se Hans.

S.

- Salomon [Laurentii], herr, kyrkoherde i Toresund 288.
- Samson, se Hans.
- Santman (Sandt-), se Anders; Henrik.
- Sara, piga hos hustru Margareta Hans Vellingks 38.
- Gammalsdotter, tjuvkona 346.
- [Woltersdotter] 312. Hennes fader, se Wolter Laurentz.
- Sasse, se Bernt; Gilius; Johan; Påvel; Staffan.
- Scheel, se Joakim.
- Schepperus, se Erik Olai.
- Schilling, se Herman.
- Schuldt, se Henrik Skult.
- Sege, se Peter.
- Selbeck, se Jöran.
- Selle, se Per.
- Selling, se Bernt.
- Sickla-Peder, se Per Eriksson.
- Sigfrid (Siffridh).
- bonde från Uskela 148 f.
- dagsverkskarl 77.
- Jakobsson, befallningsman på Svartsjö, köper hus 129, 231; säljer d:o 130 f.; gör anspråk på tomt 151; bisittare i rätten 173, 221; avger vittnesmål 182; hans hus uppjudes 244, 247; d:o omnämnd 412 f.; själv i övrigt omn. 179.
- klädskrivare 281, 357. Hans hustru, se Ingeborg. Jfr Sigfrid Olsson.
- målare, avl. 439 f. Hans änka, se Gertrud Matsdotter.
- Månsson avlägger borgareed 297; utreder arv 382 f. Hans hustru, se Ermod.
- Nilsson i Gråmunkegränd 41, 152.
- i Helgalekamensgränd 189, 201, 204.
- [Skuthe], fd. rådman, kräver betalning 3; hans hus omnämnd 50, 354; värderingsman 238; testamentsvittne 283; köper del i fastighet 284; godman vid arvsförfogande 317; uppjuder fastighet 319, 325, 333. Hans styvdotter, se Kirstin Hansdotter.
- Sigfrid Nilsson [obestämt vem] 207, 231, 233.
- Olsson 374. Hans hustru, se Karin Simonsdotter.
- — fd. klädskrivare, äger del i hus 21; kvitterat kläde 138; köper fastighet 458; omnämnd i övrigt 462 (endast rubrik). Jfr Sigfrid klädskrivare.
- — Utanby (Vthenby) avlägger borgareed 298; omnämnd i övrigt 272.
- Sigismund [II August], konung av Polen, 88, (97 f.).
- [III] Sveriges arvfurste, konung av Polen, underskrivit k. brev 225; reser till Danzig 346, 433; borgerskapet svär honom trohet 416.
- Nunhart avlägger borgareed 298.
- Sigrid, hustru i Lille Markus' gränd 362.
- Jöns Markussons änka 262.
- [Svantesdotter] Sture [Ture Pederssons (Bielke) änka] 417. Hennes tjänare, se Lasse Andersson.
- Sigvard (Sjward) Kruse (Cr-) [till Lundby] avl. 19, 399, 439. Hans änka, se Alfrid Månsdotter [Natt och dag].
- Silentz (Ci-), se Govert.
- Simon apotekare, se Simon Berchtold.
- Bard i Danzig 331.
- [Berchtold] apotekare 276.
- Jansson, skeppare från Amsterdam 172.
- Kafmester (Kaff-) i tjänst hos Henrik Inse 236 ff., 268 ff.
- Kerckhoff, borgare i Sthm 311 f., 417. Hans hustru, se Maria Woltersdotter.
- knivsmed 397 ff.
- Kock, dråpare 158 f.
- ljustakmakare 227 f.
- Matsson, landsknekt 9.
- — vaktmästare på Stockholms slott 252, 320 f.
- Mårtensson, även kallad Store Simon, avl. 251 f., 254. Hans hustru, se Malin Eriksdotter.
- Ragvaldsson 142. Hans hustru, se Brita.

- Simon skeppare 169. Hans hustru, se Agnes.
- skinnare 360 f.
- Tomasson 375. Hans morbroder, se Markus Bengtsson.
- vaktmästare, se Simon Matsson.
- Simson, se Hans.
- Skerner, se Bertil.
- Skiffman, se Hans.
- Skilling, se Herman Schilling.
- Skotte, se Tomas; Willam.
- Skomaker, se Klaus Schumacher.
- Skranck (även Skrantz), se Bernt.
- Skult, se Gertrud; Kasten.
- Skulte, se Mats Persson.
- Skultz, se Mikel; Prisca Mikelsdotter.
- Skultz v. Gyldenboden, se Klemet.
- Skute, se Henrik; Sigfrid Nilsson; Sven.
- Skäkerman, se Didrik Scheckerman.
- Smitter, se Jöran.
- Smuck, se Mikel.
- Smälänning, se Knut.
- Småpeper, se Henrik.
- Sofia (Sophie).
- hertiginna av Sachsen[-Engern], född prinsessa av Sverige 61. Hennes tjänare, se Nils Hööss.
- Halvardsdotter, Hans Spikernagels hustru 386. Hennes mosters man, se Hans Jakobsson i Salo.
- Soltow, se Frans.
- Sparre, se Erik Larsson; Johan Larsson.
- Sparsa, se Johannes Franciscus.
- Spikernagel, se Hans; Henrik.
- Språks-Olof från Arboga 435.
- Staffan (Steffan).
- Andersson 242. Hans hustru, se Karin Matsdotter.
- — avlägger borgareed 35.
- [Bathory], konung av Polen 89, 91 f., 95 f.
- Eriksson 359. Hans svågrar, se Bertil Mulschow; Herman Andersson.
- Frölich 128 f.
- gardenär i Lybeck 426, 433.
- köttmångare 157, 159 f., 427.
- Larsson på Södermalm 206, 208, 210.
- Markusson i Kalmarbyn 49 f.
- — i Lill-Säckylä, skattebonde 61.
- Staffan Pryss, borgare i Söderköping 379 f.
- Sasse, avl. 372, 387 f., 445. Hans änka, se Emerentia Hansdotter.
- — unge, fullmäktig vid fastighetsöverlåtelse 49; bisittare i rätten 87; hans träbyggnad 259. Hans systerson, se Lasse Eriksson.
- Stake, se Olof.
- Steffan, se Staffan.
- Sten [Axelsson] Baner (-nner) till Händelö, riddare, bisittare i rätten 17; bestulen 322, 334, 341; hans sköldemärke som stämpel på järnfat 341. Hans fogde, se Hans Biur.
- Eriksson [Leijonhufvud], avl. 427. Hans änka, se Ebba Månsdotter [Lilliehöök].
- Stenbock, se Beata Gustafsdotter; Erik Gustafsson; Karl Gustafsson; Katharina Gustafsdotter.
- Stensel sämskmakare, borgare på Norrmalm, hans mellanhavande med David skomakare 140, 151; förmyndare 227 f.; upprättar inbördes testamente 283. Hans hustru, se Karin Jöransdotter; hans styvdotter, se Rebecka Hansdotter.
- Stettin (Stetÿn), se Peter v. Stettin.
- Stolpe, se Per.
- Store Eskil, se Eskil Larsson.
- Simon, se Simon Mårtensson.
- Sven, avl. 189, 217 f., 253. Hans änka, se Anna.
- Straken, se Gilbert.
- Strang, se Hans.
- Stren, se Mattias.
- Struck, se Hans.
- Struss, se Gisle Nilsson.
- Stråle, se Anders Svensson.
- Sture, se Mauritz; Sigrid.
- Stut, se Hans.
- Suckat, se Hans.
- Sumpa-Anna 353, 358. Hennes måg, se Jakob Andersson.
- Susanna, Mattias v. Lhars änka 407, 452.
- Susi, se Erik.
- Svart, se Arent; Peter.

- Svan, se Mauritz Jöransson; Nils Ulfs-
son.
Svart, se Anders.
Sven Andersson, hingstridare 10.
— Gåsse 36. Hans hustru, se Ragnhild.
— [Jönsson] Lillie till Ugglö, bisittare
i rätten 6, 13; sigillvittne 399.
— Kristoffersson, hovman 173, 175—
181, 191 ff., 221 ff. Hans hustru, se
Anna Larsdotter; hans styvfader, se
Erik Matsson.
— Månsson, avl. 75, 301—305.
— Nilsson, fogde i Värmdö 344.
— Olsson, skeppare 171.
— Persson, lagläsare i Västerbotten 459.
— — skeppare 457.
— Skute, avl. 3.
- Sven smed 150.
— Staffansson, vintappare 194 f., 361.
Hans hustru, se Margareta Clemetz-
dotter.
— Stensson, kansliförvant 65 f., 196.
Hans styvdotter, se Ursula Nils-
dotter.
— vintappare, se Sven Staffansson.
— se även Store Sven.
Svenske, se Brun Bengtsson.
Swinick l. Swining, se Olof Olsson.
Söffring guldsmed 72; omtalad som av-
liden 424. Hans dotter, se Elin Söff-
ringsdotter.
Söffring Jute 49, 71.
Sölbeck, se Jöran Selbeck.
Sölber, se Gilbert Sölf.

T.

- Tage (-cke) Regner 39.
Teijt, se Jakob Teitt.
Teofil (Theophilus).
— Homodeus, doktor 27.
Tideke Mårtensson (Martini), herr, kyr-
koherde i Blackstad 257 f. Hans avl.
fader, se Mårten Tidekesson; hans bro-
der, se Olof Mårtensson.
Tideman (Tile-) Cornelius, borgare i
Sthm, mandatorial för honom 29,
146 f.; hans mellanhavande med
Markus Hess 72, 137; d:o med Willam
de Wijk 155 f.; förlikningsman 172;
fullmäktig för Hans Hasse 321 ff.;
köpt tjuvgods 417.
— Emcke avlägger borgareed 364.
Tobias Casparsson 420. Hans systrar,
se Beata och Lisabeta Casparsdöttrar.
Toman, se Lyder.
Tomas (-mes, -mus, Thomes).
— Andersson i Kärrbo, knekt 423.
— — i Skuru 390.
— Beurraeus (Bureus), hans hus upp-
bjudes 228, 231, 233; d:o säljes 234 f.;
fullmäktig vid fastighetsöverlåtelse
256. Hans fader, se Dionysius Beur-
raeus.
— Björnsson, borgare i Sthm, avl., ang.
arvet efter honom 24 ff.; omnämnd
i övrigt 229, 247 f., 428 f., 432, 455.
Hans änka, se Anna Henriksdotter.
Tomas Bybo, trädgårdsmästare 141.
— bältare på Norrmalm 169, 410.
— bösseskytt, se Tomas Jönsson.
— Eriksson avlägger borgareed 313.
— — dräpare 31 f.
— Engelsman, se Tomas Fisk.
— Fisk, engelsman 348, 377.
— Henriksson avlägger borgareed 297.
— Jakobsson avlägger borgareed 298.
— Jakobsson (Jäpsson), rådman i Väs-
terås 147.
— [Jönsson] bösseskytt 32.
— Klinck, hans mellanhavande med
Joan Pettersson 258; d:o med Hans
Nowradt 280, 286; fullmäktig inför
rätta 261; hans gäld inmanas 288;
hans järnaffärer 433. Hans broder,
se Mårten Klinck.
— Klucke (Klock) i tjänst hos Joakim
Hase 299.
— Losenkamp, stallmästare vid Didrik
Anreps fana 452.
— malmskrivare på [Söder-]malm 392.
— Matsson 286. Hans avl. broder, se
Mårten Matsson svärdfejare.
— — i Wehmais 442.
— Mikelsson avlägger borgareed 297.

Tomas Persson 272.
 — — avl. 447. Hans änka, se Elin.
 — Skotte uppjuder pant 385.
 — skräddare på Norrmalm 42.
 — svärdfejare 273 f. Hans hustru, se Brita Tomasdotter.
 — Tomasson grytgjutare avlägger borgareed 297.
 — — timmerman vid slottet 373.
 Tonius, se Tönnes.
 Torfast, se Per Olsson.
 Torkel (Törkill) 337.
 — Birgesson [o: Brynielsson], fogde över K. M:ts landbogods (arv och eget) 284.
 Torsten (Tör-) Christoffersson [Forstenaslakten], välb. man 240.
 Tott, se Klaus Åkesson.
 Trost, se Jöran; Valentin.
 Trutz, se Märten.
 Tulle, se Fitz.
 Tumlare (Tumblere), se Olof.
 Ture Larsson, skeppare 269.

Ture [Pedersson] Bielke till Salsta, riksråd, riddare och lagman i Uppland, avl. 301, 303.
 Tönnes (-nies, Tonius).
 — Becker 313 f.
 — bösseskytt 42 f., 68, 152. Jfr Tönnes Persson.
 — Eriksson i Olunda, bonde 230.
 — v. d. Fecht 378.
 — Jönsson 447.
 — Jöransson [Gyllenmåne eller Månstierna till Högsjögård] 344.
 — Matsson avlägger borgareed 297.
 — Persson bösseskytt 433 ff. Jfr Tönnes bösseskytt.
 — skräddare, borgare i Sthm 399.
 Törfast, se Per Olsson Torfast.
 Törkill, se Torkel.
 Törne, se Mats; Olof Hansson.
 — flera yngre medlemmar av slakten 101 noten.
 Törsten, se Torsten.

U.

Ulfsparre, se Måns Eriksson.
 Ungerman, se Fredrik.
 Unsen, se Jost v. Unsen.
 Urban (-nus) båtsman 78.
 — Mikelsson, borgare i Sthm, hans hus omn. 210; köper tomt 292 f.; god man vid arvskifte 437; förmedlat hembud 454.

Urban se även Abraham.
 Ursula (Vrsilie), hustru på Norrmalm 168.
 — Mikelsdotter, Mats Olssons hustru 311.
 — Nilsdotter 65 f. Hennes avl. föräldrar, se Nils Dalbo och Karin Eriksdotter; hennes styvfader, se Sven Stensson; hennes moster, se Ingrid Eriksdotter.
 Utanby, se Sigfrid Olsson.

V, W.

Wachtmester, se Hans Wachtmeister.
 Valborg (Wolbrog).
 — tjuvkona från Lempälä 69.
 — Erik timmermans änka, hennes husandel 80; omnämnd som avliden 379.
 — Eskil lädmakares hustru 447 f.
 — Filipdotter, herr Knuts [Sigfridi] hustru 436. Hennes avl. broder, se Knut Filipsson.
 — Jakobsdotter 323.
 — Jakob glasmästares hustru, avl. 414.

Valborg Jönsdotter, tjuvkona 167 f., 189.
 — Långe Erik timmermans hustru, avl. 379.
 — Markusdotter, tjuvkona från Sagu socken 67.
 — Matsdotter, tjuvkona från Akkas' socken 67.
 — Mats Jönssons i Sigtuna hustru 340.
 — Mats tranbrännarens änka 33 f., 70, (164).
 — Månsdotter, Henrik Larssons i Petsmo hustru 445. Hennes avl. broder, se

- Erik Månsson; hennes syster, se Malin Månsson.
- Valborg Mårtensdotter, piga 263.
- Olsdotter, avl. 348.
- [— (Gröm)], biskop Rasmus [Nicolai] änka 300. Hennes fader, se Olof Gröm; hennes son i annat gifte, se Petrus Erici; hennes broder, se Hans Gröm.
- Per Anderssons hustru 358, 406.
- Valborg, Per Selles hustru 439. Hennes son, se Jakob Persson.
- Valdemar, konung av Danmark, avl. 184.
- se även Wolmar.
- Valentin (Vall-).
- Hese v. Wittenberg avlägger borgare-ed 297.
- sämskmakare 28.
- Trost, borgare i Sthm 227 f., 396.
- Wales, se Melker.
- Wallas, se Willam Wallace.
- Walter, se Peter Wolther.
- Wartenberg (Wå-) Pryss, borgare i Danzig 294. Hans tjänare, se Henning.
- Waste Eriksson, borgare i Sthm, hans hus uppjudes 231, 233, 244; säljer d:o 249 f.; hans humleaffärer 263; hans skeppare 458; ett annat hans hus omn. 338; d:o uppjudes 428 f.
- Wattersten, se Rickard.
- Wehus, se Margareta Hans Wehus' änka.
- Welling, se Hans Vellingk.
- Venceslaus Herold [k. sekreterare] avl. 216, 324. Hans änka, se Kirstin Månsson.
- Vendla Matsdotter, herr Eriks Laurentii hustru (43). Hennes fader, se Mats Persson.
- Venosta, se Anthony de Venosta.
- Were, se Olof.
- Werle, se Johan v. Werle.
- Wernik, se Peter.
- Werre, se Måns Sigfridsson.
- Westhöfft, se Henrik.
- Wibbeling (l. Wibking), se Kristoffer.
- Viendt, se Hans Fiendt.
- Wijk, se Willam de Wijk.
- Wikman Lastorp (-törp), avl. 36, 393. Hans änka, se Brita.
- (Wijk-), se även Wolmar.
- Wilken mjölnare (möllar), förlikningsman 69; skall utreda skadegäld 324; bestulen 339.
- Willam (-em).
- Andersson 258.
- Böker 452 f.
- Davidsson, äger Kivenäbben 214; hans mellanhavande med Joen Örbos änka, hustru Malin 219; uppjuder pant 230 f., 233; säljer huspart 340 f.; förlikningsman 388; kärar rör. bortkommet gods 389; omnämnd i övrigt 338.
- Ebbesson, avl. 206 f. Hans son, se Willam Willamsson.
- Förbränd, skotte 458.
- Meding, borgare i Lybeck 415, 430.
- Skotte 25. Jfr Willam Förbränd.
- snidare 51—54, 135. Hans änka, se, Brita.
- Wallace (-las), ryttmästare 73.
- de Wijk, hans mellanhavande med Anders Larsson 105—125; d:o med Wolter Laurentz 114, 123, 125; d:o med Tideman Cornelius 155 f.; hembjudes fastighet 317; hans hus vid Järntorget omn. 419.
- Willamsson 206 f. Hans fader, se Willam Ebbesson; hans styvfader, se Erik Nilsson.
- Wittenberg, se Hans v. Wittenberg.
- Witting Månsson, borgare i Sthm, vittne vid förlikning 26; krävd på betalning 382; kräver själv 407; hans hus omnämnd 459.
- Vogt, se Hans.
- Wolff, se Kort.
- Volger (Fol-), se Melker.
- Wolmar (Wäldemar, Wollemar).
- Wikman (Wich-), avl. 22, 28, 38, 46 ff., 59 f., 382. Hans änka, se Margareta.
- Wolf (Wulf) skrivare, avl. 41.
- Wolter Laurentz[son] från Antwerpen, certifikationsbrev för honom 20;

går i borgen 79; hans mellanhavande med Willam de Wijk 114, 123, 125; d:o med tullnären 223 ff., 244.; d:o med Påvel Sasse 381; hans hus omnämnt 119; avlägger borgareed 297; hans testamente 311 f.; skall utreda skadegäld 324; tvistar i fraktmål 394 f.	Adamsdotter; hans skeppare, se Gert Ewertz; Jöns Eriksson.
Hans hustru (i andra giftet), se Judit	Wolter, se även Peter. Wulff, se Jasper. Jfr Wolff. Wulffwers, se Mikel. Wåldemar, se Wolmar Wikman. Wärnär, se Hans Werner. Wärnick, se Peter Wernik.

Y, Z.

Yxkull, se Dionysius.	havande med Blasius Dundee 295 f., 324; sålt järn 334, 341; hans andel i skeppspart 404 f.
Zacheus Leuhusen (Leh-), hans mellan-	

Å, Ä, Ö.

Ålers, se Hans.	Ångerman, se Joen Persson.
Ålert (Al-) Claesson 448.	Ärnest, se Henrik Ernsting.
Åletta (-the), Jöran Benekes hustru 370 f.	Örnfot (vapenbild), se Per Olsson.
Ålänning, se Olof Larsson.	

Yrkesregister.

1) Statsöverhuvud och furstliga personer.

Kejsaren av Tyskland, se Rudolf II.
Konungar (svenske), se Gustaf I; Erik XIV; Johan III. — Konungar av Danmark, se Fredrik II; Valdemar (avl.); konungen av Frankrike, se Henrik III; konungar av Polen, se Henrik [av Anjou] (avl.); Sigismund II August (avl.); Sigismund III; Stefan Bathory (avl.); tsar av Ryssland, se Ivan IV; konungen av Spanien, se Filip II; påven i Rom, se Gregorius XIII.

Drottningar: se Anna Jagellonica (i Polen); Katharina [Gustafsdotter (Stenbock)], Gustaf I:s tredje gemål; Katharina Jagellonica, Johan III:s första gemål.

Övriga: se Cecilia, markgrevinna av Baden-Rodemachern; Elisabet, hertiginna av Mecklenburg; Sofia, hertiginna av Sachsen-Engern, Gustaf I:s döttrar. — Karl, hertig av Södermanland; Kristoffer, hertig av Mecklenburg; Gustaf Eriksson Vasa, Erik XIV:s son.

2) Hovämbetsmän och hovtjänare.

Hovmarskalk: Gustaf [Axelsson] Baner.

Kammarjunkare: Anders Lorichs (fd.); Mauritz Ribbing; Olof Stake.

Hovtjänare (i allmänhet): Erik Jönsson; Joen Knutsson (hos hertig Karl); Johannes Andreæ (italienare); Karl Nilsson; Niklas Kyffwer (hos markgrevinnan Cecilia); Nils Hööss (hos hertiginnan Sofia).

Köksmästare: Olof Larsson (hos prinsessan Elisabet).

Lakej: Anders Nilsson.

Vinskänkar: Herman (hos markgrevinnan Cecilia); Jakob v. Löwen (hos konungen).

3) Adel och adelstjänare.

Grevar: Axel Stensson [Leijonhufvud] (Raseborg); Erik [Persson (Brahe)]; Magnus Brahe; Mauritz [Sture]; Per Brahe (Visingsborg); Sten Eriksson [Leijonhufvud] (avl.).

Friherrar: Bengt Gabrielsson [Oxenstierna]; Erik Gustafsson [Stenbock] till Torpa (Kronobäck och Öresten); Gabriel Kristiernsson [Oxenstierna] till Mörby; Hogenskild [Nilsson] Bielke till Vik; Jöran Gera till Björkvik; Karl Gustafsson [Stenbock]; Klaus Fleming till Vik; Krister Claesson [Horn] till Åminne; Kristiern Gabrielsson [Oxenstierna]; Nils [Jöransson] Gyllenstierna till Fågelvik och Lundholmen; Per Brahe till Rydholm (jfr ovan); Pontus De la Gardie till Kolk och Sundby.

Andra (svenska) adelsmän: Anders Keith; Anders Sigfridsson [Rålamb] till Bro; Anders Svensson [Stråle] till Husholm; Bengt Gyta (avl.); Bertil Eriksson [Ljuster]; Bertil Matsson [Huggut]; Birge Isaksson [halv hjort] till Äplaholm (avl.); Brun Bengtsson [Svenske]; Daniel Olofsson [till Vahterpä]; Dionysius Beurraeus; Erik Abrahamsson [Leijonhufvud]; Erik [Karlsson] Gyllenstierna till Nynäs;

Erik [Larsson] Sparre till Sundby; Erik Matsson [Körning] till Nora; Erik Nilsson [Cruus] till Ön; Erland Björnsson [Bååt]; Erland Johansson [Bååt] till Edeby; Gisle Nilsson [Struss] till Barksäter; Gustaf [Axelsson] Baner till Djursholm; Gustaf Björnsson [Bååt] till Fällnäs; Henrik Klausson [Horn] till Kanckas; Henrik Matsson [Huggut]; Jakob Bagge till Bo; Johan Bagge till Siggesta; Johan [Larsson] Sparre; Jöns Bengtsson [Rosenstråle] till Sonstorp; Jöns Ulfsson [Bååt-Snakenborg] till Fyllingarum; Jöran Posse; Jöran Ulfsson [Bååt-Snakenborg]; Klaus Joensson [till Barkestorp]; Klaus [Nilsson] Bielke till Vik; Klaus Slatte; Klaus Åkesson [Tott] till Bystad; Knut Jönsson Kurck till Laukko; Krister Larsson [Hjortö-släkten] till Hjorted; Mauritz Jöransson [Svan I. Laxmand] till Djula; Mauritz Ribbing; Måns Eriksson [Ulfsparre] till Broxvik; Olof Stake; Per Olsson [örnfot] till Hälletorp; Sigvard Kruse [till Lundby] (avl.); Sten [Axelsson] Baner till Händelö; Sven [Jönsson] Lillie till Ugglö; Tomas Beurraeus; Torsten Kristoffersson [Forstena-släkten]; Ture [Pedersson] Bielke till Salsta (avl.); Tönnes Jöransson [till Högsjögård].

Utländska adelsmän: Alexander Guagnino (italiensk riddare); Henrik Gyldestierne (dansk ståthållare); Jörgen Farensbach (livländsk adelsman); Offanatus (ryske bajor).

Adliga damer: Alfrid [Månsdotter (Natt och dag)]; Beata [Gustafsdotter (Stenbock)]; Beata [Karlsdotter (Gera)]; Brita [Ulfsdotter (Bååt-Snakenborg)]; Ebba [Månsdotter (Lilliehöök)], grevinna till Raseborg; Estrid [Nilsdotter (Krumme)]; Sigrid [Svantesdotter] Sture.

Adelstjänare i tjänst hos Beata [Karlsdotter (Gera)]: Olof Henriksson; hos Erik Abrahamsson Leijonhufvud: Bernt Tönnesson; hos Henrik Horn:

Nils Eriksson; hos Hogenskild Bielke: Mats Nilsson (redesven på Åkerö); hos Johan Bagge: herr Per Tomæ (kaplan); hos Klaus Slatte: Måns Svensson (fogde); hos Krister Horn: Per Mess; hos Magnus Brahe: Nils Holst; hos Per Brahe: Håkan Bengtsson, Joen Jönsson (fogde vid Visingsborg), Lars Svensson och Per Joensson; hos Sigrid Sture: Lasse Andersson; hos Sten Baner: Mats Biur I. Brun (fogde).

4) Civila ämbets- och tjänstemän.

Accisskrivare: Hans Klauer.

Brevdragare: Olof Hansson.

Fogdar (befallningsmän): Anders Larsson (Häringe); Anders Persson (Lyhundra); Erik Eriksson (fd. i Södertörn); Erik Nilsson skrivare (fd. på Örbyhus); Håkan Jönsson (fd. ladugårdsfogde); Joen Svensson (Södertörn); Kort Pegel (Ekolsund); Lars Olsson (Sääksmäki); Lars (underfogde på Sthms slott); Nils Biugg (Långhundra); Olof Helsing (Västerbotten); Per Olsson [örnfot] (Stegeborg); Sigfrid Jakobsson (Svartsjö); Sven Nilsson (Värmdö); Torkel Brynielsson (arv och eget). Jfr Slotts-fogdar,

Fogdetjänare: Per Eriksson (fd.); Rasmus Grelsson.

Gärdskrivare: Gustaf.

Handlingskrivare: Mats Nilsson.

Husgerådsskrivare: Erik Gregersson.

Häradshövding: Jöran Olofsson (i Finl.)

Höskrivare: Olof Henriksson.

Isensnidare, se Myntgravör.

Kammarskrivare: Joen Nilsson; Knut Nilsson; Mats Nilsson; Per Andersson.

Kamrerare: Hans Hansson; Knut Persson; Per Håkansson.

Kansliförvanter: Lars Henriksson; Sven Stensson.

Kansliskrivare: Anders Larsson; Hans Jöransson; Klaus Filipsson; Mats Persson; Per Eriksson.

- Klädskrivare: Johan; Sigfrid; Sigfrid Olsson.
- Köpman (K. Maj:ts): Anders Larsson.
- Lagmän: Erik [Karlsson] Gyllenstierna (i Smål.); Erik Larsson Sparre (i Västmanl. och Dalarne); Gustaf [Axelsson] Baner (vik. i Västmanl.); Hogenskild Bielke (i Uppl.); Jöran Gera (i Östergötl.); Knut Knutsson [Lillie] (i Närke); Nils [Jöransson] Gyllenstierna (i Tiohäräd); Ture [Pedersson] Bielke (fd. i Uppl., avl.).
- Laglåsare: Sven Persson (Västerb.).
- Legater: Anders Lorichs (i Polen); Hogenskild Bielke (i d:o).
- Myntgravör (isensnidare): Mikel Hohenawer.
- Myntmästare: Hans Höijer (avl.).
- Myntskrivare: Mats Andersson; Mats Tomasson (fd.).
- Myntvenner: Ambrosius; Anders Brun. Se även 131.
- Profoss: Hans Fällerman. Jfr Riksprofoss.
- Proviantskrivare: Knut Nilsson; Lars Olsson (i Narva).
- Riksamiral: Klaus Fleming.
- Riksdrots: Per Brahe.
- Rikskanslerer: Erik [Larsson] Sparre (vice); Nils [Jöransson] Gyllenstierna.
- Riksprofoss: Jöran Selbeck.
- Riksråd: Erik Gustafsson [Stenbock]; Erik [Karlsson] Gyllenstierna; Erik [Larsson] Sparre; Gustaf [Axelsson] Baner; Hogenskild [Nilsson] Bielke; Jöran Gera; Klaus Fleming; Klaus [Nilsson] Bielke; Klaus Åkesson [Tott]; Kristiern Gabriellson [Oxensstierna]; Nils [Jöransson] Gyllenstierna; Per Brahe; Ture [Pedersson] Bielke (avl.).
- Räntmästare: Eskil Jönsson; Lars Höggersson.
- Salpetersjuderiföreståndare: Lars Koet; Per de Haas (i Finl.).
- Salpetersjuderiskrivare: Erik Melkersson (i Finl.).
- Sekreterare: Ambrosius Palmbohm; Erik Matsson; Erik Matsson [Körning]; Henrik Matsson [Huggut]; Johan Henriksson; Johannes Kranck; Klemet Artus (vendisk); Märten Hirsfeldt; Märten Olai Helsing (avl.); Nils Hansson Brask; Nils Rask; Olof Larsson; Olof Sverkelsson Elffkar; Per Rasmusson; Rasmus Ludvigsson; Venceslaus Herold (avl.).
- Sidentygsskrivare: Knut Nilsson.
- Skrivare: Erik Nilsson; Joen Larsson (i Livl.); Klemet; Nils; Nils Gudmundson; Wolf (avl.).
- Slottsfogdar på Stockholms slott: Brun Bengtsson [Svenske]; Erik Björnsson [Katt]; Erik Larsson.
- på Ivangorod: Bertil Matsson [Huggut]; Daniel Olofsson [till Vahterpä].
- Slottsloven på Stockholms slott: Erik Matsson [Körning]; Jakob Bagge; Johan Bagge; Nils Hansson Brask.
- Slottsskrivare: Erik Persson (Jama); Johan Larsson Privalk (Sthm).
- Strömskrivare: Blasius Mikelsson.
- Ståthållare på Stockholms slott: Erik [Larsson] Sparre; Gustaf [Axelsson] Baner; Per Brahe.
- i provinserna: Erik Gustafsson [Stenbock] (Västergötl.); Hogenskild Bielke (Östergötl.); Klaus Åkesson [Tott] (Finl.); Nils [Jöransson] Gyllenstierna (Smål.); Pontus DelaGardie (Livl.).
- i utlandet: [Jörgen] Farenbach (Ösel); Henrik Gyldenstjerne (Bohus).
- Tolkar (rysstolkar): Engelbrekt Nilsson; Per Joensson.
- Tullnärer: Nils Larsson; Olof Larsson (i Narva).
- Tullskrivare: Assar Persson; Gert Elbers.
- Varuskrivare: Joen Månsson.

5) Krigsmän (till lands).

- Arklimästare: Hans Hansson (i Kalmar).
- Arklikskrivare: Knut Olsson.
- Bösseskyttar: Erik; Erik Andersson; Henrik Olsson; Jakob Simonsson; Mr Jöran; Markus Nilsson; Måns Henriksson; Tomas [Jönsson]; Tönes Persson.

Drabanter: Hans Knag; Joen Olofsson;
Mats Andersson; Per Andersson.

Fältmarskalk: Hans Wachtmeister.

Generalöverste: Pontus DelaGardie.

Gårdsknektar, se Knektar vid gårdsfänikan.

Hakeskytt: Nils guldsmed.

Hingstridare: Anders Svart; Bertil
Brunsvik; Jakob Bengtsson; Mats
Larsson; Mats Nilsson; Sven Anders-
son.

Hovmän: Anders; Hans Dudzet; Sven
Kristoffersson.

Hövitsmän (utan angivet förband): Erik
Larsson; Heden Joensson; Jöns
Bengtsson; Mårten Larsson; Olof
Gudmundsson.

Kaptener: Johan DelaBlancq; Lars.

Knektar (vid gårdsfänikan): Mats Ja-
kobsson; Olof Jönsson.

— i övrigt: Mats Larsson; Per Månsson
(hos hertig Karl).

Landsknektar: Jöns Tomasson; Per Ols-
son; Simon Matsson.

Ryttare: Nils Hansson.

Ryttmästare: Bernt v. Gröningen; Didrik
Anrep; Willam Wallace.

Råsbårmästare: Henrik Eriksson.

Stallmästare: Polykarpus [Kopp?]; To-
mas Losenkamp (vid Anreps fana).

Tygmästare: Erik Björnsson Katt.

Vaktmästare: Simon Matsson (på Sthms
slott).

6) Sjöfolk.

Riksamiral: Klaus Fleming.

Båtsmän: Erik Jönsson; Filip Simonsson;
Henrik Jakobsson; Jakob; Lars Pers-
son; Mårten Henriksson; Per Groot;
Rolf; Urban.

Skeppare: Abraham Urban (fr. Danzig);
Alexander Cursula (fr. Italien); Da-
vid de Meyer; Didrik auf dem Orth
(fr. Lybeck); Erik Jöransson; Evert
Bockholt (fr. Lybeck); Gert Ewertz;
Hans Jeriko; Henrik Make; Jan
Martinsson (fr. Amsterdam); Joen
Pettersson (skotte); Jöns Eriksson;
Jöns Nilsson (fr. Gävle); Kasper

v. Busk; Klaus Schumacher (fr.
Stralsund); Kornelius Claesson (fr.
Oosthuizen); Markus (l. Mauritz)
Näring (fr. Danzig); Mats Månsson;
Mats Persson (fr. Danzig); Mårten
Olsson; Nils; Olof Simonsson; Olof
Värme; Per Andersson (gamle); Per
Bengtsson; Per Nilsson (avl.); Simon;
Simon Jansson (fr. Amsterdam); Sven
Olsson; Sven Persson; Ture Larsson.

Skeppshövitsman: Joen Joensson.

Skeppskapten: Joakim Scheel.

Skeppsprofoss: Joen.

Skeppsskrivare: Mårten Grelsson.

Skeppssnickare: Henrik Olsson.

7) Andlige och kyrkotjänare.

Biskopar: Andreas Laurentii (ärkebis-
kop); Rasmus [Nicolai] i Västerås
(avl.).

Kaplaner i Arboga 435. I övrigt: Anders
Erici (i Uppsala); Eskil Håkansson (i
Högsrum); Hans Johannis (i Sthm);
herr Lars (finsk i Sthm); gamle herr
Mårten; herr Mårten; Per Tomæ (hos
Jakob Bagge). Jfr Predikant.

Klockare: Hans (i klostret); Jöran (avl.).

Kyrkoherdar:

i Stockholm: Lars Erici [Forssius].

i Barkarö: Anders Simonsson.

i Blackstad: Nils Balck; Tideke Mår-
tensson.

i Bro: herr Nils.

i Enköping: herr Erik.

i Frestad: Lars (Jonæ) i Borby.

i Hattula: Knut [Sigfridi].

i Husby-Rekarne: Per [Petri];

i Järna: Per [Olai].

i Kalmar: Måns [Birgeri].

i Linköping: Olof [Petri] (fd.).

i Lule: Anders [Petri] (Grubb)].

i Nyköping: Kristoffer [Jonæ].

i Repplinge: Nils Påvelsson.

i Skänninge: Erik Olai.

i Sorunda: herr Joen.

i Toresund: Salomon [Laurentii].

i Ume (tidigare i Skellefte): Erik
[Laurentii].

i Uppsala: Joakim Olavi [Bröms].

i Vallentuna: Lars [Magni].
 i Visingsö: Rasmus [Petri].
 i Västerhaninge: Pável [Erici].
 i Österhaninge: herr Bengt.

Kyrkväktare: Erik.

Poenitentiarii: Jonas Johannis; Per Arvidi.

Predikant: Augustinus Olai (i klostret).

Prästmän (utan angiven funktion): Abraham Andreæ; Ambrosius Matthei (av-satt); Engelbrekt Engelbrektsson; Erik Olai Schepperus; Olof Nicolai; Olof Olai.

Tornväktare: Mats Gåtzsven; Per.

Ärkebiskop, se Biskopar.

8) Läkare och apotekare.

Apotekare: Simon Berchtold.

Bårdskärare (barberare): Gävle Mr Hans; Mr Jakob; Mikel (mästersven); Mr Peter Roloff; Mr Pável Melberg.

Läkare: Mr Lars Exner (fr. Greifenberg).

9) Lärare och studerande.

Barnalärare: Anna läromoder; Margareta läromoder.

Professor (i Gråmunkekollegiet): Mr Lars Johannis Lelius.

Skolmästare: Mr Erik; herr Hans (fd.); Mr Johan Erici (i Enköping); Per Petri (i Uppsala).

Djåkne: Nils Eriksson.

Student: Anders Nicolai.

10) Musici.

Organist: Lars orgelekare.

Trumpetare: Hans.

Trumslagare: Lars.

11) Borgmästare och rådmän m. fl. ämbets- och tjänstemän (inkl. betjante) i städerna.

a) i Stockholm.

Borgmästare: Lars Eriksson; Mats Persson [Skulte] (avl.); Olof Gregersson.

Kämmärer: Anders Jönsson; Bernt Jönsson; Erik Nilsson; Mats Jakobsson; Märten Olsson.

Rådmän: Anders Jönsson; Anders Lars-

son; Anders Olsson (fd.); Bernt Jönsson; Erik Nilsson; Filip Persson; Gynte Olsson; Hans Andersson; Henrik Balck; Henrik Simonsson; Markus Ivarsson; Lars Gregersson; Jakob Bengtsson (fd.); Mats Jakobsson; Mikel Olsson; Märten Olsson; Nils Eriksson; Nils Ulfsson [Svan]; Olof Gröm (avl.); Olof Holm (fd.); Per Jönsson; Per Matsson; Sigfrid Nilsson [Skuthe] (fd.).

Brokikare: Joen Persson.

Malmfogdar 187, 220. Se även Lars Bengtsson (Norrholm); Olof Mikels-son (Söderholm).

Malmskrivare: Tomas (Söderholm).

Stadsskrivare: Blasius Olsson (avl.); Lars Henriksson; Per Eriksson.

Stockmästare (föreståndare för stadshäktet) 339.

Stockknektar: Måns Persson; Per Tordsson.

Vårdskrivare: Anders Larsson; Märten Tidekesson.

Vägare: Henrik Hansson; Olof Mårtens-son (fd.).

b) i övriga orter:

Borgmästare

i Kolding: Anders Simonsson.

i Köpenhamn: Markus Hesse.

i Narva: Dionysius Yxkull; Hans Persson; Herman Longhorst.

i Nyköping: Anders Persson; Bengt Nilsson; Olof smed.

i Stralsund: Joakim Klinckow.

i Uppsala: Kristoffer Tönnesson; Mikel Eriksson.

i Åbo: Märten Bengtsson.

Rådmän

i Dorpat: Ernst Lindhorst.

i Kolding: Anker Magnusson; Hans Persson; Ivar Hansson; Jöns Pávelsson; Per Andersson.

i Nyköping: Johan Persson.

i Västerås: Hans Olsson; Jöran Brennel; Tomas Jäpsson.

Stadsskrivare

i Uppsala: Johan Hansson (fd.).

12) Borgare (endast de som i texten kallas borgare, vanligen utan angivet yrke):

a) i *Stockholm*: passim.

b) i *andra städer*:

i Arboga: Anders Sigfridsson; Erik Nilsson; Hans Olofsson; Jakob Andersson; Jöns Olofsson; Per Henriksson.

i Danzig: Melker v. Hilste; Wartenberg Pryss.

i Enköping: Henrik Andersson.

i Hamburg: Hans Hass.

i Kalmar: Jakob; Nils.

i Kolding: Didrik Bökman; Gert Balcke.

i Köpenhamn: Johan Kock.

i Lybeck: Bernt Selling; Gert Hoffman; Gilian Musche (avl.); Hans Hoffner; Hans Schröder; Jasper Wulff; Joakim Hase; Mattias Sarenstorp; Willam Meding.

i Narva: Hans Struck (skeppsredare).

i Nyköping: Mats Nilsson.

i Nylödöse: Hans Samson; Per Eriksson.

i Paris: Joakim de Parentz.

i Reval: Bernt Skranck v. Gröningen (skeppsredare); Hans Spikernagel; Jakob Germers.

i Rostock: Mattias v. Lo.

i Strängnäs: Gert Nötting.

i Söderköping: Staffan Pryss.

i Tälje: Erik Andersson; Hans Simonsson; Nils Persson.

i Varberg: Erik Krabbe.

i Västerås: Frans.

i Åbo: Henrik mjölnare.

i Älvsborg: Olof Larsson.

13) Yrkes- och näringsidkare.

Badstugukarl: Hans.

Bagare: Filip; Mårten.

Bagaremästarensvenner: Filip; Herman. Barberare, se under 8) Bårdskärare.

Bokbindare: Per (l. Hans) Preter (fr. Braunsberg).

Bryggare: Ambrosius [Bertilsson]; Jöran Filipsson.

Buntmakare: Henrik.

Bårdskärare, se under 8).

Bältare: Joakim Fridrich (fr. Stettin); Per; Tomas.

Bössgjutare: Kasper Ylenfelt.

Dagsverkskarl: Sigfrid.

Dragare: Klemet.

Fiskare, se Lanefiskare.

Gardenär, se Trädgårdsmästare.

Glasmästare: Hans; Jakob.

Grytgjutare: Mats Knutsson; Tomas Tomasson.

Guldsmeder: Anders; Anton; Erik Bertilsson; Erik Jöransson; Finvid (gamle); Finvid (store); Frans Beijer; Halvard; Halvard Rasmusson; Hans Andersson; Hans Olsson; Isak; Lars; Peter de Krok; Söffring (avl.).

Guldsmedssven: Anders Larsson.

Hampspinnare: Lars; Mats Jakobsson (ålderman); Per skinnare (d:o).

Hjulmakare: Jakob.

Karduansmakare: Lars Jönsson.

Klensmed: Rasmus.

Knivsmeder: Bengt; Simon.

Knopmakare (snörmakare): Hans.

Kopparslagare: Hans Skiffman; Henrik; Jakob.

Krukmakare: Johan; Mikel; Mårten.

Kryddgårdsmästare, se Trädgårdsmästare.

Källarmästare: »Baggarne»; Jöran Bencke; Peter Wernik.

Köksmästare: Mats Bengtsson.

Köpmän (utländska): Benedikt Claesson (fr. Lybeck); Hans Kerckman (tysk); Henrik Inse (fr. Lybeck); Joakim de Parentz (fr. Paris); Carolus de Leschlusse (fr. Paris); Lars Brun (skotte); Nicolas de Jachemin (fr. Paris).

Köpsvenner: Adam Kluge; Anders Theusson; Bernt Gerlinghoff; Bernt Hagen; Bertil Skerner; Daniel Kröger; Ditmar Möller; Erik Bengtsson (fr. Västerås); Hans Bosow (fr. Reval); Hans Brun (fr. Danzig); Hans Nowradt;

- Henrik Kohus; Jakob Branth; Jöran Robertsson (skotte); Kort Huntenebroch; Mats Larsson.
- Köttmångare: Hans; Håkan; Lars; Markus; Märten Jakobsson; Olof Persson; Staffan.
- Lanefiskare: Erik.
- Ljusstakmakare: Simon. Se även s. 33: Ljusastakmästare (på Norrmalm).
- Lådmakare: Eskil.
- Mjölhnare (möller): Hans; Henrik (i Åbo); Johan; Klemet; Mats; Wilken.
- Murare (murmestere): Anton; Eskil Larsson; Frans; Hans; Mats; Mats Olsson; Olof; Påvel.
- Målare: Henrik; Sigfrid.
- Märsekrämare: Nils.
- Pungmakare: Måns.
- Pärstickare: Kristoffer Lowenburg; Niklas (gamle och unge).
- Remsnidare: Hans; Per.
- Repslagare: Lars.
- Sadelmakare: Baltzar; Joen; Kristoffer; Lars Boch (fr. Danzig).
- Skaffare: Anders (avl.); Märten Påvelsson.
- Skeppsbyggare: Jakob Tomasson; Markus Matsson.
- Skeppsredare: Bernt Skranck v. Gröningen (i Reval); Hans Struch (i Narva).
- Skinnare: Anders; Bertil; Frans Nilsson; Jakob (avl.); Jakob i Gråmunkegränd; Joen (på Södermalm); Nils Eskilsson; Per; Påvel; Simon.
- Skomakare: David; Hans Gylich; Hans Persson; Henrik; Herman; Otte Richartz; Per.
- Skräddare: Benedikt Milde; Hans Prytz; Jakob Heine; Jakob skräddare; Klaus (mästersven); Lukas Mitzwe; Mats Rook; Mattias; Olof; Tomas; Tönnes.
- Slaktare: Jöns.
- Smeder: Mats; Märten Hansson; Olof Nilsson; Per; Sven.
- Snickare: Lars Matsson; Mats; Per Olsson; Påvel; Willam.
- Snidare: Fredrik; Jakob.
- Spilare: Jakob.
- Stockmakare: Mikel Skult.
- Stensnidare: Kristian.
- Svarvare: Per.
- Svärdfejare: Kasper; Märten Matsson; Tomas.
- Sämskmakare: Jöran Trost; Klemet; Kristoffer Andersson; Stensel; Valentin.
- Timmermän: Erik (avl.); Henrik Gregersson; Henrik Märtensson; Henrik (vid slottet); Jost; Jöns; Knut (i Arboga); Lars Birgesson (på Södermalm); Lars Gregersson (stadens); Märten Månsson (d:o); Tomas Tomasson (vid slottet).
- Tranbrännare: Mats.
- Trädgårdsmästare; Florus kryddgårdsmästare; Lars Märtensson; Tomas Bybo.
- Tunnbindare: Bernt Reinholdsson; Frans Berendz; Frans tunnbindare; Henrik Persson; Markus Japsson.
- Urmakare (sejere): Klemet.
- Vantmakare: Didrik; Kasper.
- Vinskänk: Mattias v. Lhar.
- Vintappare: Eskil [Sigfridsson]; Sven Staffansson.
- Väverska: Margareta.
- Överskärare: Baltzar.
- 14) Bänder.** Se Ortregistret.

Ortregister.

1. Stockholm.

a) Stadsdelar, torg och öppna platser, broar, hamnar och holmar.

Galgberget 349.	Skeppsholmen (Skipz-) 9.
Gråmunkeholmen 26, 187, 354.	Slottsbacken 189, 201, 428.
Järnbron 234 f., 244, 318, 428.	Stadsgården 344, 349, 401.
Järntorget 6, 51, 124, 139, 239, 247, 349, 364, 384, 419, 439, 453, 460.	Stortorget (Store törgit) 6, 42 f., 249, 251, 255, 375.
Kalkällaretomten (Källe-) på Södermalm 288.	Strömbro 37.
Kornhamn (-mpn) 239, 244, 460.	Söderbro 38.
Kyrkogården 21.	Södermalm 25, 33—38, 41 f., 49, 51, 68—71, 78, 131, 162, 164, 169, 202, 206, 210, 239, 259 f., 266, 288 f., 310, 322, 333, 342 ff., 349, 353, 362, 365, 371, 379, 381, 392, 401, 412, 427 f., 446, 462 f.
Norrmalm 3, 33, 35 f., 42, 49, 76 f., 104, 128 f., 140 ff., 151, 167 ff., 187, 226 f., 251 f., 254, 283, 318, 346, 361, 369. 372, 376, 381, 390, 392, 396, 412, 417, 419 f., 423, 427, 450, 453, 455.	Söderström 37, 71.
S:t Jakobs kyrkogård 35, 419.	Vattubron 37.

b) Gator och gränder.

Anders köttmångares gränd 416, 444.	Helga lekamens gränd 50, 189, 201, 204, 262, 264, 300, 320, 354, 414, 428.
Bredgränden 204, 208 f., 219, 225 f., 234, 239, 310, 316, 318, 393, 403.	Henrik Arentz' gränd 416, 456.
Brunnsgränden 163, 231 f., 239, 244.	Henrik Husmans gränd 427.
Buddens gränd 262, 264.	Henrik Simonssons gränd västantill 49.
Erik Larssons gränd 427.	Herman Fossers gränd 445.
Erik Månssons gränd 48, 63, 233, 310, 347, 352, 357, 457.	Herman Rogges gränd, se Johannis se- kreterarens gränd.
Falkenstens gränd 289, 309.	Hoparegränden 133, 147, 254.
Fodermarsksgränden 215.	Johannis sekreterarens gränd, »then i fortyden kallades Herman Ruggens grändh» 133, 137 f., 383.
Frans Beijers gränd 41, 64, 80.	Jost v. Hattingens gränd 428.
Fru Gunnils gränd 231, 233, 244, 249.	Jöran Helsings gränd 447 f.
Gråmunkegränden l. geran, 36, 41, 43, 68, 71 f., 76, 152, 160, 234, 239, 244, 247, 254, 256, 284, 290, 293, 318, 354, 443, 445.	Kindhästegatan 25, 190, 201, 204, 214, 244, 254, 260, 310, 320, 340, 343, 385, 459, 463.
Hans Skillings gränd 334, 340.	

- Kokhusgränden 310, 348, 352, 357.
 Kåkbrinken 274, 292, 296.
 Köpmangatan 7, 30, 32, 41, 74 f., 254, 259 f., 293.
 Lasse Prysses gränd 162.
 Lasse skomakares gränd 1, 25, 42, 292 f., 427.
 Lasse Skulthes gränd 206.
 Lille Markus' gränd, »som tilförene haffver varit kallt Profosses grend», 262, 264, 273, 354, 362.
 Ludvig bagares gränd 255.
 Långgatan 249.
 Mats bagares gränd 71, 76.
 Mats mynthskrivares gränd 433.
 Mats Törnes gränd 259.
 Moisegränden 25.
 Märten Henrikssons gränd 427.
 Märten Svinekes gränd 319.
 Mäster Filip Kerns gränd 85, 262.
 Mäster Hans Skärs gränd 372, 425.
 Mäster Mikels gränd 41, 49, 63, 71 f., 76, 291.
 Nils Helsings gränd 429, 439.
 Nygränden 4, 231, 233 f., 352, 357, 364 f.
 Olof Larssons gränd 349, 427.
 Peder Anderssons gränd östantill 77, 126.
 Peder Matssons gränd 427.
 Per smeds gränd 244.
 Per Svenssons gränd 158.
- Profosgränden, se Lille Markus' gränd.
 Prästgatan 231, 233, 245, 402, 416.
 Raumo-Jöns' (Ramo, Raugmo Jönses) gränd 352, 357, 364, 462 f.
 S:t Johannis gränd 1, 7 f., 201, 204, 400 f.
 Sigfrid tattareknekt's gränd 148.
 Simon skräddeles gränd 130 f.
 Sjalagårdsgatan 3, 7, 19, 441 (Sielegatan).
 Skeppare Carls gränd 231, 233, 244, 254, 262, 264, 349.
 Skolstugugränden 345 ff.
 Skomakaregatan 21, 204, 209, 239, 257, 279.
 Smedjegatan (Smide-) 71, 150, 152, 156, 293, 397, 427, 439, 444, 447, 454.
 Store Jöns' gränd 349.
 Svartmunkegatan 201, 204, 212 f., 338, 428.
 Sven Perssons gränd 3, 7, 19, 445 f.
 Sven smeds gränd 194, 231, 233.
 Sven vintappares gränd 427.
 Söta gummans gränd 231, 239.
 Vargsgränden 212, 231, 233, 247, 254, 262, 264, 277, 396, 456.
 Vattubrinken 233, 300, 345, 446, 458.
 Västerlånggatan 102, 273, 283, 357, 381, 384, 393, 397, 427.
 Österlånggatan 7 f., 25, 71.

c) *Byggnader (även kyrkor, portar och torn).*

- Gamla gillestugan 443.
 Gråmunkeklostret 266.
 Kivenäbben vid Kindhästegatan 214.
 Norreport 79, 319, 325, 327, 393, 397.
 S:t Johannis kyrka 8 f.
 S:t Nikolai port 85, 444.
- Slottet 1, 169.
 Stadskyrkan 40.
 Stadsmuren 202, 225 f., 364.
 Söderport 151, 164, 201, 204, 209, 244, 333 f., 340, 367, 372, 379, 408, 429.

2. **Orter utom Stockholm.***

A.

- Adelunda, se Alunda.
 Aijola, by i Rimito sn, Finl. 387.
 Akkas (Aka), sn i Tavastl. 67.
 Alakylä (-le) i Rimito sn Finl. 387.
- Almunge, sn i Uppl. 241.
 Alunda (Ade-), sn i Uppl. 171.
 Amsterdam, stad i Holland 29, 146, 172, 224, 295, 451.

* Ortnamn, ingående i personnamn, se personregistret. En asterisk efter namn betyder, att orten i fråga ej kunnat identifieras.

Antwerpen (Andorpen), stad i Neder- | Arboga, stad i Västmanl. 3, 126, 152, 228,
länderna 29. | 231, 267, 277, 325, 432, 435.

B.

Bagare (-rä), by i Sollentuna sn, Uppl. | Bolstompta, se Bålstomta.
81 ff., 128.
Bahus, se Bohus.
Barkarö (-ckare), sn i Västmanl. 147.
Barksäter [i Vingåkers sn, Södermanl.], | Borby [prästgd i Fresta sn, Uppl.] 334.
Gisle Nilssons [Struss] sätesgd 247.
Beleckeby* i Lemo sn, Finl. 366.
Bergamo, stad i Italien 264.
Beteby i Österhaninge sn, Södertörn, | Borgå, stad i Nyland 413.
346.
Brennekyrka (Bothe-) sn i Södertörn 188,
346.
Bjärkestadh, se Björksta. | 282.
Björckö, se Björkö.
Birkewyck, se Björkvik.
Birkkala (Pyrkalla) sn i Satakunda (ej | Brasio, se Grosio.
Tavastl.) 9.
Braunsberg (Brundz-), stad i Preussen
Biskiesjö* i Nagu sn, Finl. 429. | 227.
Bisslinge i Eds sn, Uppl. 82.
Björksta (Byrkestadh), sn i Västmanl, | Brennekyrka, se Brännkyrka.
423.
Brevik (Bredewyck) i Värmdö sn, Uppl.
Björkvik (Birkewyck) i Östra Ryds sn. | 142.
Östergötl., Jöran Geras sätesgd (fri-
herreskap) 196.
Bro, hd i Uppl. 376.
Björkö (Býrekö), ö i Botniska viken, tillh. | Bro, sn i likan. hd i Uppl. 397.
Mustasaari sn, Österbotten 445.
Bro (-oo) i likan. sn i Uppl. [n. v. Bro-
Björneborg, stad i Satakunda 421, 439.
gård], Anders Sigfridssons [Rålamb]
Blacksta (Blax-), sn i Södermanl. 257, | sätesgd 301, 398.
368.
Bro, sn och sklg i Uppl. 162, 323 (där
Bo (-oo) i Värmdö sn, Uppl., Jakob | kallat hd).
Bagges sätesgd 6, 10, 13, 153, 166, | Broby i Karis' sn, Nyland 68.
191, 266, 303, 308, 343, 385, 402.
Bromma (Bru-), sn i Uppl. 232.
Bo [obestämt var], Kristoffer Larssons | Broxvik (Brogzwyck) [i Gränna sn, Smål.]
sätesgd 131. | Måns Erikssons [Ulfsparre] sätesgd
Boglösa, sn i Uppl. 195. | 442.
Bohus (Ba-), fäste i Viken 295. | Brumma, se Bromma.
Brundzberg, se Braunsberg.
Brännkyrka (Brenne-), sn i Södertörn
315.

C.

Calmare, se Kalmar. | Chimito, se Kimito.
Caris, se Karis. | Cronebeck, se Kronobäck.

D.

Dagerort (Dauer ordt), halvö på Dagö | Dalarne, landskapet 166, 173, 187, 191,
134. | 196, 221.

- Danmark (-ck), 11, 37, 72, 183 ff., 461.
 Se även Fredrik II.
- Danmark, sn i Uppl. 447.
- Danzig (-ch, -k, -ck, -tzke, -nske), stad
 i Polen 5, 62, 79, 83, 90, 95, 121, 131,
 136, 138, 141, 231, 246, 272, 322,
 331 f., 341, 346, 350, 363, 365, 384 f.,
 435, 440.
- Dauer ordt, se Dagerort.
- Djula [i Stora Malms sn, Södermanl.]
 Mauritz Jöranssons [Svan l. Lax-
 mand] sätesgd 6, 13, 17.
- Djursholm [i Danderyds sn. Uppl.]
 Gustaf Baners sätesgd 126, 196, 273,
 279, 308, 333, 368.
- Djurö i Värmdö sn, Uppl. 83 f.
- Dorpat (Dörpt), stad i Livl. 332 f.

E.

- Ed (Eedh), sn i Uppl. 82, 158.
- Edeby [i Salems sn, Södertörn] Erland
 Johanssons [Bååt] sätesgd 256.
- Eka, se Östra Eka.
- Ekholmen [i Veckholms sn, Uppl.] Pon-
 tus DelaGardies sätesgd 126.
- Ekolsund (Ekholms-) [i Husby-Sjutolfts
 sn, Uppl.] 61.
- Elfs-, se Älvs-.
- England 377.
- Enköping, stad i Uppl. 59, 67, 69, 218,
 291, 310, 333, 347, 367, 372, 415, 423,
 425, 427, 444.
- Eplaholm, se Äplaholm.
- Estebacken* 230.
- Estuna (Östuna!), sn i Uppl. 323.

F.

- Finland (Fynd-) 17, 67, 69, 79, 148 f.,
 190 f., 243, 328, 345, 348, 352, 373,
 379, 413, 436, 449; ingår i svenske
 konungens titel 59, 209, 419, 442.
- Finspång, bruksegendom i Östergötl.
 111 (Östgöta-bruket).
- Flytby (Flyby) i Ingå (nu Degerby) sn,
 Nyland 126.
- Follenäs, se Fällnäs.
- Frankrike 91 f., 96, 98 f., 171. Jfr Hen-
 rik III.
- Fuglewých, se Fågelvik.
- Fresta, sn i Uppl. 381.
- Fyllingarum (Ful-) [i Ringarums sn,
 Östergötl.] Jöns Ulfssons [Bååt-
 Snakenborg] sätesgd 239.
- Fågelvik (Fuglewých) [i Tryserums sn,
 Smål.] Nils Gyllenstiernas sätesgd
 17, 196.
- Fällnäs [i Sorunda sn, Södertörn] Gustaf
 Björnssons [Bååt] sätesgd 425.

G.

- Gamstadh* i Odensala sn, Uppl. 417.
- Giresta, sn i Uppl. 434.
- Gotland (Gott-) 47, 134.
- Gran, se Över-Gran.
- Greifenberg (Griffwe-), stad i Pommern
 144 f.
- Grosio* [möjl. n. v. Brasio] i kantonen
 Veltlin, Schweiz 128.
- Grävsnäs [i Erska sn, Västergötl.], gre-
 vinnan Ebbas [Månsdotter (Lillie-
 höök)] sätesgd 196, 199.
- Grödinge, sn i Södertörn 282.
- Gullberg (Gulborg), fäste i Västergötl. 196.
- Gulltorp i Almunge sn, Uppl. 241.
- Gulich, se Jülich.
- Gurresta (Burestad!) i Vassunda sn,
 Uppl. 338.
- Gävle (Gäffle), stad i Gästrikl. 345, 389,
 405.
- Gärne, se Järna.
- Göksten (Göck-) i Härads sn, Södermanl.
 415.

H.

Hallaryd, (-idh), sn i Smål. 416.	Husby-Rekarne, sn i Södermanl. 23.
Hamburg (-borg), stad i Tyskl. 267, 284.	Husholm [i Hossmo sn, Smål.] Anders Svenssons [Stråle] sätesgd (boställe) 372.
Hammarby, sn i Uppl. 21.	Hälletorp (Hel-) [obestämt var], Per Olssons sätesgd 237.
Hattula, sn i Tavastl. 436.	Hälsingland (Hel-) 389, 398.
Helgö (Helie, -göö) [i Frösunda sn, Uppl.] Nils Hansson Brasks sätesgd 5, 13, 17, 59, 153, 166, 170, 173, 191, 221, 266, 308, 311, 343, 402.	Händelö (Hen-) [i S:t Johannis sn, Östergötl.] Sten Baners sätesgd 17, 322.
Helmeby* i Kimito sn, Finl. 339.	Härad (-ed), sn i Södermanl. 415.
Helsingfors, stad i Finl. 98.	Häringe i Västerhaninge sn, Södertörn 2, 276.
Hernevi, se Härnevi.	Härnevi (Her-) [i Bro sn och hd, Uppl.] 398.
Hindraböle i Pojo sn, Nyland 390.	Högsrum (Hökz-), sn på Öland 64.
Hjorted [i likan. sn, Smål.] Christer Larssons sätesgd 247.	Högsta (Hökestad) i [Över-]Grans sn, Uppl. 3.
Holland 20, 146, 224.	
Hudiksvall (-wýkzwalldh), stad i Hälsingl. 320.	

I.

Ingarskila (-geskylby) i Ingå sn, Nyland 127.	Ingå (-go), sn i Nyland 126 f.
Ingermanland (i K. Maj:ts titel) 59, 209, 314, 419.	Italien 128.
	Ivangorod, stad i Ingermanl. 108, 149.

J.

Jama, slott i Ingermanl. 73.	Jurstad (-estadh) [i Bro sn och hd, Uppl.] 398.
Jomala (Ju-), sn på Åland 49.	Järna (Gärne), sn i Dalarne 326.
Julich (Gu-), hertigdöme i Tyskl. 73.	

K.

Kalmar (Calmare), slott och stad i Smål. 132, 140, 148, 168f., 177, 202, 210, 408.	Knista (Knifstadh), sn i När. 2.
Kalmarbyn* (Cal-) i Jomala sn på Åland 49 f.	Knivsta, sn i Uppl. 149.
Karelen (Ca-) i K. Maj:ts titel 59, 209, 314, 419.	Knutby, sn i Uppl. 317.
Karis, sn i Nyland 68, 127, 254.	Kolding, stad i Danmark 183—186.
Karleby, sn i Norrbotten [o: Österbotten] 408.	Kolk (-leka) [i Kusals sn, Harrien, Estl.] Pontus DelaGardies sätesgd (friherreskap) 86, 126.
Kegleholm, se Käggelholm.	Kongelle, se Kungälv.
Kimito (Chi-, -methe), sn i Finl. 66, 339, 387.	Korstadh, se Kårsta.
Kjulo (Keulo), sn i Satakunda 61.	Kronoberg (Cr-), slott i Smål. 461.
	Kronobäck [i Mönsterås' sn, Smål.] Erik Gustafssons [Stenbock] sätesgd (friherreskap) 196, 303.

- Kulla, sn i Uppl. 423.
 Kumla (-bla), sn i När. 415.
 Kungälv (Kongelle), stad i Viken (Bohuslän) 267.
 Kurillula (-rila), by i Loimijoki sn, Övre Satakunda 227.
 Kursala* i Sagu sn, Finl. 67.
- Kårsta (Korstadh), sn i Uppl. 169.
 Käggelholm (Kegle-) [i Ödeby sn, När.] greve Axels [Stensson (Leijonhufvud)] sätesgd 196.
 Kärbo (Kärbo), sn i Västmanl. 423.
 Köpenhamn (-mpn, Kiöbenhaffn), stad i Danmark 37 f., 78, 137, 290.

L.

- Lagga, sn i Uppl. 230.
 Lagunda (-dh), hd i Uppl. 423, 434.
 Laukko [i Vesilaks' sn, Satakunda], Knut Kurcks sätesgd 6, 291.
 Leckö, se Läckö.
 Lemo, sn i Finl. 366.
 Lempälä (-pele), sn i Tavastl. 69.
 Letala*, by i Sagu (Saw) sn, Finl. 282.
 Lill-Säckylä (Seck-, Sechk-) i Kjulo [o: Säckylä] sn, Satakunda 61.
 Lilla Täby* i Björksta sn, Västmanl. 423.
 Lindesberg [i Västmanl.] 433.
 Linköping, stad i Östergötl. 8, 117, 155 f., 414.
 Litslena (Lydz-), sn i Uppl. 382.
 Livland (Lýff-) 71, 91, 97 f., 219, 313, 342, 461 f.; i K. Maj:ts titel 59, 209, 314, 419.
 Loimijoki, sn i Övre Satakunda 228.
 Longhundret, se Långhundra.
- Lule (-la), sn i Västerbotten 310, 376.
 Lundby [i Frustuna sn, Södermanl.], fru Alfrids [Månsdotter (Natt och dag)] sätesgd 399.
 — i Vårfrukyrka sn, Uppl. 67.
 — [obestämt var] 443.
 Lundholm (-boholm) [i Vrigstads sn, Smål.], Nils Gyllenstiernas sätesgd 17, 196.
 Lybeck, stad i Tyskl. 41 f., 79, 100, 127, 134 f., 140, 171, 196—199, 270, 313, 324, 330, 370, 374, 378, 415, 426, 430, 455.
 Långhundra (Longhundret), hd i Uppl. 104, 273.
 Läckö (Le-) [i Kållands (Otterstads) sn, Västergötl.] Hogenskild Bielkes sätesgd 191, 196, 303.
 Läpp i Karis' sn, Nyland 254.
 Lövsstad (Löf-) [i Järfälla sn, Uppl.] 42.

M.

- Marstrand, stad i Viken 171, 353.
 Mecklenburg (Mechelborgh, Mechelenborg, Mekel-) 114, 142, 159.
 Mörungen (Moring), län i Preussen 227.
 Morby (Mör-) i Lagga sn, Uppl. 230.
 Mustasaari (-stesår), sn i Österbotten 445.
- Mälaren (-erenn), sjön 425.
 Möckelö (Möcklöö) i Jomala sn på Åland 49 f.
 Mörby [i Estuna sn, Uppl.], Christiern Gabrielssons [Oxenstierna] sätesgd (friherreskap) 332.
 — se även Morby.

N.

- Nacka, bruk i Huddinge (nu Nacka) sn, Södertörn 156.
 Nagu (-wo), sn i Finl. 429.
 Narva (-ffwen), stad i Ingermanl. 33, 92, 97 f., 100, 108, 134 f., 313 f., 332, 365, 374 f., 389, 394 f.
- Nawo, se Nagu.
 Nederländerna (-landen) 29, 120, 122.
 Neninge (? Nemninge) [i Rådmansö sn, Uppl.] 81.
 Nikopen, se Nyköping.
 Njursta (Njufstad!) i Eds sn, Uppl. 158.

- Nockeby i Bromma sn, Uppl. 232.
 Nora [i Danderyds sn, Uppl.], Erik Matssons [Körning] sätesgd 17, 166, 308, 402.
 Noraskog (-ghe) 433.
 Norge (-rige) 189, 217, 435.
 Norrbotten (-rebotnn) 408.
 Norrköping, stad i Östergötl. 30.
 Norrtälje (Norre Telie) 360.
 Nouis, by och sn i Finl. 382.
 Nyköping (Nikopen), stad i Södermanl. 135, 236 f., 257, 269, 315, 380, 415, 421.
 Nykelsboda* i Knista sn, När. 2.
 Nyland, landskapet 68, 126 f., 255, 263, 413.
 Nylödöse (-löse), stad i Västergötl. 66, 199, 236.
 Nynäs [i Bälinge sn, Södermanl.], Erik Karlsson Gyllenstiernas sätesgd 17, 196, 301, 303.
 Närke (-rÿke, -icke) 2, 415.
 Närpes (-pis), sn i Österbotten 24, 169.
 Närtuna, sn i Uppl. 104.
 Näs i Bro sn och sklg, Uppl. 162.

O.

- Ocklunda, se Oklunda.
 Odensala, sn i Uppl. 417.
 Odenslunda (Oß-) i Fresta sn, Uppl. 381.
 Oklunda (Ock-) i Östra Husby sn, Östergötl. 346.
 Olunda i Lagga sn, Uppl. 230.
 Oosthuizen (Oösthusen), stad i Holland 20.
 Oblunda, se Odenslunda.
 Orsta (Örestadh) i Torstuna sn, Uppl. 382.

P.

- Parasnembyn* i Akkas' sn, Tavastl. 67.
 Paris, stad i Frankrike 171.
 Pelckene, se Pälkäne.
 Peresby* i Kimito sn, Finl. 352.
 Petsmo (Pettesmål) i Mustasaari sn, Österbotten 445.
 Pojo, sn i Nyland 344, 390.
 Polen (På-) 89, 91 f., 95, 98, 416, 433.
 Jfr Henrik av Anjou; Sigismund II August; Sigismund III.
 Preussen (Prytzen) 227.
 Pyrkalla, se Birkkala.
 Pälkäne (Pelckene, -chene), sn i Tavastl. 348, 379.
 Pörtom, by i Närpes' sn, Österbotten 24.

R.

- Ramsö (-öö) i Värmdö sn, Uppl. 67.
 Raseborg (Radz-), slott och län i Nyland, fru Ebbas [Månsdotter (Lilliehöök)] grevskap 196, 201, 254, 454.
 Rekarne, hd i Södermanl. 23.
 Replot, ö i Botniska viken, tillh. Mustasaari sn, Österbotten 445.
 Repplinge, sn på Öland 64.
 Reval (Räffle, Reffel, Refuel, Rääfwer!), stad i Estl. 77, 91 f., 97—100, 108, 255, 264, 266, 359, 405, 412.
 Rhoetien (-tia), del av Schweiz (Graubünden) 241.
 Ribbehalm, se Rydboholm.
 Rickeby (Rÿke-) i Boglösa sn, Uppl. 195.
 Riga, stad i Livl. 134, 407.
 Rimito (-mette, -mete), sn i Finl. 352, 386.
 Rinkeby [obestämt var] 389.
 Roden, se Roslagen.
 Rom (Room), stad i Italien 90.
 Romsarby (Runsare-) i Karis' sn, Nyland 127.
 Roslagen (Roden) 241.
 Rostock (-og, -ogk), stad i Mecklenburg 93, 134.
 Runsareby, se Romsarby.
 Rÿasby* i Rimito sn 387.

Ryd, se Västra Ryd.
 Rydboholm (Ribbe-, Ridbo-) [i Östra Ryds sn, Uppl.], Per Brahes sätesgd (friherreskap) 15 f., 166, 172 f., 196, 303.

Ryssland (Rydz-) 71, 92 f., 240, 461 f.;
 i K. Maj:ts titel 59, 314, 419. Jfr
 Ivan IV Vasiljevitj.
 Räfte, se Reval.

S.

Sachsen (Saxen) 61, 334.
 Sagu (Saw, Sawe, Saugu), sn i Finl. 67, 282, 386.
 Salberget (Sale bergitt, Sale gruffwe) 171, 307, 316, 339, 362, 412, 415, 421, 440.
 Salo i Rimito sn, Finl. 386.
 Salsta [i Tensta sn, Uppl.], Ture Pedersson Bielkes sätesgd 301, 303.
 Sandbol (Såndbola) i Knutby (o: Rasbo) sn, Uppl. 317.
 Saw (-we), se Sagu.
 Savolax 373.
 Schoby, se Skoby.
 Seckylä (Sechk-), se Lill-Säckylä.
 Selö (-la, -le), sn i Södermanl. 34, 70, 157.
 Sexmäki, se Sääksmäki.
 Sickla [i nuv. Sicklaö sn, Södertörn] 26.
 Siende, hd i Västmanl. 423.
 Siggesta (Sigstad, Sixst-) [i Värmdö sn, Uppl.], Johan Bagges sätesgd 6, 10, 13, 20, 59, 166, 173, 191, 221, 245, 308, 344.
 Sigtuna (Sich-), stad i Uppl. 340.
 Simeå (-me) [i Undersviks sn] i Hälsingl. 398.
 Simtuna, sn och hd i Uppl. 423.
 Sittard (Siddart), stad i hertigdömet Jülich 73 f.
 Skanör (Skåå-), stad i Skåne 183 f.
 Skara (Sch-), stad i Västergötl. 11, 13, 15.
 Skekke, se Östra Skägga.
 Skeninge, se Skänninge.
 Skoby (Sch-) [i Norrsunda sn, Uppl.?] 21.
 Skuru i Pojo sn, Nyland 390.
 Skänninge (Skeninge), stad i Östergötl. 454.
 Smedby i Hammarby sn, Uppl. 21.
 Småland 196, 372, 416.
 Smörvik* i Sagu sn, Finl. 386.
 Solberg (-ga) i Ingå (nu Degerby) sn, Nyland 127.

Sollentuna, hd och sn i Uppl. 128, 232.
 — kyrkby 361.
 Solna, sn i Uppl. 374.
 Sonstorp [i Hällestads sn, Östergötl.], Jöns Erikssons [Rosenstråle] sätesgd 247.
 Sorunda (-de), sn i Södertörn 103, 282.
 Spanien 91 f., 96, 98, 444. Jfr Filip II.
 Spånga (Spo-), sn i Uppl. 140.
 Stavsnäs i Värmdö sn, Uppl. 83 f.
 Stegeborg (Stäke-), slott i Östergötl. 237, 268, 377, 411.
 Stettin, stad i Pommern 350.
 Stora Sundby, se Sundby.
 Stralsund (Sträle-), stad i Pommern 141 f., 272, 277, 351.
 Strängnäs (Strengnes, Strägnitz), stad i Södermanl. 23, 34, 70, 315, 337, 427, 444.
 Stutby (? Tjurby) i Sorunda sn, Södertörn 103.
 Stäkeborg, se Stegeborg.
 Sundby [nu Stora Sundby] i Västermo (nu Öja) sn, Södermanl., Erik Sparres sätesgd 166, 173, 187, 191, 196, 221.
 Sundby [i Västra Ryds sn, Uppl.] Ponti De la Gardie sätesgd 86, 126.
 Sundet, se Öresund.
 Sundholmen [i Espereds sn, Västergötl.] greve Per Brahes sätesgd 11, 13.
 Surkopen, se Söderköping.
 Svartbäcken (Swarte bechen), stadsdel i Uppsala 46.
 Svartsjö (-tsö, -tzö), slott [i Färentuna sn, Uppl.] 9, 129, 176, 178 f., 182, 225, 419.
 Svidala* [i Södra Finland] 328.
 Såndbola, se Sandbol.
 Säckylä, se Lill-Säckylä.
 Sätra i Botkyrka sn, Södertörn 188.

- Sääksmäki (Sex-), hd i Tavastl. 345. | Södermanland 155.
 Söderköping, stad i Östergötl. 27, 73. | Södertälje, se Tälje.
 135 (Surkopen), 235—238, 267 ff., | Södertörn (Törn) 216, 276.
 277, 365, 379 f., 382.

T.

- Tavastehus' län 69. | Trosa åminne i likan. sn, Södermanl.
 Tavastland (Taffwest-) 9, 67, 226 f., 345, | 315.
 348, 440. | Trögd, hd i Uppl. 195.
 Teda (Th-), sn i Uppl. 69, 362. | Tumba (-bo) kvarnar [i Botkyrka sn,
 Telie, se Norrtälje; Tälje. | Södertörn?] 239.
 Tingvalla i Värmland [nu Karlstad] | Tyrvis (Tör-), sn i Satakunda 442.
 22. | Tyskland (Tÿdz-) 31, 79, 92, 99, 272,
 286.
 Tiohärads lagsaga i Smål. 190. | Täby, se Lilla Täby; Töiby.
 Tjurby, se Stutby. | Tälje (Telie), stad i Södermanl. [nuv.
 Tjust, hd i Smål. 247. | Södertälje] 263, 315, 416, 425, 440,
 Toresund (Törsen), sn i Södermanl. | 444.
 288. | Töiby (Täby!) i Närpes' sn, Österbotten
 Torpa i Länghems sn, Västergötl., Erik | 169.
 Gustafssons [Stenbock] sätesgd 17. | Törn, se Södertörn.
 Torsala* [obestämt var] 407. | Tör-, se även Tor- och Tyr-.
 Torstuna (Törs-), sn i Uppl. 208, 382.

U.

- Uddeboö (Vtboö, Öön) [i Estuna sn, | Ume (Uhmo), sn i Västerbotten 43 f.
 Uppl.], fru Britas [Ulfsdotter (Bååt-
 Snakenborg)] sätesgd 3, 7, 19. | Uppland (Vpl-) 191, 196.
 Uglö (Vglö) [i Häradshammars sn, | Uppsala (Vps-), stad i Uppl. 10, 17, 38,
 Östergötl.] Sven Jönsson Lillies | 44—48, 60, 81, 126, 180, 222 f., 257,
 sätesgd 399. | 259 f., 278, 339, 349, 355, 403, 444,
 454.
 Ulvberga (Vlb-) i Hallaryds sn, Smål. | — län 149.
 416. | Uskela (Vskyla), sn i Finl. 148.
 Ulvsunda (Vlff-) i Bromma sn, Uppl. 381. | Utboö, se Uddeboö.

V, W.

- Vadstena (Wastene), stad i Östergötl. | Warschau (-sow), stad i Polen 99.
 14, 196, 200 f., 317, 363, 377, 380, | Vartofta, hd i Västergötl. 16.
 383. | Vassunda, sn i Uppl. 338.
 Vallentuna (Valt-), sn (och hd) i Uppl. | Vaxholm (-men) 449.
 416, 428, 456. | Wehmais (Weckmas), by i Tyrvis' sn,
 Vallis tellina, se Veltlin. | Satakunda 442.
 Varberg (Ward-, Wårdhärgh), stad i | Welskland, se Välskland.
 Halland 10 f., 17, 121. | Veltlin (Vallis tellina), kanton i Schweiz
 Vargö (-öö), bebodd ö i Botniska viken, | 128 f.
 tillh. Närpes' sn, Österbotten 24. | Vemo, sn i Finl. 167.

- Venedig, stad i Italien 127.
 Verona, stad i Italien 127.
 Vest-, se Väst-.
- Viborg, stad i Finl. 306, 365.
- Vik (Wich) [i Balingstads sn, Uppl.],
 Claes Bielkes sätesgd 17, 187, 301.
- Vik (Wÿch) [i Sjundeå sn, Nyland],
 Claes Flemings sätesgd 17, 191, 196,
 301.
- Virmo (? Wöreme), sn i Finl. 373.
- Visby, stad på Gotland 47.
- Visingsborg (Wÿsingzborgh), slott på
 Visingsö, Per Brahes grevskap 12,
 15, 166, 172, 196, 303.
- Visingsö (Wÿ-), ö i Vättern 11, 13, 16.
- Wårdbärgh, se Warberg.
- Vårdkärr* i Brännkyrka sn, Södertörn
 315.
- Vårfrukyrka, sn i Uppl. 67.
- Wätzski petin (Wotzske) i Ingermanl.
 (i K. Mits titel) 59, 209, 314, 419.
- Välskland (We-) [det gemensamma nam-
 net på de romanska länderna, sär-
 skilt Frankrike och Italien] 91.
- Väring (-ge), sn i Västergöt. 410.
- Värmdö, sn i Uppl. 67, 142, 162, 208,
 344, 427.
- Värmland 22.
- Västanby (We-) i Karis' sn, Nyland 68.
- Västerbotten (-botnen) 43 f., 459.
- Västergötland 17, 410.
- Västerhaninge, sn i Södertörn 276.
- Västervik (Westerwÿk), stad i Smål. 330.
- Västerås (Westrås), stad i Västmanl.
 15, 69, 147, 150, 156, 263, 389, 421,
 427, 435, 449.
- län 147.
- Västmanland (Wesmanne-) 166, 173, 187,
 191, 196, 221.
- Västra Ryd, sn i Bro hd, Uppl. 374, 376.
- Väthövda (Wätthöfde) i Vätö sn, Uppl.
 352.
- Vätö (-the), sn i Uppl. 352.
- Wöreme, se Virmo.

Y.

Ystad (stedh), stad i Skåne 270.

Ytterby i Sollentuna sn, Uppl. 80.

Å.

Åbo, stad i Finl. 4, 71, 364, 439 f.

— län 71.

Åker, hd i Södermanl. 415.

Åkerö (-öö) [obestämt var] 40, 163.

Åland 50.

Ålands hav 389.

Åminne [i Halikko sn, Finl.], Christer
 Claessons [Horn] sätesgd 60.

Ångermanland 324.

Årby [sannolikt i Ramsta sn, Uppl.]
 242.

Ä.

Äleby* i Värmdö sn, Uppl. 344.

Älvsborg (Elfz-, Els-), stad i Västergöt. l.
 17, 122, 196, 241, 323.

Älvsnabben (Elfz-) [i Stockholms skär-
 gård] 258.

Äplaholm (Eple-) [i Sandsjö sn, Smål.]
 Birge Isakssons [halv hjort] sätesgd
 301, 303.

Ö.

Ökna (-nö) [i Floda sn, Södermanl.],
 herr Knut Knutssons [Lillie] sätesgd
 51.

Öland 64.

Örby[hus] i Vendels sn, Uppl. 46.

Örebro, stad i Närke 2, 434.

- Öregrund (Örg-), stad i Uppl. 50, 108, 403.
- Örestadh, se Orsta.
- Öresten, slott i Västergötl., tillh. Erik Gustafssons [Stenbock] friherreskap 196, 303.
- Öresund 171, 223 f. (Sundet), 244.
- Ösby* i Solna sn, Uppl. 374.
- Ösel (-ell), ö i Östersjön 294.
- Ösmo, sn i Södertörn 282.
- Österbotten (-tnen) 24.
- Östergötland 114, 122, 191, 196, 339, 346, 452.
- Österhaninge, sn i Södertörn 190, 228, 233, 272, 275, 346.
- Östgöta-bruket, se Finspång.
- Österreker, se Östra Eka.
- Östhammar, stad i Uppl. 22.
- Östra Eka, by i Estuna sn, Uppl. 323.
- Östra Husby, sn i Östergötl. 346.
- Östra Skägga (Skegke) i Värmdö sn, Uppl. 427.
- Östuna, se Estuna.
- Över-Gran, sn i Uppl. 3.
- Övernäs i Jomala sn, Åland 49 f.
- Öön, se Uddeboö.

Sakregister.

A. Rättens sammansättning.

I. Borgmästare och råd.

a) Ordinarie former.

Borgmästare och råd:

1) utan angivna bisittare 2) jämte slottsfogden 3) » en eller flera ståt- hållare (slottslo- loven) 4) » såväl slottsfogde som ståthållare	}	passim.

b) Extra ordinarie former.

1) Med (ett eller flera) riksråd.¹

1576 $\frac{1}{3}$ 302 f. (fem).

1577 $\frac{2}{3}$ 301 (tre).

1584 $\frac{2}{1}$ 2 (ett); $\frac{2}{1}$ 17 (sju); $\frac{2}{1}$ 87 (fyra);
 $\frac{2}{1}$ 126 (två).

1586 $\frac{2}{2}$ 172 f. (två); $\frac{1}{3}$ 191 (tre); $\frac{7}{6}$ 215
 (ett); $\frac{1}{6}$ 221 (ett).

1587 $\frac{2}{1}$ 345 (två).

2) Med andra bisittare.

Adelsmän (utområds) 2, 6, 10, 13, 17,
 20, 51, 87, 101, 301.

Borgare 51, 87, 101, 172.

Civila ämbetsmän (sekreterare, kamre-
 rare, myntskrivare) 51, 87, 101, 173,
 191, 221.

Krigsbefäl 51, 81, 87, 159, 173, 191.

Prästman 460.

II. Allmän rådstuga.

Menigheten sammankallad (menige mans
 rådstugudag) 21, 26, 34, 71, 164, 167,
 202, 211, 250, 296, 309, 320, 346,
 354 f., 371, 376, 387, 412, 416, 423,
 433, 450 f., 460.

B. Den dömande verksamheten.

I. Rättegång.

Konungsdomssessioner (säkra eller möj-
 liga) 2, 17, 87, 126, 172 f., 191, 196 ff.
 215, 221, 301, 302 f., 345.

Konungsdombrev uppläsa eller refereras
 341, 383 f. (1587 $\frac{1}{1}$).

Riksrådsdomar 196—201 (in extenso, dat.
 1580 $\frac{2}{1}$); omtalas 261, 324 (dat.
 1574 $\frac{2}{6}$), åberopas 301 ff.

Äldre rådhusrättsdomar åberopas, 282,
 284 f., 287; d:o avkunnade i Linkö-
 ping 156; i Söderköping 267; i Upp-
 sala 10.

Häradsrätts dom åberopad 340.

Lagmansdom åberopad 459.

Stadslagen åberopas i dess olika balkar:
 byggningabalken 183; dråpmålabal-
 ken 53, 335; edsöreshalkan 18, 408;

¹ Under senare hälften av 1586 och början av 1587 omtalas riksrådet Gustaf Baner såsom närvarande vid sju särskilda rättegångstillfällen, men då han samtidigt var ståthållare på Stockholms slott, var det säkerligen i denna egenskap han över-
 var förhandlingarne.

- giftermålsbalken 56, 183, 261; högmålabalken 104; jordebalken 279, 329; kyrkobalken 183, 356; köpmålabalken 161, 410; tjuvabalken 316; och ärvdabalken 183.
- Tänkebokens äldre årgångar återopas 190 (ett där omtalat brev saknas på uppgivet ställe), 265, 309, 328, 405, 434; skola ransakas 388; inprotokollering i tänkeboken begäres och medges 66, 162, 183, 216, 243, 295, 311, 313 f., 329, 338, 375, 400.
- Laga forum: mål förvisas till nedre (kännärs-)rätten 126; till riksrådet 304; till lagmansrätt 340; till häradsrätt 188, 230, 386, 418; till ärkebiskopen 157, 344, 356; till domkapitlet 337, 460; till andra stadsrätter: Enköping 415; Söderköping 238; till utländsk rätt 5 (Danzig), 332 (Dorpat).
- Lokal för rättens (eller borgerskapets) sammanträden (mestadels ej utsatt): i rådhuset (rådstugan) 164; i fraktkammaren 68; i kämnärskammaren 460; i vårdskrivarestugan 78.
- *
- Borgen (löfte) ställes eller skall ställas 77, 131, 153, 170, 211, 230, 322, 324, 333, 337, 351, 385, 388, 395 f., 412; erbjudes 315; förnyas 238, 451; utkräves 287, 322 f.; äskas 324, 430; ålägges 32, 51, 408, 435; alternativ för fängelse 12 f.; fordras för inställelse inför rätta 3, 5; för eventuella arvsanspråk 195, 352; för stadens utestående lån 70; för nyblivna borgare 49, 351, 364, 396, 424.
- Borgenärssammanträde 417, 430.
- Depositioner i rätten av penningar 3, 71, 157, 248, 274, 363, 377, 384, 442; av skrin med värdörer 233, 272; få lyftas 428.
- Dombrev (sententia) skall utlämnas 27.
- Dombrott belägges med vite 422.
- Edgång avböjes 314; erbjudes 151, 337, 349, 351, 355 f., 387; fullgöres 53, 77, 157 f., 191 ff., 218 (vid urarvaförklaring, 225, 254 (i konkurs), 343 f., 351, 392, 405, 421; ålägges 10, 141, 161, 261, 285, 290, 347 (alternativt), 350, 389, 404, 407 f., 418, 440, 450; äskas 276, 294, 306; värjemålsed kan ej förvägras 183, 243 f., 263.
- Fridlysning 77; bruten 405 (julfrid).
- Fullmakter införda in extenso 147, 420.
- Förhandlingar inom lyckta dörrar påfordras men avvisas 105.
- Förlikning 33, 42 ff., 135, 216, 289, 377, 403.
- Förlikningsmän (övermän) förordnas 10, 28, 65, 69, 77, 131, 164, 172, 219, 285, 323, 327, 350, 388, 395, 429.
- Förmyndare eller förmyndareskap 21, 45, 227, 260, 288, 299, 333, 354, 420, 452.
- Häkting, olaga, 11, 18. Jfr nedan s. 534: Fängelsestraff.
- Kärandetalan i brottmål föres, där ej annat säges, i åklagaremål av riksprofossen eller hovprofossen. Se Personregistret: Hans Fällerman; Jöran Selbeck.
- Likbesiktning (efter dråp) påbjudes 355; fullgöres 392.
- Målsäganderätt efterskänkes 440.
- Nåd 150, 316; på grund av ungdom 180. Jfr Underställning.
- Ogiltighetsförklaring av skuldebrev 216, 291; av fastebrev 300, 319.
- Omröstning mellan rättens medlemmar 222.
- Rekonvention 194, 220, 224, 235 f., 238, 285, 388, 395. Jfr Skadestånd.
- Reseförbud 407.
- Res iudicata får ej påtalas 385.
- Sekvester (arrest) på gods och varor 10, 27, 69, 288, 322, 334, 425, 433, 435; på penningar 3, 188, 229, 272, 348, 407; upphäves 136, 138.
- Skadestånd (skadegäld) begäres 332; föremål för tvist 285, 287, 321, 324, 362 f., 369, 385; ersättning för sveda och värk 299.
- Skingsringsförbud upphäves 69.
- Skriftliga inlagor infordras 385, 430; på utländskt språk översättas till svenska 311 f.

- Straffflindring förespeglas, om medbrottsslingar röjas 373.
 Stämning ej komparerad 286, 324 f., 357, 421; till borgenärssammanträde 417, 430.
 Syn av gamla träbyggnader och skorstenar 30.
 Tortyr (examination av mästermannen), hot om 171.
 Underställning i livssaker 2, 54, 56, 143, 159, 169.
 Uppskov i avbidan på dom i annat mål 62; för närmare undersökning 3, 62, 154, 156, 323, 388, 405; för inskaffande av bevis 18, 42, 425, 451; för vittnens hörande 32, 80, 141, 187, 345, 353, 381, 389; för parts inställelse 159, 257, 276, 334, 350, 374, 452; för förlikning 448; för riksrådets hörande 304; för inhämtande av ståthållarens mening 133, 342, 345; på grund av adventshögtiden 463.
 Urminnes hävd 28, 422.
 Urtjuvaförklaring 322.
 Utevaro från rätten medför rättsförlust 234.
 Vad (appellation till högre rätt) 136, 141, 156, 172, 215, 323, 343.
 Ving och vittne (vid köp) 409.
 Vite utsättes för frids brytande 42, 299; för dombrott 422; för brytande av förlikning 289; för olaga köp av opackad sill 212; för hållande av dubbla gatubodar 310; för ohörsamhet (att nedriva trähus) 320; för bortresa ur riket 407.
 Vittnesmål, skriftligt (vittnesbrev) in extenso 51 f.
 Våldgivning 172, 280, 286, 304, 327, 343, 378.
- II. Särskilda mål.*
- a) Tvistemål och civila ärenden.
- 1) *Giftermålsbalken.*
- Avvittring 45 f., 271, 291, 299, 312, 383, 427.
 Brutet äktenskapslöfte 435 f.
- Hemföljd 431.
 Morgongåva 43, 222 f., 246, 446.
 Äktenskapsskillnad 66, 157, 221 ff., 351.
- 2) *Ärvdabalken.*
- Arv 3 ff., 22, 33 f., 42—45, 65 ff., 70, 79, 126 f., 128 (i Italien), 132, 140, 148, 152, 157, 162, 190, 195, 214 f., 218, 227, 252, 255, 258 ff., 271, 272 (i Tyskland), 286, 293, 328, 342, 348 (satt i kvarstad), 352, 354, 379, 386, 390, 414, 436, 441 f., 445, 449, 457; klander av arv 140.
 Arvsförlikning (brev in extenso) 22, 24 ff., 31, 206 f., 259 f., 312, 358 f., 424 f., 430 f.
 Arvskiften 137, 139 f., 284, 317 f., 349, 354, 378, 382 f., 385, 426 ff., 437.
 Barnapenningar 342.
 Bouppteckning sk. beedigas 252.
 Inbördes testamente (tredjepenningsgåvor) 7, 36, 38, 132 f., 163, 242 f., 246, 265, 283, 311, 317, 329, 337 f., 342, 361, 383, 414, 417, 445, 455.
 Testamente till eller av enskilda personer 132, 205 f., 264, 328 f., 370 f. (in extenso), 454 f.
 Testamentarier 324.
 Urarvaförklaring 189, 217 f., 253.
- 3) *Jordabalken.*
- Bördsrätt och lösen 216, 279, 422.
 Diskretion, se Vängåva.
 Fastighetsöverlåtelser (gåvor, köp eller byten) 6—9, 19 ff., 25, 40, 49 f., 68, 75 f., 80, 85, 129 f., 133, 147 f., 158, 162, 194, 204 f., 213 ff., 225 f., 233 ff., 245, 247 f., 251, 254—260, 262 f., 273—278, 284, 291 ff., 299 f., 308 ff., 316, 318 f., 320 f., 338, 340 f., 343, 349, 354, 364 f., 367 ff., 371 f., 375 f., 378 f., 383, 385 f., 393 f., 396—400, 402 f., 411, 418 f., 420 (salubrev in extenso), 432, 434 f., 443—448, 453—459; i Narva 86, 313 f.; i Nylödöse 66; i Uppsala 60; i byte mot egendom på landet 232, 247.
 Förbud att sälja omyndigs fastighet 21; att avyttra tomter till adeln 419.

SAKREGISTER

Hembud 70, 85, 195, 205, 216, 274 f., 278 f., 289, 317, 343, 372, 388, 421 (förvunnet), 454, 456.
 Husbrev (inkl. köpebrev) in extenso 372 f.; krävas 32, 450; utlovas 44; utfärdas 215; dödas 300, 319; deponeras i rätten 413; avhändes bedrägligt 353; omtalas 259, 398, 411, 454.
 Hushyra (huslega) 33, 254, 259, 284, 289 (frihet från), 301, 305 f., 387.
 Inteckning i hus säljes 266 f.
 Kländer (bespråkning) rörande hus eller tomter 33, 41 f., 69, 71 f., 129, 131, 151 f., 164, 209, 228 f., 257, 288, 293, 348, 374, 377, 387, 413, 428, 454.
 Pantsättning av fast egendom 74 f., 160, 203, 281, 295, 372, 384, 425.
 Stadens egna fastigheter (ofria tomter) 318, 438; bortgivnas i byte 201, 225, 418 f.
 Tomtupplåtelser 187, 344, 401.
 Uppbud å fastigheter 1, 3, 6 f., 19, 26, 41, 48 f., 63 ff., 71 f., 76, 81, 126, 137 f., 150, 152, 156, 189 f., 201, 204, 208 f., 212, 228, 231, 233 f., 239, 244, 247, 254, 262, 273 f., 283, 288, 290, 292, 296, 299, 310, 319 f., 325, 333 f., 340, 345—348, 352, 357, 364, 366, 372, 381, 390, 395 f., 402, 409, 416, 428 f., 439, 444, 447, 451, 458 ff., 462 f.
 Viderboenderätt 248 f., 274, 368 f., 393, 413, 432.
 Vängåva (skänk och förbättring) 447.
 Värdering (skattning) av hus 25, 48, 80, 138, 238 f., 276, 281, 349 f., 398, 424, 427 f., 441.
 Återgångsköp förvägras 204 f.

4) *Byggningabalken.*

Byggnadsförbud 159.
 Byggnadsvillkor 316.
 Kländer å utfört arbete 10.
 Olaga byggnader 33.

5) *Köpmålabalken.*

Bodmeri 224 f., 244.
 Bolagshandel (matzskopi) 285, 287, 289, 347, 350 f., 378.

Borgen (löfte) för skuld 77, 412.
 Förbud mot handel med främmande 212.
 Försenad leverans föranleder tvist om skadestånd 235—238, 267—270.
 Pant på lösören 142, 295, 353, 358, 369.
 Ränta (intresse) 287, 321, 324, 332 (begäres), 371, 378, 387.
 Skuldfordringsmål (kravmål) passim.
 Tveköp 405 f.
 Uppbud å lös pant 206, 208, 210, 230 f., 233, 323 ff., 333, 385, 413 f., 453.
 Återgångsköp 338 f.

6) *Sjörättsmål (inkl. fartygsköp).*

Fartygsköp (eller köp av skeppspart) 127, 140, 241, 382, 404, 414. Jfr nedan s. 536: Skeppsförsäljning från kronan.
 Frakt 71, 295, 394.
 Haveri 134 f., 228, 267, 294, 389, 394 f. Jfr 433, 435, 443 f. och 451 f.
 Lots (styrman) vägrad medfölja sedermera havererat fartyg 389.
 Sekvester på fartyg 100 f. (i Lybeck), 146 f. (i Amsterdam), 404 f. (på skeppspart).

b) *Brottmål.*

1) *Särskilda brott och förseelser.*

Anstiftande av brott 396 (trugande).
 Bondfångeri (göckleri) 361.
 Delaktighet 78.
 Dråp (manslag) 2 f., 9, 31, 54, 61, 102 ff. (fader dräper son), 135, 148 f., 154, 158, 230, 323 (barnamord), 334 f., 337 (av våda), 360 f., 390—393, 403, 412, 423, 436.
 Dulgsomål (dölsomål) 64, 244, 447 f.
 Edsöresbrott 18.
 Fridsbrott 405, 408.
 Förfalskning av skuldbrev med stulet signet 366.
 Förskingring 73.
 Giftmord (förgöring) 220 (anklagelse för).
 Hemgång 136, 336, 357.
 Hor, se Äktenskapsbrott.
 Hotelser 35 f.
 Häleri (undanhållande av tjuvgods) 160.
 Högförräderi 87—100, 461 f.
 Lägersmål, se Mökränkning.

- Mutor 84.
 Mökränkning 408.
 Olaga handel 69, 129 (prisuppskörtning),
 142, 341, 409 f. (med främmande), 452.
 Otrohet 105 ff., 243.
 Ryktessmideri 187, 263, 349.
 Rymning av tjänstfolk 41; ur borgen
 243; ur fängelse 2, 339, 345; ur riket
 172, 461; från tvångsarbete på slottet
 169, 362.
 Rån 130.
 Självpanning 221, 240 f., 315 f.
 Skadegörelse (på hus) 170.
 Slagsmål (misshandel, parlamente, vålds-
 verkan, övervåld) 3, 9 f., 11 ff., 42,
 51, 77, 80—84, 128, 229 f., 264, 299,
 345 f., 357, 405, 408.
 Smädelser (okvädingsord, skällsord) 23,
 30 (mot magistraten), 42, 159 f.,
 280, 336, 357, 377, 405, 418 (smäde-
 skrift).
 Tjuvgodsköp 339, 417.
 Tjuvnad (stöld) 21, 27, 67, 69 f., 77 f.,
 104, 136, 149, 157, 159, 167 (under
 gudstjänst), 167—171, 189, 210, 226 f.,
 239, 241, 282, 307, 316, 339 f., 344,
 346, 352, 362, 373 f., 376, 382, 396,
 410, 415 f., 421, 429, 440, 444, 450,
 453 (mjölkning av andras kor), 458,
 463.
 Trolldom (ond konst) 36; vidskepelse och
 signelse 208, 360, 373.
 Tullsvek 69, 138, 223, 458.
 Tvegifte 344, 345 (ofullbordat), 461.
 Vitesmål (obefogad anklagelse) 421 f.
 Våldtäkt å minderårig 366 f.
 Äktenskapsbrott (hor) 10, 50 f., 55, 140,
 187 f., 205, 207, 239 f., 256 f. och 260 f.
 (av präst), 345, 361, 366, 460; förlupit
 hustru 141 ff.; anklagelse för 173—183.
 Övergrepp av tjänsteman 136.
- 2) *Straff och skadestånd.*
 Bysättning för skuld 326.
 Böter för okvädingsord 42; för dråp 53;
 för hysande av främmande gäster 325;
 för uthyrning av bodar till skottar
 ib.; för förd talan i avgjord sak 385;
 för slagsmål och bruten julfrid 405;
 för vitesmål 422.
 Dödsstraff medelst stegel och hjul 104;
 medelst halshuggning (under svärdet)
 335; medelst hängning (galge och
 gren) 150, 169, 242, 282, 339, 362,
 366, 373, 382, 440; utan angivet döds-
 sätt 2 f., 9, 143, 159, 361, 462; efter-
 skänkes 316, 339; verkställes 242,
 282, 335, 462.
 Fängelse i avvaktan på medbrottslings
 infångande 21; på borgens ställande
 169; på målsägandens ankomst 403;
 för tjuvnad 27, 244, 353; för rannsak-
 ning 168, 211, 344, 374; till vidare be-
 sked 169, 194, 230, 344, 416; (på
 slottet) tills saköre guldits 320.
 Förverkande av gods 410.
 Förvisning ur staden 35 f., 56, 68, 77,
 104, 160, 167, 189, 205, 227, 239, 361,
 374.
 Hudstrykning 167.
 Kåkstupning 56, 68, 150, 239, 339 f.,
 346, 361 f., 444, 453.
 Landsflykt 344.
 Mansbot 61, 214, 423.
 Risslitning 77, 160, 374 (i fängelset).
 Skamstraff 56, 361.
 Smidning i järn 207, 362.
 Stegel och hjul 104.
 Stympning (mista öron), 339, 340, 362
 (ett öra).
 Tvångsarbete på slottet 149, 169, 263,
 340, 410; vid Sala gruva 171, 307, 316,
 339, 361 f., 415, 421, 440.

C. Den civila verksamheten.

- I. *Stadens förvaltning.*
 Stadens brev in extenso 20, 23 ff. (två),
 29 f., 73 f. (på tyska), 128 f. (på latin),
 135 f., 144 f., 145 f. (på latin), 146 f.
 (d:o), 171 f.; till K. Maj:t 54, 56, 57 f.;
 till hertiginnan Sofia 61; d:o om-
 nämnda (certifikat, vidissen, full-
 makter, rekommendationer och skrift-

liga bevis) 27, 50, 162, 215, 241, 247, 264, 288, 341, 348, 400, 418, 441; do utlovas 35, 44, 163, 414; begäres 411.

Brev till staden från Danzig 79; från Köpenhamn 78.

*

Borgareeds avläggande påbjudes 26, 150, Burskap (borgareed avlägges) 26, 34, 69, 79, 161, 213, 216, 245, 264, 275, 297 f., 313, 324, 340, 350 f., 362, 364, 366, 396, 424; uppsäges 27, 30; får ej uppsägas utan anmälan hos K. Maj:t 27.

Dagsverken få ej försummas 355.

Danviks hospital (de fattige), testamente dit 266; två dess hus inlösas 281; mot-tager penningar 398; tilldömes do 414, 429.

Eldfara, åtgärder mot 202, 212, 250, 309, 355.

Gatubodar få vid marknader ej dubbele-ras 309.

Gatureglering (efter brand) 202, 226, 316, 320.

Gäster (främmande köpmän) underkastas särskilda villkor för handel 212; få ej hysas utan föregående anmälan på slottet 325; få ej hyra bodar ib.; få ej mottagas från pestsmittad ort 451.

Hö och halm får ej införas i staden 250.

Inkvartering 165, 451.

Krogar och öltappning avhysas 212, 251, 298.

Mångleri 142; avhyses 164, 286.

Pass (passebord) 42.

Renhållning 165, 202, 212, 316, 450 f., 460.

Rodd under bommen förbjudes efter satt vakt 26.

Skorstenar, olaga, skola utrivs 30; skola sotas 165.

Stadsplanen regleras 320. Jfr Gatureglering.

Stenhusbyggnad anbefalles 21, 34, 220.

Stenläggning av gatorna 202.

Svinhållningen i staden 165.

Taktäckning 165.

Tillförsel (från Finland) 71.

Tjära får ej finnas i staden 250.

Tjärbränning innanför stadsmuren förbjudes 26, 30.

Trähus skola synas 30; strykas med kopparröksfärg 165; skola täckas med tegel ib.; böra nedrivs 165, 202, 211 f., 226, 250, 260, 289, 316, 320, 355.

Vakthållningen 63, 151, 167, 309, 355.

Ved får ej staplas mot stadsmuren 250.

II. Stadens inkomster.

Bodlön 320.

Burskapspenningar (burgpenningar) 26, 245.

Frihet från stadens tunga får ej beviljas dem, som idka borgerlig näring 213; medgives vissa »odelkällare» 209 f.

Gudspenning (avgift till de fattiga) 258, 338.

Saköre 135, 188.

Skottet 26, 34, 165, 320, 423; skottherrar utses 21, 164, 201 f., 423.

Stadens ränta 26.

Testamente till stadens kyrko- och skolbyggnader 266.

Tiondepenning vid arv, som gå utom staden 25 f., 30, 255, 283, 437.

Tomtöre 320.

III. Kronan och staden.

Kungl. brev införda in extenso:

1561 $\frac{5}{1\frac{1}{2}}$ 8.
 1570 $\frac{2\frac{3}{4}}$ 9.
 1584 $\frac{1\frac{0}{7}}$ 314; $\frac{1\frac{0}{7}}$ 59.
 1585 $\frac{1\frac{0}{7}}$ 314; $\frac{2\frac{2}{3}}$ 202.
 1586 $\frac{8}{3}$ 209.

— omnämnda 35, 47 (lejdebrev), 63 (ang-järntullen), 264, 301 (Gustaf I:s), 316 (ang. byggnadsvillkor), 383 (dombrev, dat. 1587 $\frac{1\frac{0}{7}}$), 387 (ang. seglatsen), 416 (om prästerskapets i furstendömet smådeskrifter), 417 (manebrev), 425 (rör. askbränning), 433 (ang. hertig Sigismunds avresa till Polen).

*

Accis på öl och vin 209.
 Brudskattspenningar 114.
 Flottutrustning 346 f.
 Fordringar på kronan skola anmälas inför slottsloven 251; kunna kvittas mot skeppsköp 59.
 Hjälpgård i hampa beviljas till Salberget 412.
 Saköre, konungens andel 135; får ej undandöljas 410.
 Skeppsförsäljning från kronan 211 f., 226.
 Stadens privilegier läsas offentligt 334, 429.
 Taxa av staden begäres av K. Maj:t 376 f.
 Trohetseden till konungen skall hållas 297, 416.
 Tull (på järn och införseltull) 57 ff.
 Tullordning 59.
 Varor till konungens bröllop i Västerås, 150, 156.

IV. Vissa korporationer och tjänstemän.

Borgerskapet (menigheten) sammanträder, se s. 530: Allmän rådstuga.
 Kvartermästares äligganden 30, 451.
 Kämnärernas verksamhet 27, 126 ff., 244, 264, 346, 362, 392, 396, 405, 451, 463.
 Malmfogde begär övergrepp 136; skall deltaga i förhör och rannsaking 187.

Myntsvennernas löner 131 f.
 Rotmästarne skola indriva beviljad skeppsutrustning 347.
 Rättsfogdarne hava befattning med renhållningen 451.
 Skottherrar utses 21, 164, 201 f., 423.
 Skrän:
 Bagarne skola baka till konungens bröllop i Västerås 150; få böta för minskad verksamhet 214.
 Bårdskärareämbetet åläggas anmäla första förband 410.
 Fiskarne skola sända ombud till Västerås 156.
 Fiskmånglarne skola avstå från sin verksamhet 164.
 Glasmästarne få ämbetskrå 153 f. (in extenso återgivet).
 Hampspinnarne få åldermän 396.
 Krögarne skola endast undantagsvis vara fria från accis 209 f.
 Köttmångarne skola slakta till konungens bröllop 150.
 Tunnbindarne skola avlägga borgareed 150; d:o fullgöres 161.
 Åkarne få ny station 460.
 Vederlagssvenner få ej infinna sig vid marknader 310.
 Vägare skall ersätta förlust ur vägen 348.
 Ämbetena tillsättas 34, 312, 334, 429.

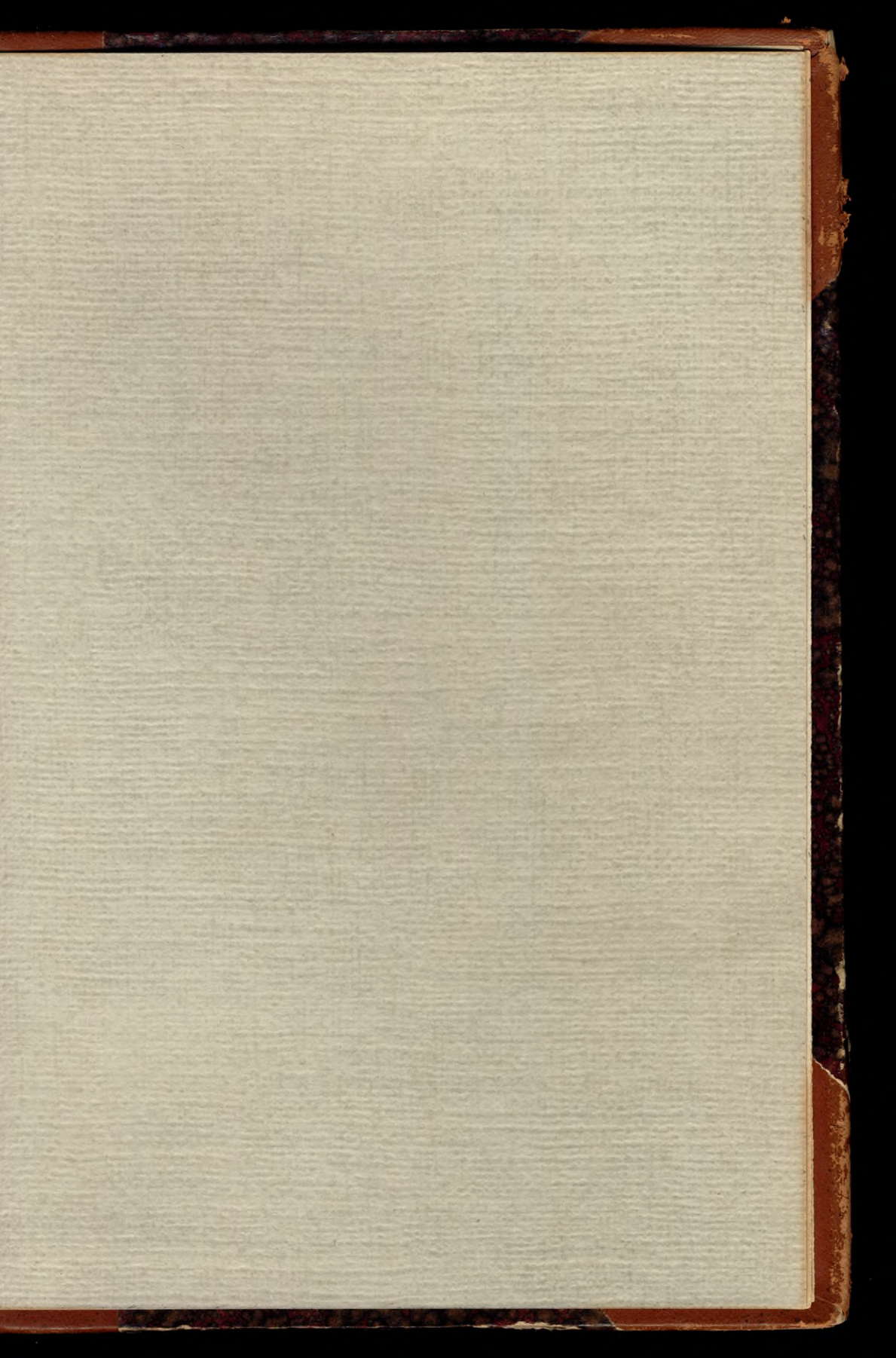
D. Diverse notiser.

Arbetslön 405.
 Askbränning 315, 425, 430.
 Bergshandeln 110, 115.
 Brand 202; på Norrmalm 372.
 Brandredskap 30, 151, 250.
 Brandskattning 332, 366.
 Enrisrökning mot pest 460.
 Fartygs namn: Arneberg 121; Enhörningen 169; Gumsen 27; Gyllenstjärnan 171; Harboskeppet 316; Stjärnan 404 f., 414; Ängeln (Engelen) 429, 432, 443, 451.
 Herredag i Vadstena 317, 363, 377.
 Husgeråd, klädespersedlar o. d. uppräknas 65 f., 67 f. (stulna), 69, 318.

Järnhandeln 106, 113.
 Klädeshandeln 121.
 Kopparköpet 106 ff., 113 ff.
 Kröningsstämplor (på plåtar) 244.
 Lodhandeln 110.
 Läkarekonst 144 ff.
 Läkemedel: liljekonvaljdryck 103.
 Marknader: Distingen (i Uppsala) 46, 151; Olofsmässan (i Köping) 63; Samtingen (i Strängnäs) 23.
 — få ej besökas av vederlagssvenner 310.
 Mynt: Konung Gustafs mynt 161, 247, 259, 300, 361, 448.
 Konung Johans mynt (av olika årgångar, daler (= 4 mark); mark

- örtug (†), öre och penningar, som 1586 voro värda sex gånger högre än 1571 (se s. 271) passim; klippingsmyntet, varav 26 mark gingo på en daler, 142, 161, 282, 436, 442; runstycken (av vilka 32 på dalern) 49, 133, 203, 249, 284, 372, 438; dyttingar 429.
- Främmande mynt:
 Daler, tyska 294.
 Engellotter 352, 453.
 Floriner 438.
 Grosser 294.
 Gyllen, ungerska 16, 114, 303, 306, 376, 432, 438.
 Kronor (= 1½ daler) 128.
 Mark och skillingar, lybska 426.
 Myntevaluationen 1571 (växleriet) 107, 116.
- Mått, mål och vikt, passim. Längdmått: aln, kvarter. — Rymdmått: fat; fjärding; läst: stop; tunna; åm (för vin). — Vikter: skeppund; [lis.] pund ([£] †); markpund (†); skålpund; lod. — Narvavikt 395; järnvikten förfalskad 435.
- Osämja mellan konungen och hertig Carl 296. Jfr 416.
- Pest (pestilentie) 14, 451, 458; åtgärder mot 460.
- Seglats västvert 59, 387; från norrländska hamnar 320, 387.
- Sjökort stulna 346.
- Sköldemärke på järnfat 334, 341.
- Sytning (fribröd) 4, 35, 375.
- Varupris: på bjälkar 417; på järn 207; på malt 406; på oxar och oxhudar 16; på silver 219; på smör 16, 197 f.; på spannmål 452 (vete); på textilvaror 16, 210 (lärf).
 Varuslag (vissa):
 Dryckesvaror; bastart-vin 180; mjöd 245.
 Metallvaror: järn får ej föras omärkt från uppstäderna 250; osmund får ej väljas 355.
 Salt, skotskt 258.
 Skinnvaror: bockskinn (i decker) 380, 436; mårdsinn 416; ryska hudar 65; sobel (sabler) 416; sämskade renhudar 421.
 Tygsorter: dammast 16; engelskt dubbelstål (?) 85, 397; engelskt kläde 398; gellerduk 404; grov grein 85, 416; görliskt kläde 22, 277, 313; kamlott 431; kardantaft 16; lemperlakan 137; münster 419; packlakan 299; saijen 16, 22 (strumpor), 416; skärduk 404.

STOCKHOLMS STADSBÖCKER FRAN ÄLDRE TID

utgivas i fyra serier: Jordeböcker, Tänkeböcker, Räkenskaper och Matriklar m. m.

Tidigare hava utkommit:

Första serien, del 1. Stockholms stads jordebok 1420—1474. Stockholm 1876.

Första serien, del 2. Stockholms stads jordebok 1474—1498. Stockholm 1889, 1914.

Andra serien, del 1. Stockholms stads tänkeböcker 1474—1483 samt burspråk. Stockholm 1917.

Andra serien, del 2. Stockholms stads tänkeböcker 1483—1492. Häft. 1—4. Stockholm 1921, 1924, 1933, 1944.

Andra serien, del 3. Stockholms stads tänkeböcker 1492—1500. Stockholm 1930.

Andra serien, del 4. Stockholms stads tänkeböcker 1504—1514. Stockholm 1931.

Andra serien, del 5. Stockholms stads tänkeböcker 1514—1520. Stockholm 1933.

Andra serien, ny följd, del 1. Stockholms stads tänkeböcker 1544—1548. Stockholm 1936.

Andra serien, ny följd, del 2. Stockholms stads tänkeböcker 1549—1553. Stockholm 1937.

Andra serien, ny följd, del 3. Stockholms stads tänkeböcker 1553—1567. Stockholm 1939.

Andra serien, ny följd, del 4. Stockholms stads tänkeböcker 1568—1575. Stockholm 1941.

Andra serien, ny följd, del 5. Stockholms stads tänkeböcker 1576—1578. Stockholm 1943.

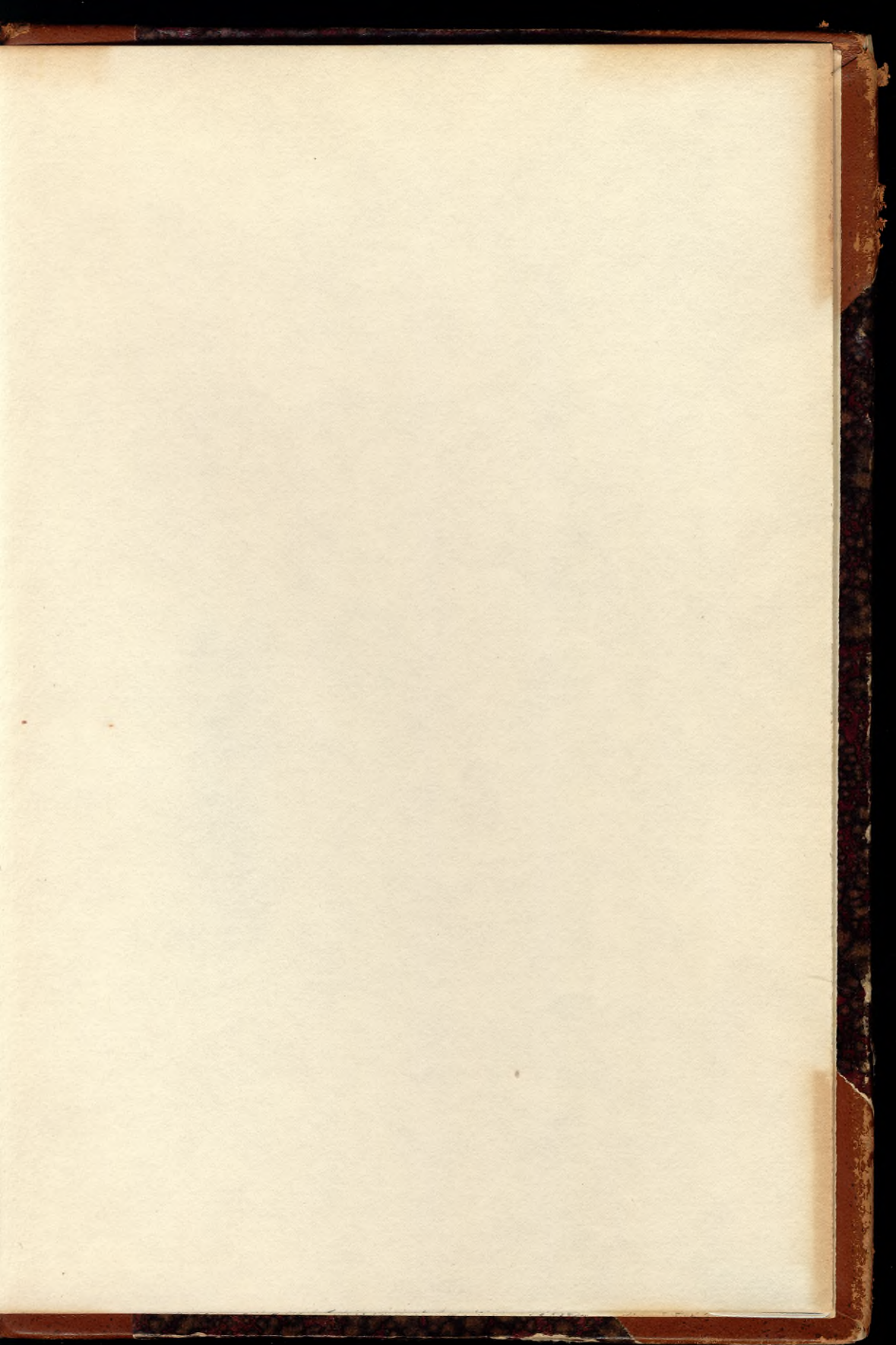
Andra serien, ny följd, del 6. Stockholms stads tänkeböcker 1578—1583. Stockholm 1945.

Tredje serien, del 1. Stockholms stads skottebok 1460—1468 samt strödda räkenskaper från 1430-talet och från åren 1460—1473. Stockholm 1926.

Tredje serien, del 2. Stockholms stads skottebok 1501—1510. Stockholm 1889, 1915.

Tredje serien, del 3. Stockholms stads skottebok 1516—1525. Stockholm 1935.

Fjärde serien, del 1. Stockholms stads ämbetsbok 1419—1544. Stockholm 1927.

6000114003

Göteborgs universitetsbibliotek

16.65

